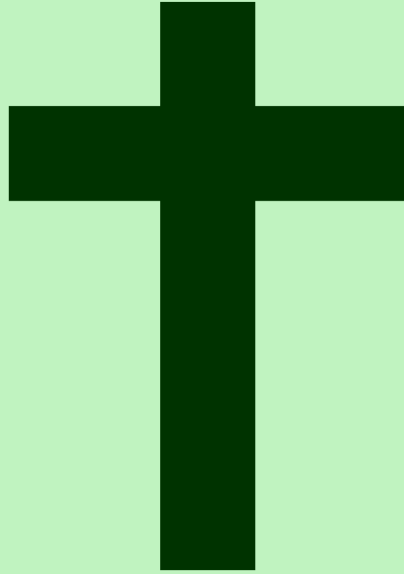

Manikáne O Ehwehne

God's New Talk: The New Testament in the Awa Language of
Papua New Guinea

Manikáne O Ehwehne
God's New Talk: The New Testament in the Awa Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awa long Niugini

copyright © 1974, 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Faith Comes by Hearing

Language: Awa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-12-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
9673cf68-887a-574e-9ac8-846469c86b12

Contents

FRT	1
Mátíyú	3
Máhka	69
Árúka	108
Sóni	176
Eqmaro Ke	222
Aroma	284
1 Kórína	314
2 Kórína	344
Kárétía	362
Épésa	372
Pírípái	382
Kórósía	389
1 Tésárónáika	396
2 Tésárónáika	402
1 Tímóti	406
2 Tímóti	415
Táitása	421
Pírémóna	425
Ibaru Ke	427
Sémisi	450
1 Píta	458
2 Píta	466
1 Sóni	471
2 Sóni	478
3 Sóni	479
Súta	481
Sokigi	484
Read the New Testament	516

Manikáne O Ehwehne God's New Talk: The New Testament in the Awa Language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Awa long Niugini

Manikáne O Ehwehne

The New Testament in the Awa language of Papua New Guinea
[awb]

Translation: © 1974, 1997, 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication 2002 by The Bible League
Print version ISBN 0 86893 364 3

Web version
2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share – to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice – For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>*.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

**Púku Áwíqkakaq Ogahq Awíkákáq Náhmbahq
Áwíqkakaq Kéh Kánéhe**

Púku Áwíq[tab]Ogahq Awíq[tab]Náhmbahq

Mátíyu

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Mátíyuwe téh táhkísi moné mewe arámbéhríúwana anehe Sísaga we kéro aní míankeheéna we omaq atowana wene táhkísi arámbéhrí suena Sísá kérowe. We mó awíqmé Áríwáie. Wega wenawahrah Asíú keyábé iwíáhéna mah pukú sehiranúwe. Asiu kegá mah pukú sáhnsahwe Sísane ehweh kawerue siahtebéra wensabé aiq pútare atageheéna Mátíyuga sehiranúwe. Asiu kegá iwíáhéra, Mókake Manikánka anotah aní omaq atahnana wega ite Asiu kené Wahnah míanieéna sinkehe uwe. Sísá Karáhéga ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka we omaq atena eqmarowe. Wenawahrah Asíú kéné sína Wahnáhmé íre mó aní mire. We Sísá wire éra Asiu kegá wensabé aiq pútare atageheéna Mátíyuga mah pukú sehiranúwe.

Mátíyuga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

*Sísá Karáhéne aigaqnaréh síwíqmari kéh éhwéhne.
(Árúka 3.23-38)*

- ¹ Sísá Karáhéne aigaqnaréh síwíqmari mahraue kéhre.
Sísawe Tébiti kahnáhne.
Tébitiwe Ébárahma kahnáhne.
- ² Ébárahmawe Áhísáhkine abowáe.
Áhísáhkiwe Sékópane abowáe.
Sékópawe Súrareh ábárahnahne sibowáe.
- ³ Súrawe Pérésareq Sérareqne sibowáe.
Mi aníténé sinowawé wenáwíq Támárie.
Pérésawe Éşáronine abowáe.
Éşároniwe Árámine abowáe.
- ⁴ Árámiwe Ámínárápane abowáe.
Ámínárápawe Násónine abowáe.
Násóniwe Sámónine abowáe.
- ⁵ Sámóniwe Póásine abowáe.
Póásine anowawé wenáwíq Áráhpaie.
Póásiwe Óbétine abowáe.
Óbétine anowa wenáwíq Árútie.
Óbétiwe Sésine abowáe.
- ⁶ Sésiwe Tébiti anotah wahnáhné abowáe.
Tébitiwe Sórómónine abowáe.
Sórómónine anowawé téhwe Úríane ahre míowe.
- ⁷ Sórómóniwe Áréóbóámane abowáe.
Áréóbóámawe Ábíyane abowáe.
Ábíyawe Ásane abowáe.
- ⁸ Ásawe Séhósápátine abowáe.
Séhósápátine Séórámane abowáe.
Séórámawe Úsíane abowáe.
- ⁹ Úsíawe Sótámane abowáe.
Sótámawe Áhásane abowáe.
Áhásawe Ésekíane abowáe.
- ¹⁰ Ésekíawe Mánásene abowáe.
Mánásewe Émónine abowáe.
Émóniwe Sósáiane abowáe.

¹¹ Sósáíawe Séhóíákínireh ábárahnahne sibowáe.

Mi tanáhráq Pábíróni marákóipéqté kégá Ísara ke táhtoqme meriqmera sene marakórapeq mórítówe.

¹² Pábíróni marákórápéq mórítówana

Séhóíákíniwe Séátíérane abowáe.

Séátíérawe Sérúbábérane abowáe.

¹³ Sérúbábérawe Ábíútime abowáe.

Ábíútiwe Éríákímane abowáe.

Éríákímawe Ásórane abowáe.

¹⁴ Ásórawe Sárókiwe abowáe.

Sárókiwe Ékímane abowáe.

Ékímawe Éríútime abowáe.

¹⁵ Éríútiwe Éréásane abowáe.

Éréásawe Mátánine abowáe.

Mátániwe Sékópane abowáe.

¹⁶ Sékópawe Sósépane abowáe.

Sósépane Máhríane awehkawae.

Máhríaga Sísa maqmarowara mi anímé Karáhée atowe. Karáhéwé áwahewé ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka we omaq atowe.

¹⁷ Ébáráhma míotaqtenu Tébititaq seuwekue airápété itaréitaré ábáhnínáhnah míówe. Tébiti míotaqtenu Pábíróni marákórápéq mórítótaq seuwekue mó airápété itaréitaré ábáhnínáhnah míówe. Pábíróni marákórápéq mórítótaqtenu Karáhéga marakóipeq tutaq seuwekue mó 14 se ábáhnínáhnah míówe.

Máhríaga Sísa Karáhé maqmaro ehwéhne.

(Árúka 2.1-7)

¹⁸ Sísa Karáhé maqmaro ehwéh teiníboq íráhro. Wenano Máhría Sósépaaga ahreyabéútaq Sósépareq íre nogúyataq Manikáne Awanka iwiáh atowana kía míówe.

¹⁹ Sósépaaga ahriahri peh kaweq sansánúwe. Wega meyanau ahrégá kía mío ehwéh irena wega iwiáhéna, Mó wehreq nogoye éna Máhría ayehitéhneho éna wehuke míótaq íre ehweh atasa peh auwaníe íwiáhúwe.

²⁰ Mira íwiáhúwana Maniká itene Wahnah miéhabeq íópeqté ánínká áónáh atena wensabé, Sósépao, Tébiti kahnáh ánino, írátíahno. Manikáne Awanka iwiáh atéhrana Máhría kía miéhre. Minayabe we meweyabe íre áhreúno.

²¹ We animai maqmiahnana wega wehukene ahbabáq kaweraritena meri-rankéhe. Minayabe wenáwíq Sísaé ato úwe.

²² Minayabe Manikánka iwiáh atowana wene ehweh irarú aninká mahraréna,

²³ Írátíahro. Wehreq íre nogu ahrárigá kía ména animai maqmiahnara Émánúérae atagéhe úwe. *(Aisaia 7.14)*

Mi awíqmé Émánúérawé áwahewé Maniká itereq mía míai áwíre.

²⁴ Sósépaaga áónáhéna irigútaq itene Wahnah miéhabeq íópeqté ánínká teawu ehwéh sehgiena Máhría meyowe.

²⁵ Wega mewena Máhríaga ani íre maqmíotaq Sósépaaga peh míowana animai maqmarowana Sísaé áwíratowe.

2

Ahtebia kégá Sísa kabaru ehwéhne.

¹ Anotah wahnáh aní wenáwíq Éróti Súría marákórápéqté kéné wahnah míotaq Máhriaga Pétáriéma suwahpeq Sísa maqmiowe. Maqmiowara ío kiembogirabeqte ké ahtebia kégá Sarúsarama suwahpeq suwe.

² Segá mibeqté keyábé, Inahunahni Asiu kené anotah Wahnáh úkína anímé eheq míehro? Ío kiembogirabeq wehyoqka, Anotah Wahnáh maqmarehre sokigi aínsábé wensabé iwíáh iwíáh ataneheéq sune uwe.

³ Úwana Érótiga mi ehwéh irena wene arupipeq iwíáh kikirúwara moke Sarúsarama suwahpeqte kéné sirupipeq moq iwíáh kikiruwe.

⁴ Érótiga moke Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kereq síáhrabéna sensabé, Wehuke merirankeheéna Manikánka omaq ato aní eheq maqmianabo úwe.

⁵ Úwara sega wensabé, Súría marákórápéq Pétáriéma suwahpeq maqmianae éra minayabe Manikáne ehweh irarú aninká sehiranue mahraréna,

⁶ Pétáriéma suwahpeqte kéó, Súría marákórápéq moke mó kehiná suwahpeq iteruwahpeq kiotaikiro? Írakaumo. Pétáriéma suwahpeq anotah aní maqmarahnana mi aninká néne animárí Ísara ke wahnahnéna kaweq ah sokigi arinkéhe úwe. *(Maika 5.2)*

⁷ Érótiga ío kiembogirabeqte ké kopéq síáhrabúwara sega weba suwana sensabé, Téhwe mi wehyóq aneq tanáhráq ábóraragurairo kasenuwara teawúwe.

⁸ Teawúwana mi keyábé mahraréna, Mi karíq ánínsábé kawerue kogabaroro. Mi aní koábóraq máréhataq íné moq koiwíáh iwíáh ataníboq sereníéro éna Pétáriéma suwahpeq eqmaq suowe.

⁹ Eqmaq suowara pokue ahtaqqeq míówana pópoqnah kiembogirabeq wehyoqka ebeq kure mi karíq aní mío nah kotaq abobórahpeq kowara

¹⁰ tagéra sirupipeq anotahtaqqeq eyoyóuwe.

¹¹ Nahupéq kibekéra mi karíq ánínseq wenano Máhriareq tagéra sirehunseraráq méra mi karíq ánínsábé iwíáh iwíáh atówe. Iwíáh iwíáh atera sene unahpípeqté péwe kóraakáq kaweq weriákáq kaweq kunkúni pahuráhákáq áwúwe.

¹² Manikánka mi ke áónáh aritena sensabé, Érótiba íre seuwekoro aritowara sega mó ahtápéqtáq sensuwahpeq pokuwe.

Sósépareh karírónáninká Ísípi marákórápéq poku ehwéhne.

¹³ Ahtebia kégá mitaq suera pokuwana itene Wahnah Maniká míéhabeq íopipeqté áninká Sósépa áónáh atena wensabé, Irigue mi karíq ánínseq wnanoreq Ísípi marákórápéq pehbeheráh meriqme mórito. Érótiga mi aní subiq suanieéna kabarinaire. Teawéna tanáhráq seuwekinkehboq mibeq kowíahno úwe.

¹⁴ Úwana Sósépaga irigéna inokáhpeq mitaq suena mi karíq ánínseq wnanoreq meriqmena pokue Ísípi marákórápéq pokúwe. Éróti íre pukú tanáhráq Sósépareh karírónání Ísípi marákórápéq kowíówe.

¹⁵ Minayabe itene Wahnahnka wene ehweh irarú ani iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

Nénahni Ísípi marákórápéq míéhnsábé mitaq sue mahbeq súno atóge ire.

(Hosea 11.1)

Mi ehwéh aiq pútaraginkeheéna Manikánka Sósépansabé Ísípi marákórápéq kowíahno atowe.

Káriq maigáú subiq súáhro arito ehwéhne.

¹⁶ Ahtebia kégá Érótime ehweh íre sehgiro mó ahtáqqéq pokue taqnobagunsabe Érótiga áyátó púana anotah abíáhnánúwe. Anotah abíáhnánéna

Pétáriéma suwahpeqkákáq wahtote kehiná suwahpeqkákáq mó ke eqmaq suanaútaq sensabé, Moke náhtate kariq máigáú subiq súáhro aritowe. Ahtebia kégá wehyoq ehwéh teawú tanahráq Érótiga iwíáhéna, Mi anímé amahnága peh náh neh aníne éna moke náhtate kariq máigáú subiq súáhro aritowe.

¹⁷ Érótiga miraúnka Sérémáíane naho éhwéh aiq pútaragúwe. Manikánka wene ehweh irarú ani Sérémáía iwíáh atowana wega sehiranue mahraréna,

¹⁸ Áréma suwahpeqte kégá ibiséra áhnte ibítúnátúnánowara íráhwe. Áréséraga wene animárínsabé ibisehre. Moke subiq sutonsabé wenawahrahga wene arupipeq íre kaweratahráhowana peh ibisehre úwe.* (*Jeremaia 31.15*)

Kehrari marákórápéq kowíó ehwehne.

¹⁹ Sósépareh karírónání Ísípi marákórápéq míówana Éróti pukúwana íópeqté ánínká Sósépa áónáh atowe.

²⁰ Áónáh atena wensabé, Irigue mi anínseq wenanoreq meriqme iteruwahrah Ísara kené marakórapeq seuwekúno. Mi aní subiq suanehe iwíáhuo ke aiq pukuro puah meriqme kouwekúno úwe.

²¹ Kouwekúno úwana Sósépara mi anínseq wenanoreq meriqmena Ísípi marákórápéq suena Ísara kené marakórapeq kouwekuwe.

²² Érótime ahninkáwá wenáwíq Ákéráúsae. Wegá wenabone arambehri Súría marákórápéq Ísara keráq wahnah arámbéhrí awaq miowana Sósépara minayabe irena mi marákórápéq pokéyabe áhreúwe. Manikánka Sósépa áónáh atena wensabé, Súría marákórápéq íre pokúno éna Kehrari marákórápéq kowíahno úwana meriqmena pokue Kehrari marákórápéq kowíowe.

²³ Kehrari marákórápéq kowéna Néhsara suwahpeq pokéna mitaq kae-gaeúwe. Minayabe Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara Sísansabé sehiranue mahraréna, We Néhsara suwahpeqte aníne ataneherawoe éra sehiranuwe.

3

Sóni wání meri merinú anínká teriu ehwehne.

(*Máhka 1.2-8; Árúka 3.1-18; Sóni 1.19-28*)

¹ Mi tanáhráq wání meri merini aní Sóniga Súría marákórápéq séna mibeqté úwórápéq ména weba su ke ehweh teri terinúwe.

² Wegá mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnirabeq aiq wahtotaq kéh púaq itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhro úwe.

³ Manikánka wene ehweh irarú ani wenáwíq Áísáía iwíáh atowana Sóni ehweh sehiranue mahraréna,

We uworapeqté sawai sawaiéna mahraréna, Itene Wahnah sína ahmé aborisáhro. Wene ah kaweraráhro ire úwe. (*Aisaia 40.3*)

⁴ Sóniga kéhma áyórate kogahnia aneraneratiowe. Áú aretí wene ayahbataq konahnatiowe. Tábahnkákáq sehenáhrabahnkákáq nówe.*

⁵ Sarúsarama suwahpeqte kéreq moke Súría marákórápéqté kéhíná suwahpeqte kéreq Sorana aroipéq wahtotaq kehiná suwahpeqte kéreqka Sóniba suwe.

* **2:18:** Árésérawe Sékópane ahre míowe. Áréséra akéqmé Súrareh ábárahnahne sinoiboe. Súrareh ábárahnah airápété téhtaré káhnáh méra moke Ísara kené sigaqnaréhe. Mi tanáhráq Áréséra wewega íre ibisówe. Wene aigaqnaréh ininsónká ibisowe. * **3:4:** Sóniwe Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Éráisa tahnsa aníne. 2 King 1.8, Malakai 4.5, Mátíyu 11.13-14, 17.10-13 tagáhno.

⁶ Weba séra sene ahbabáqsabe Manikápa pahsúówana Sóniga Sorana aroipéq wání meriuwe.

Sóniga Péhrasi keyábé ehweh arito ehwehne.

⁷ Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka† wání meaneheéra Sóniba suwana wega sensabé, Itewe wehene animárí móe. Insega teínsábé áhreue ínéba seo? Manikánka kamah inehoéq ínéba se mino.

⁸ Aiq pútaq kaweqtaq míaneheqmúne íwíáhirataq itene ahbabáq sansa sueq kaweq sansánoro. Mirairataq Manikánka tagéna, Ite amahnága kaweq sansánowe aitankéhe.

⁹ Ébárahma itene igaqna míéh púaq itewe Manikáne animárí méq kaweq ke míone éq iteitensabé iwíáh iwíáhiyeho. Manikánka mah ebáhmáritaté Ébárahmane anahwaréh mirarahráhire.

¹⁰ Wehukenínká awanká áwaheraq tehsúme maréhrana kaweq será íre íyéh áwánká moke apiwe ira parianawire úwe.‡

¹¹ Sóniga mó mahraréna, Itene ahbabáq sansa aiq súáhnsábé wání mei meinuge. Íné peh wání mei meinugana íné kiotaiki aní inehe sinawire. Inehe si anímé anotah aní púana ínéga wene súu meweyabe íre awehrari aní múge. Wega Wenawa eqmarahnana wehukenínká ira kekínserah Wenawanka iteba tuinkéhe.

¹² Wehukega ayu siqmíáhtáq sega kaweq ayú sene nahtapeq sáharera atutu ira paríáhwe. Mira onserah Manikánka kaweqtaq míáh keyábé, Néne mátaburapeq kiwíáhro aritena ahbabáq keyabé, Íre puinkorahi iraipéq pokoro aritanawire úwe.

Sóniga Sísá wání meawu ehwéhne.

(Máhka 1.9-11; Árúka 3.21-22)

¹³ Sóniga mi ehwéh pahsuqme teriuwana Sísaga Kehrari marákórápéqté sure Sorana aroipéq Sóniga wání meawinkeheéna weba súwe.

¹⁴ Sísaga wání meanieéna weba súwana Sóniga ahqáho atena wensabé, Aneqsabé ínéga wání meninkeheé seno? Arega íné wání menínaraqmé aiq kawerinae úwana

¹⁵ Sísaga wensabé, Amahnága arega wání meninkéhe. Minawé Maniká awahbeh arámbéhríe úwana Sóniga wene ehwehnsabé kowe atowe.

¹⁶ Kowe atena Sísá wání meawuwana Sísaga wánípipeqté kiutaq sabona sawekúwana Manikáne Awanka tunse kiboki tahnsanéna Sísaba márunsurahúwana tagówe.

¹⁷ Tagówana íópeqté éhwéhncá mahraréna, Are niruní nénáhní móne. Arensábé nirutaboiruge úwe.

4

Owainawanka Sísá áhwárawe tagó ehwehne.

(Máhka 1.12-13; Árúka 4.1-13)

¹ Manikáne Awanka Sísá abatapi móatowana owainawanka weba séna Sísaga ahbabárinkeheéna áhwárawe tagéna áwíoqnówe.

² Sísaga áhnte wehekáh, 40wehekáh tópah awehriúnsabe anotah arúpíbíúwe.

³ Anotah arúpíbíúwana owainawanka wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah mah ebáhmáínsábé, Tópah úkúno ato úwe.

⁴ Úwana Sísaga wensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

† **3:7:** Péhrasi kereq Sáyúsi kereqsabé éhwéhmé púku anehepeqte séhíramé Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáhnó. ‡ **3:10:** Mah pabéqmé éhwéhmé ira paríéhnserah Manikánka íre kaweqtaq míáh ké kamah arinawire.

Tópahnka wehuke íre oganúq sitahráhi nanere. Írakaumo. Peh morá
Manikánka irari ehwéhnká oganúq sitahráhire ire úwe. (Lo 8.3)

⁵ Úwana owainawanka Sísá meqmena kaweq mapéq Sarúsarama suwahpeq
Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh nahnsorapéq móatena

⁶ wensabé, Are Manikáne ahninkáwá míahna puah maraipéq ahkuagúno.
Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,
Manikánka wene íópeqté keyábé are wahnahnatiáhro aritankéhe. Ebahtaq
arene aigará peraq míéhneho éra sene siyahnkaratáté are pankeragéhe
ire úwe. (Buk Song 91.11-12)

⁷ Úwana Sísaga ahqáho atena wensabé, Manikáne ehwehnka mó mahraréna,
Maniká arene anotah Wahnáh áhwárawe tagé áwíoqnéhneho ire úwe. (Lo 6.16)

⁸ Owainawanka Sísá mó meqmena anotah sawéhrápéq kiena moke mah
kawéq marákóákáq moke kéh náneqmarínkákáq sokigi awuwe.

⁹ Sokigi awena wensabé, Káuqmunue ínénsabe iwíáh iwíáh aintéhnaqmé
moke tagahna naneqmarí awiníe

¹⁰ úwana Sísaga wensabé, Owainawano, íné nuwe pokúno. Manikáne
ehwehnka mahraréna,
Maniká itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh ateq webataq we awahbeh
arámbehri miraoro ire úwe. (Lo 6.13, 10.20)

¹¹ Úwana owainawanka Sísá auwena pokúwara íópeqté kégá Sísaba séra
séhréh atówe.

Sísaga Kehrari marákórápéq wene arambehri áhwáro ehwehne.

(Máhka 1.14-15; Áruká 4.14-15)

¹² Sóni karábúsiipéq atárówe u ehwéh irena Sísaga Kehrari marákórápéq
pokúwe.

¹³ Pokéna Néhsara suwahpeq suena Kehrari kawéhú ayehráq Kápénéáma
suwahpeq kowíowe. Mi marákówé Sébúrúna kahnáhnsaq Nápátári
kahnáhnsaqka téhwe aborisowe.

¹⁴ Sísaga mitaq pokúnka Manikáne ehwehme aiq pútaragúwe. Manikánka
wene ehweh irarú ani Áísáia iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

¹⁵ Sorana aroipéq seberaebéq Kehrari kawéhú kéhrabeq Sébúrúna kahnáhnsaq
Nápátári kahnáhnsaqne marakó kéhre.

¹⁶ Mitaqté kéré sunkíkírirabeq mía míao kégá téhreh tagagehe. Puké marákó
sunkíkírirabeq téhrankehe úwe. (Aisaia 9.1-2)

Sísaga itaréitaré wéhyábé, Íné séniráhro ú ehwehne.

(Máhka 1.16-20; Áruká 5.1-11)

¹⁷ Mi tanáhráq Sísaga kaweq ehwéh síwáhnoré sansa áhwárówe. Wegá
mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime aiq wahtoni puag itene ah-
babáq sansa sueq kaweqtaq míáhro úwe.

¹⁸ Sísaga Kehrari kawéhú ayehrápéq nogena se ábárahre Ehntarureq
Sáimónireq tagówe. Sáimóniwe mó awíq Pítae. Se pah meyóya anité míóyansabé
kahweraté wánípipeq uwe taga tagauyana tagówe.

¹⁹ Tagéna sensabé, Íné séniráhtao. Amahnága itega kahweraté uwe taga
tagaéta pah meyhé. Mina óyanserah wehuke ínéba meriqmeta sigehe.
Minayabe íwáhnoriniboq séniráhtao úwe.

²⁰ Séniráhtao úwara sene kahwe apubúue mitaq marera Sísá kéroye.

²¹ Kéroýana Sísaga kure mó abárahre, Sébérine ahninkáwáráre Sémísireq
Sónireq tagówe. Tagówara sereq sibowá Sébérireqka sípiipéq méra sene kahwe-
warí kawerárówe. Kawerárówana Sísaga mi abárahreyábé, Máhotao úwara

²² sega apubúue sípiakáq sibowánkákáq suera Sísá kéroye.

Sísaga síwáhnoréna áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Árúka 6.17-19)

²³ Sísaga moke Kehrari marákórápéq ah nogéna Asiu kené momiwí nahmáritápéq síwáhnoréna Maniká wannah wahnahnirabeqte éhwéh teri terinéna moke náonkakáq kéreq awahre kereq kaweraritowe.

²⁴ Sísá éhweh mitaq teri mahtaq terinuwara moke Síría marákórápéqte kéga írówe. Minayabe mi kegá moke awahre kereq owainawanka subiqmaq subiqmarú kereq iransá aruqaruru kereq aigará soriqnah kereq meriqmera Sísaba mórítówana wega moke mi ke kaweraritowe.

²⁵ Kehrari marákórápéqte kéreq Tékápórísa marákórápéqte kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreq Súría marákórápéqte kéreq Sorana aroipéq seberaebéqte kéreq, peh íregárita q kegá Sísá kérowe.

5

Sísaga sáwéhrapeq síwáhnorú ehwehne.

¹ Sísaga mi ke tagéna sáwéhrapeq kiwéna tútuue míowaq ite we kérahwána kegá weba sewane.

Sísaga iwíáh íwíáhoró ú ehwehne.

(Árúka 6.20-23)

² Sísaga íwáhnoréna mahraréna,

³ Tabonah keo, itega Manikánsabe, Iteriahriáh íre miraorahúne éq séhréh aito iwíáhéra íópeq Manikánka wannah wahnahnirabeq awaq miahráhonsabé iwíáh íwíáhoró.

⁴ Amahnága irupipeq umehiraq ibisah keo, Manikánka séhréh aitená itene iru ukiq itankéhe. Minayabe iwíáh íwíáhoró.

⁵ Íre píribahria peh uwaresa kéó, mah marákó márákó awaq miahráho puq iwíáh íwíáhoró.

⁶ Kaweqtaq mé sansa sehgieyabe suwahbeh keo, ite arupibii aní tahnsa móe. Wání tahbobói aní tahnsa móe. Manikánka ite tabonaho naneq náinkéhe. Minayabe iwíáh íwíáhoró.

⁷ Mó keyábé irutaboairariteq séhréh arítáh kéó, Manikánka itensabé moq arutaboairaitena séhréh aitahna puq iwíáh íwíáhoró.

⁸ Irupipeq kaweq iwíáh aruqaruro keo, Maniká tagahraho puq iwíáh íwíáhoró.

⁹ Morá ké tahnsanue tobeh ehweho sansá sueq pehwehribeq míáthro iwíáho keo, Manikánka itensabé, néne animárí móe aitahna puq iwíáh íwíáhoró.

¹⁰ Manikáne kaweq sansá sehgiónsabé mó kegá íwíoqnah keo, Manikánka wannah wahnahnirabeq awaq miahráho puq iwíáh íwíáhoró.

¹¹ Néne animáríno, néne animárí míáh púara mó kegá íre kaweq ehwéh aitera íwíoqnéra péhepehe ehwéhneue íéhruruirataq iwíáh íwíáhoró.

¹² Segá miraonka íópeq itene ápeq anotah úki puq iru eyoyóeq iwíáh íwíáhoró. Segá ite íwíoqnahnserah Manikáne ehweh iraru ke naho síwíoqnowe úwe.

Ite sóreq tahnsá ké wóe ú ehwehne.

(Máhka 9.50; Árúka 14.34-35)

¹³ Sísaga pabeqme ehwéh mó mahraréna, Itewe mah kehiná kéhínáné sóreq tahnsá móe. Sóreq auqmah naneq úkínaraqmé kaweraranéhnkono? Írakaumo. Auqmah soréq íre tei puara wehukega sigáratáté abasawe seraweh keragéhe úwe.

Ite téhreh tahnsá ké wóe ú ehwehne.
(Árúka 8.16-18)

¹⁴ Sísaga mó pabéqmé éhwéh síwáhnoréna, Mah kehiná kéhínánká tagage-heéq ite téhreh tahnsá ké wóe. Sáwéhrapeqté náhmárí kopípéq íre kahrahire.

¹⁵ Mina inserah wehukega áráhmu keqmaráhtáq páhkétiraté íre akari-aráhwe. Írakaumo. Peh tahberaq máráhwana téhráhnara moke nahupeq miáh kégá kawerue tagahrahowe.

¹⁶ Wehukenínká áráhmu tahberaq máréhnserah wehukega tagehrataq kaweq sansánoro. Mó kegá itene kaweq sansá tagéra Maniká Iteribo íopeq miéh ánínsábé iwíáh íwíáh atagéhboq kaweq sansánoro úwe.

Mósísiga sehgióro ú ehwehne.

¹⁷ Sísaga mó mahraréna, Ínénsabewé Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikákáq sabiruanieéna sire íwíáhoo? Írakaumo. Íre sabiruanieéna suge. Peh mi ehwéh áwahe sokigi ainieéna suge.

¹⁸ Teí éhwéh ahtebagehboq íráhro. Íopeqkákáq mah marákó márákóákáq peh kahnaraq Mósísiga sehgióro ú ehweh íre parabagia peh kagainae. Mi ehwéhmé pehgáriq íre parabagia peh moke kagainawire. Mi ehwéhnká moke aiq pútaragínana anehe íopeqkákáq mah marákó márákóákáq parabaginawire.

¹⁹ Minayabe wehukenínká mi ehwéh pehgáriq anteruena mó keyábé, Ínéga unserahnoro éna pagu pagunínaraq mi animé Manikánka wahnah wahnahnirabeq pehgáriq aní míankehe. Mó anínká mi ehwéh sehgiena mó keyábé, Kawerue sehgióro síwáhnorínaraq mi animé Manikánka wahnah wahnahnirabeq anotah aní míankehe.

²⁰ Teiníboq írátíáhro. Itega Manikáne sansá sehgiroka Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqne arambehri íre kiotaikínaraqmé Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhoo? Írakaumo. Íre kioráhowe úwe.

Apubúue insahwé ato ú ehwehne.
(Árúka 12.57-59)

²¹ Sísaga mó mahraréna, Naho naho síwáhnoruro kegá itene igaqnaréhyabe teríú ehweh itega aiq íráhwe. Segá síwáhnoréra, Wehukení subiq sueho. Subiq suahna animé kotiorabeq móatagéhe uwe.

(Kisim Bek 20.13, 21.12)

²² Segá miraue iraruwana amahnága ínéga teiníboq írátíáhro. Wene iyahnabo anínsábé abiahnsa atahna animé kotiorabeq móatagéhe. Wene iyahnabo anínsábé íre kaweq éhwéh atahna animé kaunsíri kebá móatagéhe. Wene iyahnabo anínsábé múguwahgu uwoyansa aní móne atahna animé iraipéq pokinae.

²³ Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéqté táhbérápéq irigé, Mahna Maniká náwinie íwíáhóne. Are mitaq irigé arene iyahnabo anínká arensabé abiahnsa atéhnsábé ahrreraq matiahnawe

²⁴ arega awinieina naneq tahbe áwaheraq maro. Áwaheraq mare apubúue arene iyahnabo anípá pokue insahwé ato. Insahwé ate kouwekue mitaq marahna naneq mewe Maniká náwo úwe.

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Mó anínká are ehweh atanieéna anotah sahsí móatanaínaraq ahtapeq kirataq apubúue insahwé ato. Kotiorabeq kirataq wega anotah sahsí are móatahnana wega párisiba móatahnana karábúsiipéq móatehnehboq apubúue insahwé ato.

²⁶ Teiníboq írátíáhro. Karábúsiipéq móatahnara pehipi íre soraq auwagéhe. Ebeqme anotah apéq paiqmaréhnaraqmé anehe soraq auwagéhe úwe.

Sísaga mó aníné ahre weh abariiyeho ú ehwehne.

²⁷ Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Mó aníné weh ahre abariiyeho ire. *(Kisim Bek 20.14)*

²⁸ Mi ehwéh írátówana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Arene auranka mó aníné ahre tagé, Íné mi iní abariyéyabe níre íwíáhónawe arene arupipeq abarié ahbabáq aiq miraóne.

²⁹ Minayabe arene auranka are ahbabáratana ínaraq mi aurá piruo. Peh morá áúránkákáq míéhnaraq pehgáriq íre kawerinae. Téhtaré áúránkákáq míéhnaraq kagai iraipéq pokinaraq anotah íre kawerinae.

³⁰ Arene púpeqte áyáhnkáránká are ahbabáratana ínaraq mi ayáhnkárá kiraqsuo. Peh morá áyáhnkáránkákáq míéhnaraq pehgáriq íre kawerinae. Téhtaré áyáhnkáránkákáq míéhnaraq kagai iraipéq pokinaraq anotah íre kawerinae úwe.

Sísaga, Ahre kaqsúého ú ehwehne.

(Mátíyu 19.9; Máhka 10.11-12; Árúka 16.18)

³¹ Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Arene ahre kaqsuaníe inaraqmé minayabe tíkéti pepáhq kowewe móawo úwe.

³² Minayabe amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Arene ahrega mó wehreg ahbabárirataq mi tanáhráq kaqsuankéhe. Pehipi kaqsúéhnaraq wega mó wehkínaraq mi tanáhráq ahbabárinae. Mi iní meyahna anínká moq mi tanáhráq ahbabárinae. Minayabe arene ahre pehipi kaqsúéhneho uge úwe.

Sísaga peh koweakáq ahqáhoakáq irarero ú ehwehne.

³³ Sísaga mó mahraréna, Itega mó ehwéh írátó ehwéhmé itene igaq-naréhyabe teríú éhwéhnká mahraréna, Arega iraré, Manikánka tagaríéhtáq ínégá teawú éhwéh mirainauge énowe péhenineho. Arene ehweh kawerue sehgio ire. *(Namba 30.2)*

³⁴ Sega miraue iraruwana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Arega mirainauge ínaraq Manikánka tagaríéhtáq mirainauge íre úno. Íópeqmé Manikánka wahnah wahnahni puah, Íónka tagaríéhtáq mirainauge íre úno.

³⁵ Mah marákówé Manikáne tahbe tahnsá púah, Marakóga tagaríéhtáq mirainauge íre úno. Sarúsarama suwahpeqme itene anotah Wahnáhné mátabu púah, Sarúsaramaga tagaríéhtaq mirainauge íre úno.

³⁶ Arega irarénaga peh morá arene tontonah ayáhránká pabusa ayáhra íre úkorahi puah, Niyahqnonka tagaríéhtáq mirainauge íre úno.

³⁷ Arega, Ahqáho. Íre mirainauge íwíáhónawe peh, Ahqáho úno. Arega, Kowe. Mirainauge íwíáhónawe peh, Kowe úno. Owainawanka ahbabáq ehweh atahnah áhnte irarinehboq peh morá ahqáhoakáq koweakáq irarúno úwe.

Sísaga, Ahbabáq íre ayahqmaro ú ehwehne.

(Árúka 6.29-30)

³⁸ Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Mó anínká arene aura piauwnah arega moq wene aura piruo. Mó anínká arene áwéh sehqauwnah arega moq wene áwéh sehqauwo ire. *(Lo 19.21)*

³⁹ Mi ehwéh írátówana amahnága ínégá teiníboq írátíáhro. Are áwíoqneh anímé íre ayahqmaro. Mó anínká are ahsuehinahwe éberiopeq pabeq suehnana ahsuehino.

⁴⁰ Mó anínká are ehweh atena síóti meaníe ínaraqmé arene síótiakáq arene sáhkétiakáq náwo.

⁴¹ Wahnah anínká wene ménsámehnsá abaqme ákáhtaq wahtotaq morá kírómitá kúno atahnahwe ákáhtaq íre wahto téhtaré kírómitá mewe móato.

⁴² Mó anínká arensabé aneqpopoq nánio ínahwe náwo. Mó naneq átárianiboq nánio ínahwe náwo úwe.

Arene naruoyabé irutaboirono ú ehwehne.

(Árúka 6.27-28,32-36)

⁴³ Sísaga mó mahraréna, Itega írátó ehwéhnká mahraréna, Arene iyahnaboyabé arutaboire arene naruoyabé ire arutaboirono ire.

⁴⁴ Mi ehwéh írátówana amahnága ínéga teiníboq írátíáhro. Íre peh morá itene iyahnaboyabé irutaboirono. Itene naruoyabé moq irutaboirono. Íwíoqnah keyábé púrerarítáhro.

⁴⁵ Íópeqté Ítéribóné animarí méq ite íwíoqnah ke púrerarítáhro. Manikánka ahbabáq kereq kaweq kereqne marakóraq monseráhnue, Patahúno atéhre. Wega kaweqtaq míáh kéreq ahbabáq kereqne marakóraq monseráhnue, Ibonsúno atéhre.

⁴⁶ Peh morá itensabé sirutaboirono keyábé irutaboirono ápeq awinkéhbo? Írakaumo. Ahbabáq kereqka moq sensabé sirutaboirono keyábé sirutaboirono.

⁴⁷ Peh morá itene iyahnaboyabé mehweh aritéhrame anotah kawéq sánsápo? Írakaumo. Maniká ire tagaríáh kégá mi sansá mirao mino.

⁴⁸ Íópeqté Ítéribógá kaweqtaq mía míainserah ite moq kaweqtaq mía míaooro úwe.

6

Sísaga mó ke séhréh arite sansansabé tei éhwéhne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Peh mó kegá itene kaweq arámbéhrí tagéra, Kaweq kee íwíáhigeheéq mi arámbéhrí ábóraq miraonsabé ire kawerowe. Mirairataq mókake íópeqté Ítéribógá mi arámbéhríyábé ápeq ire náinawire.

² Minayabe arega tabonah ke nárínaraq mó kegá tagagehboq ebeq pemiáh póbíéh ání ire eqmaro. Mó kegá momiwí nahtápéqkákáq wahba ahtápéqkákáq pemiáh póbíéh ání eqmarera anehe mitaq séra tabonah ke náriéwe. Tabonah keyabé ire sirutaboirono náríera péhepehe sansánowara mó kegá tagéra kaweq ke wóe íwíáh aitageheéra ábóraq náriéwe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá ábóraq nárié púara tagah kegá sensabé iwíáh iwíáh aritáhnabé mókake mó apéq ire meyagéhe. Segá mira onserahniyeho.

³ Arega tabonah ke nárínaraqmó mó kegá tagehboq peh kopípéq nário.

⁴ Kopípéq nárínaraqmó Iteriboga tagéna ápeq náwinkéhe úwe.

Sísaga púreré sansansabé teriu ehwehne.

(Árúka 11.2-4)

⁵ Sísaga mó mahraréna, Táhmaro kegá ábóraq kaweq sansánéra peh kopípéqmó ire kaweq sansánéra kopéráhpéro ke wóe. Itega púrerirataqmó mi kegá púrero serahniyeho. Segá momiwí nahtápéqkákáq wahba áhtápéqkákáq mó kegá tagehrataq, Kaweq ke wóe iwíáh aritageheéra ábóraq iriwe méra púrerowe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá ábóraq púrerotaq tagah kegá sensabé iwíáh iwíáhnabé mókake mó apéq ire meyagéhe.

⁶ Arega púrerinaraq arene paqnahipeq kibekue onsa paigmare kopípéq mé púrerúno. Iteribo ire ábóraq míéh áninéna moke kopípéq arámbéhrí tagehre. Minayabe kopípéq mé púrerinaraq mina tagéna arene púreq ehwéh irena náwinkéhe.

⁷ Maniká ire tagaríáh kégá iwíáhéra, Manikánka itene ehweh kawerue irankehéra mónkákáq mónkákárué ire wahto ehwéh teawenéhe iwíáhowe.

⁸ Segá mira onserahnue púreriyeho. Itega íre teawétáq Maniká Iteriboga ite tabonaho naneq tagaríéhre.

⁹ Minayabe púrerirataq mahraréq,
Íópeqté Ítéribóo, arenáwíq pankerone.

¹⁰ Arega mah kehíná kéhíná wahnah wahnahnaritahna tanáhráq apubúue ábóraragúno ato.

Moke íópeqté ké are awahbeh sansánonserah mah marákóipéqté ké moq are awahbeh sansá miraoro aito.

¹¹ Ibora itene táhutahuq awehraq kirabo aito.

¹² Mó kegá ahabáraitáhtáq itega mina íre iahreraq masa peh suone. Itega miraúnanserah itene ahabábáq moq íre ahrreraq matiahno.

¹³ Ahabábáqka ite saiqnariahrahirabeq íre móito. Owainawanka saiqnariahrahirabeqte meiqme móbeq móito.

[Arega ahriahri wahnah wahnahnaite págege kiotaikóna aní míahnaq arensabé iwíáh iwíáh atone. Aiq míre.] Miraue púreroro úwe.

Mó kené ahabábáq íre ahrreraq matíáhro ú ehwehne.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Mó kegá ahabáraitéhraq íre iahreraq matíéhrataqmé íópeqté Ítéribógá itega onserahninkehe. Wegá itene ahabábáq íre ahrreraq matiankehe.

¹⁵ Mó kegá ahabáraitéhraq iahreraq matíáhnaraqmé íópeqté Ítéribógá moq itene ahabábáq ahrreraq matiankehe úwe.

Sísaga táhutahuqsabé awehrié sansa teriu ehwehne.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Itega táhutahuq awehriirataq péhepehe sansáno kegá abiah marera mirao serahniyeho. Mó kegá se tagéra, Kaweq ke wóe iwíáhigeheéra mi kegá awehriotaq abiah máráhwe. Teiníboq írátíáhro. Mi sansáno kegá awehriotaq tagah kegá sensabé iwíáh iwíáhonsabé mókake mó apéq íre meyagéhe.

¹⁷ Arega táhutahuq awehriinaraq arene auranabiah pabeq paberé arene ayahra kaweq komúúno.

¹⁸ Mirainaraq are tagehra kegá táhutahuq awehrionayabé íre ahtebahrahowe. Iteribo íre ábóraq míéh ánínéna moke kopípeq árámbehri tagehnsabé ápeq náwinkéhe úwe.

Sísaga kaweq naneq morábí sáhonsabé teriu ehwehne.

(Árúka 12.33-34)

¹⁹ Sísaga mó mahraréna, Mah marákóipéq kaweq naneqmarínsabé irutaboírég morábí sáhiyeho. Mah marákóipéq sáharáh náneq sósahbahrankírana abehq náneq ka sóirara aebó kegá aebóowe.

²⁰ Peh morá íópeq kaweq naneqsabé irutaboírég mitaq morábí sáharáhro. Mitaq íre sósahbahrankinae. Íre abehq náneq ka sóinae. Aebó kegá mitaq íre aebóorahowe.

²¹ Itene kaweq naneq morábí sáharáhrabeqsabé irutaboironeneheqmóe úwe.

Itene iurame inonkataq kéh áráhmú tahnsane ú ehwehne.

(Árúka 11.34-36)

²² Sísaga mó mahraréna, Arene aurame arene anonkataq kéh áráhmú tahnsáne. Arene auranka kaweq naneq tagehnaraq arene arupipeq téhranae. Arene auranka ahabárorahi naneq tagehnaraq arene arupipeq sunkíkírinae.

²³ Arene arupipeqté téhrehme sunkíkíragínaraq kaweq sansá íre miraorahé peh ahabábáq sansanorahóne úwe.

Téhtaré wáhnáhné arambehri moráráq íre sehgióráhi ehwéhne.

(Árúka 16.13)

²⁴ Sísaga mó mahraréna, Arambehri anínká téhtaré wáhnáhné arambehri íre moráráq sehgióráhire. Wega mó wahnáhnésábé awahbéna mó wahnáhnésábé íre awahbanae. Wega mó wahnáhné arambehri kawerue sehgiena mó wahnáhné arambehri áhwára áhwárainae. Mina inserah itega Manikánsabe irutaboiro sansánkákákq móneyabé irutaboiro sansánkákákq íre moráráq sehgióráhowe úwe.

Iwíáh kikiriyeho ú ehwehne.

(Árúka 12.22-31)

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhiro. Ite mah marákóipéq mé tanahráq itene táhutuqkákákq itene inonkataq inerineré naneqkákáqsábé iwíáh kikiriyeho. Oga méwé íre peh morá tópah nahnagae. Itene inonkame íre peh morá inerineré naneq mire.

²⁶ Kabarane sánsá iwíáhue tagahro. Mi kanká ménsúmehnsú uqmarena nera kéhtáq koawaqmena nahupeq sahiro? Írakaumo. Íópeqté Ítéribógá mi kansábé iwíáhéna pehipi kiraboire. Itewe wehuke puana Maniká Iteriboga itensabé anotahtaq iwíáhéna kawerue kirabo aitéh mino.

²⁷ Arega arene oga mé tanahráqsábé iwíáh kikirinaraqmé ábátáq mérearahráhiro? Ahqáho. Írakaumo úwe.

Íre mationa naneq náinkéhe ú éhwéhne.

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Aneraneré naneqsabé aneqsabé iwíáh kikiroo? Uworapeqté árá iyéh náneqsabé iwíáhue tagahro. Uworapeqté náneqka íre arambehrire. Korósi íre kogahnire.

²⁹ Anotah wahnáh ání Sórómóni naho ména we áhnte mensáméhnsá matawéna áhnte kawéq awahriq korósi matiowe. Uworapeqté kawéq árá iyéh náneqka moke Sórómónine kawéq awahriq naneq kiotaikire.

³⁰ Uworapeqté náneq íre kagai naneq mire. Ibora iyéhrana ahbiah tahnsá kekírataq tagire. Manikánsabe pehgárita q aiq pútare atáh kéó, Manikánka mi kawéq árá sukiwíéhnsábé wega ite moq sukitahráhi mino.

³¹ Aneq nanehnkono? Né waní eheqte tuiro? Aneqtaté aneranerue míanehnkono éq iwíáh kikiriyeho. Ahqáho.

³² Maniká íre tagaríáh kégá minayabe iwíáh íwíáhéra sene sirupipeq iwíáh kikirowe. Iteriboga ite íre mationa naneq aiq tagaríéhre.

³³ Ahriahri Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsánsábé irutaboiréq sehgióro. Sehgieq we kaweqtaq míéhnserah ite moq kaweqtaq míaneheqmúne éq iwíáhoró. Mirairataq Manikánka ite íre mationa naneq náinkéhe.

³⁴ Ahbiah sína naneqsabé iwíáh kikiriyeho. Ahbiah sína naneqsabé mi tanáhráqsábé iwíáhigehe. Irupipeq umehorahi naneqsabé ibora aiq awehra q kéhranawe ahbiah sína naneqsabé iwíáh kikiriyeho úwe.

7

Mó kené sánsá íre saraq sitáhiro ú ehwehne.

(Árúka 6.37-38,41-42)

¹ Sísaga mó mahraréna, Mó kené sánsá saraq siteq ahbabáq ke woe íre oro. Mirairataq Manikánka itene sánsá moq saraq itena ahbabáq ke woe aítankéhe.

² Itega mó kené sánsá saraq sitáhnserah Manikánka itene sánsá moq saraq itankéhe. Itega mó kené sánsá saraqme náriénserah Manikánka moq mina tahnsanue saraqme náinkéhe.

³ Arenawahrah aníné aurapi pehgáriq átútú tagé arerene aurapi anotah sehikará kéhnsábé aneqsábé arerene auransabé íre iwíáhono?

⁴ Arene aurapi anotah sehikará kéhrahwe aneqsabé arenawahrah anínsábé, Arene aurapite átútú meuwanínkono eno?

⁵ Are ahababáq kopéráhpéróna aní móne. Téhwe arerene aurapite séhikará merue anehemé arenawahrah aníné aurapite átútú kawerue tagé meuwahráhóne.

⁶ Manikánsabe suwahrieh kewé Manikáne epéqté éhwéh íre teriéro. Mirairataq ianká wehukení pehnserah sega ite íwíoqnagehe. Póeráhqka kaweq naneq segarúpípeq abasawe maisarúéhnserah sega mi ehwéh íre irasa peh awiréh aitaneherawoe úwe.

Págageue púreroro ú ehwehne.

(Árúka 11.9-13)

⁷ Sísaga mó mahraréna, Itega púrerirataqmé náio ira naneq náinkéhe. Págageue kabarirataq ábórarínaq taganeheqmóe. Onsaraq pako pakoirataq sitankéhe.

⁸ Nánio i anínká meyankéhe. Kabari anínká ábóraq marankéhe. Onsaraq pakobakoi anímé Manikánka siatahnana nahupeq kibekinkehe úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Arenahninká arensabé, Tópah nánio ínaraqmé arega ebah náwiníbo? Írakaumo.

¹⁰ Wega, Paseh nánio ínaraqmé wehe náwiníbo? Írakaumo.

¹¹ Ite sibowáreh ahabároraho keéq itene animári peh kaweq naneq nári nárino mino. Íopeqté Ítéribógá wensabé, Nánio e kewé peh kaweq naneq nárinkéhe.

¹² Mó kegá ite iuwahbeh sansánue ite kaweritáhnserah itega moq mina tahsanue se kaweraritáhro. Mi sansámé Mósísine ehwehnikakáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikakáq áwahe wíre úwe.

Sobuya méhpéhpéq kibekoro ú ehwehne.

(Árúka 13.24)

¹³ Sísaga mó mahraréna, Sobuya méhpéhpéq kibekoro. Iraipéqté méhpéh anotah abáé méhpéh míre. Iraipéqté áh moq abae ah marapeq tunsía áh kéhrara áhnte kegá mi ahtápéq poku pokuowe.

¹⁴ Oga mérapeqté méhpéhmé sobuya méhpéh míre. Oga mérapeqté áhmé moq sobuya ah senahpeq kiríéh áh kéhrara mibeq kieyabe umehi puara íre áhnte kegá mi ahtápéq kiegieowe úwe.

Péhe éhwéh irare keyábé aiq pútare aritého ú ehwehne.

(Árúka 6.43-44, 13.25-27)

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Íre Manikáne ehweh peh seyene péhe éhwéh irare keyábé aiq pútare aritéhboq mi kené arambehri tagaríáhro. Ábóraq se sipisípiq tahnsá méra peh sirupipeqmé úrinsi iá tahnsa míáhwe.

¹⁶ Sene arambehri kawerue tagarawéq sene sánsá ahtebahrahowe. Ógaranká inunara íre íyéhre. Káránkáránsáhnka pópo íre íyéhre.

¹⁷ Kaweq awánkánká kaweq sérá íyéhranawe abehq awánkánká íre kaweq sérá íyéhre.

¹⁸ Kaweq awánkánká abehq sérá íre iyahráhire. Abehq awánkánká kaweq sérá íre iyahráhire.

¹⁹ Kaweq sérá íre íyéh awánkámé apiwe ira paríéhre.

²⁰ Minayabe péhe éhwéh irare kené arambehri tagarawéq sene sánsánsábé iwíáhorahowe úwe.

²¹ Sísaga mó mahraréna, Áhnte kegá ínénsabe, Néne Wahnah mone aintáhwe. Íre mi ehwéh irarenka Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhowe. Írakaumo. Íópeqté Náníbó awahbeh arámbéhrí mirao kegá sebataq mitaq kioráhowe.

²² Sainsuahna tanáhráq áhnte kegá ínénsabe, Néne Wahnah mone aintera, Arenáwírue Manikáne ehweh irarurauge. Arenáwírue owainawamarí kaqsuq kaqsururauge. Arenáwírue ótaq sansámárrí miraurauge irarigehe.

²³ Irarirataq ínégá sensabé, Itewe íre tagaríóge. Ite ahbabáq ke puaq íné nueq pokoro aritaníe úwe.

Nah piehya anítéyábé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 6.47-49)

²⁴ Sísaga mó mahraréna, Néne ehweh irena sehgi ánímé ahtebia ání wene nah págege marákórácq pearéh ání tahnsane.

²⁵ Págege marákórácq pearéh púana anotah ibónsirana wání períéhkana sóiririrana wene nah íre kúrugúruue sokogia peh págegeue kéhre.

²⁶ Néne ehweh irena íre sehgi ánímé múguwahgu aní wene nah mareqmareq marákórácq pearéh ání tahnsane.

²⁷ Anotah ibónsirana wání períéhkana sóiririrana wene nah kúrugúruue sokogire. Sokogirana moke íre kaweragire úwe.

²⁸ Sísaga mi ehwéh síwáhnorue parabaruowara író kega wene ehwehnsabé áhtenuwe.

²⁹ Mósísine ehweh síwáhnoro kegá síwáhnorunserah Sísaga íre úwe. Wegá ahtebia ánínká tahnsa síwáhnorú púara wene ehweh író kega áhtenuwe.

8

Sísaga anotah naonkákácq aní kawerato ehwéhne.

(Máhka 1.40-44; Árúka 5.12-14)

¹ Sísaga sáwéhrapeqté tuwara peh íregárita q kegá we kéroúwe.

² Kéroúwana anotah naonkákácq ánínká weba séna áhtenú púana arehunserarácq ména wensabé, Anotah aníno, are awahbáhnaraqmé kaweraintahráhone úwe.

³ Úwana Sísaga ayahnkahkahruue wenaneq táhtorena wensabé, Aiq mirauge. Are awaho ani míahno atowana mina irarúta q wene náonaba apubúue wagúwana kaweragúwe.

⁴ Kaweragúwana Sísaga wensabé, Írátiahno. Mó ke teríneho. Írakaumo. Manikáne ehweh mibe q mahbe q aitéh ánípá pokue arene anonka móreawo. Are awaho ani úkire ígehboq Mósísiga irarúnserahnue Manikánsabe titirúno úwe.

Kíápéténine arambehri aní kawerato ehwéhne.

(Árúka 7.1-10)

⁵ Sísaga Kápénéáma suwahpeq súta q 100 Aroma sontiá kéné kíápéténiga weba séna, Séhréh ainto éna,

⁶ Anotah aníno, néne arambehri aní néne nahtapeq ména anotah erirana íre nogoráhire úwe.

⁷ Úwana Sísaga wensabé, Ínéga arene nahtapeq kogawerataníe

⁸ úwana kíápéténiga wensabé, Íné pehgárríq aní múge. Are anotah aní míahna puah néne nahtapeq íre súno. Peh mahta q mé ehweh irarinana néne arambehri aní kaweragíno.

⁹ Íné moq wahnah sansá tagaríóge. Néne wahnah aiq míéhkana íné moq wahnah anínéna sóntiá ke wahnahnuge. Ínéga mó sontiá ánínsabé, Pokúno

atótáq wega apubúue pokire. Mó sontiá ánínsábé, Mahbeq súno atótáq wega apubúue ínéba sire. Néne arambehri ánínsábé, Miraúno atótáq wega apubúue miraire úwe.

¹⁰ Úwana Sísaga mi ehwéh irotaq áhtenána we anehe su keyábé, Teiníboq írátíáhro. Mah anínká ínénsabe anotahtaq aiq pútare aintena ínéga mirainawire íwíáhire. Nánuwahrah Asiú kégá ínénsabe mina tahnsanue íre aiq pútare aintáhwe.

¹¹ Teiníboq írátíáhro. Íó kiembogirabeqte kéreq íó tupekirabeqte kéreqka séra Manikánka wahnah wahnahnirabeq kibekéra tútuue méra Ébáráhmareh Áhísáhkireh Sékópareh moráráq táhutahurigehe.

¹² Manikánka nánuwahrah Asiú keyábé, Ínéga wahnah wahnahnurabeq máhoro irara sega ahqáho atonsabe máhpeq sunkíkírirabeq kaqsuankéhe. Kaqsuahnaraq sega mitaq uwo uwo éra ibisagehe.

¹³ Minayabe, Íráhro éna kíápéténinsabé, Arene nahtapeq pokúno. Arega aiq pútare aintahnanserah inkehe úwana mi tanáhráq wene arambehri aní kaweragúwe.

Sísaga Pítane ahrahnawa kawerato ehwehne.

(Máhka 1.29-31; Árúka 4.38-39)

¹⁴ Sísaga Pítane nahupeq kibekúwana Pítane ahrahnawa osoro awáhrééna máhriqtaq míowana tagówe.

¹⁵ Sísaga mi ininé ayahnkara táhtorowana wene awahre kaweragúwana irigéna táhutaquq tíwe náwuwe.

Sísaga áhnte awahré ké kawerarito ehwéhne.

(Máhka 1.32-34; Árúka 4.40-41)

¹⁶ Íó tupekútaq wehukega owainawanka subiqmaq subiqmarú ke meriqmera Sísaba mórítówe. Mórítówana Sísaga peh ehweh irarúnka owainawamarí kaqsuena moke awahre ke kaweraritowe.

¹⁷ Kaweraritionsabe Manikáne ehweh aiq pútaragúwe. Wene ehwéh irarú ani Áísáíaga Manikáne púkuipéq naho sehiranue mahraréna, *(Aisaia 53.4)*

Sísaga we kéreyabe irarú ehwehne.

(Árúka 9.57-60)

¹⁸ Sísaga peh íregáritaq weba sáhuríó ke tagéna ite we kérahwána keyábé, Mah kawéhú seberaebéq pokonehe

¹⁹ úwana Mósísine ehweh síwáhnorú anínká weba séna wensabé, Íwáhnoraníno, are poku pokuónarabeq kéraníe úwe.

²⁰ Úwana Sísaga wensabé, Úrinsi iá wene nahme ebahnarahpipeq kéhre. Kabarane nahme sehwerapeq kéhre. Íné wehukení úku aniné nahme íre kéhre

²¹ úwana mó aní we kéro anínká wensabé, Ebeqme nánibo pukinana komaisarena anehe are kéraníe

²² úwana Sísaga wensabé, Pusa kégá pukira ke maisaragéhboq íné séniro úwe.*

Sísaga irarúnka sóriq táqnáigú ehwehne.

(Máhka 4.36-41; Árúka 8.22-25)

²³ Sísareq ite we kérahwána kereqka sípiipéq kibekue kure kure

* **8:22:** Sísaga pusa keyábé irarúme áwahewé sene sirupipeqté síwá pusa ké tahnsa míáh keyábé irarúwe.

24 káwehu ákáhtaq kowana Sísá sípiipéq sugowana apubúue anotah soirírúnka anotah nonaburóróúwana wánínka kiegambehgue sípi wánípipeq tupekinaúwe.

25 Tupekinaútaq ite we kérahwána kega Sísá iriateq wensabé, Wánípipeq tupekue pukonehboq kaweraito ewanana

26 wega itensabé, Aneqsabé áhreoo? Itega ínénsabe pehgáriqtaq aiq pútare aintáhwe éna irigéna sóiriqsabé, Táqnaígúno éna wánínsabe, Túbáh agúno úwana sóiriqka táqnaígúwana wánínka moq túbáh agúwe.

27 Túbáh agúwaq itega áhtenéq itete náhenéq, We aneq anípo? Sóiriqkakáq wánínkakaqká wene ehweh íréhre ewanae.

Sísaga owainawamari kaqsuo ehwéhne.

(Máhka 5.1-17; Árúka 8.26-37)

28 Sísaga sípi kéwewena kure Kehrari kawéhú seberaebéq Kárára kené marakórapeq kúwe. Mitaq wehuke maisia ónápípeq kaegaeuya anitéreq piehgíúwe. Sirupipeq míó owáináwámárínká mi anité subiqmaq subiqmaru puara anotah uwóyánsá aruqaruruyara mó kegá sensabé áhreéra mi ahtápéq íre nogoráhúwe.

29 Sega Sísá tagéra apubúue kareéra wensabé, Manikáne ahninkáwá wóne. Aneraitaníbo? Kamah aina tanáhráq íre sinsabé ite kamah ainie seno uye.

30 Se míórabéq ákáhtaq wahtotaq íregáritaq poeráhqmárínká uworapeq náwe sahtaqme nowe.

31 Nonsabe owainawamarínká Sísansabé, Ite eqmaq íuwéhnaaqmé mi poeráhqmáríné sirupipeq eqmaq iuwo éra pagu pagunuwe.

32 Pagu pagunuwana Sísaga sensabé, Pokurero aritowara sega mi anité suera póeráhqmariné sirupipeq kowíówara mi kamárínká sáwéhrapeqté pehbeheráh tunse mentúpipeq tunse wánínkue pukuwe.

33 Póeráhqtaq wahnahnu kegá tagéra sensuwahpeq pehbeheráh pokéra owainawanka subiqmaq subiqmarú anité éhweh teriera moke tago naneqsabé éhwéh sensuwahrah teríúwe.

34 Teríúwara moke mibeqté kégá Sísaba kure wensabé, Itene marakó sue pokúno éra pagu pagunuwe.

9

Sísaga aiayah pukia ání kawerato ehwehne.

(Máhka 2.1-12; Árúka 5.17-26)

1 Sísaga sípiipéq kibekéna káwehu seberaebéq wenawahpeq pokúwe.

2 Mó kegá íre ah nogoráhú aní aiayah pukia ání wene máhriqkakáq sehtaqaqme sehgiwera Sísaba móátówe. Sega iwíáhéra, Sísaga kaweratanawire iwíáhuwana Sísaga sene iwíáh tagéna aiayah pukia ánínsábé, Náníbáq móne. Arene ahbabáq aiq kawerató púah arene arupipeq eyoyóue míahno úwe.

3 Úwara Mósísine ehweh síwáhnoru kegá seye náhenéra, Mah anímé, Íné Maniká míóge iwíáhéna anotah ahbábárire uwe.

4 Uwana Sísaga sene iwíáh tagéna sensabé, Irupipeqmé aneqsabé ahbabáq iwíáho?

5 Aiayah pukia ánínsábé aneq ehwéh teawinínkono? Arene ahbabáqsabe kaweratóge teawinínkono? Are irigue arene máhriq mewe ah nogo teawinínkono? Íre págege ehwéhme ahnabo?

6 Íné wehukení úku anínká mah marakó marakó wehukene ahbabáq kaweraritahráhuge. Sokigi ainíboq tagaríáhro éna aiayah pukia ánínsábé, Irigue arene máhriq mewe arene nahtapeq pokúno úwana

⁷ mi anínká irigue wene nahtapeq pokúwe.

⁸ Pokúwara tago kegá áhtenuwe. Manikánka wehukení págege atowana ótaq sansá miraúnsabe sega áhtenéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe.

Sísaga Mátíyunsabé, Íné séniro ú ehwehne.

(Máhka 2.13-17; Áruká 5.27-32)

⁹ Sísaga mitaq suena ahtaqqeq nogutaq táhkísi moné méyáhwa aní néníwíq Mátíyu íné tagówe. Tagówana íné táhkísi moné méyáwharabeq néne ópísirapéq tútuue míáhwana tagéna ínénsabe, Íné séniro úwana irigue kéréahwae.

¹⁰ Sísaga nahtapeq táhutahurútaq áhnte táhkísi moné meyó kereq mó ahabábáq kéreqka mitaq séra Sísareq ite we kéréahwána kereq moráráq táhutahurowane.

¹¹ Táhutahurowanara Péhrasi kegá mina tagéra ite Sísá kéréahwána keyábé kasenéra, Ite íwáhnori anínká aneqsabé táhkísi moné aebóo kereq mó ahabábáq kéreq moráráq táhutahuriro uwe.

¹² Uwana Sísaga mi ehwéh irena sensabé, Sótegha awaho ke márásíni íre náriasa peh morá awahre ke nárire.

¹³ Mina inserah ínéwé kaweqtaq míáh ké siahrabéna séhréh aritanieéna íre suge. Peh ahabábáq ke siahrabéna kaweraritanieéna suge. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Titiré sansansábé íre nuwahbena peh arutaboire séhréh arite sansansábé nuwahbehre ire. *(Hosea 6.6)*

Mi ehwéhmé iwíáhue tagéq ahtebahro úwe.

Sísaga táhutahuq awehriro sansánsábé síwáhnorú ehwehne.

(Máhka 2.18-22; Áruká 5.33-39)

¹⁴ Sóni kéro kega Sísaba séra wensabé, Itereq Péhrasi kereqka mó tanáhráq mó tanáhrárué táhutahuq awehriúnara árahinsabé are kéréah kéga táhutahuq íre awehriroo uwe.

¹⁵ Uwana Sísaga sensabé pabeqme ehwéh teriena, Pahuwirotaqmé o menáhwénká wene iyahnaboba míéhtáqmé sega íre ibisia peh iwíáh iwíáhowe. Mókake o menáhwé seba íre míahnaraqmé mi tanáhráq wene iyahnaboga wensabé sirutaboireéra táhutahuq awehrigehe úwe.*

¹⁶ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Wehukenínká nahonáh sáhkétí kawerinieéna o ambántaráté íre párúwe kawerire. Miraitaq tahirímé nahonáh sáhkétí mó subanki irino.

¹⁷ Wehukenínká o nahníaq sera ano naho naho mémene áuyahwa antéhyápípeq íre ahkíre. Miraitaq tahirímé sera anonka muinaraq nahonáh antéhyá tapoagirana sera ano marakóraq antigi irino. Wehukenínká o será ano o antéhyápípeq ahkíre. Wehukega ahkírataq mi tehtaré náneqme kawerue kanae. O será anome kawerue kanae. Antehyamé moq kawerue kanae úwe.†

Sísaga awahre iní kaweratená ahrari oganúq ato ehwehne.

(Máhka 5.22-43; Áruká 8.41-56)

¹⁸ Sísaga mi ehwéh síwáhnorútaq Asiu kené wahnah anínká Sísaba séna áhtónsabe arehunseraráq ména wensabé, Nániyahu peh amahnága putíéhre. Arene ayahnkarataté koráhtoréhnaq we oga úkinae

¹⁹ úwana Sísaga irigue mi aní kérowaq ite we kéréahwána kegá moq kéréahwáne.

* **9:15:** Mi ehwéh áwahewé Sísá o menáhwé tahnsa aní míre. O menáhwéné iyahnabowe Sísá tagáriáh ké tahnsane. † **9:17:** Ahwa inínká tátúbi awera íre tíríre. Tírítáq tahirímé osoréh áwérá anonka muwe tátú tapoue awera téhpipeq sáhagi irino. Mina inserah Sísane o ehwéhmé wehukene naho sánsánká íre awehraq kéhre.

²⁰ Ahtapeq kowanana awahre iní, airápété téhtaré ópéq wene korahq íre taraqnagú inínká Sísá anehepeq kúwe.

²¹ Anehepeq kure wewe náhenéna, Íné peh wene korósi koráhtoráhnaraqmé kaweraintankéhe éna wene korósi ayehrápéq koráhtorowe.

²² Táhtorowana Sísaga pabeqme we tagéna wensabé, Arega ínénsabe aiq pútare aintahna puana aru ukiq atóge úwana mi tanáhráq mi iní awaho ini úkúwe.

²³ Sísaga pokue wahnah aniné nahtapeq kibekúwara pembíáhnú kereq ibitunátúnánu kereq miówana tagówe.

²⁴ Tagéna sensabé, Mi ahrárwé íre airaiq pukia peh sugéhre. Máhpeq túmíáhnú úwara wensabé awiréh atówe.

²⁵ Awiréh atówana wega moke míó ke kaqsuena mi ahráriné máhriqtapéq kowéna wene ayahnkara táhtorowana irigúwe.

²⁶ Irigú ehweh mitaq teri mahtaq terinuwara moke mi marákórápéqté kégá írówe.

Aura pira ánitéreq ahkambu anínseq kawerarito ehwéhne.

²⁷ Sísaga mitaq suena ahtapeq kútaq aura pira ánitégá we kéréra wensabé, Tébitine anahwao, arutaboiraito uye.

²⁸ Sísaga nahupeq kibekúwara mi anitégá weba suyana Sísaga sensabé, Itene iura kaweraitahráhnunsabé aiq pútare aintehyo úwara sega wensabé kowe atera, Are aiq miraorahóne uye.

²⁹ Uyana Sísaga siura táhtoqme sensabé, Itega ínénsabe aiq pútare aintehyanserah mirainauge úwara

³⁰ mi tanáhráq siura tagahrahuye. Tagahrahuyana wega sensabé págegeue iraréna, Miraunsabé mó ke teríyeho aritowara

³¹ sega wene ehweh íre sehgira Sísaga miraú ehweh teríuyana mi ehwéh moke mi kehiná suwahpeq abae agúwe.

³² Mi anitégá pokuyataq mó kégá owainawanka subiqmaq subiqmarú ani, ehweh íre orahú ani meqmera Sísaba móátówe.

³³ Sísaga owainawa kaqauwowana mi anínká ehwehnúwara moke tago kégá áhtenéra, Ísara marákórápéq morá ibora mahna tahnsa tagóne uwe.

³⁴ Uwara Péhrasi kégá mahraréra, Owainawamariné wahnahnka Sísá págege atéhnsabé owainawamarí kaqsuahráhire uwe.

Sísaga tagó ke arutaboirarito ehwéhne.

³⁵ Sísaga moke mi ke suwahpeqkakáq áhnú kehiná suwahpeqkakáq nogena Asiu kené momiwí nahmáritápéq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh síwáhnoréna moke awahre kereq kaweraritowe.

³⁶ Sísaga sáhurío ke tagéna sensabé arutaboiraritowe. Se íre wahnahnkakáq sípísípíq tahnsa méra kaweqtaq íre míahrahéra sirupipeq iwíáh kikiru puana sensabé arutaboiraritowe.

³⁷ Minayabe ite we kérahwána keyábé mahraréna, Nera kéh táhútáhúq áhnú kehnserah Maniká íre tagaríáh ké áhnú míáhwe. Táhutahuq koawaqmíáh ké peh táhmaro míáhnserah Manikáne ehweh korerié ké peh táhmaro míáhwe.

³⁸ Minayabe, Maniká Iteribonsabé, Arene sotápéq koawaqmíahráho ke eqmaq suo ue púreroro.

10

*Eqmaro ke airápété téhtaré kéné síwíq kéh éhwéhne.
(Máhka 3.13-19; Áruká 6.12-16)*

¹ Sísaga airápété téhtaré ké we kérahwána keyábé íáhrabéna owainawamarí kaqsuera moke awahre ke kaweraritageheéna págege aitowe.

² Ite eqmaq iuwo kewe iteíwíqmari mahraue Sáimóniwe mó awíq Pítæ. Pítæne ábáqkawawé Ehntarue. Se ábárahre Sébérine ahninkáwáraré Sémísireq Sónirere.

³ Mó anímáí iteíwíqmari mahraue Pírípi, Pátórómíyu, Tómáhsi, íné Mátíyue. Sísá íre kérena íné Mátíyuwe táhkísi moné meyháwa aní míáhwa. Mó eqmaq suo anité sensíwíqmé Ápíásane ahninkáwá Sémísireq Táriásarere.

⁴ Mó eqmaq suo aní Kénáni marákórápéqté aní wenáwíq Sáimónie. Mó aní Sísane naruo koweriranaú aní wenáwíqtare Súrása Ísíkáríótie. Iteíwíqmé mirauee.

Sísaga we kéro ke arambehriraq eqmaq suo ehwehne.

(Máhka 6.7-13; Árúka 9.1-5)

⁵ Sísaga ite airápété téhraníte eqmaq iuwanaútaq itensabé mahraréna, Wáhnaupéqté kéné marakórapeqkákáq Sámária ke suwahpeqkákáq íre pokoro.*

⁶ Peh morá Ísara kebá pokoro. Se tanahraipéq tabanagi sipísípíq tahnsa kée.

⁷ Seba pokue mahraréq, Manikánka wahnah wahnahnime aiq wahtona-gire teriéro.

⁸ Awahre ke kawerariteq pusa ké iririteq náonkakáq ké kawerariteq owainawamarí kaqsúáhro. Págege aitónsábé ápeq íre méyháho. Pehipi séhréh ariteq kawerarítáho.

⁹ Pokonehe irataq ebah monéákáq sehenáh monéákáq kahnaraq mitaq mareq pokoro.

¹⁰ Unah íre mewe pokoro. Téhtaré síótí súu pegiqnáhnkarankákáq íre mewe pokoro. Séhréh aritéh kéga arambehri aní awehraq apéq náwigéhe. Minayabe ite íre matíéhra naneq náigéhe úwe.

¹¹ Sísaga ite we kérahwána keyábé mó mahraréna, Mó ke suwahpeq kirataq Manikáne ehwehnsabé awahbeh aní kogabaroro. Ábóraq maréhrataq wega itensabé, Néne nahtapeq segáéro ínaraqmé wene nahtapeq kogáéro. Moke mi ke suwahpeq míéhra tanáhráq peh morá mitaq kaegaeoro.

¹² Wehukene nahtapeq kirataq mi karírónánínsábé, Manikánka iru ukíq itankéhe teriéro.

¹³ Terírataq sega ite mehweh aitéhrataq seba míáhro. Segá íre mehweh aitéhrataqmé mah ehwéhmé mewe mó kené nahtaqqeq pokoro.

¹⁴ Mó anínká ite íre mehweh aitena itene ehwehnsabé iuwahriehre ínaraqmé wene nah sueq itene igárátáq kahna tanáhúq poruarueq pokoro.

¹⁵ Teiníboq írátíáhro. Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreqka naho ahabáruwe. Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi kegá miraunka ákáhtaq kamah arinkéhe. Ite íre mehweh aitera itene ehwehnsabé iuwahriehre ira kegá mirairanka Manikánka anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

Íwíoqnagehe ú ehwehne.

(Máhka 13.9-13; Árúka 21.12-17)

¹⁶ Sísaga itensabé mó mahraréna, Írátíáhro. Sipisípiqka úrinsi iápá míéhnserah íwíoqnehra kebá eqmaq iuwaníe. Wehe ahtebia ká míéhra kiboki uwaresa ká míéhre. Mi kataré míehya serahnoro. Ahtebia anímáí méq uwaresa anímáí míáhro.

* **10:5:** Sámária keyabé éhwéhmé púku anehepeqte séhíramé Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáhnno.

17 Wehukega ite íre kaweraitéhboq kawerue auráq matiáhro. Sega ite kaunsíri ke kotiorabeq móitera sene momiwí nahtápéq áréti sahtáté iubigéhe.

18 Néne sánsá sehgiónsábé ákáhtaq wahnáh kéreq anotah wahnáh kéreqka ehweh aitageheéra seba móitagéhe. Mi tanáhráq sereq mó nahnsó kéreq néne ehweh terigéhe.

19 Sega ehweh aitéhrarabeq móitéhrataq aneq ehwéh irarenehnkono éq árahue terienéhnkono éq iwíáh kikiriyeho. Írakaumo. Mi tanáhráq Manikáne Awanka iwíáh aitaahnaq ehwéh irarero.

20 Mi tanáhráq íre iteitene ehweh irarigehe. Manikáne Awanka iwíáh aitaahna ehwéh irarigehe úwe.

21 Sísaga mó mahraréna, Mó anínká wenawah wenábáq kotiorabeq móritena sáhsi keyábé, Subiq suahro aritankéhe. Sibowárehga moq sene animárínsábé mina tahnsanigehe. Sene animárínká sinoibone naruo úkéra mó keyábé subiq suahro aritagéhe.

22 Néne sánsá sehgió púara ómi kegá itensabé iuwahriehre aitagéhe. Itega néne sánsá íre susa anehe tanahráqkákáq kawerue sehgirataq Manikánka meirena airaiq kaweraitankéhe.

23 Mó ke suwahpeq íwíoqnehrataqmé mitaq sueq pehbeheráhnue pokue mó ke suwahpeq kowíáhro. Teiníboq írátíáhro. Ísara kené táhúnipéq itene arambehri íre parabarúéhrataq ín wehukení úku anínká kouwekinauge.

24 Sigaru anínká wene tísá íre kiotaikire. Arambehri anínká wene wahnah íre kiotaikire.

25 Sigaru anínká wene tísaba mía míairana arambehri aní wene wahnahpa mía míainserah itega ínéba mía míaowe. Mó kegá ínéba iteruwhansabé owainawane wahnah wenáwíq Pésébúrie aintáronsabé sega ite ínéba mía mía ke moq íre kaweq ehwéh aitagéhe úwe.

*Peh Manikánsabe áhreoro ú ehwehne.
(Árúka 12.2-7)*

26 Sísaga mó mahraréna, Íwíoqnah keyábé áhreiyehe. Amahnága moke kopípéq keh náneq mókake ábóraraginae. Moke epéqté éhwéh ábóraraginae.

27 Ite sunkíkírirabeq teiú éhwéh téhrehrebeq teriéro. Epéq íráh éhwéh nahnso-rapéqté sawai sawaiue teriéro úwe.

28 Sísaga mó mahraréna, Peh morá itene inonka subiq suahráho keyábé íre áhreoro. Mi kegá iteyuwa íre subiq suahráhowe. Írakaumo. Minayabe sensabé íre áhreoro. Peh morá Manikánsabe áhreoro. Wegá ebeq itene inonka subiqmarena anehe iteyuwa iraipéq suahráhire.

29 Peh morá pabusa mónératé téhtaré káriq kabará máhkétirapéq paiq-maráhwe. Iteriboga moke kabaramarínsábé iwíáhue tagéna íre kowe atah-naraq mi káriq kabará marakóraq pehipi íre márunsurahorahire.

30 Mina inserah Maniká Iteriboga ahriahri itensabé iwíáhue tagehre. Itene iyahqnopeqte iyáhrámé sáhnsahwe tagariéhre.

31 Wegá ite aiq moke tagariéh púaq íre áhreoro. Itega kabaramarí kiotaiko puana Manikánka ite íre abitaruanae.

*Íné Sísane ani múge iraréyabe ayehitéhneho i ehwéhne.
(Árúka 12.8-9)*

32 Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká mó keyábé, Sísane ani múge terinaraq mókake Nánibonsabé, Mi anímé néne ani míre teawinié.

33 Mó ke míáhtáq ínénsabe ahqáho aintéh anímé ínégá mókake Nánibo míéhrebeq wensabé ahqáho ataníe úwe.

Sísansabé anotahtaq arutaboirono i ehwéhne.

(Árúka 12.51-53, 14.26-27)

³⁴ Ínéwé sainkue míáh ké insahwé aitanieéna marakóipeq tutaire íwíáhoo? Írakaumo. Peh sainsuanieéna tutaage.

³⁵ Íné tutau puana ahninkáwágá abowánsábé abiahnsa atankéhe. Ayahunkawagá anowansabé abiahnsa atankéhe. Anahbukawagá ahrahnawansábé abiahnsa atankéhe.

³⁶ Wenawahrah anímárinká wene naruo úkigehe. *(Maika 7.6)*

³⁷ Wenanoibonsabé anotahtaq arutaboiréna ínénsabe peh ákáhtaq arutaboiraintéh ánímé íre néne ani míahrahire. Wene ahninkáwáreq ayahunkawareqsabé anotahtaq arutaboiréna ínénsabe peh ákáhtaq arútábóiraintéh ánímé íre néne iyahnabo aní míahrahire.

³⁸ Nánibone arambehri miraunsabé íné awankátaq táhpawe nubiq suagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniráhro. Minayabe néne arambehriraq túbáh agéna peh we awahbeh arámbéhrí sehgi ánímé íre néne ani míahrahire.

³⁹ Wewensabé arutaboiréna peh wewe awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq miánkéhe úwe.

Sísa tagariáh ké séhréh aritéh ániné ápeqsabé éhwéhne.

(Máhka 9.41)

⁴⁰ Sísaga mó mahraréna, Ite mehweh aítáh kégá íné moq mehweh aintáhwe. Ínénsabe mehweh aintáh kégá íné eqmaq núwéh ání moq mehweh atáhwe.

⁴¹ Manikáne ehweh irari anínká sitaq mó anínká iwíáhéna, We Manikáne ehweh irari aní púana séhréh ataníe íre. Séhréh ataníe éna mi anínsábé mehweh atena kiraboime kaweq sansánire. Manikánka wene ehweh irari aní ápeq awinanserah we mehweh atéh ání moq ápeq awinkéhe. Kaweqtaq mía míai anínká sitaq mó anínká iwíáhéna, We kaweqtaq mía míai aní púana séhréh ataníe íre. Séhréh ataníe éna mi anínsábé mehweh atena kiraboime kaweq sansánire. Manikánka kaweqtaq mía míai aní ápeq awinanserah we mehweh atéh ání moq ápeq awinkéhe.

⁴² Teiníboq írátíáhro. Pehgáriq aní íné séniréh ání míéh púana mó anínká né waní náwinana Manikánka mi aniné ápeqme íre tabanagia peh ahrreraq kanawire úwe.

11

Sóniga we kéroya anité Sísaba eqmaq suo ehwéhne.

(Árúka 7.18-35)

¹ Sísaga moke mi ehwéh ite we kerahwána ke teiuwe. Wega ite airápété téhraníte we kerahwána keyábé itene arambehriyabé íwáhnoréna mitaq suena wahtotaq kehiná suwahpeq mó ke síwáhnorinieéna pokúwe.

² Sóni wání meri merini aní karábúsiipéq ména Sísa Karáhéga miraú ehweh irena we kéroya anitégá Sísaba kasenigeheéna weba eqmaq suowe.

³ Eqmaq suowara Sísaba kéra wensabé, Sóniga, Arewe Manikánka eqmaraníe ú anípo? Ite mó anínsábé áwénunonehknono ire uye.

⁴ Uyana Sísaga sensabé, Irehya ehwéhnikákáq tagéhya naneqkakáq Sóni koreawétao.

⁵ Ínéga miraunka aura pira kégá tagahwara aigará soriqnah kega ah nogówara náonkakáq kéné náo wagirara ahre parosa kégá ehweh irahwe. Pusa ké iriwe oganúq sitena tabonah ke Manikáne kaweq ehwéh síwáhnoruge.

⁶ Ínénsabe árahinabomo íwíáh íre iwíáhia peh ínénsabe kawerue aiq pútare aintéh ánimé aru ukiqme aní míéhre. Mah ehwéh Sóni koreawétao úwe.

⁷ Úwara Sóni kéroya anitégá mitaq suera pokuyataq Sísaga weba sáhurío ke Sóni éhweh teriuwe. Wega mahraréna, Sóniga uworapeq íwáhnoruraitaq koraganehe urotaqmé we inse wíre íwíáhuroo? Sóiririrana onega míu míu inserah Sóni mó iwíáh mó iwíáhi aní míre íwíáhéq koragaroo? Írakaumo. Sóniwe íre mina tahnsa aní míre.

⁸ Sóni koraganehe urotaqmé we inse wíre íwíáhéq koragaroo? Kaweq korósí aneraneria aní koragaroo? Írakaumo. We íre mina tahnsa aní míarairara kaweq korósí aneraneria kéwé uworapeq íre mía peh wahnah kené nahtapeq mía míaoewe.

⁹ We inse wíre íwíáhéq koragaroo? We Manikáne ehweh irari aníne íwíáhuroo? Aiq pútaq iwíáhowe. Írátíáhro. We Manikáne ehweh irari anínéna moke mó ke áwáhu ke kiotaikuraire.

¹⁰ Sóni éhwehme Manikáne ehwehnka mahraréna, Néne ehweh korerina ánimé ebeq eqmarahnana are sina ah kawerarankéhe íre úwe. *(Malakai 3.1)*

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Sóni wání meri merini aní anotáh anínirara moke mó kegá we íre kiotaikowe. Íre kiotaikowana Manikánka wahnah wahnahnirabeq íópipeq kibeki aní pehgáriq anínká Sóni kiotaikire.

¹² Sóniga ehweh iraruraitaqkakákq amahnágaákákq págege sansáno kegá íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kibekoneheqmúne éra sene págege sansánowe.

¹³ Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireqka Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teiúwana Sóniga suraire.

¹⁴ Sene ehweh aiq pútare arítáhmé kawerowe. Segá pabeqme ehwéh irarume Éráísa mónkakákq sinae ewe. Sóniga menah surainsabé sene ehweh aiq pútaraguraire.

¹⁵ Íre parosa áhréákákq kéó, írátíáhro úwe.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Amahnága oga míáh kéwé ite aneq tahnsá kée teinínkono? Itewe káriq anímárinká máhkétirapéq ogi ogionserah tahnsá ké wóe. Mó anímárinká mó anímárinábé abiahnsa aritera sensabé,

¹⁷ Igonkónúnaraq itega íre ábáhrowe. Ibitunántúnánúnaraq itega íre ibisahwe ewe.

¹⁸ Sóniga suraitaq wega táhutahuq awehriéna náhniáq sera ano íre narainsabé sega abiahnsa atera, Owainawanka iwíáh atéh aní míre atárowe.

¹⁹ Íné wehukení úku anínká surautaq táhutahuqkakákq náhniáq sera anonkakaq pehipi nogara sega ínénsabe abiahnsa aintera mahraréra, We kobuq kahburi uwoyansa aní míre aintera táhkísi moné meyáh kéreq mó ahabábákq kéreqne iyahnabo aní míre aintáhwe. Segá ínénsabe mi ehwéh irarewara Maniká tagaríáh kégá ahtebé sansánirataq mó kegá tagéra, Se aiq pútaq sansánowe ewe úwe.

Sísaga, Kamah ainehboq kawerurero ú ehwehne.

(Árúka 10.13-15)

²⁰ Sísaga mó kehiná suwahpeq áhnte otáq sánsánúwara tago kegá sene ahabábákq sansa íre súónsabe Sísaga mi keyábé ehweh aritowe.

²¹ Wega mahraréna, Kórásini suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kérero, kamah ainehboq kawerurero. Iteruwahpeq áhnte otáq sánsá miraurauge. Táíya suwahpeqte kéreq Sáiróna suwahpeqte kéreqka mina tagotaq tahirímé sene ahabábákq naho suera kaweqtaq míó írino. Segá mina tagotaq

tahirímé sene ahbabáq aiq súónsabe Manikánka tagankeheéra nahonáh kórósí aneranerue tanah abaq marera sene ahbabáqsabe tútuue ibiso irino.

²² Teiníboq írátíáhro. Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi keyábé peh ákáhtaq kamáh arinkéhe. Mi tanáhráq ite Kórásíni suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéreq anotahtaq kamah ainawire.

²³ Kápénéáma suwahpeqte kéó, ite kaweq ke míone éq minayabe íópeqté mátábúrápéq kioneheqmúne íwíáhoo? Írakaumo. Mibeq íre kioneheqmóe. Peh iraipéq kowíáhro aitanawire. Ínéga págege otáq sánsá iteruwahpeq miraurau-gaq tagarowe. Mirauraunserah Sóróma suwahpeq miraowataq tahirímé mi kegá sene ahbabáq sansa suera kaweqtaq míó irino. Sene ahbabáq súótaq tahirímé Manikánka sensuwahpeq íre kekira peh kéh irino.

²⁴ Amahnága teiníboq írátíáhro. Manikánka ehweh aitahna tanáhráq wega Sóróma suwahpeqte keyábé arutaboirena peh ákáhtaq kamáh arinkéhe. Mi tanáhráq ite anotahtaq kamah ainawire úwe.

Sísaga, Ínéba sero éna ahrenahro aitaníe ú ehwehne.

(Árúka 10.21-22)

²⁵ Sísaga púrerue mahraréna, Nániboo, arega moke íópeqkákákq mah marákó marákóákákq wahnahnóne. Wehukene sánsá ahtebah kewé arene sánsá íre sokigi ariasa peh morá káriq aní tahnsa ké arene sánsá aiq sokigi aiene. Minayabe arensabé iwíáh íwíáh atóge.

²⁶ Nániboo, arerega iwíáhue aiq miraóne úwe.

²⁷ Sísaga mitaq míó keyabé mó mahraréna, Nániboga moke náníre. Mó kegá íné Manikáne ahninkáwá íre tábúsoqme tagaríáhwana Nániboga webataq íné wenahni tagaríéhre. Mó kegá Nánibo íre tagaríáhwana ínébataq wenahninká we tagaríóge. Íné wenahninká sokigi aiéna kegá moq Maniká Iteribo tagariagehe úwe.

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Págege arámbéhriéq irupipeq umehi keo, ínéba sero. Ínéba sirataq ahrenahro aitena iru ukiq itaníe.

²⁹ Néne arambehri sehgieq néne sánsá ahtebahro. Íné uwaresa ánínéna pehwehrué mía míau aní púaq ínéba sirataq irupipeq ukiq itahnaq ahrenagehe.

³⁰ Néne arambehriwe irupipeq íre págegeorahi arámbéhri wíre. Mi arámbéhri sehgirataq irupipeq eyoyó aitaníe úwe.

12

Sísaga ahrena ahrena wehekáh arambehriéyabe irarú ehwehne.

(Máhka 2.23-28; Árúka 6.1-5)

¹ Mi tanáhráq ahrena ahrena wehekáh Sísareq ite we kérahwána kereqka paréti mirao naneq será sotápéq kótaikowanaraq irupibiúwaq itega mi será késabariqme késabariqme ue kure nahwane.

² Nahwanara Péhrasi kegá tagéra Sísansabé, Tagáhno. Are kэрáh kegá ahrena ahrena wehekáh íre mirao naneq sansánowe. Minayabe sega ahbabárowe uwe.

³ Úwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíramé Tébitireq we kéro kereqka sirupibiútaq mirau sansámé íre sáhnsahwe ahtebaho?

⁴ Tébitiga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq kibekéna Manikánka tagankeheéra máró paréti mewe nówara we kéro kega moq nowe. Nonsabe íre mirao naneq miraowe. Mósísine ehweh irarunka mi parétiwé pehipéqté kegá íre nah nanere. Peh morá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kegá nahrahowe ire.

(1 Samuel 21.1-6)

⁵ Mósísine ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné ehweh aiq sáhnsahona wino. Mi ehwéhniká teimé ahrena ahrena wehekáh sega Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq arambehriuwana Manikánka íre abiahnsa aritowe íre.

⁶ Teiníboq írátíáhro. Íné mahtaq ména Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq kiotaikuge.

⁷ Manikáne ehwehnka mahraréna, Titiré sansansábé íre nuwahbehrena peh arutaboire sansa séhréh arite sansansábé nuwahbehre íre. *(Hosea 6.6)*

Itega mi ehwéh ahteabahtaq tahirímé íné séniráh ké kaweqtaq míáh keyábé, Ahbabárowe íre aritewáh irino.

⁸ Íné wehukení úku anínká ahrena ahrena wehekáh wahnah wahnahnuge úwe.

Sísaga ahrena ahrena wehekáh sawenkahnia áyáhnkákáq ání kawerato ehwehne.

(Máhka 3.1-6; Áruká 6.6-11)

⁹ Sísaga mitaq suena Asiu kené momiwí nahtápéq kibekúwana

¹⁰ sawenkahnia áyáhnkákáq ání míowe. Péhrasi kegá Sísaga ehweh ataneheéra we kasená, Ahrena ahrena wehekáh wehuke kaweratewé Mósísine ehwehnka ahqáho atehro uwe.

¹¹ Uwana Sísaga sensabé, Ahrena ahrena wehekáh itene ka íre wahto matáipéq tupekitaq mi ka tumeyáh mino.

¹² Wehukenínká ménkámehnká aiq kiotaiki mino. Minayabe ahrena ahrena wehekáh Mósísine ehwehnka kaweq sansansábé íre ahqáho atéhre.

¹³ Íre ahqáho atéhre éna sawenkahnia áyáhnkákáq áninsábé, Arene ayahnkara obariro úwana wene ayah obarirowana kaweragúwana ébeq ayáhnkárá tahnsa úkúwe.

¹⁴ Péhrasi kegá tueague sío síoéra, Sísawe árahue subiq suanéhnkono uwe.

Sísawe Manikáne arambehri anínsábé éhwéhne.

¹⁵ Árahue subiq suanéhnkono u ehwéh Sísaga irena mitaq suena pokúwara áhnte kegá we kérowe. Áhnte kegá we kérowana moke awahre ke kaweraritena

¹⁶ sensabé, Íné éhweh mó ke teriyeho aritowe.

¹⁷ Sísaga áhnte awáhré ké kaweraritonsabe Manikáne ehweh irarú ani Áísáiaga sehiranú ehwehnká aiq pútaragúwe. Mi ehwéhmé Manikánka irarú ehweh wega sehiranue mahraréna,

¹⁸ Néne arambehri mirai aní ínéga omaq ató aní aiq miéhre. Wensabé nirutaboirena wene arambehriyabé nuwahbehre. Ínéniwanka weba mía míainana wega nahnso ke kaweq sansá terinkéhe.

¹⁹ Wega íre ehwehinae. Wega íre anotahtaq ehwehninae. Ahtapeqté íre sawai sawaiinae.

²⁰ Wega mareqmareq sah íre airaiq piteruanae. Árahmu pehgáriq téhráhnaraq íre puinsuanae. Ahqáho. Mirainaga kaweq sansánká ahbabáq sansa kiotaikinae.

²¹ Nahnso kegá wene ehweh irera, Ite kaweraitankéhe íwíáhigehe úwe. *(Aisaia 42.1-4)*

Owainawanka Sísaga séhréh atéhre éra péhe éhwéh iraru ehwéhne.

(Máhka 3.20-30; Áruká 11.14-23, 12.10)

²² Mó kegá aura pira aní, íre ehwehnorahú aní meqmera Sísaga móátówe. Wene arupipeq owainawa mío púana we íre ehwehnorahú aní, aura pira aní míowe.

²³ Sísaga mi aní kaweratowana ehwehnéna aura tagówe. Mina tago kegá áhtenéna seye náhenéra, Kaweratéh ánimé Tébitine anahwabómo uwe.

²⁴ Péhrasi kegá kawerato ehweh irera, Pésébúri owainawane wahnahnka Sísaga págege atena séhréh atéh púana Sísaga owainawamarí kaqsuahráhire éra seye náhenéra ehmuníq éhmúníruwe.

²⁵ Ehmuniq éhmúníruwana Sísaga sene iwíáh tagéna sensabé, Wahba márakórápéqté kegá seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe. Sensuwahraheq seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe.

²⁶ Owainawanseq wenawahraheq ebehotaq tahirímé se sainkéra págegeue morá ké íre míahraho irino.

²⁷ Ínéga owainawa kaqsúótáq owainawane wahnahnka séhréh aintéhtáq tahirímé ite kéiráh kegá owainawa kaqsúáhtáq insega séhréh arítéh iripo? Ité kéiráh kegá itene ehwehnsabé íre tábúsoréhre aítáhwe.

²⁸ Manikáne Awanka págege aintena séhréh aintéh púana owainawa kaqsuq kaqsuruge. Mina tagéq Manikánka wahnah wahnahni sansá iteba aiq sire éq tagaríáhwe úwe.

²⁹ Sísaga mó mahraréna, Wehukéníká ayahnsa kira wéhné ménsámehnsá meyanieéna wene nahupeq árahue kibekorahiro? Ebeqme ayahnsa kira wéh táhtoqme táhru táhruarena anehe wene nahtapeqté ménsáméhnsá pehipi meyahráhire úwe.

³⁰ Sísaga mó mahraréna, Wehukéníká íre néne iyahnabo aní míéhmé néne naruo aní míre. Wehukéníká ínereq íre soruparítéhrataqmé wega wehuke karegaráh aruqarurire.

³¹ Peh morá Manikáne Awansabe abehq éhwéh atáh kéwé Manikánka mi ke íre insahwé aritankéhe. Mi ahbábáq peh ahrreraq matiankehe úwe.

³² Íné wehukení úku anínsábé níehruru aintéh ánimé Manikánka insahwé atahráhire. Manikáne Awansabe éhruru atéh ánimé Manikánka amahnágaákáq mókakeakáq mi aní íre insahwé atena wene ahbabáq peh ahriahri ahrreraq matiankehe úwe.

Íre kaweq awánkánká abehq sérá iyanae i ehwéhne.

(Árúka 6.43-45)

³³ Sísaga Péhrasi keyábé mó mahraréna, Peh morá kaweq awánkánká kaweq sérá iyéhre. Íre kaweq awánkánká abehq sérá iyéhre. Wehukéníká awanká sera tagéna mi awánká ahtebehre.

³⁴ Itewe wehene animarí móe. Itene irupipeq kéh náneq itene íwéhga irarerahire. Itene irupipeq íre kaweq iwíáh kéh púaq kaweq ehwéh íre irarerahowe.

³⁵ Kaweq ánimé wene arupipeq kaweq iwíáh kéh púana kaweq sansánire. Ahbabáq ánimé wene arupipeq ahbabáq iwíáh kéh púana ahbabáq sansánire.

³⁶ Teiníboq írátíáhro. Ehweh aítahna tanáhráq Manikánka wehukene ehweh iwíáhue tagéna moke sene abehq éhwéhnsabé saraqmarankéhe.

³⁷ Kaweq ehwéh irare irareóna aníno, Kaweq aní móne atankéhe. Ahbabáq ehweh irare irareóna aníno, Ahbabáq ani móne atankéhe úwe.

Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.

(Máhka 8.11-12; Árúka 11.29-32)

³⁸ Táhmaro Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka Sísansabé, Íwáhnoraníno, itega Manikáne arambehri miraóna aní taganehboq arega ótaq sansánúno uwe.

³⁹ Uwana Sísaga sensabé, Amahnága oga míáh kégá Manikánsabe íre iuwah-behraq ahabábq ke míáhwe. Ótaq sansánúno ewo? Írakaumo. Wehukení wenáwíq Sónaga sóreq wanípípeq tupekútaq Manikánka ótaq sansá miraúwe. Peh morá mi sansá teienaq iwíáhue tagagehe.

⁴⁰ Sóna apahtáro wéhékáh anotah pahné arupipeq mionserah íné wehukení úku aní apahtároráq marakóipeq míanie.

⁴¹ Níníbe suwahpeqte kégá ahabáruwana Sónaga ehweh koreriutaq wene ehweh irera sene ahabábq sansa suera kaweqtaq míówe. Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq Níníbe suwahpeqte kégá iriwe méra ite amahnága oga míáh keyábé, Íre kawerowe éra ehweh aitagéhe. Amahnága iteba míó ánimé Sóna kiotaiku aní múge. Níníbe suwahpeqte kégá Sónane ehweh íronserah árahinsabé néne ehwehme íre iraho?

⁴² Sórómóniga Ísara ke wahnahnútaq wáhnaupéqté kéné wahnah inínká wene ahtebia éhwéh iraníeéna íre wahtopeqte weba súwe. Teiníboq írátíáhro. Amahnága iteba míó ánimé Sórómóni kiotaiku aní múge. Mi inínká Sórómónine ahtebia éhwéh ironserahme árahinsabé néne ehweh íre iraho? Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi inínká iriwe ména itensabé ehweh aitankéhe úwe.

Owainawanka kouwekinsabé éhwéhne.

(Árúka 11.24-26)

⁴³ Sísaga Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqsabé mó mahraréna, Owainawanka wehukení auwena pokitaq wání íre kéhrabeq nogena ahrenahrahirabeq kabarire. Kabarirana írakauninsabé iwíáhéna,

⁴⁴ Ínéga súo náhtápéq seuwekinauge éna áúwátái wéhúkénípá kouwekire. Kouwekéna wene nah tagehrana aiq kabantáhwe kaweraréhre.

⁴⁵ Kawerarena mó abapete téhranité áhnte ahabábq ówáínáwámárí koweriréhre. Moke mi owáínáwámá mí anípá kowíáhwe. Téhwe peh morá ówáínáwánká mí anípá míéhtáq íre kawerire. Anehemé áhnte owáínáwámárinká weba míáhnsabé anotahtaq íre kawerire. Mi aní íre kaweraginserah amahnága ite oga míáh áhbábáro ke íre kaweqtaq míaneheqmóe úwe.

Sísane anowaréh ábákawaréhwe inseréhbo i ehwéhne.

(Máhka 3.31-35; Árúka 8.19-21)

⁴⁶ Sísaga nahupeq ména ehweh teriutaq wenanoreq wenábáqmarinseq máhpeq iriwe méra Sísareq ehwehnéyabe suwahbówe.

⁴⁷ [Suwahbówana mó anínká Sísansabé, Arenanoreq arenábáqmarinseq máhpeq iriwe méra arensabé áhrabowe úwe.]

⁴⁸ Úwana Sísaga míó keyabé mahraréna, Náinowé insebo? Náníbáqsome inseréhbo éna

⁴⁹ ite we kérahwána ke ayahnáwíqme mahraréna, Mah kewé náinoreq náníbáqmarinseq móe.

⁵⁰ Íopeqté Náníbó awahbeh arámbéhrí sehgió kéwé náníbáqmari móe. Náinahnoreh wóe. Náinoréh wóe úwe.

13

Ayu suitabéyabe pabeqme ehwéhne.

(Máhka 4.1-9; Árúka 8.4-8)

¹ Mi wehekáh Sísaga nahtapeqté tueyokéna káwehu ayehráq tunse mitaq tútuue míowe.

² Tútuue míowara íregáritaq weba sáhatió púana Sísaga wánípipeq ko sipíípeq kibekue tútuue míowara moke míó kega arahwéraq iriwe míowe.

³ Míówana Sísaga áhnte pabeqme ehwéh síwáhnorúwe. Wega mahraréna, Ayu suitabeh anínká wene sotápéq ayu suitabanieéna pokire.

⁴ Suitabehtaq mó ayú ahtaq megirana kabaranka sésiq nehre.

⁵ Mó ayú kiruraq megirana pehgáriq marákó kéhnsábé mi ayú apubúue kiapoue kiréhre.

⁶ Anotah patáhitag tamurupague íre ánúq piéh púana ehyatagire.

⁷ Mó ayú náwerarúítáq megirana náwe kirena kárígariirana sera íre iyéhre.

⁸ Mó ayú kaweq marákóráq megirana kiapoue kirena áhnte será iratanire. Mó ayú 100 será iyéhrena mó ayú 60 será iyéhrena mó ayú 30 será iyéhre.

⁹ Íre parosa áhréákáq kéo, kawerue íráhro úwe.

Sísaga moke pabeqme ehwéh teriunsabe irarú ehwehne.

(Máhka 4.10-12; Áruká 8.9-10)

¹⁰ Síwáhnorúwaq ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Mó ke síwáhnorónaraq aneqsabé pabeqme ehwéh terieno ewane.

¹¹ Ewanana Sísaga itensabé, Manikánka íópeq wahnah wahnahnirabeqte éhwéhmé menah wehukega íre írátíahrahowe. Amahnága Manikánka mi ehwéh ite sokigi aíre. Peh mó ke íre sokigi aríre.

¹² Manikánka wene ehweh kawerue íréh aní mó sokigi awinana áhnte ahtebanae. Wene ehwehnsabé anetaníbo i aní mó íre sokigi awinana we pehgáriq ahtebah naneq abitaginae.

¹³ Minayabe wehuke pabeqme ehwéh teriúge. Sene siuranka tagéra íre tagaríáhwe. Sene siahrega irera íre írátíáh púana pabeqme ehwéh teriúge. *(Lo 29.4)*

¹⁴ Minayabe Manikánka iwíáh atowana Áísáiaga sehiranú ehwehncá aiq pútaragire. Mi ehwéhmé Manikánka irarú ehweh wega sehiranue mahraréna, Itega ehweh ireq itene irupipeq íre írátíáhwe. Itega tagéq itene irupipeq íre tagaríáhwe.

¹⁵ Mi kené sirupipeq íre ahtebahrahowe. Seyene siahre aiq parokire. Seyene siura aiq mútúgire. Segá íre miraotaq tahirímé sene siuranka tagéra sene siahrega irera sene sirupipeq ahtebéra sene ahbabáq suera íné níáhrabo irino. Sene ahbabáq suera íné níáhrabotaq tahirímé kawerarító irino úwe. *(Aisaia 6.9-10)*

¹⁶ Sísaga ite we kérahwána keyábé mó mahraréna, Itene iuranka áhntetaq tagahnsabe itene iahrega áhntetaq íráhnsábé iwíáh iwíáhhoro.

¹⁷ Teiníboq írátíáhro. Áhnte Manikáne ehweh iraru kereq kaweqtaq mía míau kereqka itega tagah naneq tagéyabe suwahbówara íre tagowe. Itega íráh éhwéhnsábé segá ireyabe suwahbówara íre írówe úwe.

Sísaga ayunsabe éhwéh áwahe pahsuo ehwéhne.

(Máhka 4.13-20; Áruká 8.11-15)

¹⁸ Sísaga itensabé, Ayu suitabé pabeqme ehwéh áwahe ahtebagehboq írátíáhro.

¹⁹ Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh siahrega irera íre ahtebah kewé ahtapeq megí ayú tahnsane. Owainawanka sirupipeqté mi ehwéh apubúue seaebóire.

²⁰ Kiruraq megí ayúmé kiapoinserah wehukenínká Manikáne ehweh irena arupipeq eyoyóéna apubúue kowe atéhre.

²¹ Manikáne ehwehncá arupipeq íre ánú piéhnsábé pehgáriq tanáhráq sehíre. Mi ehwéh sehíngsábé mó kegá áwíoqnahwana íre kaweq sunúq sire. Mi tanáhráq wega túbáh agéna Maniká áuwéhre.

²² Náwe tarúítáq megi ayúmé wehukenínká Manikáne ehweh irena sehginie íwíáhéna mah marákó márakóipéqté náneqsabé iwíáh iwíáhéna ménsámehnsánkakaq móneakáqsabé arutaboire. Náwe soaginserah mi-nawarinká saiqnariéh púana wega Manikáne arambehri íre miraire.

²³ Kaweq marákóráq megi ayúmé wehukenínká Manikáne ehweh irena arupipeq tábúsoqme iwíáhíre. Kaweq marákóráq kaweq será íyéhnserah wega mi ehwéh sehgiena Manikáne arambehri kawerue miraire. Kawerue miraéna mó anínká 100 tahnsá áhnte kaweq arámbéhríirana mó anínká 60 tahnsá kaweq arámbéhríirana mó anínká 30 tahnsá arámbéhríire úwe.

Náweyabé pabeqme ehwéhne.

²⁴ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Manikánka íópeqté wahnah wahnahnime wehukenínká wene sotápéq kaweq ayú uqmatainserahne.

²⁵ Inokáhpeq wehuke sugé tanahráq wene naruo anínká sure kaweq ayú uqmataitaq náwe uqmarena pokuraire.

²⁶ Kaweq ayú kirena iyanauraitaq náweakáq kítáire.

²⁷ So abone arambehri anímárínká sure wensabé, Arene sotápéq peh kaweq ayú uqmatonawe mah nawé eheqte kirehro urowe.

²⁸ Urowana sene wahnahnka sensabé, itene naruo anínká mi nawé uqmataire urairara sega wensabé, Náwe soranéhnkono urowana,

²⁹ Ahqáho. Náwe soréhrataq kaweq naneqkakáq pagorúéhboq moráráq kirankéhe.

³⁰ Moráráq kirahnana nera kahnaraq ínégá arambehri keyábé, Téhwe mi nawé saue airíwe ira paríáhro. Anehe kaweq será isíwe néne ménsámehnsá kéh náhúpéq sáharáhro aritaníe uraire úwe.

Pehgáriq ayúnsabé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 4.30-32; Áruká 13.18-19)

³¹ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime pehgáriq ayú tahnsane. Mi ayúmé íre mó sotápéqté ayú tahnsane. Írakaumo. Mi ayúmé pehgáriq ayúne.

³² Wehukenínká mi pehgáriq ayú wene sotápéq uqmatairana kirena anotah awánká úkéna moke mó mensáméhnsá kiotaikire. Anotah awánkánirana kabaramarínká séra ayahnweraq sene nah píáhwe úwe.

Muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Áruká 13.20-21)

³³ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Tírí ínínká muoráhi naneq paráwahipéq maqme ayahnrana moke múíre. Manikánka íópeq wahnah wahnahnime mína páréti muoráhi naneq tahnsáne úwe.

Sísaga peh pabeqme ehwéh teriu ehwéhne.

(Máhka 4.33-34)

³⁴ Sísaga weba sáhurío ke ehweh teriena sensabé íre pahsuqme teriasa peh pabeqme ehwéhmári teriwe.

³⁵ Manikáne ehweh irarú aniné ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísaga peh pabeqme ehwéh teriwe. Mi pukúipéqté éhwéhnká mahraréna,

Ehweh teriénaq peh pabeqme ehwéh teriníe. Mah marákó márakó miraútaqkakáq menahnkákáq epéqté éhwéh káráirana amahnága teriníe
(Buk Song 78.2)

Sísaga náweyabé áwahe pahsuo ehwehne.

³⁶ Sísaga weba sáhurió ke suena nahupeq kibekúwaq ite we kérahwána kegá weba séq wensabé, Mi pabéqmé éhwéh náwe uqmatai ehwéhmé pahsuqme teio ewane.

³⁷ Ewanana Sísaga itensabé pahsuqme teiena, Kaweq ayú uqmatai anímé íné wehukení úku aníne.

³⁸ Somé mah marákó marákóe. Kaweq ayúmé Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráho ke wóe. Náwewe owainawane anímáí móe.

³⁹ Náwe uqmatai anímé owainawa mire. Nera kahna tanáhráqmé mah tanáhráq parabagínana Manikánka sainsuahna tanáhráq míre. Sera ísíra kewé íópeqté ké wóe.

⁴⁰ Náwe sauwe ira paríáhnserah mah tanáhráq parabagínana Manikánka sainsuahna tanáhráq sinawire.

⁴¹ Mi tanáhráq íné wehukení úku anínká íópeqté ké eqmaq suahnara Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhira ke míéhrrataq moke ínéhgíó kéreq mó ahbábáq kéreq sorupagehe.

⁴² Sorupéra anotah iráípeq kaqsuehrara mitaq ibiséra uwo uwo oneherawoe.

⁴³ Mi tanáhráq Manikáne animáí Sensiboga wahnah wahnahnirabeq kaweqtaq méra patahi serahnigehe. Íre parosa áhréákáq kéó, kawerue íráhro úwe.

Móne antéhyá sotápéq kopéq suo ehwéhne.

⁴⁴ Sísaga mó mahraréna, Manikánka íópeq wahnah wahnahnime wehukeníká móne antéhyá wene sotápéq ubuqme kopéq suonserahne. Mó anínká mi antéhyá ábóraq marena áhnte moné mipipéq kéhnsábé mitaq mó akariaréhre. Wene arupipeq eyoyóirana móne paiqmianieéna moke wene ménsámehnsá paiqmarena mi moné mewena móne antéhyá kéké só kobaiqmárehre úwe.

Pásésuqsabé pabeqme ehwéhne.

⁴⁵ Sísaga mó mahraréna, Manikánka íópeq wahnah wahnahnime ménsámehnsá paiqmaq paiqmari anínká kaweq pásésúq paiqmaranieéna kabari serahnire.

⁴⁶ Wega peh morá pásésúq áhnte kaweq pásésúq tagéna moke wene ménsámehnsá paiqmarena mi moné mewena mí pásésúq kobaiqmárehre úwe.

Pah siqmíáhnsábé pabeqme ehwéhne.

⁴⁷ Sísaga mó mahraréna, Manikánka íópeq wahnah wahnahnime kahweraté uwe taga tagao serahnire. Wehukega káwehupípeq anotah kahwératé uwe taga tagaéra áhnte mó naneq ka mó naneq kanue maqmíáhwe.

⁴⁸ Maqmíáhtáq kahweipéq áhnte kéhrara arahwéraq tútuue méra pah siqmíáhwe. Siqmarera kaweq ka pah antéhyápípeq sáharera íre kaweq ka súáhwe.

⁴⁹ Mina onserah mah tanáhráq parabagínaraq íópeqté kégá sure kaweq ke míéhrrabeqte áhbábáq ké aiqme meriqmera

⁵⁰ anotah iráípeq tuparuehrara mitaq ibiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

⁵¹ Sísaga ite we kérahwána keyábé, Teiú éhwéh moke aiq iraho úwaq itega wensabé, Aiq irone ewane.

⁵² Ewanana Mósísiga sehgióro ú ehweh íráh kégá íné wahnah wahnahnu ehweh aiq ahtebahwe. Mi kegá anotah nah matiéh anínká mira inserahnowe. Anotah nah matiéh anínká peh morá páqnáhipéq áhnte

mensáméhnsá matiéhre. Wega mi paqnáhípeqté o mensáméhnsánkákáq nahonáh ménsáméhnsánkákáq mewe máhpeq tueyokire úwe.*

Néhsara suwahpeqte kégá Sísansabé suwahrió ehwehne.

(Máhka 6.1-6; Áruká 4.16-30)

⁵³ Sísaga mi pabéqmé éhwéh teiena mitaq suena

⁵⁴ wenawahperurá pokúwe. Mitaq momiwí nahtápéq kibekéna síwáhnorúwara író kega, We árahue ahtebia ání úkurairo éra, Wega ótaq sansá árahue mirairo éra áhtenuwe.

⁵⁵ Ahtenéra, We peh nah píéh ániné ahninkáwá wíre. Wenanowé Máhría wire. Sémisiwe, Sósépawe, Sálmóniwe, Súrásawe, wenábáqmari móe.

⁵⁶ Wenanahnoreh mahtaqté ánimári móe. Minayabe we árahue ahtebia ání úkurairo éra

⁵⁷ wensabé abiahnsa atówe. Abiahnsa atówana Sísaga sensabé, Manikáne ehweh irari anínsabé mó ke suwahpeqte kégá iwíáh iwíáh atáhwe. Peh morá wenawahpeqte kéreq wenawahraheqka wensabé íre iwíáh iwíáh atáhwe úwe.

⁵⁸ Úwana sega wensabé íre aiq pútare ató púana mitaq áhnte otáq sánsá íre miraúwe.

14

Sóni wání meri merinú aní pukú ehwehne.

(Máhka 6.14-29; Áruká 3.19-20, 9.7-9)

¹ Sísá éhweh mitaq teri mahtaqté terinuwana mi tanáhráq anotah wahnáh ání Érótiga irowe.

² Irena wene arambehri keyábé mahraréna, Mah anímé Sóni wání meri merini aní míre. We pukéna mó oga úkurai puana amahnága págege otáq sánsánire úwe.

³⁻⁴ Sóni oga míotaq wega Érótingsabé ehweh atena mahraréna, Arenábáqne ahre meronawe Mósísiga sehgióro ú ehweh aiq anterutone úwe. Wenábáq Pírípine ahre Éroríása meyonsabe Sóniga ehweh atowana meyo inínká mi éhwéhnsabé ayehitónsabe Sóni abiahnsa atowe. Abiahnsa atowana Érótiga, Sóni táhtoqme karábúsiipéq móátáhhro úwara táhtoqme karábúsiipéq móátówe.

⁵ Móátówana Érótiga, Sóni subiq suaníe iwíáhéna túbáh agúwe. Wehukega, Sóniwe Manikáne ehweh irari aní míre iwíáhunsabé sensabé áhreéna túbáh agúwe.

⁶ Érótime anowagá we maqmio ahrraq ko tanáhráq sútaq wereq máhoro ú kereqka táhutihuruwana Éroríásane ayahunkawagá mitaq ména ábáhrúwe. Ábáhrúwana Érótiga iwíáh iwíáhéna wensabé,

⁷ Arega nánio ina naneq náwiníe éna, Pópoqnahga tagariéhtáq awinauge úwe.

⁸ Mi ahráriné anowagá Sóninsabé abiahnsa atena weniyahu pagu pagunúwana wega Érótingsabé, Iné Sóni wání meri merini aniné ayahqno kiraqsuq maqme kunubaipéq maqme ménio úwe.

⁹ Úwana Érótiga mi éhwéh irotaq wene arupipeq umeh agúwe. Pópoqnahga tagariéhtáq awinauge ú púana wene arupipeq iwíáh kikiruwe. Inéreq táhutihuro kegá néne ehweh íráh púana niyehitéhneho éna, We awahbeh naneq náwéro úwe.

* **13:52:** Anotah nah matiéh ání éhwehme áwaha mahraue kéhre. Mósísiga sehgióro ú ehweh ahtebéra Sísane ehweh ahtebah kegá Mósísine naho éhwéhnikákáq Sísane o éhwéhnikákáq síwáhnororahowe. Manikánka íopeqté wahnah wahnahnirabeqte sánsá ahtebéra síwáhnororahowe.

10 We awahbeh naneg náwéro úwana Érótiga eqmaq auwo aninká karábúsiipéq tunse Sónine ayahqno kiraqsuena kunubaipéq maqme mewe séna

11 mi ahráí awuwana wenano móawuwe.

12 Sóni kéro kega we subiq súo ehweh irera sure wene anonka sesehgiwera mómaisarera Sísá koreawúwe.

Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kirabou ehwehne.

(Máhka 6.31-44; Árúka 9.10-17; Sóni 6.1-13)

13 Sóni subiq sutowana Sísaga irena mitaq suena sípi kéwewena kure abatapi pokinaúwe. Áhnte kegá, We seberaebéq pokire u irera sensuwahpeq suera peh marakóipeq pehbeheráh kure Sísá kinaúrabeq kuwe.

14 Sísaga mitaq kure sípiipéqté arahwéraq tuegútaq áhnte wehekéq tagéna sensabé arutaboiraritena awahre ke kaweraritowe.

15 Ío tupekinaútaq ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Amahnága penkinaire. Mahtaq peh abatapi púah mah kegá mó ke suwahpeq sene táhutahuq kobaiqmaragéhboq eqmaq suo ewane.

16 Ewanana Sísaga itensabé, Se aneqsabé pokigehbo? Itega táhutahuq kirabooro úwe.

17 Úwaq, Ite íre áhnte tahutáhúq peh moberíah párétiákák téhtaré páhnikákák matione ewanana

18 Sísaga itensabé, Mina mewe sero úwe.

19 Mewe sero éna mío keyabé, Náweraq tútuue míáhro éna mi parétiákák páhnikákák mewena íopeq tagéna Manikánsabe, Kaweróne atowe. Kaweróne atena páréti keqme ite we kérahwána ke náiuwaq itega mío ke náriewáne.

20 Náriewánara ómiga nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé airápété téhtaré páhsikéti úsawe obenkík márówe.

21 Mi tahutáhúq no wehwé íregáritaq 5 táhúséni (5,000) weh wóe. Ani ahre áhnte mío púara íre sáhnsáhúwe.

Sísaga wání káwehu abobóráhtaba nogu ehwehne.

(Máhka 6.45-52; Sóni 6.16-21)

22 Sísaga ite we kérahwána keyabé, Sípiipéq kiasagoro seberaebéq ite nonótáh pokoro éna eqmaq iuwowe. Ite we kérahwána ke eqmaq iuwena anehe mó ke sensuwahpeq eqmaq suowe.

23 Eqmaq suena púrerinieéna sáwéhrapeq kiuwe. Penkútaq Sísá webataq ména

24 púrerúwaq ite we kérahwána ke sípiipéq káwehu ákáhpi míahwane. Anotah soírírúwana wánínka nonaburóróúwana mi sipí íre peheráh korahúwe.

25 Ahyahbinkerotaq Sísaga wání abobóráhtaba iteba súwaq

26 we tagéq anotah ahrééq, Wahnsa wíre íwíáhéq áhreéq kareowananae.

27 Kareowanana Sísaga apubúue mahraréna, Pehitaq míáhro. Íné úge. Íre áhreoro úwe.

28 Úwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, aiq pútaq are inaraqmé ínénsabe, Wání abobóráhtaba noge ínéba súno ainto úwe.

29 Ínéba súno ainto úwana Sísaga wensabé, Máho úwana Pítaga sípiipéqté tuegue wánítaba Sísaba áhníbórá kúwe.

30 Áhníbórá kéna sóiriq tagéna áhreéna wánípipeq tupekinaútaq Sísansabé, Néne Wahnahno, íné séhréh ainto éna áwíahraq súwe.

31 Áwíahraq súwana Sísaga apubúue tubanantáwena wensabé, Arega ínénsabe íre kawerue aiq pútare aintahne. Aneqsabé árahinabomo íwíáhono úwe.

32 Segá sípiipéq kiasaguyana sóiriq táqnáigúwe.

³³ Ite sípiipéq míahwana kegá Sísansabé iwíáh iwíáh ateq, Are aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wóne atahwáne.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.
(Máhka 6.53-56)

³⁴ Itega sípiipéq seberaebéq kure Kénésáréti marákórápéq kowanara

³⁵ mitaq míó kega Sísá tagéra, we Sísae uwe. Sísae éra, Awahre ke mitaq meriq mahtaq merirue sero uwara moke awahre ke meriqmera Sísaba mórítówe.

³⁶ Awahre kegá Sísansabé, Arene ambanta ayehrápéq táhtoranéhnkono éra wene ambanta táhtoró ke ómi kaweragúwe.

15

Manikáne ehwehnka iteinahbúréhne sansá kiotaikire i ehwéhne.
(Máhka 7.1-13)

¹ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sarúsarama suwahpeqte Sísaba sure wensabé,

² Are kéréh kegá iteinahbúréhne sansámé aneqsabé anteruaho? Sene siyahnkara íre pabeq paberia peh náwíqkakaq síyáhnkárátáté táhutahuq nahwe uwe.

³ Uwana Sísaga sensabé, Itewe aneqsabé peh iteitene sánsá sehgoneheéq Manikánka sehgióro ú ehweh anetaníbo éq anteruaho?

⁴ Manikáne ehwehnka mahraréna,
Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhiro ire.

Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Wenanoibonsabé íre kaweq ehwéh arítéh ání subiq súáhiro ire. *(Kisim Bek 20.12, 21.17)*

⁵ Manikáne púkuga miraue irariraq itega síwáhnoréq, Wehukenínká wenanoibo séhréh aritahráhi monébópoq mó naneqpopoq matawéna wenanoibonsabé mahraréna, Mahnawé Maniká íre áwátáutaq tahirímé náíú irino ire.

⁶ Wehukenínká miraue irariraq itega, Mi anínká wenanoibonsabé anetaníbo ime aiq kawerire ewe. Wega se íre séhréh arítéhmé aiq kawerire ewe. Minayabe iteitene ehweh sehgiónsabé Manikánka sehgióro ú ehweh anterúáhwe.

⁷ Itewe peh kopéráhpéro ahbabáq ke woe. Itega miraonsabé Manikáne ehweh irarú ani Áísáiaga naho sehiranú ehwehnká aiq pútaragire. Mi ehwéhnmé Manikánka irarú ehweh Áísáiaga sehiranue mahraréna,

⁸ Mah kegá ínénsabe síwéhrate iwíáh iwíáhéra peh sirupipeq ínénsabe íre suwahbehre.

⁹ Segá peh wehukene sánsá síwáhnoréra, Mahnawé Manikáne sansá míre ewe. Minayabe sega ínénsabe péhepehe iwíáh iwíáh aintáhwe úwe. *(Aisaia 29.13)*

Sísaga, Wehukeníné arupipeqté íwíáhgá ahbabáratáhire ú ehwehne.
(Máhka 7.14-23)

¹⁰ Sísaga míó keyabé, Ínéba sewíáhiro. Néne ehweh ireq iwíáhue tagahro.

¹¹ Wehukenínká táhutahurinka íre ahbabáratéhre. Írakaumo. Peh morá wehukeníné áwéhipeqté ehwéhnká ahbabáratéhre úwe.

¹² Ite Sísá kéréhwána kegá weba séq wensabé, Arega iraréna ehwéhnká Péhrasi ke siyehitehme aiq tagahno ewanana

¹³ Sísaga itensabé, Íópeqté Náníbógá íre uqmaréh náneqme pagoruankéhe.

¹⁴ Péhrasi kewé pehregarítáhiro. Segá iwíáhéra, Ite siyahnkahrúna ke úne ewe. Írakaumo. Se peh aura pira ké míáhwe. Aura pira ánínká mó aurá pira ání ahnkahrínaraq mataipéq moraráq inahsuboyeherawoye úwe.

15 Úwana Pítaga Sísansabé, Mah pabéqmé éhwéh pahsuqme teio úwana

16 wega sensabé, Wehukenínká táhutahurinka íre ahbabáratanae uge. Mi ehwéhnume ite moq íre írátíaho?

17 Táhutahuqka wehukeníné iwíáhipeq íre túíre. Peh ahmbiupipéq tunse tueagire. Minawé íre iraho?

18 Wehukeníné áwéhipeqté éhwéhmé wene arupipeqté áhwárehre. Wene arupipeqté íwíáhgá ahbabáratanae.

19 Wehukeníné arupipeqté ahbabáq iwíáh áhwárehre. Mó aní subiq suewé, mó aniné ahre weh abariéwé, aebówé, péhe éhwéhmé éhruruéwé,

20 mahnawarinká wehukení ahbabáratéhre. Peh náwíqkakaq áyáhtaté nehnka wehukení íre ahbabáratéhre úwe.

*Nahnso inínká Sísansabé kawerue aiq pútare ato ehwéhne.
(Máhka 7.24-30)*

21 Sísaga mitaq suena Táíya suwahpeqte kéreq Sáíróna suwahpeqte kéreqne marakórapeq pokúwe.

22 Mibeqté Kénáni marakórápéqté ínime íre Asiu anínká Sísaba séna wensabé, Tébitine anahwao, anotah aní móne. Owainawanka nániyahu subiqmaq subiqmarinsabé arutaboirainto úwe.

23 Arutaboirainto úwana Sísaga peh ehiya míowaq ite we kérahwána kegá Sísansabé, Mi inínká inehe séna áhnte ehwéhninsabé kaqsuo éq pagu pagunowane.

24 Pagu pagunowanana Sísaga mahraréna, Manikánka peh morá Ísara kebá eqmaq núwátáire. Ísara kewé tabanagi sipísípíq tahnsa kee úwana

25 mi inínká Sísaba séna áhtónsabe wene aigarápí arehunseraráq ména, Anotah aníno, séhréh ainto úwe.

26 Séhréh ainto úwana Sísaga wensabé, Animáriné táhutahuq mewe iamáripá tuparuewé íre kaweq sansáne úwe.*

27 Úwana wega Sísansabé, Anotah aníno, arega irarénawe aiq pútaróne. Iamáriné sibowáné tahbe tehnopeqte megí apípí mewe nahta q sibowágá íre kaqsúéhre. Mina inserah séhréh ainto úwana

28 Sísaga wensabé, Arega ínénsabe anotahta q aiq pútare aintahna iní móne. Are awahbeh naneq mirainauge úwana mi tanáhráq wene ayahunkawa apubúue kaweragúwe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

29 Sísaga mitaq suena Kehrari kawéhú ayehráq kure sáwéhrapeq kiena mitaq tútuue míowe.

30 Tútuue míowara áhnte kegá aigará soriqnah kereq aura pira kéreq sawenkahnia áyáyáhnkákákq kéreq íre ehwehnorahu kereq áhnte mó awahre kereq meriqmera Sísaba suwana wega moke mi awáhré ké kaweraritowe.

31 Ehweh íre irarerahu kegá ehweh iraruwara sawenkahnia áyáyáhnkákákq kegá awaho ke úkuwara soriqnah kega ah nogúwara aura pira kegá siura ebíúwara tago kegá áhtenuwe. Áhtená ite Ísara kené Manikánsabe iwíáh íwíáh atówe.

*Sísaga 4 táhúséni (4,000) weh kirabou ehwehne.
(Máhka 8.1-10)*

* **15:26:** Sísaga mi inínsabé íre ehweh atena peh pabeqme ehwéh teawuwe. Nahnso kewé mi iamáriné tahnsanowara Asiu kewé mi animáriné tahnsa móe. Minayabe wene ehwehme awahewé mahraréna, Nahnso ke séhréh aitanieéna Asiu ke suotaq tahirimé íre kaweru irino úwe. We tagaríomé mi inínká wensabé aiq pútare atowana we séhréh atowe.

³² Sísaga ite we kérahwána ke íáhrabéna itensabé, Mahtaq míáh kéga ínéba apahtáro wéhékáh méra amahnága se táhutahuq íre kéhnsábé sensabé nirutaboiruge. Íre kirabo aritasa pehipi eqmaq súáhnaraq ahtapeq siunúnkaq surahiyeho. Pehipi íre eqmaq suaníe úwe.

³³ Úwaq ite we kérahwána kegá wensabé, Mahtaq peh abatapinirara míáh ké peh íregárita q míáhwe. Se awehraq tahutáhúq nagehboq árahue áhnte tahutáhúq meyhárhuno ewane.

³⁴ Ewanana Sísaga itensabé, Árahue paréti kehro úwaq itega wensabé, Abapete téhtaré párétiákákq táhmaro pehgáriq pahnkákákq kéhre ewane.

³⁵ Sísaga weba sáhurió keyabé, Marakóraq tútuoro éna

³⁶ mi abápété téhtaré párétiákákq pahnkákákq mewena Manikánsabe, Kaweróne atena ite we kérahwána ke keqme iuwaq itega moke mó ke náriewáne.

³⁷ Náriewánara ómiga nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé abapete téhtaré páhsikéti úsawe obenkíq márówe.

³⁸ Mi tahutáhúq no wehwé 4 táhúséni (4,000) weh wóe. Ani ahrewe peh áhnte míó púra íre sáhnsáhúwe.

³⁹ Siyahbankirowana Sísaga mi ke eqmaq suena sípiipéq kiasague Mágára marákórápéq pokúwe.

16

Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.

(Máhka 8.11-13; Áruká 12.54-56)

¹ Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka Sísaba séra wega ahbabárinkeheéra wensabé, Manikánka are séhréh atahna taganehboq íópeqté ótaq sansánúno uwe. Ótaq sansánúno éra áhwárawe tagowe.

² [Áhwárawe tagowana wega sensabé, Íó tupekitaq penehriraq tagéq íre ibonsinawire ewe.

³ Ahbiahipeq ibo muqmuriraq tagéq iboramé ibonsinawire ewe. Íópeq tagéq ibone sánsá ahtebahwe. Mina aiq ahtebéq peh ínéga amahnága mirau arámbéhrí tagéq íre ahtebahwe.]

⁴ Amahnága oga míáh kéga Manikánsabe íre iuwahbehraq ahbabáq ke míáhwe. Ótaq sansá sokigi aio ewo? Írakaumo. Sóna sóreq wanípípéq míotaq Manikánka ótaq sansá miráúwe.* Peh morá mi sansá iahreraq itahnaq iwíáhue tagagehe. Mó otáq sánsá íre sokigi ainíe éna se suena pokúwe.

Páréti muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 8.14-21)

⁵ Ite Sísá kérahwána kegá káwehu seberaebéq pokowanaraq páréti ibitagúwaq íre meyháwáne.

⁶ Sísaga itensabé, Tagariáhro. Péhrasi kereq Sáyúsi kereqne páréti muoráhi naneq pehrahro úwe.

⁷ Úwaq itega iteite náhenéq, Itega páréti ibitaginsabé mi ehwéh teíre ewane.

⁸ Ewanana Sísaga itene ehweh ahtebéna itensabé, Ite páréti íre kéh éhwéhmé aneqsabé sío síoo? Itega ínénsabe pehgáriq aiq pútare aintáhwe.

⁹ Amahnága teiú éhwéh íre iraho? Ínéga 5 táhúséni (5,000) weh moberíáh páréti keqme kirabourautaq arahqmé áhnte matome íre iahreraq kehro?

¹⁰ Abapete téhtaré páréti keqme 4 táhúséni (4,000) weh kirabourautaq arahq áhnte matome íre iahreraq kehro?

* **16:4:** Wehukení wenáwíg Sónansabé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne ue kéhrabeq tagáhno.

11 Íné íre párétiyabé iraruge. Minayabe árahinsabé íre iahtebaho? Péhrasi kereq Sáyúsi kereqne páréti muoráhi naneq pehragahro úwe.

12 Úwaq ite we kérahwána kegá iwíáhéq, Íre páréti muoráhi naneqsabé peh Péhrasi kereq Sáyúsi kereqka síwáhnoro ehwéhnsábé irarire éq iahtebahwane.

Pítaga Sísansabé, Are Manikáne ahninkáwá wóne ú ehwehne.

(Máhka 8.27-30; Árúka 9.18-21)

13 Sísaga Sésaría Pírípái suwahpeq wahtotaq kútaq ite we kérahwána keyábé kasenána, Mó kegá íné wehukení úku anínsábé inse aintaho úwe.

14 Inse aintaho úwaq, Arensabé mó kegá, Sóni wání meri merini aní míre ewe. Mó kegá, Are Éráísa wire ewara mó kegá, Are Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Sérémáía wire ewe. Mó kegá, Are peh Manikáne ehweh irari aní míre ewe ewane.

15 Ewanana Sísaga itensabé, Itega ínénsabe inse aintaho úwana

16 Sáimóni Pítaga wensabé, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaq ato aní móne. Maniká mía míai anínirah are wenahni móne úwe.

17 Úwana Sísaga Pítansabé, Sónine ahninkáwá Sáimónio, arega irarénayabé iwíáh iwíáhuño. Arega irarénawe peh wehukega íre iwíáh atáhwah iraréne. Peh morá íopeqté Náníbógá iwíáh atéhre.

18 Teiníboq írátíáhro. Arenáwíq Pítæ.† Wehukega ebahtaq pearáh náh íre míu míuia peh págegeue kagainserah íné tagariáh kéwé séhréh aitahnaq págegeue mía míaiagehe. Íné tagariáh kegá pukirataq iraipéq íre pokigehe.

19 Íopeq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte ónsáráté kí áwúge. Arega mah marákóipéq ahqáho atehna naneq Manikánka mi naneqsabé moq íopeq ahqáho atanae. Arega mah marákóipéq kowe atehna naneq Manikánka mi naneqsabé moq íopeq kowe atanae.

20 Kowe atanae éna ite we kérahwána keyábé, Ínéwé Manikánka omaq ato aní míre mó ke teríyeho úwe

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Máhka 8.31-9.1; Árúka 9.22-27)

21 Mi tanáhráq Sísaga ite we kérahwána keyábé Sarúsarama suwahpeq pukinaú ehweh pahsuowe. Wega itensabé, Sarúsarama suwahpeq pokinauge. Mitaq mibeqté Asiu kené abowah wehreq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka níwíoqnéra nubiq suaneherawoe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtaró wéhékáhtáq iriwe oga úkinauge úwe.

22 Úwana Pítaga Sísaga meqmena móbeq móatena wensabé ehweh atena, Néne Wahnahno, arega iraréna ehwéhme aiq pútaragínehboq Manikánsabe ahqáho ato inauge úwe.

23 Úwana Sísaga pabeqme Pítansabé, Owainawano, móbeq míahno atena, Arega iraréna ehwéhme Manikánka íre iwíáh atéhre. Minawé peh wehukeníne iwíáh púah íné pokona ah parosúéhneho úwe.

24 Sísaga ite we kérahwána keyábé mahraréna, Íné sénireyabe awahbeh aníno, arerene awahbeh iwíáh suo. Manikáne arambhiri mira aruqarurunsabé sega íné awankátaq táhparagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniro.

25 Wewensabé arutaboiréna peh wewene awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe.

† 16:18: Káríki kené ehweh Pítæ úmé ebahne.

²⁶ Wehukeníká moke mah marákóipéqté ménsáméhnsá matiéhtáq tahirímé oga mérapeq íre awaq miahnaraqmé mi mensáméhnsánká árahue séhréh atéh iripo? Oga mérapeq awaq meyabe aneqtaté paiqmarankéhbo? Ahqáho. Íre paiqmarahráhire.

²⁷ Nánibone patahga tahnsa téhreh naneqkákáq íné wehukení úku anínseq íópeqté kéreqka túónagake moke mah kehíná kéhínáné arambehri iwíáhue tagéna sainsuanauge.

²⁸ Teiníboq írátíáhro. Táhmaro iriwe míona ke pehipi íre pukigehe. Ebeqme íné wehukení úku aní Wahnah aní míahnaq tagéq anehe pukigehe úwe.

17

Sísane auranabiah mó kugú agú ehwehne.

(Máhka 9.2-13; Árúka 9.28-36)

¹ Sísaga síwáhnorúwana abapete morá wéhékáh parabagúwana wega Sémísireq Sónireq mi abárahre mó aní Pítarerue meriqmena anotah sawéhrápéq kiuwe.

² Kiuwara sega tagotaq Sísane auranabiah mó kugú kaweq kugú agúwe. Wene auranabiah patahga tahnsa agúwana wene korósi anotah tabérábé téhreh tahnsá úkúwe.

³ Téhreh tahnsá úkúwara Mósísireq Éráísareqka íópeqté tunse ábóraragéra Sísareq ehwehnuwe.

⁴ Ehwehnuwana Pítaga Sísansabé, Itene Wahnahno, ite mahta q miónayabé aiq kawerire. Are awahbáhnaraqmé ínéga apahtáro úqná pearaníe. Arene morá Mósísine morá Éráísane moráue pearaníe úwe.

⁵ Pearaníe útaq anotah tabérábé írábúyánká seubítíowana mipéqté éhwéhnká mahraréna,

Mah anímé niruní nénáhní míre. Íné wensabé anotah nuwahbehre. Wene ehweh íráhro úwe.

⁶ Úwara Sísá kéro anítógá anotah ahreéra sirehunseraráq méra siuranabiah marakóiperatíowana

⁷ Sísaga seba séna se táhtotawéna sensabé, Íre áhreoro. Irigoro úwara

⁸ sega awahnkanéra mó ke íre tagéra peh morá Sísá webataq tagowe.

⁹ Sávéhrapeqté tuegutaq Sísaga sensabé, Iteiyuwanka tageh naneq amahnága mó ke teríyeho. Íné wehukení úku aní pukéna iriwe oga úkonaraq terigéhe úwe.

¹⁰ Úwara we kéro anítógá Sísansabé kasenéra, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá, Éráísa ebeq sínaraq anehe Manikánka omaq ato aní anehe sinae eme aneqsabé irareo uwe.

¹¹ Uwana Sísaga sensabé, Éráísaga moke náneq kaweratanieéna suraire.

¹² Ínéga teiníboq írátíáhro. Éráísawe aiq suraire. Wega suraitaq we tagaro kegá, We Éráísa wire íre iwíáhia peh seye suwahbarai sansánurowe. Seye suwahbarai sansánéra we íre kaweratárowe. Sega we áwíoqnaronserah íné wehukení úku aní moq níwíoqnagehe

¹³ úwara we kéro anítógá ahtebéra, Sísaga irarime Sóni wání meri merini anínsábé irarire uwe.

Sísaga owainawa kaqauwena animai kawerato ehwehne.

(Máhka 9.14-29; Árúka 9.37-42)

¹⁴ Sega áhnte ke míópi tueguwana mó anínká Sísaba séna we áhtónsabe arehunseraráq ména wensabé,

¹⁵ Anotah aníno, nénahninsábé arutaboirate séhréh ato. We uwoyansanéna iraipéq tabiqme tabiqmeéna anotah erirana wánípipeq aguaguire.

¹⁶ Meqmena are kéréh kébá móátóge. Móátógarawe sega íre kaweratahráhowe úwe.

¹⁷ Íre kaweratahráhowe úwana Sísaga míó keyabé, Ite íre aiq pútare ainteq saiyo ke wóe. Iteba mía míauwe ahkake awehraq kanabo? Itega miraonsabé nirupipeq umehime ahkake parabaginabo? Ahkake parabaginabo éna abowansabé, Arenahni ínéba meqme súno úwana meqmena súwana

¹⁸ Sísaga owainawansabé, We auwe pokúno atowana auwena pokútaq mi aní kaweragúwe.

¹⁹ Ite we kéréhwána kegá itebataq Sísaba séq wensabé, Itewe árahinsabé owainawa íre kaqsuahráhowe kasenowane.

²⁰ Kasenowanana itensabé, Itega pehgárita q aiq pútare aintáh púa q íre kaqsuahráhowe. Teiníboq írátíáhro. Manikánka séhréh aitahnaga miraorahúne íwíáhirataq wega séhréh aitéhncá miraorahowe. Téhwe mi iwíáh pehgáriq awánká ayu tahnsá kahnaraq itega sáwéhyabe, Móberagúno atéhrataq mirainawire. Mira íwíáhirataq áhnte pagégé sánsá miraorahowe.

²¹ [Ínéga kaqauwó ówáináwá wehukega pehipi íre kaqsuahráhowe. Táhutahuq awehriéq púrerareq mina tahnsa owáináwámá rí kaqsuahráhowe úwe.]

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge mónkakáq irarú ehwehne.

(Máhka 9.30-32; Áruká 9.43-45)

²² Sísareq ite we kéréhwána kereqka Kehrari marákórápéq nowánaraq wega itensabé, Segá íné wehukení úku aní móintehrara nubiq suaneherawoe.

²³ Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq iriwe oga úkinauge úwaq ite we kéréhwána kené irupipeq umehagúwe.

Sísaga, Táhkísi moné awo ú ehwehne.

²⁴ Sísareq itereqka kure Kápénéáma suwahpeq kowanaraq Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáhnká Pítaba séna wensabé, Ite íwáhnori anínká momiwí nahtápéq táhkísi moné awinkéhbo úwana

²⁵ kowe úwe. Kowe éna nahupeq kibekúwana Sísaga wensabé ebeq kasenéna, Sáimónio, mah marákóipéqté wáhnáh kegá inseréhne táhkísi moné meياهو? Sensuwahrahne móne meياهو? Mó kahnáhné móne meياهو? Inseréhne meياهو íwíáhono úwana

²⁶ Pítaga wensabé, Mó kahnáhné móne meياهو úwana Sísaga wensabé, Minayabe ite Maniká kahnah míoya puata wene momiwí nahtápéq kawerinkeheéta táhkísi moné íre náwéyataq tahirí aiq kaweri irino.

²⁷ Segá itensabé abiahnsa aitéhboq pehipi aweyéhe. Mi tahkísí moné meyankéhboq arega wání káwehutapeq pokue úku wánípipeq tuparuqme tagehnana téh pariahna pahné áwéhipeq tagé mipéq ebah moné tagankehe. Minawé arereq ínereqne táhkísi moné awehraq kanae. Mina mewe táhkísi moné meyéh aní móawo úwe.

18

Manikánka wannah wannahnirabeqte anotah anímé insebo i ehwéhne.

(Máhka 9.33-37; Áruká 9.46-48)

¹ Mi tanáhráq ite we kéréhwána kegá Sísaba séq wensabé, Íópeq Manikánka wannah wannahnirabeq kiotaiki anímé insebo ewane.

² Ewanana Sísaga káriq aní áhrabéna ite ákáhpi atena

³ itensabé, Teiníboq írátíáhro. Itene píribahri sansá sueq káriq aní tahnsa úkirataq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhowe.

⁴ Wewensabé íre iwíáh iwíáhi aní peh mah káriq aní tahnsa ména íopeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq mó ke kiotaikire.

⁵ Ínénsabe arutaboiraíntena mahna tahnsa káriq aní séhréh atéh ánínká íné moq séhréh aintéhre.

Ahbabáq sansanká aiq pútare atona sansá saiqnaruhráhi ehwéhne.

(Máhka 9.42-48; Áruká 17.1-2)

⁶ Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká ínénsabe aiq pútare aintéh aní ahbabáq sansa áugi ínaraqmé anotahtaq íre kawerire. Áugii anínká káriq aní áugi ínaraqmé wene anuopi anotah ebáh táhru táhruue púrúrúia káwéhúpépéq tuparuahnana wánípipeq tupekitaq tahirímé aiq kaweri irino úwe.

⁷ Síúgio kewé anotah ahbabárowe. Mah marákó marákóipéq ahbabárorahi sansá peh kagaire. Áugi anímé ahbabáq áhwáreh puana Manikánka anotahtaq kamah awinawire.

⁸ Arene aiayahnkaka are ahbabáratana ínaraq mina kiraqsuo. Íre aiayahnkakaq oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Moke aiayahnkakaq ahriahri teh iráipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire.

⁹ Arene auranka are ahbabáratana ínaraq mina piruqme suo. Peh morá áuránkákákq oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Téhtaré áuránkákákq ahriahri teh iráipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire úwe.

¹⁰⁻¹¹ Sísaga mó mahraréna, Káriq anímáínsábé abehq náneq mire iwíáhiyehboq kawerurero. Teiníboq írátíáhro. Se wahnahno íopeqté kégá íopeq Nánibo míéhrapeq ahriahri mía míaoowe. [Íné wehukení úku anínká tabanago ke kaweraritanieéna suge úwe.]

Sipisípiq tabanaginsabé pabeqme ehwéhne.

(Áruká 15.3-7)

¹² Sísaga mó mahraréna, Sipisípiq wahnahni anínká áhnte sipisípiq 100 sipisípiq matiéhtáq peh morá ká tabanagínaraq wega anerinkehbo? Aneq iwíáhoo? Wegá íre tabanago kamáí 99 sipisípiqmáí uwaruntú sahtaqme nahrabeq sitena tabanagi ka kogabarinkehe.

¹³ Mi ka ábóraq marahnaraq iwíáh iwíáhinawire. Íre tabanagi kamáínsábé ákáhtaq iwíáh iwíáhéna ábóraq maréh kánsábé anotahtaq iwíáh iwíáhinawire.

¹⁴ Sipisípiq wahnáhnká wene tabanagi kansábé arutaboirinserah íopeqté Ítéribógá wene animáí tabanague iraipéq pokiyeho éna arutaboire úwe.

Are ahbabáratéh aní kawerate sansa ehwéhne.

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Íné tagaríéh anínká are ahbabáratahnaraq mó ke íre míéhrataq wene ahbabáqsabe koreawo. Wegá arene ehweh irahnah aiq insahwé atankéhe.

¹⁶ Arene ehweh íre irahnaraqmé peh morá anípópoq téhranítébópoq meriqme weba kúno. Itene ehweh iránkéhboq se meriqme kúno.

¹⁷ Wegá arereq sereqne ehweh íre irahnaraqmé momiwíorabeq Maniká tagaríáh ké korerio. Wegá moke sene ehweh íre irahnaraqmé we auwe nahnsó aní, ahbabáq ani tahnsa peh áwé tagahro úwe.

¹⁸ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Itega mah marákóipéq ahqáho atéhra naneq íopeq Manikánka mi naneq moq ahqáho atanae. Itega mah marákóipéq kowe atéhra naneq íopeq Manikánka mi naneq kowe atanae.

¹⁹ Mó teiníboq írátíáhro. Ite téhranítégá mah marákóipéq mó naneqsabé moráénue púrerrirataq íopeq Maniká Iteriboga irena mirainawire.

20 Ite téhranítégábópoq apahránítógábópoq ínénsabe iwíáhoneheéq momiwírataq íné itereq míanauge úwe.

Mó kené ahababáq íre ahrreraq matiahno ú ehwehne.

21 Pítaga Sísaba séna wensabé, Néne Wahnahno, are tagaríéh ánínká íné mótaq mótarue ahababáraitahnaraq árahue tanáhráq wene ahababáq íre ni-ahrreraq matianinkono? Abapete téhtaréráq wene ahababáq íre niahrreraq matianinkono úwana,

22 Ahqáho. Abapete téhtaréráq íre awehraq kéhre. Arega íre sáhnsahoráhóna tanáhráq wene ahababáqsabe iwíáhineho. Wene ahababáqmari íre ahrreraq matiahno úwe.

23 Wene ahababáqmari íre ahrreraq matiahno éna, Teiníboq írátíáhro. Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsámé mah marákóipéqte wáhnáhnká wene arambehrio ke miraurainserah sansáne.

24 Mi wahnáhnká wene arambehrio kené sítárirai moné kawerari-tankehéna síáhraburaire. Anotah moné 10,000,000 Kína tahnsá átárirai aní weba móátárirana

25 mi aniné átárirai moné áhnte taqnobaguraire. Minayabe wene wahnahnka átárirai moné meanieéna mahraréna, Moke we matíéh ménsáméhnsá paigmareq mi moné náníéro. Mi anínseq wene ahrreraq wene animárinseq paigmareq mi moné náníéro urairana

26 mi anínká weba séna áhreéna arehunseraráq ména, Ínénsabe arutaboirainte pehwerrue ainto. Arega íntáriahna moné moke awinauge urairana

27 wene wahnahnka arutaboiratena mahraréna, Mi monéyábé anetaníbo éna, Pehipi soraq súáhró uraire.

28 Urairana mi anínká pokue áwáhu arámbéhrí aní wene móne táhmaro Kiná 10 Kína tahnsá átárirai aní tagéna wene anuopi táhtotawéna wensabé, Ínéga átárirau moné nánio uraire.

29 Nánio urairana wega arehunseraráq ména, Ínénsabe arutaboirainte pehwerrue ainto. Arega íntáriahna moné mókake awinauge urairana

30 mi ehwéh íre irasa karábúsiipéq móátáráire. Móatena, Moke nánínagake pugeq auwaníe uraire.

31 Urairara mó arámbéhrí kégá mina tagéra sirupipeq págege agurairara sega sene wahnah moke koreawátówe.

32 Koreawátówana sene wahnahnka wene arambehri anínsábé áhraburairana surairana wensabé, Arewe íre kaweq arámbéhrí aní móne. Arega ínénsabe arutaboirainto éna néné móneyabé anetaníbo éna íre ahrreraq matíóge.

33 Ínéga arensabé nirutaboiratónserah arewé árahinsabé áwáhu arámbéhrí anínsábé íre arutaboiratahno éna anotah abíáhnsánuraire.

34 Abiahnsanéna mi aní meqmena karábúsiipéq móátáráire. Néne móne moke nánínagake pugeq auwaníe uraire úwe.

35 Sísaga mah pabéqmé éhwéh parabaruenta anehe Pítarehyabe, Íné tagaríéh ánínká ite ahababáraitahnaraq itene irupipeq wene ahababáq íre ahrreraq matíáhro. Ahrreraq matíéhrrataq teawú wáhnáhnká miraurainserah íópeqte Náníbógá mina tahnsaninkehe úwe.

19

Sísaga wehga wene ahre kaqsueyabe irarú ehwehne.

(Máhka 10.1-12; Áríka 16.18)

¹ Sísaga mi ehwéh parabaruenta Kehrari marákórápéq suena Sorana aroipéq seberaebéq Súría marákórápéq pokúwe.

² Pokúwara áhnte kegá we kérówara mitaqté áwáhré ké kaweraritowe.

³ Péhrasi kegá Sísaba séra wega ahbabáq ehweh irarinkeheéra áhwárawe tagéra kasenéra, Weh wewega iwíáhue wene ahre suewé mirao naneq sansápo uwe.

⁴ Uwana Sísaga sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka mah marákó marákó mirarotaq wega wehakaq ahreakáq mirarowe ire.

⁵ Wene ehwehnka mó mahraréna, Minayabe o menáhwénká wenanoibone nahtapeq suena wene ahrereq moraráq mía míagehe. Peh morá áníné áú tahnsa úkigehe ire. *(Stat 1.27, 2.24; Malakai 2.15)*

⁶ Itega mi sehirámé ire sáhnshawe tagaroo? Se peh morá ání tahnsa úkóyansabé se ire mó aní mó aní tahnsa méra peh morá ání tahnsa míagehe. Manikánka, Wehakaq ahreakáq moraráq mía míaotao aritonsabe wehga wene ahre súéhneho úwe.

⁷ Wene ahre súéhneho úwara Péhrasi kegá wensabé, Mósísine ehwehnka mahraréna, Wehga wene ahre kaqsuaníe ínaraqmé pépahqtaq sehiranue móawena kaqsuankéhe ire. *(Lo 24.1-4)*

Mósísiga mah ehwéh aneqsabé irarúwo uwe.

⁸ Uwana Sísaga sensabé, Itereq itene igaqnaréhreq saiyo ke míona puana Mósísiga mah ehwéh irarúwe. Manikánka téh wehuke mirarotaq mira íwíáh ire úwe.

⁹ Teiníboq írátíáhro. Wene ahre ire ahbabáq ini míahnaraq awehkawagá pehipi kaqsuena mó ahre meyéhmé wega aiq ahbabárire úwe.

¹⁰ Ite we kérahwána kegá Sísansabé, Wehreq wene ahrereqsabé teienawe mahbiga ahre ire mera ahriahri peh míahnaraq aiq kawerire ewane.

¹¹ Ewanana Sísaga itensabé, Itega irare ehwéh moke mahbigaunká ire sehgoráhowe. Peh morá Manikánka omaq sitahna kegá sehgoráhowe.

¹² Mó mahbigáunká ahre meyhárahowara mó mahbigáunká ahre ire meyhárahowe. Móme sinowaréhga maqmíótaq sene sinonka ire kaweraguraire. Minayabe mi mahbigáunká ahre ire meyhárahowe. Móme wehukega síwáhnta pirúáhwara ahre ire meyhárahowe. Mó mahbigáunká iwíáhéra, Manikánka wahnah wahnahnirabeqte árámbéhrí kawerue sehgiunayabé amahnága ahre ire meyhaneheqmúne ewe. Mah ehwéh sehgoráhi anínká irankéhe úwe.

*Sísaga, Káriq anímárinká ínéba sewíagehboq ahqáho arítého ú ehwehne.
(Máhka 10.13-16; Áruká 18.15-17)*

¹³ Wene ayahnkaratáté táhtoqme púreraritankeheéra mó kegá káriq anímárirí meriqmera Sísaba mórítówe. Mórítówaq ite we kérahwána kegá mórító keyabé suwehgu ariteq ahqáho aritahwánana

¹⁴ mi káriq anímárirí ínéba sewíagehboq ahqáho arítého. Káriq anímárinká ínénsabe aiq pútare aintáh serahno kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miagéhe úwe.

¹⁵ Awaq miagéhe éna Sísaga wene ayahnkaratáté mi káriq anímárirí táhtotawéna mitaq suena pokúwe.

*Áhnte mensáméhnsánkákáq ánínsabé árahue oga mérapeq awaq mianabo i ehwéhne.
(Máhka 10.17-31; Áruká 18.18-30)*

16 Peh morá wéhgá Sísaba séna wensabé, Íwáhnoraníno, oga mérapeq awaq mianíboq aneq kawéq árámbehrí ininkono kasenúwe.

17 Kasenúwana Sísaga wensabé, Aneqsabé ínénsabe kaweq sansánsabé kasenono? Peh morá anínká webataq kaweqtaq mía míaire. Oga mía miankehboq Manikánka sehgióro ú ehweh sehgio úwe.

18 Úwana wega Sísansabé, Aneq sehgióro ú ehweh sehgininkono úwana Sísaga wensabé, Mó aní subiq súéhneho. Mó aniné ahre abariineho. Mó anínsabé péhe éhwéh atéhneho.

19 Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhiro. Arerensabé arutaboironanserah arene iyahnabo anínsabé moq arutaboirúno úwe. (*Kisim Bek 20.12-16*)

20 Úwana mi anínká Sísansabé, Moke mi ehwéh kawerue sehgiúge. Móme aneq arámbehrí ininkono úwana

21 Sísaga wensabé, Are kaweqtaq miankehboq pokue moke matiahna mensáméhnsá paiqmaqme móne mewe tabonah ke nário. Mirainaraqmé íópeq kaweq naneqmarí matiankehe. Tabonah ke moke nárie íné séniro úwana

22 mi anínká irena áhnte mensáméhnsá ko púana wene arupipeq umeh agúwana pokúwe.

23 Sísaga ite we kérahwána keyábé mahraréna, Áhnte mensáméhnsá matíáh kéga íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kieyabe anotah pagégéue mirao naneq mire.

24 Teiníboq írátíáhiro. Kéhma anotah kane. Mi kanká wai abahrabahpipéq kéagínayabé págegeue mirai naneq mire. Mina inserah áhnte mensáméhnsá matíéh anínká íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq kinayabé anotah pagégéue mirai naneq mire úwe.

25 Úwaq itega mi ehwéhnsabé anotah ahténéq Sísansabé, Minayabe insega oga mérapeq awaq miahráhiro ue kasenowane.

26 Kasenowanana Sísaga ite ebitáwéna itensabé, Wehukega íre miraorahowe. Peh morá Manikánka moke miraorahire úwe.

27 Úwana Pítaga wensabé, Itega moke mationa naneq sueq are kérone. Minayabe itega aneq awaq mianéhnkono úwana

28 Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhiro. Mókake moke kéh náneq o naneq úkínaraq íné wehukení úku anínká págegeue anotah wahnáhnonarabeq tútuue ména wahnahninie. Mi tanáhráq itega wahnahnirarabeq tútuue méq airápété téhtaré Ísara ke káhnáhnsabé ehweh ariteq sainsuagéhe.

29 Ínénsabe sirutaboirá néne arambehri miraoneheéra sene nahme sene marakówé súáhmé amahnága áhnte mó nahmé marakówé awaq miagéhe. Mókake oga mérapeqkákáq awaq miagéhe. Néne arambehri miraoneheéra sinahnowarehwé siwahwarehwé sensibáqmarimé sensinoibowe sene animárimé súáhmé amahnága áhnte mó kegá sensuwahrah úkigehe. Mókake oga mérapeq moq awaq miagéhe.

30 Amahnága áhnte ebeq se kegá mi tanáhráq sinehe kigehe. Sinehe se kegá ebeq kigehe úwe.

20

Arambehrio ke monseráh ápéq náriu pabéqmé éhwéhne.

1 Sísaga mó mahraréna, So wahnahnurái aní éhweh teiníe. Wega wahnahnurainserah Manikánka íópeq wahnah wahnahnire. So wahnahnurái anínká wene sotáq arambehrira ke ahbiahipeq kogabaréna

² ábóraq marena sensabé, Néne sotápéq koarambehriirataq penahnaraq morá Kíná morá Kíná tahnsanue* náiníe urairara kowe urowana wene sotápéq eqmaq súátáire.

³ Pópoqnah ákáhtaq kiraitaq paiqnanátapeq kurairara táhmaro mó kegá mitaq peh míarowe.

⁴ Peh míarowana wega sensabé, Néne sotápéq koarambehriirataq penahnaraq awehraq apéq náiníe urairara

⁵ kowe éra koarambehriuowe.

⁶ Wéhékáhnabubunkakákq tunsoreráitaqkákq wega mó ke ábóraq marena wene sotápéq eqmaq súátáire.

⁷ Íó tupekinauraitaq wega paiqnanátapeq kouwekurairara táhmaro ke mitaq peh míarowe. Peh míarowana wega sensabé, Aneqsabé moke wéhékáh peh míaho urairara, Mó anínká arambehri íre ínsábé peh míone urowana, Aiq míre. Néne sotápéq koarambehrioro arítaráire úwe.

⁸ Koarambehrioro aritena petairabeq so aboga sotáq arambehrio kené wahnah anínsábé áhrabéna wensabé, Moke arambehrio ke síáhrabue ápeq nário. Arambehrirapéq sinehe se ke ebeq nárie ebeq se ke anehe nário uraire.

⁹ Sinehe suro ke morá Kíná morá Kínáue síátáire.

¹⁰ Síátáirara ebeq suro kegá iwíáhéra, Wega métáq se ke morá Kíná morá Kínáue sínsábé ite anotah apéq meyanehemúne íwíáhurowe. Anotah apéq meyanehemúne íwíáhurowana se moq morá Kíná morá Kínáue síátáirara mewera

¹¹ so abonsabé abiahnsa atárówe.

¹² Abiahnsa atera wensabé, Amahnága se kewé pehgáriq arámbéhríowe. Itewe moke wéhékáh arambehriúnana anotah patáhgá kamah áire. Minayabe aneqsabé monseráh monseráhnue ápeq náiro urowe.

¹³ Úrowana so aboga sene ehweh irena peh morá ánínsábé, Néne iyahnabo aníno, arensabé íre ahbabáratóge. Ahbiahipeq, Néne sotápéq arambehri éwahnaraq morá Kíná awiníe uguh kowe aintahna wino.

¹⁴ Minayabe arene móne mewe pokúno. Are áwúnserahnue inehe se ke moq náriúge.

¹⁵ Nénéne móne nárie sansá néne arambehri wire. Anehepeqte ké áhnte nariúnsábé ínénsabe abiahnsa aintahna mino uraire úwe.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Pabeqme ehwéh teiúnserah sinehe se kegá ebeq kirarawe ebeq se kegá sinehe kigehe úwe.

Náhmbáh 3 tanáhráq Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Máhka 10.32-34; Áríka 18.31-33)

¹⁷ Sísaga Sarúsarama suwahpeqte áhtápéq kútaq ite we airápété téhtaré kérahwána ke itebataqsabé mahraréna,

¹⁸ Teiníboq írátíáhró. Ite pokue Sarúsarama suwahpeq míáhnaraq peh morá anínká íné wehukení úku aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqpa mónuankéhe. Mónuahnara sega íné, Subiq súáhró aritehrara

¹⁹ nubiq suageheéra nahnso kebá mónuagéhe. Nahnso kegá niwiréh aintera sehikarankákq áréti sahtáté nubiqmarera awankátaq táhparagéhe. Awankátaq táhparéhraqmé íné pukonana apahtáro wéhékáhtáq iriwe oganúq intankéhe úwe.

Sémísireq Sónireqka anotah anité úkéyabe suwahbó ehwehne.

(Máhka 10.35-45)

* **20:2:** Asiu kené móne áwíq íre Kínae. Írakaumo. Sene móne mó awíq kowe.

²⁰ Sébérine ahrega sene ahninkáwáraré meriqmena Sísaba séna arehunseraráq ména wensabé, Ínéga teawéna ehwéh miraúno úwe.

²¹ Úwana Sísaga wensabé, Aneq ehwéh kehro úwana wega wensabé, Arega wahnah wahnahnónarabeq miéhnaraq nénahnité mó animé arene ayah púpeq mó animé arene ayahnaperue tútuue míagehe arito úwe.

²² Úwana Sísaga mi abáráhréyábé, Itega mah ehwéhmé íre iwiáhóye. Íre iwiáhóye éna pabeqme ehwéh mahraréna, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nahrahoyo úwara sega, Aiq nahahúye uye.

²³ Uyana Sísaga sensabé, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nayehetawoye. Peh néne niyah púpeqkakáq niyahnapeqkakáq tútuue míéhra ke omaq sitewé íre néne arambehri wire. Nániboga omaq sitéh ánitégá mitaq tútuue míayeherawoye úwe.

²⁴ Úwaq ite we kérahwána inayáhnkú kégá mah ehwéh ireq mi abáráhréyábé suwehgu aritahwáne.

²⁵ Suwehgu aritahwánana Sísaga moke ite we kérahwána keyábé, Ínéba sewiáhro éna itensabé, Mah marákóipéqté sánsámé mó kégá sene ehweh sehgigeheéra wahnah kégá wahnahnarítáhwe. Sene anotah wehwárinká, Itene ehweh ireq séhgíoro éra págegeue wahnahnarítáhwe. Mi sansá aiq tagariáhwe.

²⁶ Itewe mi sansá íre oro. Ahqáho. Íné anotah aní míanie íwiáhi anínká wereq miáh ké séhréh aritankéhe.

²⁷ Néne iyahnabone wahnah míanie íwiáhi anínká sene arambehriraq séhréh aritankéhe.

²⁸ Íné wehukení úku animé mó kégá íné séhréh aintageheéna tutaugo? Írakaumo. Ínéga mó ke séhréh aritanieéna tutaugé. Áhnte ke oga míagehboq se merirena kaweraritanieéna pukinie úwe.

Sísaga aura pira ánité kawerarito ehwéhne.

(Máhka 10.46-52; Árúka 18.35-43)

²⁹ Itega Séríko suwahpeq suahwánara áhnte kégá Sísá kérowe.

³⁰ Kérówara aura pira ánitégá ahnayehráq tútuue méra Sísá kótaikire u irera anotah ehwéhnue mahraréra, Tébitine anahwao, arutaboiraito uye.

³¹ Uyara míó kega suwehgu aritera ehiya miáhta arítówara sega íre túbáh agia peh mónkakáq anotahtaq iraréra, Tébitine anahwao, arutaboiraito uye.

³² Uyana Sísaga iriwe ména sensabé síáhrabéna, Aneraitanínkono úwara

³³ sega wensabé, Anotah aníno, iura kaweraito uyana

³⁴ Sísaga sensabé arutaboiraritena sene siura táhtorowara sega apubúue tagéra Sísá kéroye.

21

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Máhka 11.1-11; Árúka 19.28-40; Sóni 12.12-19)

¹ Itega Sarúsarama suwahpeq wahtotaq konehe owanaraq itega Óríwi sawéhrápéq kiowáne. Mi sawéhwé Páitápási suwahpeq wahtotaq kéhre. Mitaq kiowánaraq Sísaga we kéroya anité eqmaq suanaútaq

² sensabé, Isebeq wahtotaq ke suwahpeq pokotao. Mitaq kirataq iyaráh kátaré, tónkiakáq wene áráhqkakaq tagéta pugeqme meqme setao.

³ Pugeréhrrataq mó anínká itensabé, Aneqsabé pugerehyo ínaraqmé, Itene Wahnah áhkokóue kinkeheéta meroye teawétao. Teawírataq wega apubúue, Meqme pokotao inkéhe éna eqmaq suowe.

⁴ Manikáne ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísaga tónki kowerahtao éna eqmaq suowe. Manikáne ehweh irarú aninká naho sehiranue mahraréna,

⁵ Moke Sáióna* suwahpeqte ké korerieq mahrarero. Amahnága itene Wah-nahnka iteba sire. We uwaresa ání miéhrana tónkiga áhkokóuena sire. We tónki áráhqne abobiahtaq tútuue miéhrana meqme sire koreriéro úwe. *(Sekaraia 9.9)*

⁶ Mi anité eqmaq suowara pokue Sísaga teriunserah

⁷ mi kataré meriqme séra sene korósi mi kané abobiahtaq uwiq máróyana Sísaga mi tonkíné abobiahtaq kierútu agúwe.

⁸ Áhnte kegá Sísansabé iwíáh iwíáh ató púara sene korósi ahtapeq uwiqme abaeue móarówara mó kegá awanká ayahnawe apiwe ahtapeq awahri-rarówe.

⁹ Awahrirarówara Sísareq moráráq ebeq ku kereq anehe ku kereqka anotah ehwéhne mahraréra, Tébitine anahwansábé iwíáh iwíáh atone. Itene Wah-nah áwirue si anínsabé iwíáh iwíáh atone. Maniká íópeq miéhra q wensabé iwíáh iwíáh atone uwe.

¹⁰ Sísaga Sarúsarama suwahpeq kútaq ómi mibeqté kegá kurináhnéra áhnte ehwéhne, Mi anímé insebo uwara

¹¹ Sísareq su kegá, Mah anímé Manikáne ehweh irari aní wenáwíq Sísae. We Néhsara suwahpeqte Kehrari marákórápéqté áníne uwe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne.

(Máhka 11.15-19; Árúka 19.45-48; Sóni 2.13-22)

¹² Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq kibekéna mitaq paiqnanánu ke máhpeq kaqsuowe. Kaqsuena móne paiqnanánu kené wéhuwehu tahbéwári pioruena kiboki paiqnanánu kené síahwarí paentárara aruowe.

¹³ Paentáruena sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Néne nahme púreré nahne ue áwiratagéhe ire. *(Aisaia 56.7)* Itega miraonka mah nahmé aebó kegá mehwatíáhnserah nah úkire úwe.

¹⁴ Aura pira kéreq soriqnah kereqka Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekéra Sísaba suwana kaweraritowe.

¹⁵ Kaweraritowara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósisine ehweh síwáhnoro kereqka Sísaga kawerarito arámbéhrí tagowe. Tagowara mibeqté káriq anímárínká mahraréra, Tébitine anahwansábé iwíáh iwíáh atone uwara irera mi kegá Sísansabé abiahnsa atówe.

¹⁶ Abiahnsa atera wensabé, Sega irare ehwéhmé aiq irahno uwara Sísaga sensabé, Ai q íróge. Manikáne ehwehnka mahraréna, Káriq anímárínseq inahunahnímárínseqka arensabé iwíáh iwíáh atáhwe ire. *(Buk Song 8.2)*

Itega mi ehwéhmé íre sáhnsahoo éna

¹⁷ se suena Sarúsarama suwahpeq suena Pétáni suwahpeq kogauwe.

Sísaga irarúnka awanká apubúue ehyatagú ehwehne.

(Máhka 11.12-14,20-24)

¹⁸ Ahbiahipeq Sísaga Sarúsarama suwahpeq kouwekinaútaq ahtapeq ména arupibiúwana

¹⁹ awanká tagówana awankánara sabátáhq koragówana íre serankakáq peh ánáh kowe. Awankánara írakaunúnsabe Sísaga mi awánkánsabé, Mókake sera íre iyaniewóne úwana mi awánká apubúue ehyatagúwe.

* **21:5:** Sáiónawe Sarúsarama suwahpeqsabé mó awíre.

²⁰ Apubúue ehyatagúwaq ite we kérahwána kegá tagéq kurináhnéq wensabé, Árahue apubúue ehyatagirow kasenowana

²¹ Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhro. Itega árahinabomo íwíáh íre iwíáhia peh Manikánka mirainawire íwíáhirataq ínégá unserahnoneheqmóe. Íre peh morá mahna tahnsanigehe. Itega mi sawéhyábé teaweq, Saweho, arega mitaq sue anotah kawéhúpépéq kogahno teawírataqmé mirainawire.

²² Itega, Manikánka mirainawire íwíáhéq púrerirataq itega teawíra ehwéh irena mirainawire úwe.

Sísansabé, Insega miraúno atáráiro u ehwéhne.

(Máhka 11.27-33; Áruká 20.1-8)

²³ Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wiráípéq kibekéna síwáhnorúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka weba séra kasenéra, Arega miraóna naneq árahinie miraono? Insega miraúno atáráiro? Teio uwe. Teio uwana Sísaga sensabé, Ínégá itensabé moq kaseninie.

²⁴ Ínégá kasenona ehwéh tenírataqmé ínénsabe miraúno aintárái aní teinie úwe.

²⁵ Teinie éna kasenéna, Sóniga wání meri merininkeheéna insega eqmaq áuwátáiro? Manikánka eqmaq áuwátáiro? Peh wehukega eqmaq áuwátóo? Teniéro úwe.

Teniéro éna, Tenírataqmé ínénsabe miraúno aintárái aní teinie úwara sega epéq sío síoéra, Anere teawenéhknono? Manikánka Sóni eqmaq áuwátáire ue teawénaraqmé wega itensabé, Aneqsabé wene ehwehnsabé íre aiq pútare ataróo inae éra,

²⁶ Itega wensabé, Wehukega Sóni eqmaq áuwátówe ue teawénaraqmé mah-taq sáhuríáh kégá, Sóniwe Manikáne ehweh irarurai aní míre íwíáho puara iubíyeho éra sío síouwe.

²⁷ Sío síoéra Sísansabé, Sóniwe insega eqmaq áuwátáiramo. Itega íre tagarione uwana Sísaga sensabé, Itega ín ére teniéwe. Minayabe ínégá moq ínénsabe miraúno aintárái aní íre teinie úwe.

Se ábárahreyábé pabeqme ehwéhne.

²⁸ Sísaga sensabé mó mahraréna, Ínégá teiéna ehwéh iwíáhue tagahro. Se ábárahreyábé teinie. Sibowágá awahwánsabé, Iboramé néne sotápéq koaram-behriúno atáráirana,

²⁹ Ahqáho. Nuwahriehre éna anehe mó iwíáhéna wenabone sotápéq koarambehriuraire.

³⁰ Sibowágá ábáqkawansabé monseráh éhwéh teawátáirana, Koarambehriuraire éna anehe íre koarambehriuraire.

³¹ Mi abárahregá sibowá awahbarai iwíáh insega sehgirairo úwara sega wensabé, Awahwágáe uwe.

Uwana Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Aebó kéreq ahababáq ininsónseqka Maniká awahbeh sansá sehgiara wega wahnah wahnahnirabeq ebeq kiraq ite sinehe kigehe.

³² Sóni wání meri merini anínká iteba séna kaweqtaq mía míaorahi sansá sokigi aiátáiraq wensabé íre aiq pútare atarówe. Aebó kéreq ahababáq ininsónseqka wene ehweh irera wensabé aiq pútare atera sene ahababáq sansa sutowe. Sutowaq tagéq iteitene ahababáq sansa íre susa mó iwíáh íre owe. Wensabé íre aiq pútare atarówe úwe.

Sotáq wahnahnuro ahababáq keyábé pabeqme ehwéhne.

(Máhka 12.1-12; Áruká 20.9-19)

³³ Sísaga sensabé mó mahraréna, Mó pabeqme ehwéh teiníboq írátíáthro éna, Anotah wehgá sonsoqme náhniáq sera ayu uqmarena wira arena wahnahnína uqná peataire. Pearena náhniáq sera ano kunubaipéq sar-erankeheéna mata ubuqmarena mó keyábé, Néne sotáq wahnahnue náwe soqintewáthro aritena mitaq suena íre wahto wáhnaupéqté ké suwahqpeq pokuraire.

³⁴ Náhniáq sera irái tanáhráq wene arambehri keyábé, Ákáhtaq koweyáthro éna se sotáq wahnahnuro kebá eqmaq súátáire.

³⁵ Eqmaq súátáirara sotáq wahnahnuro kegá se táhtoqme mó aní subiqmarera mó aní subiq suera mó aní ebahnsa subiqme kaqsutowe.

³⁶ Kaqsutowana so aboga áhnte mó ke eqmaq sutairara sotáq wahnahnuro kegá téh eqmaq sutai ke íre kawerarítáro serahnurowe.

³⁷ Anehe so aboga wenahni eqmataire. Eqmarena iwíáhéna, Nénahni púara sotáq wahnahnuro kegá wensabé áhtená wene ehweh iragéhe éna eqmataire.

³⁸ Eqmatairana wahto kuraitaq sotáq wahnahnuro kegá we tagéra seye náhenéra, So abone ahninkáwá aiq sire. Mah so awaq mianéhboq we subiq suanéhe iwíáhéra

³⁹ we táhtoqme máhpeq móatera subiq sutowe.

⁴⁰ Subiq sutonsabé so aboga sínaraq wene sotáq wahnahnuro ke anere aritankéhbo kasenúwe.

⁴¹ Kasenúwara sega Sísansabé, So aboga kouwekínaraq mi ahbábáq ké kamah ariena subiq suanawire. Sera putáhnaraq wega kawerue náwíra ke wene sotáq wahnahnigeheéna eqsitankéhe uwe.

⁴² Uwana Sísaga sensabé, Manikáne ehwehnka ínénsabe mahraréna, Nah píáh kégá suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire. Itene Wahnahnka mirainsabé itega, Kaweq sansáne iwíáhúne íre.† (*Buk Song 118.22-23; Aisaia 28.16*)

Ite Asiu kewé mi sehirá íre sáhnshoo?

⁴³ Teiníboq írátíáthro. Manikánka wahnah wahnahnirabeq itewe íre awaq mianeheqmóe. Wehukega so kawerue wahnahnéra kaweq tahutáhúq ísíwe sene wahnah áwíranserahnira kegá awaq miagéhe.

⁴⁴ [Mi wahqtáq inahnsúbíra kené siyahnsamé piteginae. Mi wahqká megue wehukení subinaraq wene ayahnsamé abiro abiro aginawire úwe.] (*Aisaia 8.14-15*)

⁴⁵ Sísaga mah pabéqmé éhwéh irarúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéréq Péhrasi kereqka irera, Wega itensabé irarire uwe.

⁴⁶ Uwara mitaq míó kega, Sísawe Manikáne ehweh irari aní míre iwíáhunsabé Péhrasi kereqka Sísá táhtoqme karábúsiipéq móataneheqmúne iwíáhéra míó keyabé áhreu puara túbáh aguwe.

22

Táhutahuronehboq mahbeq sero únsabe pabeqme ehwéhne.
(*Árúka 14.16-24*)

¹ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna,

² Íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeq pokira sansámé anotah wahnáhnká miraurainserahne. Mi wahnáhné ahninkáwágá ahre meanauraitaq wenaboga wehekeq kiraboinieéna áhnte tahutáhúq kawerataire.

† **21:42:** Asiu kegá sene nahmarí ebahtaté pearówe. Minayabe Káríki ehwéhme wahq éhwehme íre kéhre. Peh ebahne kéhre.

³ Táhutahuq kawerarena wene arambehri keyábé, Ínéga máhoro urau keyábé, Táhutahuq aiq téhre. Mahbeq sero koreriéro urairara koreriátówara sega íre surowe.

⁴ Íre suro puana wahnah anínká mó arámbéhrí keyábé, Mi ke mónkakáq koreriéro. Sensabé mahrarue korerieq, Káhoakáq áráhqqakáq subiqmarena tirúgana aiq téhre. Moke táhutahuq amahnága aiq kawerunsabé peheráh sero ue koreriéro éna eqmaq sutaire.

⁵ Eqmaq sutairara koreriátówara sega mi ehwéhnsabé anetaníbo éra seyene ahwiminurowe. Mó anínká wene sotápéq pokurairana mó anínká wene paiqnaná nahtápéq pokurairara

⁶ mó kegá wahnahne arambehrio ke táhtoqme íre kaweraritera subiq sutowe.

⁷ Subiq sutowana wahnah anínká anotah abíáhnsánéna wene sóntía ke eqmataire. Eqmatairara sóntía kegá subiq suto ke subiq suera sene nahmarí kekirutowe.

⁸ Kekirutowana wahnah anínká mó arámbéhrí ke síáhrabéna sensabé, Nénahni ahre meyéhnsabé táhutahuq kawerarena síáhrabu kegá abehq sánsánonsabé ahqáho arítóge.

⁹ Minayabe wahba áhtápéq pokue moke tagehra keyábé, Táhutahuq kowe nagehboq máhoro arítáhiro urairara

¹⁰ wahba áhtápéq pokue moke tagaro ke meriqmera surowe. Kaweq kereq ahbabáq kereq meriqmera surowana wahnahne nah kíjúraire.

¹¹ Kíjúrairana wahnah anínká meriro ke koragéna pahouwiuro awahriq ambántá íre awahriria surai aní tagówe.

¹² Tagéna wensabé, Árahinsabé awahriq ambántá íre aneranerue suria pehipi seno uraire. Urairana mi anínká íre ehwehnorahurairana

¹³ wahnah anínká wene arambehri keyábé, Mah aniné aiayah táhru táhruue máhpeq sunkíkírabeq tuparúáhiro. Mitaq sunkíkírabeq moke míáh kegá anotah íbiséra uwo uwo urowe úwe.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Mah pabéqmé éhwéh áwahe íráhro. Manikánka íregárita q keyábé, Máhoro irara áhnte kegá, Iuwahriehre e puana wega peh táhmaro omaq sitéhre úwe.

Sega Sísansabé, Táhkísi moné awenéhnkono u ehwéhne.

(Máhka 12.13-17; Áruká 20.20-26)

¹⁵ Úwara Péhrasi kegá móbeq pokue sío síoéra, Sísaga ahbabáq ehweh irarinkehboq áhwárawe tagéq aneq pagégé éhwéh kasenonehnkono éra iwíáhuwe.

¹⁶ Iwíáhéra táhmaro se kéro kereq Éróti kahnáh kéreq Sísaba eqmaq suowara kure Sísansabé, Anotah aníno, ite tagarionawe arewe aiq pútaq ehwéh iraréna aní móne. Arega anotah kereq pehgáriq kereqsabé peh monseráh íwíáhóne. Arega wehuke íre ehnenia peh Manikáne sansá ahriahri tábúsoqme pahsuqme íwáhnoróne.

¹⁷ Minayabe ite iahtebanehboq teio. Aneq iwíáhono? Itega Aroma kené wahnah aní Sísáhri táhkísi moné awenéhnkono? Árahonehnkono? Arega iwíáhóna ehwéh teio uwe.

¹⁸ Teio uwana Sísaga sene sirupipeqté áhbábáq íwíáh tagéna sensabé, Itewe kopéráhpéro ke wóe. Aneqsabé áhwárawe tagéq níwíoqnaho?

¹⁹ Táhkísi ira moné teniéro úwara sega peh morá ébáh móné ábóra q márówe.

²⁰ Ábóra q márówana Sísaga sensabé, Mah monéráq pikísahakáq áwíqkakaq insene kehro úwara sega wensabé,

²¹ Aroma kené wahnah aní Sísáhrinee uwe. Uwana Sísaga sensabé, Aroma kené wahnahne náneq wewe náwéro. Manikáne naneq wewe Maniká náwéro úwe.

²² Péhrasi kega wene ehweh írótaq áhtenéra we auwera pokuwe.

Sísaga, Pusa ké oganúq sitankéhe ú ehwehne.

(Máhka 12.18-27; Árúka 20.27-40)

²³ Sáyúsi kewé pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe íwíáhu kee. Mi wehekáh táhmaro mi kegá Sísaba séra wensabé,

²⁴ Íwáhnoraníno, Mósísine sehiranka maharéna, Íre aninkákáq wéh pukínaraq wenábáqka kéweiní meyankehe. Mi inínká maqmarahna animárí wenawahne animárí míageheéna meyankehe ire. *(Lo 25.5)*

²⁵ Minayabe abapete téhranité se ábárahnahnah iteba míarowe. Sensuwahga ahre mewena íre aninkákáq uraitaq pukuraire.

²⁶ Pukurairana náhmbáh 2 abaqkávága awahwáné kéweiní mewena íre aninkákáq uraitaq pukurairana náhmbáh 3 abaqkávága moq monseráhnuraire. Moke mi abaráhnhahnka mi iní mótaq mótarue mewera íre aninkákáq urotaq orah animárí pukurawana

²⁷ sinehemé mi iní moq pukuraire.

²⁸ Moke mi abaráhnhahnka mi iní meronsabé iriwe oganúq sitahnaraq insene ahre míanabo kasenuwe.

²⁹ Kasenuwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíránkákáq wega págegeue miraorahi sansánkákáq íre ahtebah puaq áhwára áhwára ahbabáq iwíáhowe.

³⁰ Manikánka pusa ké iriwe oganúq sitahnaraq se peh íopeqté ké tahnsa mía míagehe. Mi tanáhráq wehga ahre íre meyagéhe. Ahrega íre wehkigehe.

³¹ Pusa ké iriwe oganúq sitahnayabé Manikáne púkuipéqté séhírámé íre sáhsahoo?

³² Wene ehwehnka ite teiena,

Íné Ébárahmane Maniká múge. Íné Áhísáhkine Maniká múge. Íné Sékópane Maniká múge ire. *(Kisim Bek 3.6)*

Manikámé íre pusa kéné Manikáne. Írakaumo. We peh oga míáh kéné Maniká míre* úwara

³³ mitaq sáhurío kega mi ehwéh irera áhtenuwe.

Sísaga Manikáne kiotaiki ehwehnsabé irarú ehwehne.

(Máhka 12.28-31; Árúka 10.25-28)

³⁴ Sísaga irarúnka Sáyúsi kegá ehiansá aguwara Péhrasi kegá irera momiwíera Sísaba suwe.

³⁵ Suwana peh morá Péhrasi aní, Mósísine ehweh síwáhnoru anínká Sísaga ahbabáq ehweh irarinkeheéna áhwárawe tagéna kasenuwe.

³⁶ Kasenéna, Íwáhnoraníno, sehgióro ú ehwehmé aneq ehwéhnká mó ehwéh kiotaikiro úwana

³⁷ Sísaga wensabé, Kiotaiki ehwéh teaweníboq iro.

Maniká itene Wahnahnsabé arutaboírúno. Moke arene arupipeqkákáq moke arenawankakákáq moke arene iwíáhónaipéqkákáq Maniká itene Wahnahnsabé arutaboírúno.

³⁸ Mah ehwéhnká moke mó sehgióro ú ehweh aiq kiotaikire.

* **22:32:** Ébárahmareh naho pukuwara maisarówana áhnte opéq parabagútaq Manikánka mah ehwéh irarúwe. Wega, Íné mi kené Maniká múge irarú ehweh áwahewé se íre airaiq pukia peh amahnága oga míáhwe úwe.

³⁹ Mó kiotaiki ehwéh iro. Arerensabé arutaboirónanserah mó anínsábé moq arutaboirúno ire.

⁴⁰ Mah ehwéhtaré áwahe wíre. Moke Mósísine ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikákáqmé ábogehrapeqté éhwéh míre úwe. (*Lo 6.5; Wok Pris 19.18*)

Manikánka omaq ato aní éhweh Péhrasi keyábé Sísaga kasenú ehwehne.

(Máhka 12.35-37; Áruká 20.41-44)

⁴¹ Péhrasi kegá momiwíuwana Sísaga sensabé,

⁴² Ite meirena kaweraintankeheéna Manikánka omaq ato anínsábé aneq iwíáhoo? We insene anahwa míanabo úwara, We Tébitine anahwa míanae uwe.

⁴³ Uwana Sísaga sensabé kasenéna, Manikáne Awanka iwíáh atowana Tébitiga mi anínsábé, Néne Wahnahne atowe. Wega aneqsabé irarúwo? Manikáne Awanka Tébiti iwíáh atowana igonkó pukúípéq sehiranúwana mi ehwehniká mahraréna,

⁴⁴ Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq tútuue miéhnaraq arene naruo saiqnariankehe atóge úwe ire. (*Buk Song 110.1*)

⁴⁵ Írátíáhro. Tébitiga mi anínsábé, Néne Wahnahne ato puana we árahue wene anahwa míanabo kasenúwe.

⁴⁶ Kasenúwara Péhrasi kegá Sísansabé mó ehwéh íre kasenuwe. Wensabé áhtenéra mó tanáhráq mó tanáhrárue mó ehwéh íre kasenuwe.

23

Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ahabárowe ú ehwehne.

(Máhka 12.38-39; Áruká 11.43,46, 20.45-46)

¹ Sísaga ite we kérahwána kereq weba sáhurió kereqsabé mahraréna,

² Mósísiga naho síwáhnorúnserah wene ehweh ahtebah kereq Péhrasi kereqka wene ehweh íwáhnorowe.

³ Íwáhnorue teié éhwéh moke kawerue sehgióro. Íwáhnoro ehwéh seyega íre sehgiro puaq sega mirao sansániyeho. Áhnte ehwéh iraréra seyega mi ehwéh íre sehgiro puaq mirao serahniyeho.

⁴ Wehukenínká mó aní anotahta q piahbiahtratéhnserah Péhrasi kegá seyene íre sehgioráho ehwéh tei teinowe. Piahbiahtratéh ánínká umehi naneq matíéh ání íre náwioréhnserah Péhrasi kegá teri terino ke íre séhréh aritasa peh áwé tagahwe.

⁵ Kaweq sansá pehipi íre miraowe. Peh mó kegá tagageheéra miraowe. Manikáne ehweh pépahqtaq sehiranarera káriq pokísíépéq maqme mó kegá tagageheéra sene siyahnkaratáq sene siyehitaq táhpawe nogówe. Mó kegá tagéra sensabé iwíáh iwíáh aritageheéra íre wahto nahgáq sene korósiraq táhrarera aneranerue míáhwe.

⁶ Segá táhutahururorabeq aboawah wehwári tútuue míáhrabeq méyabe suwahbehre. Momiwí nahtápéq peh kaweqtapéq tútuue méyabe suwahbehre.

⁷ Segá máhkétirapéq nogótáq mó kegá se mehweh ariteyabe suwahbehre. Mó kegá sensabé, Íwáhnoraníno ateyabe suwahbehre.

⁸ Mó kegá itensabé, Íwáhnoro ke wóe aitého. Ite ábárahnahnah tahnsá míáhwana ite íwáhnori anímé peh morá áníne.

⁹ Marakóipeqté keyábé, Nánibo wone aritého. Iteribo peh morá ánínéna íópeq míéhre.

¹⁰ Mó kegá itensabé, Itene Wahnah mone aitého. Manikánka omaq into aní ínébataq itene Wahnah míóge.

11 Ite miáhrabeqte kiotaiki anímé arene arambehri séhréh aitéh ání míankehe.

12 Wenáwíq pankerena, Íné anotah aní múge i anímé pehgáriq aní míankehe. Wenáwíq íre pankerena peh uwaresa aní miáhnaraqmé anotah aní míankehe.

Kopéráhpéro ke kamah arina ehwéhne.

(Máhka 12.40; Árúka 11.39-52, 20.47)

13 Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke miáh púana kamah ainawire. Mó kegá íópeq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte áhtápéq kíyehoéq parosúáhwe. Ite mibeq kieyabe íre iuwahbehre. Peh mibeq kieyabe suwahbeh ke saiqnarítáhwe.

14 [Kopéráhpéro ke miáh púana kamah ainawire. Itega kéweinínsónsábé péhe éhwéh terieq sene ménsámehnsánkakaq sene nahnkakaq mewe meweowe. Mó kegá ite kaweqtaq miáh ké wóe igeheéq wehuke miáhtáq íre wahtotaq púreq aruqaruowe. Mirao puana Manikánka ehweh aritahna tanáhráq ite anotahtaq kamah ainawire úwe.]

15 Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke miáh púana kamah ainawire. Peh morá ání ite kéiréh aní míankeheéq itega íre wahto ahtápéq pokue mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue síwáhnoréq sóreq waní seberaebéq pokue síwáhnorurowe. Ite kéiréh aní úkitaq itega miraonka mi aniné ahabábáq itene ahabábáq kiotaikirana áhnte ahabábáq aruqarurire. Wereq itereq moráráq iraipéq pokoneheq móe úwe.

16 Sísaga mó mahraréna, Itega mó ke ah sokigi aritaneheéq aura pira ké tahnsa miáhwe. Minayabe Manikánka kamah ainawire. Itega síwáhnoréq, Wehukenínká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnká tagaríehtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé anetaníbo ewe. Mi anínká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kéh mónégá tagaríehtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé we anotah ahabábárire ewe.

17 Ite múguwahguo ke méq íre ireq peh aura pira ké tahnsa móe. Mi monéwé kaweqtapéq kéhnsábé kaweq naneq úkire. Minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnká mi moné aiq kiotaiki mino.

18 Itega mó síwáhnoréq, Wehukenínká iraréna, Titiré tahbéqá tagaríehtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé anetaníbo ewe. Mi anínká iraréna, Titiré tahbéráq Maniká awe naneqka tagaríehtáq aiq pútaq mirainauge ínaraq anehe mi ehwéh íre sehginaraqmé we anotah ahabábárire ewe.

19 Ite íre ireq peh aura pira ké tahnsa móe. Titiré naneq kaweqtapéq kéhnsábé kaweq naneq úkire. Minayabe titiré tahbéqá mitaq kéh náneq aiq kiotaiki mino.

20 Minayabe wehukenínká iraréna, Titiré tahbéqá tagaríehtáq aiq pútaq mirainauge ime wega íre peh morá mi tahbéqábé irarire. Wegá moke tahberapeq kéh náneqsabéákáq irarire.

21 Wehukenínká iraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnká tagaríehtáq aiq pútaq mirainauge ime wega íre peh morá mi nahnsábé irarire. Manikánka mi náhtápéq mía míai puana wega irarime Manikánsabeákáq irarire.

22 Wehukenínká iraréna, Íónka tagaríehtáq aiq pútaq mirainauge ime íre peh morá íónsabe irarire. Manikánka mitaq íópeq tútuue ména wahnahni puana wega irarime wahnahni anínsábéákáq irarire úwe.

23 Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke miáh púaq ite kamah ainawire. Moke itene sotápéqté ménsáméhnsá saraqme abapete itaréitaré tahnsa matawéq peh morá

Manikáne arambehri mirao ke mewe síéwe. Kawerowe. Pehgáriq naneqmarí táwíomé, kímé, náwahbiame, moq saraqme síéwe. Kawerowe. Mi sansámé sehgieq íre súáhro. Peh kaweq sansámé mó keyábé irutaboirme Manikánsabe aiq pútare atáhmé mi sansámári ite íre sehgiówe. Íre sehgiónsábé Manikánka kamah ainehboq mi sansámárinkákák moq sehgióro.

²⁴ Itega, Mó ke ah sokigi aritaneheéq aura pira ké tahnsa míáhwe. Itega múguwahgui aní tahnsa míáhwe. Abehq náneq ka múguwahgui aniné né wanípípeq kéhrana wega anotahtaq éhnehéna mi pehgáriq ká súéhre. Mi pehgáriq ká suena anotah ka wenáwiq kéhma wene né wanípípeq kéhrana mi anotah kiotaiki ka íre tagéna pehipi nehre. Itega mi aní tahnsa míáhwe úwe.*

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Itega káhpukákák párétahakák pabeq paberotaq peh ábórapeq pabeq paberéq arupipeq íre pabeq paberowana peh náwíqkakaq mitaq kéhre. Mina onserah itene inonka pabeq paberowana itene irupipeqmé aebó íwíáhwé iteite iuwehbeh íwíáhwé peh mitaq kéhre.

²⁶ Péhrasi keo, ite peh aura pira ké tahnsa móe. Káhpú arupipeq kawerue pabeq paberirataq mókake ábórapeqkákákák náwíq íre kanae úwe.

²⁷ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Wehuke maisaráhtaq mó kegá kaweraráhwana kaweq matábú kéhrana peh maisia máipípeq wehukene ayahnsankakaq kambaresa náneqkákák kéhre. Ite mina tahnsa ké míáhwe.

²⁸ Mó kegá ite tagéra, Kaweqtaq míáh ké wóe íwíáhowana peh itene irupipeq kopéráhpéq íwíáhákákák ahabábq íwíáhákák kéhre úwe.

²⁹ Sísaga mó mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kerero, kopéráhpéro ke míáh púana kamah ainawire. Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Subiq suera maisarówaq itega se maisaróabeq ebah mitaq pentabaráhwe. Kaweqtaq mía míauro ke maisaróabeq itega awahriraráhwe.

³⁰ Itega mahraréq, Itene igaqnaréhga míótaq ite moq míahwanaraq tahirímé sega Manikáne ehweh iraru ke subiq súótaq se íre subiq suahwána irino ewe.

³¹ Itega mi ehwéh irareme Manikáne ehweh iraru ke subiq súó kene animári múne ewe.

³² Sene animári méq itene igaqnaréhga áhwáro ahabábq itega soru-parowana anotah úkire.

³³ Wehene animáriño, ite moq wehemarí móe. Manikánka ehweh aitenasainsuahna tanáhráq, Iraipéqsábé iuwahriehre éq, Tabanagoneheq múne íwíáhoo? Írakaumo. Mi tanáhráq ite íre tabanagorahowe.

³⁴ Minayabe teiníboq írátíáhro. Manikáne ehweh irare kereq ahtebia kéreq íwáhnoro kereq iteba eqmaq suaníe. Eqmaq suahnara iteba sirataq itega táhmaro subiq sueq mó tahmáro awankátaq táhpereq mó tahmáro itene momiwí nahtápéq sahtaté subiqmareq kaqsueq mó ke suwahpeqte mó ke suwahpeqtenué kaqsuagéhe.

³⁵ Mirairataq kaweqtaq mía míaira ke subiq súéhra puana Manikánka kamah ainawire. Naho mío wehukéní Ábéri kaweqtaq mía míauwana subiq suowana pukúwe. Pérékíane ahninkáwá Sékáráíae. Manikánsabe íwíáh íwíáh atáh náhúpeq titiré tahbé wahtotaq korabeq Sékáráía subiq súówana pukúwe. Téhwe Ábéri subiq suowara anehe áhnte mó ke subiq súówara sinehe Sékáráía subiq súówe. Moke mi ahabábqme iteba kagaire.

* **23:24:** Mi pabéqmé éhwéh áwahewé mahraue kéhre. Mi aní tahnsanéq múguwahguéq pehgáriq sansá sehgieq kiotaiki sansámári íre sehgiówe úwe.

³⁶ Teiníboq írátíáhro. Moke mi ahabábáq amahnága oga miáh kébá kagai puana minayabe kamah ainawire úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeqte káyábé arutaboirú ehwehne.

(Árúka 13.34-35, 19.41-44)

³⁷ Sísaga mó mahraréna, Sarúsarama suwahpeqte kéo, itensabé nirutaboiraitóge. Itega Manikáne ehweh iraru ke subiq sueq Manikánka iteba eqmaro ke ebahnsatate subiq súówe. Kokórega wene áráhqmari arutaboiréna ahwirinserah áhnte tanáhráq ite wahnahnue séhréh aiteyabe nuwahbehraqme itega ahqáho aintáhwe.

³⁸ Írátíáhro. Itega ahqáho aintáhnábé Manikánka ite iuwena pokire. Iuwena poki puana iteruwahpeqme susa náh tahnsa kanae.

³⁹ Teiníboq írátíáhro. Mókake itega íné pehipi íre tagagehe. Ebeqme mahraréq, Itene Wahnahne áwírue si anínsábé iwíáh íwíáh atone éq anehe íné tagagehe úwe. *(Buk Song 118.26)*

24

Sísaga, Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh íre kaweraginawire ú ehwehne.

(Máhka 13.1-2; Árúka 21.5-6)

¹ Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtáqté wíráipéqté tueyokúwaq ite we kérahwána kegá weba séq wensabé, Mah kawéq náhmárí tagáhno ewane.

² Ewanana wega itensabé, Amahnága itega moke mah kawéq náhmárimé aiq tahgahoo? Teiníboq írátíáhro. Mi peréhnéhnia ébáhmárí miraue moráráq íre kagainae. Peh moke paentárara aruaneherawoe úwe.

Sísaga, Anehe tanahráq íre kaweq sunúq sínawire ú ehwehne.

(Máhka 13.3-13; Árúka 21.7-19)

³ Óríwi sawéhrápéq Sísá tútuue míowaq ite we kérahwána kegá itebataq weba séq wensabé, Arega metaq irarénawe ahkake miraoneherabo? Mi tanáhráq itega ahtebanehboq mah marákó marákó parabagina ínaraq arega kiwekinie inaraqmé aneq ábóraraginabo kasenowane.

⁴ Kasenowanana Sísaga itensabé, Mi tanáhráqsábé mó kené péhe éhwéhnábé aiq pútare arítéhboq auráq matawéq tagaríáhro.

⁵ Mi tanáhráq áhnte kegá mótaq mótarue néníwírue séra mahraréna, Manikánka wehuke merirena kaweraritankeheéna peh morá aní omaq atena eqmaq auwankéhe. Ínéwé mi aní múge irarirataq áhnte kegá sene péhe éhwéhnábé aiq pútare aritagéhe.

⁶ Mi tanáhráq ebeho ehwéh ireq mó ebéhowe sóiriq ehwéh iragéhe. Íréhrataq íre áhreoro. Téhwé teiú náneq uméh ebeq sínana anehe tanahráqmé íre apubúue sinae.

⁷ Mó kehinánseq mó kehinánseqka ebhoneherawoe. Mó wahnáhné awahrahreq mó wahnáhné awahrahreue ebhoneherawoe. Mitaq mahtaq ehwehranae. Máriae.

⁸ Moke minawarinká uwo uwoira tanáhráq áhwáranáe úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq mó kegá ite táhtoqme mó kegá subiq suageheéra meiqmera móitagéhe. Itega néne sánsá sehgió púara mah kehiná kéhinánká itensabé íre suwahbanae.

¹⁰ Mi tanáhráq áhnte kegá néne sánsá sinehepeq suera wensabé wensabé íre suwahbáhnaraq sene naruoba móruagéhe.

¹¹ Mi tanáhráq áhnte kegá, Íné Manikáne ehweh iraru aní múge éra péhenigehe. Péhe éhwéh irarirara áhnte kegá sene péhe éhwéhnábé aiq pútare aritagéhe.

¹² Miraue ahbabáq sansanká anotah ukína puara áhnte kegá sirutaboire sansa suagéhe.

¹³ Ite néne sánsá íre susa anehe tanahráqkákáq kawerue sehگیراتا Manikánka ite meirena oga mérapeq móitankéhe.

¹⁴ Ebeqme Manikánka wahnah wahnahnirabeqte kaweq ehwéh mah kehiná kéhínánká irageheéra síwáhnorirana anehemé anehe tanahráq sinkehe úwe.

Íre kaweq sunúq sínaraqsábé éhwéhne.

(Máhka 13.14-23; Áruká 21.20-24)

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Naho Manikáne ehweh irarú ani Táníériga anotah íre kaweq naneq ábóraraginae teiuwe. *(Daniel 11.31)*

Anehe tanahráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhrabeq mi naneq ábóraragina tagagehe. Mah sehirá sáhnsahwe tagah keo, iwíáhue tagahro.

¹⁶ Mi tanáhráq Súría marákórápéq míéhrataq sáwéhrapeq pehbeheráh pokoro.

¹⁷ Mi tanáhráq máhpeq míéhrataq itene ménsámehnsá kiweyaneheéq nahupeq kibekiyehboq pehbeheráh pokoro.

¹⁸ Sotápéq míéhrataq itene korósi koweyaneheéq itene nahtapeq kowekiye-hboq pehbeheráh pokoro.

¹⁹ Mi tanáhráq kía míéhra inínsónseq inahunah inínsónseqka íre pehbeheráh pokorahi puaq sensabé irutaboiroro.

²⁰ Ahrena ahrena wehekáhtáqkákáq ah kariahínagakeakáq mi iré káwéq sunúq sínehboq púreroro.

²¹ Mi tanáhráq anotah íre kaweq sunúq sinawire. Manikánka mah marákó marákó mirarotaqkákáq amahnágaákáq mina tahnsa sunúq íre kéhre. Mókake mó mina tahnsa sunúq íre sinae.

²² Íre sinae éna, Manikánka aiq iwíáhéna, Íné túbáh agonaraq mi sunúqká ómi mah kehiná kéhíná subiq suahráhire. Ómi subipáhraruehneho éna mi tanáhráq wahtonaranie iwíáhúwe. Mira iwíáhúnsabe wega omaq sitéh keyábé arutaboiri puana mi tanáhráq wahtonaruankéhe úwe.

²³ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq mó kegá itensabé, Tagahro. Ite meirena kaweraintankeheéna Manikánka omaq ato animé mahtaq míéhre irara mó kegá itensabé, Isebeq míéhre igehe. Sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritého.

²⁴ Péhe éhwéh irare kegá séra mahraréra, Íné Manikánka omaq intarái aní múge ue seneherawoe. Mó péhe éhwéh irare kegá, Íné Manikáne ehweh iraru aní múge ue seneherawoe. Sirataq ótaq sansánkákáq anotah pagégé sánsánkákáq miraoneherawoe. Áhnte kegá sene ótaq sansá tagéra sensabé aiq pútare aritageheéra mi sansá miraigehe. Manikánka omaq sitéh kegá moq sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritageheéra miraigehe.

²⁵ Moke teiú náneq mókake ábóraragínawire.

²⁶ Ábóraragina puara mó kegá itensabé íné éhweh teiera, Abatapi míéhre irataq mitaq íre koragahro. Sega itensabé, Nahupeq míéhre irataq mi ehwehnsábé íre aiq pútare aritáhro.

²⁷ Sokaesúéhtáq apubúue mibeqté téhragu mahbeqté téhraguinserah íné wehukení úku anínká apubúue tuinauge.

²⁸ Pusa káné anonka kéhrabeq kúqnumarinká ínsínsíowe úwe.

Anehe íné wehukení úku anínká tuinauge ú ehwehne.

(Máhka 13.24-27; Áruká 21.25-28)

²⁹ Sísaga mó mahraréna, Íre kaweq sunúq sótaikínaraq pópognah íre patahi-nae. Inokáhpeq íre íónitanae. Wehyoqmarí íópeqté meginae. Íópeqté págege naneqmarí moke kúrugúruinae. *(Aisaia 13.10, 34.4)*

³⁰ Mi tanáhráq íné wehukení úku anínká tuinie onaraq íópeqté náneq ábóraragínara mah kehiná kéhínánká tagéra uwo uwo oneherawoe. Íné íópeqté piribirioyahnkakaq téhreh naneqkákáq págegeue írábúyápipeqté tuonara tagagehe.

³¹ Túónagake pembíáhnka anotah ehwéhnínaraq Manikánka wene íópeqté ké eqmaq suankéhe. Eqmaq suahnaraq wega omaq sitéh ké moke mah marákó márakóipéqté mitaqté kéweriqme mahtaqté kéweriqme ue ue sighehe úwe.

Sísane ehweh íre parabagia peh ahriahri kagainawire i ehwéhne.

(Máhka 13.28-31; Árúka 21.29-33)

³² Sísaga mó mahraréna, Awankánsabe iwíáhue tagéq ahtebahro. Awanká ayahnawe anonkakaq kahnana ánáh aunínaraq itega iwíáhéq, Ópeq áhníbórá sire aiq ahtebóne ewe.

³³ Mina onserah moke teiú náneq ábóraragínaq tagéq íné túóna tanáhráq aiq wahtotarire. Íné onsaraq míéhre igehe.

³⁴ Teiníboq írátíáhro. Amahnága oga míáh kégá ómi pehipi íre pukigehe. Ebeqme moke teiú náneq ábóraragínaraq anehe pukigehe.

³⁵ Íópeqkákáq mah marákó márakóákáq parabagínana néne ehwehmé íre parabagia peh ahriahri kagainawire úwe.

Sísa tuina tanáhráqmé ómiga íre iahtebóna ehwéhne.

(Máhka 13.32-37; Árúka 17.26-30,34-36)

³⁶ Sísaga mó mahraréna, Íné túóna wehekáhnkákáq áhwahakáq ómiga íre ahtebahwe. Íópeqté kégá íre ahtebahwe. Íné Manikáne ahninkáwágá moq íre ahteboge. Peh morá Maniká Iteriboga webataq tagariéhre.

³⁷ Naho naho Nóah mío tanáhráq wehukega ahbabáréra miraunserah íné wehukení úku anínká tuinie onaraq mi tanáhráq oga míéhra kégá miraigehe.

³⁸ Anotah waní pianaú tanáhráq wehukega ahbabáréra ahriahri miraunserahnéra táhutahuréra ábáhréra pahuiruwana Nóahga wene sípiipéq kibekúwana anotah ibónsúwana waní piowe.

³⁹ Segá mi tanáhráqsábé íre ahtebowana waní pewe subipáhraruowara pukuwe. Segá mi tanáhráq íre ahtebonserah íné wehukení úku anínká túónagake míéhra kégá monseráhnigehe.

⁴⁰ Mi tanáhráq téhraníté sotápéq arambehirirataq mó aní tumerena mó aní auwankéhe.

⁴¹ Téh inítégá tópah karo karoirataq mó iní tumerena mó iní auwankéhe.

⁴² Íné itene Wahnah túóna tanáhráq íre tagariáh púaq níwénunéq kawerue auráq matíáhro.

⁴³ Anotah wehgá aebó anínká sína tanáhráq ahtebehtaq tahirímé wega áwénunue wahnahnurawéna aebó anínká kibekina ínaraq tagéna kaqsúéh irino.

⁴⁴ Minayabe iwíáhue tagahro. Íné wehukení úku anínká ite íre iwíáhira tanáhráq kouwekinauge. Minayabe íwéh panantágínaq níwénunoro úwe.

Kaweq arámbéhrí ánínseq íre kaweq arámbéhrí ánínseqsábé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 12.42-46)

⁴⁵ Sísaga mó mahraréna, Ahtebia aní tábúsoqme arámbéhrí anímé insebo? Wene wahnahnka mi anínsábé, Mó arámbéhrío ke wahnahnarito atena táhutahuq tanáhráq tópah nário atéhre.

⁴⁶ Wene wahnahnka kouwekéna teawátái arámbéhrí tábúsoqme mirainsabé tagéna wene arambehri anínsábé, Kaweróne atankéhe. Kaweróne atéhsábé arambehri aníné aru eyoyóinkehe.

⁴⁷ Teiníboq írátíáhro. Wene arambehri anínká tábúsoqme arámbéhrí puana wene wahnahnka, Moke néne ménsámehnsátaq wahnahnúno atanae.

⁴⁸ Ahbabáq arambéhrí ánínká iwíáhéna, Néne wahnahnka íre apubúue kouwekinae iwíáhíre.

⁴⁹ Mira iwíáhínsabé áwáhu arámbéhrío ke subiqmarena múguwahgu kereq táhutahuq néna píah naruq narurire.

⁵⁰ Wega íre iwíáhíue áwénunína tanáhráq wene wahnahnka séna mina tagéna

⁵¹ anotahtaq kamah awena ahbabáq kopéráhpéro keba móatanae. Mitaqte kégá ibiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

25

Inayáhnkú áhráryábé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq íopeq Manikánka wahnah wahnah-nirabeqme teiú áhrárigáú tahnsane. Inayáhnkú áhrárigáúnká o menáhwé taganeheéra sene árahmuwarí mewera pokurowe.

² Moberíáh áhrárigáúmé múguwahgu urowara mó mobériáh áhrárigáúmé peh ahtebia áhrári míarowe.

³ Múguwahgu áhrárigáúnká peh sene árahmu mewera káráhsíniakák íre merowe.

⁴ Ahtebia áhrárigáúnká obenkisa káráhsíní ántéhiyánkákák árahmuakák mewera pokurowe.

⁵ Pokurowana o menáhwé íre apubúue surainsabé mi áhrárigáú múkúqmahkuréra sugarowe.

⁶ Inokáhnabubu mó anínká sawai sawaiéna, O menáhwénká áhníbórá sire. Seragahro uraire.

⁷ Seragahro urairara moke mi áhrárigáúnká irigéra sene árahmu keq-marówe.

⁸ Múguwahgu áhrárigáúnká ahtebia áhrárigáúnsábé, Itene árahmu puinkinaire.

⁹ Káráhsíní náíéro urowara, Ahqáho. Itene káráhsíní íre awehraq kéhre. Káráhsíní paiqmaráh kébá kobaiqmáráhro urowe.

¹⁰ Kobaiqmáráhro urowara múguwahgu áhrárigáúnká káráhsíní kobaiqmaraneheéra pokurowana o menáhwé aiq suraire. Wereq ahtebia áhrárigáúnsaq táhutahuroneheéra nahupeq kibekéra onsa paiqmatowe.

¹¹ Onsa paiqmatowara anehe mó áhrárigáúnká sure o menáhwénsábé, Onsa siito urowana

¹² o menáhwénká sensabé, Ahqáho éna, Ite íre tagaríóge uraire.

¹³ Mina uronserahniyehboq íné túóna wehekáhnkákák áhwahakák itega íre tagaríáh píuq kawerue níwénunoro úwe.

Móne átárirainsabé pabeqme ehwéhne.

(Árúka 19.11-27)

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Íné túónawe teiú wéhgá miraurainserahne. We anotah wahnáh ánínéna mó ke suwahpeq pokina uraitaq wene arambehri ke síáhrabéna móne átáriageheéna síátáire.

¹⁵ Sene sánsánsábé iwíáhíue tagéna síátáire. Mó aní 5 táhúséni (5,000) Kína awena mó aní 2 táhúséni (2,000) Kína awena mó aní 1 táhúséni (1,000) Kína awena se suena pokuraire.

¹⁶ Pokurairana 5 táhúséni Kína átárirarai anínká apubúue mi monératé paiqmaq paiqmarurainsabé mó 5 táhúséni Kína meraire.

¹⁷ Mira urainserah 2 táhúséni Kína átárirarai anínká mi monératé paiqmaq paiqmarurainsabé mó 2 táhúséni Kína meraire.

¹⁸ Merairana 1 táhúséni Kína átárirarai anínká wene wahnahne mone mewena marakó ubuqme mi moné maisawe kopéq sutaire.

¹⁹ Íre wahto tanahráq parabagurairana sene wahnahnka kouwekéna sega átáriraro moné kaweraranieéna síáhraburaire.

²⁰ Síáhraburairana 5 táhúséni Kína merai anínká átárirarai monéákákq mó 5 táhúséni Kínaakákq mewena sure wene wahnahnsabé, Arene 5 táhúséni Kína átáriómé mi monératé paiqmaq paiqmaruraunsabé mó 5 táhúséni Kína matióge urairana

²¹ wene wahnahnka wensabé, Kaweróne. Arewe kawerue tábúsoqme arámbehrióna aní mone. Arega pehgáriq naneq tábúsoq marahnayabé, Áhntetaq wahnahnúno ataníe. Arereq ínereq moráráq iwíáh iwíáhoyehe uraire.

²² Urairana 2 táhúséni Kína merai anínká átárirarai monéákákq mó 2 táhúséni Kínaakákq mewena sure wene wahnahnsabé, Arene 2 táhúséni Kína átáriómé mi monératé paiqmaq paiqmaruraunsabé mó 2 táhúséni Kína matióge urairana

²³ wene wahnahnka wensabé, Kaweróne. Arewe kawerue tábúsoqme arambehrióna aní mone. Arega pehgáriq naneq tábúsoq marahnayabé áhntetaq wahnahnúno ataníe. Arereq ínereq moráráq iwíáh iwíáhoyehe uraire.

²⁴ Urairana 1 táhúséni (1,000) Kína merai anínká sinehe sure wene wahnahnsabé, Arewe págege wahnáh aní mone. Íre arega uqmarahna naneq mewe meweóne. Íre arega suitabarahna naneq mewe meweóne.

²⁵ Arene sánsá tagarió púana arene mone newe marakó ubuqme maisawe kopéq sutaige. Umah. Arega níátóna moné meyo uraire.

²⁶ Meyo urairana wene wahnahnka wensabé, Íre kaweróne. Arewe tao-raho íre kaweq arámbehrióna aní mone. Arega ínensabe, Íre arega uqmarahna naneq mewe meweóne. Íre arega suitabarahna naneq mewe meweóne eno?

²⁷ Néne sánsá tagariahna puah aneqsabé néne íntárirarona moné pénkiipéq íre matono? Miraaronaraq tahirímé kouwekutaq mi monéákákq pénkíraq wahnahno kegá áwíra monéákákq náiena irino uraire.

²⁸ Mi wahnáhnká wene arambehri keyábé, 1 táhúséni (1,000) Kína matíéh aníné mone moke mewe 10 táhúséni (10,000) Kína matíéh aní náwéro.

²⁹ Áhnte matíéh aní mónkakákq awenana íregárita matiankehe. Tabonah aniné matíéh náneq meyaníe.

³⁰ Mah taoráhó arámbehri anímé táhtoqme máhpeq sunkíkírirabeq átáhro. Mitaq moke míáh kegá ibiséra uwo uwo oneherawoe úwe.

Wehukení úku anínká mókake wehuke sainsue ehwehne.

³¹ Sísaga mó mahraréna, Ínéga wehukení úku anínká téhreh naneqkakákq íópeqté kéreq túónaraq wahnahnérapeq tútuue págegeue wahnahninie.

³² Tútuue wahnahnonaraq moke mah kehiná kéhiná niuranabiahtapeq seiriwe míagehe. Iriwe míéhrataq sainsuqme téhtaré túiná araníe. Ménkámehnkáne abowágá wene ka saraqme sipisípiq mó tuiná arena mémewe mó tuiná áréhnserah mah kehiná kéhiná mina tahnsanue saraqmaraníe.

³³ Sipisípiq wene ayah púpeq mó tuiná arena mémewe ayahnapeq mó tuiná áréhnserah mah kehiná kéhiná mina tahnsanue saraqmaraníe.

³⁴ Saraqmarena íné anotah Wahnáh anínká niyah púpeq míéhra keyábé, Nániboga kawerowe aitéh kéó, wega wahnah wahnahnirabeq kaweq matábúrápéq sewíáhro. Mah marakó marakó íre mirarotaq ite míagehéna mah matábú kawerarowe.

³⁵ Íné nirupibiuraitaq itega kirabo aintárówe. Íné tahbobóuraitaq itega wání náníátówe. Íné wáhnaupéqté ání míarautaq itene nahtapeq mehweh aintárówe.

³⁶ Íné ninerineré naneq íre káráitaq itega náníátówe. Íné nuwahreuraudaq itega soberurowe. Íné karábúsiipéq míarautaq itega íné seragarowe teiníe.

³⁷ Mina kaweqtaq míéhra kegá ínénsabe, Itene Wahnahno, are arupibiuraitaq árahtaq kirabourauano? Are tahbobóuraitaq árahtaq wání náníátówe?

³⁸ Are wáhnaupéqté ání míaronaraq itene nahtapeq árahtaq mehweh atárauno? Are aneraneré naneq íre káráitaq árahtaq náníátówe?

³⁹ Are awahreuronaraq itega árahtaq soberurauno? Are karábúsiipéq míaronaraq itega árahtaq koragarauno éq kasenigehe.

⁴⁰ Kasenirakake íné anotah Wahnáh anínká mahrarinie. Teiníboq írátíáhro. Itega nánuwahrah aní pehgáriq aní mina tahnsa atárotaq itega íné moq mina tahnsa aintárówe ínie úwe.

⁴¹ Sísaga mó mahraréna, Anehe tanahráq ínégá niyahnapeq míéhra keyábé, Nániboga íre kawerowe aitéh kéó, íné nueq ahriahri teh iráipéq kowíáhro. Owainawanseq we kéréh íópeqté kéreq mitaq míageheéna Manikánka mi irá parearowe. Mitaq kowíáhro.

⁴² Íné nirupibiuraitaq itega íre kirabo aintárówe. Íné tahbobóuraitaq itega wání íre náníátówe.

⁴³ Íné wáhnaupéqté ání míarautaq itene nahtapeq íre mehweh aintárówe. Íné inerineré náneq íre káráitaq itega íre náníátówe. Íné nuwahreuraudaq itega íre soberurowe. Íné karábúsiipéq míarautaq itega íné íre seragarowe ínie.

⁴⁴ Sega ínénsabe, Itene Wahnahno, are arupibiuraitaqmé tahbobóuraitaqmé wáhnaupéqté ání míaronaraqmé aneraneré naneq tabonahuronaraqmé awahreuronaraqmé karábúsiipéq míaronaraqmé itega are tagéq árahtaq íre séhréh atárauno éra kasenigehe.

⁴⁵ Kasenirakake íné Wahnah anínká mahrarinie. Teiníboq írátíáhro. Itega nánuwahrah aní pehgáriq anínsábé ahqáho atárotaq itega íné moq ahqáho aintárówe teriníe.

⁴⁶ Terienara mi kegá ahriahri teh iráipéq pokirara kaweqtaq míáh kegá oga mérapeq awaq miagehe úwe.

26

Wahnah kegá Sísá subiq suaneheéra moráénu ehwéhne.

(Máhka 14.1-2; Áruká 22.1-2; Sóni 11.45-53)

¹ Sísaga moke mah ehwéh síwáhnoraruena ite we kéréhwána keyábé,

² Téhtaré wéhékáh sótaikúwana apahtároráq sótaikú iahreraq ko tanáhráq* sinae. Minayabe ahtebahwe. Mi tanáhráq íné wehukení úku aní awankátaq táhparageheéra móintagehe úwe.

³ Mi tanáhráq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka wahnah aní wenáwíq Káiyápásane nahtapeq momiwíuwe. Káiyápásawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne.

⁴ Mi kegá sío síoéra, Sísawe árahue epéq táhtoqme mósubiq suanéhnkono íwíáhuwe.

⁵ Mira íwíáhéra, Áhnte wehekéqká táhutahurirataq ehwehéra tobehiehboq Sísá pehraganehe uwe.

* **26:2:** Sótaikú siahreraq ko tanáhráqsábé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhnno.

Peh morá ínínká Sísane ayahqnopeq wéri abaq ato ehwéhne.
(Máhka 14.3-9; Sóni 12.1-8)

⁶ Pétáni suwahpeqte ání Sáímóniwe anotah nao wagú anine. Minayabe mó kegá, Náonkakaq Sáímónie ue wéhuwehu áwíratówe. Sísaga Pétáni suwahpeq ména mi aniné nahtapeq

⁷ táhutahurúwana peh morá ínínká áhnte moné tahnsa wéri ano antéhyá mewe sure Sísane ayahqnotaq antiatowe.

⁸ Antiatawara ite Sísá kérahwána kegá mina tagéq abiahnsanéq iteite náhenéq, Aneqsabé pehipi antiatehro?

⁹ Íre pehipi antiatéhtáq tahirímé mi werí paiqme áhnte moné mewena tabonah ke nári irino ewane.

¹⁰ Ewanana Sísaga itene ehweh irena itensabé, Aneqsabé mi inínsábé awehgu ataho? Wega mira aintéh sánsámé kaweq sansáne.

¹¹ Tabonah kewe ahriahri iteba mía míowe. Ínéwé ahriahri iteba íre mía míainie.

¹² Íné maisarageheéna mi ínínká ninonkataq wéri anti aintena kaweraintéhre.

¹³ Teiníboq írátíáhro. Kaweq ehwéh mah marákó marákó teri terinirataq wega amahnága mirai naneq ehwehnikákákq terigéhe. Terírataq íréhra kegá wéri abaq intéh ínínsábé iwíáhigehe úwe.

Súrásaga wahnah keyábé, Ite meiqmena Sísaba móitanie ú ehwehne.
(Máhka 14.10-11; Árúka 22.3-6)

¹⁴ Ite Sísá kérahwána ke airápété téhranité míahwane. Itebaté ání wenáwíqtare Súrása Ísíkáríótie. Wega Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kébá pokue

¹⁵ sensabé, Sísá iteba méáúwáhnaraqmé aneq nánianéhbo úwara wega mirainkeheéra sega 30 ebáh móné we náwúwe.†

¹⁶ Náwúwana wega se Sísaba móríte tanahráqsabé iwíáhue kabarúwe.

Sísareq we kéro kereqka moráráq táhutahuru ehwéhne.
(Máhka 14.12-21; Árúka 22.7-14,21-23; Sóni 13.21-30)

¹⁷ Íre múi páréti né tanahráq súwe. Mi tanahráq ebeqte wéhékáh ite we kérahwána kegá Sísaba séq wensabé, Sótaikú tanahráq iahrerarq kéh táhútáhúq nankehboq eheq kogaweratanéhnkono ue kasenowane.

¹⁸ Kasenowanana wega peh morá ánínsábé iwíáhéna itensabé, Sarúsarama suwahpeq teiátáu anípá pokue wensabé, Íwáhnori anínká mahraréna, Íné tanahráq aiq sire. Ínéreq íné séniráh kereqka arene nahtapeq sótaikú tanahráq iahrerarq kéh táhútáhúq nanehe ire koreawéro úwe.

¹⁹ Koreawéro úwaq itega mi ehwéh sehgieq mitaq sótaikú tanahráq iahrerarq ko tahútáhúq kawerarahwáne.

²⁰ Íó tupekútaq Sísareq ite airápété téhranité we kérahwána kereqka tútuue táhutahurowane.

²¹ Táhutahurowanaraq Sísaga itensabé, Teiníboq írátíáhro. Ite míáhrabeqte ánínká néne naruo kowerirankéhe úwaq

²² ite we kérahwána kegá ireq irupipeq umeh agúwe. Umeh agúwaq ite morání moránínkáue Sísansabé, Néne Wahnahno, arega ínénsabe irareno ue kasenowane.

²³ Kasenowanana Sísaga itensabé, Ínéreq moráráq páréti wahba parétáhípeq pámbáhúya anínká néne naruo kowerirankéhe.

† 26:15: Mi 30 ebáh mónéwé árahue monébómo. Itega íre tagarione. Wehukega iwíáhéra ákáhtaq áhnte moné iwíáhowe.

²⁴ Kowerirahnarag Manikáne ehwehnka aiq irarinserah íné wehukení úku aní pukinie. Néne naruo kowerirahna aní anotahtaq kamah awinawire. Wenanoga we íre maqmiohtaq tahirímé aiq kaweri irino úwana

²⁵ Súrása Sísane naruo koweriranaú anínká wensabé, Íwáhnoraníno, arega ínénsabe irareno úwana Sísaga wensabé, Arerega aiq iraréne úwe.

Sísaga párétiakák sera ano ko kahpúákák náriu ehwéhne.

(Máhka 14.22-26; Áruká 22.15-20; 1 Kórína 11.23-25)

²⁶ Itega táhutahurowanaraq Sísaga páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme ite we kérahwána ke náiena itensabé, Mahnawé niwaq mire. Nahro úwaq nahwane.

²⁷ Nahwanana náhniák sera ano ko kahpú mewena Manikánsabe kaweróne atena náiena itensabé, Itega ómiga moke nahro.

²⁸ Néne korahq mire. Néne korahq tuinaga itereq áhnte mó kereq Manikánka insahwé aitená itene ahbabák kaweraitankéhe.

²⁹ Teiníboq írátíáhro. Náhniák sera ano mahtaq mó íre nanie. Mókake Nániboga wahnah wahnahnirabeq itereq o será ano nanehe úwe.

³⁰ Itega Manikánsabe iwíáh íwíáh igonkónéq máhpeq tueyokéq Óríwi sawéhrápéq pokowane.

Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.

(Máhka 14.27-31; Áruká 22.31-34; Sóni 13.36-38)

³¹ Sísaga itensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Ínéga sipisípiq Wahnáh subiq súáhnaraqmé moke sipisípiqmarínká kobeq séberigehe íre. *(Sekaraia 13.7)*

Mi ehwéhnká irarinserah ibora ínókáhpéq ite ómiga íné nueq kobeq séberigehe.

³² Manikánka íné oganúq intahnaraq Kehrari marákórápéq ebeq konaq inehe sighe úwe.

³³ Úwana Pítaga Sísansabé, Ómiga are áúwéhrrataqmé ínéga íre auwanauge úwana

³⁴ Sísaga wensabé, Teawiníboq írátíahno. Ibora ínókáhpéq kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríoge apahtárórág irariniewóne úwe.

³⁵ Úwana Pítaga wensabé, Mó kegá arereq ínéreq iubiq íúwéhrrataqmé ínéga, Are aiq tagaríoge atanauge úwaq moke ite Sísá kérahwána kegá Pítaga irarú serahnowane.

Sísaga Késémáni matábúráq kobúrerú ehwehne.

(Máhka 14.32-42; Áruká 22.39-46)

³⁶ Sísareq ite we kérahwána kereqka mitaq sueq Késémáni matábúráq pokowane. Sísaga itensabé, Ite mahtaq tútuue míehrana íné móbeq kobúrerona éna

³⁷ Pítareq Sébérine ahninkáwáráreq móbeq móritowe. Móritena wene arupipeq anotah uméhue págege agúwana

³⁸ wega sensabé, Nirupipeq anotah uméhinka pukorahuge. Mahtaq tótuqméq tagaríáhro éna

³⁹ se suena wahtotaq móbeq pokéna marakóraq káuqmunue ména púrerúwe. Púrerue mahraréna, Nániboo, are awahbáhnaraqmé nirupipeq umehi naneq menuwahráhone. Íre íné nuwahbeh sansá peh are awahbeh sansánúno ue púrerúwe.

⁴⁰ Púreraruena we kéro anitóbá kouwekúwara sugówana tagówe. Wegá Pítarehyabe, Pehgáriq tanáhrák arahinsabé íre tótuqméq tagariaho?

⁴¹ Iteiyuwanka kaweq sansánsábé suwahbehre. Peh itene inonka mare-qmareréq íre miraorahowe. Owainawanka ahbabáq aitehnehboq tótuqméq púreroro úwe.

⁴² Púreroro éna mónkakáq se suena kobúrerúwe. Púreréna mahraréna, Nániboo, nirupipeq umehi naneq íre menuwahnayabé are awahbeh sansá sehginie úwe.

⁴³ We kéro anitóbá mó kouwekúwara anotah mukúqmáhkúru puara se peh sugówe. Sugówana tagéna

⁴⁴ Sísaga mónkakáq suena pokue apahtárórácq monseráhnue púrerúwe.

⁴⁵ Púreraruena seba kouwekúwara sensabé, Ite peh ahrenaneheéq sugaho? Írátíáhro. Íné wehukení úku anípá ahbabáq ke kowerire tanahrácq aiq sire.

⁴⁶ Pokonehboq irigoro. Tagahro. Néne naruo koweriréh ánínká aiq sire úwe.

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwéhne.

(Máhka 14.43-50; Árúka 22.47-53; Sóni 18.3-12)

⁴⁷ Sísaga ehwehnútaq Súrása we kéro anínká súwe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka áhnte mó ke eqmaq súówara sega pokamarinkákáq sahmárinkákáq Súrásareq morárácq suwe.

⁴⁸ Seneherautaq koweriro anínká su ke teriena, Ínéga nánkóqnahna anímé Sísá wire. We táhtoráhro úwe.

⁴⁹ Minayabe Súrásaga Sísaba apubúue séna wensabé, Íwáhnoraníno, aiq míahno éna nánkóqnoúwe.

⁵⁰ Nánkóqnoúwana Sísaga wensabé, Néne iyahnabo aníno, arega mirainie íwíáhóna naneq apubúue miraúno úwara wereq su kegá Sísá ambubue táhtotíówe.

⁵¹ Táhtotíówana Sísareq míno anínká wene poka mewena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh áníné arambehri aní apiwe wene ahre kiraq auwowe.

⁵² Kiraq auwowana Sísaga wensabé, Arene poka sabiruo. Itega ebeho naneq mewe ebehirataq mó kegá mi naneqtaté iubiú suagéhe.

⁵³ Nánibonsabé, Séhréh ainto teawútácq tahirímé séhréh aintanieéna áhnte íópeqté ké ínéba eqmaq súéh irino. Minayabe íre ahtebaho?

⁵⁴ Ínéga mina tahnsanutaq tahirímé íné pukonayabé Manikáne ehwehnka árahue aiq pútaragi iripo úwe.

⁵⁵ Sísaga weba su keyábé mahraréna, Aneqsabé aebó aní táhtoráhnserah pokankakaq sahnkákáq íné meniraneheéq seo? Mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe íwíáh íwíáh atáh náhtápéq tútuue íwáhnorurautaq mi tanáhrácq itega íné íre táhtotiarowe.

⁵⁶ Manikáne ehweh iraru kegá sehiranu ehwéh aiq pútaraginkeheéq mi-raowe úwaq ite we kérahwána kegá Sísá auweq pehbeheráh pokowane.

Wahnah kegá Sísá ehweh ató ehwehne.

(Máhka 14.53-65; Árúka 22.54-55,63-71; Sóni 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Mi tanáhrácq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahme wenáwíq Káiyápásae. Mósísine ehweh síwáhnoro kéreq Asiu kené aboawah wehreqka Káiyápásane nahtapeq momiwíue míówe. Momiwíue míówara Sísá táhtoró kega we meqmera Káiyápásane nahtapeq móátówe.

⁵⁸ Se mótaq we mótarue Pítaga sinehe kaqme kure nahnoerápéqté mátábúrácq párísiwarí máhpeq tútuue míórabeq kéna sega Sísá aneronehrabomo éna taganieéna tútuue míówe.

⁵⁹ Sísá subiq suaneheéra Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq moke mó kaunsírí kéreqka Sísansabé péhe éhwéh atéhra keyábé kabaruwe.

⁶⁰ Kabaruwara áhnte kegá iriwe méra péhe éhwéh teríúwe. Segá teríú ahabábáq Sísa íre subiq suahráhu ahabábáre. Sinehe mó anítégá iriwe méra mahraréra,

⁶¹ Mah anímé aiq mahraréna, Ínéga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh sokoruqme apahtáro wéhékáh mó pearahráhuge uraire uye.

⁶² Uyana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka iriwe ména Sísansabé, Mi anítégá iraréya ehwéhmé arega íre terieráhono? Sene ehweh aiq pútaq ehwéhpo úwana

⁶³ Sísa íre iraria peh ehiya míowe. Peh ehiya míowana wega Sísansabé, Maniká oga mía míai anínká tagaríéhtáq pahsuqme teio. Manikánka ite Asiu ke meirena kaweraitankeheéna peh morá aní omaq atowe. Arewe mi anípo? Arewe Manikáne ahninkáwábo? Pahsuqme teio úwana

⁶⁴ Sísa wensabé, Arega aiq iraréne. Teiníboq írátíáhro. Íné wehukení úku aní Manikáne ayah púpeq tútuue ména íopeq írabúyápipeqté tuonaq tagagehe úwe.

⁶⁵ Úwana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka mi ehwéh irotaq abiahnsanú púana wene korósi subansuena mahraréna, Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhre. Minayabe mó keyábé móme íre kasenoro. Ahqáho. Wegá Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhraq íráhwe.

⁶⁶ Minayabe aneratanéhnkono úwara segá wensabé, Wegá ahabábáq ehweh aiq irari puaq subiq suo atanéhe uwe.

⁶⁷ Táhmaro kegá Sísa auranabiah tehqni atera siyahtate subiqmárowe. Táhmaro míó kega we siyahpóra subera wensabé,

⁶⁸ Are Manikánka omaq ato aníninaraqmé are subiqmaréh aní insebo? Teio uwe.

Pítaga, Sísa íre tagaríóge ú ehwehne.

(Máhka 14.66-72; Áruká 22.56-62; Sóni 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Pítawe máhpeq mátaburapeq tútuue míowana arambehri ahrarígá weba séna wensabé, Are Kehrari marákórápéqté aní Sísa req míarone úwe.

⁷⁰ Sísa req míarone úwana ómiga írátíótaq Pítaga ahqáho atena mi ahraríyábé, Arega iraréna ehwéhmé íre ahteboge éna

⁷¹ mitaq suena ogesáh ogesáhraq kowíowe.

Kowíowana mó arámbéhrí áhrarígá we tagéna wereq míó keyabé, Mah anímé Sísa Néhsara suwahpeqte anínseq míaraire úwe.

⁷² Úwana Pítaga mó ahqáho atena, Pópoqnahga tagaríéhtáq aiq pútariahnsanuge éna, Arega iraréna anímé íre tagaríóge úwe.

⁷³ Mótaq tahnsa mitaq míó kega Pítaba séra wensabé, Arereq wereqne ehweh peh morá éhwéh púah are wenawahrah aní móne uwana

⁷⁴ Pítaga ehbonéna mahraréna, Pópoqnahga tagaríéhtáq itega irare anímé íné íre tagaríóge. Ínéga péhe éhwéh teawénaraqmé Manikánka íné nubiq suankéhe úwana kokórega ehwehnúwe.

⁷⁵ Kokórega ehwehnúwana Sísa teawu ehwéh Píta ahreraq konsabe iwíáhúwe. Mi ehwehnúme, Kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríóge apahtaróráq irariniewóne úwe. Kokórega ehwehnútaq Pítaga mi ehwéh iwíáhéna máhpeq tueagéna anotahtaq ibisówe.

27

Sísa meqmera Páhrátiba móátó ehwehne.

(Máhka 15.1; Áruká 23.1-2; Sóni 18.28-32)

¹ Ahbiahipeq moke Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka Sísa subiq súéhra ehwéh sío síoéra

² wene ayahnkaratáq nágáqtate táhru táhrue meqmera anotah wahnáh ání Páhírátiba móátówe.

*Súrása páríkirio ehwéhne.
(Eqmaro 1.18-19)*

³ Súrása Sísame naruo koweriro anínká mina tagéna, Íre kawerurauge íwíáhéna wega meyo moné, 30 ebáh móné mewena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq aboawah wehreqpa sure sensabé,

⁴ Kaweqtaq mía míai aní ahbabáratewóge úwe. Úwara sega wensabé, Íre itereq wehgaq míre. Arerene wíre uwana

⁵ Súrásaga mi moné Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq móruparuena tueyokue wewe móbárikiriowe.

⁶ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá mi moné mewera mahraréra, Mah monéwé wehukení subiq sueyabe móné púaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté mónéákáq moráráq íre maranéhe uwe.

⁷ Segá sío síoéra wáhnauépéqté ké maisaraneheéra téh marakóráté párétah mirao marákó mi monéráté paiqmarówe.

⁸ Segá paiqmárónsabe wehukega mi marakóyábé Korahq Marakóe ue áwírarówe. Amahnágaákáq mi awíq peh kéhre.

⁹ Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Sérémáíaga naho mahraréna, Ísara kégá wehukení paiqmaraneheéra 30 ebáh móné omaq matowe.

¹⁰ Maniká néne Wahnahnka tenínserah sega mi monéráté téh marakóráté párétah mirao marákó paiqmárahwe úwe *(Jeremaia 11.12-13)*

*Páhírátiga Sísansabé kasenú ehwehne.
(Máhka 15.2-5; Áruká 23.3-5; Sóni 18.33-38)*

¹¹ Segá Sísa anotah wahnáh ání Páhírátiba móátówana wega wensabé kasenéna, Arewe Asiu kené Wahnahpo úwe. Úwana Sísa wensabé, Arega aiq iraréne úwe.

¹² Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka Sísa ehweh atówana sene ehweh íre ayahqmarena peh ehiya míowe.

¹³ Peh ehiya míowana Páhírátiga wensabé, Segá ehweh atáh éhwéhmé íre irahno úwana

¹⁴ Sísa Páhírátine ehweh moq íre ayahqme teawuwe. Íre ayahqme teawunsabe Páhírátiga áhtenéna iwíáh kikirúwe.

*Páhírátiga, Sísa awankátaq táhparáhro ú ehwehne.
(Máhka 15.6-15; Áruká 23.13-25; Sóni 18.38-19.16)*

¹⁵ Anotah tahutáhúro tanáhráq mó opéq mó opérue karábúsiipéqté ání Asiu kégá pugeqio teawú ani Páhírátiga pugesuaq pugesarúwe.

¹⁶ Mi tanáhráq ahbabáq ani wenáwíq Párehba karábúsiipéq míowe.

¹⁷ Áhnte Asiu kégá Páhírátiba suwana wega sensabé, Párehba pugeq auwanínkono? Sísa Manikánka omaq atena eqmaréhre e aní pugeq auwanínkono? Inse pugeq auwanínkono kasenúwe.

¹⁸ Kasenéna iwíáhéna, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá, Sísa ite kiotaikíneho éra abiahnsa atáh púara ínéba meqme sewe iwíáhúwe. Mira iwíáhú púana wega sensabé, Inse pugeq auwanínkono úwe.

¹⁹ Páhírátiga kotiorabeq wahnahnúwana wene ahrega ehweh eqmarena mahraréna, Asiu kégá ehweh atáh ánínsabé inokáhpeq áónáhéna nirupipeq

áhnte uméhirana tagoge. Minayabe mina kaweqtaq mía míai aní pehragato úwe.

²⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka míó keyabé pagu pagunéra, Mah ehwéh Páhiráti koreawéro. Wensabé teaweq, Párehba pugeq auwe Sísa subiq suo ue koreawéro éra pagu pagunuwara míó kega, Párehba pugeq auwo uwe.

²¹ Uwana Páhirátiga mónkakáq sensabé, Mah anité inse pugeq auwanínkono úwara ómiga, Párehba pugeqio uwana

²² Páhirátiga sensabé, Sísa Manikánka eqmaréhre e animé aneratanínkono úwe. Aneratanínkono úwara sega wensabé, Awankátaq táhpawe subiq suo uwana

²³ Páhirátiga sensabé, Aneqsabébo? We aneq ahbabáiro úwara sega ehweh kikiréra, Awankátaq táhpawe subiq suo uwe.

²⁴ Uwana Páhirátiga iwíáhéna, Mahta q míáh kégá néne ehweh íre irah púana anotah tobéhiyehboq túbáh aginie. Túbáh aginie éna wehukega tagaríótaq wání antehya mewe wene ayahnkara pabeq paberúwe. Pabeq paberaruena sensabé, Tagaríáhro. Mah aní subiq sue iwíáh íre néne peh iteitene iwíáh wíre úwe.

²⁵ Úwara moke míó kega mahraréra, We subiq súéhranka itereq itene animárínseq kamah ainawire uwe.

²⁶ Minayabe Páhirátiga Párehba pugeq auwena Sísa áréti sahtaté subóro aritena sóntía kégá awankátaq táhpawe subiq suagehéna siuwe.

Sóntía kégá Sísansabé awiréh ató ehwehne.

(Máhka 15.16-20; Sóni 19.2-3)

²⁷ Páhirátine sóntía kégá Sísa meqmera wahnah anínká ehwehúrabeg kibekue móatera ómi mó sóntiá ké síáhrabuware Sísa momiwíuriówe.

²⁸ Momiwíera moke wene korósi ugurú auwera peh morá tautáúq korósi abaq atera

²⁹ Ógaratáté keborarera wene ayahqnotaq suki atówe. Suki atera wiahnókara wene ayah púpeq atera wene auranabiahapeq sirehunserarác méra wensabé péhepehe iwíáh iwíáh atera awiréh atówe. Awiréh atera wensabé, Aiq míahno? Arewe Asiu kené Wahnah mone* éra

³⁰ tehqni atera wiahnó sahtaté ayahqnotaq subiqmarera

³¹ awiréh atówe. Awiréh atera abaq ató korósi akai auwera wewene korósi suki atera awankátaq táhparanehéra meqmera pokuwe.

Sísa awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Máhka 15.21-32; Árúka 23.26-43; Sóni 19.17-27)

³² Sóntía kégá Sísa meqmera awankátaq táhparanehera urabeg pokue Sáiríni marákórápéqté aní wenáwíq Sáimóni piehgiútaq saiqnatera, Sísa táhparéhra awánkámé abaqme kúno atónsabe abaq mena kúwe.

³³ Sega pokue Kógóta sawéhrápéq kíúwe. Mi sawéh áwíqmé áwahewé wehukení ayahqno tánúnsutapére.

³⁴ Mitaq sega íre érorahi kítahé maráhsíní mewera náhníác sera anopipéq sombirahue Sísa náwúwana nawe tagéna ahqáho éna íre nówe.

³⁵ Íre nówara sega we meqmera awankátaq níriraté wene ayahnkaratác subiqmaq aigárátác subiqmarue táhparera awanká pankeqme marakóipeq pearówe. Pearera, Wene korósi insega meyanabomo éra saraq mianeheéra káhsie saraqme meyówe.

* **27:29:** Anotah wahnáh anínká aneranerinserah Sísa aneraneratówe. Mi tanáhrác anotah wahnáh kégá tautáúq korósi sukiera wahnah ayáhúq sukiera sene síahraq tútuue méra wiahnó kara tahnsa náneq siyah púpeq táhtotawéra wahnahnowe.

³⁶ Saraqme mewera tútuue méra Sísá awahnkanuwe.

³⁷ Ehweh átó ehweh kanehraq sehiranúwara wene ayahqno abobóráhpeq awankátaq táhparówe. Mi sehiránká mahraréna, Mah anímé Sísá Asiu kené Wahnahne úwe.

³⁸ Sísá awankátaq táhparóabeq aebó ánité moq awankátareráq níri pewe táhparéra pankeqme ayehré ayehré pearówe.

³⁹ Pearówara mitaq sótaiku kegá Sísá tagéra awiréh atera sinuo kóbiq kóbiréra wensabé íre kaweq ehwéh atówe.

⁴⁰ Íre kaweq ehwéh atera mahraréna, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh sokoruqme apahtáróráq mó pearahráhóna aníno, arere séhréhuño. Oga míankehboq marakóipeq tueagúno. Arewe aiq pútaq Manikáne ahninkáwá inaraqmé maraipéq tueagúno éra awiréh atówe.

⁴¹ Awiréh atówara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka Sísansabé moq awiréh atówe.

⁴² Awiréh atera mahraréna, Wega mó ke kaweraritena peh wewe íre kawerorahire. Wega, Íné Asiu kené Wahnah muge iwíáhire. Wega marakóipeq tueagínaq tagéq wensabé aiq pútare atanéhe.

⁴³ Wega, Íné Manikáne ahninkáwá úge éna Manikánka séhréh aintankéhe iwíáhire. Manikánka wensabé arutaboírínaraq seséhréh atanae éra awiréh atówe.

⁴⁴ Aebó ánité awankátaq táhparó anitégá moq íre kaweq ehwéhnéra Sísansabé awiréh atóye.

Sísá pukú ehwehne.

(Máhka 15.33-41; Áríka 23.44-49; Sóni 19.28-30)

⁴⁵ Wéhékáhnabubu moke mah marákó marákó sunkíkíragúwana íó tunsorerutaqkakákq peh sunkíkíratíowe.†

⁴⁶ Tunsorerutaq Sísaga wewene ehwehtaq Wenabonsabé anotahtaq mahraréna, Írói, Írói, tahmah sabáhtahnie úwe. Mi ehwéhnúmé, Nániboo, Nániboo, aneqsabé íné nuwahno úwe.

⁴⁷ Úwara táhmaro iriwe míó kega irera mahraréna, Éráísansabé áhrabire uwe.

⁴⁸ Mibeqté ánínká pehbeheráh sehenáh tahnsa náneq mewena kítahé nah naneqpipéq pámbáhue sehikaratáq maqme pankeqme Sísaga píbira nankeheéna awuwe.

⁴⁹ Awutaq mó kegá, Peh áwé tagahro éra, Éráísaga segaweratanabiramo. Taganeheqmúne uwana wenawa kieyokúwana

⁵⁰ Sísaga mónkakákq anotahtaq ehwehnéna wenawa Maniká awena putíowe.

⁵¹ Putiotaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté párahnkéq tahnsa ónsá senahpeqté subame tunse téhtaré úkúwe. Téhtaré úkúwana máríúwana ebahmarí parebare agúwe.

⁵² Parebare agúwana maisaró oná sigúwe. Sigúwana Manikánsabe aiq pútare atera puku weh áhréné sinonka Manikánka iriritena oganúq sitowe.

⁵³ Maisiapípeqté kie irigéra anehe Sísá oganúkútaq mi kegá Sarúsarama suwahpeq pokuwara áhnte mó kegá tagowe.

⁵⁴ Máríúwara sóntía kereq sene kíápéténireqka minaakaq moke mó naneqmarínkákákq tagéra anotah ahréera mahraréna, Mah anímé aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wíre uwe.

† **27:45:** Wéhékáhnabubume Písini ehwéh 12 kíróku kéhre. Tunsorerutaq 3 kíróku kéhre.

⁵⁵ Sísá íre putiotaq Kehrari marákórápéq suena pokútaq áhnte mó inínsónká we séhréh ataneheéra kérowe. Sísá putiotaq mi ahrérónká móbeq iriwe méra awahnkanuwe.

⁵⁶ Mágára suwahpeqte íní wenáwíq Máhríae. Wenaogo Máhríawé Sémísireq Sósépareqne sinowae. Mi inítéreq Sébérine ahninkawáraréné sinowareqka moq iriwe méra awahnkanuwe.

Sísane anonka maisé onápípéq maisaro ehwehne.

(Máhka 15.42-47; Árúka 23.50-55; Sóni 19.38-42)

⁵⁷ Árimátéa suwahpeqte ání wenáwíq Sósépaé. We áhnte monéákáq ánínéna Sísansabé aiq pútare atowe.

⁵⁸ Sísá pukú wehekáh ío tupekútaq Sósépaqa Páhrítiba pokéna wensabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwana kowe atena sóntía keyábé, Sísane anonka mah aní áwéro úwe.

⁵⁹ Áwéro úwara sega wene anonka áwúwana Sóséparehga Sísane anonka mewera íre wahto taberábe ambántáipéq úbíqme

⁶⁰ Sósépane o ubusa onápípéq mómaisarówe. Maisarera anotah ebáh paentáwe kure maisaró mehpéh paiqmarera pokuwe.

⁶¹ Mágára suwahpeqte íní Máhríareq mó wenaogo Máhríareqka mitaq tútuue méra awahnkanuye.

Sóntía kegá maisarórabéq wahnahnu ehwéhne.

⁶² Sísá maisaró wehekáhmé Asiu kene ahrena ahrena wehekáhné ménsámehnsá kawerare wehekáhne. Mi wehekáh parabagúwana mó wehekáh Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka Páhrítiba kosoruparawéra

⁶³ wensabé, Anotah aníno, péhepehenurai anínká oga míaraitaq mahraréna, Íné pukéna apahtárórácq mó oganúkinauge uraire. Itega mi ehwéhnúme aiq iahreracq kéhre.

⁶⁴ We kétéo kegá we maisatorabeqte wene anonka segiroqmera mó kopéq suera mó keyábé, We oganúkire teriyehboq arega sóntía keyábé mi maitácq apahtárórácq kowahnahnoró arito. Arega íre mirainaracq anehete péhe éhwéhnká ebeq piah péhe éhwéh kiotaikinae uwe.

⁶⁵ Uwana Páhrítiga sensabé, Sóntía ke meriqmeq we maisatorabeq pokue mitaq óna paiqme págege atawéq kawerue wahnahnarito úwe.

⁶⁶ Kawerue wahnahnarito úwara sega sóntía ke meriqmera pokue méhpeh paiqmáro ebáh ónsá perahsarera mó kegá sirúého éra sóntía keyábé kawerue wahnahnoró arítówe.

28

Sísá oganúkú ehwehne.

(Máhka 16.1-10; Árúka 24.1-10; Sóni 20.1-18)

¹ Ahrena ahrena wehekáh parabagúwana o wikí kowara ebeqte wéhékáh ahbiahipeq ío kiembogútaq Mágára suwahpeqte íní Máhríareq mó wenaogo Máhríareqka maisarorabeq tagayeheéra pokuye.

² Tagayeheéra pokuyana anotah mariúwana Manikáne íopeqté ánínká tunse méhpeh paiqmáro ebáh paentáwe móbeq marena mi ebáhtácq tútuue míowe.

³ Wene auranabiah sokeqsúéh tahnsa kúgú agúwana wene korósi anotah taberábé píribíríoyáh tahnsane.*

⁴ Mitaq wahnahnuríó sontía kegá we tagéra anotah ahréera iransánéra pusa ké tahnsa úkuwe.

* **28:3:** Tók Písini ehwéhmé piribirioyah tahnsane áwíqmé íre kéhre. "Olsem ais" kéhre.

⁵ Íópeqté ánínká mi inítéyábé, Íre áhreotao. Íné tagaríomé itega Sísá awankátaq táhpato aní seragéhye.

⁶ We mahtaq íre míéhre. Wega irarurainserah oganúkire. Wene anonka matotaq seragahtao.

⁷ Tagéta peheráh pokue we kété ke koreriétao. We iriwe oganúkéna Kehrari marákórápéq ebeq kínaq we anehe kirataq Sísá mitaq tagagehe. Aiq teiúge. Koreriétao úwe.

⁸ Úwara mi inítégá áhreéra peh sene sirupipeq iwíáh íwíáhéra apubúue mitaq suera pehbeheráhnue ite Sísá kérahwána ke teieyheéra pokuye.

⁹ Pokue ahtapeq kuyataq Sísareq sereq piehgiúwe. Sísaga sensabé, Pehwehrue míáhtao úwara mi inítégá weba kure wene aigará táhtoqme iwíáh íwíáh atóye.

¹⁰ Iwíáh íwíáh atóyana Sísaga sensabé, Íre áhreotao. Nánuwahrahyabé korerieq, Kehrari marákórápéq pokoro. Mitaq íné tagagehe. Koreriétao éna eqmarowe.

Maisarórabeq sóntía ke teríu ehwehne.

¹¹ Eqmarowara mi inítégá pokuyara maisarórabeqte sóntiá kégá Sarúsarama suwahpeq pokue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké moke tago naneq teríuwe.

¹² Teríuwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqka momiwíue sío síoéra moráénéra sóntiá kégá sene ehweh sehgeheéra áhnte moné síúwe.

¹³ Móne siera mahraréra, Mó keyábé mahraue terieq, Inokáhpeq ite sugéwonayabé we kété kégá sure wene anonka mewera eheqpopoq morúáhwe teriéro uwe.

¹⁴ Teriéro éra, Anotah wahnáh ánínká ite sugéwaro ehwéh irahnaraq itega mi ehwéh tábúsoqme teawenéhe. Teawénaraq wega ite íre kamahinae uwe.

¹⁵ Uwara sóntiá kégá móne mewera mi pehe éhwéh sehgiúwe. Asiu kégá mi ehwéh Súría marákórápéq mitaq teri mahtaq terinuwara abae agúwe. Miraunsabé mi tanáhráqkákáq amahnágaákáq Asiu kégá mi ehwéhnsábé, Aiq pútaq ehwéhne atáhwe.

Sísaga we kéro keyabé, Néne ehweh koreriéro ú ehwehne.

(Máhka 16.14-18; Árúka 24.36-49; Sóni 20.19-23)

¹⁶ Ite airápété morá ké Sísá kérahwána kégá pokue Kehrari marákórápéq Sísaga teiu sawéhrápéq kiowáne.

¹⁷ Mitaq Sísá tagéq wensabé iwíáh íwíáh atahwáne. Peh táhmaroga sirupipeq téhtaré íwíáhuwe.

¹⁸ Sísaga iteba wahtotaq séna itensabé, Maniká Nániboga íópeqkákáq mah marákó marákóákáq moke wahnahnúno aintena págege aintéhre.

¹⁹ Minayabe pokue mah kehiná kéhiná íné séniráh ké úkigehboq kosíwáhnororo. Nániboreq íné wenahninseq Manikáne Awanseq íwírue wání meriéro.

²⁰ Moke teiátáu ehwéh tábúsoqme sehgiéhbo kawerue síwáhnororo. Kawerue írátíáhro. Amahnágaákáq mókakeakáq mah marákó marákó parabagína tanáhráqkákáq peh itereq mía míainauge úwe.

Máhka Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Máhkawe Sarúsarama suwahpeqte ánínéna téhtaré áwíq kéhre. We mó awíqme Sóni Máhkae. Sísaga marakóipeq ména síwáhnorútaq Máhkawe peh mahbi míowe. We Páhnábása awahrah aní ména Píta séhréh atena anehe Páhnábásareq Porareq séhréh aritowe. Aroma kegá págege sansánsabé suwahbó púana Sísaga págegeue mirau arámpéhríyábé Máhkaga sehiranúwe. Aroma kegá mah pukú sáhnsahwe Sísane ehweh kawerue siahtebéra Sísansabé aiq pútare atageheéna Máhkaga sehiranúwe.

Máhkaga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

Sóni wání meri merini anínká irarú ehwehne.

(Mátíyu 3.1-12; Árúka 3.1-9,15-17; Sóni 1.19-28)

¹ Sísá Karáhéwé Manikáne ahninkáwá wíre. Kaweq éhwéh áwahewé

² Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Áísáíaga púkuipéq sehiranue mahraréna,

Írátíáhro. Néne ehweh korerie anímé ah kawerinkeheéna ebeq eqmaróge.

³ We abatapi ména sawai sawaiéna mahraréna, Itene Wahnah sína ahmé aborisahro. Wene ah kaweraráhro inkehe úwe. *(Aisaia 40.3)*

⁴ Mah sehiránká irarinserah wání meri merini aní wenáwíq Sóni uworapeq ména ehweh teri terinéna, Manikánka itene ahbabáqsabe kaweritankéhboq ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míáhro. Itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míéhraqmé wání meiníe úwe.

⁵ Súría marakórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreqka ómiga weba suwe. Su kegá sene ahbabáqsabe Maniká teawúwana Sóniga Sorana aroipéq wání meriwe.

⁶ Sóniga kéhmane áyórate kogahnia aneraneratiowe. Áú arétí wene ayah-bataq konahnatiowe. Tábahnkákáq sehenáhrabahnkákáq nówe.

⁷ Sóniga mahraréna, Inehe si anímé anotah aní ména íné kiotaíqme aní míre. We anotah aní púana ínéga nirehunseraráq ména wene súu nahníaq pugereyabe íre awehrari aní múge.*

⁸ Ínéga peh wání mei meinonana wega Manikáne Awa náinkéhe úwe.

Sóniga Sísá wání meawu ehwehne.

(Mátíyu 3.13-17; Árúka 3.21-22)

⁹ Mitaqkake Sísaga Néhsara suwahpeq Kehrari marakórápéqté súwana Sóniga Sorana aroipéq Sísá wání meawuwe.

¹⁰ Meawuwana Sísaga wánípipeqté kiutaq tagówana sabonah sawekúwana Manikáne Awanka tunse kiboki tahnsanéna Sísaba márunsurahúwe.

¹¹ Márunsurahúwana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Are niruní nénáhní móne. Arensabé nirutaboíruge úwe.

Owainawanka Sísá áhwárawe tagó ehwehne.

(Mátíyu 4.1-11; Árúka 4.1-13)

¹² Manikáne Awanka Sísá meqmena abatapi móatowe.

* **1:7:** Naho púkúwé “Manikáne O Ehwehne” ue púkuipéq mahraue karaire. Sóniga mahraréna, Inehe si anímé anotah aní ména íné kiotaíqme aní púana wega ehweh irarínaraq íné ehiya míanie úwe.

13 Áhnte wehekáh 40 wehekáh Sísá mitaq míowana owainawanka weba séna Sísaga ahbabárinkeheéna áhwárawe tagéna áwíoqnówe. Sísá ménkámehnká míórabeq míowara íópeqté kégá weba séra séhréh atówe.

Sísaga Kehrari marákórápéq wene arambehri áhwáró ehwehne.

(Mátíyu 4.12-17; Árúka 4.14-15)

14 Mó kegá Sóni karábúsiipéq átówana Sísaga Kehrari marákórápéq pokéna Manikáne kaweq ehwéh teri terinúwe.

15 Teriena, Ibora awehraq tanáhráq míre. Manikánka wahnah wahnah-nime aiq wahtoni puag itene ahbabáq sueq kaweqtaq méq mah kawéq éhwéhnsábé aiq pútare aintáhro úwe.

Sísaga itaréitaré wéhyábé, Íné séniráhro ú ehwehne.

(Mátíyu 4.18-22; Árúka 5.1-11)

16 Sísaga Kehrari kawéhú ayehrápéq noguwara se ábárahre Ehntarureq Sáimónireq tagówe. Sáimóniwe mó awíq Pítáe. Se pah meyóya anité míoyansabé kahweraté wánípipeq uwe taga tagauyana tagówe.

17 Tagéna sensabé, Íné séniráhtao. Amahnága itega kahweraté uwe taga tagaéta pah meyehye. Mina óyanserah wehuke ínéba meriqmeta sighe. Minayabe íwáhnoriniboq séniráhtao úwe.

18 Séniráhtao úwara sene kahwe apubúue mitaq marera Sísá kéroýe.

19 Kéroýana Sísaga kure mó abárahre Sébérine ahninkáwáráre síwíqmé Sémísireq Sónireq sene sípiipéq méra kahwewari kaweq kaweruyana tagówe.

20 Tagéna Sísaga máhotao úwara mi abárahregá sibowáreq wereq arambehriu kereq sípiipéq suera Sísá kéroýe.

Sísaga owainawa kaqauwo ehwéhne.

(Árúka 4.31-37)

21 Segá Kápénéáma suwahpeq tunse ahrena ahrena wehekáh Sísaga momiwí nahtápéq kibekéna síwáhnorúwe.

22 Síwáhnoréna Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kegá síwáhnorunserah Sísaga íre miraúwe. Ahqáho. Wega págegeue síwáhnorú púara wene ehweh író kega áhtenuwe.

23 Áhtenuwana owainawanka subiqmaq subiqmarú aní momiwí nahtápéq míowana owainawanka iwíáh atowana anotahtaq mahraréna

24 Sísao, are Néhsara suwahpeqte aní móne. Arega itewe aneraitaníbo? Iubiq iuanie seno? Are Maniká míéhrabeq kaweqtaq mía míaóna aní móne. Arewe aiq tagaríóge úwe.

25 Úwana Sísaga owainawansabé awehgu atena wensabé, Ehiya mé we auwe pokúno atowe.

26 Auwe pokúno atowana owainawanka mi aní kúrugúru atena kareéna we auwena pokúwe.

27 Pokúwara ómi míó kega anotah ahténéra ehmuniq éhmúniréra, Anegpomó? O ehweh míre. Anotah wahnáh ánínká síwáhnori serahnéna Sísaga págege ehwéhne owainawankákáqsábé, Miraoro i puara sega wene ehweh apubúue íráhwe uwe.

28 Moke Kehrari marákórápéq Sísá éhweh apubúue mitaq teri mahtaq terinuwara írówe.

Sísaga Pítane ahrahnawa kawerato ehwéhne.

(Mátíyu 8.14-15; Árúka 4.38-39)

²⁹ Sísareh Sémísireh Sónirehga Asiu kené momiwí nahtápéq suera kure Sáimónireq Ehntarureqne nahupeq kibekuwe.

³⁰ Sáimónine ahrahnawa osoro awahréena máhriqtaq míowara míó kega Sísapaubúue teawúwe.

³¹ Teawúwana Sísaga weba séna ayahnkara táhtoqme iriatowana kaweragúwana táhutahuq tíwe náriuwe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Mátíyu 8.16-17; Árúka 4.40-41)

³² Mi wehekáh íó tupekútaq wehekeqká ómi awahre kereq owainawanka subiqmaq subiqmarú kereq meriqmera Sísaba mórítówe.

³³ Mi kehiná suwahpeqte kéga ómi méhpeh sahuríówe.

³⁴ Sísaga áhnte awahre ke kaweraritena áhnte owáináwámáří kaqsuowe. Owainawamarínká Sísaga tagaríó púana wega se ehiyansá aritowe.

Sísaga Kehrari marákórápéq kure kaweq ehwéh teriu ehwehne.

(Árúka 4.42-44)

³⁵ Ahyahbinkerotaq Sísaga iriwe ména mitaq suena abatapi kowéna Manikánsabe púrerúwe.

³⁶ Sáimónireq wene iyahnaboreqka koanebahréra

³⁷ Sísaga tagéra wensabé, Ómi kegá arensabé anebahrowe teawúwe.

³⁸ Teawúwana Sísaga wensabé, Mó ke suwahpeqkakáq ehweh teriníboq pokonehe. Terinieéna tumíóge úwe.

³⁹ Sísaga moke Kehrari marákórápéq noginieéna pokéna Asiu kené momiwí nahmáritápéq ehweh teriena owainawamarí kaqsuowe.

Sísaga anotah naonkákáq ání kawerato ehwéhne.

(Mátíyu 8.1-4; Árúka 5.12-16)

⁴⁰ Anotah naonkákáq ánínká Sísaba séna áhtenú púana arehunseraráq ména Sísansabé pagu pagunéna, Are awahbáhnaraqmé kaweraintahráhone úwe.

⁴¹ Úwana Sísaga wensabé arutaboiratena ayahnkahkahrue wenaneq táhtorena wensabé, Aiq mirainauge. Are awaho ani míahno atowana

⁴² mina irarútaq wene náonaba apubúue wagúwana kaweragúwana

⁴³ Sísaga eqmaranaútaq wensabé, Írátiahno.

⁴⁴ Mó ke teríneho. Írakaumo. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánípá pokue arene anonka móreawo. Are awaho ani úkire ígehboq Mósísiga irarúnserahnue Manikánsabe titirúno éna apubúue eqmaq auwowe.

⁴⁵ Eqmaq auwowana kaweragú aninká pokéna kawerato ehweh mitaq teri mahtaq terinúwara áhnte kegá írówe. Áhnte kegá író púana Sísaga mó ke suwahpeq íre korahúwe. Írakaumo. Peh abatapi kowíowara mó marákórápéqté kéreq mó marákórápéqté kéreq áhnte kegá mitaq weba suwe.

2

Sísaga aiayah pukia ání kawerato ehwehne.

(Mátíyu 9.1-8; Árúka 5.17-26)

¹ Sísaga táhmaro wehekáh ména mitaq suena Kápénéama suwahpeq kouwekúwara wene nahtapeq miéhre mitaq teri mahtaq terinuwara írówe.

² Irera áhnte kegá weba sáhatíowara kígiúnsabe mó kegá méhpeh íre míahrahwana Sísaga kaweq ehwéh teriuwe.

³ Itaréitaré ánítóga aiayah pukia ání sehgiwera weba suwe.

⁴ Séra ahtapeq kutaq áhnte wehekéqká nahupeq kígiúnsabe sega Sísaba íre kioráhéra nahnsorapéq kire Sísane ayahqñonsoraq abogéh piruqmarera abahrabahrútaq aiayah pukia ání wene máhriqkákáq sehitaqmaqme meqmera Sísá míorabeq márunátówe.

⁵ Segá iwíáhéra, Sísaga kaweratanawire íwíáhuwana wega sene iwíáh tagéna aiayah pukia ánínsábé, Náníbáq móne. Arene ahbabáq aiq kaweratóge úwe.

⁶ Úwara Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kegá tútuue méra sirupipeq iwíáhéra,

⁷ Mi ehwéhmé aneqsabé irariro? Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhre. Ahbabáqsabe insega kaweraritahráhiro? Manikánka webataq wehukene ahbabáqsabe kaweraritahráhire íwíáhuwe.

⁸ Sísaga sene sirupipeqté íwíáh wene arupipeq tagéna sensabé, Itewe aneqsabé mira íwíáho?

⁹ Aiayah pukia ánínsábé aneq ehwéh teawinínkono? Arene ahbabáqsabe kaweratóge teawinínkono? Are irigue arene máhriq mewe ah nogo teawinínkono? Íre págege ehwéhmé ahnabo?

¹⁰ Íné wehukení úku anínká mah marákó marákó wehukene ahbabáq kaweraritahráhuge. Sokigi ainíboq tagariáhro éna aiayah pukia ánínsábé,

¹¹ Teawiníboq iro. Irigue arene máhriq mewe arene nahtapeq pokúno úwe.

¹² Pokúno úwana irigue wene máhriq apubúue mewena pokúwara ómi míó kega tagéra áhtenue Manikánsabe íwíáh íwíáh atera, Mahna tahnsa morá ibora tagóne uwe.

Sísaga Áríwáinsabé, Íné séniro ú ehwehne.

(Mátíyu 9.9-13; Áruká 5.27-32)

¹³ Sísaga Kehrari kawéhu ayehráq mó kúwara ómi míó kega weba sáhatíówana Manikáne ehweh síwáhnorúwe.

¹⁴ Sísaga mitaq suena ahtapeq nogutaq táhkísi moné meyo aní wenáwíq Áríwái tagówe.* Áríwáiwe Ápíásane ahninkáwá táhkísi moné meyo nahtápéq tútuue míowana Sísaga wensabé, Íné séniro úwana Áríwáiga irigue kérowe.

¹⁵ Áhnte táhkísi moné meyó kereq mó ahbabáq kereqka Sísá kéroñsabe Sísaga Áríwáine nahtapeq táhutahurútaq mi kegá Sísareq we kéro kereq táhutahuruwe.

¹⁶ Táhutahuruwara Mósísine ehweh síwáhnoru Péhrasi kegá minayabe tagéra Sísá kéro keyabé kasenéra, Sísawe aneqsabé táhkísi moné meyáh kéreq ahbabáq kereq moráráq táhutahuriro uwe.

¹⁷ Uwana Sísaga mi ehwéh irena sensabé, Sótehgá awaho wehuké márásíni íre náriasa peh morá awahre ke nárire. Mina inserah ínéwé kaweqtaq míáh ké séhréh aritanieéna íre suge. Peh ahbabáq ke kaweraritanieéna suge úwe.

Sísaga táhutahuq awehriio sansánsábé síwáhnorú ehwehne.

(Mátíyu 9.14-17; Áruká 5.33-39)

¹⁸ Sóni kéro kereq Péhrasi kereqka táhutahuq awehriutaq wehukega Sísaba séra kasenéra, Sóni kéréh kéreq Péhrasi kérérah kéreqka táhutahuq awehriowara aneqsabé are kéréh kégá íre awehrioo uwe.

¹⁹ Uwana Sísaga sensabé pabeqme ehwéh teriena, Pahuwirotaqmé o menáhwé wene iyahnabo ba míéhtáqmé táhutahuq awehrioo? Írakaumo.

²⁰ Mókake o menáhwé seba íre míahnaraqmé mi tanáhráq wene iyahnaboga sirutaboirá táhutahuq awehrigehe úwe.†

* **2:14:** Mátíyuwe mó awíq Áríwáie. Mátíyu 9.9 tagáhno. † **2:20:** Mi ehwéh áwahewé aigarápéqté éhwéh Mátíyu 9.15 tagáhno.

21 Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Wehukenínká nahonáh sáhkétí kawerinieéna o ambántáráté íre párúwe kawerire. Miraitaq tahirímé nahonáh sáhkétí subanki irino.

22 Wehukenínká o nahniáq sera ano naho naho méméné áúyahwa antehyápípeq íre ahkíre. Miraitaq tahirímé sera anonka muinaraq nahonáh ántéhyá tapoagirana sera ano marakóraq antigi irino. Wehukenínká o será ano o antéhyápípeq ahkíre. Wehukega ahkírataq mi tehtaré náneqme kawerue kanae. O será anome kawerue kanae. Antehyamé moq kawerue kanae úwe.‡

Sísaga ahrena ahrena wehekáhnsábé arambehriéyabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 12.1-8; Árúka 6.1-5)

23 Ahrena ahrena wehekáh Sísareq we kéro kereqka páréti mirao naneg será sotápéq kótaikutaq we kéro kega mi será késabariqme késabariqmeue kuwe.

24 Kuwara Péhrasi kegá Sísansabé, Are kéráh ké tagáhno. Ahrena ahrena wehekáh íre mirao sansámé sewe aneqsabé miraoo uwe.

25 Uwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíramé Tébitireq we kéro kereqka tabonahéra sirupibiútaq mirau sansámé íre sáhnsahwe ahtebaho?

26 Wehukení wenáwíq Ábíátawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito aní míotaq Tébitiga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekéna Manikánka tagankeheéra máró parétí mewe néna we kéro ke náriuware sega moq nowe. Mósisine ehweh irarunka mi paretíwé pehipéqté kégá íre nah nanere. Peh morá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá nahrahowe ire. (1 Samuel 21.1-6)

tega mi sehirá íre sáhnsahwe ahtebaho úwe.

27 Sísaga Péhrasi keyábé mó mahraréna, Ahrena ahrena wehekáh ko púana Manikánka wehuke miraroo? Írakaumo. Wehuke míó púana ahrena ahrena wehekáh mirarowe.

28 Íné wehukení úku anínká ahrena ahrena wehekáhnkákáq wahnah wahnahnuge úwe.

3

Sísaga ahrena ahrena wehekáh sawenkahnia áyáhnkákáq ání kawerato ehwehne.

(Mátíyu 12.9-14; Árúka 6.6-11)

1 Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq mó kibekúwana sawenkahnia áyáhnkákáq ání míowe.

2 Míowara Péhrasi kegá Sísaga ehweh ataneheéra ahrena ahrena wehekáh Sísaga mi aní kaweratanabiramo éra ebitiówe.

3 Ebitiówana Sísaga sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Ínéba sewíahno éna ebitió keyabé,

4 Mósísiga sehgióro ú ehwehnikáwé ahrena ahrena wehekáhnsábé anere teiro? Wehuke kaweraritanéhnkono? Íre kaweraritanéhnkono? Wehuke séhréh aritanéhnkono? Subiq suanéhnkono úwara se ehiya míówe.

5 Se sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé íre sirutaboiria sirupipeq págegeunsabe Sísane arupipeq umeh agúwe. Umeh agúwana wega se ebitáwéna abiahnsa aritena sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Arene ayahnkara obariro úwana wene ayah obarirowana kaweragúwe.

6 Kaweragúwara Péhrasi kegá tueague Érótime iyahnaboreqka momiwíue sío síoéra, Sísawe árahue subiq suanéhnkono uwe.

‡ 2:22: Mi ehwéh áwahewé aigárapéqté éhwéh Mátíyu 9.17 tagáhno.

Káwehu ayehráq áhnte kegá momiwíu ehwéhne.

(Árúka 6.17-19)

⁷ Sísareq we kéro kereqka mitaq suera káwehu ayehráq pokuwara áhnte Kehrari marákórápéqté kegá we kérowe.

⁸ Kehrari marákórápéqté kéreq Súría marákórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreq Írúméa marákórápéqté kéreq Táíya suwahpeqte kéreq Sáiróna suwahpeqte kéreq Sorana aroipéq seberaebéqté kéreqka áhnte kehínánká Sísaga miraúnsabe irera weba suwe.

⁹ Áhnte kegá sunsabe Sísaga we kéro keyabé, Áhnte kegá pagunúéhboq sípi wahtotaq mewe sero úwe.

¹⁰ Áhnte awahre ke kaweraritionsabe moke mó awáhré kegá Sísá táhtoraneheéra pehentáwe sunsabe Sísaga we kéro keyabé mi ehwéh teriuwe.

¹¹ Owainawamarínká Sísá tagéra wensabé áhreu puara arehunseraráq méra anotahtaq mahraréra, Are Manikáne ahninkáwá wóne uwana

¹² Sísaga sensabé abiah matawéna, Íné éhweh irariyehboq ehiya míáhro úwe.

Sísaga we kéro ke omaq sito ehwehne.

(Mátíyu 10.1-4; Árúka 6.12-16)

¹³ Sísaga sáwéhrapeq pokéna wega omaq siteyabe awahbó ke síáhrabúwara weba kíúwe.

¹⁴ Kíúwana airápété téhraníte weba míageheéna omaq sitowe. Sensabé eqmaro kee síwíraritena mi kegá ehweh koreri terinigeheéna omaq sitowe.

¹⁵ Segá owainawamarí kaqsuageheéna págege atena omaq sitowe.

¹⁶ Wegá omaq sito kewe Sáímóniwe mó awíq Pítáe ue áwíratena

¹⁷ se ábáhré Sébérine ahninkáwáraré Sémísireq Sónireqsabé Póánégie ue síwíraritowe. Mi awíq áwahewé puruburu anité tahnsane ue síwíraritowe.

¹⁸ Ehntaru, Pírípi, Pátórómíyu, Mátíyu, Tómáhsi omaq sitena Sémísi Ápiásane ahninkáwá omaq atowe. Sáímóniwe we Kénáni marákórápéqté ánínseq Táriásareq omaq sitowe.

¹⁹ Súrása we mó awíq Ísíkáríóti Sísane naruo koweriranaú anínseq omaq sitowe.

Owainawanka Sísá séhréh atéhre éra péhe éhwéh iraru ehwéhne.

(Mátíyu 12.24-32; Árúka 11.14-23, 12.10)

²⁰ Sísaga nahupeq kibekúwara áhnte wehekéqká weba mó kiranéhnatíówe. Mitaq kígíunsabe Sísareq we kéro kereqka íre táhutahurorahuwe.

²¹ Sísá awahrahga minayabe írótaq, We uwoyansa aní úkire éra we koweraneheéra suwe.

²² Sarúsarama suwahpeqte Mósísine ehweh síwáhnoro kegá seye náhenéra, Pésébúri, owainawane wahnahnka Sísá págege atena séhréh atéh púana Sísaga owainawa kaqsuahráhire éra ehmuníq éhmúníruwe.

²³ Ehmuniq éhmúníruwana Sísaga sensabé, Ínéba sewíáhro éna pabeqme ehwéh mahraréna, Owainawanka wewe árahue kaqsuankéhbo?

²⁴ Wahba marákórápéqté kegá seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe.

²⁵ Sensuwahraheq seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se págegeue morá ké íre míahrahowe.

²⁶ Owainawanseq wenawahraheq ebehotaq tahirimé se sainkéra págegeue morá ké íre míahraho irino.

²⁷ Wehukenínká ayahnsa kira wéhné ménsámehnsá meyanieéna wene nahupeq pehipi íre kibekorahire. Írakaumo. Ebeqme wega ayahnsa kira

wéh táhtoqme táhru táhruarena anehe wene nahtapeqté ménsáméhnsá pehipi meyahráhire úwe.

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Ahbabárera Manikánsabe abehq éhwéh atáh kéwé Manikánka mi ke kaweraritahráhéna mi ahabábáq íre ahrreraq matiankehe.

²⁹ Peh morá Manikáne Awansabe abehq éhwéh atéh ánimé Manikánka mi aní íre insahwé atankéhe. Mi ahabábáq peh ahrreraq matiankehe úwe.

³⁰ Sega, Owainawanka Sísaga séhréh atéhre unsabe Sísaga mi ehwéh irarúwe.

Sísane anowaréh ábákawaréhwe inseréhbo i ehwéhne.

(Mátíyu 12.46-50; Áruká 8.19-21)

³¹ Sísane anowareq ábákawaréhreqka séra máhpeq iriwe méra mó keyábé, Sísansabé, Mahbeq tuo teawéro uwe.

³² Uwara áhnte wehekéq weba sáhatawéra wensabé, Arenanoreq arenábáqmarinseq máhpeq méra arensabé áhrabowe uwe.

³³ Uwana Sísaga sensabé, Náinoreq náníbáqmarinseq inseréhbo éna

³⁴ weba sáhatió ke tagéna, Itewe náinoreq náníbáqmarinseq móe.

³⁵ Maniká awahbeh arámbéhrí mirao kéwé náníbáqmari móe. Náinahnoreh wóe. Náinoréh wóe úwe.

4

Ayu suitabéyabe pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 13.1-9; Áruká 8.4-8)

¹ Sísaga káwehu ayehráq tunse mó síwáhnorúwe. Síwáhnorúwara íregárita qweba sáhatió púana wega wánípipeq ko sipíípeq kibekue tútuue míowe. Tútuue míowara moke míó kega arahwéraq míowana

² wega áhnte pabeqme ehwéh síwáhnorúwe.

³ Síwáhnoréna, Teiníboq írátíáhro. Ayu suitabé aninká ayu suitabanieéna pokire.

⁴ Suitabehtaq mó ayú ahtaq megirana kabaranka sésiq nehre.

⁵ Mó ayú kiruraq megirana pehgáriq marákó kéh púana mi ayú apubúue kiapoue kíréhre.

⁶ Anotah patáhitag tamurupague ánúq piéh púana ehyatagire.

⁷ Mó ayú náwe tarúítáq megirana náwe kirena kárígariirana íre kawerue kíréhre. Minayabe sera íre íyéhre.

⁸ Mó ayú kaweq marákórág megirana kiapoue kirena áhnte será íyéhre. Mó ayú 30 íyéhrana mó ayú 60 íyéhrana mó ayú 100 íyéhre.

⁹ Íre parosa áhréákáq kéó, kawerue íráhro úwe.

Sísaga ayu pabeqme ehwéh áwahe pahsuo ehwéhne.

(Mátíyu 13.10-17; Áruká 8.9-10)

¹⁰ Áhnte kegá íre míótaq airápété téhranité Sísaga kéro kereq mitaq míó kereqka pabeqme ehwéhnsabé áwahe kasenuwe.

¹¹ Kasenuwana Sísaga sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéhmé áwahe ite sokigi aiena mó ke peh pabeqme ehwéh teri terinuge.

¹² Minayabe mó kegá siuranka tagéra sirupipeq íre tagariahrahowe. Sene siahrega írera sirupipeq íre írátíahrahowe. Minayabe sene ahabábáq sansa peh kéhrana Manikánka sene ahabábáq íre kaweraritena peh ahrreraq matiankehe úwe.

(Aisaia 6.9-10)

Sísaga moke pabeqme ehwéh teriunsabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 13.18-23; Áruká 8.11-15)

13 Sísaga sensabé mó mahraréna, Ite mah pabéqmé éhwéh íre iraho? Mó pabeqme ehwéhmé árahue iranéhbo?

14 Ayume Manikáne kaweq ehwéhne. Ayu suitabé anínká mi kawéq éhwéh teri terinire.

15 Ahtapeq megi ayúme wehukega Manikáne ehweh íráhwana owainawanka sirupipeqté mi ehwéh apubúue seaebóire.

16 Kiruraq megi ayúme apubúue kiapoinserah wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq eyoyóéra apubúue kowe atáhwe.

17 Manikáne ehwehnka sirupipeq íre ánú piéhnsábé pehgáriq tanáhráq sehgiówe. Manikáne ehweh sehgiónsábé mó kegá síwioqnahwana íre kaweq sunúq sire. Mi tanáhráq sega apubúue túbáh agéra Maniká áuwáhwe.

18 Náwe tarúítáq megi ayúme wehukega Manikáne kaweq ehwéh irera sehgiónehe íwiáhéra

19 mah marákó marákóipéqté náneqsabé iwíáh kikiréra sene áhnte matíáh ménsáméhnsánsábé sirutaboiorwana mó mensáméhnsánsábé aigará pabekire. Náwe soagirana sera íre iyéhmé mi kegá Maniká awahbeh sansá íre sehgiowe.

20 Kaweq marákóráq megi ayúme wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq tábúsoqme iwíáhowe. Kaweq marákóráq kaweq será iyéhnserah sega mi ehwéh sehgiara Manikáne arambehri kawerue miraowe. Kawerue miraéra mó kegá 30 tahnsá arámbéhríowara mó kegá áhnte 60 tahnsá kaweq arámbéhríowara mó kegá peh íregáritaq 100 tahnsá áhnte kaweq arámbéhríowe úwe.

Sísaga téhreh naneq íre akariaráhnsábé pabeqme irarú ehwehne.

(Árúka 8.16-18)

21 Sísaga sensabé mó mahraréna, Áráhmu mewe setaq eheq maraho? Antehyatáté áráhmu íre akariaráhwe. Máhriq tahbé tehnopeq íre maráhwe. Írakaumo. Kaweruwe téhrankeheeq peh tahberapeq maráhwe.

22 Amahnága moke kopípeq kéh náneqme mókake ábóraq kanae. Moke akariuríéh náneq moq ábóraq kanae.

23 Íre parosa íáhréákákáq kéó, kawerue íráhro úwe.

24 Sísaga sensabé mó mahraréna, Itega íréhra ehwéh iwíáhue íráhro. Itega mó ke náríranserah Manikánka mina tahnsanue náinkéhe.

25 Matíéh ání Manikánka mó náwinkéhe. Íre matíéh ánímé Manikánka wene pehgáriq naneq meyankéhe úwe.

Ayu kíréhnsábé pabeqme ehwéhne.

26 Sísaga mó mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime wehukenínká ayu marakóipeq suitabehnserahne.

27 Inokáhpeq sugayugaéna ahbiahipeq irigéna wene arambehrirana ayume kiapoue kíréhre. Kiapoue kíréh sánsámé suitabeh anínká íre ahtebehre.

28 Marakóga mirainka ménsámehnsá kirena iyéhre. Ebeq ánáh kiapoue kirena anehe sera iyena nera kéhre.

29 Ménsámehnsá nera kéhtáq pokatate serame apiwe meyháwe. Nera kéh púara apiwe meyháwe úwe.

Pehgáriq ayúnsábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 13.31-32; Árúka 13.18-19)

30 Sísaga mó mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime aneq tahnsáne teinínkono? Minayabe aneq pabeqme ehwéh teinínkono?

31 Manikánka wahnah wahnahnime sotápéq uqmaréh ayu tahnsane. Mi ayúme íre mó sotápéqté áyú tahnsane. Írakaumo. Mi ayúme pehgáriq ayúne.

³² Wehukeníká mi pehgárlq áyú wene sotápéq uqmatairana kirena anotah awánká úkéna moke mó mensáméhnsá kiotaikire. Awankánirana anotah ayáhnáwé kéhrara kabaramarínká ayahnaweraq surahéra sene nah mitaq áhpeq piáhwe úwe.

Sísaga peh pabeqme ehwéh teriu ehwéhne.
(Mátíyu 13.34-35)

³³ Sísaga áhnte mina tahnsa pabeqme ehwéhne Manikáne ehweh teriuwe. Sirupipeq mi ehwéh iwíáhue irahráhunserahnue teriuwe.

³⁴ We kéro keyabé epéq moke pahsuqme síwáhnoréna peh mó keyabé pabeqme ehwéh teriuwe.

Sísaga irarúnka sóiriq táqnáigú ehwehne.
(Mátíyu 8.23-27; Árúka 8.22-25)

³⁵ Mi wehekáh tupekinaútaq Sísaga we kéro keyabé, Káwehu seberaebéq pokonehe úwara

³⁶ we kéro kega mibeq sáhurió ke suera Sísá mío sipí kéwewera Sísá meqmera kuwe. Mó sipíwárlnkákáq moráráq kuwe.

³⁷ Anotah soírírúwana wánínka sípiipéq kiegambéh agu aguúwana sípiipéq wání obenkíkinaútaq

³⁸ Sísawe sípi ambarupéq ayahqno kunubaraq sugowe. Sugowara sega Sísá iriatera wensabé, Íwáhnoraníno, ite wánípipeq pukonehe únayabé anetaníbo iwíáhhono uwe.

³⁹ Uwana Sísaga irigéna sóiriqsabé, Táqnáigúno éna wánínsabe, Pehwehrue mé túbáh agúno úwana sóiriqka táqnáigúwana wánínka moq túbáh agúwe.

⁴⁰ Túbáh agúwana wega sensabé, Aneqsabé áhreoo? Aneqsabé ínénsabe íre aig pútare aintaho úwara

⁴¹ sega anotahta q áhreéra seye náhenéra, Mah anímé insebo? Sóiriqkakáq wánínkakaq wene ehweh íréhre uwe.

5

Sísaga owainawamarí kaqsuo ehwéhne.
(Mátíyu 8.28-34; Árúka 8.26-39)

¹ Sísareq we kéro kereqka sípi kéwewera kure Kehrari kawéhu seberaebéq Kérása kené marakórápéq kuwe.*

² Sísá sípiipéqté tueagúwana mibeqté anímé owainawanka subiqmaq subiqmarú anínká wehuke maisia ónámárlpípqté séna weba súwe.

³ Mi anínká maisia ónámárlpípq kaegaeuwara wehukega wene aigáratáq ayahnkaratáq séniraté táhru táhru aruqaruruwana suraqsu suraqsuru púara íre saiqnariahrahue.

⁴ Wene ayahpíte séní sabirue surasuq surasuréna wene aigárlpíte séní piteruq piteruruwe. Sega táhtorótaq íre ambubu atiahrahue.

⁵ Inokáhpeqkakáq wéhékáhnkakaq ahriahri we maisia ónámárlpípqté sáwéhrapeqté kare kareéna kenkawéhrate wene anonka amuruuqme kirasuq kirasuruwe.

⁶ Sísaga sípiipéqté kiuwana mi anínká móbeqte we tagéna pehbeheráh weba sure wensabé áhtó púana arehunserarác sewíowe.

⁷ Sewéna kareéna, Sísao, are íopeqté Manikáne ahninkáwá wóne. Aneraintaníbo? Íopeqté Manikánka tagaríéhtáq níéraníneho úwe.

* **5:1:** Kérása marakó mó awíq kéhre. Mátíyuga sehiranú pukúlpéq marakó áwíq Kárárae kéhre. Mátíyu 8.28 tagáhno.

⁸ Sísaga wensabé, Owainawano, we auwe pokúno atonsabe mi ehwéhnsábé kareúwe.

⁹ Kareúwana Sísaga wensabé, Arenáwíq tenio úwana mi anínká, Ite áhnte miónayabé néníwíq Íregáritare éna

¹⁰ Sísansabé, Ite mahtaqté kaqme íre wahto eqmaq iuwehneho úwe.

¹¹ Wahtotaq sáwéhrapeq íregáritaq poeráhqká náwe sahtaqme nowara

¹² owainawamarínká Sísansabé, Mi poeráhqmárípá eqmaq iuwo éra, Póeráhqne sirupipeq míanehboq ite pokoro aito éra pagu pagunuwe.

¹³ Pagu pagunuwana Sísaga kowe aritowara owainawamarínká wehukení auwera póeráhqmariné sirupipeq kowíowara 2táhúséni (2,000) póeráhqmárínká sáwéhrapeqté pehbeheráh tunse mentúpipeq wánínkuwe pukuwe.

¹⁴ Póeráhqtaq wahnahnu kegá tagéra pehbeheráh pokue sotápéq míó kereq sene nahtapeq míó kereq koreríuwara seraganeheéra suwe.

¹⁵ Sísaba suwana owainawamarí kaqauwo anínká kaweq iwíáhorahéna aneranerue tútuue míowara su kegá tagéra áhreuwe.

¹⁶ Áhreuwara tago kegá kawerato ehweh su ke teriera póeráhqmari puku ehwéh teríuwara

¹⁷ sega Sísansabé, Itene marakó sue pokúno éra pagu pagunuwe.

¹⁸ Sísá sípiipéq kiasague pokinaútaq owainawamarí kaqauwo anínká wensabé, Íné are kéranie úwe.

¹⁹ Kéranie úwana Sísaga ahqáho atena wensabé, Arenawahpeq pokue íné arene Wahnahnka arensabé nirutaboírue kawerató éhwéh arenawahrah korerio úwe.

²⁰ Úwana wega pokue Tékápórísa marákórápéq mó ke suwahpeq mó ke suwahperue Sísaga we kawerato ehweh koreri terinuwara moke író kega áhtenuwe.

Sísaga awahre iní kaweratená ahrari oganúq ato ehwehne.

(Mátíyu 9.18-26; Árúka 8.40-56)

²¹ Sísaga sípi kéwewena kure Kehrari kawéhú seberaebéq seuwekúwara áhnte wehekéq weba sáhuríowe. Káwehu ayehráq míowana

²² Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáh aní Sáírúsaga mitaq séna Sísá tagéna áhtó púana wene aigárápí káuqmunue arehunseraráq ména wensabé,

²³ Nániyahu pukinaire. Wenaneq koráhtoréhna kaweraginkehboq máho. Oga míankehboq máho éna pagu pagunúwana

²⁴ Sísaga we kérowe.

We kérowara áhnte kegá moráráq kure Sísá kú ahtápéq we pehentáruq we pehentárurue kuwe.

²⁵ Awahre iní kure airápété téhtaré ópéq áhnte ópéq wene korahq íre taraqnágia peh tuerueúwe.

²⁶ Peh tuerueúwana wega áhnte sotéh kébá poku pokuúwara sega we áhnte érawúwana wene móne sinsinue parabaruwana íre kaweragúwe. Írakaumo. Anotah íroke awáhréúwe.

²⁷ Mi inínká Sísá ehweh irena áhnte kegá moráráq kutaq

²⁸ wewe náhenéna, Íné peh wene korósi koráhtoráhnaraqmé kaweraintankéhe úwe.

²⁹ Áhnte wehekéqká kígiuwana awahre inínká Sísá anehepeq sure wene korósi koráhtorowe. Koráhtorowana wene korahq apubúue taraqnágúwana wene arupipeq iwíáhéna, Íné aig kaweraintéhre úwe.

³⁰ Úwana Sísaga iwíáhéna, Ínéga inse kawerawogo éna pabeqme, Néne korósi insega táhtorehro kasenúwe.

³¹ Kasenúwara we kéro kega Sísansabé, Áhnte kegá are paguno púah aneqs-abé, Néne korósi insega táhtorehro eno uwe.

³² Uwana Sísaga táhtoro aní taganieéna aurankaúwe.

³³ Kawerato ininká, Íné aiq kaweraintéhre éna áhre iransánéna Sísaba sure arehunseráráq sewéna moke teawuwe.

³⁴ Teawuwana Sísaga wensabé, Náinahnoo, arega aiq pútare aintahnaga kaweratóge. Are awaho ani míaniewóne. Pehwehrue pokéwahnó úwe.

³⁵ Pehwehrue pokéwahnó úwara wahnah aniné nahtapeqté táhmaro kegá sure abowansabé mahraréra, Areniyahu aiq pukire. Ai q puki puah síwáhnori anínká sinsabé ahqáho ato uwana

³⁶ Sísaga sene ehwehnsabé íre iwíáhia abowansabé, Íre áhreúno. Peh aiq pútare ainto éna

³⁷ áhnte we kéro keyabé, Mahtaq míáhro aritena peh morá téhq abaráhré Sémísireq Sónireq mó aní Pítareq meriqmena pokúwe.

³⁸ Pokue mi wahnáhné nahtapeq sutaq irobibiu ke tagówara áhnte ibiséra anotah ibítúnátúnánuwe.

³⁹ Ibitunátúnánuwana Sísaga nahupeq kibekéna irobibiu keyabé, Aneqsabé áhnte ehwehnéq ibitunátúnánoo? Mah ahrárá íre airaiq pukia peh sugéhre úwara

⁴⁰ sega awiréh atówe. Awiréh atówana Sísaga ómi míó ke máhpeq kaqsuena mi ahráriné anoiboreq we kéro kereq meriqmena ahrarine máhriqtapéq pokúwe.

⁴¹ Pokéna wene ayahnkara táhtotawéna wewene ehwehta q mahraréna, Tarita kumie úwe. Tarita kumie úmé, Ahrario, ínéga teawúge. Irigúno úwe.

⁴² Irigúno úwana wega apubúue irigéna ah noguwe. Mi ahráriné ópeqme airápété téhtaré ópéq míotaq pukuwana Sísaga iriatowe. Iriatowara tago kegá áhtenuwana

⁴³ Sísaga sensabé, Mó kegá íréhboq íre teriéro éna wenanoibonsabé, Iteriyahu táhutahuq náwétao úwe.

6

Néhsara suwahpeqte kégá Sísansabé suwahríó ehwehne.

(Mátíyu 13.53-58; Áruká 4.16-30)

¹ Sísaga mitaq suena wenawahpeq pokúwara we kéro kega kérowe.

² Ahrena ahrena wehekáh Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwara áhnte író kega áhtenuwe. Áhtenéra mahraréra, Wegá irari ehwéhmé ehqte ehwéhpo? We árahue ahtebia aní úkurairo? Wegá ótaq sansámárá árahue mirairo?

³ We peh nah pe tagariéh aní míre. We Máhríane ahninkáwá wíre. We Sémísireh Sósépareh Súrásareh Sáímónirehne siwahwá wíre. Wenanahnoreh mahtaqté anímárá móe éra wensabé abiahnsa atówe.

⁴ Abiahnsa atówana Sísaga sensabé, Manikáne ehweh irari anínsabé mó ke suwahpeqte kégá iwíáh íwíáh atáhwe. Peh morá wenawahpeqte kéreq wenawahraheq wene nahtapeq kaegao kereqka wensabé íre iwíáh íwíáh atáhwe úwe.

⁵ Mibeqté kégá wensabé íre aiq pútare ató púana wega mitaq ótaq sansá íre áhnte miraorahúwe. Peh táhmaro awahré ké táhtorena kaweraritowe.

⁶ Wensabé íre aiq pútare atónsabe Sísaga áhtenuwe.

Sísaga we kéro ke arambehriraq eqmaq suo ehwehne.

(Mátíyu 10.5-15; Áruká 9.1-6)

Sísaga mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue kosíwáhnorúwe.

⁷ Wega we kéro ke airápété téhranítyábé síáhrabéna mó mi aníte mó mi anítéue eqmaq suowe. Eqmaq suanaútaq owainawamarí kaqsuageheéna wega págege aritena

⁸ sensabé, Ite ahtapeqsabé tópahme unahmé mónewe íre meyháero. Peh morá pegiqnáhnkara meweq

⁹ súu sukiwe pokoro. Téhtaré síótí íre sukióro.

¹⁰ Ite mó ke suwahpeq kirataq peh morá aniné nahupeq kaegaeoro.

¹¹ Wehukega ite íre mehweh aitera itene ehwehnsabé iuwahriehre irataq sene nah sueq itene igárátáq kahna tanáhúq poruarueq pokoro úwe.

¹² Úwara eqmaq suo kega pokue mó kehinánsábé mahraréra, Kawerai-tankéhboq itene ahababáq sansa sueq kaweqtaq míáhro teri terinuwe.

¹³ Sega áhnte owáináwámárá kaqsuera awahre ke óríwi awánká sérá ano abaq sitera kawerarítówe.

Sóni wání meri merinú aní pukú ehwehne.

(Mátíyu 14.1-12; Árúka 3.19-20, 9.7-9)

¹⁴ Sísa éhweh mitaq teri mahtaq terinuwana anotah wahnáh aní Érótiga irowe. Táhmaro kegá iraréra, Sóni wání meri merini aní pukéna mó oga úkurai puana amahnága págege otáq sánsánire uwe.

¹⁵ Uwara mó kegá, We Éráisa wire uwara mó kegá, We Manikáne ehweh irari anímé naho Manikáne ehweh iraru ke tahnsa aní míre uwe.

¹⁶ Uwana Érótiga Sísa éhweh irena mahraréna, Ínéga ayahqno kiraq áúwátáu anímé Sóni we mó oga úkuraire úwe.

¹⁷⁻¹⁸ Sóni oga míotaq wega Érótingsabé ehweh atena mahraréna, Arenábáqne ahre meronawe Mósísiga sehgióro ú ehweh aiq anterutone úwe. Érótiga wenábáq Pírípine ahre Éróríása meyonsabe Sóniga wensabé ehweh atowana meyo inínká mi ehwéhnsabé ayehitónsabe Sóni abiahnsa atowe. Abiahnsa atowana Érótiga sóntía keyabé, Sóni táhtoqme karábúsiipéq móátáhro úwara táhtoqme karábúsiipéq móátówe.

¹⁹ Móátówana mi iní Éróríásaga Sóninsabé abiahnsa atataú púana Sóni subiq suaníe íwíáhúmé íre miraorahúwe.

²⁰ Érótiga Sóninsabé áhtenéna iwíáhéna, We íre ahababáq ani peh kaweqtaq mía míai aní míre éna, Pehragahro únsabe mó kegá Sóni íre subiq suahráhuwe. Érótiga Sónine ehweh irotaq iwíáh kikiréna peh Sónine ehweh ireyabe awahbówe.

²¹ Érótime anowagá we maqmio ahreraq ko tanáhráq sútaq wega anotah tahutáhúq kawerarena wahnah wehwárínseq sóntía wahnáh wehwárínseq Kehrari marákórápéqté áhnte moné ko wehwárínseq kirabo aritowe.

²² Éróríásane ayahunkawagá seba séna ábáhrúwara Érótireq weba táhutahuru kereqka ábáhrúnsabe áhnte iwíáh iwíáhuwe. Minayabe Érótiga mi ahráryábé, Arega nánio ina naneq náwinie.

²³ Pópoqnahga tagaríéhtáq aiq pútariahnsanuge. Arega nánio ina naneq náwinie. Wahnahnu naneqsabé ákáhtaq nánio inaraqmé náwinie úwe.

²⁴ Úwana ayahunkawagá tueyokue wenanonsabe, Aneq nánio ininkono úwana wenanoga, Sóni wání meri merini aniné ayahqno nánio úno úwe.

²⁵ Úwana wega pehbeheráh kibekéna Érótingsabé, Íné Sóni wání meri merini aniné ayahqnonsabe níre. Amahnága kunubaipéq maqme nánio úwe.

²⁶ Nánio úwana Érótiga mi ehwéh irotaq wene arupipeq áhnte umeh agúwe. Pópoqnahga tagaríéhtáq awinauge ú púana wene arupipeq iwíáh

kikiruwe. Ínéreq táhutahuro kegá néne ehweh íráh púana niyehitéhneho éna, Mi ahráryábé íre ahqáho atahráhuwe.

²⁷ Minayabe wega sóntía anínsábé, Sónine ayahqno kogiraqme mewe súno éna apubúue eqmaq suowana tunse karábúsiipéq Sónine ayahqno kiraq suowé.

²⁸ Kiraqme kunabaipéq maqme mewe séna mi ahráry awuwana wenano móawuwe.

²⁹ Sóni kéro kega we subiq súo ehweh irera sure wene anonka sesehiwera maisia ónápípéq móárowe.

Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kirabóu ehwehne.

(Mátíyu 14.13-21; Áruká 9.10-17; Sóni 6.1-13)

³⁰ Sísaga eqmaq suo kega weba kouwekéra sega mirau ehwéhnkákáq síwáhnoru ehwéhnkákáq moke teawúwe.

³¹ Íregárita qéra séra unsabe Sísareq we kéro kereqka íre táhutahurorahu puana Sísaga sensabé, Máhoró. Ahrenagehboq itebataq abatapi pokonehe úwe.

³² Minayabe sípi kéwewera kure sebataq abatapi pokuwe.

³³ Pokuwara áhnte kegá sípi tagéra, Sísareq we kéro kereq aiq tagóne éra sensuwahpeq suera peh marakóipeq pehbeheráh kure Sísá kinaúrabeq kuwe.

³⁴ Sísaga koráwégútaq áhnte wehekéq tagéna sensabé arutaboiraritowe. Íre wahnahnkákáq sípísípíq tahnsa mío púana sensabé arutaboiraritena áhntetaq síwáhnorúwe.

³⁵ Ío tupekinaútaq we kéro kega Sísaba séra wensabé, Mótaq penkinae. Mahta q peh abatapi púah

³⁶ mah kegá so kék márakóráq wahtotaq kehiná suwahpeq táhutahuq kobaiqmaragéhboq eqmaq suo uwe.

³⁷ Uwana Sísaga sensabé, Itega mah ke táhutahuq kirabooro úwara sega wensabé, Ite áhnte moné 200 Kína meweq páréti kobaiqmaqme kiraboonehnkono uwe.

³⁸ Uwana wega sensabé, Páréti árahue kehro? Koragahro úwara sega kosáhnsahera Sísansabé, Párétiwe moberíáh kéhre. Pahme téhtaré kéhre uwe.

³⁹ Uwana Sísaga mío keyabé, Narunarunitaq isepí kiria mahpi kiriaue tútuue míáhro úwara sega miraue tútuue míówe.

⁴⁰ Áhnte ke 100 wehekéq morabí isepí tútuue mía 50 wehekéq morabí mahpi tútuue míauwe. Miraue kiranéhnue tútuue míówe.

⁴¹ Sísaga mi moberíáh párétiákáq téhtaré páhnkákáq mewena íópeq tagéna Manikánsabe, Kaweróne atena páréti keqme we kéro kega kiraboigeheéna náriuwe.

⁴² Náriuware ómiga nowana siyahbankirowe.

⁴³ Siyahbankirowara páréti arahqkakaq pah arahqkakaq airápété téhtaré páhsikéti úsawe obenkíq márówe.

⁴⁴ Mi tahutáhúq no wehwé íregárita q 5táhúséni (5,000) weh wóe.

Sísaga káwehu wání abobóráhtaba nogu ehwehne.

(Mátíyu 14.22-33; Sóni 6.16-21)

⁴⁵ Míówana Sísaga we kéro keyabé, Sípiipéq kiasagoro. Seberaebéq ite nonótáh Pétásáira suwahpeq pokoro éna apubúue eqmaq suena mío keyabé, Iteruwahpeq pokoro éna

⁴⁶ mitaq suena púrerinieéna sáwéhrapeq kiuwe.

⁴⁷ Penkútaq we kéro kega sípiipéq káwehu ákáhpi míówana Sísaga webataq marakóipeq míowe.

⁴⁸ Míowara siuratapeqté anotah soirírúnsabe awankátate wání subame kéra ahyannahyanuwana sóiriqka saiqnówana tagówe. Ahyahbinkerotaq Sísaga wání abobóráhtaba seba kure kótaikinaútaq

⁴⁹ sega we tagéra, We wahnsa wíre íwíáhéra kareuwe.

⁵⁰ Ómiga we tagéra anotah ahrééra kareuwana Sísaga sensabé, Pehitaq miáhro. Íné úge. Íre áhreoro úwe.

⁵¹ Sísaga sípiipéq kiasagéna sereq kiwíowana sóiriq táqnáigúwara sega anotah ahténuwe.

⁵² Áhtenéra páréti keqme kiraboúnsabe sirupipeq íre iwíáhia peh íre irasa míówe.

*Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.
(Mátíyu 14.34-36)*

⁵³ Sega sípiipéq kure seberaebéq kéráwégue Kénésáréti marákórápéq kure mitaq sípi arahwéraq móárówe.

⁵⁴ Móárówara míó kega tagéra, Sísá wire éra

⁵⁵ pehbeheráh sensuwahrahba pokue, Sísá míéhre mitaq teri mahtaq terinuwara awahre ke sene máhriqkákáq meriqmera weba mórítówe.

⁵⁶ Sísaga moke mi ke suwahpeqkákáq moke táhúnipéqkákáq úpeqkákáq nogutaq sega awahre ke máhkétirapéq mórítówe. Móritera Sísansabé pagunera, Awahre ke arene korósi aiq táhtoragéhe uwara wene korósi táhtoró ke moke kaweragúwe.

7

*Manikáne ehwehnka iteinahbúréhne sansá kiotaikire i ehwéhne.
(Mátíyu 15.1-9)*

¹ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sarúsarama suwahpeqte sure Sísaba sáhatíowara

² we kéro kega siyahnkara íre pabeq paberia pehipi nowara tagowe.

³ Péhrasi kereq moke mó Asiu kereqka sinahbúwárehne sansá sehgiro puara ahriahri ebeq siyahnkara pabeq paberaruera anehe táhutahuq aruqaruruwe.

⁴ Máhkétirapéqté séyéutaq sega ebeq mósosuera anehe táhutahuruwe. Segá sinahbúwárehne sansá áhnte mó sansá miraéra káhpuwe antehyamé tíniwe pabeq pabeq aruqaruruwe.

⁵ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sísansabé kasenéra, Iteinahbúréhne sansámé are kéráh kégá aneqsabé anteruera peh náwíqkakaq síyáhnkárátáté táhutahuq naho uwe.

⁶ Uwana Sísaga sensabé, Itewe peh kopéráhpéro ke wóe. Manikáne ehweh irarú ani Áísáiaga naho Manikáne ehwehnka mahraréna, Mah kegá néníwíq síwéhrate pankerera peh sirupipeq ínénsabe íre suwahbehre.

⁷ Segá wehukega sehgióro e ehwéh síwáhnoréra, Mahnawé Manikáne sansáne ewe. Minayabe sega ínénsabe péhepehe iwíáh íwíáh aintáhwe úwe. *(Aisaia 29.13)*

Itega miraonsabé púkuipéqté éhwéhnká aiq irarire.

⁸ Itega Manikánka sehgióro ú ehweh sueq peh wehukene sánsá ambubu atawéq sehgirowe úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Iteitene sánsá sehgioneheéq Manikánka sehgióro ú ehwehnsabé anetaníbo éq anterúáhwe.

¹⁰ Mósísiga naho mahraréna, Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhro úwe.

Wega mó mahraréna,
Wenanoibonsabé íre kaweq ehwéh arítéh ání subiq súáhro úwe. (*Kisim Bek 20.12, 21.17*)

¹¹ Manikáne púkuga miraue irariraq itega síwáhnoréq, Wehukenínká wenanoibo séhréh aritahráhi monébópoq mó nanegpopoq matawéna wenanoibonsabé mahraréna, Mahnawé Maniká íre áwátáutaq tahirímé náiyú irino ire.

¹² Wehukenínká miraue irariraq itega, Mi anínká wenanoibonsabé anetaníbo ime aiq kawerire. Wega se íre séhréh arítéhmé aiq kawerire ewe.

¹³ Minayabe iteitene ehweh sehgiónsábé Manikánka sehgióro ú ehweh anterúáhwe. Mahna tahnsa sánsá áhntetaq mira aruqaruréq mó keyábé, Itene sánsá sehgióro arítáhwe úwe.

Sísaga, Wehukeníné arupipeqté íwíáhgá ahbabáratáhráhire ú ehwehne. (Mátíyu 15.10-20)

¹⁴ Sísaga mónkakáq mitaq míó keyabé, Ínéba sewíáhro. Ite ómiga néne ehweh ireq iwíáhue tagahro.

¹⁵ Wehukenínká táhutahurinka íre ahbabáratéhre. Írakaumo. Peh morá wene arupipeqté íwíáhgá ahbabáratáhráhire.

¹⁶ [Ahreakaq kéo, mah ehwéh írátíáhro úwe.]

¹⁷ Sísaga weba sáhatió ke suena nahupeq kibekúwara we kéro kega mi pabéqmé éhwéhnsábé kasenuwe.

¹⁸ Kasenuwana wega sensabé, Ite moq íre írátíaho? Wehukenínká táhutahurinka íre ahbabáratéhre. Minayabe íre iraho?

¹⁹ Táhutahuqka wehukeníné iwíáhipeq íre túíre. Peh ahmbiupipéq tunse tueagire úwe. Sísaga mah ehwéh irarúmé, Moke táhutahuq nah naneg mire úwe.

²⁰ Sísaga mó mahraréna, Wehukeníné arupipeqté íwíáhgá ahbabáratéhre.

²¹ Wehukeníné arupipeqté, wene iwíáhipeqté, ahbabáq iwíáh áhwárehre. Íre kaweq iwíáhwé, mahbi ahrari abariéwé, aebówé, wehuke subiq suewé,

²² mó aniné ahre weh abariéwé, mó aniné ménsámehnsánsabe aigará pabekime, íre kaweq sansámé, péhepehenéwé, íre mirao naneg miraime, mó anínsábé íre kaweq iwíáh atewé, éhruruéwé, píribahriéwé, saiyoéwé,

²³ moke mah ahbabáqmé, wehukeníné arupipeqté áhwárehre. Mahnawarinká wehukení ahbabáratéhre úwe.

Nahnso inínká Sísansabé kawerue aiq pútare ato ehwéhne. (Mátíyu 15.21-28)

²⁴ Sísaga mitaq suena Táíya suwahpeqte kéné marakórapeq pokúwe. Pokéna nahupeq kiena, Íné mahtaq míónsábé mó ke teríyeho úwanawe we kopípéq íre míahrahúwe. Írakaumo.

²⁵ Owainawanka wene ayahunkawa subiqmaq subiqmarú inínká Sísá míéhre u irena apubúue sure Sísansabé áhtó púana wene aigarátáq arehunseraráq sewíowe.

²⁶ We mitaqte náhnsó inínéna Káríki ehwéh iro iní míre. Wega Sísansabé, Nániyahu subiqmaq subiqmari owáínáwá segasuo teawuwe.

²⁷ Teawuwana Sísaga wensabé, Ebeqme animárínká táhutahurigehe. Sene táhutahuq mewe iamáripá tuparuewé íre kaweq sansáne.

²⁸ Úwana wega Sísansabé, Anotah aníno, arega irarénawe aiq pútaróne. Iamarínká animáríné siyahpíte megí apípí tahbe tehnopeqte mewe nahtaq sibowágá íre kaqsúéhre úwe.

²⁹ Úwana Sísaga wensabé, Arega irarénayabé seuwekúno. Owainawanka areniyahu aiq auwena pokire.

³⁰ Aiq auwena pokire úwana wene nahtapeq pokue tagówana owainawa kaqauwo aní aiq auwowana wene máhriqtaq awahoraq míowana tagówe.

Sísaga ahre parosa íre ehwehnorahi aní kawerato ehwehne.

³¹ Sísaga Táíya suwahpeq suena Sáíróna suwahpeq kótaikéna Tékápórísa marákórápéq tuena Kehrari kawéhútáq kúwe.

³² Mó kegá ahre parosa aní íre kaweq ehwéhnú ani Sísaba meqmera suwe. Segá Sísansabé, Kaweraginkehboq arene ayahnkaratáté táhtoro uwe.

³³ Uwana Sísaga mi aní meqmena mipi sáhurío ke suena móbeq pokue wene ayahnobeqtaté mi aniné ahreipeq paroqmatawéna anehe wene ayahnobeqtaq tehqniarena mi aniné anehbíraq marena

³⁴ Íopeq tagéna ahyanahyanéna ahre parosa ánínsabé mahraréna, Épátae úwe. Mi ehwéhnúmé, Ahre sio úwana

³⁵ wene ahre siatowana wene anehbí kaweragúwana wega kaweq ehwéhnúwe.

³⁶ Sísaga sensabé, Mó ke teríyeho úwara sega mó ke teriúnsabe wega teríyeho uge úwara sega áhnte mó ke teri terinuwe.

³⁷ Mi ehwéh író kega anotah ahténéra mahraréra, Wegá moke kawerue miraire éra ahre parosa aní iro atéhre. Íre ehwehnorahi aní ehwehnúno atéhre uwe.

8

Sísaga 4 táhúséni (4,000) weh kirabóu ehwehne.

(Mátíyu 15.32-39)

¹ Mitaqkake áhnte kegá Sísaba sáhatiówana se táhutahuq íre konsabe Sísaga we kéro keyabé síáhrabéna sensabé,

² Mahtaq míáh kegá ínéba apahtáro wéhékáh míáhnsabé amahnága se táhutahuq íre kéh púana sensabé nirutaboiruge. Íre kirabo aritasa pehipi eqmaq súáhnaraq ahtapeq siunúnkaq surahiyeho. Pehipi íre eqmaq suaníe.

³ Sene nahtapeq eqmaq súáhnaraqmé sirupibiyabé ahtapeq siunúnkaq márunsurahoneherawoe. Táhmáro míáh kegá íre wahtopeqte surowe úwe.

⁴ Úwara we kéro kega wensabé, Mahtaq peh abatapi míre. Mah ke awehraq tahutáhúq nagehboq árahue áhnte tahutáhúq meyhárhuno uwe.

⁵ Uwana Sísaga sensabé, Árahue parétí kehro úwara abapete téhtaré kéhre uwe.

⁶ Sísaga weba sáhurío keyabé, Marakóraq tútuoro éna mi abápété téhtaré párétí mewena Manikánsabe, Kaweróne atena párétí keqme we kéro kega míó ke kiraboigeheéna siuwara sega moke míó ke náríúwe.

⁷ Segá táhmáro káriq pah kowana Sísaga Manikánsabe kaweróne atena we kéro keyabé, Minaakaq kirabooro úwe.

⁸ Kirabooro úwara míó kega nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahqmé abapete téhtaré páhsikétí úsawe obenkíq márówe.

⁹ Peh íregáritaq wehuké 4 táhúséni (4,000) ke míówe.

Sísaga mi ke eqmaq suena

¹⁰ sípiipéq apubúue kiasagéna wereq we kéro kereq kure Tárámánúta marákórápéq pokuwe.

Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.

(Mátíyu 16.1-4)

¹¹ Péhrasi kegá Sísaba séra wensabé ehweh atera, Manikánka are séhréh atahna taganehboq íopeqté ótaq sansánúno uwe. Ótaq sansánúno éra we áhwárawe tagowe.

¹² Áhwárawe tagowana Sísane arupipeq págege agúwana wega mahraréna, Amahnága oga míáh kégá aneqsabé ótaq sansá tagéyabe suwahbehro? Teiníboq írátíáhro. Segá ótaq sansá íre tagagehe. Ahqáho. Írakaumo úwe.

¹³ Írakaumo éna Péhrasi ke suena sípi kéwewena kéréwégue seberaebéq pokúwe.

Páréti muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 16.5-12)

¹⁴ We kéro kega páréti meweyabe sibitagúwara peh morá páréti sípiipéq kowe.

¹⁵ Sísaga sensabé págegeue mahraréna, Tagariáhro. Péhrasi kereq Érótiqne páréti muoráhi naneq pehrahro úwe.

¹⁶ Úwara sega seye náhenéra, Ite páréti íre kéhnsábé Sísaga mi ehwéh teíre uwe.

¹⁷ Úwana Sísaga sene ehweh ahtebéna sensabé kasenéna, Ite páréti íre kéh éhwéhmé aneqsabé sío síoo? Amahnága teiú éhwéh íre iraho? Itene irupipeq íre ahtebaho?

¹⁸ Itene iurame kéhraq íre tagariaho? Itene iahrewé kéhraq íre írátíaho? Ínéga mirauraume ite íre iahrerag kehro?

¹⁹ Ínéga 5 táhúséni (5,000) weh moberíáh páréti keqme kirabourataq arahqmé árahue unáh úsawe obenkíq matoo úwara sega wensabé, Airápété téhtarée uwe.

²⁰ Úwana Sísaga sensabé, Mó ke 4 táhúséni (4,000) weh abapete téhtaré páréti keqme kirabourataq arahqmé árahue unáh úsawe obenkíq matoo úwara sega wensabé, Abapete téhtarée uwe.

²¹ Úwana wega sensabé, Minayabe ite amahnágaákákq íre iraho úwe.

Sísaga aura pira áni kawerato ehwehne.

²² Segá Pétásáira suwahpeq suwara mó kegá aura pira áni Sísaba meqme séra wensabé, Mah aní kaweraginkehboq arene ayahnkarataté táhtoro uwe.

²³ Úwana Sísaga aura pira áni ayahtaq ahmboqmena ahnansahrapeq pokéna wene aura tehqni atena ayahnkarataté táhtorena wensabé, Aiq tagahno úwe.

²⁴ Úwana wega tagéna, Ínéga nogó ké tagogana se awanká tahnsa nogówana tagoge úwe.

²⁵ Úwana Sísaga ayahnkarataté wene aurapi mó táhtorowana wega ebitáwéna wene aura kaweragúnsabe kawerue tagówe.

²⁶ Kawerue tagówana Sísaga wensabé, Mah kehiná suwahpeq amahnága kouwekineho éna wene nahtapeq eqmaq auwowe.

Pítaga Sísansabé, Are Karáhé wóne ú ehwehne.

(Mátíyu 16.13-20; Áruká 9.18-21)

²⁷ Sísaga we kéro kereq meriqmena Sésaría Pírípái suwahpeq mitaq waha-totaq mó kehiná suwahpeqtaq pokinaúwe. Ahtapeq kutaq wega sensabé kasenéna, Mó kegá ínensabe inse aintaho úwe.

²⁸ Úwara, Arensabé mó kegá, Sóni wání meri merini aní míre ewara mó kegá arensabé, Éráisa wire ewara mó kegá arensabé, Manikáne ehweh irari aní míre ewe uwe.

²⁹ Úwara Sísaga sensabé kasenéna, Itega ínensabe inse aintaho úwana Pítaga wensabé, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaq ato aní mone úwana

³⁰ Sísaga sensabé minayabe mó ke teríyeho úwe.

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.
(Mátíyu 16.21-28; Árúka 9.22-27)

³¹ Sísaga we kéro ke síwáhnoréna, Íné wehukení úku aní níwíoqnaneherawoe. Asiu kené aboawah wehreq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ínénsabe, Iuwahriehre éra nubiq suaneherawoe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq iriwe oga úkinauge úwe.

³² Sísaga mah ehwéh pahsuqme irarúwana Pítaga we meqmena móbeq móatena wensabé awehgu atena, Arega iraréna ehwéhmé aiq pútaragineho úwe.

³³ Úwana Sísaga pabeqme we kéro ke tagéna Pítansabé awehgu atena wensabé, Owainawano, móbeq míahno atena, Arega iraréna ehwéhmé Manikánka íre iwíáh atéhre. Minawé peh wehukene iwíáh wíre úwe.

³⁴ Sísaga we kéro kereq moke mío kereqsabé, Ínéba sewíáhro éna, Íné sénireyabe awahbeh aníno, arerene awahbeh iwíáh suo. Manikáne arambehri mira aruqarurunsabé sega íné awankátaq táhparagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniro.

³⁵ Wewensabé arutaboirána peh wewene awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq míahráhire. Néne kaweq ehwéh koreriena néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe.

³⁶ Wehukenínká moke mah marákóipéqté ménsáméhnsá matiéhtáq tahirímé oga mérapeq íre awaq miahnaraqmé mi mensáméhnsánká árahue séhréh atéh iripo?

³⁷ Oga mérapeq awaq meyabe aneqtaté paiqmarankéhbo? Ahqáho. Írakaumo. Íre paiqmarahráhire.

³⁸ Amahnága oga míáh kégá Manikánsabe íre suwahbehrara peh ahbabáq aruqarurowe. Mah tanáhráq ínénsabeákáq néne ehwehnsabéákáq ayehiteh anímé íné wehukení úku anínká túónagake mi anínsábé moq niyehitanawire. Nánibone patahga tahnsa téhreh naneqkakáq íné wehukení úku anínseq Manikáne íópeqté kéreqka túónagake mi anínsábé niyehitáhnana ahqáho ataníe úwe.

9

¹ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Táhmaro iriwe míona ke pehipi íre pukigehe. Ebeqme Manikánka págegeue wahnah wahnahnínaq tagéq anehe pukigehe úwe.

Sísane auranabiah mó kugú agú ehwehne.
(Mátíyu 17.1-13; Árúka 9.28-36)

² Sísaga síwáhnorúwana abapete morá wéhékáh parabagútaq wega Pítareh Sémísireh Sónireh sebataq meriqmena anotah sawéhrápéq kiuwe. Kiuwara mó kégá íre míowara sega tagotaq Sísane auranabiah mó kugú kaweq kugú agúwe.

³ Wene korósi patahga tahnsanue anotah tabérábé agúwe. Mina tahnsa tabérábéwé mah marákóipéqté ambanta pabeq paberí anínká íre mirao-rahire.

⁴ Éráisareq Mósísireqka íópeqté tunse ábóraragéra Sísareq ehwehnuwe.

⁵ Ehwehnuwana Pítaga Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite mahta q míonayabé aiq kawerire. Apahtáro úqna pearanéhe. Arene morá, Mósísine morá, Éráisane moráue pearanéhe úwe.

⁶ Se anotah ahréu puana Pítaga íre iwíáhia pehipi irarúwe.

⁷ Irarútaq írabúyánka seubítíowana mipéqté éhwéhnká mahraréna, Mah anímé niruní nénáhní míre. Wene ehweh íráhro úwe.

⁸ Úwara Sísá kéro kega apubúue aurankahnkaue tagowara mi aníté íre míóyana peh morá Sísá webataq sereq míowara tagowe.

⁹ Sáwéhrapeqté tuegutaq Sísaga sensabé, Itega tagéq irewáh éhwéh amahnága mó ke teríyeho. Íné wehukení úku anínká pukéna oga úkonaraq terigéhe úwe.

¹⁰ Únsabe sega mó ke íre teriasa peh oga úkona ehwéhnsabé seyega iwíáhue kasenuwe.

¹¹ Kasenéna, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá, Éráísa ebeq sinaraq anehe Manikánka omaq ato aní anehe sinae eme aneqsabé irareo uwe.

¹² Uwana Sísaga sensabé, Éráísaga moke kawerinieéna ebeq suraire. Mó kegá íné wehukení úku aní níwíoqnéra niwiréh aintagéhe. Minayabe Manikáne púkuipéqté séhíránká aiq teí mino?

¹³ Ínéga teiníboq írátíáhro. Éráísa aiq suraire. Púkuipéqté séhíránká aiq irarinserah mó kegá seye suwahbarai sansánéra we íre kaweratárowe úwe.*

Sísaga owainawa kaqauwena animai kawerato ehwehne.

(Mátíyu 17.14-21; Árúka 9.37-43)

¹⁴ Sísareq apahranító we kéro kereqka mó Sísá tagaríáh kébá túwara áhnte mó kegá seba sáhuríowara Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka se ehwehuwe.

¹⁵ Ómi mitaq sáhurío kega Sísá tagotaq áhtenéra pehbeheráh weba séra mehwehuwe.

¹⁶ Mehwehuwana Sísaga sensabé kasenéna, Itereq sereq aneq ehwéhnoo úwe.

¹⁷ Se míórabeqte wéhgá Sísansabé, Íwáhnoraníno, nénahni areba meqme suge. Owainawanka we subiqmaq subiqmarinsabé wega ehweh íre irahráhire.

¹⁸ Owainawanka we subiqmaq subiqmaritaq marakóraq tontehri-paréhkana arehya kiobinue áwéhraq nankiq nánkírirana wene anonka tawiróbana atia atiaire. Are kéréh keyábé, Owainawa kaqauwáhro ugarawe sega íre miraorahowe úwe.

¹⁹ Íre miraorahowana Sísaga míó keyabé, Ite íre aiq pútare ainteq saiyo ke wóe. Iteba mía míaume ahkake awehraq kanabo? Itega miraonsabé nirupipeq umehime ahkake parabaginabo? Mi anímái ínéba meqme sero úwara

²⁰ meqmera móátówe. Meqmera móátówana owainawanka Sísá tagótaq mi anímái kúrúgúru atowana we marakóraq márunsurahéna tabenoráhbénoue arehya kiobinúwe.

²¹ Sísaga mi aniné abowánsabé kasenéna, Arenahnimé téhwe ahkake miraurairo úwe. Úwana abowágá, Pehgáriq aní mívaraitaq mirauraire.

²² Owainawanka we subiq suanieéna iraipéq áhtetaq susuréna wánípipeq áhtetaq susurire. Arega miraorahónawe arutaboiraite miraúno úwana

²³ Sísaga wensabé, Arega miraorahónawe ono? Manikánsabe aiq pútare atéh anínká moke miraorahire úwe.

²⁴ Úwana abowágá apubúue mahraréna, Ai q pútare atóge. Arensabé aiq pútare atómé íre awehraq kéhnsabé séhréh ainto úwe.

²⁵ Úwana áhnte mó ke weba peheráh sure mipi sewíowana Sísaga se tagéna owainawansabé awehgu atena wensabé, Íre ehwehnia ahre parosa owáínáwáno, mah aní auwe pokúno. Webá mó íre súno úwana

* **9:13:** Éráísa suraime pabeqme ehwéhne. Mátíyu 17.12-13 tagáhno.

26 owainawanka ehwehnabaéna kúrugúru atena auwena pokúwe. Pokúwana mi animáí pusa ání tahnsa míonsabe áhnte míó kega, We aiq putíéhre uwana

27 Sísaga wene ayahnkara táhtoqme iriatowana irigúwe.

28 Irigúwana Sísaga nahupeq kibekúwara we kéro kega wensabé, Itewe árahinsabé owainawa íre kaqsuahráhuo kasenuwe.

29 Kasenuwana Sísaga sensabé, Mina tahnsa pehipi íre kaqsuahráhowe. Peh púrerirataq kaqsuahráhowe úwe.

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge mónkakáq irarú ehwehne.

(Mátíyu 17.22-23; Árúka 9.43-45)

30 Sísareq we kéro kereqka mitaq suera Kehrari marákórápéq ákáhpi kíúwe. Kíúwana we kéro ke síwáhnorinieéna mó kegá íné míónsábé írého úwe.

31 We kéro ke síwáhnorú púana áhnte ke míórabeq íre pokúwe. We puké tanahráqsábé síwáhnoréna, Íné wehukení úku aní móintehrara nubiq suaneherawoe. Nubiq suehrana íné pukena apahtáro wéhékáhtáq oga úkinauge úwe.

32 Úwara sene sirupipeq wene ehweh íre irera kasenýabe áhreuwe.

Anotah anímé insebo i ehwéhne.

(Mátíyu 18.1-5; Árúka 9.46-48)

33 Sega Kápénééma suwahpeq kure nahupeq kibekuwe. Sísaga sensabé kasenána, Ahtapeqmé aneq ehwéh sío síoéwaho úwara

34 sega ehiya míówe. Ahtapeq nogútaq mó anínká mó anínkáue, Íné anotah aní ite kiotaíqme aní múge iraréra ehwehu puara ehiya míówe.

35 Sísaga tútuue ména airápété téhraníté we kéro keyabé, Ínéba sewiáhro éna anotah aní míanie íwiáhi anínká pehgáriq aní tahnsa míankehe. Wega moke mó ke séhréh aritankéhe úwe.

36 Séhréh aritankéhe éna káriq aní meqme se ákáhpi iriatena sawiwena sensabé,

37 Ínénsabe arutaboiraintena mahna tahnsa káriq aní séhréh atéh ánínká íné moq séhréh aintéhre. Íné séhréh aintéh ánínká íre peh morá ínébataq séhréhre. Íné eqmaq núwéh aní moq séhréh atéhre úwe.

Íre itene naruo aní míéh anímé itene iyahnabo aní míre ú ehwehne.

(Árúka 9.49-50)

38 Sóniga Sísansabé, Íwáhnoraníno, mó anínká arenáwírue owainawamarí kaqsúéhraq tagéq ahqáho atone. Wega ite íre séiréhnsábé ahqáho atone úwe.

39 Úwana Sísaga wensabé, Íre ahqáho atáhro. Neníwírue irarinsabé ótaq sansá mirai anínká abehq éhwéh íre apubúue irare intahráhire.

40 Íre itene naruo aní míéh anímé itene iyahnabo aní míre.

41 Teiníboq írátíáhro. Ite Manikánka eqmaq núwéh ániné animáí míáhnsábé mó anínká ite né waní náinaraqmé mi aniné ápeqme íre tabanagia peh ahreraq kanawire úwe. Manikánka mi aniné nánwéna apéqmé ahreraq kanawire úwe.

Ahbabáq sansanká aiq pútare atona sansá saiqnaruhráhi ehwéhne.

(Mátíyu 18.6-9; Árúka 17.1-2)

42 Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká ínénsabe aiq pútare aintéh aní ahbabáq sansa áúgi ínaraqmé anotahtaq íre kawerire. Áúgi anínká káriq aní áúgi ínaraqmé wene anuopi anotah ebáh táhru táhruue púrúruia káwéhúpípeq tuparuahnana wánípipeq tupekitaq tahirímé aiq kaweri irino.

⁴³ Arene ayahnkaraká are ahabáratana ínaraq mina kirasuo. Are peh morá áyáhnkáránkákáq oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Are téhtaré áyáhnkáránkákáq ahriahri iraipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire.

⁴⁴ [Mitaq sene sinonka ahriahri ábe soinae. Mitaq íre puinkorahi iráipére.]

⁴⁵ Arene aigáránká are ahabáratana ínaraq mina kirasuo. Are peh morá áigáránkákáq oga mérapeq pokinaraq aiq kawerinae. Are téhtaré áigáránkákáq ahriahri iraipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire.

⁴⁶ [Mitaq sene sinonka ahriahri ábe soinae. Mitaq íre puinkorahi iráipére.]

⁴⁷ Arene auranka are ahabáratana ínaraq mina piruo. Peh morá áúránkákáq Manikánka wahnah wahnahnirabeq pokinaraq aiq kawerinae. Téhtaré áúránkákáq ahriahri iraipéq kaqauwáhnaraqmé anotah íre kawerinawire.

⁴⁸ Mitaq sene sinonka ahriahri ábe soinae. Mitaq íre puinkorahi iráipére úwe. *(Aisaia 66.24)*

⁴⁹ Sísaga mó mahraréna, Wehukéníká táhutahuqtaq sóreq ahbiorah-nanserah Manikánka ómi irobinataté ahbioqmarankéhe.

⁵⁰ Sóreq kaweq nanere. Sóreq auqmah naneq úkínaraqmé itega árahue kaweraranéhbo? Írakaumo. Sóreqka táhutahuq teorahi nanere. Mina inserah itene iyahnabo anímáí míáhrabeq pehwehrue méq kaweq soréq tahnsanue míáhro úwe.

10

*Sísaga wehga wene ahre kaqsueyabe irari ehwéhne.
(Mátíyu 19.1-12; Árúka 16.18)*

¹ Sísaga mitaq suena Sorana aroipéq seberaebéq Súría marákórápéq pokúwara áhnte wehekéqká weba sáhatiówana wega ahriahri miraúnserahnue síwáhnorúwe.

² Péhrasi kegá Sísaba séra wega ahabábáq ehweh irarinkeheéra áhwárawe tagéra kasenéra, Wehga wene ahre suewé mirao sansápo uwana

³ Sísaga sensabé, Mósísine ehwehnka aneiro úwara

⁴ sega wensabé, Mósísine ehwehnka mahraréna,

Wehga wene ahre kaqsuaníe ínaraqmé pépahqtaq sehiranue móawena kaqsuankéhe ire uwe.

⁵ Uwana Sísaga sensabé, Ite saiyoéq itene irupipeq págege onsabé, Mósísiga mi ehwéh sehiranúwe.

⁶ Wene ehweh íráhro. Wene ehwehnka mahraréna, Manikánka téh mah marákó marákó mirarotaq wega wehakaq ahreakáq mirarowe.

⁷ Minayabe wehga wenanoibone nah suena wene ahrrereq moráráq mía míaigehe ire. *(Stat 1.27, 2.24)*

⁸ Se peh morá áníné áú tahnsa úkigehe. Minayabe se íre mó aní mó aní tahnsa méra peh morá aní tahnsa míaigehe.

⁹ Manikánka wehakaq wene ahreakáq moráráq mía míaotao aritonsabe wehga wene ahre súéhneho úwe.

¹⁰ Sísareq we kéro kereqka nahupeq kibekutaq sega mónkakáq ahre sue sansansabé kasenuwe.

¹¹ Kasenuwana wega sensabé, Wehga wene ahre suena mó ahré meyah-naraqmé wega ebeq piah ahré ahabáratena we íre kaweratéhre.

¹² Ahrega wenawehq auwena mó anítáq wehkínaraq wega ebeq piah weh ahabáratena we íre kaweratéhre.

*Sísaga, Káriq anímárinká ínéba sewíagehboq ahqáho arítého ú ehwehne.
(Mátíyu 19.13-15; Áruká 18.15-17)*

¹³ Sísaga káriq anímári táhtorankeheéra mó kegá meriqmera mórítówara we kéro kega mórító keyabé suwehgu aritera ahqáho arítówe.

¹⁴ Ahqáho arítówana Sísaga mina tagéna abiahnsa aritena sensabé, Mi káriq anímári ínéba sewíagehboq ahqáho arítého. Káriq anímárinká ínénsabe aiq pútare aintáh serahno kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miagéhe.

¹⁵ Teiníboq írátíáhro. Káriq anímárinká Manikánka wahnah wahnahnirabeqsabé sirutaborowe. Peh morá sega onserahno kegá mibeq kioráhowe úwe.

¹⁶ Sísaga mi káriq anímári sawiwena wene ayahnkaratáté táhtoqme Manikánsabe, Kawerarite séhréh arito ue púrerúwe.

Áhnte mensáméhnsánkákáq ánínsábé árahue oga mérapeq awaq mianabo i ehwéhne.

(Mátíyu 19.16-30; Áruká 18.18-30)

¹⁷ Sísaga ahtapeq pokinaútaq wehga peheráh séna arehunseraráq ména wensabé kasenéna, Íwáhnoraníno, arewe kaweq aní miahne. Oga mérapeq awaq mianíboq anerininkono úwe.

¹⁸ Úwana Sísaga wensabé, Aneqsabé kaweq aníne aintahno? Manikánka webataq kaweqtaq mía míaire.

¹⁹ Sehgióro ú ehwehmé aiq ahtebáhne. Mi ehwéhme mahraue kéhre. Mó aní subiq súého. Mó aníne ahre weh abariiyeho. Aebóiyeho. Mó keyabé péhe éhwéh arítého. Péhe éhwéhne mó kené ménsámehnsá meyého. Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhro úwe.

²⁰ Uwana wega Sísansabé, Íwáhnoraníno, íné pehgáriq mahbi míarau tanáhráqkákáq amahnágaákáq moke mina kawerue sehgiúge úwe.

²¹ Úwana Sísaga we tagéna arutaboiratena wensabé, Peh morá náneq íre miraóne. Are pokue moke matiahna mensáméhnsá paigmaqme móne mewe tabonah ke nário. Mirainaraqmé íópeq kaweq naneqmarí matiankehe.

²² Tabonah ke nárie íné séniro úwana mi anínká irena áhnte mensáméhnsá ko púana wene arupipeq umeh agúwana pokúwe.

²³ Sísaga pabeqme we kéro ke tagéna sensabé, Áhnte mensáméhnsá matíáh kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq kieyabe anotah pagégéue mirao naneq mire úwe.

²⁴ Úwara we kéro kega mi ehwéhnsábé áhtenuwana Sísaga mó mahraréna, Náníbáqmarino, ménsámehnsánsabe iwíáh iwíáho kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq kíransabé anotah pagégéue mirao naneq mire.

²⁵ Kéhma anotah kane. Mi kanká wai abahrabahpipéq kéagínayabé págegeue mirai naneq mire. Mina inserah áhnte mensáméhnsá matíéh ánínká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kinayabé anotah pagégéue mirai naneq mire úwe.

²⁶ Úwara sega mi ehwéhnsábé anotah ahténéra Sísansabé, Minayabe insega oga mérapeq awaq miahráhiro uwe.

²⁷ Uwana Sísaga se ebitáwéna sensabé, Wehukega íre miraorahowana Manikánka miraorahire. Peh morá Maniká wewega moke miraorahire úwe.

²⁸ Úwana Pítaga wensabé, Itega moke mationa naneq sueq are kérone úwana

²⁹ Sísaga mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Ínénsabe sirutaboirá kaweq ehwéh teriera néne arambehri miraoneheéra sene nahme, sene marakówé súáhmé amahnága Manikánka áhnte mó 100 mó nárinkéhe. Nárinara sega áhnte nahmé,

marakówé matiagehe. Néne arambehri miraoneheéra sinahnowarehwé siwahwarehwé sensibáqmarimé sensinoibowe sene animárimé súáhmé

³⁰ amahnága áhnte mó kegá sensuwahrah úkigehe. Síbakawaréhwe, sinahnowaréhwe, sinowaréhwe, animárimé áhnte úkigehe. Mah tanáhráq kaweq ehwéhnsábé suwahriáhna kegá se síwíoqnagehe. Mókake oga mérapeq awaq miagéhe.

³¹ Amahnága áhnte ebeq se kegá mi tanáhráq sinehe kigehe. Sinehe se kegá ebeq kigehe úwe.

Náhmbáh 3 tanáhráq Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Mátíyu 20.17-19; Árúka 18.31-34)

³² Sísareq we kéro kereqka ahtapeq méra Sarúsarama suwahpeq kure Sísaga ebeq kúwara sega áhtenuwe. Anehe ku kegá áhreuwe. Sísaga airápété téhranité we kéro keyabé síáhrabéna sensabé mó kegá we miraoneherau ehwéh mónkakáq teriuwe.

³³ Teriena, Írátíáhro. Ite Sarúsarama suwahpeq pokonaraq sega íné we-hukení úku anímé Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqpa mónuankéhe. Mónuwehrara sega íné, Subiq súáhro aritera nahnso kebá mónuwehrara

³⁴ sega niwiréh aintera tehqni aintera sehikarankákáq áretí sáhtáté nubiq marera nubiq suagéhe. Nubiq súéhra íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq oga úkinauge úwe.

Sémísireq Sónireq anotah anité úkéyabe suwahbó ehwehne.

(Mátíyu 20.20-28)

³⁵ Sémísireq Sónireq Sébérine ahninkáwárarégá Sísaba séra wensabé, Íwáhnoraníno, ite iuwahbeh naneq, itega teawéya naneq, miraúno uye.

³⁶ Uyana wega sensabé, Aneq miraitanínkono úwe.

³⁷ Úwara sega wensabé, Arega wahnah wahnahnónarabeq íopeq míéhnagake ite mó anímé arene ayah púpeq mó anímé arene ayahnaperue tútuue míagehe aito uye.

³⁸ Uyana Sísaga mi abáráhréyábé, Itega tenieya ehwéhnsábé íre iwíáhóye. Íre iwíáhóye éna pabeqme ehwéh mahraréna, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nahrahoyo? Mó kegá íné núwéhrarabeq sénirahráhojo úwara sega wensabé,

³⁹ Itega miraorahúye uye.

Uyana Sísaga sensabé, Ínéga no kahpúipéqté náneq itega moq nayeheta-woye. Mó kegá íné núwéhranserah ite moq iuwaneherawoe.

⁴⁰ Peh néne niyah púpeqkakáq niyahnapeqkakáq tútuue míéhra ke omaq sitewé íre néne arambehri wire. Manikánka omaq sitéh anitégá mitaq tútuue míayeherawoye úwe.

⁴¹ Úwara inayáhnkú we kéro kega mah ehwéh irera Sémísireq Sónireqsabé suwehgu arítówe.

⁴² Suwehgu arítówara Sísaga moke we kéro keyabé, Ínéba sewíáhro éna sensabé, Mah marakóipéqté sánsámé mó kegá sene ehweh sehigigeheéra wahnah kegá wahnahnarítáhwe. Sene anotah wehwárínká, Itene ehweh ireq sehgióro éra págegeue wahnah arítáhwe. Mi sansá aiq tagariáhwe.

⁴³ Itewe mi sansá íre oro. Ahqáho. Íné anotah aní míanie íwíáhi anínká wereq míáh ké séhréh aritankéhe.

⁴⁴ Néne iyahnabone wahnah míanie íwíáhi anínká sene arambehriaraq séhréh aritankéhe.

⁴⁵ Íné wehukení úku anímé mó kegá íné séhréh aintageheéna tutaugo? Írakaumo. Ínéga mó ke séhréh aritanieéna tutauge. Áhnte ke oga míagehboq se merirena kaweraritanieéna pukinie úwe.

Sísaga aura pira ání kawerato ehwehne.

(Mátíyu 20.29-34; Árúka 18.35-43)

⁴⁶ Sísareq we kéro kereqka Séríko suwahpeq kuwe. Segá Séríko suwahpeq suaneherautaq áhnte mó kegá kérowe. Aura pira ání wenáwíq Pátíméúsi ahnayehráq tútuue ména ineh inehuwe. We Tíméúsine ahninkáwáe.

⁴⁷ Wega tútuue ména, Sísá Néhsara suwahpeqte ánínká kouwekire u irena anotahtaq mahraréna, Sísao, Tébitine anahwao, ínénsabe arutaboirainto úwe.

⁴⁸ Úwara áhnte kegá wensabé awehgu atera, Ehiya míahno uwana wega íre túbáh agia peh anotahtaq mó mahraréna, Tébitine anahwao, ínénsabe arutaboirainto úwe.

⁴⁹ Úwana Sísaga mitaq kowéna, Mahbeq súno teawéro úwara sega aura pira ánínsábé áhrabéna, Iwíáh íwíáhé irigúno. Arensabé áhrabire uwana

⁵⁰ wene káhq ambántá akairuena apubúue kie irigue Sísaba súwana

⁵¹ wega wensabé, Aneq mira atanínkono úwana aura pira ánínká wensabé, Íwáhnoraníno, íné taganiboq néne niura kawerainto úwana

⁵² Sísaga wensabé, Pehwehrue pokéwahnó. Ínénsabe aiq pútare aintah-naga aiq kaweratóge úwana wene aura apubúue kaweragúwana ahtapeq Sísá kérowe.

11

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Mátíyu 21.1-11; Árúka 19.28-40; Sóni 12.12-19)

¹ Sísareq we kéro kereqka Sarúsarama suwahpeq wahtotaq kíútaq sega Óríwi sawéhrápéq kíúwe. Mi sawéhwé Páitápási suwahpeq Pétáni suwahpeq wahtotaq kéhre. Mi sawéhráq kíútaq Sísaga we kéroya anité eqmaq suanaútaq

² sensabé, Isebeq wahtotaq ke suwahpeq pokotao. Mitaq kirataq iyaráh ká tónki áráh q wehuke íre áhkokóue nogí ká tagéta pugeqme meqme setao.

³ Pugeréh rataq mó anínká itensabé, Aneqsabé pugerehyo ínaraq wensabé, Itene Wahnah áhkokóue kinkeheéta meroye. Wega mótaq tónki eqmarahnana kéna sinkehe teawétao éna eqmaq suowe.

⁴ Eqmaq suowara pokue anotah ahtápéq onsa kéhrabeq iyaro tonkí áráh q tagéra pugeroye.

⁵ Pugeróyataq mitaq iriwe míó kega sensabé, Aneroyo? Tónkiwe aneqsabé pugerehyo uwara

⁶ sega Sísaga teriu ehweh teriúyara sega sensabé, Meyáhtao uwe.

⁷ Meyáhtao uwara tónki áráh q Sísaba seweqmera sene korósi mi kané abobiahtaq uwiq máróyana Sísaga mi tonkíné abobiahtaq kierútu agúwe.

⁸ Áhnte kegá Sísansabé iwíáh íwíáh ató púara sene korósi ahtapeq uwiqme abaeue móarówara mó kegá uworapeqte áwánká ánáhakaq áyáhnáwé apiwe ahtaqqeq awahrirarówe.

⁹ Sísareq moráráq ebeq ku kereq anehe ku kereqka anotahtaq mahraréna, Itene Wahnah áwirue si anínsábé iwíáh íwíáh atone.

¹⁰ Tébiti iteriboga naho wahnah wahnahnúnserah kawerue wahnah wahnahnína anínsábé iwíáh íwíáh atone. Maniká íópeq míéhraq wensabé iwíáh íwíáh atone uwe.

¹¹ Sísaga Sarúsarama suwahpeq kiena Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekéna mitaq moke ko naneq aurankaue tagówe. Penkinaúnsabe wereq we kéro kereq airápété téhranítégá mitaq suera Pétáni suwahpeq pokuwe.

*Sísaga awankánsabe sera íre iyankéhe ú ehwehne.
(Mátíyu 21.18-19)*

¹² Ahbiah tahnsá sega Pétáni suwahpeq suera ahtapeq sutaq Sísarupibiúwe.

¹³ Arupibiúwana ánáhakaq áwánká móbeq tagéna awankánara sabátáhq koragówana íre serankakáq peh ánáh kowe. Sera íre iyo tanahráq púana sera írakaunúwe.

¹⁴ Írakaunúwana Sísaga mi awánkánsábé ehweh teawena, Mókake sera íre iyéhna puara mó kegá arene sera íre íséwe naneherawoe úwara we kéro kega wene ehweh írówe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne.

(Mátíyu 21.12-17; Árúka 19.45-48; Sóni 2.13-22)

¹⁵ Sísareq we kéro kereqka Sarúsarama suwahpeq kíútaq Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq kibekéna mitaq paiqnanánu ke máhpeq kaqsuowe. Kaqsuena móne paiqnanánu kené wéhuwehu tahbéwári pioruena kiboki paiqnanánu kené síahwarí pioruena paetárara aruowe.

¹⁶ Paetárúena sensabé, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéqmé itene ménsámehnsá íre mewe nógóro aritowe.

¹⁷ Íre mewe nógóro aritena síwáhnoréna, Manikáne ehwehnka mahraréna, Néne nahme mah kehiná kehínánká púreré nahne áwíratagéhe íre. *(Aisaia 56.7)*

Itega miraonka mah nahmé aebó kegá mehwatíáhnserah nah úkire úwe.

¹⁸ Úwara ómi mitaq sáhurío kega Sísane ehwehnsabé áhtenu puara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka tagéna Sísansabé áhreéra, We árahue subiq suanéhnkono éra sío síouwe.

¹⁹ Ío tupekútaq Sísareq we kéro kereqka Sarúsarama suwahpeq suera pokuwe.

*Púrerínaraq aiq pútaq náinawire iwíáhi anínká meyankehe ú ehwehne.
(Mátíyu 21.20-22)*

²⁰ Ahbiahipeq sega Sarúsarama suwahpeq kouwekoneherautaq ehyatagú awanká tagowana aiq moke ehyatagúwe.

²¹ Ehyatagúwana Sísaga mi awánká teawu ehwéhmé Pítaga ahrreraq matawéna Sísansabé, Íwáhnoraníno, tagáhno. Inokáh arega ehweh teawátóna awánká aiq ehyatagire úwana

²² Sísaga sensabé, Manikánsabe aiq pútare atáhro.

²³ Teiníboq írátíáhro. Wehukenínká sáwéhyabe teawena, Sáwého, arega mitaq sue anotah kawéhúpípéq kogahno teawinaraqmé mirainawire. Wega teawina ehwehnsabé árahinabomo iwíáh íre ínaraq peh ínega iraru ehwéh aiq pútaraginawire iwíáh ínaraqmé mirainawire.

²⁴ Teiníboq írátíáhro. Ite púrerirataq aiq pútaq náinawire iwíáhirataq náinawire úwe.

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Are iriwe púrerina tanáhráq mó anínsabé abiahnsa atéhnaraq wene ahbabáqsabe íre iwíáhue ahrreraq matiahno.

²⁶ [Íópipeq míéh Ítéribógá arene ahbabáqsabe íre iwíáhinkeheé abiahnsa atéh aníné ahbabáqsabe íre iwíáhue ahrreraq matiahno úwe.]

*Sísansabé, Insega miraúno atáráiro u ehwéhne.
(Mátíyu 21.23-27; Árúka 20.1-8)*

²⁷ Sega Sarúsarama suwahpeq mó sure Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq nogutaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka weba séra

²⁸ kasenéra, Arega miraóna naneqme árahinie miraono? Insega miraúno atéhnsábé miraono? Teio uwe.

²⁹ Teio uwana Sísaga sensabé, Ínéga itensabé moq kaseninie. Kasenona ehweh tenírataqmé ínénsabe miraúno aintárái aní teinie.

³⁰ Teinie éna Sóniga wání meri merininkeheéna insega eqmaq áúwátáiro? Manikánka eqmaq áúwátáiro? Peh wehukega eqmaq áúwátóo? Teniéro úwe.

³¹ Teniéro éna, Tenírataqmé ínénsabe miraúno aintárái aní teinie úwara sega epéq sío síoéra, Anere teawenéhkono? Manikánka eqmaq áúwátáire teawénaraqmé wega itensabé, Aneqsabé wene ehwehnsabé íre aiq pútare atáró inae.

³² Ite wehukega Sóni eqmaq áúwátówe moq íre teaweráhúne uwe. Ómi mó kegá, Sóni aiq pútaq Manikáne ehweh irari aní míre íwíáhunsabé sega mi keyábé áhreu puara

³³ Sísansabé, Sóniwe insega eqmaq áúwátáiramo. Ite íre tagarione uwana Sísaga sensabé, Itega íné íre teniéwe. Minayabe ínéga moq ínénsabe miraúno aintárái aní íre teinie úwe.

12

*Sotáq wahnahnuro ahbábáq keyábé pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 21.33-46; Árúka 20.9-19)*

¹ Sísaga Asiu keyábé pabeqme ehwéh mahraréna, Wehga sonsoqme náhniáq sera ayu uqmarena wirarena wahnahnína uqná peataire. Pearena náhniáq sera ano kunubaipéq sarerankeheéna mata ubuqmarena mó keyábé, Néne sotáq wahnahnue náwe soqintewáhro aritena mitaq suena íre wahto wáhnaupéqté ké suwahpeq pokuraire.

² Náhniáq sera irai tanáhráq ákáhtaq koweankeheéna wene arambehri aní sotáq wahnahnuro kebá eqmataire.

³ Eqmatairara sotáq wahnahnuro kegá we táhtoqme sera íre náwasa subiq-marera kaqsúówe.

⁴ Kaqsúówana so aboga mó arámbéhrí aní seba eqmatairara sega wene ayahqnotaq subiq marera íre kaweq sansá atárówe.

⁵ Íre kaweq sansá atárówana so aboga mó aní eqmatairara sega we subiq sutowana mó wene arambehri ke eqmaq sutairara sega mó tahmáró subiqme kaqsuera mó tahmáró subiq sutowe.

⁶ Subiq sutowana peh morá mó aní míraire. Mi wehné arunáwí áhniákwá mírairana wega iwíáhéna, Nénahni púara sega wensabé áhtenéra wene ehweh iragéhe éna anehe wenahni eqmataire.

⁷ Eqmatairara wahto kuraitaq sotáq wahnahnuro kegá we tagéra seye náhenéra, So abone ahniákwá aiq sire. Mah so awaq mianéhboq we subiq suanéhe iwíáhéra

⁸ we táhtoqme sopípéq subiq suera wene anonka máhpeq tuparutowe.

⁹ Wenahni subiq sutonsabé so aboga mi ke anere aritankéhbo? Teiníboq írátíáhro. So aboga wene sotápéq séna wahnahnuro ke subiq suanawire. Subiq suena wene so mó ke kawerue wahnahnigeheéna eqsitankéhe.

¹⁰ Eqsitankéhe éna, Minayabe Manikáne ehwehnka íné ehweh mahraréna,

Nah piáh kégá suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire.*

¹¹ Itene Wahnahnka mirainsabé itega, Kaweq sansáne íwíáhúne ire. *(Buk Song 118.22-23)*

Itewe mi sehirá íre ahtebaho úwe.

¹² Úwara wene ehweh irera seye náhenéra, Sísaga mah pabéqmé éhwéhne itepi parobehre íwíáhuwe. Mira íwíáhu puara sío síoéra, We táhtoqme karábúsiipéq móatanéhe éra peh mitaq sáhurió keyabé áhreunsabe mó íwíáhéra Sísá auwera pokuwe.

*Sega Sísansabé, Táhkísi moné awenéhknono kasenu ehwéhne.
(Mátíyu 22.15-22; Árúka 20.20-26)*

¹³ Asiu wahnah kegá táhmaro Péhrasi kereq táhmaro Érótime iyahnaboreqsabé, Sísaga áhwára áhwára ehwéh irarinkehboq áhwárawe tagéq pokue págegeue kogasenoro éra eqmaq súówe.

¹⁴ Eqmaq súówara kure Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite tagarionawe arewe aig pútaq ehwéh iraréna aní móne. Arega anotah kereq pehgáriq kereqsabé peh monseráh íwíáhóne. Arega wehuke íre ehnenia peh Manikáne sansá tábúsoqme pahsuqme íwáhnoróne. Minayabe teio. Aneq iwíáhono? Itega Aroma kené wahnahme Sísáhri táhkísi moné awenéhknono? Árahonehknono uwe.

¹⁵ Árahonehknono uwana Sísaga sene epéráhpéru iwíáh tagéna sensabé, Aneqsabé íné áhwárawe tagéq níwíoqnaho? Ebah moné taganiboq mewe sero úwara

¹⁶ sega peh morá ébáh móné ábóraq márówe. Ábóraq márówana wega sensabé, Mah monéráq insene pikísahakáq áwíqkakaq kehro úwara sega wensabé, Aroma kené wahnah aní Sísáhrine uwe.

¹⁷ Uwana wega sensabé, Aroma kené wahnahne náneq wewe náwéro. Manikáne naneq wewe Maniká náwéro úwara sega wene ehwehnsabé áhtenuwe.

*Manikánka pukia ké iriwe oganúq sitankéhe ú ehwehne.
(Mátíyu 22.23-33; Árúka 20.27-40)*

¹⁸ Sáyúsi kewé pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe íwíáhu kee. Táhmaro mi kegá Sísaba séra wensabé,

¹⁹ Íwáhnoraníno, Mósísine sehiranka maharéna, Íre aninkákáq wéh pukínaraq wenábáqka kéweiní meyankehe. Mi inínká maqmarahna animárí wenawahne animárí míageheéna meyankehe ire. *(Lo 25.5)*

²⁰ Minayabe abapete téhranité se ábárahnahnah míarowe. Siwahwágá ahre mewena íre aninkákáq uraitaq pukuraire.

²¹ Pukurairana náhmbáh 2 abaqkágá awahwáné kéweiní mewena íre aninkákáq uraitaq pukurairana náhmbáh 3 abaqkágá moq monseráhnuraire. Moke mi abaráhnhahnka mi iní mótaq mótarue mewera íre aninkákáq urotaq orah animárí pukurowe.

²² Moke mi abápéqté téhranité se ábárahnahnah mótaq mótarue mi kewéiní mewera íre aninkákáq urotaq orah animárinká pukurowana sinehemé mi iní moq pukuraire.

²³ Moke mi abaráhnhahnka mi iní meronsabé iriwe oganúq sitahnaraq insene ahre míanabo kasenuwe.

* **12:10:** Aigárápéqté éhwéh Mátíyu 21.42 tagáhno.

24 Kasenuwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíránkákáq wega págegeue miraorahi sansánkákáq íre ahtebah puaq áhwára áhwára ahbabáq iwíáhowe.

25 Manikánka pusa ké iriwe oganúq sitahnaraq se peh íópeqté ké tahnsa mía míagehe. Mi tanáhráq wehga ahre íre meyangéhe. Ahrega íre wehkigehe.

26 Pusa ké oganúq sitahnayabé Mósísiga sehgióro ú sehira íre sáhnshoo? Uworapeqté káriq awanká irarehnsabé sehiramé Manikánka Mósísinsabé mahraréna,
Íné Ébárahmane Maniká múge. Íné Áhísáhkine Maniká múge. Íné Sékópane
Maniká múge úwe. *(Kisim Bek 3.2,6)*

27 Manikámé íre pusa kéné Manikáne. Írakaumo. We peh oga míáh kéné Maniká míre. Minayabe itega íre tábúsoqme iwíáhowe úwe.

*Manikáne kiotaiki sansánsabé éhwéhne.
(Mátíyu 22.34-40; Árúka 10.25-28)*

28 Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnori aní mitaq súwara Péhrasi kegá ehwehuwana irowe. Sísaga Sáyúsi kené kase ehwehnsabé tábúsoqme teriu púana wega Sísansabé kasenéna, Sehgióro ú ehwehmé aneq éhwéhnká mó éhwéh kiotaikiro úwe.

29 Úwana Sísaga wensabé, Kiotaiki éhwéh teaweníboq iro.
Ísara keo, írátíáhiro.

Maniká itene Wahnah peh morá aní míéhre.

30 Maniká itene Wahnahnsabé irutaboirono.

Moke itene irupipeqkákáq

moke iteiwankakákáq

moke itene iwíáhopipéqkákáq

moke itene págege inónkánkákáq

Manikánsabe irutaboirono.

Mah éhwéhmé moke mó sehgióro ú ehweh aiq kiotaikire.

31 Mó kiotaiki éhwéh iro.

Arerensabé arutaboironanserah

mó anínsabé moq arutaboirono.

(Lo 6.4-5; Wok Pris 19.18)

Mó sehgióro ú ehwehnká mah éhwéhtaré íre kiotaikire úwe.

32 Úwana síwáhnori anínká Sísansabé, Íwáhnoraníno, arega aiq tábúsoqme iraréne. Manikámé peh morá ánine. Peh morá webatare. Arega aiq pútaróne.

33 Itega Manikánsabe moke itene irupipeqmé, moke itene iwíáhipeqmé, moke itene págege inónkámé irutaboironawe, anotah kawéq sánsáne. Iteitensabé irutaboironanserah mó anínsabé moq irutaboironawe anotah kawéq sánsáne. Wehukega ménkámehnká subiqme agewe Manikánsabe titiraruqarurowe. Arutaboire sansanká moke titiré sansa kiotaikire úwe.

34 Úwana Sísaga we ahtebah éhwéh irena wensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeq arewe wahtotaq míahne úwara míó ke síáhtónsabe mó éhwéh íre kasenuwe.

*Manikánka omaq ato aní éhweh Sísaga kasenú ehwehne.
(Mátíyu 22.41-46; Árúka 20.41-44)*

35 Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq síwáhnoréna míó keyabé, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá, Manikánka omaq ato aní koweriréh ánimé we peh Tébitine anahwa wíre ewe. Mi éhwéhmé aneqsabé irareo kasenéna

36 Manikáne Awanka Tébiti iwíáh atowana igonkó pukúipéq sehiranúwana mi éhwéhnká mahraréna,
Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé,

Niyah púpeq tútuue míéhnaaq
arene naruo saiqnariankehe atóge úwe ire. *(Buk Song 110.1)*

³⁷ Tébitiga mi anínsábé, Néne Wahnahne ato puana we árahue wene anahwa
míanabo kasenúwe.

*Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ahbabárowe ú ehwehne.
(Mátíyu 23.1-36; Áruká 11.37-54, 20.45-47)*

Kasenúwara áhnte wehukégá wene ehweh irera anotahtaq iwíáh iwíáhowe.

³⁸ Sísaga síwáhnorútaq mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro kegá mira
onserahniyeho. Mó kegá se tagéra sensíwíq pankerageheéra ire wahto korósí
úbíqmera nogówe. Sega máhkétirapéq nogótáq mó kegá se mehweh ariteyabe
suwahbehre.

³⁹ Momiwí nahtápéq pokotaq peh kaweqtapéq tútuue méyabe suwahbehre.
Táhutahurorabeq abowah wehwári tútuue míáhrabeq méyabe suwahbehre.

⁴⁰ Sega kéweinínsónsábé péhe éhwéh teriera sene ménsámehnsánkakaq sene
nahnkakaq mewe meweowe. Mó kegá ite kaweqtaq míáh ké wóe igeheéq
wehuke míáhtáq ire wahtotaq púreq aruqaruruowe. Mirao puana Manikánka
ehweh aritahna tanáhráq se anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

*Tabonah inínká Maniká náwu monéyábé éhwéhne.
(Áruká 21.1-4)*

⁴¹ Wehukega Maniká móne náuúrabeq Sísaga wahtotaq tútuue míowara áhnte
kegá séra sene móne mitaq náuúwana tagówe. Tagówara áhnte monéákáq kegá
áhnte moné náuúwe.

⁴² Náuúwana tabonah kewéinínká séna káriq monéraré náuuwe. Mi
monéraré peh morá ákáhtaq pabusa móné tahnsane.

⁴³ Sísaga we kéro keyabé, Ínéba sewíáhro éna teiníboq írátíáhro. Mah tabónáh
kéwéinínká náuí mónégá moke mó kegá náué móné kiotaikire.

⁴⁴ Sega sene pehipi matiáh móné náuéwana mah tabónáh kéwéinínká moke
wene matiéh mónéwé aiq náuíre. Aiq náuí púana amahnága táhutahuq
paigmarahna moné ire kéhre. Minayabe wega náuí mónégá moke mó kegá
náué móné kiotaikire úwe.

13

*Sísaga, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh ire kaweraginawire ú ehwehne.
(Mátíyu 24.1-2; Áruká 21.5-6)*

¹ Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtáqté wíráipéqté tueyokútaq we
kéro anínká wensabé, Íwáhnoraníno, tagáhno. Nah kéh ébáhmé áhnte kaweq
ebáhne. Áhnte kaweq ebáh náhmári tagáhno úwe.

² Úwana Sísaga wensabé, Amahnága mi anótáh náhmári aiq tagahno? Mi
peréhnéhnia ébáhmári miraue ire moráráq kagainae. Peh moke paentárara
aruaneherawoe úwe.

*Sísaga anehe tanáhráq ire kaweq sunúq sínawire ú ehwehne.
(Mátíyu 24.3-14; Áruká 21.7-19)*

³ Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh korabeq seberiopéq Óríwi sawéhrápéq
Sísá tútuue míowara Pítareh Sémísireh Sónireh Ehntarurehga weba séra
kasenuwe.

⁴ Kasenéra, Arega métáq irarénawe ahkake miraoneherabo? Miraonehera
irataq aneq ábóraraginabo uwe.

⁵ Uwana Sísaga sensabé, Mi tanáhráqsábé mó kené péhe éhwéhnsábé aiq
pútare arítéhboq auráq matawéq tagaríáhro.

⁶ Áhnte kegá mótaq mótarue neníwírué séra, Ínéwé Manikánka eqmaq núwéh ání múge irarirataq áhnte kegá sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritagéhe.

⁷ Mi tanáhráq ebehowe ira ehwéh ireq mó ebehowe sóiriq ehwéh íréhrataqmé íre áhreoro. Téhwé teiú náneq ebeq sínana anehe tanáhráq íre apubúue sinae.

⁸ Mó kehinánseq mó kehinánseqka ebehoneherawoe. Mó wahnáhné awahrahreq mó wahnáhné awahrahreue ebehoneherawoe. Mitaq mahtaq márínae. Ehwehranae. Minawarinká uwo uwoira tanáhráq áhwáranáe úwe.

⁹ Sísaga mó mahraréna, Kawerue auráq matiáhro. Segá ite kaunsíri ke kotiorarabeq móitera sene momiwí nahtápéq áréti sahtáté iubigéhe. Néne sánsá sehgiónsábé ákáhtaq wahnáh kéreq anotah wahnáh kéreqka ehweh aitageheéra seba móitagéhe. Mi tanáhráq néne ehweh terigéhe.

¹⁰ Téhwé kaweq ehwéh moke mah kehíná kehíná teri terinigehe.

¹¹ Segá ehweh aitageheéra táhtoqme meiqmera móiúwéhataq itega irarira ehwéhnsábé iwíáh kikiriyehe. Írakaumo. Mi tanáhráq Manikáne Awanka iwíáh aithana ehwéh irareró. Mi tanáhráq íre iteitene ehweh irarigehe. Manikáne Awanka iwíáh aithana ehwéh irarigehe.

¹² Subiq suageheéra siwahwárehga síbákawaréh móruehrara síbákawaréhga siwahwáreh móruagéhe. Subiq súáhro aritagéhe. Sibowárehga monseráhnue sene animarí móruagéhe. Animarínká sinoibonsabé abiahnsa aritera subiq súáhro aritagéhe.

¹³ Néne sánsá sehgió púara ómi kegá itensabé íre suwahbanae. Néne sánsá íre susa anehe tanáhráqkákáq peh kawerue sehgirataq Manikánka ite meirena oga mérapeq móitankéhe úwe.

Sísaga íre kaweq sunúq sínaraqsábé teriu ehwéhne.

(Mátíyu 24.15-28; Áruká 21.20-24)

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Íre kaweq ahabárorahi naneq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhrabeq maragéhe. Mitaq órira kahnara tagagehe. Mah sehirá tagah keo, iwíáhue tagahro. Mi tanáhráq Súría marakórápéq míéhataq sáwéhrapeq pehbeheráh pokoro.

¹⁵ Mi tanáhráq máhpeq míéhataq itene ménsámehnsá kiweyaneheéq nahupeq kibekiyehboq pehbeheráh pokoro.

¹⁶ Sotápéq míéhataq itene korósi koweyaneheéq itene nahtapeq kouwekiyehboq pehbeheráh pokoro.

¹⁷ Mi tanáhráq kía míéhra ínínsonseq inahunah ínínsonseqka íre pehbeheráh pokorahi puq sensabé irutaboiroro.

¹⁸ Ah áhnte kariéhínagake mi iré káwéq sunúq sínehboq púreroro.

¹⁹ Mitaqkake anotah íre kaweq sunúq sinawire. Manikánka mah marákó marákó mirarotaqkákáq amahnágaákáq mina tahnsa sunúq íre kéhre. Mókake mó mina tahnsa sunúq íre sinae.

²⁰ Íre sinae éna, Manikánka aiq iwíáhéna, Íné túbáh agonaraq mi sunúqká ómi mah kehíná kehíná subiq suahráhire. Ómi subipáhraruehnehe éna mi tanáhráq wahtonaraníe iwíáhuwe. Mira iwíáhúnsabe wega omaq sitéh keyábé arutaboiri puana mi tanáhráq wahtonaruankéhe úwe.

²¹ Sísaga mó mahraréna, Mi tanáhráq mó kegá itensabé, Tagahro. Ite meirena kaweraintankeheéna Manikánka omaq ato animé mahtaq míéhre irara mó kegá itensabé, We isebeq míéhre igehe. Sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritého.

²² Íné Manikánka omaq intarái aní múge irarira kereq íné Manikáne ehweh iraru aní múge irarira kereq péhepehe ehwéhne seneherawoe. Segá sirataq

ótaq sansánkákáq anotah pagégé sánsánkákáq miraigehe. Áhnte kegá sene ótaq sansá tagéra sensabé aiq pútare aritageheéra mi sansá miraigehe. Manikánka omaq sitéh kegá moq sene péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritageheéra miraigehe.

²³ Moke teiú náneq mókake ábóraragína puaq auráq matawéq tagariáhro úwe.

Anehe íné wehukení úku anínká tuinauge ú ehwehne.

(Mátíyu 24.29-31; Áruká 21.25-28)

²⁴ Sísaga mó mahraréna, Mitaqkake íre kaweq sunúq sótaikínaq pópoqnah íre patahinae. Inokáhpeq íre íónitanae.

²⁵ Wehyoqmarí íópeqté meginae. Íópeqté págege naneqmarí moke kúrugúruinae. *(Aisaia 13.10, 34.4)*

²⁶ Mi tanáhráq íné wehukení úku anínká piribirioyahnkakaq téhreh naneqkákáq págegeue tuonara tagagehe.

²⁷ Túónagake pembíahnka anotah ehwéhínaraq Manikánka wene íópeqté ké eqmaq suankéhe. Eqmaq suena wega omaq sitéh keyábé, Moke mah marákó marákórápéqté mitaqté kéweriqme mahtaqté kéweriqme ue ue meriqme sero inkehe úwe.

Sísane ehweh íre parabagia peh ahriahri kagainawire i ehwéhne.

(Mátíyu 24.32-35; Áruká 21.29-33)

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Awankánsabe iwíáhue tagéq iahtebahro. Awanká ayahnawe anonkakaq kahnana ánáh aunínaraq itega iwíáhéq, Ópeq áhníbórá sire aiq ahtebóne ewe.

²⁹ Mina onserah moke teiú náneq ábóraragínaq tagéq íné túóna tanáhráq aiq wahtotarire igehe.

³⁰ Teiníboq írátíáhro. Amahnága oga míáh kegá ómi pehipi íre pukigehe. Ebeqme moke teiú náneq ábóraragínaq tagéq anehe pukigehe.

³¹ Íópeqkákáq mah marákó marákóákáq parabagínana ínégá teiú éhwéhmé íre parabagia peh ahriahri kagainawire.

Sísa tuina tanáhráqmé ómiga íre iahtebóna ehwéhne.

(Mátíyu 24.36-44)

³² Sísaga mó mahraréna, Íné túóna wehekáhnkákáq áhwahakáq ómiga íre ahtebahwe. Íópeqté kegá íre ahtebahwe. Íné Manikáne ahninkáwágá moq íre ahteboge. Peh morá Maniká Iteriboga webataq mi wehekáh tagariéhre.

³³ Túóna tanáhráq ite íre tagariáh púaq níwénunéq kawerue auráq matíáhro.

³⁴ Íné túónaraqmé wehga íre wahto ah nóginserahne. Wegá wene nahtapeq suena pokinaitaq wene arambehri ke wahnah arámbéhríráq sitéhre. Mó aní mó arámbéhríráq mó aní mó arámbéhrírárue sitéhre. Ahnansahraq wahnah atéh ánínsábé, Kawerue auráq matiahno éna pokire.

³⁵ Mina inserah íné anotah Wahnáh túóna tanáhráq íre tagariáh púaq kawerue auráq matíáhro. Íó tupekínaraqpópoq inokáhnabubupopoq kokórega téh ehwehnínaraqpópoq ahbiahipeqppópoq tuinauge.

³⁶ Apubúue túónaraq ite sugéhboq peh kawerue auráq matíáhro.

³⁷ Itensabé teiú éhwéh ómi mah kehiná kéhíná teríúge. Níwénunéq kawerue auráq matíáhro úwe.

14

Wahnah kegá Sísa subiq suaneheéra moraénu ehwéhne.

(Mátíyu 26.1-5; Áruká 22.1-2; Sóni 11.45-53)

¹ Ahrina tahnsá sótaikú iahreraq ko tanahráq íre múí párétí né tanahráq wahtonútaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósisine ehweh síwáhnoro kereqka sío síoéra, Sísawe árahue epéq táhtoqme mósubi q suanéhnkono íwíáhuwe.

² Mira íwíáhéra, Áhnte wehekéqká táhutahurirataq ehwehéra tobehiehboq Sísá pehraganehe uwe.

*Peh morá ínínká Sísane ayahnopeq wéri abaq ato ehwehne.
(Mátíyu 26.6-13; Sóni 12.1-8)*

³ Pétáni suwahpeqte ání Sáimóniwe anotah nao wagú anine. Minayabe mó kegá, Náonkakaq Sáimónie ue wéhuwehu áwíratówe. Sísaga Pétáni suwahpeq ména mi aniné nahtapeq táhutahurúwana peh morá ínínká áhnte moné tahnsa wéri ántéhyá mewe súwe. Mewe séna mi antéhyá piteruqme Sísane ayahqnopeq wéri antiatowe.

⁴ Antiatowara táhmaro míó kega abiahnsanéra seye náhenéra, Mi weríwé aneqsabé pehipi antiatehro?

⁵ Íre pehipi antiatéhtáq tahirímé mi werí paiqmarena 300 moné mewena mi moné tabonah ke nárí irino éra mi ínínká abehgu atówe.

⁶ Awehgu atówana Sísaga sensabé, Mi iní pehragatáhro. Aneqsabé awehgu ataho? Wega mira aintéh sánsámé kaweq sansáne.

⁷ Tabonah kewe ahriahri iteba mía míaowaq ite iuwahbáhnagake séhréh aritahráhowe. Ínéwé ahriahri iteba íre mía míainie.

⁸ Mi ínínká aiq miraorahi sansá aiq miraire. Íné maisarageheéna mi ínínká ninonka abaq intéhre.

⁹ Teiníboq írátíáhro. Mah marákó marákó kaweq ehwéh teri terinirataq wega amahnága mirai naneq ehwehnikákák terigéhe. Terírataq íréhra kegá wéri abaq intéh ínínká íwíáhigehe úwe.

*Súrásaga wahnah keyábé, Ite meiqmena Sísaba móitanie ú ehwehne.
(Mátíyu 26.14-16; Áruká 22.3-6)*

¹⁰ Sísá kéro ke airápété téhranité míówe. Sebaté ání wenáwíqtare Súrása Ísikáriótie. Wega Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéba pokue sensabé, Sísá iteba méauwanie úwe.

¹¹ Méauwanie teriuwara íwíáh íwíáhéra móne awenéhboq miraúno uwana Súrásaga kowe aritena se Sísaba mórite tanáhráqsabé íwíáhue kabarúwe.

*Sísareq we kéro kereqka moráráq táhutahuru ehwéhne.
(Mátíyu 26.17-25; Áruká 22.7-14,21-23; Sóni 13.21-30)*

¹² Íre múí párétí né tanahráq ebeqte wéhékáh sótaikú iahreraq ko tanahráq sútaq Asiu kegá sipisípiq áráhq subiqme titiru tanahráq súwe. Mi tanáhráq we kéro kega Sísaba séra wensabé, Sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nankehboq eheq kogaweratanéhnkono ue kasenuwe.

¹³ Kasenuwana Sísaga we kéroya anité eqmaq suanaútaq sensabé, Wah-totaq kehiná suwahpeq pokotao. Obenkisa wání ántéhiyánkákák ánínseq piehgírataq kérahtao.

¹⁴ We kibekína nahtápéqté ábówánsabé mahraréta, Íwáhnori anínká mahraréna, Ínéreq íné séniráh kéreqka sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq nanehboq mi paqnáhípeq teio ire teawetao.

¹⁵ Teawírataqmé wega ménsámehnsá aiq kaweria páqnáhípeq teinkéhe. Mitag itene táhutahuq kaweraráhtao éna eqmaq suowe.

¹⁶ Eqmaq suowara mi anitégá mi ke suwahpeq pokue Sísaga teriunserah tagéra mitaq sótaikú tanahráq iahreraq ko tahútáhúq kaweraroeye.

17 Ío tupekútaq Sísareq airápété téhranité we kéro kereqka mitaq séra

18 tútuue táhutahurutaq Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Ite miáhrabeqte ání ínereq moráráq nóya anínká néne naruo kowerirankéhe úwe.

19 Úwara sene sirupipeq umeh agúwara morá ání morá anínkáue Sísansabé, Arega ínensabe irareno ue kasenuwe.

20 Kasenuwana Sísaga sensabé, Airápété téhranité omaq sitórabeqte anínká ínereq morá párétáhípeq páréti pámbáhúya anímé we wire.

21 Manikáne ehwehnka aiq irarinserah íné wehukení úku aní pukinie. Néne naruo kowerirahna aní anotahtaq kamah awinawire. Wenanoga we íre maqmioaq tahirímé aiq kaweri irino úwe.

Sísaga párétiakáq sera ano ko kahpúákáq náriu ehwéhne.

(Mátíyu 26.26-30; Árúka 22.15-20; 1 Kórína 11.23-25)

22 Sega táhutahurutaq Sísaga páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme náriena sensabé, Mahnawé niwaq mire. Náhro úwara nowe.

23 Nowana wega náhníaq sera ano kahpú mewena Manikánsabe kaweróne atena náriuwara ómiga nowe.

24 Sísaga sensabé, Mahnawé néne korahq mire. Néne korahq tuinaga itereq áhnte mó kereq Manikánka insahwé aitená itene ahababáq kaweraitankéhe.

25 Teiníboq írátíáhro. Náhníaq sera ano mahta q mó íre nanie. Mókake Manikánka wahnah wahnahnínarabeq miáhnaraq o sera ano nanie úwe.

26 Sega Manikánsabe iwíáh iwíáh igonkónéra máhpeq tueyokéra Óríwi sawéhrápéq pokuwe.

Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.

(Mátíyu 26.31-35; Árúka 22.31-34; Sóni 13.36-38)

27 Sísaga sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ínéga sipisípiq Wahnáh subiq súáhnaraqmé moke sipisípiqmarínká kobeq séberigehe ire. *(Sekaraia 13.7)*

Mi ehwéhnká irarinserah ite ómiga íné nuweq kobeq séberigehe.

28 Manikánka íné oganúq intahnaraq Kehrari marákórápéq ebeq konaq inehe sighe úwe.

29 Úwana Pítaga Sísansabé, Ómiga are áúwéh rataqmé ínéga íre auwanauge úwana

30 Sísaga wensabé, Teawiníboq írátíáhno. Iborá inókáhpéq kokóregá téhtaréráq ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríóge apahtáróráq irariniewóne úwe.

31 Úwana Pítaga mi ehwéhnsabé anotahta q ahqáho éna Sísansabé, Mó kegá arereq ínereq iubiq súéh rataqmé ínéga are aiq tagaríóge atanauge úwara sega moke wega irarúnserahnuwe.

Sísaga Késémáni matábúráq kobúrerú ehwehne.

(Mátíyu 26.36-46; Árúka 22.39-46)

32 Sísareq we kéro kereqka mitaq suera mátabu áwíq Késémáni pokuwe. Sísaga sensabé, Ite mahta q tútuue míehrana íné kobúrerono éna

33 Pítareh Sémísireh Sónireh móbeq móritowe. Móritena wene arupipeq anotah uméhue págege agúwana

34 wega sensabé, Nirupipeq anotah uméhinka pukorahuge. Mahta q tótuqméq tagaríáhro éna

35 se suena wahtotaq móbeq pokéna marakóraq káuqmunue ména púrerúwe. Púreréna íre kaweq sunúq weba sínehoéna púrerúwe.

³⁶ Púrerue mahraréna, Nániboo, arega moke miraorahóne. Mah iré káwéq súnúq móruo. Íre íné nuwahbeh sansá peh are awahbáhna sansánúno ue púrerúwe.

³⁷ Púreraruena wega Pítarehba kouwekéna tagówara sugówe. Sugówana wega Pítansabé, Sáimónio, aneqsabé sugahno? Pehgáriq tanahráq arahinsabé íre tótuqmé níwénunorahoo?

³⁸ Iteiyuwanka kaweq sansánéyabe iuwahbehre. Peh itene inonka mareq-marero puag íre miraorahowe. Minayabe owainawanka ahbabáq aitehne-hboq tótuqméq púreroro éna

³⁹ mónkakáq kobúrerúwe. Métáq púrerúnserahnue mó púreréna

⁴⁰ Pítarehba mó kouwekéna tagówara se anotah mukúqmáhkúru puara se peh sugówe. Sugówana Sísaga iriritowara siyehitónsabe ehiya miówe.

⁴¹ Sísaga apahtáróráq kéna séna ú púana sensabé, Ite peh ahrenaneheéq sugaho? Aiq míre. Íné wehukení úku aní ahbabáq ke kowerire tanahráq aiq sire.

⁴² Pokonehboq irigoro. Tagahro. Néne naruo koweriréh ánínká aiq sire úwe.

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwéhne.

(Mátíyu 26.47-56; Árúka 22.47-53; Sóni 18.3-12)

⁴³ Sísaga mi ehwéh irarútaq Súrása we kéro anínká apubúue súwe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísiga miraoro ú ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka áhnte mó ke eqmaq súówara sega pokamarinkákáq sahmárinkákáq Súrásareq moráráq suwe.

⁴⁴ Seneherautaq koweriro anínká su ke teriena, Ínéga nánkóqnahna anímé Sísá wire. Táhtoqme kawerue meqme móáúwáhro úwe.

⁴⁵ Minayabe Súrásaga sútaq Sísaba apubúue séna wensabé, Íwáhnoraníno éna nánkóqnówe.

⁴⁶ Nánkóqnówara sega Sísá táhtoqme ambubuuue táhtotíówe.

⁴⁷ Táhtotíówana mó anínká wene poka mewena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh aniné arambehri aní apiwe wene ahre kiraq auwowe.

⁴⁸ Kiraq auwowana Sísaga sensabé, Aneqsabé aebó aní táhtoráhnserah pokankákáq sahnkákáq íné meniraneheéq seo?

⁴⁹ Mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq áhnte wehekáh itereq ména íwáhnorurautaq mi tanáhráq itega íné íre táhtotiarowe. Manikáne ehwehnka irarinserah aiq pútaraginkeheéq miraowe úwara

⁵⁰ we kéro kega Sísá auwera pehbeheráh pokuwe.

⁵¹ Pokuwana káriq mahbígá peh taberábe ambántá úbíqmena Sísá anehe kaqmena kérowe. Kérowara mió kega we táhtorówana

⁵² wene ambanta kesuena pehrákora pehbeheráh pokuwe.

Wahnah kegá aboawah weh míórabeq Sísá ehweh ató ehwehne.

(Mátíyu 26.57-68; Árúka 22.54-55,63-71; Sóni 18.13-14,19-24)

⁵³ Segá Sísá meqmera Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahpa pokuwara moke Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Asiu kené aboawah wehreqka mitaq momiwíuwe.

⁵⁴ Se mótaq we mótarue Pítaga sinehe kaqme kure Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne nahnoerápéqté matabúrác kúwe. Kure mitaqté párisírehreq tútuue méra iraraq totoruwe.

⁵⁵ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq moke mó kaunsírí kéreqka Sísá subiq suanéhboq wega ahbabáruime insega tagarairo éra kabaruwara íre pahsúówe.

⁵⁶ Sísaga miraúnsabe áhnte kegá péhe éhwéhnéra íre morá éhwéh iraruwe.

⁵⁷ Táhmaro kegá irigue péhe éhwéh atera mahraréra,

⁵⁸ Itega wene ehweh írátáúne. Wegá iraréna, Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh wehukega pearó nah sokoruqme apahtáro wéhékáh mó nah pearaníe. Íre niyahnkaratáté pearaníe uraire éra

⁵⁹ sene ehwehme peh úbíráhbíq ehwehnéra íre morá éhwéh iraruwe.

⁶⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka irigue ákáhpi kowéna Sísansabé kasenána, Mah kegá arensabé irare ehwéhmé arega íre terieráhono? Sene ehweh aiq pútaq ehwéhpó úwana

⁶¹ Sísaga íre iraria peh ehiya míowe.

Peh ehiya míowana wega Sísansabé, Manikánka ite Asiu ke meirena kawerai-tankeheéna peh morá ání omaq atowe. Arewe mi anípo? Arewe Manikáne ahninkáwábo kasenúwana

⁶² Sísaga wensabé, Íné we uge. Íné wehukení úku anínká Manikáne ayah púpeq tútuue ména íopeq írábúyápipeqté tuonaq tagagehe úwe.

⁶³ Úwana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka mi ehwéh irotaq abiahnsanú púana wene korósi subansuena mahraréna, Wegá aiq irarinsabé mó keyábé móme íre kasenoro. Ahqáho.

⁶⁴ Wegá Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhraq íráhwe. Minayabe aneratanéhnkono úwara sega moke mahraréra, Wegá ahbabáq ehweh aiq irari puaq subiq suo atanéhe uwe.

⁶⁵ Táhmaro kegá Sísá tehqni atera wene auranabiah ambantaraté akari-atawéra subiqmarera, Insega are subiqmarehro? Teio uwara párísirehga Sísá meqmera mósubúwe.

Pítaga, Sísá íre tagaríóge ú ehwehne.

(Mátíyu 26.69-75; Árúka 22.56-62; Sóni 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Pítaga nahnoerápéqté mátábúrác tumíowana Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh ániné arambehri ahrarígá súwe.

⁶⁷ Súwana Pítaga iraraq totorúwana mi ahrarígá we tagéna ebitáwéna wensabé, Are Sísá Néhsara suwahpeqte áninseq míarone úwe.

⁶⁸ Úwana Pítaga ahqáho atena, Arega iraréna ehwéhmé íre ahteboge. Aneq ehwéhnono éna mitaq suena méhpehpeq pokúwana kokórega téh ehwehnúwe.

⁶⁹ Mi ahrarígá méhpehpeq Píta mó tagéna míó keyabé, Mah anímé Sísá awahrahní míre úwe.

⁷⁰ Úwana Pítaga mó ahqáho atowe.

Pehgáriq motác tahnsa mitaq míó kega Pítansabé, Are Kehrari marákórápéqté ání púah are wenawahrahní móne uwe.

⁷¹ Uwana Pítaga ehbonéna mahraréna, Manikánka tagaríéhtác aiq pútariahnsanuge. Itega irare anímé íné íre tagaríóge. Ínéga péhe éhwéh teawénaraqmé Manikánka íné nubiq suankéhe úwana

⁷² kokórega mó ehwéhnúwe. Mó ehwéhnútaq Sísaga teawu ehwéh Píta ahrreraq kowe. Mina teawu ehwéhmé, Kokórega téhtarérác ehwehnina ínaraq arega apahtarórác íné íre tagaríóge irariniewóne úwe. Pítaga mi ehwéh ahrreraq kowana wene arupipeq umehúwana anotahtaq ibisówe.

15

Sísa meqmera Páhírátiba móátó ehwehne.

(Mátíyu 27.1-2,11-14; Árúka 23.1-5; Sóni 18.28-38)

¹ Ahbiahipeq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq moke mó kaunsírí kéreqka momiwíue Sísa subiq súéhra ehwéh sío síoéra wene ayahnkaratáq nágáqtate táhru táhru meqmera anotah wahnáh ání Páhírátiba móátówe.

² Móátówana Páhírátiga wensabé, Arewe Asiu kené wahnahpo kasenúwana wega wensabé, Arega aiq iraréne úwe.

³ Úwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga Sísa áhnte ehwéh atówe.

⁴ Ehweh atówana Páhírátiga Sísansabé, Sega arensabé áhnte ehwéh atáhwe. Minayabe arega ehweh íre terieráhono kasenúwana wega peh ehiya míowe.

⁵ Peh ehiya mío púana Páhírátiga iwíáhue tagéna áhtenúwe.

Páhírátiga, Sísa awankátaq táhparáhro ú ehwehne.

(Mátíyu 27.15-26; Árúka 23.13-25; Sóni 18.38-19.16)

⁶ Anotah tahutáhuro tanáhráq mó opéq mó opérué karábúsiipéqté ání Asiu kéga pugeqio teawú ani Páhírátiga pugesuaq pugesarúwe.

⁷ Wehukení wenáwíq Páréhbae. Wereq mó kereq ebehutaq Páréhbagá wehukení subiq suonsabe karábúsiipéq míowe.

⁸ Karábúsiipéq míowara áhnte kéga kire Páhírátinsabé, Are ahriahri mira aruqarurona serahnúno uwe.

⁹ Úwana Páhírátiga sensabé, Asiu kené anotah Wahnáh pugeq inínkono kasenúwe.

¹⁰ Kasenéna iwíáhéna, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga, Sísa ite kiotaikíneho éra abiahnsa atáh púara ínéba meqme sewe iwíáhúwe. Mira iwíáhú púana wega sensabé, Asiu kené anotah Wahnáh pugeq inínkono kasenúwe.

¹¹ Kasenúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga mío keyabé pagu pagunéra, Mah ehwéh Páhírátiga koreawéro. Wensabé teaweq, Páréhba pugeqauwe Sísa subiq súáhro arito koreawéro éra pagu pagunuwara mío kéga, Páréhba pugeqio uwe.

¹² Úwana Páhírátiga sensabé mó kasenéna, Itega ite Asiu kené Wahnahne ue áwiratáh ánimé aneratanínkono úwe.

¹³ Aneratanínkono úwara sega ehweh kikiréra, Awankátaq táhpawe subiq suo uwana

¹⁴ Páhírátiga sensabé, Aneqsabébo? We aneq ahbabáriro kasenúwara sega mó anotah ehwéhnabaéra, Awankátaq táhpawe subiq suo uwe.

¹⁵ Úwana Páhírátiga mío kene sirupipeq eyoyóigeheéna Páréhba pugeq auwena Sísa árétí sahtaté subóro aritena sóntía kéga awankátaq táhpawe subiq suageheéna siuwe.

Sóntía kéga Sísansabé awiréh ató ehwehne.

(Mátíyu 27.27-31; Sóni 19.2-3)

¹⁶ Sóntía kéga Sísa meqmera wahnah anínká ehwehúrabeq kibekue móatera ómi mó sóntía ké síáhrabuware momiwíuríowe.

¹⁷ Momiwíéra peh morá tautáúq korósí abaq atera ógarataté keborarera wene ayahqnotaq suki atówe.

¹⁸ Suki atera wensabé, Aiq míahno? Arewe Asiu kené Wahnah mone éra

¹⁹ wiahno sahtaté ayahqnotaq subiqmarera tehqni atera sirehunseraráq méra Sísansabé péhepehe iwíáh iwíáh atera

²⁰ awiréh atówe. Awiréh atera abaq ató korósi akai auwera wewene korósi suki atera awankátaq táhparanehéera meqmera pokuwe.

Sísa awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Mátíyu 27.32-44; Árúka 23.26-43; Sóni 19.17-27)

²¹ Sántía kegá Sísa meqmera pokuwana Sáírini marákórápéqté áni wenáwíq Sáimóni ahtapeq sure Sarúsarama suwahpeq pokinieéna sótaikinaúwe. We Árékásántareq Árúpareqne sibowá míowe. Sántía kegá we saiqnatera, Sísa táhparéhra awánkámé abaqme kúno atónsabe abaqmena kúwe.

²² Sísa meqmera Kógóta sawéhrápéq kíúwe. Mi sawéh áwíqmé áwahewé wehukení ayahqno tánúnsutapére.

²³ Mitaq sega íre érorahi kítabel maráhsíní mewera náhníaq sera anopipéq sombirahue Sísa nánúwana ahqáho éna íre nowe.

²⁴ Íre nowara sega we meqmera awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq subiqmaq aigárátáq subiqmarue táhparera awanká pankeqme marakóipeq pearówe. Pearera, Wene korósi in sega meyanabomo éra saraqmianeheéra káhsie saraqme meyoúwe.

²⁵ Wéhékáh ío ákáhtaq kiutaq awankátaq táhparówe.

²⁶ Ehweh ató ehweh kanehraq sehiranúwara wene ayahqno abobóráhpeq awankátaq táhparówe. Mi sehíránká mahraréna, Asiu kené Wahnahne úwe.

²⁷⁻²⁸ Sísa awankátaq táhparórabéq aebó ánité moq awankátareráq níri pewe táhparéra pankeqme ayehré ayehré pearówe.

²⁹ Pearówara mitaq sótaiku kegá Sísa tagéra awiréh atera sinuo kóbiq kóbiréra wensabé íre kaweq ehwéh atówe. Íre kaweq ehwéh atera mahraréra, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh nah sokoruqme apahtáróráq mó pearahráhóna aníno,

³⁰ arere séhréhuño. Oga míankehboq marakóipeq tueagúno éra awiréh atówe.

³¹ Awiréh atówara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka moq awiréh atera mahraréra, Wega mó ke kaweraritena peh wewe íre kawerorahire éra

³² wega, Íné áhnte wehuké merirena kaweraritankeheéna Manikánka omaq intowe iwíáhire. Íné Ísara kené Wahnah aní múge iwíáhire. Wega maraipéq tueagínaq tagéq wensabé aiq pútare atanéhe éra awiréh atówe. Awankátaq táhparó anitégá moq íre kaweq ehwéhnéra Sísansabé awiréh atóye.

Sísa pukú ehwehne.

(Mátíyu 27.45-56; Árúka 23.44-49; Sóni 19.28-30)

³³ Wéhékáhnabubu moke mah marákó marákó sunkíkíragúwana ío tunsore-rutaqkakáq peh sunkíkíratíowe.

³⁴ Tunsorerutaq Sísa wewene ehwehta q Wenabonsabé anotahta q mahraréna, Írói, Írói, tahmah sabáhtahnie úwe. Mi ehwéhnúme, Nániboo, Nániboo, aneqsabé íné nuwahno úwe.

³⁵ Úwara táhmaro iriwe mío kega irera mahraréra, Íráhro. Éráisansabé áhrabire uwe.

³⁶ Mibeqté ánínká pehbeheráh sehenáh tahnsa náneq mewena kítabel nah nanepipéq pámbáhue sehikaratáq maqme pankeqme Sísa píbira nankeheéna awuwe. Awena mahraréna, Éráisaga marakóipeq atanabiramo. Taganeheqmúne úwe.

³⁷ Úwana Sísa anotahta q ehwehnéna putíowe.

³⁸ Putiotaq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté páráhnikéq tahnsa ónsá senahpeqté subame tunse téhtaré úkúwe.

³⁹ Sóntía kené kíápéténiga Sísane auranabiahapeq ména we putionsabe tagarawéna mahraréna, Mah anímé aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wíre úwe.

⁴⁰ Sísá putiotaq ahronká mobeq iriwe méra awahnkanuwe. Mágára suwahpeqte íní wenáwíq Máhríae. Sémísi anehe piah anínseq wenawah Sósépareqne sinowa wenáwíq moq Máhríae. Mó íní wenáwíq Sárómie.

⁴¹ Sísaga Kehrari marákórápéq síwáhnorútaq mi inítógá we kéréra wene táhutahuq tiátówe. Mi inítároréq mó Sarúsarama suwahpeqte su ahrérónseqka mobeq iriwe méra awahnkanuwe.

Sísane anonka maisé onápíépéq maisaró ehwehne.

(Mátíyu 27.57-61; Áruká 23.50-55; Sóni 19.38-42)

⁴² Ahbiah tahnsá ahrena ahrena wehekáh ibora táhnsá táhutahuq kaweq kaweré wehekáh ío tupekútaq Sósépara Páhrítiba pokúwe.

⁴³ Sósépawe Árimátéa suwahpeqte ánínúwara mó kegá, We kaweq abóáwáh wéh wíre íwíáhuwe. We Manikánka wahnah wahnahni tanáhráq áwénunue taga tagaú aní míre. We íre áhrea Páhrítiba pokéna wensabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwe.

⁴⁴ Úwana Páhrítiga, We putiehramo íwíáhéna kíápéténine wahnah áhrabéna, Aiq putiehro éna kasenúwe.

⁴⁵ Kasenúwana, Aiq putíehre úwana Páhrítiga Sóséparsabé, Wene anonka meyo úwe.

⁴⁶ Úwara Sóséparehga íre wahto taberábe ambántá paiqmarera Sísane anonka kiwewe marakóraq márumarera ambantaipéq úbíqme mewera ubusa onápíépéq mómaisarówe. Maisarera ebah ubusa onápíépéq marera anotah ebáh paentáwe kure maisiaró mehpéh paiqmarera pokuwe.

⁴⁷ Mágára suwahpeqte ínínseq mó wenaogo Máhría Sósépane anowareqka Sísá maisarórabéq tagoye.

16

Sísá oganúkú ehwehne.

(Mátíyu 28.1-8; Áruká 24.1-12; Sóni 20.1-10)

¹ Ahrena ahrena wehekáh parabagúwara Mágára suwahpeqte íní Máhríareq Sárómireq Sémísine anowa mó Mahríareqka Sísane anonka abaq ataneheéra kaweq kunkúni werí paiqmárowe.

² Paiqmárowana o wikí kowara ebeqte wéhékáh ahbiahipeq ío kiembogútaq mi inínsónká maisiaró onápíépéq pokéra ahtapeq kure

³ seye náhenéra, Méhpeh paiqmárah ébáhmé insega paentáwe méreitanabomo uwe.

⁴ Úwana anotah ebáhnaba kowara sega tagowana méhpehtaq íre paisa peh móbeq kowara tagowe.

⁵ Tagéra maisiaró onápíépéq kibekuwana íre wahto taberábe korósiákáq máhbi éberioépéq tútuue míowara tagéra áhtenuwe.

⁶ Áhtenuwana wega sensabé, Íre áhtenoro. Ite Sísá Néhsara suwahpeqte aní awankátaq táhpato aní seragahwe. We oganúkéna mahtaq íre míehre. We maisatotaq tagahro.

⁷ We kéro kereq Pítareq korerieq, Wegá Kehrari marákórápéq ebeq kínaq itega mitaq kirataq tagagehe. Wegá teiátáinserah itega mitaq we tagagehe koreriéro úwe.

⁸ Úwana mi inínsónká tueyokéra iransánue áhtenunsabe pehbeheráh kure áhreu puara ahtapeq sótaiku ke íre teriasa peh ehiya méra pehbeheráh kótaikuwe.

Mágára suwahpeqte íní Máhríaga Sísa tagó ehwehne.
(Mátíyu 28.9-10; Sóni 20.11-18)

⁹ [Ebeqte wehekáh o wiki ahbiahipeq Sísa oganúkéna wega Mágára suwahpeqte íní Máhríaba ebeq súwe. Wega mó tanáhráq abapete téhtaré ówáínáwánsábé, Máhría auweq pokoro arito iní míre.

¹⁰ Sísa mi iníábá ebeq súwana mi inínká pokue Sísa kéro keba pokúwara Sísa pukúnsabe wensabé sirutaboírera íbisowana Máhríaga koreriena,

¹¹ Sísa oga míéhra tagoge úwe. Úwara wene ehwehnsabé íre aiq pútare atówe.

Sísa kéroya ánitégá ahtapeq Sísa tagoya ehwéhne.
(Árúka 24.13-35)

¹² Anehe téhránitégá uworapeqte áhtápéq nogúyataq Sísa mó aní tahnsa úkue seba súwe.

¹³ Súwara sega kouwekéra moke Sísa kéro ke koreríuyara sene ehwehnsabé moq íre aiq pútare arítówe.

Sísaga we kéro keyabé, Néne ehweh koreriéro ú ehwehne.
(Mátíyu 28.16-20; Árúka 24.36-49; Sóni 20.19-23)

¹⁴ Anehe we kéro ke peh abapete morá ké méra táhutahurutaq Sísa seba súwe. Sirupipeq págege éra we oganúkú ehwehnsabé íre aiq pútare arítónsabe sensabé siwehguúwe.

¹⁵ Sensabé, Moke mah marákó marákó pokue mah kehiná kéhíná kaweq ehwéh koreriéro.

¹⁶ Ínénsabe aiq pútare aintera wání meyéhra kewé Manikánka oganúq sitankéhe. Ínénsabe íre aiq pútare aintéhra kewé ehweh aritankéhe.

¹⁷ Ínénsabe aiq pútare aintéhra kegá teiéna otáq sánsá miraigehe. Néníwírue owainawamarí kaqsuagéhe. Kambare ehwéhniagehe.

¹⁸ Ayahtate wehe táhtoragéhe. Pukorahi naneq nehrataq íre pukigehe. Siyahnkarataté awahre ke táhtoréhataq kaweraginkehe úwe.

Manikánka Sísa íópeq tumero ehwehne.
(Árúka 24.50-53; Eqmaro 1.9-11)

¹⁹ Sísa itene Wahnahnka aiq teriuwana Manikánka we íópeq tumerowana wene ayah púpeq tútuue míowe.

²⁰ We kéro kega pokue mah marákó marákó áhnte kehiná kaweq ehwéh teri terinuwe. Itene Wahnahnka se séhréh aritonsabe sega ótaq sánsá mirauwara író kega tagéra, Mah ehwéhmé aiq pútaq Manikáne ehwéhne uwe.]

Árúka **Ebeq sáhnshwe ahtebé ehwehne.**

Árúkawe íre Asiu anínéna we nahnso aní míowe. Wega téh sóteh arámbéhríéna anehe Pora kérena séhréh atowe. Árúkaga Sísane arambehri wene auranka íre tagéna peh Sísá tago keyábé kasenéna kawerue ahtebéna mah pukú sehiranúwe. Nahnso kegá mah pukú sáhnshwe Sísane ehweh kawerue siahtebéra wensabé aiq pútare atagehéna sehiranúwe. Anehe Árúkaga Eqmaro Kene ehweh pukú sehiranúwe.

Árúkaga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

Árúkaga Tíópírása ebeq sehiranú ehwehne.

¹ Tíópírása anotah wahnáh aníno, ite míaraunarabeq áhnte kegá Manikánka miraurai naneqsabé iwíáhéra sehiranurowe.

² Sehiranuro kegá Manikáne ehweh teri terinera wega miraurai naneq tagaro kené ehweh irera teniátówe.

³ Téhwe tago kereq sehiranuro kereqsabé kasenéna sene ehweh iwíáhue tagarauge. Anehe ínégá moq mi ehwéhnsábé tábúsoqme sehiranéna areba eqmarahnah sáhnshinkéhe. Tíópírása kawéq aníno,

⁴ arega aiq pútaq éhwéh irankehéna sehiranue teawúge.

Íópeqté anínká Sóni éhweh pahsuo éhwéhne.

⁵ Súría marákórápéq wahnahnú aní Érótiga wahnahnútaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh aní wenáwíq Sékáráía ména we Ábíya kahnáh mibeq mahbeq arito ani míowe. Wene ahre Áróni kahnáh íní ména wenáwíqme Érisábétie.

⁶ Mi akéqká kaweqtaq méra Manikánka sehgióro ú ehwehnikákáq wene sánsánkáq moke tábúsoqme sehgiúye.

⁷ Se orení akéq méra Érisábéti orahini puara se íre aninkákáq míoye.

⁸ We kahnáhnká arambehriutaq Sékáráíaga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ani ména arambehriúwe.

⁹ We kahnáhnká sene sánsánéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq kaweq kunkúni naneq pariankehéera Sékáráíaga eqmarówe.

¹⁰ Pare tanahráq áhnte kegá máhpeq méra púreruwana Sékáráíaga webataq nahupeq kibekéna mi kawéq kunkúni naneq tahberapeq pariowe.

¹¹ Pariowana Maniká míéhrabeq íópeqté anínká ábóraragéna tahbe ayehrápéq iriwe míowana

¹² Sékáráíaga we tagéna kurináhnéna iwíáh kikiréna áhreúwe.

¹³ Áhreúwana íópeqté anínká wensabé, Sékáráíao, íre áhreúno. Manikánka arega púreróna ehwéhmé aiq íréhnsábé arene ahre Érisábétiga animai maqmiánkéhe. Maqmiahnaraq arenahninsábé Sónie ue áwírato.

¹⁴ Maqmiahnaraqmé arene arupipeq eyoyóue iwíáh íwíáhinkehe. Áhnte mó kegá moq iwíáh íwíáhigehe úwe.

¹⁵ Iwíáh íwíáhigehe éna, Maniká itene Wahnahnka wensabé, Are anotah aní míahno atanawire. Ahriahri we náhniáq sera anonkakaq píahakáq awehriinkehe. Wenanone arupipeq míahnaraq ahriahri Manikáne Awanka wereq mía míainkehe.

16 Wereq mía míairana wega Manikáne ehweh teri terinínaraq áhnte Ísara kegá Maniká itene Wahnahne sánsá kawerue sehigigéhe.

17 Éráisa Manikáne ehweh irarú ani marakóipeq míotaq anotah aní ména págegeue síwáhnorúnserah itene Wahnahnka sinaitaq arenahninká ebeq séna síwáhnorinkehe. Minayabe sibowárehreq sene animárínseq insahwé ari-tankéhe. Itene Wahnah sína tanáhráq áwénunigehboq ahbabáq kega arenah-niné ehweh irera sene ahbabáq suera kaweqtaq míagehe teawuwe.

Íopeqté áníné ehwehnsabé íre aiq pútare ató ehwehne.

18 Íopeqté ánínká mi ehwéh Sékáráia teawuwana Sékáráia wensabé, Íné ore úkugana néne ahre moq orení míehre. Minayabe arega iraréna ehwéhmé árahue aiq pútaraginabo úwe.

19 Úwana íopeqté ánínká wensabé, Néníwíq Kébárie. Íné Manikáne auranabi-ahtapeq iriwe mía míau aní múge. Mah kawéq éhwéh teawinkeheéna wega, Koreawo éna eqmaq núwéhre éna,

20 Írátiahno. Arewe néne ehweh íre aiq pútare aintahne. Minayabe mókake are ehweh íre irarerahóne. Ínéga teawú éhwéh aiq pútaragínaraq arega ehweh irarerahóne úwe.

21 Máhpeq míó kega Sékáráia áwénunéra iwíáhéra, We aneqsabé íre wahto tanáhráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq peh míehro uwe.

22 Uwana wega tueyokútaq we ehweh íre irarerahúwe. Ehweh íre irarerahéna wene ayahnkaratáté áwíqme teriena ehwehnurá íre irarerahúwe. Máhpeq míó kega miraú tagéra, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq míehtáq wenawanka tagehre iwíáhuwe.

23 Iwíáhuwana we ehweh íre irarerahéna wene arambehri tanáhráq parabagútaq wene nahtapeq pokúwe.

24 Mi tanáhráq parabagúwana wene ahre Érisábéti kía ména moberíáh íó wene nahtapeq peh míowe.

25 Mitaq ména mahraréna, Íné orahini míarautaq áhnte niyehitairaire. Manikánka ínénsabe arutaboiraintena séhréh aintarái puana amahnága íné íre niyehitehre úwe.

Íopeqté ánínká Máhríansabé, Sísma maqmarankéhe ú ehwehne.

26 Érisábéti abapete morá íó kía míowana Manikánka íopeqté aní wenáwíq Kébári Kehrari marákórápéq Néhsara suwahpeq eqmarowe.

27 Eqmarowana wega Máhría Néhsara suwahpeqte áhráríba tuwe. Máhríawe mó weh mahbíreq íre nogu ahráí wíre. Tébiti kahnáh máhbí wenáwíq Sósépa míowana Máhríaga we kérénaútaq Kébáriga weba tuwe.

28 Webá tuena wensabé, Aiq míahno éna Maniká itene Wahnahnka arensabé anotahtaq arutaboiratena arereq míehre úwe.

29 Úwana Máhríaga mi ehwéh iwíáhue tagéna wewe náhenéna, Aneq ehwéhpómo. Íre niahteboge éna iwíáh kikirúwe.

30 Iwíáh kikirúwana íopeqté ánínká wensabé, Máhríao, íre áhreúno. Manikánka arensabé anotah arútábóiratéhre.

31 Minayabe are kía míaniewóne. Are kía mé animai maqmíéhnaq Sísae ue áwírato.

32 We anotah aní míahnara áhnte kegá wensabé, Maniká Iteribone ah-ninkáwá wíre ataneherawoe. Maniká itene Wahnahnka wensabé, Tébiti arene aigaqnaga Ísara ke wahnahnúnserah arega moq se wahnahniniewóne atankéhe.

³³ We Sékópa kahnáh ánimárí ahriahri wahnahnaritena wene wahnahné tanáhráq íre parabaginawire úwe.

³⁴ Íópeqté ánínká teawuwana Máhriaga wensabé, Íné íre wehreq nogú ání púana árahue kía míaninkono úwe.

³⁵ Úwana íópeqté ánínká wensabé, Manikáne Awanka areba tuena non-ahwega marakó akariuriéhnserah areba moq akariuriankehe. Manikánka págege atena kawerue auráq matiankehe. Minayabe mó kegá arega maqmíéhna anínsábé, Kaweqtaq mía míai aní míre éra we Manikáne ah-ninkáwá wíre ataneherawoe úwe.

³⁶ Íópeqté ánínká mó mahraréna, Mó kegá arenawahrah iní wenáwíq Érisábétinsabé, Orahinine atárowana we orenínéna amahnága kía míéhre. We abapete morá ío kía ména animai maqmiankéhe.

³⁷ Manikánka moke miraorahi mino úwe.

³⁸ Úwana Máhriaga wensabé, Íné Manikáne arambehriu ahráriuqe. Arega aiq irarénanserah Manikánka mirainkehe úwana íópeqté ánínká we auwena pokúwe.

Máhriaga Érisábéti koragó ehwehne.

³⁹ Mi tanáhráq Máhriaga Érisábéti koraganieéna apubúue sokahuena pokue Súría marákórápéq áhnte sawéh korabeq kiuwe.

⁴⁰ Kiena Sékáráiane nahupeq kibekéna Érisábéti mehweh atowe.

⁴¹ Mehweh atowana irotaq wene arupipeq mío anínká anotah kabau kabauúwe. Kabau kabauúwana Manikáne Awanka Érisábétiba séna iwíáh atowe.

⁴² Iwíáh atowana Érisábétiga anotahtaq mahraréna, Máhriao, Manikánka mó inínsónsábé arutaboíréna peh arerensabé anotahtaq arutaboíratéhre. Manikánka arega maqmíéhna anínsábé anotahtaq arutaboíratéhre.

⁴³ Íné pehgáriq iní múqe. Néne Wahnahne anowagá aneqsabé ínéba seno?

⁴⁴ Írátiahno. Amahnága arene ehweh írótaq ínéga maqmíáhna aniné arupipeq eyoyói puana nirupipeq kabau kabauire.

⁴⁵ Arega Manikánka eqmatai aniné ehwehnsabé aiq pútaraginawire iwíáhurónayabé Manikánka arensabé, Kaweróne atéhre úwe.

Máhriaga igonkónú ehwehne.

⁴⁶ Máhriaga mahraréna,

Néniwanka itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atéhre.

⁴⁷ Manikánka íné kaweraintéh anínsábé iwíáh iwíáh atóqe.

⁴⁸ Ínéwé pehgáriq inínéna Manikáne arambehriu iní míóganawe wega íné tagéna ínénsabe arutaboíraitéhre. Mókake ómi kehinánká ínénsabe iraréra, Manikánka ínénsabe anotahtaq arutaboíratéhre igehe.

⁴⁹ Maniká peh anotah pagégé anínéna íné áhnte séhréh aintáráirara sega mirarue irarigehe. Manikámé anotah kawéq áwíqkakaq aní míéhre.

⁵⁰ Manikánka mó tanáhráq mó tanáhrárué ahriahri wensabé áhteno keyábé arutaboírarítéhre.

⁵¹ Wewene ayahtate págege sansánue sokigi aíre. Mó kegá, Itewe anotah ánimárí múne iwíáhéra píribahriowana Manikánka mi ke kaqsúéhrrara kobeq séberagowe.

⁵² Wega anotah wahnáh ánimárí wahnahnorabeqte kaqsuena pehrápeqte ánimárisábé wahnahnoro arítéhre.

⁵³ Wega sirupibii ke kaweq naneqmarí náriena áhnte kéh ké íre náriasa pehipi kaqsúéhre.

54-55 Manikánka Ébárahmareq wene anahwareq itene igaqnaréhreqsabé, Ahri-ahri nirutaboiraítanauge ire. Wegá mi ehwéh ahrreraq matawéna wene arambehri anímáí Ísara keyábé arutaboiraítana séhréh arítéhre úwe.

56 Máhríaga mi ehwéh iraréna apahtáro íótáq kaegaeéna Érisábétine nah suena wene nahtapeq pokúwe.

Sóni maqmaro ehwéhne.

57 Wene maqmare tanáhráq sútaq Érisábétiga animai maqmarowe.

58 Manikánka wensabé anotahtaq arutaboiraítéhre éhwéhnúwara wene iyahnaboreq wenawahrahreqka irera wereq moráráq iwíáh iwíáhuwe.

59 Iwíáh iwíáhéra mi aní abapete apahtáro wéhékáh míotaq sega wene áú amurúruanehéera séra mahraréra, Wenabo áwíq Sékáráíá wire. Mah karíq ánínsábé moq abowá áwíq Sékáráíáe atanéhe uwana

60 wenanoga, Ahqáho aritena, Sónie ue áwíratayehetauye úwe.

61 Úwara sega wensabé, Mi áwíqmé íre arenawahrah síwíq míre éra

62 wenabonsabé siyahnkaratáté áwíqme kasenéra, Arenahnínsábé arega inse ataníbo uwe.

63 Úwana Sékáráíaga ayahnkaratáté awirena, Pépahq menio úwara pépahq áwúwana wegá sehiranéna, Wenáwíq Sónie ue sehiranúwara áhtenuwe.

64 Áhtenuwana Sékáráíane áwéh kaweragúwana wegá apubúue irarerahéna Manikánsabe pahsuqme iwíáh iwíáh atowe.

65 Mibeqté kégá mi otáq sánsá tagéra áhre aguware Súría marákórápéqté kégá sáwéhrapeqté mitaq teri mahtaq terinúwara moke írówe.

66 Mi ehwéh író kega sirupipeq iwíáhue tagéra, Mah aní mókake aneq mirainkehbo éra Manikánka we págegeue séhréh atanawire iwíáhuwe.

Sékáráíaga irarú ehwehne.

67 Manikáne Awanka mi aniné abowá Sékáráíaba sure iwíáh atowana wegá kahna naneqsabé mahraréna,

68 Maniká itene Wahnahnka Ísara ke meirena kaweraitanieéna si puaq iwíáh iwíáh atone.

69 Wegá anotah aní ite kaweraitahna aní omaq atéhre. Mi anímé Tébiti kahnáh aníne.

70 Minayabe Manikánka wene ehweh iraru ke naho iwíáh aritowara teiúwe.

71 Itensabé iuwahrieh ke itene naruoga ite saiqnaríáhsábé sega iubiyeheéna wegá meirena kaweraitankéhe.

72 Manikánka omasa éhwéh aiq ahrreraq matawéna itene igaqnaréhyabe arutaboiraítana séhréh aritowe.

73 Wegá itene igaqna Ébárahma mirainauge ú ehweh teawena,

74 Itene naruoga saiqnaríáhtáq koweiraníe úwe. Minayabe íre áhrea peh wene arambehri miraonehqmúne.

75 Moke itene ogamé tanáhráq Maniká awahbeh sansánéq kaweqtaq méq wene arambehri tábúsoqme miraonehehqmúne úwe.

76 Manikáne Awanka mó iwíáhatowana Sékáráíaga wenahni Sóninsabé mahraréna, Nénahnino, mó kégá arensabé, Maniká itene kiotaigme Wahnáhné ehweh iraréna aní móne ataneherawoe. Itene Wahnahne ah kaweraránkéhboq arega ebeq pokinkehe.

77 Manikánsabe áwíahraqso ke oganúq sitankéhboq se merirena sene ahbabáqsabe kaweraritankéhe ue terinkéhe.

78 Manikámé áhnte arútábóiraítéh aní mía míaire. Pópoqnahga áhníbórá kiembogina inserah Manikánka ite áhníbórá kaweraitanaire.

⁷⁹ Sunkíkírabeq pukoraho ke tagagehboq Manikánka ahtapeq téhraitankéhe. Minayabe wega iahnkahrínaq ite iru ukiq ítéh áhtápéq nogoráhúne úwe.

⁸⁰ Manikáne Awanka iwíáh atowana Sékaráíaga mi ehwéh wenahni Sóni teawuwe. Mi aní anonurena Maniká awahbeh sansánsábé arutaboirena sehgiuwe. Wega Ísara ke ehweh terie tanáhráq íre suriotaq peh abatapi úpeq kaegaeúwe.

2

Máhríaga Sísa maqmaro ehwéhne.

(Mátíyu 1.18-25)

¹ Mi tanáhráq anotah wahnáh aní wenáwíqtare Sísáhri Ógáhsátu moke Aroma keráq wahnahniatowe. Wega moke wehuke síwíqmari púkuipéq sehiranoro aritowe.

² Mi tanáhráqmé Aroma kegá ebeq síwíq sehiranu tanáhráre. Wehukení wenáwíq Kúwíríníahsi Síría marákórápéqté kéné wahnah míotaq sehiranue meyowe.

³ Aroma wahnáh kegá moke síwíqmari meyanehéera ómiga sensuwahpeq pokuwe.

⁴ Sósépawe Tébiti kahnáh aní ména Néhsara suwahpeq Kehrari marákórápéq suena Síría marákórápéq Pétáriéma suwahpeq Tébiti kahnáh suwahpeq kíuwe.

⁵ Sensíwíq terieyeheéra Sósépareq wene ahre ararí Máhríareq Néhsara suwahpeq kíúye. Máhríawe anotah kia míowe.

⁶ Segá Néhsara suwahpeq kíúyataq we ani maqme tanáhráq wahtonúwe.

⁷ Páhsintía nahmári máhriq íre ko púara sega káhone nahtapeq káúye. Mitaq Máhríaga wene ebeq piah anímái maqmarena ambanta ánáhnkiwe mi kané táhutahuq kunúbáipéq suge atowe.

Íopeqté ánínká sipisípiq wahnahnu ke teriu ehwéhne.

⁸ Mi ke suwahpeqte áhnánsáhrápéq sipisípiq wahnáh anímári uworapeq méra sene kamarítáq wahnahnuwe.

⁹ Wahnahnuwana íopeqté ánínká ábóraragúwana Maniká itene Wahnahne téhreh naneqka anotahtaq téhrówara sega anotah ahré aguwe.

¹⁰ Íopeqté ánínká sensabé, Íre áhreoro. Írátíáhro. Mah kawéq éhwéh teinieéna suge. Teiú éhwéhnká ómi kehináné sirupipeq anotahtaq eyoyó aritankéhe.

¹¹ Tébiti kahnáh suwahpeq ite meirena kaweraitahna aní inokáhpeq maqmíéhre. Manikánka we omaq atowana we anotah Wahnáh aní ména ite meirena kaweraitahna aní míre.

¹² Aniné ambanta ánáhnkiwe káhone táhutahuq kunúbáipéq míéhre tagéq we wire ue ahtebagehe úwe.

¹³ Úwara peh íregáritaq íopeqté kegá ábóraragéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atera mahraréra,

¹⁴ Maniká kiotaigme aníniraq wensabé iwíáh iwíáh atone. Mah marákó marákóipéq Maniká awahbeh sansá sehgiúra ke siru ukiqsitankéhe uwe.

Sipisípiqtaq wahnahnu kegá Sísa korago ehwéhne.

¹⁵ Íopeqté kegá se suera íopipeq tuekutaq sipisípiqtaq wahnahnu kegá seye náhenéra, Manikánka tei ánínsábé Pétáriéma suwahpeq koraganehboq pokonehe uwe.

¹⁶ Pokonehe éra pehbeheráh pokue anebahruwana mi aní káhone táhutahuq kunúbáipéq sugowara Máhríareq Sósépareq míóya tagowe.

¹⁷ Tagéra pokue íópeqté áníné ehweh mitaq teri mahtaq terinuwe.

¹⁸ Terinuwara író kegá sipisípiq wahnáhmáríné ehwehnsabé iwíáhue tagéra, Aneq ehwéhpómo íwíáhéra áhtenuwe.

¹⁹ Máhriaga moke mi ehwéh ahreraq matawéna wene arupipeq iwíáh atawéna tagówe.

²⁰ Sipisípiq wahnáh kegá kouwekéra sega író ehwéhnkákáq tago naneqs-abéákáq Manikánsabe iwíáh íwíáh atówe. Iwíáh íwíáh atera, Íópeqté ánínká teínserah aiq pútaragire uwe.

Sega Sísae ue áwírató ehwehne.

²¹ Máhriá íre kía míotaq íópeqté ánínká wensabé, Are ani maqmíéhnaaraq Sísae ue áwírató úwe. Minayabe mi aní maqmarowara abapete apahtáro wéhékáh míotaq sega wene áú amurúruera Sísae ue áwíratówe.

Símióniga Sísá tagéna pahsuo ehwéhne.

²² Mósísiga sehgióro ú ehwehnká irarinserah sene wánítapeq mósosue tanahráq parabagútaq Sósépareq Máhriareqka Sísá Sarúsarama suwahpeq meqmera Manikánsabe, Arene ani míankehe uye.

²³ Minayabe itene Wahnahne ehwehnka mahraréna, Itene ebeq piah anímáigáú ómi meriqme Maniká ménáwéro ire. *(Wok Pris 12.1-8)*

²⁴ Itene Wahnahne ehwehnka mó mahraréna, Téhtaré kibókíraré náwétao. Kiboki írakaunínaraq téhtaré píná áráhqtaré náwétao ire. *(Wok Pris 12.8)*
Sega mi ehwéh sehgioyeheéra Sísá meqmera kíúye.

²⁵ Sarúsarama suwahpeqte kóré wenáwíq Símiónie. Wegá Maniká awahbeh sansánsabé arutaboirena kaweqtaq mía míaéna Ísara ke kawerarite tanáhráqsabé áwénunúwe. Áwénunúwana Manikáne Awanka wereq mía míaéna

²⁶ ehweh teawena, Arewe pehipi íre pukiniewóne. Írakaumo. Ebeqme ite meirena kaweraitankeheéna itene Wahnahka omaq ato aní tagé anehe pukinkehe úwe.

²⁷ Manikáne Awanka mi koré iwíáh atowana wegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq kibekúwara Sísane anoibo akéqká Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgioyeheéra Sísá meqmera mitaq kíúye.

²⁸ Kíúyana Símióniga tagéna Sísá sawiwena Manikánsabe iwíáh íwíáh atena mahraréna,

²⁹⁻³⁰ Néne Wahnahno, arene arambehri aní míóge. Arega eqmarahna anímé ite meirena kawaraitahna anímé néne niuranka amahnága aiq tagoge. Minayabe arega aiq teniátóna ehwéh aiq pútaraginkehboq niru ukiq intehnana pukono.

³¹ Ómi kehiná míáhrabeq arega kaweraitahna aní eqmarahne.

³² Wegá téhrehnka inserahnínaraq nahnsonka kaweq ah tagagehe. We míéhnsabé Ísara ke arenawahraha iwíáh íwíáhigehe úwe.

³³ Símióniga Sísá éhweh mahrarúwara Sísane anoibo akéqká mi ehwéhnsabé áhtenéra áhnte iwíáhuye.

³⁴ Iwíáhuyana Símióniga sensabé, Pehwehrue míáhtao éna wenano Máhriánsabé mahraréna, Mah anínká áhnte Isará ké séhréh aitankeheéna Manikánka we omaq atéhre. Séhréh aitahnaraq mó kegá we sinehepeq suehrara mó kegá wensabé aiq pútare atagéhe. Wegá Manikáne sansá sokigi ínaraq áhnte tagehra kegá wensabé éhruru atehrana

³⁵ sirupipeqté áhbábáq ábóraq aginawire. Minayabe sogiqka agaréq áwítáq anotah erinserah arene arupipeq anotah eragínah pukorahuge íwíáhiniewóne úwe.

Áhna korenínká miraúnsabe ehwéhne.

³⁶ Manikáne ehweh irarú iní wenáwíq Áhna mitaq míowe. We Pánúérine ayahunkawa ména Áséra kahnáh iní ména naho kóréní míowe. We wehkútaq abapete téhtaré ópéq wenawehqseq míowana

³⁷ wenawehq pukúwana íregáritaq ópéq peh kéweiní ména we 84 ópéq míowe. Wegá Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq íre suena peh mitaq mía míaéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atotaq wega táhutahuq awehriéna púreq aruqarurúwe. Wegá mitaq wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakákáq Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe.

³⁸ Mi tanáhráq wega Sísa tagéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atena Sarúsarama suwahpeqte ké merirena kaweraritahna anínsábé áwénunu ke Sísa éhweh teriuwe.

Sósépa akéqká Sísa meqmera Néhsara suwahpeq kouwekuya ehwéhne.

³⁹ Wenanoibo akéqká moke Mósísine ehweh sehgiara mitaq suera sensuwahpeq Kehrari marákórápéq Néhsara suwahpeq kouwekuye.

⁴⁰ Kouwekuyana mitaq Sísa anonurena págege ahtébiá ání úkúwana Manikánka wensabé arutaboíréna séhréh ata ataúwe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekú ehwehne.

⁴¹ Sípane anoibo akéqká mó ópéq mó opérué sótaikú siahreraq ko tánáhráq Sarúsarama suwahpeq táhutahuroyeheéra poku pokuye.

⁴² Sísa anotah anímái úkútaq airápété téhtaré ópéq míotaq wereq wenanoibo akéqseqka Sarúsarama suwahpeq pokuwe. Segá Asiu kené sánsá sehgieneheéra pokuwe.

⁴³ Táhutahuq tanáhráq parabagúwara mi akéqká mitaq suera sensuwahpeq kouwekuyana Sísaga Sarúsarama suwahpeq kowíowara wenanoibo akéqká minayabe íre íróye. Segá íre irera, We itene iyahnabo anímárinseq nogíre iwíáhéra peh morá wéhékáh nogúye.

⁴⁴ Wegá seba íre súwara wensabé anebahréra sensuwahraheq sene iyahnabo anímárinseqsabé, Sísa tagaho ue kasenuye.

⁴⁵ Anebahrüyana we íre ábóraq míonsabe segá Sarúsarama suwahpeq anebahroyeheéra kiwekuye.

⁴⁶ Segá anebahréra téhtaré wéhékáh íre ábóraqmarera apahtároráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq anebahréra Sísa mitaq tagoye. Tagoyana Sísaga íwáhnoru kené ehweh iranieéna sereq tútuue ména wega iwíáhu ehweh kasenúwe.

⁴⁷ Kasenúwana moke wene ehweh író kega iwíáhéra, Mah anímé áhnte ahtébiá áníne. Wegá peh ahtebia éhwéh pahsúéhre iwíáhuwara

⁴⁸ wenanoibo akéqká mina tagéra áhtenuye. Wenanoga wensabé, Nénahnino, arenaboreq ínereqka are áhnte anébáhréta irupipeq anotahtaq págegeúye. Aneqsabé itensabé íre iwíáhia miraono úwe.

⁴⁹ Úwana Sísaga sensabé, Aneqsabé ninebahroyo? Nánibone nahtapeq míahrahume íre tagariehyo úwe.

⁵⁰ Úwara segá mi ehwéh áwahewé íre ahteboye.

⁵¹ Sísaga Néhsara suwahpeq se kérérena sene ehweh kawerue sehgiuwana wenanoga minayabe moke ahrreraq matawéna iwíáhuwe.

⁵² Sísa mó anonurena anotah aní ahtebia ání míowara Manikánka wensabé arutaboírúwara wehukega wensabé iwíáh iwíáhuwe.

3

*Sóni wání meri merinú anínká teriu ehwehne.
(Mátíyu 3.1-12; Máhka 1.2-8; Sóni 1.19-28)*

¹ Anotah wahnáh ání wenáwíqtare Sísáhri Táíbériúsa míowe. Wega 15 opéq wahnahnúwana mó wahnáh ání wenáwíqtare Póntiása Páhírati ména Súría marákórápéq wahnahnúwe. Mi tanáhráq Érótiga Kehrari marákórápéq wahnahnúwana wenábáq wenáwíq Pírípi ména Ítúria marákóákáq Tárakóniti marákóákáq wahnahnúwe. Wahnahnúwana mó wahnáh ání wenáwíq Árisánia ména Ábíreni marákórápéq wahnahnúwe.

² Wahnahnúwara Ánásareq Káiyápásareqka Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéréq wahnahnúwe. Mi tanáhráq Sékaráiane ahninkáwá wenáwíq Sóni abatapi míowana Manikánka terie arámbéhrí atowe.

³ Terie arámbéhrí atowana Sóniga moke Sorana aroipéq wahtotaq ko marákórápéq kure ehweh teriuwe. Teriena, Manikánka itene ahababáqsabe kaweraitankéhoq ahababáq sansa sueq kaweqtaq míáhro. Itene ahababáq sansa sueq kaweqtaq míéhraqmé wání meiníe úwe.

⁴ Minayabe Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Áísáiaga naho púkuipéq sehiranue mahraréna, We uworapeqté sawai sawaiéna mahraréna, Itene Wahnah sína ahmé aborisahro. Wene ah kaweraráhro.

⁵ Mi ah obarirankeheéq nonsuwewarí akariaruqme anotah sawéhwárínkákáq káriq sawéhwárínkákáq apansuqme mi ah tábúsoq maráhro. Aesa áh obaríqme sabahro. Ebah masahpawe kaweroro.

⁶ Manikánka kaweraitahna arámbéhrí mah kehiná kéhínánká tagagehe ire úwe. *(Aisaia 40.3-5)*

⁷ Áhnte wehekéqká wání meyanehéera Sóniba suwana wega sensabé, Itewe wehene animarí móe. Manikánka anotahtaq kamah ainehboq pehbeheráh pokoro insega teiro?

⁸ Itene ahababáqmari sueq kaweq sansánoro. Mirairataq Manikánka tagéna ite amahnága mó sansánowe íwíáhinkehe. Ébárahma itene igaqna míéh púaq itewe kaweq ke míone éq iteitensabé irariyeho. Manikánka mah ebáhmáritáté Ébárahmane anahwaréh mirarahráhire.

⁹ Wehukénínká awanká áwaheraq tehsúme maréhraha kaweq será íre íyéh áwánká moke apiwe ira pariankéhe úwe.*

¹⁰ Sóniba su kegá wene ehweh irera wensabé, Aneronehnikono uwe.

¹¹ Aneronehnikono uwana wega sensabé, Téhtaré síótí matíéh ánínká íre síótiakáq ání peh morá síótí náwo. Áhnte topáh matíéh ánínká tabonah ke wehwehúno úwe.

¹² Táhkísi moné meyháh kegá wání meyanehéera Sóniba séra wensabé, Íwáhnoraníno, ite aneronehnikono uwe.

¹³ Aneronehnikono uwana sensabé, Wehukene móne pehipi meyhéboq peh morá táhkísi móné meyháhro úwe.

¹⁴ Sónitía kegá wensabé, Itewe aneronehnikono kasenuwana wega sensabé, Mó kené ménsámehnsá meyanehéeq wehuke subiqmareq pehipi meyého. Sensabé péhe éhwéh ariteq sene ménsámehnsá pehipi meyého. Itene arambehriyabé meyháhna apéq awehraq kéhre íwíáhoru úwe.

¹⁵ Manikánka Asiu ke merirena kaweraritankeheéna peh morá ání omaq atowara Asiu kegá we áwénunuwe. Asiu kegá Sónine ehweh irera éhnehéna íwíáhéra, Sóniwe itega áwénunuwana anípómo uwe.

* **3:9:** Mi ehwéh áwahewé aigarápéqté éhwéh Mátíyu 3.10 tagáhno.

16 Uwana Sóniga sensabé ayahqme teriena, Inehe si anímé anotah aní ména iné kiotaqme aní míre. We anotah aní púana inéga wene súu nahniáq pugereyabe íre awehrari aní múge. Wega Manikáne Awa iteba eqmarankéhe. Wehukenínká uworapeq kekiaréhrena anotah irárehnserah Manikáne Awanka iteba tuinkéhe.

17 Wehukega ayu siqmíáhtáq sega kaweq ayú sene nahtapeq sáharera íre kaweq ayú iraipéq súáhwe. Mira onserah Manikánka eqmaréh ánínká kaweqtaq míáh keyábé, Néne mátaburapeq kiwíáhro aritena ahbabáq keyabé, Íre puinkorahi iráipéq mía míaoro aritankéhe úwe.

18 Sónine ehweh író kega iwíáhigehéena wega áhnte mó mina tahnsa éhwéh pahsuena oga mé ehweh teri terinúwe.

*Érótiga Sóni karabúsiipéq móato ehwéhne.
(Mátíyu 14.3-4; Máhka 6.17-18)*

19 Érótiga wenábáqne ahre Éróriása meywana Sóniga minaakaq wene mó ahbabáqkákáqsábé abiahnsa atena íre kaweróne atowe.

20 Íre kaweróne atowana Érótiga sóntía keyábé, Sóni táhtoqme karabúsiipéq móátáhro úwara táhtoqme karabúsiipéq móátówe. Minayabe Érótine ahbabáq áhnte agúwe.

*Érótiga Sóni karabúsiipéq íre móatotaq Sóniga Sísa wání meawu ehwéhne.
(Mátíyu 3.13-17; Máhka 1.9-11)*

21 Sóniga áhnte ke wání meriena Sísa moq wání meyawuwana púrerútaq sabona sawekúwana

22 Manikáne Awanka tunse kiboki tahnsanéna Sísa márunsurahúwe. Marunsurahúwana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Are niruní nénáhní móne. Arensabé nirutaboiruge úwe.

*Sísane aigaqnaréh síwíqmari kéh éhwéhne.
(Mátíyu 1.1-17)*

23 Sísaga wene arambehri áhwárótaq we 30 opéq marakóipeq míowe. Wehukega iwíáhéra, Sísawe Sósépane ahninkáwáe uwe.

Sósépawe Érine ahninkáwáe.

24 Ériwe Mátátine ahninkáwáe.

Mátátíwe Áriwáine ahninkáwáe.

Áriwáíwe Mékine ahninkáwáe.

Mékiwe Sánáine ahninkáwáe.

Sánáiwe mó Sosépáne ahninkáwáe.

25 Sósépawe Mátatíasane ahninkáwáe.

Mátatíasawe Émósine ahninkáwáe.

Émósiwe Náhúmane ahninkáwáe.

Náhúmawe Ésarine ahninkáwáe.

Ésáriwe Nágáine ahninkáwáe.

26 Nágáiwe Matane ahninkáwáe.

Matawe Mátatíasane ahninkáwáe.

Mátatíasawe Séménane ahninkáwáe.

Séménawe Sósékane ahninkáwáe.

Sósékawe Sórane ahninkáwáe.

27 Sórawe Sóánánane ahninkáwáe.

Sóánánawe Árésane ahninkáwáe.

Árésawe Sérúbábérane ahninkáwáe.

Sérúbábérawe Séátíerane ahninkáwáe.

Séátíerawe Néríne ahninkáwáe.

28 Nériwe Mékine ahninkáwáe.

Mékiwe Éráine ahninkáwáe.
 Éráiwe Kósámáne ahninkáwáe.
 Kósámawe Émárámane ahninkáwáe.
 Émárámawe Éane ahninkáwáe.
²⁹ Éawe Sósúane ahninkáwáe.
 Sósúawe Éríésárane ahninkáwáe.
 Éríésárawe Sórímáne ahninkáwáe.
 Sórímawe Mátátine ahninkáwáe.
 Mátátiwe Áríwáine ahninkáwáe.
³⁰ Áríwáiwe Símíónine ahninkáwáe.
 Símíóniwe Súrane ahninkáwáe.
 Súrawe Sósépane ahninkáwáe.
 Sósépawe Sónámune ahninkáwáe.
 Sónámuwe Éríákímáne ahninkáwáe.
³¹ Éríákímawe Mériáne ahninkáwáe.
 Mériawe Ménáne ahninkáwáe.
 Ménawe Mátátane ahninkáwáe.
 Mátátawe Nétánine ahninkáwáe.
 Nétániwe Tébitine ahninkáwáe.
³² Tébitiwe Sésine ahninkáwáe.
 Sésiwe Óbétine ahninkáwáe.
 Óbétiwé Póásine ahninkáwáe.
 Póásiwe Sámónine ahninkáwáe.
 Sámóniwe Násónine ahninkáwáe.
³³ Násóniwe Ámínárápane ahninkáwáe.
 Ámínárápawe Átínine ahninkáwáe.
 Átíniwe Áránine ahninkáwáe.
 Árániwe Ésarónine ahninkáwáe.
 Ésaróniwe Pérésane ahninkáwáe.
 Pérésawe Súrane ahninkáwáe.
³⁴ Súrawe Sékópane ahninkáwáe.
 Sékópawe Áhísáhkine ahninkáwáe.
 Áhísáhkiwe Ébáráhmane ahninkáwáe.
 Ébáráhmawe Térane ahninkáwáe.
 Térawe Náhórane ahninkáwáe.
³⁵ Náhórawe Sérúkane ahninkáwáe.
 Sérúkawe Áréune ahninkáwáe.
 Áréuwe Pérékane ahninkáwáe.
 Pérékawe Ébérane ahninkáwáe.
 Ébérawe Sérane ahninkáwáe.
³⁶ Sérawe Káínane ahninkáwáe.
 Káínawe Ápásátine ahninkáwáe.
 Ápásátiwe Síémáne ahninkáwáe.
 Síémawe Nóahne ahninkáwáe.
 Nóahwe Áramékane ahninkáwáe.
³⁷ Áramékawe Métúsárane ahninkáwáe.
 Métúsárawe Ínókune ahninkáwáe.
 Ínókuwe Sárétane ahninkáwáe.
 Sárétawe Máhrárárine ahninkáwáe.
 Máhráráriwe Káínánane ahninkáwáe.
³⁸ Káínánawe Énósane ahninkáwáe.
 Énósawe Sétine ahninkáwáe.
 Sétiwé Éhrámáne ahninkáwáe.
 Éhrámawe Manikáne ahninkáwáe.

4

Owainawanka Sísa áhwárawe tagó ehwehne.
(Mátíyu 4.1-11; Máhka 1.12-13)

¹ Manikáne Awanka Sísa req mía míaúwana Sísa Sorana aroipéq suena pokúwana Manikáne Awanka abatapi móatowe.

² Móatowana abatapi ména áhnte wehekáh 40 wehekáh mitaq míowana owainawanka weba séna Sísa ahabárinkeheéna áhwárawe tagéna áwíoqnówe.

Mi tanáhráq Sísa táhutahuq awehriéna 40 wehekáh parabagútaq anotah arúpibíúwe.

³ Anotah arúpibíúwana owainawanka wensabé, Are Manikáne ahninkáwá miahna puah mah ebáhmárinábé tópah úkúno ato úwe.

⁴ Úwana Sísa wensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Tópahnka wehuke íre oganúq sitahráhi nanere ire úwe. (Lo 8.3)

⁵ Úwana owainawanka Sísa meqmena moke mah marákó marákóipéqté wáhnáhné arambehri apubúue sokigi atena

⁶ wensabé, Ínéwé iwíáhue omaq atáhna anínká moke tagáhna ke wahnahninkehe. Mina omaq ate arámbéhrí peh ínénéne arambehri wire.

⁷ Arega ínénsabe arehunseraráq mé iwíáh íwíáh aintehnana arega moke tagáhna ke wahnahnúno ataníe úwana

⁸ Sísa wensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Maniká itene Wahnahnsabé iwíáh íwíáh ateq webataq we awahbeh arámbéhrí miraoro ire úwe. (Lo 6.13, 10.20)

⁹ Úwana owainawanka Sísa meqmena Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh nahnsorapéq móatena wensabé, Are Manikáne ahninkáwá miahna puah maraipéq ahkuagúno úwe.

¹⁰ Ahkuagúno éna wega minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Manikánka wene íopeqté keyábé are wahnahnatiáhro aritankéhe.

¹¹ Ebahtaq arene aigará peraq míéhneho éra sene siyahnkaratáté are pankergéhe ire úwe. (Buk Song 91.11-12)

¹² Úwana Sísa ahqáho atena wensabé, Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Maniká arene anotah Wahnáh áhwárawe tagé áwíoqnéhneho ire úwe. (Lo 6.16)

¹³ Úwana owainawanka mi tanáhráq mó íre áhwárawe tagéna peh túbáh agúwe. Sísa anotahtaq ahqáho atonsabe owainawanka iwíáhéna, Mó tanáhráq kouwekinie éna we auwena pokúwe.

Sísa Kehrari marákórápéq wene arambehri áhwáro ehwehne.
(Mátíyu 4.12-17; Máhka 1.14-15)

¹⁴ Manikáne Awanka Sísa págege atowana wega Kehrari marákórápéq kouwekúwara we éhweh mitaq teri mahtaq terinuwe.

¹⁵ Mirauwana we Asiu kené momiwí nahmáritápéq síwáhnorúwara ómiga wensabé iwíáh íwíáh atówe.

Néhsara suwahpeqte kégá Sísansabé anotah abíáhnsá ató ehwehne.
(Mátíyu 13.53-58; Máhka 6.1-6)

¹⁶ Sísa wenawahpeq Néhsara pokéna ahrena ahrena wehekáh wene sánsánéna Asiu kené momiwí nahtápéq kibekúwe. Kibekéna Manikáne ehweh sáhnsahinieéna iriwe míowe. Iriwe míowara

¹⁷ mitaqté kégá Áísáíaga sehiranú pukú Sísa áwúwana mi pukúipéq kabarue mah ehwéh kotaq sáhnsahuwe.

18 Wega sáhnsahwe mahraréna,
Manikáne Awanka ínéba ména págege aintena, Tabonah ke néne kaweq
ehwéh korerio éna eqmaq núwéhre. Saiqnariéh keyábé sabirue ehweh
korerio. Aura pira keyábé siura ebioráho ehwéh korerio. Síwioqnahwara
sirupipeq umehi keyábé sabirue ehwéh korerio.

19 Manikánka kaweraritahna tanáhráqsábé korerio éna eqmaq núwéhre úwe.
(Aisaia 61.1-2)

20 Sísaga aiq sáhnsahwe parabaruenta mi pukú wahnah aní awena tútuue
míowara moke mitaq míó kega we ebitiówe.

21 Ebitiówana wega sensabé, Ínéga sáhnsáhú éhwéh íráhtáq ibora mi ehwéh
aiq pútaragire úwe.

22 Úwara moke míó kega wene ehwehnsabé iwíáh iwíáhéra seye náhenéra,
Kaweq ehwéhne éra áhtenuwe. Áhtenéra árahue mi kawéq éhwéh irarerahiro
éra mah anímé peh Sósépane ahninkáwá míéh mino uwe.

23 Uwana Sísaga sensabé, Iteriborehga mah pabéqmé éhwéh iraréna, Are
sóteh aní míahna puah arerene awahre kawerúno ewe. Itega ínénsabe, Arega
Kápénéáma marákórápéq ótaq sansá miraónaq irone iwíáhéq arega mitaq
miraunanserah mahtaq arenawahpeqkakák moq miraúno iwíáhoo?

24 Teiníboq írátíáhro éna, Wenawahraha Manikáne ehweh irari anínsábé,
Are íre Manikáne ehweh iraréna aní móne ata ataowe.

25 Aiq pútaq ehwéh teiníe. Naho Manikáne ehweh irarú ani Éráisa
marakóipeq míowana apahtáro ópéq mó opéq ákáhtaq íre ibonsúnsabe moke
mi marákórác anotah ehwéhrówe. Mi tanáhrác áhnte kewéinínsó Ísara kené
marakórapeq míowana

26 Manikánka Éráisa seba eqmaroo? Írakaumo. Manikánka we nahnsó
kewéiní Sárépáta suwahpeq Sáiróna marákórápéqté ínípá eqmarowe.

27 Manikáne ehweh irarú aní Érisa oga míotaq áhnte Ísara ke anotah
naonkákák ké míówe. Manikánka Érisa séhréh atehrana wega áhnte kawerari-
too? Írakaumo. Peh morá Síria marákórápéqté náhnsó wéh aní wenáwíq Néáma
anotah naonkákák míowana kaweratowe úwe.

28 Úwara moke mitaq momiwíu kegá irera anotah abíáhnsá atówe.

29 Abiahnsa atónsabe iriwe méra Sísá táhtoqme sensuwahpeqte
áhnánsáhrápéq abariwe móátówe. Mitaq mentú kowara sega Sísá mentúpipeq
pagunsuaneheéra móátówana

30 wega mi wehekéq ákáhpitaq kure pokúwe.

Sísaga owainawa kaqauwo ehwéhne.
(Máhka 1.21-28)

31 Sísaga pokéna Kehrari marákórápéq Kápénéáma suwahpeq tunse ahrena
ahrena wehekáh Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwe.

32 Págegeue síwáhnorú púara sega áhtenuwe.

33 Áhtenuwana owainawanka subiqmaq subiqmarú aní Asiu kené momiwí
nahtápéq míowana owainawanka iwíáh atowana anotahtaq mahraréna,

34 Sísao, are Néhsara suwahpeqte aní móne. Arega itewe aneraitaníbo?
Iubiq iuanie seno? Arewe Maniká míéhrabeq kaweqtaq mía míaóna aní móne.
Arewe aiq tagaríóge úwe.

35 Úwana Sísaga owainawansabé awehgu atena, Ehiya mé we auwe pokúno
atowana owainawanka wehekeq ákáhpi mi aní aunúnkaq márunsurahúwana
íre subisa pehipi auwena pokúwe.

³⁶ Pokúwara ómi míó kega anotah ahténéra seye náhenéra, Aneq pagégé éhwépo? Anotah wahnáh ánínká síwáhnorinserahnéna Sísaga pokúno éhwéh págegeue teriuwara owainawamarínká mi aní auwera pokowe uwe.

³⁷ Sísaga éhweh mitaq teri mahtaq terinuwara ómi mi marákórápéqté kégá írówe.

Sísaga Pítane ahrahnawa kawerato ehwéhne.

(Mátíyu 8.14-15; Máhka 1.29-31)

³⁸ Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq suena Sáimónine nahtapeq pokúwana Sáimónine ahrahnawa osoro awáhréúwara míó kega Sísansabé, Kawerato uwe.

³⁹ Uwana Sísaga awahre inípa kure wene máhriqtaq iriwe ména iraró awáhréyábé, Túbáh agúno atowana kaweragúwana mi inínká apubúue irigéna táhutaquq tíwe náriuwe.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwéhne.

(Mátíyu 8.16-17; Máhka 1.32-34)

⁴⁰ Íó tupekútaq awahre kené iyahnabo anímárínká se sehgiwera Sísaba mórítówe. Mórítówana Sísaga wene ayahnkaratáté moke awahre ke moraní moranínue táhtorowana sene awahre kaweragúwe.

⁴¹ Kaweragúwara owainawamarínká mó ke suanaútaq ehwehnabaéra Sísansabé, Are Manikáne ahninkáwá wóne éra mi ke suera pokuwe. Poku-taq Sísaga sensabé, Ehiya míahro aritowe. Owainawamarínká, Sísawe Manikánka wehuke kaweraritankeheéna omaq ato aní míre éra sirupipeq we tagaríónsabe Sísaga ehiyansá aritowe.

Sísaga mó ke suwahpeq kure kaweq ehwéh teriu ehwéhne.

(Máhka 1.35-39)

⁴² Ahyahbinkerotaq Sísaga mitaq suena abatapi pokúwe. Mibeqté kégá we anebahrue kure tagéra wensabé, Pokinehboq iteba sewíahno atówe.

⁴³ Atówana Sísaga sensabé, Inéwé mó kehiná suwahpeqkakáq Manikánka wahnahnirabeqte éhwéh wene kaweq ehwéh koreriníe. Manikánka, Korerio éna eqmaq núwátáire úwe.

⁴⁴ Sísaga Súría marákórápéq Asiu kené momiwí nahmáritápéq mi ehwéh koreri terinúwe.

5

Sísaga sípiipéq tútuue síwáhnorú ehwehne.

¹ Sísaga Kénésáréti kawéhú* áhnopeq iriwe ména síwáhnorútaq su kega Manikáne ehweh iraneheéra weba kowíórabeq áhnte ke soruparíó puana mitaq kígíúwe.

² Pahnsábátáhru kega sene sípiraré áhnopeq marera arahwéraq sene kahwe-warí pabeq paberuwana Sísaga mi sipíraré tagówe.

³ Su kega pagu pagununsabé Sísaga Sáimónine sípiipéq kie irigue wensabé, Mahtaq sue móbeq móatiahno úwe. Úwara sípiipéqté kégá wene ehweh seh-gíúwana wega mi sipíipéq tútuue ména áhnopeq míó keyabé síwáhnorúwe.

Pítarehga sene sípiakáq suera Sísaga kéro ehwehne.

(Mátíyu 4.18-22; Máhka 1.16-20)

⁴ Síwáhnorú ehweh parabagútaq wega Sáimónirehyabe, Pah meyagéhboq púrúrúia káwéhútápéq pokue kahwe tuparuqme uwe tagahro úwe.

⁵ Úwana Sáimóniga Sísansabé, Anotah aní móne. Itega inokáhpeq uwe taga tagaéwonana írakaunire. Peh arega tenienayabé mó uwe taganie úwe.

* **5:1:** Kehrari kawéhúme mó awíq Kénésáréti kawéhúne.

6 Sega sene kahwewarí tuparuqme uwera áhnte pah maqmíówe. Peh íregáritaq pah maqmíówana sene kahwewarí surakinaúnsabe

7 sega mó sipíípéq mío iyáhnábó ánimárínsábé siyah sahnupéra seséhréh aitáhro uwara sure mi sipíráréipéq pah márówana umehúnsabe sípiraré wánínkorahúwe.

8 Sáimóniwe we mó awíq Pítae. Wega mina tagéna Sísane auranabiahtapeq arehunserarác ména wensabé, Néne Wahnahno, ínéwé áhnte ahbábác ání mío púah arega nue pokúno úwe.

9 Se áhnte pah maqmíónsabe Pítareq wereq mío kereqka anotah ahténuwe.

10 Pítane iyahnabo anité sensíwíq Sémísireq Sónireqme Sébérine ahninkáwáraré míoýe. Pítarehga iwíáhunserah sega moq mira íwíáhuye. Sísaga Pítansabé, Íre áhreúno. Ibora arega kahweipéq pah maqmiahnanserah mókake wehuke ínéba meriqme sinkehe úwe.

11 Úwara sega sene sípi áhnopeq arahwéraq abariue marera moke suera Sísá kérowe.

Sísaga anotah naonkákácq ání kawerato ehwéhne.

(Mátíyu 8.1-4; Máhka 1.40-45)

12 Sísaga mó ke suwahpeq míotaq anotah naonkákácq ánínká we tagéna áhtenú púana arehunserarárue wene ayahqno káuqmunurawéna Sísansabé pagu pagunéna, Anotah ání móne. Are awahbáhnaraqmé kaweraintahráhone úwe.

13 Úwana Sísaga ayahnkahkahrue wenaneq táhtorena wensabé, Aiq mirauge. Are awaho ani míahno atowana mina irarútaq wene náonaba apubúue wagúwana kaweragúwe.

14 Kaweragúwana Sísaga wensabé, Are kaweratónsábé mó ke teríneho. Írakaumo. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánípá pokue arene anonka móreawo. Are awaho ani úkire igeqboq Mósísiga irarúnserahnue Manikánsabe titirúno úwe.

15 Úwara Sísaga miráú ehweh mitaq teri mahtaq terinuwara áhnte kegá wene ehweh iraneheéra suwe. Awahre kegá, Sísaga kaweraitankéhe íwíáhéra weba suwe. Áhnte kegá weba suwana

16 wega ahriahri miraúnserahnéna púrerinieéna abatapi pokúwe.

Sísaga aiayah pukia ání kawerato ehwehne.

(Mátíyu 9.1-8; Máhka 2.1-12)

17 Sísaga síwáhnorútaq Péhrasi† kereq Mósísine ehweh síwáhnoru kereqka mitaq tútuue méra írówe. Sega sensuwahpeqme Sarúsarama suwahpeqkakácq moke Kehrari marákórápéqté ké suwahpeqkakácq Súría marákórápéqté ké suwahpeqkakácq sensuwahpeq suera Sísane ehweh iraneheéra suwe. Manikánka Sísá págege atena séhréh atowana wega awahre ke kaweraritowe.

18 Mó kegá aiayah pukia ání wene sehitaq Sísaba móataneheéra sehgiwera suwe. Sísá míéh náhtápéq móatanehe íwíáhéra

19 áhnte wehekéq nahupeq kígiúnsabe sega íre kioráhuwe. Íre kioráhéra nahnsorapéq kire abogéh piruqmarera abahrabahrútaq aiayah pukia ání wene máhriqkakácq sehitaqmaqme wehuke míópi Sísane auranabiahtapeq márúnátówe.

20 Sega iwíáhéra, Sísaga kaweratanawire íwíáhuwana Sísaga sene iwíáh tagéna aiayah pukia ánínsábé, Náníbác móne. Arene ahbabác aiq kaweratóge úwe.

† 5:17: Aigárápéqté éhwéh Mátíyu 3.7 tagáhno.

²¹ Úwara Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoru kereqka seye náhenéra, Mah anímé Manikánsabe íre kaweq ehwéh atéhre. Ahbabáqsabe insega kaweraritahráhiro? Manikánka webataq wehukene ahbabáq kaweraritahráhire uwe.

²² Úwana Sísaga sene iwíáh irena sensabé, Itene irupipeqmé aneqsabé mira iwíáho?

²³ Aiayah pukia ánínsabé aneq ehwéh teawinínkono? Arene ahbabáqsabe kaweratóge teawinínkono? Are irigue ah nogo teawinínkono? Íre págege ehwéhme ahnabo?

²⁴ Iné wehukení úku anínká mah marákó marákó wehukene ahbabáq kaweraritahráhuge. Sokigi ainíboq tagaríáhiro éna aiayah pukia ánínsabé, Teawiníboq iro. Irigue arene máhriq mewe arene nahtapeq pokúno úwe.

²⁵ Úwana ómi ke míótaq mi anínká apubúue irigéna wene máhriq mewena Manikánsabe anotahtaq iwíáh iwíáh atena wene nahtapeq pokúwe.

²⁶ Pokúwara tago kegá anotahtaq áhtenéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atera seye náhenéra, Iboramé ótaq sansá tagóne uwe.

Sísaga Mátíyunsabé, Iné séniro ú ehwehne.

(Mátíyu 9.9-13; Máhka 2.13-17)

²⁷ Sísaga tuekúwana táhkísi moné meyo ani wenáwíq Áríwái‡ tagówana wega táhkísi moné meyorabeq tútuue míowana tagéna Sísaga wensabé, Iné séniro úwana

²⁸ wega irigue moke mitaq ko naneq suena Sísá kérowe.

²⁹ Áríwáiga wene nahtapeq Sísá kirabouwara áhnte táhkísi moné meyo kereq mó kereqka Sísarehreq táhutahuruwe.

³⁰ Táhutahuruwara Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoru kereqka mina tagéra Sísá kéro keyabé kasenéra, Táhkísi moné meyáh kéreq mó ahbabáq kéreqme itewe aneqsabé moráráq naho éra abiahnsa arítówe.

³¹ Sísaga sene ehweh irena sensabé, Sótehga awaho ke máráhsíni íre náriasa peh morá awahre ke náríre.

³² Mina inserah ínégé kaweqtaq míáh ké séhréh aritanieéna íre suge. Peh ahbabáq ke kaweraritanieéna suge úwe.

Sísaga táhutahuq awehrio sansánsabé síwáhnorú ehwehne.

(Mátíyu 9.14-17; Máhka 2.18-22)

³³ Wehukega Sísansabé, Sóni kéráh kegá mó wehekáh mó wehekáhnue kawerue púreroneheéra táhutahuq awehriowe. Awehriowara Péhrasi ke kérírah kegá moq mira aruqaruowe. Peh are kéráh kegá íre awehriéra pehipi nahwe uwana

³⁴ Sísaga pabeqme ehwéh teriena, Pahuwirotaqmé o menáhwé míéhtáqmé itega wene iyahnaboyabé, Táhutahuq awehrioro terieráho? Írakaumo.

³⁵ Mókake o menáhwé seba íre míahnaraqmé mi tanáhráq wene iyahnaboga táhutahuq awehrigehe úwe. §

³⁶ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Wehukenínká nahonáh sáhketí kawerinieéna o sahketí subansuqmaqme mi subánsátáté párúwe nahonáh sáhketí kawerinabo? Írakaumo. Miraitaq tahirímé nahonáh sáhketí mó subanki irino.

³⁷ Wehukenínká o nahníaq sera ano naho naho méméné áuyahwa antéhyápípéq íre ahkíre. Miraitaq tahirímé sera anonka muinaraq nahonáh antéhyá tapoagirana sera ano marakóraq antigi irino.

‡ 5:27: Mátíyuwe mó awíq Áríwáie. Mátíyu 9.9 tagáhno. § 5:35: Mi ehwéh áwahewé aigarápéqté éhwéh Mátíyu 9.15 tagáhno.

³⁸ Wehukeníká o será ano o antéhyápípeq ahkíre. Wehukega ahkírataq mi tehtaré náneqme kawerue kanae. O será anome kawerue kanae. Antehyamé moq kawerue kanae úwe.**

³⁹ Naho sérá ano neh anínká iwíáhime, Naho sérá ano áhnte tei puana mi anónká o será ano kiotaikire íwíáhire úwe.

6

Sísaga ahrena ahrena wehekáh arambehriéyabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 12.1-8; Máhka 2.23-28)

¹ Ahrena ahrena wehekáh Sísareq we kéro kereqka páréti mirao naneg será sotápéq kótaikutaq we kéro kega mi será késabariqme késabariqmeue kure ayahnué ái poruwe nowe.

² Nowara Péhrasi kegá sensabé, Ahrena ahrena wehekáh íre mirao naneg sansá míre. Aneqsabé miraoo uwe.

³ Uwana Sísaga sensabé, Itewe Manikáne púkuipéqté séhíramé Tébitireq we kéro kereqka sirupibiútaq mirau sansámé íre sáhnsahwe ahtebaho?

⁴ Wega Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq kibekue Manikánka tagankeheéra máró paréti mewe néna we kéro ke náriuware sega moq nowe. Mósísine ehweh irarunka mi parétiwé pehipéqté kégá íre nah nanere. Peh morá Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh kégá nahrahowe ire. *(1 Samuel 21.1-6)*

⁵ Sísaga sensabé, Íné wehukení úku anínká ahrena ahrena wehekáh wahnah wahnahnuge úwe.

Sísaga ahrena ahrena wehekáh sawenkahnia áyáhnkákáq áni kawerato ehwehne.

(Mátíyu 12.9-14; Máhka 3.1-6)

⁶ Mó ahrena ahrena wehekáh Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq kibekue síwáhnorúwana mitaq sawenkahnia áyáhnkákáq áni míowe.

⁷ Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka mitaq méra Sísá ehweh ataneheéra ahrena ahrena wehekáh wehukení kaweratanabiramo éra ebitiówe.

⁸ Ebitiówana Sísaga sene sirupipeqté iwíáh aiq tagéna ómi kegá tagotaq sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Iriwe míahno úwana we irigue míowe.

⁹ Irigue míowana Sísaga míó keyabé, Itensabé kaseninie. Mósísine ehwehnikawé ahrena ahrena wehekáhn sábé anere teiro? Kaweq sansá miraonehnikono? Íre kaweq sansá miraonehnikono? Wehuke kaweraritanehéeq séhréh aritanéhnkono? Íre kaweratanéhnkono éna

¹⁰ míó ke aurankaue tagéna sawenkahnia áyáhnkákáq ánínsábé, Arene ayahnkara obariro úwana wene ayah obarirowana kaweragúwe.

¹¹ Kaweragúwara mi kegá tagéra anotah abíáhnánéra sío síoéra, Sísawe aneronehnikono uwe.

Sísaga we kéro ke omaq sito ehwehne.

(Mátíyu 10.1-4; Máhka 3.13-19)

¹² Mitaqkake Sísaga púrerinieéna sáwéhrapeq kiwéna moke mi inókáhpéq mitaq púrerúwe.

¹³ Púreréna ahbiahipéq we kéro ke síáhrabéna airápété téhranité omaq sitowe. Sensabé eqmaro kee ue síwíraritowe.

** 5:38: Mi ehwéh áwahewé aigárápéqté éhwéh Mátíyu 9.17 tagáhnno.

14 Omaq sito ke síwíqmarimé mahraue Sáimóninsabé Pítæ atowe. Pítæne ábákawawé Ehntarue. Mó anímáí síwíqmarimé mahraue Sémísi, Sóni, Pírípi, Pátórómíyu,

15 Mátíyu, Tómáhsi, Ápíásane ahninkáwá Sémísi, Sáimóni Séróti kahnáh aní,

16 mó Sémísine ani Súrása, mó aní téhtaré áwíqkákák aní Súrása Ísíkáríóti miraue omaq sitowe. Súrása Ísíkáríótiwe anehe Sísane naruo koweriro aníne.

Sísaga áhnte awáhré ké kawerarito ehwehne.

(Mátíyu 4.24-25; Máhka 3.7-12)

17 Sega sáwéhrapeqté tútaq ukisatáq míówara áhnte we kéro kereq mó kereq míówe. Súría marákórápéqté kéreq Sarúsarama suwahpeqte kéreq nahmbísi marákórápéq Táíya suwahpeq Sáiróna suwahpeq mibeqté kéreq suwe.

18 Mi kegá Sísane ehweh iraneheéra séra sene awahre kaweraitankeheéra weba suwe. Owainawanka subiqmaq subiqmarú kega moq weba suwana Sísaga kaweraritowe.

19 Sísane anepeqte págege arítéh náneqka wereq wahtotaq míó ke kaweraritionsabe ómiga we táhtoqnaneheéra suwe.

Sísaga iwíáh iwíáhoró ú ehwehne.

(Mátíyu 5.1-12)

20 Sísaga we kéro ke tagéna síwáhnoréna, Tabonah keo, Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miahráhonsabé iwíáh iwíáhoró.

21 Amahnága irupibii keo, mókake iyahbankiranae. Minayabe iwíáh iwíáhoró.

Amahnága umehiraq ibisah keo, mókake wíréh wíréhigehe. Minayabe iwíáh iwíáhoró.

22 Íné wehukení úku aní séniráhnsábé mó kegá itensabé suwahrianae. Ite kaqiuwaneherawoe. Ite íéhruruoneherawoe. Ite íre kaweq anímáí móe aitanerawoe. Íné séniráhnsábé mina tahnsa sánsámáí mirairataq iwíáh iwíáhoró.

23 Sega mirairanka íópeq itene ápeq anotah úkinae. Minayabe sega mirairataq ábáhrue iru eyoyóeq iwíáh iwíáhoró. Sega ite íwíoqnehranserah sene sigaqnarénga Manikáne ehweh iraru ke moq naho síwíoqnowe.

24 Amahnága áhnte mensáméhnsá matiáh kéó, kamah ainawire. Itega iuwahbeh naneq aiq merowe.

25 Amahnága iyahbankiréh kéó, mókake irupi kamah ainawire. Amahnága wíréh wírého keo, mókake ibitunátúnánue ibisagehe.

26 Ómi kegá ite kaweq ke wóe irataq iwíáhue kawerurero. Irare kené sigaqnarénga mina unserahnéra péhe éhwéh teríú keyabé kaweq ke wóe arítówe úwe.

Itene naruoyabé irutaboiroro ú ehwehne.

(Mátíyu 5.38-48)

27 Sísaga mó mahraréna, Néne ehweh íráh kéó, teiníboq írátíáhró. Itene naruoyabé irutaboiroro. Itensabé suwahrieh ke kawerarítáhró.

28 Íéhruruo keyábé Manikánsabe teaweq, Mi ke kawerarito ue teawéro. Íwíoqnah keyábé púrerarítáhró.

29 Mó anínká are ahsuehinahwe éberiopeq pabeq suehnana ahsuehino. Arene sáhkéti meyahnaraq síóti meyaníe ínaraq íre ahqáho ato.

30 Mó anínká arensabé aneqpopoq nánio ínahwe náwo. Mó anínká arene ménsáméhnsá meyehtaq wensabé, Néne meyahna naneq apubúue menio íre irarúno.

³¹ Mó kegá ite iuwahbeh sansánue ite kaweraitáhnserah itega moq mina tahnsanue se kawerarítáhydro úwe.

³² Sísaga mó mahraréna, Itega peh morá itensabé sirutaboiro keyábé irutaboirirataqmé inseréhga, Ite kaweq ke wóe íwíáhigehbo? Írakaumo. Ahbabáq kega moq sensabé sirutaboiro keyábé sirutaboiro mino.

³³ Itega peh morá ite kaweraitáh ké kawerarítáh sánsánirataq inseréhga, Ite kaweq ke wóe íwíáhigehbo? Írakaumo. Ahbabáq kega moq mina tahnsa mirao mino.

³⁴ Itega peh morá ite náieráho ke nárírataq inseréhga, Ite kaweq ke wóe íwíáhigehbo? Írakaumo. Ahbabáq kega iwíáhéra, Meyáh kégá mókake ite moq náigéhe éra sene ahbabáq iyahnabo náríeráho mino?

³⁵ Itene naruoyabé irutaboirue kawerarítáhydro. Nárírataqmé mókake náigéhe íwíáhiyehboq pehipi náirió. Mirairataqmé Maniká Iteriboga anotah apéq inkéhe. Itega wene animarí míagehe. Maniká Iteribo anotah aní mía míaéna íre peh morá we kaweratáh keyábé arutaboirarítéhre. Wensabé íre iwíáh íwíáhia peh ahbabáq keyabé moq arutaboirire.

³⁶ Maniká Iteriboga ómi keyábé arutaboirinserah itega moq irutaboirarítáhydro úwe.

*Mó kené sánsá íre saraq sitáhydro ú ehwehne.
(Mátíyu 7.1-5)*

³⁷ Sísaga mó mahraréna, Mó kené sánsá saraq siteq ahbabáq ke woe arítého. Mirairataq Manikánka moq itene sánsá saraq itena ahbabáq ke woe aitanawire. Mó kegá ahbabáraitó íwíáh íre iahreraq mareq súáhydro. Súéhrrataqmé Manikánka moq itene ahbabáq íre ahreraq marena suankéhe.

³⁸ Nárírataq Maniká Iteriboga moq náinawire. Wegá tasu tasue obenkíqme náinkéhe. Itega saraqme náríranserah wega moq mina tahnsanue náinkéhe úwe.

³⁹ Sísaga mah pabéqme éhwéh mahraréna, Aura pira ánínká mó aurá píra ání ahmboqme ah sokigi atahráhiro? Írakaumo. Miraóyataq tahirímé mi anitégá mataipéq inahnsuoyá irino.

⁴⁰ Áwáhnorirana íréh ánínká we áwáhnori aní íre kiotaikorahire. Moke ahtebawiahnaraq we áwáhnori aní tahnsa míankehe úwe.

⁴¹ Sísaga mó pabéqme éhwéh mahraréna, Arenawahrah aniné aurapi pehgáriq atútú tagé arerene aurapi anotah sehikará kéhnsábé aneqsabé arerene auransabé íre iwíáhhono?

⁴² Arene aurapi anotah sehikará kéhrahwe arega íre tagahne. Minayabe aneqsabé arenawahrah anínsábé, Arene aurapite átútú meauwanínkono eno? Are ahbabáq kopéráhpéróna aní móne. Téhwe arerene aurapite sehikará merue anehemé arenawahrah aniné aurapite átútú kawerue tagé meauwahráhone úwe.

*Íre kaweq awánkánká abehq sérá iyanae i ehwéhne.
(Mátíyu 7.16-20, 12.33-35)*

⁴³ Sísaga mó mahraréna, Kaweq awánkánká abehq sérá íre íyéhre. Abehq awánkánká kaweq sérá íre íyéhre.

⁴⁴ Wehukenínká awánká sera tagéna mi awánká ahtebahre. Wehukenínká wisuraqte pópo íre isioráhéna káránkáránsáhtaqte kombahtóq íre isioráhire.

⁴⁵ Kaweq anínká wene arupipeq kaweq iwíáh kéh púana kaweq sansánire. Ahbabáq anínká wene arupipeq ahbabáq iwíáh kéh púana ahbabáq sansánire. Wehukeníné arupipeq iwíáh obenkítíéh púana wene áwéhga mi iwíáh irarerahire úwe.

*Nah piehya anítéyábé pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 7.24-27)*

⁴⁶ Sísaga mó mahraréna, Néne ehweh íre sehgirohsabé aneqsabé néne Wahnah mone aintaho?

⁴⁷ Ínéba séna néne ehweh irena sehgi ánimé aneq tahnsa anípo? Teiníe.

⁴⁸ Néne ehweh irena sehgi ánimé nah piéh áninká marakó íre wahto ubuqme nahwiahnsanse págege marákórác pearéh aní tahnsane. Págege marákórác kawerue pearéh púana anotah ibónsirana wání piéhtác wene nah íre kúrugúruue sokogia peh págegeue kéhre.

⁴⁹ Néne ehweh irena íre sehgi ánimé aneq tahnsá anípo? Teiníe. Néne ehweh irena íre sehgi ánimé págege marákó íre ubuqme pehipi wene nah pearéh aní tahnsane. Anotah ibónsirana wání piéhtác mi nah kúrugúruue sokogire. Sokogirana moke íre kaweragire úwe.

7

*Kíápéténine arambehri aní kawerato ehwéhne.
(Mátíyu 8.5-13)*

¹ Sísaga mah ehwéh síwáhnoréna mitaq suena Kápénééma suwahpeq mátabuipeq kéagúwe.

² Mitaq 100 Aroma sontiá kéné kíápéténiga ména wene arambehri aní anotah arútábóiratowana mi aní anotah awáhréna pukinaúwe.

³ Sísaga iteruwahpeq míehre u irena kíápéténiga Asiu kené aboawah wehyábé, Néne arambehri aní segawerato koreawéro ue eqmaq suowe.

⁴ Eqmaq suowara Sísaba séra, Máho ue pagu pagunéra Sísansabé, Kíápéténiwe áhnte kawéq aní púah awahre aní segawerato.

⁵ Kíápéténiga ite Asiu keyábé áhnte arútábóiraitena itene momiwí nah pearena eqitáráire éra pagu pagunuwe.

⁶ Pagu pagunuwana Sísaga se kériqme mi aniné nah wahtotaq kútaq kíápéténiga mó eqmaro kereq piehgiúwe. Segaga Sísansabé, Anotah aníno, kíápéténiga teí éhwéhmé iro. Wega arensabé mahraréna, Íné pehgáriq aní mío púah néne nahupeq íre súno.

⁷ Are anotah aní míahna puana areba íre koragoge. Arega peh ehweh irarinana néne arambehri aní kaweragíno.

⁸ Íné moq wahnah sansá tagarióge. Néne wahnah aiq míehrana íné moq wahnah aní ména sóntiá ke wahnahnuge. Ínéga mó sontiá áninsábé, Pokúno atótác wega apubúue pokire. Mó sontiá áninsábé, Mahbeq súno atótác wega apubúue ínéba sire. Néne arambehri anínsábé, Miraúno atótác wega apubúue miraire. Kíápéténiga aiq irarire uwana

⁹ Sísaga mi ehwéh irena áhtenéna pabeqme weba mío keyabé, Teiníboq írátíáhro. Mi aninká ínensabe anotahtaq aiq pútare aintéhre. Nánuwahrah Asíu kéga mína tahnsanue íre aiq pútare aintáhwe úwe.

¹⁰ Úwara eqmaq suo kega kíápéténine nahtapeq kouwekue sutaq mi awáhré aní kaweragúwana awaho aní míowara kéragowe.

Sísaga pukú mahbí iriwe oganúq ato ehwéhne.

¹¹ Mó tanáhrác Sísareq we kéro kereq áhnte mó kereqka Náini suwahpeq pokuwe.

¹² Kuriraq wahtotaq sutaq mibeqté kéga pusa aní mómaisaneheéra sehgiwera suwe. Pukú aniné anowagáwé peh morá mi aní maqmarena kéweini míowara áhnte wenawahrahreq suwe.

¹³ Sísaga pukú aníné anowa tagéna wensabé arutaboiratena mahraréna, Íre ibisáhno éna

¹⁴ sehiq koráhtorowara sehgiwe su kegá mitaq iriwe míówe. Sísaga pusa ánínsábé mahraréna, Káriq mahbíó, irigúno úwe.

¹⁵ Irigúno úwana pusa ánínká iriwe tútuue ména ehwehnúwe. Ehwehnúwana Sísaga mi aní anowabá atowara

¹⁶ tago kegá áhtenéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe. Iwíáh iwíáhatera mahraréna, Manikáne ehweh irari anínká iteba sire. Manikánka wene anímáí séhréh aitanieéna aiq sire uwe.

¹⁷ Súría marákórápéqté kéreq móberiopeqté kéreq Sísaga miraú ehweh mitaq teri mahtaq terinuwara írówe.

Sóniga we kéroya anité Sísaba eqmaq suo ehwehne.

(Mátíyu 11.2-19)

¹⁸ Sóni kéro kega moke mi ehwéh teawúwana Sóniga téhranité omaq sitena

¹⁹ Sísansabé ehweh kasenigeheéna eqmaq suowe. Eqmaq suanaútaq mi anitéyábé, Sísansabé kogasenéta, Arewe Manikánka eqmaraníé ú anípo? Ite mó anínsábé áwénunonehnikono kogasenotao úwe.

²⁰ Úwara sega Sísaba kéra wensabé, Wání meri merini aní Sóniga eqmaq íúwéh rata súye. Wega ite eqmaq iuwanauraitaq mahraréna, Arewe Manikánka eqmaraníé ú anípo? Ite mó anínsábé áwénunonehnikono uraire uye.

²¹ Mi tanáhráq Sísaga áhnte awáhré kéreq owainawanka subiqmaq subiqmarú kereq aura pira kéreq kaweraritena

²² Sóniga eqmaq suo anitéyábé, Irehya ehwéhnikákáq tagéhya naneqkákáq Sóni koreawétao. Ínéga miraunka aura pira kegá tagahwara aigará soriqnah kega ah nogowara náonkakáq kéné náo wagirara ahre parosa kegá ehweh íráhwe. Pusa ké iriwe oganúq sitena Manikáne kaweq ehwéh tabonah ke síwáhnoruge.

²³ Ínénsabe árahinabomo iwíáh íre iwíáhia peh ínénsabe kawerue aiq pútare aintéh ánimé aru ukiqme aní miéhre. Mah ehwéh Sóni koreawétao úwe.

²⁴ Sóniga eqmaq suo anité pokuyataq Sísaga weba sáhuríó ke Sóni éhweh teriwe. Wega mahraréna, Sóniga uworapeq íwáhnoruraitaq koraganeheraurotaqmé we inse wíre iwíáhéq koragaroo? Sóririrana onega míu míu inserah Sóni mó iwíáh mó iwíáhi aní míre iwíáhéq koragaroo? Sóniwe íre mina tahnsa aní mire. Írakaumo.

²⁵ We inse wíre iwíáhéq koragaroo? Kaweq korósí aneraneria aní koragaroo? Írakaumo. We íre mina tahnsa aní míarairara ménsámehnsá áhnte kéh ké siwahriria kéwé uworapeq íre mía peh wahnah kené nahtapeq mía míaowe.

²⁶ We inse wíre iwíáhéq koragaroo? We Manikáne ehweh irari aníne iwíáhuuro? Aiq pútaq iwíáhowe. Írátíáhro. We Manikáne ehweh irari anínéna moke mó áwáhu ke kiotaikuraire.

²⁷ Sóni éhwehme Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Néne ehweh korerina ánimé ebeq eqmarahnana are sina ah kawerarankehe ire úwe. *(Malakai 3.1)*

²⁸ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Sóniwe anotah anínirara moke mó kegá we íre kiotaikowe. Íre kiotaikowana Manikánka wahnah wahnahnirabeq íópipeq kibeki aní pehgáriq anínká Sóni kiotaikire úwe.

²⁹ Úwara táhkísi moné mewe mewe kereq áhnte mó kereqka mi ehwéh irera iwíáhéra, Manikáne sansá aiq kaweq sansáne uwe. Sóniga se wání merinie únsabe mira iwíáhuwe.

³⁰ Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka Sónine wání íre meyónsabe Manikáne kaweq sansánsábé iuwahriehre iwíáhuwe.

³¹ Sísaga mó mahraréna, Amahnága oga míáh kéwé ite aneq tahnsá kée teinínkono?

³² Itewe káriq anímárinká máhkétirapéq ogi ogionserah tahnsá ké wóe. Mó anímárinká mó anímáínsábé abiahnsa aritera sensabé, Igonkónúnaraq itega íre ábáhrowe. Ibitunátúnánúnaraq itega íre íbisahwe ewe.

³³ Wání meri merini aní Sóniga suraitaq wega táhutahuq awehriéna náhniáq sera ano íre narainsabé itega abiahnsa ateq, Owainawanka wene arupipeq miéh aní míre atárówe.

³⁴ Íné wehukení úku anínká surautaq táhutahuqkakáq náhniáq sera anonkakaq pehipi nogaq itega ínénsabe abiahnsa ainteq mahraréq, Tagariáhro. We uwoyansa kobuq kahburi aní áhnte nahniáq sera anonkakaq pehipi neh aní míre. We táhkísi moné aebó kéreq mó ahabábáq kéreqne iyahnabo aní míre aintáhwe.

³⁵ Itega ínénsabe mi ehwéh irarewara Maniká tagariáh kégá ahtebé sansánirataq mó kegá tagéra, Se aiq pútaq sansánowe ewe úwe.

Sísane aigárátáq wéri abaq ato ehwéhne.

³⁶ Peh morá Péhrásí anínká Sísansabé, Ínéreq táhutahuroyehboq máho úwana Sísaga kérena wene nahtapeq ména táhutahurúwe.

³⁷ Mi ke suwahpeqte íní we ahabábáq ini míowe. Mi inínká Sísá mitaq miéhre u irena áhnte kawéq kúnkúni werí motóreipéq mewe súwana

³⁸ Sísá míowana mi inínká wene anehepeq sure wene aigárátáq tútuue ména we áhnte íbisó púana wene aqnu Sísane aigárátáq tabagu tabaguúwe. Miraúnsabe mi inínká wene íre wahto áyáhrátáté Sísane aigárátáq sorahruena wene aigárátáq nánkóqnéna wéri abaq atowe.

³⁹ Abaq atowana Sísansabé máho ú Pehrásí anínká miraú tagéna wene arupipeq iwíáhéna, Mi inímé ahabábáq ini puana Sísá Manikáne ehweh irari aní míéhtáq tahirímé we táhtoréh íní peh ahabábáq ini míre iwíáh irino úwe.

⁴⁰ Sísaga wene iwíáh irena wensabé, Sáimónio, pehgáriq ehwéh teawiníboq írátíahno úwana, Íwáhnoraníno, tenio úwe.

⁴¹ Úwana Sísaga mahraréna, Peh morá anínká téhraníté móne síátáire. Mó aní 100 Kína mó aní peh 10 Kína ue átáriageheéna síátáire.

⁴² Anehe mi anínká sensabé, Ínéga íátáu moné náníétao urairara mi anitégá móne tabonahuroya puara íre aweráhuroye. Íre aweráhuroyansabé móne síátái anínká sensabé, Ínéga íátáu monéwé mó náníyehboq anetaníbo. Túbáhagotao teríátáire. Minayabe aneq iwíáhono? Móne síátái anínsábé ah anínká anotahtaq arutaboírere iwíáhono úwe.

⁴³ Úwana Sáimóniga Sísansabé, Áhnte moné merai anínká áwátái anínsábé anotahtaq arutaboírere. Áwátái anínká wéhuwa nániewé anetaníbo atárái puana anotahtaq arutaboírere úwe. Úwana Sísaga, Arega aiq iraréne éna

⁴⁴ pabeqme mi iní tagéna Sáimóninsabé, Arewe mi iní aiq tagahno? Arene nahtapeq sutaq nigará pabeq paberé waní íre náníene. Mi inínká wene aqnuraté nigará pabeq paberaintena wene ayahrataté sobaruqnúéhre.

⁴⁵ Arega íné íre nánkóqnáhne. Mi inínká áhntetaq nigará nánkóq nánkórire.

⁴⁶ Arega niyahqnopeq wéri íre abaq intahne. Mi inínká nigárátáq kaweq kúnkúni werí abaq intéhre.

⁴⁷ Minayabe teawiníboq írátíahno. Mi inínká ínénsabe áhnte arútábóiraintéh púana wene áhnte ahabábáq kaweratóge. Peh táhmaro ahabábárirana Manikánka kawerato anínká wensabé pehgárita arutaboíratéhre éna

⁴⁸ mi inínsábé, Arene ahabábáq aiq kaweratóge úwe.

⁴⁹ Úwara mó táhutahuru kegá seye náhenéra, Arene ahbabáq aiq kaweratóge irari anímé árahue mirainkehbo uwana

⁵⁰ Sísaga mi inínsábé arega ínensabe aiq pútare aintahnaga arene ahbabáqmari aiq kaweratóge. Pehwehrue pokéwahno úwe.

8

Táhmáro inínsónká Sísá kéro ehwehne.

¹ Mó tanáhráq Sísaga anotah matábúrápéqkákáq mó kehiná mó kehiná suwahpeqkákáq ah nogena Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh mi kawéq éhwéh síwáhnorúwe. Airápété téhranité we kéro ke kérowara

² kawerarito inínsónseqka moq kérowe. Menah se awahreuwara owainawamarínká se síwioqnówana Sísaga sene awahre kaweraritena owainawamarí kaqsuowe. Mi inínsó síwíqmarimé mó iní wenáwíq Máhríae. Wene iyahnaboga wensabé Mágára iníne ue áwíratówe. Menah Sísaga mi iníne arupipeqté airápété téhtaré ówáínáwá kaqauwowe.

³ Mó iní Kúsane ahre wenáwíq Sóánae. Wenawehqka Érótime arambehri keraq wahnahnú aníne. Mó iní wenáwíq Súsánae. Sereq áhnte mó inínsónseqka Sísareq we kéro kereq séhréh aritera kirabo arítówe. Sísaga ehweh síwáhnorinieéna ah noguwara mi inínsónká séhréh aritaneheéra kérowe.

Ayu suitabéyabe pabeqme ehwehne.

(Mátíyu 13.1-9; Máhka 4.1-9)

⁴ Mó tahunírápéqté ké mó tahunírápéqté kéue íregárita q kegá séra Sísaba sáhuriówe. Áhnte kegá momiwíuriótaq Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna,

⁵ Ayu suitabeh anínká ayu suitabanieéna pokire. Suitabehtaq mó ayú ahtapeq megirana wehekeqká abasaráhwana kabaranka sésiq nehre.

⁶ Mó ayú kiruraq megirana kiapoue kirena mi marákó íre tantani puana ehyatagire.

⁷ Mó ayú náwerarúítáq megirana náwe kirena kárígariirana íre kawerue kirena sera íre íyéhre.

⁸ Mó ayú kawéq marákóráq megirana kiapoue kirena áhnte será iratanire úwe. Sísaga mah pabéqmé éhwéh teriena anehe mi keyábé, Íre parosa áhréákáq kéo, kawerue íráhro úwe.

Sísaga moke pabeqme ehweh teriu ehwehne.

(Mátíyu 13.10-17; Máhka 4.10-12)

⁹ Sísá kéro kega wensabé, Mah pabéqmé éhwéhmé áwahe teio uwe.

¹⁰ Uwana Sísaga sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéhmé áwahe ite sokigi aiena mó peh pabeqme ehweh teri terinuge. Minayabe ínégá pabeqme ehweh irarutaq mó kegá siuranka tagéra peh morá sirupipeq íre tagariahrahowe. Sene siahrega irera peh morá sirupipeq íre írátíahrahowe úwe. *(Aisaia 6.9-10)*

Sísaga ayunsabe éhwéh áwahe pahsuo ehwehne.

(Mátíyu 13.18-23; Máhka 4.13-20)

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Mah pabéqmé éhwéh áwahe ahtebagehboq teiníe. Ayume Manikáne kawéq ehwehne.

¹² Ahtapeq megí ayúmé wehukega Manikáne ehweh íráhwana owainawanka sirupipeqté mi kawéq éhwéh seaebóire. Segá mi ehwehnsábé aiq pútare اتهرانا kawerarítéhneho éna aebóire.

¹³ Kiruraq megí ayú kiapoinserah wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq eyoyóera apubúue kowe atáhwe. Manikáne ehwehnka sirupipeq

Íre ánú piéhnsábé pehgáriq tanáhráq sehgiówe. Áhwárawe tageh tanáhráq sega túbáh agéra Maniká áúwáhwe.

¹⁴ Náwe tarúitáq megi ayúme wehukega Manikáne ehweh irera, Sehgonehe iwíáhéra mó tanáhráqmé sene arambehriyabé iwíáh kikiréra ménsámehnsánsabe sirutaboirá seyege sirutaboíro naneqmarínsábé iwíáh iwíáhowe. Náwe soaginserah minawarinká saiqnaríéh púana sega Manikáne arambehri íre miraorahowe.

¹⁵ Kaweq marákóráq megi ayúme wehukega Manikáne ehweh irera sirupipeq ambubu atawéra tábúsoqme iwíáhowe. Kaweq marákóráq kaweq será íyéhnserah sega Manikáne arambehri kawerue miraowe úwe.

Wehukega áráhmu keqmaráhtáq íre akariaráhnsábé pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 5.14-16; Máhka 4.21-25)

¹⁶ Sísaga mó pabeqme ehwéh síwáhnoréna, Wehukega áráhmu keqmaráhtáq páretáhraté íre akariaráhwe. Máhriq tahbé tehnopeq íre maráhwe. Írakaumo. Nahupeq kira kegá kawerue tagagehéera tahberapeq maráhwe.

¹⁷ Moke kopípeq kéh náneqme mókake ábóraq kanae. Kopípeq mirao sansá mókake téhráhnarabeq ábóraragínara tagagehe.

¹⁸ Matíéh ání Manikánka mó náwinkéhe. Íre matíéh ánímé Manikánka wene pehgáriq naneq meyankehe úwe.*

Sísane anowaréh ábákawaréhwe inseréhbo i ehwéhne.
(Mátíyu 12.46-50; Máhka 3.31-35)

¹⁹ Sísane anowareq ábákawaréhreqka weba séra nah kígiunsabe íre kioráhuwe.

²⁰ Minayabe mó anínká Sísansabé, Arenanoreq arenábáqmarinseq máhpeq méra are tagéyabe suwahbehre úwe.

²¹ Úwana Sísaga mitaq míó keyabé, Manikáne ehweh irera sehgió kéwé náninoreq náníbáqmarinseq móe úwe.

Sísaga irarúnka anotah soiríq táqnáigú ehwehne.
(Mátíyu 8.23-27; Máhka 4.35-41)

²² Mó wehekáh Sísaga we kéro keyabé, Seberaebéq pokonehe úwara sípi kéwewera pokuwe.

²³ Sísaga sípiipéq sugowana anotah soirírúwe. Anotah soirírúwana nonaburóróúwana wánínka sípiipéq kiegambéh agu aguúwana sípi wánípipeq tupekinaúwe.

²⁴ Minayabe we kéro kega Sísaga iriatera wensabé, Itene Wahnahno, ite pukoneheúne uwana Sísaga irigéna sóiriqsabé, Táqnáigúno éna wánínsabe, Túbáh agúno úwana sóiriqka táqnáigúwana wánínka túbáh agúwe.

²⁵ Túbáh agúwana Sísaga we kéro keyabé, Aneqsabé íre aiq pútare aintahó úwara sega áhtenue áhreéra seye náhenéra, Mah aní insebo? Wega sóiriqkakáq wánínkakaqsábé ehweh atéhrana wene ehweh íréhre uwe.

Sísaga owainawamarí kaqsuo ehwéhne.
(Mátíyu 8.28-34; Máhka 5.1-20)

²⁶ Sísarehga sípi kéwewera kure Kehrari kawéhu seberaebéq Kérása kené marakórápéq kuwe.†

²⁷ Sísaga áhnopeq kútaq mibeqté ání owainawanka subiqmaq subiqmarú anínseq piehgiúye. Íre wahto tanáhráq pehrákora mía míaéna nahtapeq íre kaena peh wehuke maisia ónápípeq kaegaeúwe.

* **8:18:** Manikáne sansá kawerue sehgió ánímé Manikánka séhréh atahnana wega wene sánsá mó ahtebahrahire. Wene sánsá íre kawerue sehgió ání Manikánka we ahtebéh naneq meyankehe. † **8:26:** Kérása marakó mó awíq kéhre. Mátíyuga sehíranú pukúipéq marakó awíq Káráae kéhre. Mátíyu 8.28 tagáhno.

28 Mi anínká Sísá tagotaq kareéna arehunseraráq ména ehwehnabaéna, Sísao, are íopeqté Manikáne ahninkáwá wóne. Aneraintaníbo éna kamah aníneho úwe.

29 Úwana Sísaga owainawansabé, Auwe pokúno atonsabe wega aneraintaníbo úwe. Ahriahri owainawanka mi aní subiqmaq subiqmarúnsabe uwoyansa aní úkúwara wehukega táhtoqme séniraté wene ayahnkaratáq aigárátáq táhru táhruarówe. Táhru táhruarówana sení suraqsuq suraqsurúwana owainawanka mi aní abatapi kaqsuq kaqsurúwe.

30 Anehe Sísaga wensabé, Arenáwíq insebo úwana néníwíqmé Íregáritare úwe. Áhnte owáináwámárínká wene arupipeq míonsabe mi ehwéh irarúwe.

31 Owainawamarínká Sísansabé, Íre ambarúnkákákq mátáipéq eqmaq iuwehneho éra pagu pagunuwe.

32 Íregáritaq poeráhqmárínká wahtotaq sáwéhrapeq náwe sahtaqme nowara owainawamarínká Sísansabé, Póeráhqmariné sirupipeq eqmaq iuwo éra pagu pagunuwana kowe aritowe.

33 Kowe aritowara owainawamarínká mi aní auwera póeráhqmariné sirupipeq kowíowara moke mi kamári sáwéhrapeqté pehbeheráh tunse mentúpipeq wánínkue pukuwe.

34 Póeráhqtaq wahnahnu kegá tagéra pehbeheráh pokue sotápéq míó kereq sene nahtapeq míó kereq koreríuwara

35 seraganeheéra suwe. Sísaba suwana owainawamarí kaqauwo anínká kaweq iwíáhorahéna aneranerue Sísane aigárátáq tútuue míowara su kegá tagéra áhreuwe.

36 Áhreuwara tago kegá kawerato ehweh su ke teríuwe.

37 Teríuwara moke Kérása marákórápéqté kegá Sísaga miraúnsabe áhreu puara wensabé itene marakórapeq sue pokúno atówe. Atówana Sísaga sípiipéq kiasague pokinaútaq

38 owainawamarí kaqauwo anínká wensabé, Are kieraníe úwana Sísaga ahqáho atowe.

39 Ahqáho atena wensabé, Arenawahpeq pokue Manikánka kaweratéh éhwéh moke korerio úwana wega pokue moke wenawahpeqte ké Sísaga kawerato ehwéh koreriuwe.

*Sísaga awahre iní kaweratená ahrari oganúq ato ehwehne.
(Mátíyu 9.18-26; Máhka 5.21-43)*

40 Sísaga mó seberaebéq seuwekúwara mitaq míó kega we áwénunu puara wega súnsabe iwíáh iwíáhuwe.

41 Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáh aní Sáírúsaga Sísaba séna Sísane aigárápí káuqmunue arehunseraráq ména wensabé, Nániyahu pukinainsabé néne nahtapeq segawerato éna pagu pagunúwe.

42 Mi ahráwé wene peh morá anínéna anotah ahráwé airápéte téhtaré ópéq ména pukinaúwe.

Pukinaúwana Sísaga abowá kérowara áhnte mó kegá kígíue moraráq ahtapeq kuwe.

43 Ahtapeq kuwana awahre iní airápéte téhtaré ópéq wene korahq íre taraqnágia peh tuerueúwe. Sóteh kegá íre kawerarahráhu puana mi awáhré peh kowe.

44 Wegá Sísá anehepeq sure wene korósi ayehrápéq koráhtorotaq wene korahq apubúue taraqnágúwe.

45 Sísaga, Néne korósi insega táhtorehro úwara ómi míó kega, Írakaumo uwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, áhnte kegá are pagume se mino úwe.

⁴⁶ Úwana Sísaga, Íné tagaríomé mó anínká íné táhtoréhre. Néne págege mó anípá pokirana tagoge úwe.

⁴⁷ Úwana kawerato inínká, We aiq tagaríéhre éna weba sure iransánéna káuqmunurawéna Sísaga apubúue kawerato ehwéh irarúwara ómi kegá írówe.

⁴⁸ Írówana Sísaga wensabé, Arega aiq pútare aintahnaga kaweratóge. Pehwehrue pokéwahnó úwe.

⁴⁹ Pehwehrue pokéwahnó teawutaq wahnah aníné nahtapeqté ánínká sure abowánsabé, Areniyahu aiq pukinsabé síwáhnori aní mó íre pagu pagunúno teawuwe.

⁵⁰ Teawuwana Sísaga sene ehweh irena wahnah ánínsabé, Íre áhreúno. Peh aiq pútare aintehnana we kaweraginawire éna

⁵¹ wahnah aníné nahtapeq kútaq ómi mó keyábé, Máhpeq míáhro aritowe. Peh morá Pítareq Sónireq Sémísireq ahrarine anoiboreq meriqmena nahupeq kibekuwe.

⁵² Áhnte kegá mi ahraríyábé ibiséra ibitunátúnánuwana Sísaga sensabé, Íre ibisahro. We íre airaiq pukia peh súdehre úwara,

⁵³ we airaiq pukire íwíáhu puara Sísansabé awiréh atówe.

⁵⁴ Awiréh atówana Sísaga wene ayahnkara táhtotawéna wensabé, Ahrario, irigúno atowana

⁵⁵ oga úkéna apubúue iriwe míowe. Apubúue iriwe míowana Sísaga wenanoi-bonsabé, Táhutahuq nówétao aritowara

⁵⁶ sega áhtenuyana Sísaga sensabé págegeue teriena, Mahnayabe mó ke teríyeho úwe.

9

Sísaga we kéro ke arambehriraq eqmaq suo ehwehne.

(Mátíyu 10.5-15; Máhka 6.7-13)

¹ Sísaga we kéro ke airápété téhranitéyábé síáhrabéna sega owainawamarí kaqsuera awahre ke kaweraritagehéna págege aritena mi arámbéhrí miraoro aritowe.

² Miraoro aritena sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh síwáhnoréq awahre ke kawerarítáhró aritowe.

³ Wega mó mahraréna, Ah nogoneheéq mewe nógó náneq íre meyháhró. Pegiqnáh karamé unahmé táhutahuqme mónewe mó siotíwé íre meyháhró.

⁴ Itega Manikáne ehweh síwáhnoroneheéq mó ke suwahpeq kirataq peh morá aníné nahupeq kaegaeéq arambehri parabaruéhrataqmé mitaq sueq mó ke suwahpeq pokigehe.

⁵ Mó kehiná suwahpeqte kégá íre mehweh aitéhrataq sega íre kaweq sansá miraonsabé ahtebageheéq sega tagehrataq igárátáq kahna tanáhúq poruarúáhró úwe.

⁶ Úwara we kéro kega pokue mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue síwáhnoroneheéra poké aguwe. Sega moke mi kehiná kéhíná suwahpeq Manikáne kaweq ehwéh teri terinéra awahre ke kawerarítówe.

Érótiga Sísá ehweh irena we insebo ue kasenú ehwehne.

(Mátíyu 14.1-2; Máhka 6.14-16)

⁷ Anotah wahnáh aní Érótiga Sísá ehweh irena áhnte iwíáhúwe. Áhnte iwíáhúwara mó kegá Sísansabé, We wání meri merini aní Sónie. Sóni pukéna oga úkéna amahnága míéhre uwara

⁸ mó kegá, We Éráísae. Éráísa amahnága ábóraragire uwara mó kegá, We Manikáne ehweh irarú anine. We naho pukú aní iriwe oganúkuraire uwe.

⁹ Uwana Érótiḡa sene ehweh irena wega mahraréna, Sóni ínégá ayahqno kiraq áwátáu aní aiq pukuraire. Minayabe amahnága sega mó arámbéhri mó arámbéhriue miraire e anímé insebo úwe. Insebo éna Sísá taganie íwíáhúwe.

Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kiraboú ehwehne.

(Mátíyu 14.13-21; Máhka 6.30-44; Sóni 6.1-13)

¹⁰ Sísá kéro kega weba kouwekéra moke mirau arámbéhri teawúwe. Teawúwana Sísaga Pétásáira suwahpeq sebataq míaneheéna se meriqmena pokúwe.

¹¹ Áhnte mó kegá, Sísá Pétásáira suwahpeq pokire uwara irera we anehe kaqmera pokuwe. Pokéra weba suwana Sísaga se mehweh aritena Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teriena awahre ke kaweraritowe.

¹² Íó tupekinaútaq Sísá kéro kega weba séra wensabé, Mahtaḡ abatapi púah mah ke kaweqtapéq kogaera táhutahuḡ meyageheé wahtotaḡ kehiná suwahpeq eqmaq suo uwe.

¹³ Uwana Sísaga sensabé, Itewe mi ke kirabooro úwe. Kirabooro úwara wensabé, Ite peh moberíáh páretíákákḡ téhtaré páhnikákákḡ mationa puaḡ moke mah kegá nehransabé táhutahuḡ kobaiḡmaranéhnkono uwe.

¹⁴ Áhnte 5 táhúséni (5,000) weh míónsabe sega mi ehwéh iraruwe.

Sísaga we kéro keyabé, Saimé mó ke mópi tútuue míehrara mó ke mópi tútuue míáhro arítáhro úwara

¹⁵ sega mirauwara moke míó kega tútuue míówe.

¹⁶ Sísaga mi moberíáh páretíákákḡ téhtaré páhnikákákḡ mewena íopeḡ tagéna Manikánsabe, Kaweróne atena mi tahutáhúḡ keḡme we kéro kega kiraboigeheéna náriuwe.

¹⁷ Náriúwara ómiga nowana siyahbankirowe. Siyahbankirowara arahḡmé airápété téhtaré páhsikéti úsawe obenkíḡ márówe.

Pítaga Sísansabé, Are Karáhé wóne ú ehwehne.

(Mátíyu 16.13-19; Máhka 8.27-29)

¹⁸ Mó tanáhráḡ Sísaga webataḡ púrerúwara we kéro kega weba suwana wega sensabé kasenéna, Mó kegá ínénsabe inse aintaho úwe.

¹⁹ Úwara, Arensabé mó kegá, Sóni wání meri merini aní míre ewe. Mó kegá arensabé, Éráisa wire ewe. Mó kegá arensabé, Manikáne ehweh naho iraré oga úkurona aní móne ewe uwe.

²⁰ Uwana Sísaga sensabé, Itega ínénsabe inse aintaho úwana Pítaga wensabé, Arewe Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaḡ ato aní móne úwe.

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Mátíyu 16.20-28; Máhka 8.30-9.1)

²¹ Sísaga we kéro keyabé, Ínéwé Manikánka omaḡ ato aní míre mó ke teríyeho úwe.

²² Teríyeho éna mó mahraréna, Íné wehukení úku aní níwíoqnaneherawoe. Asiu kené aboawah wehreq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereḡka ínénsabe, Iuwahriehre éra nubiq suaneherawoe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáḡ iriwe oga úkinauge úwe.

²³ Sísaga mó ite we kérahwána keyabé mahraréna, Íné sénireyabe awahbeh aníno, arerene awahbeh iwíáh suo. Manikáne arambehri mira aruḡarurunsabé sega íné awankátaḡ táhparagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniro.

²⁴ Wewensabé arutaboirena peh wewene awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Néne sánsá sehginieéna wewe awahbeh iwíáh susuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe.

²⁵ Wehukenínká moke mah marákóipéqté ménsáméhnsá matiéhtáq tahirímé oga mérapeq íre awaq miahnaraqmé mi mensáméhnsánká árahue séhréh atéh iripo?

²⁶ Ínénsabeakáq néne ehwehnsabéakáq ayeHITEH aní íné wehukení úku anínká túónagake wensabé moq niyehitanawire. Íópeqté kéreq Nániboreq ínéreqne patahga tahnsa téhreh naneqkákáq túónagake mi anínsábé niyehitanawire.

²⁷ Teiníboq írátíáhro. Táhmaro ite iriwe míona ke pehipi íre pukigehe. Ebeqme Manikánka wahnah wahnahní tagéq anehe pukigehe úwe.

Sísane auranabiah mó kugú agú ehwehne.
(Mátíyu 17.1-13; Máhka 9.2-13)

²⁸ Sísaga síwáhnorúwana abapete morá wéhékáh parabagúwana wega sáwéhrapeq púrerinieéna Pítareh Sónireh Sémísireh meriqmena kiuwe.

²⁹ Wega púrerútaq wene auranabiah mó kugú, kaweq kugú agúwana wene korósi téhreh naneq tahnsánue anotah tabérábé agúwe.

³⁰ Anotah tabérábé agúwara Mósísireq Éráisareqka íópeqté tunse ábóraragéra Sísareq ehwehnuwe.

³¹ Mi anítégá Manikáne téhreh naneqtaté awahrirue méra Sísá Sarúsarama suwahpeq pukinaú ehwéh iraruye.

³² Iraruyara Pítarehga surahpeq méra irigéra Sísane patahga tahnsani naneq tagéra Sísareq míóya aníté tagowe.

³³ Mi anítégá Sísá auwera pokoyeherauyataq Pítaga Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite mahtaq míonayabé aiq kawerire. Apahtáro úqná pearanéhe. Arene morá Mósísine morá Éráisane moráue pearanéhe úwe. Pítaga mi ehwéhnsábé íre iwíáhia pehipi irarúwe.

³⁴ Irarútaq írábúyánka seúbítáwéna Sísá kéro anító akariuriowara sega áhreuwe.

³⁵ Áhrewana írábúyápipeqté éhwéhnká mahraréna,
Mah anímé nénahni míre. We omaq atóge. Wene ehweh íráhro úwe.
³⁶ Wene ehweh íráhro úwana Sísá webataq míowara tagowe. Sísá kéro anítógá minayabe ehiya méra mi tanáhráq se tago naneq mó ke íre teríúwe.

Sísaga owainawa kaqauwena animai kawerato ehwehne.
(Mátíyu 17.14-21; Máhka 9.14-29)

³⁷ Ahbiah tahnsá sega sáwéhrapeq suera túwara áhnte kegá Sísareq piehgiúwe.

³⁸ Se míórabeqte wéhgá anotah ehwéhne mahraréna, Íwáhnoraníno, nénahnimé peh morá aní míéhre. We tagáhno.

³⁹ Owainawanka we subiqmaréhtáq kare aruqarurire. Owainawanka áwíoqneh puana iransá iransánéna wene áwéhipeqté arehya kíobi aruqarurire. Wega áhnte subiqmaq subiqmaréna íre apubúue soraq áúwéhre.

⁴⁰ Are kéréh keyábé, Kaqauwáhro éna pagu pagunugarawe sega íre mirarahowe úwe.

⁴¹ Íre miraorahowe úwana Sísaga míó keyabé, Ite íre aiq pútare ainteq saiyo ke wóe. Iteba mía míaume ahkake awehraq kanabo? Itega miraonsabé nirupipeq umehime ahkake parabaginabo éna abowansabé, Arenahni ínéba meqme súno úwe.

⁴² Úwana abowágá wenahni meqme sútaq owainawanka we subiqmarena kúrugúru atowana Sísaga owainawansabé, Auwe pokúno atena mi aní kawer-atena wenaboba atowe.

⁴³ Manikánka Sísá págegeue séhréh atowara tago kegá minayabe áhtenuwe.

Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge mónkakáq irarú ehwehne.
(Mátíyu 17.22-23; Máhka 9.30-32)

Sísaga moke mirau naneqsabé tago kegá áhtenutaq wega we kéro keyabé,

⁴⁴ Ínéga teiéna ehwéh iwíáhue tagahro. Íné wehukení úku aní móintagéhe úwara

⁴⁵ sega mi ehwéh íre ahtebowe. Mi tanáhráq mi ehwéh áwahewé sirupipeq íre iwíáhuwe. Minayabe se íre ahtebéra kasenýabe áhreuwe.

Anotah anímé insebo i ehwéhne.
(Mátíyu 18.1-5; Máhka 9.33-37)

⁴⁶ Sísá kéro kega mó anínká mó anínkáue, Íné anotah aní ite kiotaigme aní múge iraréra ehwehuwe.

⁴⁷ Sísawe sene sirupipeqté íwíáh tagéna káriq aní meqmena we míorabeq iriwe atena

⁴⁸ sensabé, Ínénsabe arutaboiraintena mahna tahnsa káriq aní séhréh atéh anínká íné moq séhréh aintéhre. Íné séhréh aintéh anínká íné eqmaq núwéh anínseq séhréh atéhre. Íné pehgáriq aní múge íwíáhi anínká anotah aní ména mó ke kiotaikire úwe.

Íre itene naruo aní míéh anímé itene iyahnabo aní míre ú ehwehne.
(Máhka 9.38-40)

⁴⁹ Sóniga Sísansabé, Íwáhnoraníno, mó anínká arenáwírue owainawamarí kaqsúéhraq tagéq ahqáho atone. Wegá ite íre séiréhnsabé ahqáho atone úwe.

⁵⁰ Úwana Sísaga wensabé, Íre ahqáho atáhro. Íre itene naruo aní míéh anímé itene iyahnabo aní míre úwe.

Sámária kegá Sísansabé ahqáho ató ehwehne.

⁵¹ Manikánka Sísá íópeq tumeranaína tanáhráq wahtonúnsabe Sísaga, Sarúsarama suwahpeq pokinauge íwíáhúwe.

⁵² Segá káénarabeq kaweraitageheéna Sísaga wehuke Sámária suwahpeq eqmaq suowara sega kaweraritaneheéra mibeq pokuwe.

⁵³ Mibeqté kégá, Sísá Sarúsarama suwahpeq pokinawire u író púara wensabé íre mehweh atówe.

⁵⁴ Íre mehweh atówara Sémísireq Sónireqka minayabe irera Sísansabé, Itene Wahnahno, íópeqté sokaeqsuahnaga mah ke tabipáhrue anehinsagigeheéq tabipáhraruo irareyehnkoyo uye.

⁵⁵ Uyana Sísaga ebeq kéna pabeqme se tagéna, Ahqáho. Íre kaweq ehwéhnóye úwe.

⁵⁶ Segá mitaq suera mó kehíná suwahpeq pokuwe.

Sísaga we kéreyabe irarú ehwehne.
(Mátíyu 8.19-22)

⁵⁷ Segá ahtapeq pokue mó anínká Sísansabé, Are pokónarabeq kéraníe úwana

⁵⁸ Sísaga wensabé, Úrinsi iáné nahme ebahnarahpipeq kéhre. Kabarane nahme sehwerapeq kéhre. Íné wehukení úku anímé néne nahme íre kéhre úwe.

⁵⁹ Sísaga mó anínsabé, Séniro úwana, Ebeqme nánibo pukinana komaisarena anehe kéraníe úwe.

⁶⁰ Úwana Sísaga wensabé, Pusa kégá pukira ke maisaragéhboq arewe Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh kosíwáhnorúno úwe.*

⁶¹ Mó anínká Sísansabé, Anotah aníno, íné are kéraníe éna téhwe nánuwahrahyabé iroro koaritanínkono úwana

⁶² Sísaga wensabé, Soberi anínká anehepeq pabeqme taga tagaínaraqmé Manikánka wahnah wahnahnirabeqte árámbehri íre miraorahire úwe.

10

Sísaga 72 wehekéq eqmaranaútaq teriu ehwéhne.

¹ Mó tanáhráq Sísaga 72 wehekéq omaq sitena téhraníté téhranítéue moke mó kehiná suwahpeqkákáq sene marakóakaq we mótaq pokinaúrabeq eqmaq suowe.

² Eqmaq suanaútaq wega pabeqme ehwéh mahraréna, Sotápéqté ménsáméhnsá moke nera kéhrara íre áhnte kegá koawaqmianeheéra pokowe. Minayabe sotápéqté wáhnáhnásabé, Arene nera kéh ménsáméhnsá arambehri kegá koawaqmiageheéq eqmaq sueq púreroro.

³ Sipisípiq áráhqmarinká úrinsi iámárinká nogórabeq nogónserah ite subiq suahráho ke míáhrabeq eqmaq suaníe.

⁴ Móne unáhmé unahnúrámé súwe íre meyháho. Ahtapeq mó ke piehgírataq íre mehweh arítáho.

⁵ Nahupeq kibekirataq mibeqté keyábé pehwehrue míáho arito.

⁶ Uwaresa aní nahupeq míéhnaq itene ehweh irankéhe. Uwaresa aní íre míéhnaq itene kaweq ehwéhnká iteba kowekinkehe.

⁷ Manikáne arambehri mirao puaq itega kibekira nahtápéq kaeareq sega náira tahutáhúq pehipi nahro. Peh morá mi nahupéq kaegaeoro. Séhréh arítéh kégá arambehri aní awehraq apéq náwigéhe. Minayabe ite íre matíéhra naneq náigéhe úwe.

⁸ Náigéhe éna, Itega mó ke suwahpeq kirara mehweh aitera náira tahutáhúq pehipi nahro.

⁹ Mitaqté áwáhré ké kawerariteq sensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeq iteba wahtotaragire.

¹⁰ Mó ke suwahpeq kirara sega íre mehweh aitéhrataq mibeqté wahba áhtápéqmé iriwe méq mahraréq,

¹¹ Itewe ahtebageheéq mahtaqté tánáhúq, igárátáq kéh tánáhúq poruaruanehe oro. Manikánka wahnah wahnahnirabeq iteba wahtotarire. Minayabe iahreraq matíáho teriéro.

¹² Teiníboq írátíáho. Manikánka ehweh aritahna tanáhráq Sóróma suwahpeqte áhbábáq kéwé ákáhtaq kamah arinkéhe. Itega tanahuq poruarueq mi ehwéh terié kéwé anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

Sísaga, Kamah ainehboq kawerurero ú ehwehne.

(Mátíyu 11.20-24)

¹³ Sísaga mó mahraréna, Kórásíni suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kérero, kamah ainehboq kawerurero. Iteruwahpeq áhnte otáq sánsá miraurauge. Táíya suwahpeqte kéreq Sáíróna suwahpeqte kéreqka mina tagotaq tahirímé sene ahabábáq naho suera kaweqtaq míó írino. Segá mina tagotaq tahirímé sene ahabábáq aiq súónsabe Manikánka tagankeheéra nahonáh kórósí aneranerue tanah abaq marera sene ahabábáqsabe tútuue ibiso írino.

* **9:60:** Sísaga pusa keyábé irarúmé áwahewé sene sirupipeqté síwá pusa ké tahnsa míáh keyábé irarúwe.

¹⁴ Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mi keyábé peh ákáhtaq kamáh arinkéhe. Mi tanáhráq ite Kórásini suwahpeqte kéreq Pétásáira suwahpeqte kéreqme anotahtaq kamah ainawire.

¹⁵ Kápénéáma suwahpeqte kéó, ite kaweq ke míone éq minayabe íópeqté mátábúrápéq kioneheqmúne íwíáhoo? Írakaumo. Mibeq íre kioneheqmóe. Peh iraipéq kowíáhro aitanawire úwe.

¹⁶ Sísaga eqmaq suanaú keyabé mó mahraréna, Itene ehweh íráh kéwé néne ehweh moq íráhwe. Itensabé ahqáho aítáh kéwé ínensabe moq ahqáho aintáhwe. Ínensabe ahqáho aintáh kéwé íné eqmaq núwéh ánínsábé moq ahqáho atáhwe úwe.

Sísaga eqmaq suo kega kouweku ehwéhne.

¹⁷ Sísaga omaq sitena eqmaq suo kega sirupipeq eyoyóue weba kouwekéra wensabé, Itene Wahnahno, arenáwírué owainawamarínsábé pokurero aritonara apubúue poku pokuowe uwe.

¹⁸ Uwana Sísaga sensabé, Sokaeqsúéhkáká téhrehnserahnue owainawamaríné wahnah wenáwíq Séténi íópeqté tunse inahsubuwana tagahwae.

¹⁹ Írátíáhro. Ínéga págege aító púaq itega wehenkakákáq tobinahránkakaq abasawe itene naruo aní owainawa kiotaikigehe. Mó naneqka ite íre ahbabáraitahráhire.

²⁰ Itega owainawamarínsábé miraoro e ehwéh íráhnsábé íre iwíáh íwíáhoró. Peh íópeq Manikánka iteíwíq wene púkuipéq aiq sehiranurainsabé iwíáh íwíáhoró úwe.

Sísaga iwíáh íwíáhéna Maniká Iteribonsabé kaweróne ato ehwéhne. (Mátíyu 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Mi tanáhráq Manikáne Awanka Sísane arupipeq eyoyó atowana mahraréna, Nániboo, arega íópeqkákákáq mah marákó marákóákáq wahnahnóne. Wehukene sánsá ahtebah kewé arene sánsá íre sokigi ariasa peh morá káriq aní tahnsa ké arene sánsá aiq sokigi ariene. Minayabe arensabé iwíáh íwíáh atóge. Nániboo, arerega iwíáhue aiq miraóne.

²² Aiq miraóne éna mitaq míah keyabé, Nániboga moke aiq náníre. Mó kegá íné Manikáne ahninkáwá íre tábúsoqme tagaríáhwana Nániboga webataq íné wenahni tagaríéhre. Mó kegá Nánibo íre tagaríáhwana ínébataq wenahninká we tagaríóge. Íné wenahninká we sokigi aiéna kegá moq Maniká Nánibo tagariagehe úwe.

²³ Sísaga pabeqme we kéro keyabé epéq teriena, Itene iuranka áhntetaq tagahnsabe iwíáh íwíáhoró.

²⁴ Teiníboq írátíáhro. Áhnte Manikáne ehweh iraru kereq anotah wahnáh kéreqka itega tagah naneq tagéyabe suwahbówara íre tagowe. Segá itega íráh éhwéhnsábé ireyabe suwahbówara íre írówe úwe.

Sísaga, Wáhnaupéqté keyábé moq irutaboiroro ú ehwehne.

²⁵ Mósísine ehweh síwáhnori anínká séna Sísaga ahbabáq ehweh irarinkeheéna áhwárawe tagéna kasenuwe. Kasenéna, Íwáhnoraníno, oga mérapeq awaq mianíboq anerininkono úwana

²⁶ Sísaga wensabé, Mósísiga sehgióro ú ehwehniká anereiro? Minawé arene arupipeq aiq ahtebahno úwana

²⁷ mi anínká mahraréna, Maniká itene Wahnahnsabé anotahtaq arutaboirúno. Moke arene arupipeqkákákáq moke arenawankakákáq moke arene iwíáhónaipéqkákákáq Manikánsabe arutaboirúno. Arerensabé arutaboirónanserah arene iyahnabo anínsábé moq arutaboirúno ire úwana

28 Sísaga wensabé, Arega aiq tábúsoqme iraréne. Tenienanserah mi-rainaraqmé oga mía míainiewóne úwe.

29 Mi anínká iwíáhéna, Sísaga íné Mósísine ehweh íre kawerue íréhre íwíáhineho éna wega Sísansabé, Néne iyahnabo aní insebo kasenúwe.

30 Kasenúwana Sísaga wensabé, Wehga Sarúsarama suwahpeq suena Séríko suwahpeqte áhtápéq tutairara aebó kégá mehwatawéra táhtoqme subiqmar-era wene ménsámehnsá moke sabiwera pokurowe. Anotahtaq subiqmato puana pukinauraitaq we íre nogoráhéna peh ahnayehráq tahperuriaraire.

31 Tahperuriarairana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh ánínká tunse mi aní tagéna ébeq ayéhrápéqtáq sótaikue pokuraire.

32 Mina urainserah Asiu kené sánsá mirai aní we Áríwái kahnáh ánínká kire mi aní tagéna we moq ébeq ayéhrápéqtáq sótaikue pokuraire.

33 Sámária suwahpeqte ánínká kire Asiu weh tagéna we ahnayehráq tahperuriarainsabé arutaboíréna

34 weba sure mayawenkakaq náhniáq sera anonkakaqtáté puramburanútaq abaq atena airí atena mi weh pankeqmaqme wene tónkine abobihataq tútu atowana mi kanká áhkokóuwena pokuraire. Sámária suwahpeqte ánínká mi weh meqmena páhsintía nahtápéq móatena mitaq wahnahnurairaire.

35 Ahbiahraq mi nahtápéqté wáhnáh téhtaré móné náwena wensabé, Subiqmato aní kawerue wahnahnatawéwahno éna, Íné kouwekonaraq áwú móné íre awehraq kahnaraq mó awiníe uraire úwe.

36 Sísaga mi ehwéh aiq teawena Mósísine ehweh síwáhnori anínsabé, Apahránítógá ahnayehráq subiqmato aní tagaronsabé wene iyahnabo aní insebo kasenúwe.

37 Kasenúwana mi anínká Sísansabé, Wene iyahnabo anímé wensabé arutaboiratena séhréh atéh áníne úwana Sísaga wensabé, Arega pokue séhréh atarái anínká miraurai serahnúno úwe.

Sísaga Máhtareq Máhriareqne nahtapeq mío ehwéhne.

38 Sísareq we kéro kereqka pokue mó ke suwahpeq kuwana mibeqté íní wenáwíq Máhtaga Sísá mehweh atena wene nahtapeq meqmena móatowe.

39 Máhtane ónánahwá wenáwíq Máhriáe. Máhriaga Sísane ehweh iranieéna wene aigarápi tútuue míowe.

40 Tútuue míowana Máhtaga táhutahuq kawerinieéna áhnte ahwímínú púana wene arupipeq iwíáh kikirúwe. Iwíáh kikiréna Sísaba séna wensabé, Néne Wahnahno, nénónánahga núwéhraha áhnte ahwímínunsabé arega anetaníbo iwíáhono? Íné séhréh ato teawo úwe.

41 Teawo úwana Sísaga wensabé, Máhtao, arega áhnte ahwímínónayabé arene arupipeq iwíáh kikiróne.

42 Peh morá náneqsabé iwíáhúno. Máhriaga mina kiotaiki naneqsabé arutaboíréna aiq omaq maréhraq itega we íre saiqnariayehe úwe.

11

*Púrerirataq mahrarero ú ehwehne.
(Mátíyu 6.9-15, 7.7-11)*

1 Mó tanáhráq Sísaga móbeq ména púreréna parabagúwana we kéro anínká wensabé, Itene Wahnahno, Sóniga we kéréh keyábé púreq ehwéh síwáhnorurainserah íwáhnorúno úwe.

2 Úwana Sísaga sensabé, Púrerirataq mahrarero.

Iteriboo, arenáwíq pankerone.

Arega mah kehiná kéhíná wahnah wahnah aritahna tanáhráq apubúue ábóraragúno ato.

³ Mó wehekáh mó wehekáhnue itene táhutahuq awehraq kirabo aito.

⁴ Mó kegá ahbabáraitáhmé itega minayabe íre ahrreraq masa peh suone.

Itega miraúnanserah itene ahbabáq moq íre ahrreraq matiahno.

Ahbabáqka ite saiqnariahrahirabeq íre móito.

Miraue púreroro úwe.

⁵ Sísaga we kéro keyabé mó mahraréna, Mó kehiná suwahpeqte arene iyahnabo anínká inokáhnabubu sínah are tópah tabonahinaraqmé anerinibo? Mi tanáhráq arenawahrah aniné nahtapeq pokue áhrabé, Irigue tópah nánio ue ineh inehinkehe. Ineh ineheé,

⁶ Néne iyahnabo anínká amahnága íre wahtopeqte sirana tópah tabonahun-sabé iriwe tópah náninana kiraboono teawinkéhe.

⁷ Teawinana arenawahrah anínká wene máhriqpeqté iraréna, Ahqáho. Onsa aiq paiqmarena néne animárínseq sugonayabé túbáh agúno éna, Íre iriwe aweráhuge teawinkéhe.

⁸ Teawena, Inehi anímé nánuwahrah aní míéhsabé anetaníbo. Inokáhpeq puana íre náwiníe íwíáhínaraqmé túbáh agineho. Túbáh aginehboq peh píribahriue, Nánio. Nánio úno. Nánio inaraqmé arenawahrah anínká mó íwíáhéna are íre kéh náneqmarí irigue náwinkéhe. Mina inserah púrerirataqmé apubúue túbáh agiyehboq peh mótaq mótarue teawéro.

⁹ Teiníboq írátíáhro. Itega púrerirataqmé náiyó ira naneq náinkéhe. Págegeue kabarirataq ábórarínaq taganeheqmóe. Onsaraq pakobakoirataq siitankéhe.

¹⁰ Nánio i anínká meyankehe. Kabari anínká ábóraq marankéhe. Onsaraq pakobakoi anímé Manikánka siatahnana nahupeq kibekinkehe úwe.

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Arenahninká arensabé, Paseh nánio ínaraqmé arega wehe náwiníbo? Írakaumo.

¹² Wega, Iyah oyérá nánio ínaraqmé tobinahrá náwiníbo? Írakaumo.

¹³ Ite sibowáréh ahbabároraho keéqmé itene animarí peh kaweq naneq nári nárino mino. Íópeqté Ítéribógá íre ahbabárorahi aní ména Wenawa eqmaranae. Minayabe wensabé, Arenawa ínéba eqmaro irarinaraq areba eqmaranawire úwe.

*Owainawanka Sísá séhréh atéhre éra péhe éhwéh iraru éhwéhne.
(Mátíyu 12.22-30; Máhka 3.20-27)*

¹⁴ Owainawanka wehukení subiqmaq subiqmarú púana we ahriahri íre ehwehnorahúwe. Íre ehwehnorahúwana Sísaga mi owáináwánsabé pokúno atowana pokúwana mi anínká ehwehnúwara áhnte tago kegá áhtenuwe.

¹⁵ Áhtenuwara mó kegá mahraréra, Owainawamariné wahnah wenáwíq Pésébúriga Sísá págege atena séhréh atéh púana wega owainawamarí kaqsuáhráhire éra seye náhenéra ehmuníq éhmúníruwe.

¹⁶ Ehmuniq éhmúníruwara mó kegá Sísaga ahbabárinkeheéra áhwárawe tagéra sega wensabé, Manikánka séhréh atahnaraqmé íópeqté íre tagariona naneq sokigi aio uwe.

¹⁷ Uwana Sísaga sirupipeqté íwíáh tagéna sensabé, Wahba márakórápéqté kegá seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se sainkéra págegeue morá ké íre míahrahowe. Sensuwahraheq seye ebehirataq sainkoneherawoe. Minayabe se moq págegeue morá ké íre míahrahowe.

¹⁸ Owainawanseq wenawahraheq ebehotaq tahirímé se sainkéra árahue págegeue míagehbo? Írakaumo. Íre págegeue míahrahowe. Itega péhe éhwéh mahraréq, Owainawamariné wahnahnka íné séhréh aintéh púana owainawamarí kaqsuahráhuge ewe.

19 Ínéga owainawa kaqsúótáq owainawane wahnahnka séhréh aintéhtáq tahirímé ite kéiráh kégá owainawa kaqsúáhtáq insega séhréh arítéh iripo? Ite kéiráh kégá itene ehwehnsabé íre tábúsoréhre aítáhwe.

20 Manikáne Awanka págege aintena séhréh aintéh púana owainawamarí kaqsuq kaqsuruge. Mina tagéq Manikánka wahnah wahnahni sansá iteba aiq sire éq tagaríáhwe úwe.

Ayahnsa kira wéhyábé pabeqme ehwéhne.

21 Sísaga mó mahraréna, Ayahnsa kira wehgá wene pokankakaq iqkakaq sokah sokah atawéna wene nahtapeq wahnahnínaraq wene ménsámehnsá peh kaweqtaq kanae.

22 Mó ayahnsa kira wehgá weba séna wahnahni weh subiqme kaqsuena wene ebeh naneqmarí mewena wene ménsámehnsá saraqme meyankehe úwe.

23 Sísaga mó mahraréna, Wehukéníká íre néne iyahnabo aní míéhmé néne naruo aní míre. Wehukéníká ínereq íre soruparítéh rataqmé wega wehuke karegaráh aruqarurire úwe.

*Owainawanka kouwekinsabé éhwéhne.
(Mátíyu 12.43-45)*

24 Sísaga mó mahraréna, Owainawanka wehukéní auwena pokitaq wání íre kéhrabeq nogena ahrenahrahiraq kabarire. Kabarirana írakauninsabé iwíáhéna, Ínéga súo náhtápéq seuwekinauge éna

25 áuwátái wehukéní pá kouwekire. Kouwekéna wene nah tagehrana aiq kabantáhwe parabaruena aiq kaweraréhre.

26 Kawerarena mó abapete téhraníte áhnte ahabábáq ówáináwámá mí koweriréhre. Moke mi owáináwámá mí aní pá kowíáhwe. Téhwe morá ówáináwánká mí aní pá míéhtáq íre kawerire. Anehemé áhnte owáináwámá mínká weba míáhnsabé anotahtaq íre kawerire úwe.

Manikánka wene ehweh sehgió keyábé kawerowe arítéhre ú ehwehne.

27 Sísaga mahrarútaq wene ehweh iro inínká anotahtaq mahraréna, Arenanoga are maqmarena náh náuwsabe Manikánka wensabé kaweróne atéhre úwana

28 Sísaga wensabé, Náinoga maqintonsabe Manikánka kaweróne atena peh wene ehweh irera sehgió keyábé anotahtaq kawerowe arítéhre úwe.

*Sísansabé, Ótaq sansánúno u ehwéhne.
(Mátíyu 12.38-42; Máhka 8.12)*

29 Áhnte wehukégá Sísaba sáhuríówana wega sensabé, Ite amahnága oga míáh kéwé áhnte ahabábáq kée. Itega iraréq, Manikánka are aiq pútaq séhréh atéhre tagarianeheéq ótaq sansánúno teni teninowe. Sónaga sóreq wanípípeq tupekútaq Manikánka ótaq sansá miraúwe. Peh morá mí sansá teienaq iwíáhue tagagehe. Ínéga ótaq sansá mó íre sokigi ainíe.

30 Nínibe suwahpeqte kégá Sóna tagéra Manikánka miraú otáq sánsá tagowe. Amahnága oga míáh kégá íne wehukéní úku aní tagéra Manikánka miraína otáq sánsá tagagehe.

31 Sórómóniga Ísara keráq wahnahnútaq wáhnaupeqté kéné wahnah inínká wene ahtebia éhwéh iraníeéna íre wahtopeqte weba súwe. Teiníboq írátíáhro. Amahnága iteba míó ánimé Sórómóni kíotaiku aní múge. Mí inínká Sórómónine ahtebia éhwéh ironserahme árahinsabé néne ehweh íre iraho? Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mí inínká iriwe ména itensabé ehweh aítankéhe.

³² Níníbe suwahpeqte kégá ahabáruwana Sónaga ehweh koreriutaq wene ehweh irera sene ahabábáq sansa suera kaweqtaq míówe. Minayabe Manikánka ehweh aitahna tanáhráq Níníbe suwahpeqte kégá iriwe méra ite amahnága oga miáh káyábé, Íre kawerowe éra ehweh aitagéhe. Amahnága iteba míó ánimé Sóna kiotaiku aní múge. Níníbe suwahpeqte kégá Sónane ehweh írónserahme árahinsabé néne ehweh íre iraho?

*Itene iurame itene inonkane árahmu tahnsane i ehwéhne.
(Mátíyu 5.15, 6.22-23)*

³³ Sísaga mó mahraréna, Wehukenínká árahmu keqmaréhtáq kopípéq tahbe tehnopeq íre máréhre. Páhkétiraté íre akariaréhre. Írakaumo. Nahupeq kibeko kégá kawerue tagageheéna árahmu tahberapeq máréhre.

³⁴ Arene aurame arene anonkataq kéh árahmú tahnsáne. Arene auranka kaweq naneq tagehnaraq arene arupipeq téhranae. Arene auranka ahabábárorahi naneq tagehnaraq arene arupipeq sunkíkírinae.

³⁵ Arene arupipeqté téhrehme sunkíkírínehboq áwéh panantágínaq tagariáhro.

³⁶ Itene iwíáhópipéq íre sunkíkíría peh moke téhráhnaraq árahmuga moke nahupeq téhrehnserah itene iwíáhópipéqté téhrehnka itene inonka moke téhranae úwe.

*Péhrasi kegá ahabárunsabé Sísaga ehweh arito ehwéhne.
(Mátíyu 23.1-36; Máhka 12.38-40; Árúka 20.45-47)*

³⁷ Sísane ehweh parabagúwana Péhrasi anínká wensabé, Néne nahtapeq táhutahuroyehboq máho úwana Sísaga we kérena táhutahuq nanaúwe.

³⁸ Sísaga wene ayahnkara íre pabeq paberia pehipi nónsabe mi anínká áhtenúwe.

³⁹ Áhtenúwana Sísaga wensabé, Itega káhpukákáq párétahakákáq pabeq pabero-taq peh ábórapeq pabeq paberéq arupipeq íre pabeq paberowana peh náwíqkakaq mitaq kéhre. Mina onserah itene inonka pabeq paberowana itene irupipeqmé aebó íwíáhwé áhnte ahabábáq íwíáhwé mitaq kéhre.

⁴⁰ Ite múguwahgu saiyo animarí móe. Manikánka íre peh morá ábóraq kéh náneq miraia kopípéqté náneqmarínkákákáq miraro mino.

⁴¹ Ite matíáh náneq mó ke wehwehue nárieq séhréh arítáhro. Mirairataqmé moke matíáh náneq peh kaweqtaq kanae úwe.

⁴² Sísaga mó mahraréna, Péhrasi keo, moke itene sotápéqté ménsáméhnsá saraqme abapete itaréitaré matawéq peh morá mewe Manikáne arambehri mirao ke síéwe. Kawerowe. Pehgáriq naneqmarí táwiomé kímé náwahbiame moq saraqme síéwe. Kawerowe. Mi sansá sehgieq íre súáhro. Peh kaweq-taq mé sansamé Manikánsabe irutaboirme mi sansátaré íre sehgiówe. Íre kawerowe. Mi sansánkákákáq sehgióro. Íre miraonsabé Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro úwe.

⁴³ Sísaga mó mahraréna, Péhrasi keo, ite Asiu kené momiwí nahtápéq kaweqtapéq méyabe iuwahbeh ke wóe. Ite máhkétirapéq nogótáq mó kegá ite mehweh aiteyabe iuwahbeh ke wóe. Minayabe Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro.

⁴⁴ Pusa ké maisia máiq kéhrabeq mó kegá íre tagia mitaq pehipi nogówe. Mina inserah itene iwíáhipeq kambaresa náneq tahnsá kéhrara mó kegá íre tagahwe. Minayabe itewe pusa ké maisia máiq tahnsa móe. Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro úwe.

Mósísine ehweh síwáhnoru kegá ahabárunsabé Sísaga ehweh arito ehwéhne.

⁴⁵ Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnorú anínká Sísansabé, Arega irarénawe itensabé moq ehweh aitahne úwe.

⁴⁶ Úwana Sísaga mahraréna, Mósísine ehweh síwáhnoro keo, Manikánka ite moq kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro. Mósísine ehweh áhnte pagégé éhwéh púaq itega síwáhnorowara íráh kégá íre sehgiórahowe. Segá íre sehgiórahonsabé itega mi ke pehgárita q íre séhréh arítáhwe.

⁴⁷ Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Subiq suera maisarówaq ite maisarórabeq itega ebah pentabaráhwe.

⁴⁸ Itega miraome aneq sansánoro? Itene igaqnaréhga kaweq ke subiq súónsabe itega sene ahabábáqsabe, Kaweq sansáne éq anehe mi kawéq ké maisarórabeq ebah pentabaráhwe.

⁴⁹ Minayabe Manikánka tábúsoqme iwíáhéna mahraréna, Néne ehweh irare kereq síwáhnoro kereq seba eqmaq suanauge. Eqmaq suahnara sega táhmaro síwíoqnéra mó táhmaro subiq suaneherawoe úwe.

⁵⁰ Sísaga mó mahraréna, Segá Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Manikánka mah marákó marákó mirarotaq téh subiq súótaqte mi ahabábáq amahnága oga míáh kéné ahabábáq úkire. Minayabe Manikánka kamah ainawire.

⁵¹ Segá wehukení wenáwíq Ábéri ebeq subiq súówe. Anehemé wehukení wenáwíq Sékáráia Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq míowara subiq súówe. Mi anítéreq moke ákáhpi subiq súó kereqne korahq tunsabe Manikánka amahnága oga míáh ké kamah ainawire.

⁵² Mósísine ehweh síwáhnoro keo, itega ahtebah onsárápété kí kopéq súáhwe. Itewe mibeq íre kibekia mibeq kibekonehe e keyábé ahqáho arítáhwe. Minayabe Manikánka kamah ainehboq tábúsoqme sansánoro úwe.

⁵³ Sísaga mitaq suena máhpeq tuegúwara Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka wensabé abiahnsa atera áhnte éhwéh kasenuwe.

⁵⁴ Sísaga ahabábáq ehweh irarinkeheéra sega mó éhwéh mó éhwéh nue kasenéra áhwárawe tagowe.

12

Péhrasi kegá kopéráhpéro sansá pehragahro ú ehwehne.
(Mátíyu 10.26-27)

¹ Peh íregárita q kegá sáhurió púara mó kené sigará músúriówana Sísaga ebeq we kéro keyabé síwáhnoréna, Péhrasi kegá kopéráhpéro sansá pehragahro.

² Amahnága moke kopípéq kéh náneq mókake ábóraraginae. Moke epéqté éhwéh ábóraraginae.

³ Itega sunkíkírirabeq iraruro éhwéh mó kegá téhrehabeq iragéhe. Itega nahupeq ehmuníq éhmúnírue irarira éhwéhmé mó kegá irera nahnsorapéqté sawai sawaiue irarigehe úwe.

Peh Manikánsabe áhreoro ú ehwehne.
(Mátíyu 10.28-31)

⁴ Sísaga mó mahraréna, Néne iyahnabo anímáriño, teiníboq írátíáhro. Peh itene inonka subiq suahráho keyábé íre áhreoro. Mi kegá iteyuwa íre subiq suahráhowe. Írakaumo. Minayabe sensabé íre áhreoro.

⁵ Teiníboq írátíáhro. Peh morá Manikánsabe áhreoro. Wegá ebeq itene inonka subiqmarena anehe iteyuwa iraipéq suahráhi puaq wensabé anotahtaq áhreoro.

⁶ Káriq kabará máhkétirapéq téhtaré pabusa monératé moberíáh kábára paiqmaráhire. Mina tahnsa káriq kábára Maniká Iteriboga íre abitarúéhre.

7 Maniká Iteriboga moke itene iyahqnopeqte iyáhrámé sáhnsahwe tagariéhre. Wega ite aiq moke tagariéh púaq íre áhreoro. Itega kabaramarí kiotaiko puana Manikánka ite íre abitarúéhre úwe.

Íné Sísane ani muge iraréyabe ayehitéhneho i ehwéhne.

(Mátíyu 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

8 Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Wehukeníká mó keyábé, Sísane ani múge terinaraq mókake íné wehukení úku anínká íopeqte ké miéhrrataq Maniká Iteribonsabé, Néne ani mire teawinié.

9 Arega mó ke miáhtáq ínénsabe, Ahqáho. Íné íre tagaríóge aintéhrraraq mókake Maniká Iteribo miéhrrabeq ínégá arensabé ahqáho atena are íre tagaríóge atanauge úwe.

10 Sísaga mó mahraréna, Íné wehukení úku anínsábé níéhrruru aintéh ánímé Manikánka insahwé atena íre ahrraraq matianawire. Peh morá Manikáne Awansabé éhrrui anímé Manikánka íre insahwé atanawire. Ahqáho. Peh ahrraraq matiankehe úwe.

11 Sísaga mó mahraréna, Mó kegá ite táhtoqme ehweh aitanehera irataq itene irupipeq iwíáh kikiriyeho. Segá ite meiqmera Asiu kené momiwí nahtápéqte wáhnáhpápópoq wahba wáhnáhpápópoq mó anotah anípápópo mótéhrrataq itega, Aneq ehwéhnonehnikono éq áhreyeho.

12 Mi tanáhráq Manikáne Awanka irarína ehwéh sokigi ainkéhe úwe.

Ménsámehnsánsabe arutaboiri anínká múguwahgu sansá miraurai ehwéhne.

13 Peh íregárraraq kegá sáhuríówana mitaqte ánínká Sísansabé, Íwáhnoraníno, nániboga pukurairana wene ménsámehnsá nánuwahga moke meraire. Mi mensáméhnsá ákáhtaq náninkéhboq nánuwahnsabé ákáhnsaime náwo teawo úwana

14 Sísaga wensabé, Íné ménsámehnsá saraqme nári nárinkeheéna insega omaq intáráiro?

15 Insega omaq intáráiro éna mitaq míó keyabé mahraréna, Ménsámehnsánsabe igará pabekínehboq kawerurero. Íre sene áhnte kéh ménsámehnsánsabé wehuke oga míahrahowe úwe.

16 Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Anotah wehné so áhnte mensáméhnsá iráirana

17 wewe náhenéna, Áhnte mensáméhnsá matíónsabé eheq saharanínkono uraire.

18 Eheq saharanínkono iwíáhéna, Íné mahrainie éna néne ménsámehnsá kéh náhmárrí sokoruqme mó anotah nahmárrí pearena néne áhnte mensáméhnsá mipéq sáharaníe.

19 Mipéq sáharáhnaraq mahra iwíáhinie. Néne matíó ménsáméhnsá áhnte opéq awehraq kanae. Minayabe amahnága túbáh aginie. Táhutahurinie. Iwíáh iwíáhéna ábáhrinie iwíáhuraire.

20 Iwíáhurairana Manikánka wensabé, Múguwahgu saiyo aní móne. Iborá pe-nahnraraq are pukiniewóne. Minayabe are áhnte matiahna mensáméhnsámé inseréhga awaq miagéhbo uraire.

21 Maniká Iteribonsabé íre sirutaboiria peh sene ménsámehnsánsabe sirutaboiro kewé teawú aní tahnsa ké wóe úwe.

Itene irupipeq iwíáh kikiriyeho ú ehwehne.

(Mátíyu 6.25-34)

22 Sísaga we kéro keyabé mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Mah marákóipéq mé tanahráqsábé itene irupipeq iwíáh kikiriyeho. Aneq naninkono? Aneq korósí sukiwianínkono íre iwíáhoró.

²³ Oga méwé íre peh morá tópah nahnagae. Itene inonkame íre peh morá aneraneré naneq mire.

²⁴ Kúqnu tagéq ahtebahro. Mi kanká ménsúmehnsú íre uqmaréhre. Sene táhutahuq tahbé íre kéhre. Minayabe nera kéhtáq íre koawaqmena méaréhre. Manikánka mi kansábé iwíáhéna pehipi kiraboire. Itewe wehuke puana Maniká Iteriboga itensabé anotah iwíáhéna kawerue kirabo aitéhre.

²⁵ Arega arene oga mé tanahráqsábé iwíáh kikirinaraqmé ábátáq mérearahráhiro? Ahqáho. Írakaumo.

²⁶ Itene oga mé tanahráq ábátáq mérearahráh íre únayabé mó naneq-marínsábé aneqsabé iwíáh kikironehbo?

²⁷ Uworapeqté náneq kirena kaweq ará íyéh tagéq ahtebahro. Uworapeqté náneqka íre arambehrire. Korósi íre kogahnire. Anotah wahnáh ání wenáwíq Sórómóni naho ména we áhnte mensáméhnsá matawéna anotah kawéq áwáhríq kórósí matiowe. Uworapeqté kaweq ará íyéh náneqka Sórómónine kaweq awahriq naneq kiotaikire.

²⁸ Uworapeqté náneq íre kagai naneq mire. Iborá íyéhrana ahbiah tahnsá kekírataq taginae. Manikánsabe pehgárita q aiq pútare átáh kéó, Manikánka mi kawéq ará sukiwíéhnsábé wega ite moq sukitahtáhi mino.

²⁹ Aneq nanehnkono iwíáhéq irupipeq áhnte iwíáh kikiriyeho.

³⁰ Maniká íre tagaríáh kéga minayabe iwíáh iwíáhéra sene sirupipeq iwíáh kikirowe. Iteriboga ite íre mationa naneq aiq tagaríéhre.

³¹ Minayabe Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsánsábé irutaboireq sehgióro. Sehgióro wega ite íre mationa naneq náinkéhe úwe.

Sísaga kaweq naneq morábí sáhonsabé teriu ehwehne.

(Mátíyu 6.19-21)

³² Sísaga mó mahraréna, Ite sipisípiq nansó táhnsá kéó, íre áhreoro. Maniká Iteriboga wahnah wahnahnirabeq awaq miageheéna aiq omaq itéhre.

³³ Itene ménsáméhnsá paiqmaqme mi moné tabonah ke náriéro. Mirairataqmé kagaorahi mensáméhnsá íópeq mitaq sáharagéhe. Mitaq aebó ánínká íre aebóorahire. Mitaq wenuqka íre nahrahi puana itene kagaorahi mensáméhnsá peh mitaq kagainawire.

³⁴ Itene kaweq naneq morábí sáharáhrabeqsábé irutaboironeneheqmóe úwe.

Sísaga, Kouwekonaraqsábé níwénunoro ú ehwehne.

(Mátíyu 24.42-44)

³⁵ Sísaga pabeqme ehwéh mahraréna, Itene korósi sukiareq áréti konahnareq aráhmú keqme tagaríáhro.

³⁶ Sene wahnahnka pahuwirorabeq suena sína tanáhráqsábé wene arambehri anímári áwénuno serahnoro. Wegá sure onsa pakobakoínaraq sega apubúue onsa sioneherawoe.

³⁷ Se tótuqméra sene wahnahnsabé áwénuno anímári nsábé, Kawerowe aritankéhe. Teiníboq írátíáhro. Sene wahnahnka we áwénuno keyábé iwíáh iwíáhéna áréti konahnuwena sensabé, Tútuoro aritena kirabo aritankéhe.

³⁸ Wegá inokáhnabubupopoq tueina ínaraqpópoq sínaraqmé íre sugia peh wensabé áwénuno keyábé anotahtaq, Kawerowe aritankéhe.

³⁹ Anotah wehgá aebó ánínká sína tanáhráq ahtebehtaq tahirímé wega áwénunue wahnahnurawéna aebó ánínká kibekina ínaraq tagéna kaqsúéh irino.

⁴⁰ Minayabe iwíáhue tagahro. Íné wehukení úku anínká ite íre iwíáhira tanáhráq kouwekinauge. Minayabe íwéh panantáínaq níwénunoro úwe.

*Kaweq arámbéhrí ánínseq íre kaweq arámbéhrí ánínseqsabé ehwehne.
(Mátíyu 24.45-51)*

⁴¹ Pítaga Sísansabé, Itene Wahnahno, arega mah pabéqmé éhwéhmé peh morá itensabé teieno? Mó keyábéákáq terieno kasenúwe.

⁴² Kasenúwana Sísaga mahraréna, Ahtebia ání tábúsoqme arámbéhríi anímé insebo? Wene wahnahnka mi anínsábé, Mó arámbéhrío keráq wahnahnarito atena táhutahuq tanáhráq tópah nário atéhre.

⁴³ Wene wahnahnka kouwekéna teawátái arámbéhrí tábúsoqme mirainsabé tagéna wene arambehri anínsábé, Kaweróne atankéhe. Kaweróne atéhnsábé arambehri aniné aru eyoyóinkehe.

⁴⁴ Teiníboq írátíáhro. Wene arambehri anínká tábúsoqme arámbéhríi puana wene wahnahnka, Moke néne ménsámehnsátaq wahnahnúno atanae.

⁴⁵ Ahbabáq arambéhrí anínká iwíáhéna, Néne wahnahnka íre apubúue kouwekinae iwíáhíre. Mira iwíáhínsabé mó arámbéhrí wéh áhré subiqmarena múguwahgu kereq táhutahuq néna píah narúq narurire.

⁴⁶ Wega íre iwíáhíue áwénunína tanáhráq wene wahnahnka séna mina tagéna anotahtaq kamah awena ehweh íre íráh ké míáhrabeq móatankehe úwe.

⁴⁷ Sísaga mó mahraréna, Arambehri anínká wene wahnahne iwíáh irena íre mirainaraq wene wahnahnka anotahtaq kamah awinkéhe.

⁴⁸ Arambehri anínká wene wahnahne iwíáh íre ahtebéna mina ahbabárínana wene wahnahnka pehgárita q kamah awinkéhe. Wehukenínká anotah apéq meyahnaraq anotah apéq awinanao. Mina inserah Maniká Iteriboga wehukení áhnte awena págege atena séhréhínaraq mi anínká Sísane arambehri anotahtaq mirainanao úwe.

*Sísaga, Íné wehuke saraq iuwanieéna tutaage ú ehwehne.
(Mátíyu 10.34-36)*

⁴⁹ Sísaga mó mahraréna, Abe kekinai anínká téh kekiaréhra tawe abae agire. Mina inserah néne ehwehnka abae aginkeheéna marakóipeq tumíaraage. Ira abae aginserah néne ehwehme apubúue abae agéyabe nuwahbehre.

⁵⁰ Sega mótaq íné íre kaweraintéhra puana amahnága nirupipeq áhnte uméhime mókake kaweraginae.

⁵¹ Ínéwé sainkue míáh ké insahwé aitanieéna marakóipeq tutaire iwíáhoo? Írakaumo. Peh sainsuanieéna tutaage.

⁵² Mó karírónání moberíáh méra apahránítógá néne ehweh sehgiówara mó téhranítégá íre sehgioya puara sainkue míáhwe.

⁵³ Mó mapéq abowáreq wenahninseq sainkue míehye. Mó mapéqmé anowareq ayahunkawareq sainkue míehye. Mó mapéqmé ahrahnawareq anahbukawareq sainkue míehye úwe.

*Wehukega néne arambehri íre ahtebahrahowe ú ehwehne.
(Mátíyu 16.2-3)*

⁵⁴ Sísaga weba míó keyabé mó mahraréna, Ibonuqna kéhtáq ibonsinae irarewana ibonsire.

⁵⁵ Áúnorahntáh kéhtáq patahinae irarewana patahire.

⁵⁶ Kopéráhpéro keo, itega ibonuqnankákáq áúnorahntáhnkakaq ahtebéqmé aneqsabé ínéga amahnága mirau arámbéhrí íre ahtebahrahoo úwe.

*Apubúue insahwé ato ú ehwehne.
(Mátíyu 5.25-26)*

⁵⁷ Sísaga mó mahraréna, Kaweq sansámé aneqsabé íre iwíáhíue mirao?

⁵⁸ Mó anínká are ehweh atanieéna anotah wahnáhbá meqme kinarag ahtapeq kirataq we insahwé ato. Ehwehorabeq kirataq wega are anotah sahsí móatahnaraq wega párisiba móatahnana sega are karábúsiipéq móatéhboq insahwé ato.

⁵⁹ Teiníboq írátíáhro. Karábúsiipéq móatahnara íre apubúue soraq auwaneherawoe. Ebeqme anotah apéq paiqmarenaraqmé anehe soraq auwagéhe úwe.

13

Ahbabáq sansa íre súéhrrataqmé pukoneheqmóe ú ehwehne.

¹ Mi tanáhráq táhmaro míó kega Páhírátiga miraú ehweh Sísá teawúwe. Kehrari marákórápéqté kégá Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe titiruwana Páhírátiga se subiq súáhro aritowe. Subiq súáhro aritowara subiqmárówara pukutaq sene korahqkákáq titiro naneq kané korahqkákáq moráráq mitaq kowe.

² Páhírátiga miraú ehweh Sísá teawúwana wega sensabé, Pukuro kené ahbabáq moke mó Kehrari marákórápéqté kéné ahbabáq aiq kiotaiki puara mina tahnsa pukurowe íwíáhoo?

³ Írakaumo. Teiníboq írátíáhro. Iteitene ahbabáq sansa íre súéhrrataqmé ite moq moke pukoneheqmóe.

⁴ Síróama marákóráq íre wahto íópeq pewe kiría ébáh náh sokoguraitaq 18 wehuké pukurowe. Pukuro kené ahbabáq moke mó Sarúsarama suwahpeqte kéné ahbabáq aiq kiotaiki puara mina tahnsa pukurowe íwíáhoo?

⁵ Írakaumo. Teiníboq írátíáhro. Iteitene ahbabáq sansa íre súéhrrataqmé ite moq moke pukoneheqmóe úwe.

Sera íre íyéh áwánkánsábé pabeqme ehwéhne.

⁶ Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Wehne sotápéq nah naneq será íyéh áwánká kíréhrrana wega sera sabátáhrurairana írakaunuraire.

⁷ Írakaunurairana wene sotáq arambehri anínsábé, Apahtáro ópéq ínéga mah awánká sera sabátáhruraugana írakaunuraire. Apiruo. Aneqsabé néne marakóraq pehipi kehro urairana

⁸ sotáq arambehri anínká wensabé, Amahnága pehragéna sera iyankéhboq ínéga áwahipeq ubuqme káhone seq maisarahnnana

⁹ mó opéq iyahnaraqmé kawerinae. Íre iyahnaraqmé apiruankéhe uraire úwe.

Ahrena ahrena wehekáh Sísaga owainawanka áwíoqnó iní kawerato ehwéhne.

¹⁰ Ahrena ahrena wehekáh Sísaga Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwana

¹¹ abobia káuqmunia íní mitaq míowe. Owainawanka 18 opéq mi íní áwíoqnó púana we taebewe nogena íre iriwe nogoráhú íní míowe.

¹² Sísaga mi íní tagéna wensabé, Mahbeq súno éna arene awahre kaweratóge éna

¹³ wene ayahnkaratáté táhtoqnówana apubúue irigéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe.

¹⁴ Sísaga mi íní ahrena ahrena wehekáh kaweratonsabe mibeqté wáhnáh ánínká abiahnsanéna míó keyabé, Arambehri wehekáhmé abapete morá wéhékáh míre. Mó anínká arene awahre kawerateyabe awinaraqmé arambehrié wehekáh sero. Ahrena ahrena wehekáh awahre kaweraiteyabewé íre sero úwana

¹⁵ Sísaga mina tahnsa íwíáho keyábé, Kopéráhpéro keo, ahrena ahrena wehekáh itene kamarí wání nageheéq wiraipeqté meriqmeq wánítapeq mórítáh mino?

¹⁶ Mah inímé Ébárahma kahnáh ínínirana owainawanka íregárita q opéq 18 opéq áwíoqnehrana ínégá ahrena ahrena wehekáh kaweratómé aiq kaweq sansánu mino úwe.

¹⁷ Úwara mi ehwéhnúnka sene sirupipeq pó púara wene naruo anotah siyehitówara áhnte mó kegá Sísaga miraú arámbéhrí tagéra iwíáh iwíáhuwe.

Pehgáriq ayúnsábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 13.31-32; Máhka 4.30-32)

¹⁸ Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime aneq tahnsáne ue teinínkono? Anere pábéqmé éhwéh teinínkono?

¹⁹ Manikánka wahnah wahnahnime awanká ayu pehgáriq ayú tahnsane. Wehukeníká mi pehgáriq áyú wene sotápéq uqmatairana kirena anotah úkéna moke mó mensáméhnsá kiotaikire. Awankánirana kabaramarínká séra ayahnaweraq sene nah piáhwe úwe.

Muoráhi naneqsabé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 13.33)

²⁰ Sísaga mó mahraréna, Manikánka wahnah wahnahnime anere pábéqmé éhwéh teinínkono?

²¹ Tírí ínínká muoráhi naneq párahwaipéq maqme ayahnirana moke múíre. Manikánka íópeq wahnah wahnahnime mina páréti muoráhi naneq tahnsáne úwe.

Sobuya méhpéhpéq kibekoro ú ehwehne.

(Mátíyu 7.13-14,21-23)

²² Sísaga Sarúsarama suwahpeq pokinie iwíáhéna pokue moke táhúnipéqkákáq anotah matábúrápéqkákáq síwáhnorinieéna pokúwe. Pokéna síwáhnorue kure kure Sarúsarama suwahpeq koragúwe.

²³ Koragúwana mó anínká wensabé, Wahnah aníno, oga mérapeq awaq miéhra kewé peh táhmaroga awaq mianeherabo kasenúwe.

Kasenúwana Sísaga míó keyábé,

²⁴ Tauntahunue sobuya méhpéhpéq kibekoro. Teiníboq írátíáhro. Áhnte kegá nahupeq kibekonehe iwíáhéra íre kioráhowe.

²⁵ Mibeqté Wáhnáhnká onsa paiqmarahnaq itega méhpeh iriwe méq onsaraq subírataq wensabé, Itene Wahnahno, onsa siito igehe. Onsa siito irana wega itensabé, Ite eheqte kébo? Ínéga ite íre tagaríóge inawire.

²⁶ Ite íre tagaríóge ínaq itega wensabé, Arereq moráráq táhutahururauna wino. Arega iteruwahpeq íwáhnorurona wino irana

²⁷ wega itensabé, Itewe íre tagaríóge. Ite eheqte kébo? Ite moke ahababáq ke puag íné nueq pokoro aitanawire.

²⁸ Ébárahmareq Áhísáhkireq Sékóporeq moke Manikáne ehweh iraru kereqka Manikánka wahnah wahnahnirabeq míéhraq tagéq peh máhpeq miéhra puag uwo éq abuyoraneheqmóe.

²⁹ Íó kiembogirabeqte kéreq íó tupekirabeqte kéreq ébeq ayópéqté mó ébeq ayópéqté kéreqka sure Manikánka wahnah wahnahnirabeq tútuue méra táhutahurigehe.

³⁰ Írátíáhro. Amahnága anotah ke ebeq míáh kéwé mókake Manikánka wahnah wahnahnirabeq anehepeq pehgáriq ke úkoneherawoe. Amahnága anehepeqte kégá ebeq anotah ke úkigehe.

*Sísaga Sarúsarama suwahpeqte káyábé arutaboirú ehwehne.
(Mátíyu 23.37-39)*

³¹ Mi tanáhráq Péhrasi kegá Sísaba séra wensabé, Érótiga are subiq suaníe íwíáhinsabé mahtaḡ sue pokúno uwana

³² Sísaga sensabé, Mi urínsí íá táhnsá ánínsábé koreaweq mahrarero. Ibo-rankákáq ahbiahakáq owainawamarí kaḡsuena awahre ke kaweraritaníe. Apahtáróráq néne arambehri parabaruaníe.

³³ Manikáne ehweh iraru ke peh morá Sarúsarama suwahpeḡ míówara subiqmaḡ subiqmaruwara puku pukuuwe. Íné moḡ Manikáne ehweh iraru anínéna iborankákáq ahbiahakáq ahrinaakáq ínégá iwíáhu ahtápéḡ pokue arambehrinauge.

³⁴ Sarúsarama suwahpeqte kéó, itensabé nirutaboiraitóḡe. Itega Manikáne ehweh iraru ke subiq sueḡ Manikánka iteba eqmaro ke ebahnsatate subiq súówe. Kokórega wene áráhḡmari arutaboiréna ahwirinserah áhnte tanáhráq ite wahnahnue séhréh aiteyabe nuwahbehraqme itega ahḡáho aintáhwe.

³⁵ Írátíáhro. Ahḡáho aintáhnsábé iteruwahpeḡme mókake íre kaweraitah-nana peh susa náh kanae. Teiníboḡ írátíáhro. Mókake itega íné pehipi íre tagagehe. Ebeḡme mahraréḡ,

Itene Wahnahne áwírue sína anínsábé iwíáh íwíáh atone éḡ anehe íné tagagehe
úwe. *(Buk Song 118.26)*

14

Sísaga wene aiayah mu aní kawerato ehwéhne.

¹ Ahrena ahrena wehekáh Sísaga Péhrasi wahnáh áníné nahtapeḡ táhutahurinieéna pokúwara mibeḡté kéḡá we awahnkanuwe.

² Wene aiayah mu anínká weba míowana

³ Sísaga mi aní tagéna Mósísine ehweh síwáhnoro kereḡ Péhrasi kereḡsabé kasenéna, Ahrena ahrena wehekáh awahre ke kaweraritéwé kaweq sansápo úwe.

⁴ Úwara íre ehwehnia peh ehiya míowana Sísaga mi awáhré aní kaweratená eqmarowe.

⁵ Eqmarena míó keyabé mahraréna, Ahrena ahrena wehekáh itene anipópoḡ póéráhḡpópoḡ mataipéḡ tupetiahnaraqmé mi wehekáh pankeḡme meruaneherabo kasenúwe.

⁶ Kasenúwara íre teawasa peh ehiya míówe.

Íné pehgáriḡ aní tahnsa míanie íwíáhúno ú ehwehne.

⁷ Táhmaro táhutahuroneherao kegá kabaréra kaweqtapéḡ eheḡ tútuue míanehnkono uwana Sísaga mína tagéna mah pabéḡmé éhwéh teriuwe.

⁸ Teriena mó anínká arensabé, Máho ínahwe areḡa anotáh tahutáhúrirarabeḡ pokirataḡ anotáh weh tútuue míéhrarabeḡ íre tútuue míahno. Arensabé máho urai anínká mó aní are kiotaḡme anínsábé máho urairamo.

⁹ Anotáh anínká sínaraḡ máho urai anínká arensabé, Móbeḡ míahno. Mó anínká mahtaḡ tútuue míankehe ínaraḡ are anotáh ayéhítanawire.

¹⁰ Arensabé máho ínaraḡ ayehrápéḡ korútuue míahno. Miraínaraḡ arensabé máho urai anínká tagéna arensabé, Irigue mahbeḡ kaweqtapéḡ serútuue míahno atanae. Wegá miraínaraḡ tagehra kegá arensabé iwíáh íwíáh atagéhe.

¹¹ Wewega, Íné anotáh aní múḡe íwíáhínaraḡmé Maniká Iteriboga wensabé, Pehgáriḡ aní míahno atankéhe. Wewega, Íné pehgáriḡ aní tahnsa míanie íwíáhínaraḡmé Maniká Iteriboga wensabé, Anotáh aní míahno atankéhe úwe.

Sísaga, Tabonah ke kawerarito ú ehwehne.

¹² Sísaga máho ato aninsábé mahraréna, Arega anotah tahutáhúq kaweraréhna tanáhráq peh morá arene iyahnabo arenawahrah áhnte monéákáq keyábé máhoro íre úno. Mó tanáhráq sega arensabé, Máho atera táhutahuq náwigéhe. Mina tahnsanue arene ápeq meyankéhe.

¹³ Arega anotah tahutáhúq kaweraréhna tanáhráq tabonah kereq sawenkahnia kéreq aigará soriqnah kereq aura pira kéreqsabé máhoro arito.

¹⁴ Sega are mó naneq íre náweráho puara Manikánka kaweróne atankéhe. Mókake wega kaweqtaq miáh ké iriritahna tanáhráq ápeq awinkéhe úwe.

*Táhutahuronehboq máhoro únsabe pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 22.1-10)*

¹⁵ Sísareq moráráq táhutahurú aninká mi ehwéh irena wensabé, Manikánka wahnah wahnahnirabeq táhutahurira kewé sirupipeq áhnte eyóyó aginkehe úwana

¹⁶ Sísaga wensabé pabeqme ehwéh mahraréna, Wehga íregáritaq wehekéq kiraboiniééna áhnte tahutáhúq kawerataire. Kaweraréna mi keyábé, Máhoro uraire.

¹⁷ Awehraq tanáhráqmé wene arambehri aní teawena máhoro urau keyábé, Táhutahuq tanáhráqmé aiq awehraq mire. Amahnága máhoro korerio éna eqmataire.

¹⁸ Eqmatairana, Máhoro urairara íre serahúne éhwéh mó aninká mó aninkáue teawátówe. Mó aninká wensabé, Marakó paiqmataunsabé mina koraganau puana íre korahuge urairana

¹⁹ mó aninká wensabé, Íné arambehriéyabe inayáhnkú káho paiqmataunsabé mi kamári áhwárawe taganau puana íre korahuge urairana

²⁰ mó aninká wensabé, Íné ahre meyó púana íre korahuge uraire.

²¹ Mi arámbéhrí aninká kouwekue sene ehweh wene wahnah teawátáirana anotah abíáhnánuraire. Anotah abíáhnánéna wensabé, Anotah ahtápéqkákákq pehgáriq ahtápéqkákákq peheráh pokue tabonah kereq sawenkahnia kéreq aura pira kéreq soriqnah kereq koweriqme súno uraire.

²² Urairana wene arambehri aninká miraéna kouwekéna wene wahnahnnsabé, Aiq miraugarawe sira kewé íre awehraq miáhwe urairana

²³ wene wahnahnka wensabé, Néne táhutahuq áhnte nagehboq sotápéqkákákq tanahraipéqkákákq wehuke kogabarue koweriqme súno.

²⁴ Teiníboq írátíáhro. Téh máhoro urau kegá néne táhutahuq pehgáriq naneq íre naneherawoe uraire úwe.

*Sísaga, Ebeq kawerue iwíáhé anehe íné séniro ú ehwehne.
(Mátíyu 10.37-38)*

²⁵ Sísaga pokúwara peh íregáritaq kegá kéroána wega pabeqme sensabé,

²⁶ Wehukega íné pehipi íre séniragéhe. Wenanoiboreq wene ahrereq wene animárínseq wenábáqmarinseq wenanahnorehreq suahnaraqmé íné sénirankéhe. Wewe awahbeh iwíáh suahnaraqmé íné séniréh aní míankehe.

²⁷ Nánibone arambehri miraunsabé íné awankátaq táhpawe nubiú suagéhe. Ínéga miraunserah miraue séniráhro. Minayabe néne arambehriaraq túbáh agéna peh we awahbeh arámbéhrí sehgi ánimé né séniréh aní íre miáhrahire.

²⁸ Nah pianaína aninká ebeqme iwíáhue tagankehe. Nah pe naneq-marínkákákq wene móneakákq awehraq kahnarqmé anehe pearankéhe.

²⁹ Ebeq íre iwíáhi aninká nahwiahnsanse pearena anehe néne móneakákq íre awehraq kéhre éna mi nah íre pera suankéhe. Tagehra kegá susa náhwíáhnásné tagéra mi anínsabé awiréh atera,

³⁰ Wega áhwáreh arámbéhrí íre parabaruaráhire oneherawoe.

³¹ Wahnah anínká mó wahnáh ánínseq wene ebeh kereq ebehue subiq suanéhe íwíáhéna ebeq tútuue ména kawerue iwíáhinkehe. We peh 10 táhúséni (10,000) ebehira ke míéhrataq wene naruo peh íregárita 20 táhúséni (20,000) ebehira ke míéhrataq kaweq iwíáhi wahnáhnká íre apubúue koebehinkehe.

³² Itene naruo íre subipáhraruahráhuéne íwíáhinaraqmé sene naruo míéhrataq ahnsaní eqmarankéhe. Itega íre ebehoneheqmúne. Kaweqtaq míanehboq póqsuanéhe terio éna eqmarankéhe.

³³ Mina inserah íné séniraníe iwíáhóna anínká ebeqme iwíáhue tagankehe. Peh morá wewene matiéh náneqsabé, Anetaníbo moke suaníe iwíáhi anínká íné séniréh ání míankehe úwe.

Sísaga auqmah soréqsábé pabeqme ehwéh teriu ehwéhne.
(Mátíyu 5.13; Máhka 9.50)

³⁴ Sísaga mó mahraréna, Sóreqme kaweq nanere. Sóreq auqmah úkínaraq árahue kaweraranéhnkono? Írakaumo.

³⁵ Auqmah soréqmé peh abehq úki puaq sotápéq kíréh náneq íre séhréh atahráhire. Sotápéq kawerue kirankéhboq seqkákáq auqmah soréq ayahnue sotápéq maranéhnkono? Írakaumo. Auqmah soréq peh máhpeq suaneheqmúne. Minayabe iahreakaq ké kawerue íráhro úwe.

15

Sipísípiq tabanaginsabé pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 18.12-14)

¹ Táhkísi moné meyah kéreq ahbabáq kereqka Sísane ehweh iraneheéra weba suwara

² Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ehmuníq éhmúníréra, Mah anínká ahbabáq sansano ke mehweh aritena sereq moráráq táhutahirire úwe.

³ Uwana Sísaga mi ehwéh irena mah pabéqmé éhwéh mahraréna,

⁴ Iteruwahrah anínká áhnte ka 100 sipísípiq wahnahnirana peh morá ká tabanagínaraq wega anerinabo? Wegá íre tabanago kamárí 99 sipísípiq uwaruntú sahtaqme nahrabeq sitena tabanagi ka kogabarue ábóraq marankéhe.

⁵ Ábóraq marahneyabé iwíáh iwíáhéna mi ka sawiwena

⁶ wene nahtapeq pokue wenawahrahreq wene iyahnaboreqsabé síáhrabue sensabé, Néne tabanagi ka ábóraq marónsábé iwíáh iwíáhonehe inkehe.

⁷ Mina inserah íópeqté kégá 99 kaweqtaq míáh keyábé peh ákáhtaq iwíáh iwíáhowe. Peh morá áhbábáq anínká wene ahbabáq suena Manikáne ani ukítaq íópeqté kégá anotahtaq iwíáh iwíáhowe úwe.

Tabanagi monéyábé pabeqme ehwéhne.

⁸ Sísaga mó pabeqme ehwéh mahraréna, Mó inínká nayáhnkú moné matiéhra peh morá moné tabanagínaraq wega anerinabo? Wegá aráhmú keqmarena nahupeq kabantáhinkehe. Kawerue kabarue ábóraq marankéhe.

⁹ Ábóraq marena wenawahrahreq wene iyahnaboreqsabé síáhrabue sensabé, Tabanagi moné ábóraq marónsábé iwíáh iwíáhonehe inkehe.

¹⁰ Mina inserah peh morá áhbábáq anínká wene ahbabáq suena Manikáne ani ukínaraq Maniká míéhrabeqte íópeqté kégá ahbabáq súéh ánínsábé anotahtaq iwíáh iwíáhigehe úwe.

Ábákawa kouwekuraitaq wenaboga iwíáh iwíáhúnsabe pabeqme ehwéhne.

¹¹ Sísaga mó mahraréna, Peh morá wéhreq wene ahninkáwáráreq míarowe.

12 Ábákawagá wenabonsabé, Nániboo, amahnága arene ménsámehnsá saraqme náio urairana sibowágá wene ménsámehnsá saraqme náriátáire.

13 Náriátáirana ábákawagá táhmaroraq mitaq ména wene ménsámehnsá sokah sokahue íre wahto wáhnaupéqté ké suwahpeq pokéna mitaq míaraitaq wega ahbabáq sansa mira aruqarurainsabé wene móne apubúue parabaguraire.

14 We tabonah ani ukurairana mitaq anotah ehwéhrarairana we arupibiurairaire.

15 Arupibiurainsabé wega mibeqté ániné arambehri aní úkurairana wene wahnahnka, Uworapeq néne póeráhqtaq kowahnahnúno atáráire.

16 We áhnte arúpíbiurairana póeráhqka narotaq sene táhutahuq nahrahu-rairara mó kegá we íre náwátówe.

17 Minayabe wene múguwahgu iwíáh suena tábúsoqme iwíáhéna, Nánibone arambehrio ke áhnte topáh kéhranawe íné mahtaq nirupinsabé pukorahuge.

18 Íné mahtaq suena nánuwahpeq pokue nánibonsabé mahrarinie. Nániboo, ahbabárurautaq arereq Manikánseq ahbabáraitáráuge.

19 Ahbabáraitáráunsabé mókakewe ínénsabe, Nénahnine íre ainto. Peh arene arambehri aní míankeheé arambehriúno ainto teawiníe éna

20 mitaq suena wenaboba pokuraire.

We áhnbórá suraitaq wenaboga tagéna arutaboírue pehbeheráh weba kure kogáhkoue nánkóqnarairana

21 wenahninká wensabé, Nániboo, ahbabárurautaq arereq Manikánseq ahbabáraitáráuge. Mókakewe ínénsabe, Nénahnine íre ainto uraire.

22 Urairana abowágá wene arambehrio keyábé síáhrabéna sensabé, Kaweq káhq ambántá apubúue mewe suki atáthro. Wene ayahnkrapí kera suki ateq wene aigarápí súu suki atáthro.

23 Kaweq kaho áráhq subiqme moráráq táhutahuréq iwíáh iwíáhonehe.

24 Nénahni pukuraime amahnága oga míéhre. We taqnobaguraime amahnága ábóraq míéh púaq iwíáh iwíáhonehe uraire. Segá táhutahuq kawer-arera iwíáh iwíáhurowe.

25 Iwíáh iwíáhurowana awahwágá wene sotápéqté séna ábáhruro irena

26 arambehri anínsabé, Aneroo kasenurairaire.

27 Kasenurairana, Arenábáq séna awaho ani míéhnsabé arenaboga káho áráhq subiqme nanehe uraire.

28 Urairana awahwágá anotah abíáhnsánéna nahupeq íre kibekurairana wenaboga tueyokue wensabé, Máho ue áhrabéna, Aru ukiqmewé kiinsahwé aito uraire.

29 Urairana awahwágá wenabonsabé, Ínéwé áhnte opéq arene arambehri mira aruqaruruge. Arene ehweh íre anterutaugé. Ínéreq néne iyahnaboreqka ábáhrigeheé arega méme áráhqmé íre níátóne.

30 Arenahninká ahbabáq ininsónseq arene ménsámehnsá parabaruenta sirah arega káho áráhq subiqme náwene uraire.

31 Urairana abowágá wensabé, Are nénahni móne. Arereq ínéreq moráráq mía míaúye. Moke matió ménsáméhnsámé areneákáq matioye.

32 Arenábáq pukuraime amahnága oga míéhre. We taqnobaguraime amahnága ábóraq míéh púaq itega iwíáh iwíáhue ábáhrúnawe ábérehre uraire úwe.

16

Ménsámehnsá tínáhuue mirai anínká miraurainsabé pabeqme ehwéhne.

1 Sísaga we kéro keyabé mó pabéqmé éhwéh mahraréna, Áhnte monéákáq wéhné ménsámehnsátaq arambehri anínká auráq átáriraire. Átárirairara mó

kegá wene wahnahnsabé, Arene arambehri anínká íre kawerue wahnahnire urowe. Urowana wene wahnahnka irena

² mi anínsábé áhrabue kasenána, Arene áhwára áhwára sansánsábé teniémé aiq pútaq ehwéhpo? Tenio. Arega néne ménsámehnsá moke kawerare mókake minawari íre wahnahninkehe uraire.

³ Uairana mi anínká wewe náhenéna, Néne wahnahnka kaqnuahnaraqmé aneq arámbéhrí ininkono? Íné nonáwehq ube arámbéhrí íre miraorahuge. Móneyabé ineh ineheyabé áhnte niyehitehre.

⁴ Íné iwíáhume tínáhuakáq kegá néne iyahnabo úkigehboq sene tínáhu maratarinie. Miraonaraqmé mókake néne arambehri íre kahnaraq sega íné mehweh aintera sene nahtapeq máho aintera kirabo aintagéhe iwíáhuraire.

⁵ Wega mira iwíáhéna tínáhuakáq ké síáhrabéna ebeq surai anínsábé, Néne wahnahne tínáhuue árahue kehro uraire.

⁶ Árahue kehro urairana, Obenkisa óéri antéhyá* 100 antéhyá merauge urairana, Mah pepáhqtáq mahraue sehiranúno éna ínéga 50 obenkisa óéri antéhyá awinauge ue sehiranúno teawátáire.

⁷ Anehe surai anínsábé, Néne wahnahne tínáhuue árahue kehro urairana, Wítiwe 100 ambékí merauge urairana, Mah pepáhqtáq mahraue sehiranúno éna ínéga wítiwe 80 ambékí awinauge ue sehiranúno teawátáire.

⁸ Wega mina tahnsa urainsabé wene wahnahnka wensabé iwíáh iwíáhéna, We ahtebia áníne uraire.

Mah marákóipéqté kegá mah marákóipéqté sánsá aiq ahtebahwe. Minayabe ménsámehnsá paiqmaráhnsábé sene sánsánká téhrehrebeq nogó kéné sánsá kiotaikowe.

⁹ Teiníboq íratíáhro. Áhnte ke itene iyahnabo míagehboq mah marákóipéqté ménsámehnsá náriéro. Mina parabagína tanáhráq oga mérapeq sega mitaq mehweh aitagéhe úwe.

¹⁰ Sísaga we kéro keyabé mó mahraréna, Pehgáriq arámbéhrí kawerue mirai anínká anotah arámbéhrí moq kawerue mirainkehe. Pehgáriq naneq pehipi meyéh anínká anotah naneq moq aebóorahire.

¹¹ Arega mah marákóipéqté ménsámehnsá íre kawerue wahnahninaraqmé árahue oga mía mía arámbéhrí mirainibo?

¹² Mó aniné ménsámehnsá íre kawerue wahnahninaraqmé arega wahnahninkeheéna insega ménsámehnsá airaiq awinkéhbo úwe.

*Téhtaré wáhnáhné arambehri moráráq íre sehgoráhi ehwéhne.
(Mátíyu 6.24)*

¹³ Sísaga mó mahraréna, Arambehri anínká téhtaré wáhnáhné arambehri íre moráráq sehgoráhire. Wega mó wahnáhnésabé awahbéna mó wahnáhnésabé íre awahbanae. Wega mó wahnáhné arambehri kawerue sehgiena mó wahnáhné arambehri áhwára áhwárainae. Mina inserah itega Manikánsabe irutaboiro sansánkákákq móneyabé irutaboiro sansánkákákq íre moráráq sehgoráhowe úwe.

Sísaga Manikánka wahnah wahnahnirabeqsabé teriu ehwéhne.

¹⁴ Sísaga mah ehwéh mahrarúwara Péhrasi kegá irera móneyabé sirutaboiro puara wensabé awiréh atáhwe.

¹⁵ Awiréh atáhwana wega sensabé, Mó kegá, Ite kaweq ke wóe aitageheéra arambehriowe. Manikánka itene kopípeq irupipeqté iwíáh tagariéhre. Wehukega iwíáh iwíáh atáh náneqme Manikánka mi naneqsabé abehq náneq mire atéhre.

* **16:6:** Óéri anome óriwi awankátapéqté sérá anone. Óriwi awánkánsábé éhwéhmé púku anehepeqté sehírámé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhno.

16 Wání meri merini aní Sóniga íre sùtaq Mósísine ehwehnikakáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikakáq kowe. Kowana Sóniga suraitaq Manikánka wahnah wahnahnirabeqte kaweq ehwéh tei teinúne. Teinúnara ómi kegá págegeue mitaq kioráhúne íwíáhowe.

17 Íópeqkákákáq mah marákó márakóákákáq mókake tabanaginae. Peh Manikánka sehgiro i ehwéhme mi ehwéh pehgáriq íre tabanagorahire.

Sísaga wehga wene ahre kaqsueyabe irarú ehwehne.

(Mátíyu 5.31-32, 19.9; Máhka 10.11-12)

18 Wene ahre kaqsuena mó ahré meyéh ánínká aiq ahbabárire. Sutai ahré meyéh ánínká moq ahbabárire úwe.

Áhnte monéákákáq wéh iraipéq míarainsabé éhwéhne.

19 Sísaga Péhrasi keyábé mó mahraréna, Menah áhnte mensáméhnsánkákákáq wéhgá kaweq ambántámári aneranerue ména ahriahri kaweq tahutáhúq naruq narururaire.

20 Wega miraurairana tabonah náonkakákáq aní wenáwíq Árásárúsi áhnte mensáméhnsánkákákáq wéhné ogesáh ogesáhrapeq tútuue ména

21 mi wehné táhutahuq apipi nanieéna mitaq míarairana iamárínká séra wene náo wana wananurowe.

22 Tabonah ani pukurairara íópeqté kegá wenawa meqmera Maniká míéhabeqte aní Ébárahmaba móátárowana áhnte mensáméhnsánkákákáq wéh moq pukurairara maisiarówe.

23 Maisarówana wenawanka iraipéq ména anotah erurairana kamahuraire. Wega senahpeq tagarairara íre wahtopeq irerebeq Ébárahmareq Árásárúsireq moráráq míaroyana tagaraire.

24 Tagéna Ébárahmansabé áwíahraqséna, Ébárahma nániboo, ínénsabe arutaboirainte Árásárúsi eqmarehnana wene ayahnkara wánípipeq pámbáhue ninehbíraq tabaintahnana titiríno. Mah iráipéq anotahtaq níerire uraire.

25 Níerire urairana Ébárahmaga wensabé, Náníbáre. Are oga míarona tanáhráqmé áhnte kawéq náneqkákákáq míaronana Árásárúsi tabonah ani míaraire. Minayabe iwíáhue tagáhno. Amahnága we mahtaq kaweqtaq míéhrah arewe mitaq kamahóne.

26 Móme ite ákáhpi mentú kéhnsabé mahbeqté kegá mibeq íre tuoráhúnara mibeqté kegá mahbeq íre kioráhowe uraire.

27 Urairana wega Ébárahmansabé, Nániboo, Árásárúsi nánibone nahtapeq eqmaro.

28 Mitaq náníbáqmari moberíáh míáhwe. Mah iráipéq anotah érirabeq se moq siyehboq Árásárúsiga sensabé, Itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq mía míaoro korerínkéhe uraire.

29 Urairana Ébárahmaga wensabé, Segá Mósísireq Manikáne ehweh iraru kereqne ehweh matíáhwe. Mina iragéhe uraire.

30 Urairana, Ahqáho. Segá mina íre iragéhe. Pukia anínká oganúkéna korerinaraqmé se írera sene ahbabáq sansa suaneherawoe uraire.

31 Urairana Ébárahmaga wensabé, Segá Mósísireq Manikáne ehweh iraru kereqne ehweh anetaníbo íwíáhirataqmé pukia anínká oganúkéna terinaraq sega wene ehwehnsabé moq anetaníbo íwíáhéra kaweq ke íre ukoneherawoe uraire úwe.

17

Ahbabáq sansanká aiq pútare atona sansá saiqnaruahráhi ehwéhne.
(Mátíyu 18.6-7,21-22; Máhka 9.42)

¹ Sísaga we kéro keyabé mahraréna, Síúgio kewé anotah ahbabárowe. Mah marákó marákóipéq ahbabárorahi sansá peh kagaire. Áúgii anímé ahbabáq áhwáreh puana Manikánka anotahtaq kamah awinawire.

² Wehukenínká ínénsabe aiq pútare aintéh ání ahbabáq sansa áúgi ínaraqmé anotahtaq íre kawerire. Áúgii anínká káriq aní áúgi ínaraqmé wene anuopi anotah ebáh táhru táhruue púrúruia káwéhúpépéq tuparuahnana wánípipeq tupekitaq tahirímé aiq kaweri irino. Iteite kawerurero úwe.

³ Sísaga mó mahraréna, Arene iyahnabo anínká ahbabárinaq ehweh ato. Ehweh atéhnaraq wega arensabé, Íre kaweruge. Móme íre mirainie ínaraqmé insahwé ate wene ahbabáqsabe mó íre iwíáhúno.

⁴ Wega peh morá wéhékáh abapete téhtaré tánáhráq are ahbabáruue ue anehe wega, Íre kaweruge. Mi ahbabáq suaní ínaraqmé wene ehwehnsabé aiq pútare ate wene ahbabáqsabe íre iwíáhúno úwe.

Sísaga aiq pútare atéh sánsánsábé teriu ehwéhne.

⁵ We kéro kega Sísansabé, Itega kaweqtaq aiq pútare atanéhboq séhréh aito uwe.

⁶ Séhréh aito uwana wega sensabé, Arene iwíáhwé awanká ayu pehgáriq ayú tahnsa kahnaq itega anotah awánkánsábé, Are sawikue móbeq sóreq waní káwehupépéq kogahno irataq mi awánkánká itene ehweh sehginawire úwe.

Sísaga kaweq arámbéhrí aníné sánsánsábé irarú ehwehne.

⁷ Sísaga mó mahraréna, Wahnah korégá wene arambehri anínsábé, Néne sipisípiqtaq wahnahnúno anehe néne sotápéq koarambehriúno atéhrana tupekinaínara wega sotápéqté arámbéhrí suena wene wahnahne nahtapeq sinae. Wene wahnahnka wensabé, Aiq míre. Sewe náhno inabo?

⁸ Írakaumo. Wahnah korégá wensabé, Néne táhutahuq tiare tahberapeq mewe ménánio éna ínégá nawe parabarúáhnaraq arene táhutahuq nankehe inae.

⁹ Minawé peh arambehri aniné arambehri puana wega miraitaq wahnah korégá kaweróne inabo? Írakaumo.

¹⁰ Mina inserah Maniká itene Wahnahne ehweh sehgióro. Kawerue sehgieq parabarueq iwíáhéq ite íre kaweq arámbéhríúna anímárrí múné. Itega miraúnawe peh itene arambehri wire oro úwe.

Sísaga kawerato anínká kouwekue kaweróne ato ehwéhne.

¹¹ Sísaga Sarúsarama suwahpeq pokinaútaq wega Sámária marákóákáq kótaikue Kehrari marákóákáq kótaikue

¹² mó ke suwahpeq kúwara inayáhnkú ké anotah naonkákáq kégá weba suwe. Mó ke insoq sitéhneho éra sega móbeq iriwe méra

¹³ áhrabéra, Sísao, are anotah aní móne. Arutaboiraito uwana

¹⁴ Sísaga se tagéna sensabé, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kébá pokue itene náo kaweraginsabé sokigi ariéro úwara pokue ahtapeq kutaq sene náo kaweragúwe.

¹⁵ Peh morá anínká wene náo kaweragú tagéna kouwekue Manikánsabe anotahtaq iwíáh íwíáh atena

¹⁶ Sísane aigárápí abiah maraipéruue káúqmunue iwíáh íwíáh atena kaweróne atowe. Mi anímé íre Asiu aníne. We Sámária marákórápéqté aníne.

17 Sísaga we kasenána, Inayáhnkú kaweraitóge. Mó abapete itaréitaré ánimári eheq míaho?

18 Aneqsabé peh morá wáhnaupeqté ánínká kouwekéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atehro éna

19 wensabé, Irigue pokúno. Aiq pútare aintahnaga kaweratéhre úwe.

Sísaga tuina tanáhráqsábé éhwéhne.

(Mátíyu 24.23-28,37-41)

20 Péhrasi kegá Sísaba séra wensabé, Manikánka wahnah wahnahnína tanáhráq ahkake sinabo uwana wega sensabé, Manikánka wahnah wahnahnína tanáhráq wehukega siuratate íre tagahrahowe.

21 Wehukega, Mahtaq kéhre. Mitaq kéhre íre irarerahowe. Manikánka wahnah wahnahnime amahnága ite míáhrabeq ábórarire úwe.

22 Sísaga we kéro keyabé mó mahraréna, Mókake itega íné wehukení úku aní túóna tanáhráq níwénunue irutaboírég íre tagagehe.

23 Mi tanáhráq sinaínaraq mó kegá, Mitaq koragahro. Mahtaq seragahro teírataq sene ehweh íre aiq pútare arítáhró.

24 Sokeqsúéhkana apubúue moke íópeq téhrehnserah íné wehukení úku aní túóna tanáhráq tuinauge.

25 Téhwe mah tanáhráq wahnahno kegá ínénsabe, Iuwahriehre aintera kamah aniera nubiq suagéhe.

26 Naho naho Nóah míó tanáhráq wehukega ahbabáréra miraunserah íné wehukení úku anínká tuinie onaraq mi tanáhráq oga míéhra kegá miraigehe.

27 Anotah waní pianaú tanáhráq wehukega ahbabáréra ahriahri miraunserahnéra táhutahuréra ábáhréra pahuiruwana Nóahga wene sípiipéq kibekúwana anotah ibónsúwana wání pionka moke subipáhraruowe.

28 Mó aní wenáwíq Árótae. We wáhnaupeqté ké suwahpeq Sóróma suwahpeq míotaq mi kegá íre irasa ké méra táhutahuréra paíqnanánéra ayu uqmarera nah pearówana

29 wega mitaq suena pokútaq íópeqté irobina tuwara mi ke moke tabikue pukuwe.

30 Mina unserah íné wehukení úku anínká tuinaona tanáhráq wehukega táhutahuréra seyene arambehri miraéra ahwiminirataq tuinauge.

31 Mi tanáhráq sinaraq máhpeq míéhrataq itene ménsámehnsá meyanehéq nahupeq kibekiyeho. Mina inserah sotápéq míéhrataq itene nahtapeq kouwekiyeho.

32 Manikánka Árótae ahre kamah awunsabe ahreraq matíáhró. *(Stat 19.26)*

33 Wehukenínká peh wewensabé arutaboíréna peh wewe awahbeh iwíáh mira aruqaruri anímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. We awahbeh iwíáh suqsuri anímé oga mérapeq awaq miankéhe úwe.

34 Sísaga mó mahraréna, Íne wehukení úku anínká túónaraq mi tanáhráq inokáhpeq téhranité morá máhriqtáq sugéhataq Manikánka mó aní merena mó aní mitaq auwanae.

35 Téhrinítégá aboyanirataq mó iní merena mó iní mitaq auwanae.

36 [Téhtaré wéhgá sotápéq arampehrirataq mó weh merena mó weh mitaq auwanae úwe.]

37 Úwara we kéro kega wene ehweh irera Sísansabé, Itene Wahnahno, eheqpo uwana wega sensabé, Pusa káné anonka kéhrabeq kúqnumarinká ínsínsíowe úwe.

18

Sísaga pagu paguni kewéinínsábé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga we kéro kega púreré sansansábé anetaníbo íwíáhéq túbáh agiyehboq peh ahriahri púrerigeheéna mah pabéqmé éhwéhmé teriuwe.

² Mó kené koti ehwéh íwíáhue irena sene koti kaweraritéh wéhgá we-nawahpeq ména Manikánsabe ire áhreia mó keyábé ire íwíáh íwíáhuraire.

³ Mi ke suwahpeq kéweini ména mi wehbá séyééna wensabé, Níwíoqneh aní túbáh aginkehboq ehweh ato teawa teawanuraire.

⁴ Téh séyéuraitaq mi weh ánínká wene ehweh ire irena ahqáho atáráire. Anehemé wega mó íwíáhéna, Ínéwé Manikánsabe ire áhreia wehukeyabé ire íwíáh íwíáhuge.

⁵ Peh mi inínká ínéba séyééna pagu pagu aintéhnsábé wene ehweh sehginíe. Íre sehgiónaraq wega mó séyééna pagu pagu aintahnaraq nuwahqsoreqnaire uraire úwe.

⁶ Sísaga mó mahraréna, Mi wehgá ire kaweqtaq ména mi íwíáhuraimé íráhro.

⁷ Wegá miraurainsabé Maniká tagariáh kégá ahriahri púreq aruqarurirataq Manikánka ire séhréh aritanabo? Wegá ire wahto tanáhráq peh túbáh aginabo? Írakaumo.

⁸ Teiníboq írátíáhro. Wegá se apubúue séhréh aritanae. Íné wehukení úku anínká mah marákóipéq kiwekona tanahráq mah kegá ínénsabe aiq pútare aintaneherabomo úwe.

Téhq anitégá púreruya sansátaréyábé pabeqme ehwéhne.

⁹ Mó kegá íwíáhéra, Itebataq kaweq ke míone éq, Mó keyábé iuwahriehre uwana Sísaga mah pabéqmé éhwéh mi ke teriuwe.

¹⁰ Péhrasi anínká púrerinieéna Manikánsabe íwíáh íwíáh atáh náhtápéq kirairana táhkísi moné merai anínká moq púrerinieéna mitaq kiraire.

¹¹ Péhrasi anínká iriwe ména wewensabé íwíáh íwíáhéna mahraréna, Manikáno, íné mó ke tahnsa aní ire míónsábé arensabé íwíáh íwíáh atóge. Ínéga aebówé, ahabábáqmé, mó kené ahre abariéwé ire mirau aní múge. Íné ire mahna táhkísi moné meyéh aní tahnsa aní múge.

¹² Ínéga mó wikiráq mó wikírárue arensabé íwíáhéna téhtaré wéhékáh táhutahuq awehriuge. Moke meyó náneqme saraqme abapete itaréitaré matawéna mó morá are náwa náwanuge uraire.

¹³ Péhrasi anínká mahna tahnsa púrerurairana táhkísi moné meyéh anínká móbeq iriwe ména wene ahabábáqsabe ayehitarairana ibiséna aura marakóiperurawéna púreréna, Manikáno, íné ahabábáq ani míónsábé arutaboirante kawerainto uraire.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Manikánka táhkísi moné merai aní kaweratáráirana wene nahtapeq pokéna kaweqtaq míarairana Manikánka mó aní peh áwé tagarairana wene ahabábáqkakaq mewena pokuraire. Aneqsabébo? Wewensabé íwíáh íwíáhi anímé Manikánka mi anínsábé, Pehgáriq aní míahno atankéhe. Íné pehgáriq aní múge íwíáhi anímé Manikánka mi anínsábé, Anotah aní míahno atankéhe úwe.

Sísaga, Káriq anímáriníka ínéba sewíagehboq ahqáho aritého ú ehwehne.

(Mátíyu 19.13-15; Máhka 10.13-16)

¹⁵ Sísaga káriq anímáriníka táhtorankeheéra mó kegá meriqmera mórítówara we kéro kega mórító keyabé suwehgu aritera ahqáho arítówe.

¹⁶ Ahqáho arítówana Sísaga mi káriq anímáriníka, Máhoro éna we kéro keyabé, Mah káriq anímáriníka ínéba sewíagehboq ahqáho aritého. Segá mira onserahno kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq awaq miagéhe.

17 Teiníboq írátíáhro. Mah kariq ánimárínká Manikánka wahnah wahnah-nirabeqsabé sirutaborowe. Peh morá sega mira onserahno kegá mibeq kioráhowe úwe.

Áhnte mensáméhnsánkákáq ánínsábé arahue oga mérapeq awaq mianabo i ehwéhne.

(Mátíyu 19.16-30; Máhka 10.17-31)

18 Wahnah anínká Sísansabé, Íwáhnoraníno, arewe kaweq aní miahne. Oga mérapeq awaq mianíboq anerininkono úwana

19 Sísaga wensabé, Aneqsabé kaweq aníne aintahno? Maniká webataq kaweqtaq mía míaire.

20 Sehgióro ú ehwehmé aiq ahtebáhne. Mi ehwéhniká mahraréna, Mó aniné ahre weh abariiyeho. Mó aní subiq súého. Aebóiyeho. Mó keyábé péhe éhwéh arítého. Iteinoibone ehweh ireq se séhréh arítáhro ire úwe.

(Kisim Bek 20.12-16; Lo 5.16-20)

21 Úwana mi anínká Sísansabé, Káriq aní míarautaqqákáq amahnágaákáq mi ehwéh sehgiúge úwana

22 Sísaga mi ehwéh irena wensabé, Peh morá náneq íre miraóne. Moke matiahna mensáméhnsá paiqmaqme móne mewe tabonah ke nário. Mirainaraqmé íópeq kaweq naneqmarí matiankehe. Tabonah ke moke nárie íné séniro úwana

23 mi anínká irena áhnte mensáméhnsá ko púana wene arupipeq umeh agúwe.

24 Sísaga mi weh tagéna mahraréna, Áhnte mensáméhnsá matíáh kegá Manikánka wahnah wahnahnirabeq kieyabe anotah pagégéue mirao naneq mire.

25 Kéhma anotah kane. Mi kanká wai abahrabahpipéq kéagínayabé págegeue mirai naneq mire. Mina inserah áhnte mensáméhnsá matíéh anínká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kinayabé anotah pagégéue mirai naneq mire úwe.

26 Úwara író kega kasenéra, Minayabe insega oga mérapeq awaq miahráhiro ue kasenuwana

27 Sísaga sensabé, Wehukega íre miraoraho naneq Manikánka miraorahire úwe.

28 Pítaga wensabé, Iteruwahpeqqakáq moke mationa naneqqakáq sueq kérone úwana

29 Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhro. Manikánka wahnah wahnahnirabeqte árámbéhrí miraoneheéra sene nah súáhmé amahnága áhnte mó nahmáí awaq miagéhe. Mi arámbéhrí miraoneheéra sene ahrrómé, sensibáqmarimé, sensinoibowe, sene animárimé súáhmé

30 áhnte mó kegá sensuwahrah úkigehe. Mókake oga mérapeq moq awaq miagéhe úwe.

Náhmbáh 3 tanáhráq Sísaga, Íné pukéna oga úkinauge ú ehwehne.

(Mátíyu 20.17-19; Máhka 10.32-34)

31 Sísaga moke we kéro ke móbeq sitena sensabé, Íráhro. Manikáne ehweh iraru kegá íné wehukení úku anínsábé naho sehiranuwe. Itega Sarúsarama suwahpeq pokonaraq sega sehiranunserahnue mó kegá miraigehe.

32 Nánuwahrah Asíú kegá nahnso kebá móintagéhe. Sega niwiréh aintera abehq éhwéh aintera tehqni aintera

33 nubiq marera nubiq suagéhe. Nubiq suehrana íné pukéna apahtáro wéhékáhtáq oga úkinauge úwara

³⁴ we kéro kega mi ehwéh íre ahtebowe. Mi ehwéh áwahe kopípeq ko púara sirupipeq íre írówe.

Sísaga aura pira ání kawerato ehwéhne.

(Mátíyu 20.29-34; Máhka 10.46-52)

³⁵ Sísaga Séríko suwahpeq wahto kútaq aura pira ánínká ahnayebráq tútuue ména ineh inehúwe.

³⁶ Áhnte kegá sótaikuwana mi anínká irena sensabé, Aneroo úwara

³⁷ sega wensabé, Néhsara suwahpeqte ání Sísá sotaikire teawúwe.

³⁸ Teawúwana wega anotahtaq mahraréna, Sísao, Tébitine anahwao, ínénsabe arutaboairainto úwara

³⁹ ebeq ku kegá wensabé awehgu atera, Ehiya míahno atówana wega íre túbáh agia peh anotahtaq mó mahraréna, Tébitine anahwao, ínénsabe arutaboairainto úwe.

⁴⁰ Arutaboairainto úwana Sísaga mitaq kowéna, Níyáhrabi aní meqme sero úwara meqmera suwe. Suwana Sísaga wensabé,

⁴¹ Aneratanínkono úwana wega, Néne Wahnahno, íné tagéyabe nuwahbehre úwana

⁴² Sísaga wensabé, Arega aiq pútare aintahnaga aiq kaweratóge. Tagáhno úwe.

⁴³ Tagáhno úwana apubúue tagéna Sísá kérena Manikánsabe iwíáh iwíáh atowara mina tago kegá moq iwíáh iwíáh atówe.

19

Sísaga táhkísi moné meyo aníné nahtapeq pokú ehwehne.

¹ Sísaga Séríko suwahpeq kure kótaikinaúwana

² táhkísi moné meyo kene wahnah wenáwíq Sákíási míowe. We áhnte monéákáq anínéna,

³ Sísá taganie iwíáhéna áhnte kegá kígíunsabe we egahq aní púana Sísá íre tagahrahúwe.

⁴ Minayabe wega pehbeheráh wehuke kótaikue Sísá taganieéna we sína ahtápéqté áwánkátápéq kire kirútuue míowe.

⁵ Tútuue míowana Sísaga wahtotaq séna aura pankeqme Sákíási tagéna wensabé, Sákíásio, arene nahtapeq kowíaniboq are apubúue maraipéq tueagúno úwe.

⁶ Tueagúno úwana Sákíásiga apubúue tueague aru eyoyóéna Sísá mehweh atena wene nahtapeq móatowe.

⁷ Mina tago ke ómiga abiahnsanéna áhnte ahbabáq aníné nahtapeq pokinsabé íre kawerire uwe.

⁸ Sákíásiga wene nahtapeq iriwe ména Sísansabé, Néne Wahnahno, néne ménsámehnsá saraqme tabonah ke ákáhtaq náríníe. Menahmé ínéga mó keyábé péhe éhwéh teriena sene móne pehipi merauge. Amahnága merau moné itaréitaréráq meraunserahnue mi ke náríníe úwe.

⁹ Úwana míó kega írótaq Sísaga wensabé, Arene ahbabáq sansa suahnayabé iboramé ite mi karírónání kaweraitóge. Arewe amahnága aiq pútaq Ébaráhma kahnáh aní míahne.

¹⁰ Íné wehukení úku anínká ahbabáq ke kabarue kawerinieéna tumióge úwe.

Sítárirai monéyábé pabeqme ehwéhne.

(Mátíyu 25.14-30)

¹¹ Segá ahtapeq kure Sarúsarama suwahpeq wahto kutaq wereq nogú kega iwíáhéra, Manikánka wahnah wahnahnirabeq ábóraq aginaire unsabe Sísaga mah pabéqmé éhwéh teriuwe.

¹² Teriena, Anotah wehgá íre wahto wáhnaupeqté kéné marakóraq pokinauraire. Mi wehgá iwíáhéna, Pokinaurabeqte wáhnáh ánínká ínénsabe, Arenawahpeq pokue arenawahrah kowahnahnúno teninkeheéna pokinauge íwíáhuraire.

¹³ Pokinauraitaq wene arambehri ke nayáhnkú ké síáhrabéna 20 Kína 20 Kína ue sítáráwéna sensabé, Íné pokona tanáhráq mah moné matawéq paiqme arambehriéwehrana kouwekono éna pokuraire.

¹⁴ Pokurairara wenawahrahga wensabé íre suwahbéna wáhnaupeqté wáhnáh ánínsabé, Areba ki anínká itetaq wahnahnéyabe iuwahriehre koreawéro éra mó ke we anehe eqmaq súátówe.

¹⁵ Pokurai wehgá mi wahnáh arámbéhrí mewena wenawahpeq kouwekéna wene arambehri ke móne átárióro keyábé síáhraburaire. Síáhrabéna sensabé, Íátáu moné arámbéhrí árahuroo kasenuraire.

¹⁶ Árahuroo kasenurairana ebeq surai anínká wensabé, Anotah weh wóne. Arega níátóna moné mi 20 Kínáráté áhnte paiqmaqme amahnága arene móne íregáritaq Kiná 200 Kína úkire urairana

¹⁷ wahnah korégá wensabé, Kaweróne. Are kaweq arámbéhríóna aní móne. Pehgáriq arámbéhrí tábúsoq marahna puah mókakewe arega nayáhnkú kéhíná suwahpeq wahnahninkehe uraire.

¹⁸ Mó arámbéhrí ánínká séna wensabé, Anotah weh wóne. Arega níátóna moné mi 20 Kínáráté paiqmaqme amahnága arene móne 100 Kína úkire urairana

¹⁹ wahnah korégá wensabé, Arewe moberíáh kéhíná suwahpeq wahnahninkehe uraire.

²⁰ Urairana mó arámbéhrí ánínká séna wensabé, Anotah weh wóne. Arega níátóna moné meyo. Ínéga ambantaraté úbíqme kopéq matauge.

²¹ Íre arega arambehrióna naneq mewe meweóne. Íre arega uqmatona naneq naruq naruróne. Are págege wahnáh aní míahnayabé áhreéna arene móne kopéqmarena pehipi áwúge uraire.

²² Urairana wahnah korégá wensabé, Arewe íre kaweq arámbéhríóna aní móne. Arega iraréna ehwéhnsabé ehweh atanauge. Íre ínéga arambehriu naneq mewe meweuge éna wino. Íre ínéga uqmatau naneq naruq naruruge éna wino. Íné págege wahnáh aní míó púah

²³ aneqsabé néne móne pénkiipéq íre matono? Mirauronaraq tahirímé amahnága áwátáu monéákáq pénkiipeqté mónéákáq meyo irino éna

²⁴ mitaq míaro keyábé, Túbáh agurai aníné móne mewe q áhnte kiná 200 kína matíéh aní náwéro uraire.

²⁵ Urairara sega wensabé, We amahnága 200 Kína matíéh mino urowana

²⁶ wahnah korégá sensabé, Teiníboq írátíáhro. Áhnte matíéh aní mónkakáq awiníe. Pehgáriq matíéh aní mina meyhanna we tabonah ani míankehe uraire.

²⁷ Wahnah korégá mó mahraréna, Néne naruowe ínénsabe itene wahnah aní méyabe iuwahriehre uro kewé meriqme sure ínéga tagahnaq subiq súáhro uraire úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Mátíyu 21.1-11; Máhka 11.1-11; Sóni 12.12-19)

²⁸ Sísaga mah pabéqmé éhwéh teriena ahtapeq ebeq kure Sarúsarama suwahpeq pokinaúwe.

²⁹ Wega Páitápási suwahpeq Pétáni suwahpeq wahtotaq kútaq Óríwi sawéhrápéq kiuwe. Sísaga we kéroya anité eqmaq suanaútaq

³⁰ sensabé, Isebeq wahtotaq kehiná suwahpeq pokotao. Mitaq kirataq iyaráh ká tónki aráhq wehuke íre áhkokóue nogí ká tagéta pugeqme meqme setao.

³¹ Pugeréhrataq mó anínká itensabé, Aneqsabé pugerehyo ínaraq wensabé, Itene Wahnah áhkokóue kinkeheéta meroye teawétao éna eqmaq suowe.

³² Eqmaq suowara pokue Sísaga teriunserah iyaro tonkí aráhq tagéra pugeroýe.

³³ Pugeróyataq mi kané sibowárehga, Aneqsabé pugerehyo uwara

³⁴ sega sensabé, Itene Wahnah áhkokóue kinkeheéta meroye uyana sega, Meqme pokotao uwara

³⁵ mi ka meqme Sísaba seweqmera sene korósi mi kané abobiahtaq uwiq máróyana Sísaga mi tonkiné ahbobiahtaq kierútu agúwe.

³⁶ Tónkiga Sísá áhkokóue pokútaq wereq ku kegá Sísansabé iwíáh iwíáh ató púara sene korósi ahtapeq uwiqme awahrirarówe.

³⁷ Mi ah Óríwi sawéhrápéqté tutaq Sarúsarama suwahpeqsabé wahtotaq kútaq áhnte we kéro kega Sísaga págegeue miraú otáq sánsámárinábé iwíáhuwe tagéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe.

³⁸ Sega anotahtaq mahraréra, Itene Wahnah áwirue si aní anotah anínsabé iwíáh iwíáh atone. Manikánka iru pehwehrue aitena we íopeq míéhraq wensabé iwíáh iwíáh atone uwe.
(*Buk Song 118.26*)

³⁹ Uwara Péhrasi kegá Sísansabé, Are kéréh kegá túbáh agiyehboq ehweh arito uwana

⁴⁰ Sísaga sensabé, Teiníboq írátíáhhro. Sega túbáh agotaq tahirímé ebahmarínká anotahtaq iwíáh iwíáh aintáh irino úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeqte keyábé ibisó ehwehne.

⁴¹ Sísaga Sarúsarama suwahpeq wahtotaq kútaq mitaq tagéna mibeqté keyábé arutaboiréna ibisówe.

⁴² Ibiséna mahraréna, Ibora itewe Manikánka insahwé aitéh sánsá ahtebah-taq tahirímé nirupipeq eyoyó irino. Amahnágawé itega íre tagariahrahowe.

⁴³ Mókakewe itene naruoga iteba séra ite abugéqnáhnue moke itene ahmari paitáwéra wahnahnigehe.

⁴⁴ Segá itene nahmarí sokoruera itereq itene animárinseq subipáhraruagéhe. Segá moke perehnehnia ebáhtáté miraia naneq sokoruagéhe. Manikánka ite kaweraite tanahráq íre ahtebónayabé mókake itene naruoga miraigehe éna arutaboiraritowe.

Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne.

(*Mátíyu 21.12-17; Máhka 11.15-19; Sóni 2.13-22*)

⁴⁵ Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq kibekéna mitaq paiqnanánu ke máhpeq kaqsuena

⁴⁶ sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Néne nahme púreré nahne ue áwiratagéhe íre. (*Aisaia 56.7*)
Itega miraonka mah nahmé aebó kegá mehwatíáhnserah nah úkire úwe.

⁴⁷ Sísaga mó wehekáh mó wehekáhnue mitaq síwáhnorúwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq mibeqté wáhnáhnmarínseqka Sísá subiq suanéhboq aneq ehwéh atanéhnkono éra sío síouwe.

⁴⁸ Sísaga síwáhnorútaq áhnte mó kegá wene ehweh ireyabe suwahbó púara we subiq suanehe iwíáhu kegá íre suboráhuwe.

20

Sísansabé, Insega miraúno atáráiro u ehwéhne.
(Mátíyu 21.23-27; Máhka 11.27-33)

¹ Sísaga mó wehekáh Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéq síwáhnoréna kaweq ehwéh teriuwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereq mibeqté Asiu kené ábóáwáh wéhreqka weba séra

² kasenéra, Arega miraóna naneqme árahinie miraono? Insega miraúno atáráinsabé miraono? Teio úwe.

³ Teio uwana Sísaga sensabé, Ínéga moq itensabé kaseninie.

⁴ Sóniga wání meri merininkeheéna insega eqmaq áúwátáiro? Manikánka eqmaq áúwátáiro? Peh wehukega eqmaq áúwátóo? Teniéro úwe.

⁵ Teniéro úwara sega epéq sío síoéra, Anere teawenéhknono? Manikánka Sóni eqmaq áúwátáire teawénaraqmé wega itensabé, Aneqsabé wene ehwehnsabé íre aiq pútare atároo inae.

⁶ Wehukega Sóni eqmaq áúwátówe teawénaraqmé mahtaq sáhuríáh kégá, Sóniwe Manikáne ehweh irarurai aní míre iwíáho puara ebahnsa tuparuqme iubíyeho éra sío síouwe.

⁷ Sío Síoéra Sísansabé, Sóniwe insega eqmaq áúwátáiramo. Ite íre tagarione uwana

⁸ Sísaga sensabé, Itega íné íre teniéwe. Minayabe ínéga moq ínénsabe, Miraúno aintárái aní íre teiníe úwe.

Sotáq wahnahnuro ahhábáq kényábé pabeqme ehwéhne.
(Mátíyu 21.33-46; Máhka 12.1-12)

⁹ Sísaga mi keyábé mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Wehga sonsoqme náhniáq sera ayu uqmarena mó keyábé, Néne sotáq wahnahnue náwe soqintewáhro aritena mitaq suena íre wahto wáhnauapéqté ké suwahpeq kowéna íre wahto tanáhráq mitaq míaraire.

¹⁰ Náhniáq sera irái tanáhráq wene arambehri anínsabé, Ákáhtaq koweyo éna sotáq wahnahnuro kebá eqmatairara sotáq wahnahnuro kegá náhniáq sera íre náwasa subiqmarera kaqsutowe.

¹¹ Kaqsutowana so aboga mó arámbéhrí aní eqmatairara sega we moq subiqmarera íre kaweq sansá atera sera íre náwasa kaqsutowe.

¹² Kaqsutowana so aboga mó aní eqmatairara sega we anotahtaq subiqmarera so wírá máhpeq tuparutowana

¹³ so aboga wewe náhenéna, Anerininkono éna niruní nénáhní eqmaraníe. Nénahni púara sega wensabé áhtenéra wene ehweh iragéhe éna wenahni anehe eqmataire.

¹⁴ Eqmatairara we wahto kuraitaq sotáq wahnahnuro kegá we tagéra seye náhenéra, So abone ahninkáwá aiq sire. Mah so awaq mianéhboq subiq suanéhe iwíáhéra

¹⁵ táhtoqme máhpeq móatera subiq sutowe.

Sega mirauronsabé so aboga mi ke anere aritankéhbo? Teiníboq írátíáhro.

¹⁶ So aboga wene sotápéq séna wahnahno ke subiq suanawire. Wene sotáq mó kegá kawerue wahnahnigeheéna eqsitankéhe úwe.

Eqsitankéhe úwara sega wene ehweh irera mahraréra, Éhneh. Sotáq wahnahnuro kegá miraurome íre kawerurowe uwe.

¹⁷ Uwana Sísaga se ebitáwéna sensabé, Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Nah piáh kégá suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire ire.* (*Buk Song 118.22*)

* **20:17:** Mátíyu 21.42 aigarápéqté éhwéh tagáhno.

Mah ehwéh áwahewé aiq ahtebaho kasenúwe.

¹⁸ Kasenúwana mó mahraréna, Mi wahqtáq inahnsúbira kené siyahnsamé piteginae. Mi wahqká megue wehukení subinaraq wene ayahnsamé abiro abiro aginawire úwe.

¹⁹ Úwara Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka seye náhenéra, Sísaga mi pabéqmé éhwéhnue itepi parobehre íwíáhuwe. Mira íwíáhu puara sío síóera, We táhtoqme karábúsiipéq móatanéhe éra peh mitaq sáhurió keyabé áhreu puara íre miraorahuwe.

*Sega Sísansabé, Táhkísi moné inse awenéhnkono kasenu ehwéhne.
(Mátíyu 22.15-22; Máhka 12.13-17)*

²⁰ Mósísine ehweh síwáhnoro kereq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka Sísaga táhtore tanáhráqsábé áwénunowara mó keyabé, Sísaba pokue péhe éhwéh teaweq, Arene ehweh ireyabe iuwahbehre oro. Wega ahbabáq ehweh irarinkehboq págegeue kasenéq áhwárawe tagahro. Ahbabáq ehwehnínaraq táhtoqme anotah wahnáhpá móatanéhe éra péheno ke eqmaq súówe.

²¹ Eqmaq súówara kure Sísansabé, Íwáhnoraníno, ite tagarionawe arega iraréna ehwéhmé tábúsoqme ehwéhnóne. Arega anotah kereq pehgáriq kereqsabé peh monseráh íwíáhé peh Manikáne sansá ahriahri tábúsoqme pahsuqme íwáhnoróne.

²² Minayabe teio. Aneq iwíáhono? Itega Aroma kené wahnah aní Sísáhri táhkísi moné awenéhnkono? Árahonehnkono uwe.

²³ Uwana Sísaga sega epéráhpéru iwíáh tagéna sensabé,

²⁴ Ebah moné taganiboq ábóraq maro éna, Mah monéráq pikísahakákáq áwíqkakaq insene kehro úwara

²⁵ sega wensabé, Aroma kené wahnah animé Sísáhrinee uwe. Uwana Sísaga sensabé, Aroma kené wahnahne náneq wewe náwéro. Manikáne naneq wewe Maniká náwéro úwe.

²⁶ Úwara Sísane ehwehnsábé áhtenéra wehuke míópi Sísaga áhwára áhwára ehwéh íre irarúnsabe túbáh agéra ehiya míówe.

*Sísaga pusa ké iriwe oganúq sitankéhe ú ehwehne.
(Mátíyu 22.23-33; Máhka 12.18-27)*

²⁷ Sáyúsi kewé pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe íwíáhu kee. Táhmaro mi kegá Sísaba séra wensabé,

²⁸ Íwáhnoraníno, Mósísine sehiranka maharéna, Íre aninkákákáq wéh pukínaraq wenábáqka kéweiní meyankehe. Mi inínká maqmarahna animári wenawahne animári míageheéna meyankehe íre. (Lo 25.5)

²⁹ Minayabe abapete téhraníté se ábárahnahnah míarowe. Siwahwágá ahre mewena íre aninkákákáq uraitaq pukuraire.

³⁰ Pukurairana náhmbáh 2 abakáwágá awahwáné kéweiní mewena íre aninkákákáq uraitaq pukurairana

³¹ náhmbáh 3 abakáwága moq monseráhnurairaire. Moke mi abaráhnáhnahnka mi iní mótaq mótarue mewera íre aninkákákáq urotaq orah animári pukurawana

³² sinehemé mi iní moq pukuraire.

³³ Moke mi abaráhnáhnahnka mi iní meronsabé iriwe oganúq sitahnaraq insene ahre míanabo kasenuwe.

³⁴ Kasenuwana Sísaga sensabé, Mah marákó marákóipéqté wéhgá ahre meyháwara ahronkáká wehkowe.

³⁵ Manikánka iriwe oganúq sitahna kegá ahre íre meyagéhe. Ahrega íre wehkigehe.

³⁶ Se íópeqté kégá mía mía onserah puara mó íre pukigehe. Manikánka se iriwe oganúq sitahna puara peh wene animárí mía míaigehe.

³⁷ Pusa ké iriwe oganúq site ehweh Mósísine sehiranka teíre. Uworapeqté káriq awánkánsábé íre tagia peh téhrówana irobinapipéqté éhwéhnká mahraréna,

Íné Ébárahmane Maniká múge. Íné Áhísáhkine Maniká múge. Íné Sékópane
Maniká múge úwe. *(Kisim Bek 3.6)*

³⁸ Mi ehwéhnká sokigi aiímé Manikámé íre pusa kéné Manikáne. Írakaumo. We peh oga míáh kéné Maniká míre. Wegá tagehme ómi oga míáhwe úwara

³⁹ táhmaro Mósísine ehweh síwáhnoro kegá Sísansabé, Íwáhnoraníno, arega tábúsoqme iraréne éra

⁴⁰ áhtenéra mó íre kasenuwe.

*Manikánka omaq ato aní éhweh Sísaga kasenú ehwehne.
(Mátíyu 22.41-46; Máhka 12.35-37)*

⁴¹ Sísaga sensabé kasenéna, Manikánka merirankeheéna omaq ato aní we Tébitine anahwa wíre ewe. Mi ehwéhmé aneqsabé irarewo? Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq tútuue míéhnaraq arene naruo wahnahnarítárahno ire.

⁴² Manikáne Awanka Tébiti iwiáh atowana igonkó pukúípéq sehiranúwana mi ehwéhnká mahraréna,

Maniká itene Wahnahnka néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq tútuue míéhnaraq
⁴³ arene naruo saiqnariankehe atóge úwe ire. *(Buk Song 110.1)*

⁴⁴ Írátíáhro. Tébitiga mi anínsábé, Néne Wahnahne ato puana we árahue wene anahwa míanabo úwe.

*Péhrasi kereq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka ahbabárowe ú ehwehne.
(Mátíyu 23.1-36; Máhka 12.38-40; Árúka 11.37-54)*

⁴⁵ Ómi míó kega írótaq Sísaga we kéro ke teriena,

⁴⁶ Mósísine ehweh síwáhnoro kegá mirao serahniyeho. Mó kegá se tagéra sensíwíq pankerageheéra íre wahto korósí úbíqmera nógówe. Sega máhkétirapéq nogótáq mó kegá se mehweh ariteyabe suwahbehre. Momiwí nahtápéq pokotaq kaweqtapéq tútuue méyabe suwahbehre. Táhutahurorabeq aboawah wehwárí tútuue míáhrabeq méyabe suwahbehre.

⁴⁷ Sega kéweinínsónsábé péhe éhwéh teriera sene ménsámehnsánkakaq sene nahnkakaq mewe meweowe. Ite kaweqtaq míáh ké wóe igeheéq wehuke míáhtáq íre wahtotaq púreq aruqarurowe. Mirao puana Manikánka ehweh aritahna tanáhráq se anotahtaq kamah arinkéhe úwe.

21

*Tabonah inínká Maniká náwu monéyábé éhwéhne.
(Máhka 12.41-44)*

¹ Wehukega séra Maniká móné náuúrabeq áhnte monéákáq kégá mitaq móné náuúwana Sísaga tagówe.

² Tabonah kewéinínká séna káriq pabúsá móné náuuwana tagéna

³ mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Mi tabónáh kewéinínká náuwí mónégá moke mó kegá náuwé móné kiotaikire.

⁴ Sega sene pehipi matíáh móné náuwéwana mah tabónáh kewéinínká moke wene matíéh mónéwé aiq náuwíre. Aiq náuwí púana amahnága táhutahuq paiqmarahna moné íre kéhre. Minayabe wegá náuwí mónégá moke mó kegá náuwé móné kiotaikire úwe.

Sísaga, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh íre kaweraginawire ú ehwehne.
(Mátíyu 24.1-2; Máhka 13.1-2)

⁵ Táhmaro kegá Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq tagéra mahraréra, Mah nahtáqmé áhnte kawéq ébáhmárí awahriq naneqmarí kéhre uwana Sísaga minayabe mahraréna,

⁶ Itega tagah naneqme mókake paentárara aruaneherawoe. Mi peréhnéhnia ébáhmárí miraue moráráq íre kagainae. Peh moke paentárara aruaneherawoe úwe.

Sísaga anehe tanahráq íre kaweq sunúq sinawire ú ehwehne.
(Mátíyu 24.3-14; Máhka 13.3-13)

⁷ Segá Sísansabé, Íwáhnoraníno, arega irarénawe ahkake miraoneherabo? Miraonehera irataq aneq ábóraraginabo? Miraonehera irataq itega ahtebanehboq ebeqme aneq ábóraragínaq taganehnkono kasenuwe.

⁸ Kasenuwana Sísaga mahraréna, Mi tanáhráqsábé mó kené péhe éhwéhsábé aiq pútare aritéhboq auráq matawéq tagaríáhro. Mi tanáhráq áhnte kegá mótaq mótarue néníwíruwe séra péhenéra, Íné Manikánka eqmaq núwéh ání múge éra, Anehe tanahráq aiq wahtonire igehe. Mina tahnsanira ke íre kéréráhro.

⁹ Mi tanáhráq mah marákó marákó ebehowe ira ehwéh ireq íre ahreoro. Íre iransánoro. Téhwe teiú náneq ebeq sínana anehe tanahráq íre apubúue sinae úwe.

¹⁰ Sísaga anehe tanahráqsábé mó mahraréna, Mó kehinánseq mó kehinánseqka ebhoneherawoe. Mó wahnáhné awahraheq mó wahnáhné awahraherue ebhoneherawoe.

¹¹ Mi tanáhráq anotah maríinae. Mitaq mahtaq ehwehráhnara áhnte ke awahreoneherawoe. Mi tanáhráq íopeqté náneqmarí tagéq anotahtaq áhreoraho naneqmarí tagagehe.

¹² Mi tanáhráq itensabé suwahrieh kegá ite táhtoqme íwíoqnéra momiwí nahtápéq ehweh aitera karábúsiipéq móitagéhe. Itega néne sánsá segiónsábé anotah wahnáh kéreq ákáhtaq wahnáh kéreqka ehweh aitageheéra seba móitagéhe.

¹³ Mirairataq íné éhweh terigéhe.

¹⁴ Mi tanáhráq, Aneq ehwéh irarenehnkono ue iwíáh kikiriyeho.

¹⁵ Ínéga kaweq iwíáh aitahtaq ahtebia éhwéh irarirataq itene naruoga mi ehwéhsábé íre ahqáho aitahtáhowe.

¹⁶ Iteinoiboreq iteribáqmarinseq iteruwahraheq itene iyahnabo animárínseqka ite wahnah kebá móitehrara sega ite táhmaro iubiq iuagéhe.

¹⁷ Néne sánsá sehgió púara ómi kegá itensabé iuwahriehre aitagéhe.

¹⁸ Itene iyahqnopeqte peh morá iyáhrá íre sáúqkinae.

¹⁹ Néne sánsá íre susa anehe tanahráqkákákáq kawerue sehgirataq oga mérapeq awaq miagéhe úwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kekigahki aruaneherawoe ú ehwehne.
(Mátíyu 24.15-21; Máhka 13.14-19)

²⁰ Sísaga anehe tanahráqsábé mó mahraréna, Ebehira kegá Sarúsarama suwahpeq abugéqnáhnuriehra tagehrataq áhníbórá mi ke aipáhrue subiq suera nahmarí kekigahki aruaneherawoe tagariagehe.

²¹ Mi tanáhráq Súría marákórápéq míéhataq sáwéhrapeq pehbeheráh pokoro. Sarúsarama suwahpeq míéhataq mitaq sueq móbeq pokoro. Ahpeq nogírataq Sarúsarama suwahpeq kouwekiyeho.

²² Mi tanáhráqmé anotah kamáh aina tanáhráre. Manikáne ehwehnka kamah ainawire ime aiq pútaraginawire.

²³ Mi tanáhráq kía míéhra ininsónseq inahunahnínkákáq ínínsónseqka íre pe-beheráh pokorahi puag sensabé irutaboiroro. Manikánka mi ke anotahtaq kamah arinkéhe.

²⁴ Nahnsó kegá mó ke pokatate kiraqme subiq suera mó ke meriqmera moke wáhnaupéqté ké suwahpeq móruagéhe. Nahnsó kegá Sarúsarama suwahpeq áhnte opéq wahnahnigehe. Nahnsó kegá wahnahné tanáhráq parabagínaraq sega mitaq mó íre wahnahnigehe.

Anehe íné wehukení úku anínká tuinauge ú ehwehne.

(Mátíyu 24.29-31; Máhka 13.24-27)

²⁵ Sísaga mi tanáhráqsábé mó mahraréna, Mi tanáhráqmé pópoqnahwe, íómé, wehyoqmarímé ótaq sansánagínaq tagagehe. Sóreq wanínká mueq muerue sóyáh agína puara moke wehukene sirupipeq umeh agínara anotahtaq áhreoneherawoe.

²⁶ Íópeqté náneqmarínká kúrugúruínaraq wehukega, Anerirapómo éra iwíáh kikiréra anotahtaq áhreoneherawoe.

²⁷ Mi tanáhráq íné íópeqté piribirioyahnkakaq téhreh naneqkákáq págegeue írabúyápipeqté tuonara tagagehe.

²⁸ Teiú náneqmarí tagehrataq iriwe méq íwéh panantágínaq taganeheq móe. Manikánka tumeirahna tanáhráq aiq wahtonire úwe.

Sísane ehweh íre parabagia peh ahriahri kagainawire i ehwéhne.

(Mátíyu 24.32-35; Máhka 13.28-31)

²⁹ Sísaga mah pabéqmé éhwéh mahraréna, Éntuankákáq mó awánkánkákáqsábé iwíáhue tagéq ahtebahro.

³⁰ Awanká ánáh aunínaraq itega iwíáhéq, Ópeq áhníbórá sire aiq ahtebóne ewe.

³¹ Mina onserah teiú náneq ábóraragínaq tagéq Manikánka wahnah wahnahní tanáhráq aiq wahtotarire igehe.

³² Teiníboq írátíáhro. Amahnága oga míáh kégá ómi pehipi íre pukigehe. Ebeqme moke teiú náneq ábóraragína tagéq anehe pukigehe.

³³ Íópeqkákáq mah marákó marákóákáq parabagínana ínégá teiú éhwéhmé íre parabagia peh ahriahri kagainawire úwe.

Sísaga, Ahriahri kawerue tagaríáhro ú ehwehne.

³⁴ Sísaga mi tanáhráqsábé mó mahraréna, Kaweqtaq méq kawerurero. Itega abehq wání néq múguwahguiyeho. Ménsámehnsánsabe iwíáh kikiriyehe. Mirairataq ite íre iwíáhirataq mi tanáhráq apubúue sineae. Kahnkapi wah paríéhnserah

³⁵ mi tanáhráq moke mah marákó marákóípéq míáh ké parianeherawoe.

³⁶ Ahriahri níwénunéq kawerue auráq matíáhro. Mi tanáhráq sínaraq teiú náneqmarínká kamah ainehoéq Manikánsabe, Págege ainte séhréh ainto ue púreroro. Mirairataq íné wehukení úku aníné niuranabiahtapeq seiriwe míagehe úwe.

³⁷ Moke wéhékáh Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq síwáhnoréna tupekinaútaq mitaq suena Óríwi sawéhrápéq kigaegaeúwe.

³⁸ Ahbiahipeq áhnte kegá wene ehweh iraneheéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq séyéuwe.

22

Súrásaga wahnah keyábé, Ite meiqmena Sísaba móitaníe ú ehwehne.

(Mátíyu 26.1-5,14-16; Máhka 14.1-2,10-11; Sóni 11.45-53)

¹ Asiu kené sótaikú siahreraq ko tanahráq íre múi párétí no tanahráq wahtonútaq

² Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka sío síoéra, Sísawe árahue subiq suanéhnkono uwe. Segá mó keyábé áhreu puara ábóraq íre táhtorahráhuwe.

³ Sísá kéro ke airápété téhraníté míówe. Sebaté ání Súrása Ísíkáriótie. Owainawanka Súrásane arupipeq kowena iwíáh atowana

⁴ pokue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wáhnáh kéreqpa kure sensabé, Sísá owinahwinonaq subóro úwe.

⁵ Úwara iwíáh iwíáhéra móne awenéhboq miraúno uwana

⁶ Súrásaga kowe aritena wehuke íre míéhrataq se Sísaba mórite tanáhráqsábé iwíáhue kabarúwe.

Téhtaré ánitégá táhutahuq kawerare ehwéhne.

(Mátíyu 26.17-25; Máhka 14.12-21; Sóni 13.21-30)

⁷ Asiu kené sótaikú siahreraq ko tanahráq íre múi párétí né tanahráq sútaq Asiu kegá sipisípiq áráhq subiqme titiru tanahráq súwe.

⁸ Mi tanáhráq Sísaga Pítareq Sónireqsabé, Sótaikú tanahráq ahreraq kéh táhútáhúq nanehboq kogaweraráhtao úwara

⁹ sega wensabé, Eheq kogawerarayéhnkoyo ue kasenuyana

¹⁰ Sísaga sensabé, Íráhtao. Wahto kehiná suwahpeq pokue obenkisa wání ántéhyánkákáq áninseq piehgírataq we kéanehenotao. We pokína nahtápéq kieráhtao.

¹¹ Mibeqté ábóawáh wéhyábé, Íwáhnori anínká mahraréna, Ínéreq íné séníráh kéreqka sótaikú iahreraq kéh tánáhráq táhútáhúq nanehboq mi paqnáhípeq sokigi aio ire etao.

¹² Wegá ménsámehnsá aiq kaweria anotah paqnáhípeq sokigi ínaraq mitaq itene táhutahuq kaweraráhtao éna eqmaq suowe.

¹³ Eqmaq suowara pokue Sísaga teriunserah tagéra mitaq sótaikú tanahráq siahreraq ko tahutáhúq kaweraróye.

Sísaga párétiakáq sera ano ko kahpúákáq náriu ehwéhne.

(Mátíyu 26.26-30; Máhka 14.22-26; 1 Kórína 11.23-25)

¹⁴ Táhutahuq tanahráq sinaútaq Sísareq we kéro kereqka táhutahuq naneheéra pokue tútuue míówe.

¹⁵ Sísaga sensabé, Níeraníra tanáhráq aiq wahtonire. Ebeqme mina sótaikú tanahráq iahreraq kéh táhútáhúq itereq moraráq naneheéna iwíáh iwíáhuge.

¹⁶ Teiníboq írátíáhro. Mah tahutáhúq nahnaraq mah marákóipéq míó tánáhráq mó íre nanie. Manikánka wahnah wahnahnirabeq míáhnaraq mitaq nanauge úwe.

¹⁷ Wegá náhníaq sera anonkakaq káhpú mewena Manikánsabe, Kaweróne atena sensabé, Umah. Moranínká moranínkáue nahro.

¹⁸ Íné mah marákóipéq míó tánáhráq náhníaq sera ano mó íre nanie. Manikánka wahnah wahnahnirabeq míáhnaraq mitaq nanie éna

¹⁹ páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme náriena sensabé, Mahnawé niwaq mire. [Nehrataqmé ínénsabe iahreraq matíáhro éna ite séhréh aitanieéna pukinie úwe.

²⁰ Segá mi tahutáhúq parabagútaq Sísaga náhniáq sera ano mónkákáq mewe páréti náriunserahnue siena sensabé, Mahnawé néne korahq mire. Ite séhréh aitanieéna néne korahqka tuinawire úwe.]

²¹ Sísaga mó mahraréna, Tagahro. Néne naruo koweriranai ani itereq moráráq miéhre.

²² Manikánka aiq irarinserah íné wehukení úku aní pukinie. Néne naruo koweriranai anímé anotahtaq kamah awinawire úwe.

²³ Úwara we kéro kega sío síoéra, Insega mirainabo ue kasenuwe.

*Sísaga we séhréh atéhoro ú ehwehne.
(Mátíyu 20.25-28; Máhka 10.42-45)*

²⁴ Sísá kéro kega seye ehwehéra, Ínéga ite kiotaiku aní múge éra mó anínká mó anínkáue mira íwíáhéra ehwehuwe.

²⁵ Ehwehunsabe Sísaga sensabé, Mah marákóipéqté kéréq págege wahnáhno ke miáhwe. Págege wahnáhno ke méra sensuwahrahaq wahnahnéra, Ite kawerue séhréh aítáh wáhnáhne ewe.

²⁶ Itega mina tahnsa íre oro. Ite miáhrabeqte aní anotah anímé iteríbáq tahnsa miáhno. Wahnah aní míanie íwíáhina anímé arambehri aní méq we séhréh atehoro.

²⁷ Tútuue táhutahuri anímé anotah aníne íwíáhowe. Wene arambehri aní wene táhutahuq kaweraréh anímé pehgáriq aníne íwíáhowe. Íné iteba mío anímé arambehri aní tahnsanéna séhréh aita aitaue.

²⁸ Níwíoqnah tanáhráq itega íné íre nuwasa ínéba mía míaonsabé

²⁹ Nániboga ínensabe wahnahnúno aintéhserah ínéga itensabé moq wahnah-noro aitóge.

³⁰ Ínéga wahnah wahnahnonarabeq itega mitaq tútuue méq táhutahurigehe. Ísara kahnáh airápété téhtaré miáhwe. Itega wahnah kené tahberaq tútuue méq mi kahnáhné ehweh iwíáhue tagéq tábúsoq sitagéhe úwe.

*Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.
(Mátíyu 26.31-35; Máhka 14.27-31; Sóni 13.36-38)*

³¹ Sísaga Pítansabé mahraréna, Sáimónio, Sáimónio, Írátíahno. Owainawanka iwíáhéna, Ahrreronká námúq sibinsibinonserahnue ite abehq náneq tahnsá úkigeheéna íwíoqnanie ire.*

³² Amahnága arega ínensabe aiq pútare ainte néne sánsá ambubu atiahne. Néne sánsá súéhneho éna arensabé púreratóge. Arene ahbabáq sue íné séranie iwíáhinaraqmé arereq morá árámbehrí ké séhréh arito úwe.

³³ Úwana Pítaga Sísansabé, Néne Wahnahno, are kéronsabé karábúsiipéq móintaneherabomo nubiq suaneherabomo. Anetaníbo. Kéranie úwe.

³⁴ Úwana Sísaga wensabé, Teawiníboq írátíahno. Ibora kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríoge apahtáróráq irariniewóne úwe.

Sísaga we kéro keyabé, Poka paiqmáráhro ú ehwehne.

³⁵ Sísaga sensabé, Mónewe, unahmé, súwe meyého ue eqmaq íuwátáutaq ite aneq tabonahuroo kasenúwara sega wensabé, Írakaumo uwana

³⁶ wega sensabé, Amahnága móneakákq unahnkákákq matíéhrataqmé mina mewe nogóro. Poka íre matíéhrataq sáhkétiraté móne mewe q mi monératé poka paiqmaráhro.

³⁷ Aneqsabé teiugo? Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Wereq ahbabáq kereq morábí sáharitagéhe ire.

(Aisaia 53.12)

* **22:31:** Kárikí ehwéhmé íre námúqtaq pabeqme peh wítiraq pabeqme ehwéh mirarire.

Teiniñoq írátiáhro. Segá íné mirairansabé mi ehwéhniká aiq pútaraginawire úwara

³⁸ we kéro kega wensabé, Itene Wahnahno, tagáhno. Ite téhtaré pókánkákáq míone uwana wega sensabé, Mina aiq awehrare úwe.

*Sísaga Óríwi sawéhrápéqté mátabúrápéq kobúrerú ehwehne.
(Mátíyu 26.36-46; Máhka 14.32-42)*

³⁹ Sísaga mitaq suena Óríwi sawéhrápéq poku pokuúnserahnue pokúwara we kéro kega kérowe.

⁴⁰ Sísaga mitaq kéna sensabé, Ahbabáq aitehnehboq púreroro éna

⁴¹ se suena wahtotaq móbeq pokéna marakóraq káuqmunue ména púrerúwe.

⁴² Púrerue mahraréna, Nániboo, are awahbáhnaraqmé nirupipeq umehi naneq menuahráhone. Íre íné nuwahbeh sansá peh are awahbáhna sansánúno ue púrerúwe.

⁴³ [Púrerúwana íopeqté áninká weba tuena págege atowe.

⁴⁴ Págege atowana wene arupipeq áhnte umehúwana mónkakáq págegeue púrerúwe. Págegeue púrerú púana áhnte munsínsínká tuwe. Munsínsínka korahq tahnsánue marakóipeq tabagúwe.]

⁴⁵ Púrerúrabeqte irigue we kéro ke koragówara sirupipeq umehúnsabe sugówe.

⁴⁶ Wega sensabé, Aneqsabé sugaho? Owainawanka ahbabáq aitehnehboq iriwe púreroro úwara áhnte wehuké weba suwe.

*Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwehne.
(Mátíyu 26.47-56; Máhka 14.43-50; Sóni 18.3-11)*

⁴⁷ Sísaga ehwehnútaq we kéro aní Súrásareq áhnte mó kereq weba suwe. Súrásaga ebeq séna weba wahtotaq sewéna we nánkóqnanaútaq

⁴⁸ Sísaga wensabé, Súrásao, íné wehukení úku aní mónuwanieé nánkóqnanibo úwe.

⁴⁹ Su kegá Sísá táhtoraneherautaq we kéro kega tagéra wensabé, Itene Wahnahno, pokatate apiaranéhnkono uwe.

⁵⁰ Uwana peh morá kéro anínká wene pokatate Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh aniné arambehri aní apiwe wene púpeqte áhré kiraq auwowe.

⁵¹ Ahre kiraq auwowana Sísaga sensabé, Ai q míre. Túbáh agoro éna kiraq auwo aniné ahre táhtoqme kaweratowe.

⁵² Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wáhnáh kéreq Sarúsarama suwahpeqte ábóawáh wéhreqka táhtoranehera utaq wega sensabé, Aneqsabé aebó aní táhtoráhnserah pokankakáq sahnkákáq íné meniraneheq seo?

⁵³ Mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq iteba míarautaq itega íné íre táhtotiarowe. Amahnága iteitene tánáhrárirana sunkíkirabeqte sánsánká aiq kiotaikire úwe.

*Pítaqa, Íné Sísá íre tagaríoge ú ehwehne.
(Mátíyu 26.69-75; Máhka 14.66-72; Sóni 18.25-27)*

⁵⁴ Segá Sísá táhtoqme meqmera kure se mótaq we mótarue Pítaqa sinehe kaqme kure sega Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne nahtapeq kuwe.

⁵⁵ Mí matábúrácq ira parewe tútuue míowana Pítaqa mitaq kowéna tútuue míowe.

⁵⁶ Tútuue míowana ira kawerue téhrówana mibeqte árámbehri áhrarígá Píta ebitáwéna mahraréna, Mah anímé Sísaba mía míai aníne úwana

⁵⁷ Pítaqa ahqáho éna wensabé, We íre tagaríoge úwe.

⁵⁸ Úwana mótaq tahnsa mó wehgá Píta tagéna wensabé, Are moq mi kahnáh ání móne úwana Píta, Íné írakaumo úwe.

⁵⁹ Anehe mó wehgá págegeue mahraréna, Mah aní Kehrari marákórápéqté ání púana wereq mía míai aní míre úwana

⁶⁰ Píta wensabé, Arega irarénawe íné íre tagaríóge úwe. Píta mi ehwéh irarútaq kokórega ehwehnúwana

⁶¹ Sísaga pabeqme Píta tagówe. Tagówana Sísane ehweh ahrreraq matawéna iwíáhúwe. Mi ehwéhnúme, Kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríóge apahtárórác irariniewóne únsabe Píta iwíáhéna

⁶² kéirigue móbeq pokéna anotahtaq íbisówe.

Sega Sísá áwíoqno ehwéhne.

(Mátíyu 26.67-68; Máhka 14.65)

⁶³ Sísá aurác matió kega wensabé awiréh atera subiqmarówe.

⁶⁴ Sega ambantataté wene aura akariue táhrarera we subiqmarera kasenéra, Insega subiq marehro? Teio uwe.

⁶⁵ Teio éra sega wensabé áhnte íre kaweq ehwéhnatówe.

Wahnah kegá aboawah weh míórabeq Sísá ehweh ató ehwehne.

(Mátíyu 26.59-66; Máhka 14.55-64; Sóni 18.19-24)

⁶⁶ Ahbiahipeq Asiu kené aboawah wehwárínseq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka momiwíuríówara Sísá meqmera mi kaunsírí kébá móátówe.

⁶⁷ Móátówara sega wensabé, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna peh morá ání omaq atowe. Arewe mi anípo? Pahsuqme teio uwana Sísaga sensabé, Ínéga teiénaraqmé itega íre aiq pútare aintaneheqmóe.

⁶⁸ Ínéga itensabé kasenonaraqmé íre tenieneheqmóe.

⁶⁹ Wahtotaq tanáhrác íné wehukení úku anínká Maniká Iteribone ayah púpeq tútuue mía míainauge úwe.

⁷⁰ Úwara sega wensabé, Are Manikáne ahninkáwábo kasenuwana wega sensabé, Itega aiq irarewe. Íné werahu mino úwara

⁷¹ seye náhenéra, Iteitega wene ehweh aiq ironayabé mó kegá kasenáyabe anetaníbo uwe.

23

Páhirátiga wahnahnútaq sega Sísansabé ehweh ató ehwehne.

(Mátíyu 27.1-2,11-14; Máhka 15.1-5; Sóni 18.28-38)

¹ Minayabe Sísansabé ehweh ató kega we meqmera Páhirátiba kure

² mitaq mó ehwéh atera mahraréra, Iteruwahrah moke íre kaweraru-anieéna péhe éhwéh síwáhnorire. Wegá, Aroma kené wahnah aní Sísáhri táhkísi moné íre náwéro aitáráire. Wegá, Íné Asiu ke kaweraranieéna su aní múge uraire. Íné anotah Wahnáh aní múge uraire ue ehweh atówe.

³ Ehweh atówana Páhirátiga Sísansabé, Arewe Asiu kené wahnahpo kasenúwana wega wensabé, Arega aiq iraréne úwana

⁴ Páhirátiga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq momiwíuríó kereqsabé, Mah aniné ahbabác íre ahteboqe úwe.

⁵ Úwara sega págegeue mahraréra, Mi anínká síwáhnoréna pagu paguninsabé wene ehweh íráh kégá ahbabárorahi iwíáhowe. Téhwe Kehrari marákórápéq síwáhnoréna moke Súría marákórápéq síwáhnoréna amahnága mahtaq síwáhnorire uwe.

Sega Érótiga wahnahnútaq Sísansabé ehweh ató ehwehne.

⁶ Páhirátiga mi ehwéh irena sensabé, Mah aní Kehrari marákórápéqté ánípo kasenúwara,

⁷ Ee. We mibeqté áníne teawúwe. Páhirátiga mi ehwéh irena, Érótiwe mibeqté wáhnáhne íwíáhéna mi tanáhráq we moq Sarúsarama suwahpeq míonsabe Sísareq we ehweh ató kereq Érótiba eqmaq suowe.

⁸ Érótiga Sísá éhweh mó tanáhráq mó tanáhrárue irena, Wega ótaq sansá miraína tagéyabe níre íwíáhéna íre wahto tanáhráq Sísá tagéyabe awahbéna sega Sísá meqmera sutaq wene arupipeq anotahtaq eyoyóúwe.

⁹ Wega Sísá áhntetaq kasenúwana íre ehwehnia peh ehiya míowe.

¹⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Mósísine ehweh síwáhnoro kereqka mitaq iriwe méra Sísansabé págegeue ehweh atówe.

¹¹ Érótireq wene sóntía kereqka Sísansabé awiréh atera abehq éhwéh atówe. Segá kaweq karósí Sísá suki atera eqmarówara Sísá meqmera Páhirátiba kouwekuwe.

¹² Nahomé Érótireq Páhirátireqka seye abiahnsa aruqaruruye. Anehemé mi wehékáh insahwé ue míóye.

Páhirátiga, Sísá awankátaq táhparáhro ú ehwehne.

(Mátíyu 27.15-26; Máhka 15.6-15; Sóni 18.38-19.16)

¹³ Páhirátiga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq mibeqté aboawah wehwárínseq míó kereqsabé, Íráhro éna

¹⁴ sensabé, Ínéba méatáh ánínsabé ehweh ateq mahraréq, Wega péhe éhwéh síwáhnorire ewe. Itega irare atáh éhwéhnsabé ite míáhtáq kasenéna we íre ahbabáq anine íwíáhuge.

¹⁵ Érótiga moq wene ahbabáqsabe kasenue tagéna ahbabáq íre kéhre íwíáhire. Mah anímé itega we subiq suahráhuána ahbabáq íre kéhre.

¹⁶ Minayabe áréti sahtáté subóro aritena anehe pugeq iníe úwe.

¹⁷ [Asiu kené sótaikú siahreraq ko tánáhráq Páhirátiga mó opéq mó opérué karábúsiipéqté peh morá aní pugeq suaq pugeq suarúwe.]

¹⁸ Páhirátiga Sísá pugeqiníe úwara ómi míó kega ehweh kikiréra, Ahqáho. Sísá subiq sue Párehba pugeqio uwe.

¹⁹ Párehbareq Aroma kereq ebehutaq wega mó aní subiq suonsabe Aroma kegá we karábúsiipéq móátówe.

²⁰ Páhirátiga, Sísá pugeq auwanuage íwíáhéna míó keyabé, Párehba íre pugeqiníe. Sísá pugeqiníe úwara

²¹ sega anotah ehwehnabaéra, Ahqáho. Awankátaq táhpawe subiq suo. Awankátaq táhpawe subiq suo uwana

²² Páhirátiga sensabé anehe mó kasenéna, Aneqsabébo? We aneq ahbabáriro? We subiq suahráhuána ahbabáq íre kéhre. Íre kéh púaq áréti sahtáté subóro aritena anehe pugeq iníe úwe.

²³ Úwara sega mi ehwéhnsabé anotahtaq ahqáho atera anotah ehwehnéra, Awankátaq táhpawe subiq suo uwe. Sene ehwehnka Páhirátine ehweh kio-taikúwe.

²⁴ Minayabe Páhirátiga sensabé, Itega irarenserah mirainie úwe.

²⁵ Aroma kereq ebehú anínká mó aní subiq suonsabe sóntía kegá karábúsiipéq móátó ani pugeq auwowe. Pugeq auwena Sísá awankátaq táhpawe subiq suo irare kegá sene iwíáh sansa miraiagehéna sóntía kebá móátowe.

Sísa awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Mátíyu 27.32-44; Máhka 15.21-32; Sóni 19.17-27)

²⁶ Sóntía kegá Sísa meqmera pokuwana ahtapeq piehgiú ani, Sáiríni marákórápéqté ání wenáwíq Sáímóni, sure Sarúsarama suwahpeq pokinaúwe. Pokinaúwara sega we saiqnatera Sísa táhparéhra awánká we abaq atera, Sísa kéro atówe.

²⁷ Áhnte kegá sinehe kure mibeqté ínínsónká Sísansabé arutaboirá ibisowe.

²⁸ Minayabe Sísa pabeqme sensabé, Ínénsabe íre ibisahro. Itereq itene anímárinseqsabé ibisahro.

²⁹ Mókake Sarúsarama suwahpeqte ké kamah ariéna tanáhráq sega mahraréra, Orahinínsómé, inahunahní íre maqmíáh ínínsómé, náh íre náríe ínínsómé, sega iwíáh íwíáhigehe irarigehe.

³⁰ Mi tanáhráq, Mi kegá anotah sawéhwárínkákáq pehgáriq sawéhwárínkákáqsabé, Ite apubúue pukonehboq me mewe ite akariúno ígehe. *(Hosea 10.8)*

³¹ Íné o awánká tahnsa míahnara sega íné miraonehera onsabé mókakewe ite ehyatia awánká tahnsa míéhra puara mó kegá aneq miraoneherabo úwe.

³² Sóntía kegá ahabábáq anité Sísa req subiq suaneheéra meriqmera kuwe.

³³ Sega sáwéh áwíq Ayahqno Tánúnsutapéq kíútaq mitaq Sísa awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq subiqmaq aigárátáq subiqmarue táhparera awánká pankeqme marakóipeq pearówe. Ahabábáq anité moq awankátaréráq níri pewe táhparéra pankeqme ayehré ayehré pearówe.

³⁴ Pearówana Sísa púrerue mahraréna, Nániboo, mah kegá mirao naneq sega íre ahtebahwe. Minayabe mi ahabábáqsabé íre iwíáhúno úwe.

Sóntía kegá, Wene korósi in sega meyanabomo éra saraqmianeheéra káhsie saraqme meyoúwe.

³⁵ Mitaq momiwíu kegá iriwe awahnkanuwara Asiu kené wahnahmarínká Sísansabé awiréh atera mahraréra, Wega mó ke kawerarítáráire. We wehuke merirena Manikáne arambhiri mirainkeheéna omaq atéh áníninaraqmé wewe moq kawerarahráhire uwe.

³⁶ Sóntía kegá moq awiréh atera weba séra kítabeh nahniáq séra ano pankeqme awera, Náhno éra

³⁷ arewe aiq pútaq Asiu kené Wahnah aníninaraqmé arerene anonka kawerúno uwe.

³⁸ Kanehraq sehiranúwara wene ayahqno abobóráhpeq awankátaq táhparówe. Mi sehiránká mahraréna, Mah anímé Asiu kené Wahnahne úwe.

³⁹ Awankátaq táhparó ahabábáq ánínká moq Sísansabé awiréh atena, Arewe Manikánka omaq ato anípo? We inaraqmé arere séhréhé ite moq séhréh aito úwe.

⁴⁰ Séhréh aito úwana mó ahabábáq ánínká ebeq irarú aninsábé ehweh atena, Arewe Manikánsabe íre áhreono? Sega ite awankátaq táhpawe subiq súáhro aítáhwe.

⁴¹ Arereq ínereqme ahabábáq anité púara iubówe. Mi anímé we íre ahabábáq aninirarawe pehipi subiq súáhwe éna

⁴² Sísansabé, Sísa, arega wahnahninagake ínénsabe ahrreraq matiahno úwe.

⁴³ Úwana Sísa wensabé, Teawiníboq írátíahno. Iboramé Manikáne kaweq matábúrápéq ínereq míankehe úwe.

Sísa pukú ehwehne.

(Mátíyu 27.45-56; Máhka 15.33-41; Sóni 19.28-30)

⁴⁴ Wéhékáhnabubu moke mah marákó marákó sunkíkíragúwana íó tunsore-rutaqkákáq peh sunkíkíratiowana

⁴⁵ pópóqnah mi tanáhráq íre téhrówe. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté páráhnikéq tahnsa ónsá senahpeqté subame tunse téhtaré úkúwe.

⁴⁶ Sísaga anotahtaq mahraréna, Nániboo, néniwa arene ayahpi máróge éna putiowe.

⁴⁷ Putiowana sóntía kené kíápéténiga tagéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atena mahraréna, Mah anímé íre ahbabária peh kaweqtaq míéh áníne úwe.

⁴⁸ Úwara mitaq taganeheéra awahnkanu kegá we putio tagéra sene sirupipeq umeh agúwara mitaq suera sene nahtapeq abae aguwe.

⁴⁹ Moke Sísane iyahnaboreq Kehrari marákórápéqté we kéro ininsónseqka moberue iriwe méra moke minawari tagowe.

*Sísane anonka maisé onápípeq maisaró ehwehne.
(Mátíyu 27.57-61; Máhka 15.42-47; Sóni 19.38-42)*

⁵⁰ Súría marákórápéq Árimátéa suwahpeqte wéh wenáwíq Sósépa míowe. We aboawah wehéna kaweqtaq mía míaúwe.

⁵¹ Mó abóawáh wéhwárínká, Sísá subiq suo atótaq wega íre kowe aritowe. Manikánka wahnah wahnahni tanáhráq áwénunue taga tagaúwe.

⁵² Wega Páhirátiba kure wensabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwana kowe atowana

⁵³ Sóséparehga Sísane anonka kiwewe marakóraq márumarera íre wahto taberábe ambántáipéq úbíqme mewera ubusa onápípeq mómaisarówe. Mitaq mó aní íre maisia peh o oná kowe.

⁵⁴ Táhutahuq kaweré tanáhráq pehnkinaútaq Asiu kené ahrena ahrena wehekáh sinaútaq maisarówe.

⁵⁵ Kehrari marákórápéqté Sísareq su inínsónká Sósépareh kérirera mi oná tagéra Sísá mitaq maisaró tagowe.

⁵⁶ Tagéra mitaq suera se káúrabeq kure kaweq kunkúni naneqkákáq wériakákáq kawerarówe. Mósísine ehwehnka irarúnserah sega ahrena ahrena wehekáh túbáh aguwe.

24

(Mátíyu 28.1-10; Máhka 16.1-8; Sóni 20.1-10)

¹ Ahrena ahrena wehekáh parabagúwara ahbiahipeq íó kiembogútaq mi inínsónká kaweq kunkúni naneq mewera Sísá maisaróabeq pokuwe.

² Wahtotaq kutaq óna méhpeh paiqmáro ebáh móbeq kowara tagéra

³ ónapípeq kibekue tagowana sene Wahnah Sísane anonka íre kowara tagowe.

⁴ Tagéra sirupipeq iwíáh kikiruwara anotah tehró ambántánkákáq ánité ábóraragéra mitaq iriwe míóyara tagowe.

⁵ Tagéra mi inínsónká anotah ahréera marakóipeq káuqmunuríowara ábóraraguya anitégá sensabé, Pusa aní matorabeqme aneqsabé oga míéh ánínsabé kabaroo?

⁶ We irigi puana mahtaq íre míéhre. We Kehrari marákórápéq míaraitaq teiátái ehwéh iwíáhue tagahro.

⁷ Wega mitaq ména mahraréna, Segá íné wehukení úku aní ahbabáq keba móintehrara awankátaq táhpawe nubiq suehrana apahtárórác iriwe oganúq intankéhe uraire uye.

⁸ Uyara mi inínsónká wene ehweh siahreraq matawéra

⁹ maisaróabeqte kouwekue airápété morá we kéro kereq mó kereqsabé moke koreríúwe.

10 Mi inínsómé, apahq ínitó síwíqmé Sóánawe, Mágára suwahpeqte íní wenáwíq Máhríawe, mó Máhría we Sémísine anowae. Sereq mó inínsónseqka mi ehwéh eqmaro ke teríúwara

11 sega iwíáhéra, Mi inínsónká irare ehwéhmé peh múguwahgu ehwéhne éra íre aiq pútare arítówe.

12 [Pítaga mi ehwéh irena pehbeheráh maisarórabeq pokue káuqmunue mitaq tagówana peh maisaró ambántámárí mitaq kowana tagéna kaurabeq kouwekue wene arupipeq iwíáh kikirue tagówe.]

*Sísa kéroya anitégá ahtapeq Sísa tagoya ehwéhne.
(Máhka 16.12-13)*

13 Mi inínsónká maisarórabeq pokuro wehekáhmé mó weh anitégá Sarúsarama suwahpeq suera íre wahtotaq 11kírómíta Éméása suwahpeq koyehe éra

14 Sísa pukú ehwehnsábé iwíáhéra iraruye.

15 Mi anitégá ahtapeq nogera ehweh iraruyataq Sísa sinehe kure moraráq nogúwe.

16 Sega we tagéra sirupipeq Sísa wire íwíáh íre orahuye.

17 Íre orahuyana wega sensabé, Aneq ehwéh mirareyo úwara sega mitaq kowéra sirupipeq umehúnsabe abiah máróye.

18 Mó morá ání wenáwíq Kíópaga Sísansabé, Mah tanáhráq áhnte kegá Sarúsarama suwahpeq sure míahnah arebataq mirauro naneg íre ahtebahno kasenúwana

19 Sísa sensabé, Aneq mirauro nanegpo úwe.

Úwara sega wensabé, Sísa Néhsara suwahpeqte ání éhwehne éra we Manikáne ehweh irarurai aní ména págege sansánéna págegeue íwáhnorurai puag Manikánseq ite Asiu kereqka págege aní míre ataráúne.

20 Iteribo iteruwah wehwárínseq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreqka subiq súáhro arito urowara awankátaq táhpawe subiq sutowe.

21 Íre subiq sutotaq itega iwíáhéq, Wega ite Ísara ke kawerairankéhe íwíáhuraune. Subiq sutotaqté ibora apahsoq kire.

22 Iteruwahrah inínsónká miraonsabé áhtenéwone. Sega ahbiahipeq we maisatorabeq koragéra,

23 Wene anonka mitaq íre kéhre ewe. Sega iteba kouweéwótaq mahraréra, Maisatotaq iteyuwanka tagehtaq íópeqté anité tagóne. Mi anitégá itensabé, We aiq oga míéhre teieye ewe.

24 Minayabe mó iteruwahrah kegá koragéra mi inínsónká irarenserah tagéra pusa ániné anonka íre tagahwe uye.

25 Mi anitégá mi ehwéh teawúyana Sísa sensabé, Itewe múguwahgu iwíáhóye. Manikáne ehweh iraru kegá teié éhwéhnsábé íre apubúue aiq pútare aritoye.

26 Manikáne ehweh iraru kegá mahraréra, Wehuke merirena kawerairankeheéna Manikánka omaq ato aní ebeq anotah érué pukéna anehemé téhráhnarabeq kinkéhe uwe. Minayabe ite íre ahtebahyo? Íre ahtebahyo éna Manikáne púkuipéqté éhwéh síwáhnorúwe.

27 We pukú ehwehnsábé Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákák Manikáne ehweh iraru kegá sehiranu ehwehnikákák ebeq síwáhnoréna anehe moke mó pukúipéqté éhwéh síwáhnorue teriúwe.

28 Mi anitégá pokoyeherauya ke suwahpeq wahtotaq kuyataq Sísa mi anité suena móbeq pokinaútaq

29 sega we saiqnatera wensabé, Penkinainsabé itereq kaenéhe. Itereq kaenéhe uyana wega kowe éna nahtapeq kérirowe.

30 Sega táhutahuronehéera moráráq tútuue míówe. Sísaga páréti mewena Manikánsabe kaweróne atena páréti keqme náriuwe.

31 Náriuware sega, We Sísá wire íwíáhuyana Sísawe tabanagúwe.

32 Tabanagúwara seye náhenéra, Itega ahtapeq súnaraq wega Manikáne ehweh teiena íwáhnoritaq itene irupipeq áhnte eyóyóéwéhre uye.

33 Sega apubúue irigue Sarúsarama suwahpeq kouwekéra airápété morá we kéro kereq momiwíurió kereq tagoyara

34 sega mi anítéyábé, Itene Wahnah aiq pútaq iriwe oganúkire. Oganúkirana Sáimóniga aiq tagehre uwe.

35 Aiq tagehre uwara mi anitégá ahtapeq kutaq irarú ehweh teríúye. Teriéra, Páréti keqme náriuataq itega, Sísá wire úye teríúye.

Sísaga ábóraragúwara we kéro kega we tago ehwéhne.

(Mátíyu 28.16-20; Máhka 16.14-18; Sóni 20.19-23)

36 We kéro kega mi ehwéhnsabé ehwehnutaq Sísaga seba ákáhpi seiriwe ména [sensabé, Pehwehribeq míáhro úwara]

37 sega anotah ahréera, We wahnasa wire íwíáhuwana

38 wega sensabé, Aneqsabé áhreoo? Irupipeqmé aneqsabé iwíáh kikiroo?

39 Íné wire ahtebagehboq niyahnkarankákáq nigáránkákáq tagahro. Wahn-sawé íre anonkankakákáq ayahnsankakaq áníne.

40 [Íné wire ahtebagehboq íné sosanoro éna wene ayahnkarakákáq aigáránkákáq sokigi ariuwe.]

41 Sokigi ariuware áhtenéra iwíáh íwíáhéra Sísá oga míonsabe íre aiq pútare atahráhuwana wega sensabé, Táhutahuq mahtaq kehro úwara

42 sega tira páh áwúwana

43 mewena sega tagotaq nówe.

Manikáne Awanka iteba tuinkéhe ú ehwehne.

44 Sísaga we kéro keyabé, Mósísine ehwehnikakákáq Manikáne ehweh iraru kegá sehiranu ehwéhnikakákáq púkuipéqté ígónkónkákáq íné éhwehme aiq pútaraginawire. Menah iteba mía míaurautaq mina teiátáuge úwe.

45 Teiátáuge éna Manikáne ehweh kawerue iragehéna ahtebé iwíáh aritena

46 sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka wehuke merirena kawerinieéna omaq ato animé ebeq anotahtaq érué pukínana apahtáróráq iriwe oganúq atankéhe ire úwe.

47 Sísaga mó mahraréna, Wene púkuga mó mahraréna, Wenáwirue Manikánka kaweraritéh éhwéh ebeq Sarúsarama suwahpeq korieria anehe mah kehiná kéhíná korerigéhe. Mi ehwéh irera sene ahbabáq súáh kéwé Manikánka kaweraritankéhe ire úwe.

48 Sísaga mó mahraréna, Mi sehiránká aiq pútaragínaq tagagehe.

49 Manikánka itensabé, Néniwa eqmaraníe uraire. Ínéga kieqmarahnana iteba tuinkéhe. Mahtaq iteruwahpeq méq áwénunoro. Wegá iteba tuena págege aitankehe úwe.

Manikánka Sísá íópeq tumero ehwehne.

(Máhka 16.19-20; Eqmaro 1.9-12)

50 Sísaga we kéro ke meriqmena Sarúsarama suwahpeq suena wahtotaq Pétáni suwahpeq kiuwe. Mitaq kowéna wene ayahnkara pankeqme Manikánsabe, Mah ke kawerarito úwe.

51 Kawerarito éna se suowana Manikánka we íópeq tumerowe.

⁵² [Íópipeq móatowara tago kegá Sísansabé sirehunseraráq méra iwíáh íwíáh atera] sirupipeq anotahtaq eyoyóúwara Sarúsarama suwahpeq kouwekuwe.

⁵³ Kouwekéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq kibekéra mitaq Manikánsabe iwíáh íwíáh ata atauwe.

Sóni Ebeq sáhnshwe ahtebé ehwehne.

Sóniwe téh pah meyo arámbéhríúwana anehe Sísaga we omaq atowana wega pah mewe arámbéhrí suena Sísá kérowe. Mátíyureh Máhkareh Árukarehga sene púku ebeq sehiranuwana anehe Sóniga mah pukú sehiranúwe. Sísaga mirau arámbéhríyábé Sóniga peh ákáhtaq sehiranéna peh Sísaga síwáhnorú ehwéhnsábé áhnte sehiranúwe. Itega mah pukú sáhnshírataq Sísaga ite kaweraitankeheéna Maniká Wenaboga we marakóipeq eqmarowe ue ahtebagehe. Sísawe Maniká míéhrabeqte áhne webataq wega ite oganúq itahráhi aníne ue ahtebagehe. Mah kehiná kéhínánká mah pukú sáhnshwe Sísane ehweh kawerue siahtebéra wensabé aiq pútare atageheéna Sóniga sehiranúwe.

Sóniga mah kawéq éhwéh sehiranúwe.

Manikáne Ehwehnka wehukení úkú ehwehne.

¹ Áwahewé Manikáne Ehweh* ména we Maniká Iteriboba ména Maniká míowe.

² Naho naho téhwe wereq Maniká Iteriboreq moraráq míoye.

³ Mah Ehwéhnká moke ménsámehnsánkakaq ménkámehnkánkakaq wehukeakáq mirarowe. Pehipi íre kowe. Mó anínká íre mirarowana peh webataq wega moke mirarowe.

⁴ We oga mía míai aní púana we wehuke míáhrabeq téhrehnka inserahni aní míre.

⁵ Sunkíkírirabeq kánéqka téhrehnserah wega wehukega ahababárorabeq kaweqtaq mía míaire. Sunkíkírinka kánéq íre puinsuahráhire. Mina inserah sene ahababáronka wene kaweq arámbéhrí íre sabiruahráhowe.

⁶ Manikánka wehukení wenáwíq Sóni eqmarowe.†

⁷ Mó ke ehweh terinkeheéna eqmarowe. Kaweq arámbéhrí aní téhrehnka inserahni anínsábé terinkeheéna eqmarowe. Téhrehnka inserahni anínsábé ómiga aiq pútare atageheéna teriuwe.

⁸ Sóniwe we íre mi aní míowe. Téhrehnka inserahni anínsábé terinieéna Sóniga súwe.

⁹ Ómi kegá tagageheéna téhrehnka inserahni aní marakóipeq tumíowe.

¹⁰ Mah marákó marákó miraro anínká mah marakóipéq tumíowara míó kega we íre tagaríowe.

¹¹ Wenawahrahba súwara sega we íre semehwehue kaweria peh áwé tagarúowe.

¹² Peh morá Sísansabé aiq pútare atera áhrabo kegá Manikáne animarí úkuowe.

¹³ Íre iteinoibone korahq itene inonkapipéq kéh púaq Manikáne animarí míone. Íre iteitene iwíáhga Manikáne animarí míone. Íre iteriborehga maqmaranéhe iwíáhonka Manikáne animarí míone. Írakaumo. Peh morá Manikánka oganúq ítéhra q wene animarí míone.

¹⁴ Manikáne Ehwehnka wehukení úkue iteba tumíowe. We aiq pútari aní ména itensabé anotah arútábóírire. Wenaboga webataq wenahni téhreh naneqkakáq págegeakáq atowaq tagaraune.

* **1:1:** Ehwehme Sísá Karáhee. † **1:6:** Mah Soníwé we íre mah pukú sehiranú anine. We wání meri merinú ani míowana mah pukú sehiranú animé we mó Soni wíre.

¹⁵ Sóniga Sísá sinaú ehweh teiena, Itensabé teiewómé mah anínsábé teiewóge. Íné íre míáhwataq we mía míaú ani púana inehe si anímé íné kiotaigme aní mía míaire úwe.

¹⁶ Wene arupipeq peh kaweq iwíáhi aní púana itensabé arutaboirána itene irupipeq eyoyó aitéhre.

¹⁷ Manikánka sehgióro ú ehweh Mósísiga teiuwana Sísá Karáhé tuména itensabé arutaboiráitena aiq pútaq ehwéh teíre.

¹⁸ Iuranka Maniká Iteribo íre tagahrahune. Peh morá wenahni abowáreq mía míai anínká abowáné sánsá tei teinire.

Sóni wání meri merinú aniné ehwehne.

(Mátíyu 3.1-12; Máhka 1.7-8; Áruká 3.15-17)

¹⁹ Sarúsarama suwahpeqte Asiu kegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Áríwái kereqsabé, Sóni kogasenoro éra eqmaq súówe. Eqmaq súówara Sóniba séra kasenéra, Are insebo uwe.

²⁰ Are insebo ue kasenuwana Sóniga pahsuqme teriuwe. Pahsuqme teriena, Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna peh morá aní omaq atowe. Ínéwé íre mi aní úge úwe.

²¹ Úwara sega wensabé, Árahinsabébo? Are insebo? Are Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Éráisabo uwana Sóniga, Írakaumo úwe. Írakaumo úwara, Are áwénunúna aní, Manikáne ehweh iraréna anípo uwana, Írakaumo úwe.

²² Írakaumo úwara sega wensabé mó kasenéra, Are insebo? Ite eqmaq íúwéh narabeq ehweh terienéhboq teio. Arewe aneq aní múge íwíáhono uwe.

²³ Uwana Sóniga sensabé, Áísáiaga naho mirarúnserah íné uworapeqte sawai sawai aní múge. Wahnah sína ahmé obaríráhro u aní múge úwe. *(Aisaia 40.3)*

²⁴ Péhrasi kegá eqmaq súówara su kegá Sóninsabé mó kasenéra,

²⁵ Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna peh morá aní omaq atowe. Arewe íre mi aní móne. Arewe íre Éráisa wone. Arewe íre áwénunúna aní, Manikáne ehweh irari aní móne. Minayabe árahinsabé wání meri merinono uwe.

²⁶ Uwana Sóniga sensabé, Ínéga peh wání meriú aní múge. Inehe si aní, itega íre tagaríáh anímé ite míáhpí ákáhpi iriwe míéhre.

²⁷ Inehe si anímé anotáh anínéna íné kiotaigme aní míre. Minayabe íné inehe si aniné súu nahniáq pugereyabe íre awehrari aní múge.‡

²⁸ Marakó áwíq Pétánie. Mi marakórác Sorana aroipéq seberaebéq kéhrana Sóniga mitaq wání meriena mi ehwéh teriuwe.

Sísawe Manikáne Sipisípiq Áráhq tahnsa aní míre i ehwéhne.

²⁹ Ahbiah tahnsá Sísaga Sóniba súwana tagéna mahraréna, Tagaríáhro. Manikáne Sipisípiq Áráhqka mah kehiná kéhínané ahbabáq meyan kéhe.

³⁰ Mah anínsábé teiewarauge. Íné íre míáhwataq we mía míaú ani púana inehe si aní íné kiotaigme aní mía míaire.

³¹ Ínéwé we mía míai aníne ue íre tagariarauge. Ísara kegá we mía míai aníne ue tagariageheéna wání meri merinuge úwe.

³² Sóniga mó mahraréna, Manikáne Awanka tunse kiboki táhnsánuena weba márunsurahurairana tagarauge.

³³ Téhwe ínéga we íre niahtebarauge. Ínéga wání meri merininkeheéna eqmaq núwátái anínká teniena, Manikáne Awanka weba tumíarai anínká wewega Manikáne Awa inkéhe uraire.

‡ 1:27: Máhka 1.7 aigárápéqte éhwéh tagáhno.

34 Íné mina aiq tagéna teiúge. We Manikáne ahninkáwá wíre úwe.

Apahránítógá Sísá kéro ehwehne.

35 Ahrina tahnsá Sónireq we kéroya anitéreq mó iriwe míówe.

36 Sísá noguwana Sóniga tagéna mahraréna, Tagariáhtao. We Manikáne Sipisípiq Áráhq míre úwe.

37 Úwara Sóni kéroya anitégá wene ehweh irera Sóni auwera Sísá kéroye.

38 Sísá kéroya wega pabeqme se tagéna sensabé, Aneq sahroyo úwe. Aneq sahroyo úwara sega wensabé Árábaio, are ahbeq kaegaeono uye. Mi áwíq Árábaíwé áwahewé Íwáhnoraníne.

39 Uyana wega sensabé, Seragahtao úwara sega we kéroya Sísá kaegaeúrabeq tagoye. Ío tunsorerutaq sega weba mitaq míóye.

40 Sónine ehweh irera se Sísá kéroya anité mó aní áwíq Ehntarue. We Sáimóni Pítane ábákawae.

41 Ehntaruga mitaq auwena wenawah Píta anebahréna tagéna wensabé, Manikánka omaq ato anímé Mésáia míéhraha aiq tagoge úwe. Mésáíawe áwahewé ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aní míre. §

42 Aiq tagoge éna wenawah meqmena Sísaba móatowe. Sísaga Píta ebitáwéna wensabé, Are Sáimónie. Are Sónine ahninkáwá wóne. Mó kegá mó awíq Sípásie áwíratagéhe úwe. Sípásiwe Pítawe peh morá éhwéhnéna áwahewé ebah mire.

Sísaga Pírípireq Nátáníerireq síáhrabú ehwehne.

43 Mó ahrina tahnsá Sísaga iwíáhéna, Íné Kehrari marákórápéq pokinie iwíáhéna wehukení wenáwíq Pírípi tagéna wensabé, Séniro úwe.

44 Pírípiwe Pétásáira suwahpeqte aníne. Ehntarureq Pítareq moq mibeqte anitée.

45 Pírípiga Nátáníéri koragéna wensabé, Mósísiga sehgióro ú ehwehncá tei teinu anímé Manikáne ehweh iraru kega sehiranue tei teinu anímé míéhraq tagóne. We Sósépane ahninkáwáe. We Néhsara suwahpeqte aní wenáwíq Sísae úwe.

46 Úwana Nátáníériga wensabé kasenéna, Néhsara suwahpeqte kaweq anímé serahiro úwana Pírípiga wensabé, Seragáhno úwe.

47 Nátáníériga Sísaba súwana we tagéna mahraréna, We aiq pútaq kaweq Ísara aníne. Wene arupipeq íre péhe íwíáhi aníne úwe.

48 Úwana Nátáníériga Sísansabé, Arewe arahue íné tagariahno úwana Sísaga wensabé, Pírípiga arensabé íre áhrabirana tagoge. Are awanká nona míahnana tagoge úwe.

49 Úwana Nátáníériga Sísansabé, Íwáhnoraníno, are Manikáne ahninkáwá wóne. Are Ísara kené anotah wahnáh aní móne úwe.

50 Úwana Sísaga wensabé, Are awanká nona míahnana tagoge teawu púah aiq pútare aintahno? Pehgáriq otáq sánsá amahnága mirauge. Mókake anotah otáq sánsá tagankehe úwe.

51 Sísaga wensabé mó mahraréna, Kawerue írátiahno. Mókake íópeq sawekínaraq tagankehe. Íópeq sawekínaraq Maniká míéhraheq íópeqte kégá íné wehukení úku anípá we kiotaíq we tuotairira tagankehe úwe.

2

Wáninka náhníaq sera ano úkú ehwehne.

§ 1:41: Mésáíawe Karáhéwé morá áwíq míre. Karáhénsabe éhwéhmé púku anehepeqte séhíramé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhno.

¹ Ahrina tahnsá Kéána suwahpeq Kehrari marákórápéq pahuwiraritórabeg taganieéna Sísane anowa mitaq míowe.

² Sísareq ite we kérahwána kereqsabé, Pauarítáhrabéq tagagehboq máhoro úwaq sewane.

³ Mibeqté náhniáq sera ano parabagútaq Sísane anowagá wensabé, Sera ano aiq parabagire úwe.

⁴ Úwana Sísaga wensabé, Minawé íre itereq wehgaq mire. Ínéga ótaq sansá mirau tanáhráq íre suríéhre úwe.

⁵ Úwana Sísane anowagá arambehri keyabé, Wega miraoro ína ehwéh kawerue sehgióro úwe.

⁶ Abapete morá wání antéhyá mitaq kowe. Anotah antéhyámári kένα Asiu kegá sene pabeq pabeq sansa miraigeheéna mitaq kowe.

⁷ Sísaga sensabé, Antehyamáripépéq wání obenkíq máráhro úwara obenkíq márówe.

⁸ Obenkíq márówana Sísaga sensabé, Uwe táhutahuq wahnáh mewe móáwéro úwana wánínka náhniáq sera ano úkúwe.

⁹ Segá uwera mewera móáwúwana táhutahuq wahnáhnká mi será ano nawe tagéna áhtenuwe. Wání antéhyá obenkíq márótaq táhutahuq wahnáhnká íre tagariowara peh morá arambehri kegá tagariówe.

Táhutahuq wahnáhnká náhniáq sera ano nawe tagéna o menáhwé áhrabúwe.

¹⁰ Áhrabéna wensabé, Kiraboo kene sánsámé sene kaweq nahniáq sera ano ebeq nárigéhe. Nehra kegá siyahbankirahnaq íre tei será ano nárigéhe. Arega mina onserah íre miraóne. Arega áhnte tei será ano matawé anehe náiene úwe.

¹¹ Minawé Sísaga ebeqte ótaq sánsá Kéána suwahpeq Kehrari marákórápéq miraúwe. Wega ótaq sansá miraúwara míó kega tagéra áhtenuwe. Mitaq ite we kérahwána kegá wensabé aiq pútare atahwáne.

¹² Sísareq wenanoreq wenábáqmarinseq ite we kérahwána kereqka mitaq sueq Kápénéáma suwahpeq pokue táhmaro wehekáh mitaq kowíahwane.

Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté paiqnanánu ke máhpeq kaqsuo ehwéhne.

(Mátíyu 21.12-13; Máhka 11.15-17; Áruká 19.45-46)

¹³ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráq wahtotarútaq Sísaga Sarúsarama suwahpeq kiuwe.

¹⁴ Kiena Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráipépéq kibekúwara sipisipiqaq káhoakáq kibokiakaq móneakáq paiqnanánu ke tútuue míowe.

¹⁵ Tútuue míówana Sísaga susa náhgáqtaté pawa kíráwe mi nahgáqtaté moke paiqmáro keakáq sene ménkámehnkánkakaq máhpeq kaqsuowe. Kaqsuena móne paiqnanánu kené móne paentáruena sene wéhuwehu tahbéwári pi-oruowe.

¹⁶ Pioruena pina paiqmáro keyabé, Minawari mewe móaráhro éna Nánibone nahtapeqté mátábúrápéq paiqnanániyeho úwe.

¹⁷ Úwaq ite we kérahwána kegá minawari tagéq Manikáne sehira iahreraq kowe. Mi sehiránká mahraréna,

Arene nahnsabe anotahtaq iwíáh íwíáhéna peh kawetaq kankeheéna págege sansá mirauge ire. *(Buk Song 69.9)*

Apahtaróraq mó pearaníe ú ehwehne.

¹⁸ Asiu kegá Sísansabé, Árahinsabé kaqsuahno? Arega kaqsuahnayabé ótaq sansá sokigi aio uwe.

¹⁹ Uwana Sísaga sensabé, Mah nah Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh sokoruehrana ínégá apahtáróráq mó pearaníe úwe.

²⁰ Úwara Asiu kegá wensabé, Mah nah pe arámbéhríwé áhnte opéq 48 opéq arambehriue pearówe. Arega peh apahtáro wéhékáhmé árahue pearanibo uwe.

²¹ Sísaga íre nahnuransabé peh wene anonkansabé irarúwe.

²² Sísá pukúwana oganúq atotaq ite we kérahwána kegá mi ehwéh iahrerag matiahwane. Iahrerag matiahwanayabé itega Manikáne sehirankakaq Sísaga teiu ehwéhnikákáqsábé aiq pútare aritahwáne.

Sísaga ómi kené iwíáh tagaríehre i ehwéhne.

²³ Ite Asiu kené sótaikú iahrerag ko táhútáhúq tánáhráq Sísaga Sarúsarama suwahpeq míowe. Míotaq wega ótaq sansá miraúnsabe áhnte kegá wensabé aiq pútare atówe.

²⁴ Sísaga ómi mi kehináné sirupipeq tagario púana sensabé íre aiq pútare aritowe.

²⁵ Mó kegá Sísá íre teawúwana peh wewega wehukene sirupipeq tagariowe.

3

Manikáne Awanka maqmaréhnsábé éhwéhne.

¹ Péhrasi aní wenáwíq Níkóríma anotah Asiu aní ména

² inokáhpeq Sísaba séna wensabé, Íwáhnoraníno, are Maniká míéhrebeqte aní móne. Ai q tagaríóge. Arereq Manikánseq moráráq mía míaóya puah arega ótaq sansá miraóne úwe.

³ Úwana Sísaga wensabé, Kawerue írátíahno. Peh morá wenanoga maqmaréhnsábé íre awehraq kéhre. Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhi aní mónkakáq maqmarankéhe úwe.

⁴ Úwana Níkórímaga Sísansabé, Árahiro? Anonusa áníné anowagá mónkakáq íre maqmarahráhire. Wenanoga árahue mónkakáq maqmarankéhebo úwe.

⁵ Úwana Sísaga wensabé, Kawerue írátíahno. Arenanoga maqatáráinsabé íre awehraq kéhre. Peh morá Manikáne Awanka maqmaréh ánínká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhire.

⁶ Wehukeníká peh mó áwáhu wehukéní maqmarahráhire. Manikáne Awanka webataq o awá maqmarahráhire. Maqmarena inkéhe.

⁷ Arenanoga maqatáráinsabé íre awehraq kéhre. Peh morá Manikáne Awanka maqmaréh ánínká Manikánka wahnah wahnahnirabeq kioráhire teawúnsabé íre áhtenúno.

⁸ Sóiriqka pehipi sirah tagáhne. Sóiriq eheqte sirapómo? Eheq pokirapómo? Are íre tagariahne. Mina inserah Manikáne Awanka o awá maqmarena inkéhe úwe.

⁹ Úwana Níkórímaga Sísansabé, Minayabe árahiro

¹⁰ úwana Sísaga wensabé, Are Asiu ke síwáhnoróna aní móne. Minawé árahinsabé íre irahno?

¹¹ Kawerue írátíahno. Íné író éhwéh iraréna íné tagonsabé teawúgah arega néne ehwehnsabé íre aiq pútare aintahne.

¹² Marakóipeqté teawú náneqmarí arega íre aiq pútare aintahnayabé Maniká míéhrebeqte éhwéh teawenah árahue aiq pútare aintaníbo?

¹³ Mó anínká Maniká míéhrebeq íre kíre. Peh morá wehukení úku anínká ínébataq mitaq mía míaéna marakóipeq tumíarauge.

¹⁴ Mósísiga káhpahraté miraro wehe uworapeq awankátaq táhparena panke-qme pearonserah sega íné wehukení úku aní pankeragéhe.

¹⁵ Ínénsabe aiq pútare aintáh kegá oga mérapeq aiq awaq míáhwe úwe.

Sísansabé aiq pútare atáh kéyábé éhwéhne.

16 Manikánka mah kehiná kéhínánsabé anotah arútábóiri puana webataq wenahni eqmarowe. Wenahninsabé aiq pútare atáh ké íre toráh agia peh oga mérapeq awaq mianehrawoe.

17 Wenahninká mah kehiná kéhíná ehweh aritankeheéna eqmaroo? Írakaumo. Mah kehiná kéhíná kaweraritankeheéna eqmarowe.

18 Manikánka wenahninsabé aiq pútare atáh ké íre ehweh arítéhre. Manikánka wenahninsabé íre aiq pútare atáh ké ehweh arítéhre. Webataq wenahninsabé íre aiq pútare atáh púana ehweh aritena anotah abíáhnsá arita aritaire.

19 Téhrehnka inserahni anínká marakóipeq tumíowe. Mahbeqté kégá ahbabáq aruqaruronsabé sunkíkírirabeqsabé suwahbéna téhrehraheqsabé íre suwahbówe. Minayabe ehweh arítéhre.

20 Ómi ahbabáq kega téhrehraheqsabé suwahriehnsabé mitaq íre séyéowe. Mó kégá sene ahbabáqmari tagehoéra téhrehraheq íre séyéowe.

21 Peh kaweqtaq mía míao kégá téhrehraheq séyéowe. Manikánka págege arítéhrra mirao arámbéhrí mó kégá tagageheéra téhrehraheq séyéowe.

Sóniga Sísá sína éhwéh pahsuo éhwéhne.

22 Sísareq ite we kérahwána kereqka Sarúsarama suwahpeq sueq Súría marákórápéq pokowane. Sísaga iteba mitaq ména mó ke wání meriuwe.

23 Sóniga Serima suwahpeq wahtotaq Inona arahno korabeq míowara áhnte wání ko púara mó kégá mitaq suwana Sóniga wání meriuwe.

24 Mi tanáhráq mó kégá Sóni íre karábúsiipéq móátówe.

25 Asiu anínseq Sóni kéro kereqka wání sosue sansánsabé ehwehéra Sóniba suwe.

26 Sóniba séra wensabé, Íwáhnoraníno, arereq Sorana aroipéq seberaebéq mitaq teiátóna anímé wega mahtaq ména wání merírara ómiga are auwera weba pokowe uwe.

27 Uwana Sóniga sensabé, Manikánka webataq itene arambehri tei teinire.

28 Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna peh morá ání omaq atowe. Ínéwé íre mi aní úge teiátáu mino. Manikánka íné ebeq eqmaq núwátáire teiátáu mino.

29 Ibehinínká wenawehqpa pokinserah amahnága ómiga Sísaba poku pokuowe. O menáhwéné iyahnabo anínká mitaq ména wene ehweh irena wene arupipeq eyoyóinserah amahnága ómiga íné nuera weba pokonsabé nirupipeq eyoyóire.

30 We anotah aní úkínana íné pehgáriq aní úkono úwe.

31 Maniká míéhraheqte tutai aní peh anotah aní ména moke mó ke kiotaikire. Marakóipeqté aní peh mahtaqté aní púana peh mahtaqté sánsánéna mahtaqté éhwéh tei teinire. Maniká míéhraheqte tutai aní peh anotah aní ména moke mó ke kiotaikire.

32 We anotah aní ména wega tagariéh náneq írátíéh náneq éhwéh teíraq itega íre íráhwe.

33 Wene ehweh kawerue íráh kégá, Maniká aiq pútaq aní míre atáhwe.

34 Manikánka eqmaro aninká Manikáne ehweh kawerue tei teinire. Manikáne Awanka weba mía míai puana peh kawerue tei teinire.

35 Manikánka wenahninsabé arutaboirena moke auráq matiahno atéhre.

36 Wenahninsabé aiq pútare atáh kégá oga mérapeq aiq awaq míáhwe. Wenahniné sánsánsabé suwahrieh ke oga mérapeq íre awaq miowana Manikánka anotah abíáhnsá arita aritaire úwe.

4

Sísareq Sámária marákórápéqté ínínseq ehwehnuya ehwéhne.

¹ Mó kegá Péhrasi keyábé, Peh táhmaro kegá Sóniba suwana wání meriátáire. Áhnte kegá Sísaba suwana wání meriátáire uwe.

² Írakaumo. Sísaga wání íre meriuwaq peh morá ite we kérahwána kegá meriewáne.

³ Sísaga mi ehwéh irotaq wereq itereq Súría marákórápéq sueq Kehrari marákórápéq mónkakáq kouwekowane.

⁴ Itega Sámária marákó kótaikoneheowane.

⁵ Sámária marákó kótaikowanaraq Sáika suwahpeq koneheowane. Koneheowanaraq Sékópaga wenahni Sósépa awu marákórápéq kowane.

⁶ Sékópaga ubuqmaro matáípeqté wání mitaq kowe. Kowana Sísaga íre wahto nogu púana tawa tawanéna wéhékáhnabubu mitaq tútuue míowe.

⁷⁻⁸ Ite Sísá kérahwána kegá Sáika suwahpeq tópah sahq kowanaraq Sámária inínká wání sabatáhq súwe. Sísaga wensabé, Wání nánio úwana

⁹ Sámária inínká wensabé, Íné Sámária iní múge. Are Asiu aní míahna puah aneqsabé wání nánio eno úwe. Sámária kegá néu antéhyápité Asiu kegá íre néunsabe kasenúwe.

¹⁰ Sísaga wensabé, Arega Manikánka aweráhi naneq íre tagariahne. Wání nánio teawú aní íre tagariahne. Arega tagariahnaraq tahirí oga mé wání nánio énana nágú irino úwe.

¹¹ Úwana mi inínká wensabé, Mi matáípeqté wání íre wahto mire. Are antehya íre matiahne. Oga mé wanímé eheqte uwe nániníbo?

¹² Iteinahbú Sékópaga mi matáípeqté wání iuwe. Sékópareh karírónánínseq wene ménkámehnkámarinseqka mitaq nowe. Arega ínénsabe, Íné oga mé wání aweráhu aní múge ényabé arewe Sékópa kiotaigme míahna anípo úwe.

¹³ Úwana Sísaga wensabé, Mípeqté wání nehra ke mótaq mó tahbobóoneherawoe.

¹⁴ Nágú wání nehraq mó íre tahbobóinawire. Írakaumo. Nágú wání nehraq arupipeq oga mía mía aráhnó tahnsa tuerueinae úwe.

¹⁵ Úwana mi inínká peh mataipeqté wánínsabé wíre íwíáhéna wensabé, Mahtaq séyéyabe nuwahriehre. Mó tahbobóínehboq teniena wání nánio úwe.

¹⁶ Úwana Sísaga wensabé, Arenawehq koweqme setao úwe.

¹⁷ Úwana, Íné íre nánuwehqkakaq aní múge úwana Sísaga wensabé, Íné íre nánuwehqkakaq aní múge tenienayabé aiq pútaróne.

¹⁸ Arega mó weh mewe mipinsuq mó weh mewe mipinsurue moberíáh wéh mewe sutona wino. Amahnága kérahna wehwé íre arenaweurrá míre. Minayabe aiq pútaróne úwe.

¹⁹ Úwana mi inínká wensabé, Are moke íné éhweh írátíahna puah íné iwíáhume are Manikáne ehweh iraréna aní móne.

²⁰ Itene igagnaréhga mah sawéhráq Manikánsabe iwíáh iwíáh ata ataúwe. Arenanahbúréhga iwíáhéra, Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh ata ataoro ewe. Manikánsabe ahbeq iwíáh iwíáh atanéhnkono úwe.

²¹ Úwana Sísaga wensabé, Ai q pútare ainto. Mókakewe íre peh mi sawéhrápéqkákáq Sarúsarama suwahpeqkákáq wehukega Manikánsabe iwíáh iwíáh ataneherawoe.

²² Ite Sámária kegá iwíáh iwíáh atáh náneq íre írátíáhwe. Ite kaweraitahna aní Asiu aní púaq Asiu kegá iwíáh iwíáh aintáh aní tagaríáhwe.

²³ Mókakeakáq amahnágaákáq Manikáne Awanka págege arítéh kegá aiq pútaq sansánéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atéhrataq sebataq Iteribonsabé

kawerue iwíáh íwíáh atáhwe. Iteriboga mina tahnsa ké wensabé iwíáh íwíáh atáhnsabé awahbehre.

²⁴ Maniká íre áúakaq anínéna peh Wenawanka mía míaire. Minayabe kawerue iwíáh íwíáh atagéhboq iteuwanka Manikánsabe iwíáh íwíáh ateq aiq pútaq sansánoro úwe.

²⁵ Úwana mi inínká wensabé, Íné írátíómé ite meirena kaweraitankeheéna Mésáía, Manikánka omaq ato anínká sinawire. We sínagake moke teinkéhe úwe.

²⁶ Úwana Sísaga wensabé, Arega iraréna anímé íné úge úwe.

²⁷ Úwaq ite Sísá kérahwána kegá kouwekowane. Sísareq mi inínseqka ehwehnuyansabé áhtenowane. Áhtenéq Sísansabé, Árahono? Aneqsabé ehwehnoyo íre iraria peh ehiya míahwane.

²⁸ Mi inínká wene wání antehya mitaq marena wenawahpeq pokéna wenawahrahyabé,

²⁹ Máhoro. Peh morá aní íné íre tagarai anínká moke ínéga mirau nanegmarí pahqnúéhre. We seragahro. We Manikánka omaq ato anípómo. Seragahro úwe.

³⁰ Úwara sega sensuwahpeq suera Sísaba suwe.

³¹ Sámária kegá áhníbórá sutaq ite Sísá kérahwána kegá wensabé, Íwáhnoraníno, táhutahurúno ewanana

³² wega itensabé, Íné itega íre tagaríáh táhútáhúq kéhre úwe.

³³ Úwaq iteite náhenéq, Mó anínká táhutahuq awirápómo ehmuníqtaq irarewane.

³⁴ Sísaga itensabé, Íné eqmaq núwátái aniné arambehriwe néne táhutahuq mire. Mina mirainauge.

³⁵ Itaréitaré ío parabagínaraq onkiyonsá nera kéh tánáhráre iyeho. Amahnága tagaríáhro. Onkiyonsá áhnte nera kéhnserah Maniká Iteribo íre tagaríáh ké áhnte míáhwe.

³⁶ Onkiyonsá nera kéhrara mirauwíáhnserah oga mérapeq wehuke mórítáhro. Móriteq oga mía mía apéq meyagéhe. Manikáne ehweh teri terino kereq wehuke mórítáh kéreqne irupipeq eyoyínkehboq mórítáhro.

³⁷ Iteinhbúréhga mahraréra, Mó kegá ayu uqmatowara mó kegá onkiyonsá mirauwíáhwe uwe. Mina unserah mó kegá Manikáne ehweh teri terinowara mó kegá wehuke meriqmera mórítáhwe. Segá mahraru ehwéh aiq pútaragire.

³⁸ Ínéreq mó kereqka Manikáne ehweh teri terinonaq ite wehuke meriqmeq Iteriboba mórítageheéna eqmaq íúwóge. Teri terinúnayabé ite áhnte meriqmeq mórítagehe úwe.

³⁹ Mi inínká, Moke miráú nanegmarí teníre únsabe áhnte Sáíka suwahpeqte Sámária kegá Sísansabé aiq pútare atówe.

⁴⁰ Aiq pútare atera Sísaba séra wensabé, Máho. Iteruwahpeq sewíahnno uwana Sísaga téhtaréráq sensuwahpeq kowíowe.

⁴¹ Sísaga mitaq síwáhnorúnsabe áhnte mó kegá aiq pútare atówe.

⁴² Aiq pútare atera mi inínsabé, Íre peh morá arega teienayabé aiq pútare atone. Ite wene ehweh kawerue ironayabé wensabé aiq pútare atone. We aiq pútaq mah kehíná kéhíná meirena kaweraitéh aní míre atone uwe.

Sísaga anotah wahnáhné ahninkáwá kawerato ehwéhne.

⁴³ Sísaga mitaq téhtaréráq ména suena Kehrari marákórápéq pokúwe.

⁴⁴ Sísaga naho mahraréna, Manikáne ehweh irari aní mó ke suwahpeqte kégá iwíáh iwíáh atáhwe. Peh morá wenawahrahga wensabé íre iwíáh iwíáh atáhwe úwe.

⁴⁵ Sísaga Kehrari marákórápéq pokútaq mibeqté kégá eyoyóue mehweh atówe. Segá Sarúsarama suwahpeq táhutahuq notaq Sísaga miraú arámbéhri aiq tagariówe. Menah miraú arambéhri tagarió púara eyoyóue mehweh atówe.

⁴⁶ Sísaga Kéána suwahpeq Kehrari marákórápéq wánítate náhníaq sera ano mirarorabeq mónkakáq pokúwe. Kápénééma suwahpeqte wáhnáh wenawahpeq míowana wenahni anotah awáhréúwe.

⁴⁷ Mi wahnáh ánínká Sísaga Súría marákó suena Kehrari marákórápéq sire u ehwéh irena Sísaba pokue wensabé, Nénahni pukinaire. Arega nánuwahpeq segawerato éna pagu pagunúwe.

⁴⁸ Sísaga wensabé, Arega ótaq sansá tagéyabe awahbehre. Pehipi íre aiq pútare aintahne úwe.

⁴⁹ Úwana wega Sísansabé, Nénahni pukínehboq peheráh súno úwana

⁵⁰ Sísaga wensabé, Pokúno. Arenahni oga míanawire úwana mi wehgá Sísane ehwehnsabé aiq pútare atena pokúwe.

⁵¹ Ahbiah tahnsá wene nahtapeqsabé séwotaq wene arambéhri kereq ahtapeq piehgíúwe. Segá wensabé, Arenahni kaweragirana oga míéhre teawúwe.

⁵² Teawúwana wega sensabé, Aneq tanáhráq kaweragirowa úwara sega wensabé, Inokáh tunsoreráitaq kaweraguraire uwe.

⁵³ Uwana abowágá iwíáhéna, Sísaga, Arenahni oga míanawire teníátái tanáhráq peh monseráh tánáhráre úwe. Minayabe moke mi karíronánínká Sísansabé aiq pútare atówe.

⁵⁴ Sísaga menah Súría marákó suena Kehrari marákórápéq séna anehe mi otáq sánsá Kéána suwahpeq miraúwe.

5

Sísaga káwehu ayehráq awahre aní kawerato ehwéhne.

¹ Mó tanáhráq Asiu kegá Sarúsarama suwahpeq táhutahuq norabeq Sísaga koraganieéna pokúwe.

² Sarúsarama suwahpeq kurirapéqté ónsá áwíq Sipisípiq Onsáe. Onsarapéqté kégéu ah ayehrápéq wání káwehu kowe. Íbaru ehwéh, Asiu kené ehwehme mi kawéhu áwíqmé Pétésárae. Mi kawéhu ayehrápéq moberíáh atataia náhmári kowe.

³ Mitaq áhnte awáhré ké íre sugia peh surahpeq míówe. Aigará soriqnahnu kereq aura pira kéreq ah íre nogoráhu kereq mitaq míówe.

⁴ [Maniká míéhrameqte íopeqté ánínká mó tanáhráq mó tanáhrárué mi waní áwíoq áwíorúwe. Áwíoq áwíorútaq ebeq tu awáhré áníné anepeq wánínka tabagúwana wene awahre suansúá kaweragúwe. Minayabe áhnte awáhré kégá kaweraginkeheéra káwehu ahtáq sáhuríówe.]

⁵ Peh morá ánínká peh íregárita opéq 38 opéq awahreúwe.

⁶ We surahpeq míowana tagéna we áhnte opéq awahreúmé Sísaga tagariowe. Tagarawéna wensabé, Awaho ani méyabe awirowa úwe.

⁷ Úwana mi anínká Sísansabé, Wánínka aroroitaq mó anínká wánípipeq íre meniqlmena márunintéhre. Íné tue tueutaq mó anínká ebeq tubaiqlme tubaiqlmeowe úwe.

⁸ Úwana Sísaga wensabé, Irigúno. Arene máhriq mewe pokúno úwana

⁹ we suansúá kaweragúwana kie irigue wene máhriq mewena pokúwe.

10 Minayabe Asiu kegá kawerato aninsábé, Iboramé ahrena ahrena wehekáh míre. Arene máhriq mewe nogíneho uwe.

11 Uwana wega sensabé, Íné kaweraintéh ánínká, Arene máhriq mewe pokúno teníre úwe.

12 Úwara sega wensabé, Arene máhriq mewe pokúno teawí ánímé inseboue kasenuwe.

13 Áhnte wehekéqká paitió púana Sísá íre ábóraq míowe. Íre ábóraq míonsabe kawerato anínká sensabé, Kaweraintéh ánímé íre tagaríoge úwe.

14 Anehetaq Sísá Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté mátábúrápéq ména kawerato aní tagéna wensabé, Amahnága awaho ani míahne. Mó awahreurna serahninehoq móme íre ahababárúno úwe.

15 Kawerato anínká pokue Asiu ke tagéna sensabé, Íné kaweraintéh ánímé Sísae teriuwe.

16 Sísaga ahrena ahrena wehekáh mi aní kaweratonsabe Asiu kegá Sísá áwíoqnowe.

17 Áwíoqnowana Sísaga Asiu keyábé, Nániboga ahriahri arambehrii puana ínégaaakáq arambehriuge úwe.

18 Sísaga ahrena ahrena wehekáh arambehriúnsabe Asiu kegá abiahnsanéra subiq suanéhe iwíáhuwe. Sísaga Manikánsabe, Nániboe atowe. Manikánsabe, Nániboe atonsabe Asiu kegá mahraréra, Wega, Ínéreq Manikánseq monseráh ánité úye irarime anotahtaq íre kawerire éra suboneheq múne iwíáhuwe.

Sísaga ehweh ariteyabe éhwéhne.

19 Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Íné wenahninká pehipi íre mirao-rahuge. Nánibone arambehri tagéna wega mirainserah íné wenahninká mirauge.

20 Nániboga íné wenahninsábé arutaboiraintena wene sánsá moke teni teninire. Wega mó kiotaigme arámbéhriákáq sokigi aintankéhe. Minayabe itega áhtenigehe.

21 Nániboga pukó ke iriwe oganúq sítéhnserah íné wenahninká iwíáhu ke oganúq sitahráhuge.

22 Nániboga mah kehiná kéhíná íre ehweh aritéhre. Ehweh arámbéhriwé moke íné wenahninsábé, Ehweh arito aintéhre.

23 Nánibo áwíq pankerera iwíáh iwíáh onserah íné wenahni níwíq ómiga pankerera iwíáh iwíáh aintageheéna ehweh arito aintéhre. Íné wenahninsábé suwahrieh kegá eqmaq núwéh aní Nánibonsabé íre iwíáh iwíáh atáhwe.

24 Kawerue írátíáhro. Néne ehweh irera íné eqmaq núwéh áninsábé aig pútare atáh ké oga mérapeq aig awaq míáhwe. Ínéga se íre ehweh aritanie. Pukia ánímáí tahnsa méra oganúkue mía míaowe.

Sísaga wehuke sainsuahna éhwéhne.

25 Kawerue írátíáhro. Amahnágaakáq mókakeakáq pusa kegá íné Manikáne ahninkáwáné ehweh iragéhe. Irera oga mía míaigehe.

26 Nániboga oganúq itahráhinserah íné wenahninká moq oganúq itahráhuge. Nániboga oganúq sito aintéhre.

27 Nániboga ínénsabe, Are wehukení úkóna aní míahna puah ahababáq keyabé ehweh arito aintéhre.

28-29 Mókake ómi pukia ké maisaráhrabeqte kegá néne ehweh iragéhe. Íréhrataq kie irigigehe. Kaweqtaq mía míaó keyábé, Oga mérapeq pokoro aritanie. Ahababáq aruqaruro keyábé ehweh aritena, Iraipéq pokoro aritanie. Ínéga iraru éhwéhnsábé íre áhtenoro úwe.

³⁰ Sísaga mó mahraréna, Ínébataq íre miraorahuge. Íre peh morá ínénéne iwíáhe. Íné eqmaq núwéh ániné iwíáh írátíó púana kawerue wahnahnarítóge.

³¹ Néne sánsánsábé ínébataq teiútáq tahirímé íre aiq pútare aintáhro teiú irino. *(Lo 19.15)*

³² Néne arambehriyabé Nániboga teíre. Néne sánsánsábé irari ehwéh aiq pútaq ehwéhne. Mina aiq írátíóge.

³³ Itega wehuke Sóniba eqmaq sutowana wega aiq pútaq ehwéh iraréna néne sánsánsábé teriátáire.

³⁴ Íre peh wehukene ehweh írátíóge. Ite oga mía míageheéna mah ehwéh teiúge.

³⁵ Ah tagageheéna áráhmuga téhrehnserah itega íné tagariageheéna Sóniga kaweq ehwéh teiátáire. Mi tanáhráq wene ehwehnka itene irupipeq eyoyó aítaráire.

³⁶ Nániboga miraúno i arámbéhrí mira aruqaruruge. Minayabe Nániboga eqmaq núwéhraq tagariáhwe. Néne arambehriga Sóniga teí éhwéh kiotaikire.

³⁷ Íné eqmaq núwéh ání Nániboga néne sánsánsábé aiq teiátáire. Wene ehweh ite íre írátíáhwe. Wene auranabiahtapeq íre tagariáhwe.

³⁸ Itega íné eqmaq núwéh ánínsábé íre aiq pútare aintáh púana wene ehweh itene irupipeq íre kagaire.

³⁹ Ite oga mérapeq awaq mianeheéq Manikáne sehira sáhnsahwe taga tagowe. Mi sehiránká íné éhweh aiq teíre.

⁴⁰ Aiq teíraq itega ínéba íre séyéonsabé árahue oga mérapeq awaq mianéhbo?

⁴¹ Íné anotah niwíq wehukebate íre meanieéna iraruge.

⁴² Itega Manikánsabe íre irutaboiratáhwe. Minawé aiq tagarióge.

⁴³ Nániboga íné eqmaq núwéhraana sugaqme ite íre mehweh aintáhwe. Mó aní peh wenáwíqtaq si aní mehweh atáhwe.

⁴⁴ Mó kegá itensabé iwíáh íwíáh aítáhnsábé iuwahbehre. Manikánka kaweróne aítahnayabé íre arutaboiro puaq árahue ínénsabe aiq pútare aintánéhbo?

⁴⁵ Ínéga Maniká míéhrabeq ite ehweh aitanáe íwíáhiyeho. Mósísiga ite séhréh aítankéhe íwíáhiyeho. Írakaumo. Wene ehwehnka ehweh aítankéhe.

⁴⁶ Mósísiga néne sánsánsábé sehiranue teiuwe. Minayabe itega wensabé aiq pútare atáhtáq tahirímé ínénsabe aiq pútare aintáh irino.

⁴⁷ Mósísiga teiu sehiránsábé íre aiq pútare atáhnsábé ínégá teiú éhwéh árahue aiq pútare aintánéhbo úwe.

6

Sísaga 5 táhúséni (5,000) weh kirabou ehwehne.

(Mátíyu 14.13-21; Máhka 6.30-44; Áruká 9.10-17)

¹ Mó tanáhráq Sísaga Kehrari kawéhútáq sípi kéwewena kure seberaebéq pokúwe. Kehrari kawéhúme mó awíq Táibéria kawéhúne.

² Mitaq Sísaga awahre ke kawerarito púara áhnte kegá tagéra ótaq sansáne éra we kérowe.

³ Sísareq ite we kérahwána kereqka sáwéhrapeq kire mi sawéhráq tútuue míahwane.

⁴ Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráq táhutahuq né tanáhráq wah-tonúwe.

⁵ Áhnte kegá Sísaba kíúwana tagéna Sísaga Pírípinsabé, Sira kegá tópah nehrensabé árahue paiqmaranéhnkono úwe.

⁶ Sísaga miraína arámpéhri aiq iwíáhéna peh Pírípinsabé áhwárawe tagéna wensabé, Árahue paiqmaranéhnkono éna kasenúwe.

7 Pírípiga wensabé, Áhnte monéráté 200 Kína tópah paiqme pehgáritarue sararáhna íre awehraq kanawire úwe.

8 Sísá kéro aní áwíq Ehntaru, Pítane ábákawagá Sísansabé,

9 Mahtaqté ánímái we moberíáh párétiákáq téhtaré páhnikákáq matiéhre. Áhnte ke míáh púana mina abehq náneq tahnsáne úwe.

10 Sísaga ite we kérahwána keyábé, Tútuoro teriéro úwe. Mitaq áhnte ahpépáhq kotaq tútuue míówe. Se peh íregáritaq wehuké 5 táhúséni (5,000) wehuké míówe.

11 Sísaga mi paréti mewena Manikánsabe, Kaweróne atena keqme tútuue míó ke náriuwe. Páréti náriunserahnue pahnikákáq moq náriuwe. Segá táhutahuqsabé suwahbónserahnue náriuwe.

12 Ómiga siyahbankirowana Sísaga ite we kérahwána keyábé, Arahq súéhboq morábí sáharáhro úwe.

13 Úwaq itega moberíáh páréti arahqmé airápété téhtaré páhsikéti úsawe obenkíq marahwáne.

14 Míó kega mi otáq sánsá tagéra mahraréra, Marakóipeq tuména Manikánka naho néne ehweh irarína aní eqmaraníe ú anímé Sísá wire uwe.

15 Sísaga iwíáhéna, Segá íné táhtorera ínénsabe, Amahnága itene anotah wahnáh aní míahno ainteho éna taqnobague webataq sáwéhrapeq pokúwe.

*Sísaga káwehu wání abobóráhtaba nogu ehwéhne.
(Mátíyu 14.22-33; Máhka 6.45-52)*

16 Íó tupekútaq ite Sísá kérahwána kegá káwehu wání áhkórapeq tunse

17 sípi kéweweq kure seberaebéq Kápénéáma suwahpeq koneheowane. Penorabeq Sísaga iteba íre súwe.

18 Anotah soirírúnka nonaburóróúwe.

19 Sípiipéq kéq awanká karatáté wání subame kure peh ákáhtaq wahtó kowanana Sísaga iteba wání abobóráhtaba súwaq tagéq áhreowane.

20 Áhreowanana Sísaga itensabé, Íné úge. Íre áhreoro úwe.

21 Itene irupipeq eyoyóéq wensabé, Máho ewanana Sísaga sípiipéq kiasague kirútuue míowe. Kirútuue míotaq ite pokonehe owanarabeq sípiipéq apubúue kowane.

Sísansabé anebahru ehwéhne.

22 Ahbiah tahnsá seberaebéqté kegá iwíáhéra, Inokáh peh morá sípi karáirana Sísá mipéq íre pokuraire. We kéro kega sebataq mewera pokurowe uwe.

23 Táibéria marákórápéqté sípíwári kéwewera suwe. Tópah norabeq Sísaga Manikánsabe kaweróne atorabeq mi sipíwári wahtotaq kéwewera suwe.

24 Suwara míó kega Sísansabé anebahréra wereq ite we kérahwána kereq íre míahwanayabé sega Sísá koraganehéera mi sipíwári kéwewera Kápénéáma suwahpeq pokuwe.

Oga mía mía tahutáhúqsabé éhwéhne.

25 Segá seberaebéq Sísá tagéra wensabé, Íwáhnoraníno, arahtaq seno uwe.

26 Uwana Sísaga sensabé, Kawerue irátíáhro. Ótaq sansánuraunsabé íre sewe. Peh tópah náíatáugana iyahbankítáinsabé sewe.

27 Karekorahi tahutáhúqsabé íre arambehrioro. Peh oga mía mía tahutáhúqsabé arambehrioro. Mi tahutáhúqmé íné wehukení úku anínká náníe. Maniká Nániboga omaq intena kaweróne aintéhre úwara

28 sega wensabé, Manikáne arambehriwe aneq miraonehnikono uwe.

29 Uwana Sísaga sensabé, Nániboga íné eqmaq núwéh ánínsabé aiq pútare aintáhmé minawé Manikáne arambehri wire úwe.

³⁰ Úwara sega wensabé, Itega arensabé aiq pútare atanéhboq aneq otáq sánsá mirainibo?

³¹ Manikáne ehwehnka mahraréna,
Sega nageheéna wega íópeqté tópáh náriuwe ire. *(Kisim Bek 16.4)*
Mina únserah iteinahbúréhga uworapeq pehipi ko topáh nowe. Minayabe arega aneq otáq sánsá mirainibo uwe.

³² Uwana Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Mósísiga íópeqté tópáh íre náriuwe. Nániboga aiq pútaq íópeqté tópáh náíre.

³³ Manikáne tópáh, íópeqté tópáh márúnáíúnká mah kehiná kéhíná oga míahrahowe úwe.

³⁴ Úwara sega wensabé, Mi topáh náí náínúno uwe.

³⁵ Uwana Sísaga sensabé, Íné oga mía mía topáh múge. Ínéba sira kewé mó íre sirupibiinawire. Ínénsabe aiq pútare aintáh kewé mó íre tahbobóoneherawoe.

³⁶ Itega íné tagéq ínénsabe íre aiq pútare aintáhwe teiewóge.

³⁷ Nániboga nánina kegá ómi ínéba sighehe. Ínéba sira kewé íre kaqsuaníe.

³⁸ Íre ínénéne iwíáh peh íné eqmaq núwéh áníné awahbeh árámbéhrí mirainieéna íópeqté tumíóge.

³⁹ Íné eqmaq núwéh ánínká teniena, Návéna ke taqnobagiyehboq kawerue wahnahnatawéwahno. Anehe tanahráqmé návéna ke iriwe oganúq sito ire.

⁴⁰ Nániboga teniena, Are nénahni tagéra aiq pútare atáh kewé oga mérapeq awaq miagéhe ire. Tenínsabé mi kewé anehe tanahráq iriwe oganúq sitanauge úwe.

⁴¹ Sísaga, Íné íópeqté tumíó tópáh múge únsabe Asiu kegá sibiahnsa atera seye ehmuníq éhmúníruwe.

⁴² Ehmuniq éhmúnírera, Ehweh teí ání wenáwíq Sísá wire. We Sósépane ahninkáwá wíre. Wenanoibo tagariona akéq móye. Amahnága wega, Íné íópeqté tumíóge irarime árahinsabébo uwe.

⁴³ Uwana Sísaga sensabé, Iteite abiahnsanue ehmuníq éhmúníríyeho.

⁴⁴ Wehukega pehipi ínéba íre sighehe. Peh Nánibo íné eqmaq núwéh ánínká sabiri kegá ínéba sighehe. Mi kewé anehe tanahráq iriwe oganúq sitaníe.

⁴⁵ Manikáne ehweh iraru kene sehiranka mahraréna,
Manikánka ómi síwáhnorinkehe ire. *(Aisaia 54.13)*
Nániboga síwáhnori ehwéh íráh kegá ómi ínéba sewe.

⁴⁶ Mah kehiná kéhínánká Nánibo íre tagahwe. Íné, Maniká míéhrabeqte ánínká ínébataq Nánibo tagarauge.

⁴⁷ Kawerue írátíáhro. Ínénsabe aiq pútare aintáh ké oga mérapeq aiq awaq míáhwe.

⁴⁸ Íné oga mía mía topáh múge.

⁴⁹ Pehipi ko topáhmé iteinahbúréhga uworapeq méra naruera íre oga mía pehipi pukuwe.

⁵⁰ Íópeqté tópáh tumíónsabé nehra kegá íre pukigehe.

⁵¹ Íné íópeqté oga mía mía topáh múge. Íné nehra kegá oga mía míaiagehe. Mah kehiná kéhíná oga mía míaiageheéna íné pukinie. Minayabe náíéna topáhmé néne niwaq mire úwe.

Sísaga wene korahqkakáq awaqkakaqsábé irarú ehwehne.

⁵² Asiu kegá seyensabé ehwehéra, Mah aníné awaqme árahue náinkéhbo uwana

⁵³ Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhro. Íné wehukení úku aníné korahqkakáq niwaqkakáq peh áwé tagah kegá oga mérapeq íre awaq míáhwe.

⁵⁴ Néne korahqkákáq niwaqkákáq nah kegá oga mérapeq aiq awaq míáhwe. Mi kewé anehe tanahráq iriwe oganúq sitaníe.

⁵⁵ Oga mía mía tahutáhúqmé néne korahqkákáq niwaqkákáq míre.

⁵⁶ Néne korahqkákáq niwaqkákáq nah kegá ínéba mía míaowe. Ínéga seba mía míauge.

⁵⁷ Íné eqmaq núwéh ání, Nánibo oga mía míai puana íné moq oga mía míauge. Íné oga mía míaunderah íné nehra kegá oga mía míaiagehe.

⁵⁸ Íné íópeqté tú tópáh íre iteinahbúréhga no naneq tahnsáne. Segá pehipi ko topáh naruera íre oga mía míaowe. Íópeqté tú tópáh nehra kegá oga mía míaiagehe úwe.

⁵⁹ Sísaga mi ehwéh Kápénéáma suwahpeq Asiu kené momiwí nahtápéq síwáhnorúwe.

Sísawe oganúq itahráhi ehwéhkákáq áníne.

⁶⁰ Áhnte we kéro kega mi ehwéh irera seye náhenéra, Minawé anotah pagégé éhwéh míre. Inseréhga iragéhbo uwe. Inseréhga iragéhbo éra ehmunig éhmúníruwana

⁶¹ Sísaga wene arupipeq sene ehweh irena sensabé, Amahnága teiú éhwéhnsabé iuwahriehro?

⁶² Íné wehukení úku anínká túrabeq mó kionaq tagéq aneq iwíáhonehbo?

⁶³ Manikáne Awanka oganúq ítéhre. Peh wehukega íre miraorahowe. Teiú éhwéhnsabé Manikáne Awanka oganúq ítéhre.

⁶⁴ Ite mó kegá aiq pútare aintáhwaqme mó kegá íre aiq pútare aintáhwe úwe.

Sísaga wene arupipeq wensabé íre aiq pútare átó kereq wene naruo koweriranaú anínseq tagario púana mi ehwéh írarúwe.

⁶⁵ Sísaga sensabé, Minayabe mah ehwéh teiewómé wehukega pehipi ínéba íre sighehe. Peh Nániboga sabiri kegá ínéba sighehe úwe.

⁶⁶ Úwara áhnte we kéro kega Sísaga auwera mó íre kérowe.

⁶⁷ Sísaga íte airápété téhranité kérahwána keyábé, Ite moq nuweq pokonehbo úwe.

⁶⁸ Úwana Sáímóni Pítaga wensabé, Itene Wahnahno, inseba pokonehknono? Arene ehwehka oganúq itahráhire.

⁶⁹ Are Maniká míéhabeqte kaweqtaq mía míaóna aní móne. Aiq tagarione. Minayabe aiq pútare atone úwe.

⁷⁰ Úwana Sísaga itensabé, Ite airápété téhranité omaq itaráuge. Ite míáhrabeqte ání owainawane anine úwe.

⁷¹ We Sáímóni Ísíkáríótine ahninkáwá Súrásansabé írarúwe. We airápété téhranité míórabeqte anínká Sísane naruo weba koweriranaúwe.

7

Sísaga mó ke táhutahururabeq koragó ehwehne.

¹ Asiu kegá Sísaga subíyehoéna wega Súría marákórápéq íre kuriá peh Kehrari marákórápéq mó ke suwahpeq mó ke suwahperue ah noguwe.

² Asiu kegá saqmaq saqmaq nahmarí pearera táhutahuru tanáhráq áhníbóránúwe.

³ Wenábáqmarinká Sísansabé, Ómi are kéráh kegá arene arambehri taganehboq mahta q sue Súría marákórápéq pokúno.

⁴ Arega anotah aní míankehboq kopípéq arambehriinehboq ábóraq arambehriúno. Arega ótaq sansá mirainaraq mah kehiná kéhíná kosokigiúno uwe.

⁵ Wenábáqmarinká Sísansabé íre aiq pútare ató púara mi ehwéh íraruwe.

⁶ Sísaga sensabé, Amahnága íné anotah aní míó tánáhráq íre suriéhre. Ahriahriwe itene tanáhráre.

⁷ Ahbabáq kehinánká itensabé suwahbehre. Sene ahbabáqsabe teriu púana ínénsabe suwahriehre.

⁸ Iteite táhutahurorabeq pokurero. Íné anotah aní mé tanáhráq íre suriéh púana táhutahurorabeq amahnága íre pokinie

⁹ éna Kehrari marákóráq peh mitaq míowe.

¹⁰ Táhutahururabeq wenábáqmarinká kuwana Sísaga epéráhpérue mitaq suena Sarúsarama suwahpeq táhutahururabeq pokúwe.

¹¹ Sísansabé anebahréra Asiu kegá táhutahururabeq mó kebá mó kebanue kasenéra, Sísá eheq míehro éra kasenuwe.

¹² Míó kega Sísane sánsánsabé ehmuniq éhmúníréra mó kegá, We kaweq aní míre uwara mó kegá, Írakaumo. We péhe aní míre uwe.

¹³ Se Asiu kené wahnahmarínsabé áhreu puara Sísá éhweh íre pahsúówe.

¹⁴ Táhutahuru tanáhráq ákáhtaq parabagútaq Sísaga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráípéq kibekéna síwáhnorúwe.

¹⁵ Síwáhnorúwara Asiu kegá áhtenéra mahraréra, Íre sigarue tagaríéh aní míre. Árahue ahtebia aní úkurairo uwe.

¹⁶ Uwana Sísaga sensabé, Ínéga íwáhnoru ehwéhmé íre ínébataq néne iwíáhe. Mina íné eqmaq núwéh aniné iwíáh wíre.

¹⁷ Ínéga íwáhnoru ehwéhmé Manikáne iwíáhbópoq peh ínébataq néne iwíáhbópoq teiúge iwíáho? Manikáne arambehriyabé arutaboirena mirain-auge iwíáhi anínká néne ehwehme íre peh ínénéne iwíáh peh Manikáne iwíáh wíre ue tagariankehe.

¹⁸ Wewene ehweh síwáhnori anínká wewensabé iwíáh iwíáhire. Eqmaq núwéh ánínsabé iwíáh iwíáh atónsábé íre péhenia peh aiq pútariahnsanuge.

¹⁹ Manikánka sehgióro ú ehweh Mósísiga naho teiu mino. Mi ehwéh ite íre íráhwe. Amahnága íné nubiq sueyabe ite aneqsabé iuwahbehro úwe.

²⁰ Úwara míó kega wensabé, Owainawanka arene arupipeq míéh púah wega inserahni iwíáhóne. Are subiq suaneheme inseréhga írareo uwe.

²¹ Uwana Sísaga sensabé, Ahrena ahrena wehekáhtaq íné peh morá ótaq sansánunsabé ite iwíáh kikirowe.

²² Mósísiga naho káriq anímáigáúné síú amurúruwe sansa teiuwe. Íre Mósísiga peh iteinahbúrehga mí sansá áhwárarówe. Ite ahrena ahrena wehekáh mí sansámé mira aruqaruowe.

²³ Mósísiga sehgióro ú ehweh anterúéhneho éq itega mí sansá ahrena ahrena wehekáhnkákákq mira aruqaruowe. Mira aruqaruome ínéga ahrena ahrena wehekáh wehukení kaweratáráunsabé árahinsabé abiahnsa aintaho.

²⁴ Apubúue tagéq íre kaweq iwíáhéq ehweh aintaho. Peh tábúsoqme iwíáhue tagéq írarero úwe.

Sísa inseboue kabaru ehwéhne.

²⁵ Táhmaro Sarúsarama suwahpeqte kegá kasenéra, Segá subiq suaneherao anímé mah anípo?

²⁶ Wega mahta qábóra q síwáhnorirara wahnah kegá peh túbáh agowe. Túbáh agonsabé mah anímé wehuke merirena kawerarítankeheéna Manikánka omaq ato aní míre iwíáhowapómo.

²⁷ Mí aní wenawahpeq aiq tagarione. Manikánka omaq ato anínká sínaraq wenawahpeq ómiga íre tagariagehe uwe.

²⁸ Uwana Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh tápéqté mátábúrápéq Sísaga síwáhnorena anotahta q mahraréna, Itega íné tagarione éq nánuwahpeq

tagaríáhwe. Íné tutaume íre ínébataq néne iwíáhga tutaugé. Íné eqmaq núwéh aní we aiq pútaq aní míéhraq itega we íre tagaríáhwe.

²⁹ We míéhraheqte tutaugana wega íné eqmaq núwéh púana ínéga we aiq tagaríóge úwe.

³⁰ Uwara sega wene ehweh irera iwíáhéra, We táhtoranéhe uwe. Sísaga pukú tanahráq íre surio púara sega peh áwé tagowe.

³¹ Áhnte míó kega, Sísansabé aiq pútare atówe atera mahraréra, Sísaga áhnte otáq sánsá mirai puana Manikánka omaq ato anínká sínaraq wega miraína sansánká Sísaga miraurai otáq sánsá kiotaikinabo uwe.

Sísa táhtoranehéera párisiwarí eqmaq súo ehwehne.

³² Soruparíó kega Sísane arambehriyabé ehmuníq éhmúníruwara Péhrasi kegá írówe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka Sísaga táhtoranehéera sene párisiwarí eqmaq súowe.

³³ Sísaga mahraréna, Iteba wahto tanahráq ména anehe íné eqmaq núwéh anípá pokinie.

³⁴ Itega íné ninebahrirataqmé íre taganeheqmqóe. Íné pokonarabeq ite íre kioráhowe úwe.

³⁵ Úwara Asiu kegá seye mahraréra, We eheq pokinabo? Ite anebahréq we íre tagahrahúnarabeq eheqpo? Mó nahnsó suwahpeqte Asiu kébá pokinabo? Káríki ehwéhno ke suwahpeq pokue síwáhnorinabo?

³⁶ Ite íné ninebahrirataqmé íre taganeheqmqóe ire. Wega irarime íre iahtebóna ehwéhne. Íné pokonarabeq ite íre kioráhowe ire. Wega irarime íre iahtebóna ehwéhne. Mi ehwéhmé aneq ehwéhpómo uwe.

Oga mía mía aráhnónsábé éhwéhne.

³⁷ Mi tahutáhúré tanáhráq anehete wehekáh tánáhráq anotah tanáhráre. Mi wehekáh Sísaga iriwe ména anotahtaq mahraréna, Ite tahbobóinaraq ínéba sure sewe nahro.

³⁸ Ínénsabe aiq pútare aintáh kéné sirupipeq oga mía mía aráhnó tueruenawire. Manikáne ehwehnka irarinserah sirupipeq oga mía mía aráhnó tueruenawire úwe.

³⁹ Mah ehwéhnúme Sísaga Manikáne Awansabé irarúwe. Sísaga Maniká míorabeq íre kirio púana Manikáne Awa íre eqmarowe. Sísaga iwíáhéna, Nániboba pokonaraq ínénsabe aiq pútare aintáh kébá Manikáne Awa kieqmaranie íwíáhúwe.

Sísansabé íre peh morá íwíáhunsabé éhwéhne.

⁴⁰ Míó kega wene ehweh irera táhmaroga mahraréra, Manikánka naho néne ehweh irarína aní eqmaraníe ú anímé we wire uwe.

⁴¹ Mó kegá mahraréra, Manikánka ite meirena kaweritankeheéna peh morá aní omaq atowe. We mi aní míre uwara mó táhmaroga mahraréra, Manikánka omaq ato aní íre Kehrari marákórápéqté aní míre.

⁴² Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka omaq ato anímé Tébiti kahnáh aní míre. We Tébitine marakórapeqté Pétaríéma suwahpeqte aní míre ire. *(Buk Song 132.11; Maika 5.2)*

Manikáne sehiranka aiq mahrari mino uwe.

⁴³ Sísansabé mó kegá mó iwíáhuwara mó kegá mó iwíáhuwe.

⁴⁴ Táhmaro kegá táhtoranéhe íwíáhéra íre táhtosa pehragowe.

Wahnah kereqka íre aiq pútare atáh éhwéhne.

⁴⁵ Eqmaq súo parísíwárínká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka kouwekuwe. Kouwekuwara sega sensabé, Aneqsabé Sísaga íre meqmeq seo uwe.

⁴⁶Uwara párisiwarínká sensabé, Wega irari éhwéhnká moke mó kené ehweh kiotaikire uwe.

⁴⁷Uwara Péhrasi kegá párisiwarínsábé, Itega moq wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare ataho?

⁴⁸Wahnah kereq ite Péhrasi kereqka wensabé íre aiq pútare atona wino.

⁴⁹Manikáne sansá íre írátíáh kégá sebataq Sísansabé aiq pútare atáhwe. Mi ke iraipéq pokoneherao ke wóe uwe.

⁵⁰Níkóríma, menah tanahráq Sísaba sú aninká we Péhrasi anínéna we-nawahrah Péhrasi keyábé mahraréna,

⁵¹Manikánka sehgióro ú ehwehnká anereiro? Wehukení pehipi ehweh ato iro? Írakaumo. Ebeqme wehukeníné ehweh ireq wene arambehri tagariáhro. We ahbabárinaraq anehemé ehweh ato ire úwe.

⁵²Úwara sega wensabé, Are moq Kehrari marákórápéqté ánipo? Manikáne ehweh púkuipéq kabarue tagáhno. Manikáne ehweh irare kegá Kehrari marákórápéqté íre séyéowe

⁵³[éra sene nahtapeq abae aguwe.

8

Ahbabáq ini Sísaba meqme ku ehwéhne.

¹Sísaga Óríwi sawéhrápéq pokúwe.

²Ahbiahipéq Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhúpéq kibekúwe. Kibekúwara ómi míó kega weba suwana wega tútuue ména síwáhnorúwe.

³Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnoro kereq Péhrasi kereqka ahbabáq ini sabiruera meqmera wehekeq ákáhpi móátówe.

⁴Móátéra Sísansabé, Íwáhnoraníno, mah iní mó wehgá abariiraq tagéq táhtoqme meqme sune.

⁵Mósísiga sehgióro ú ehwehnká mina tahnsa ahbabáq ininsó ebahtaté tuparuqme subiq súáhro ire. Arewe aneq iwíáhono uwe.

⁶Sísaga íre tábúsoqme irarinaraqmé wensabé ehweh ataneheéra áhwárawe tagéra kasenuwe.

Kasenuwana Sísaga taebewe ayahnkarataté obe marákórácq sehiranúwe.

⁷Sega mó kasenaq mó kasenaruwana Sísaga iriwe ména sensabé, Íre ahbabári anínká ebeqte ébáh mewe tuparuankéhe

⁸éna mó taebewe ayahnkarataté marakóraq sehiranúwe.

⁹Mitaq míó kega wene ehweh irera aboawah weh ebeq mótaq mótarue pokuwe. Ómiga Sísá auwera pokuwana Sísaga tútuue míorabeq peh morá mi inínká iriwe míowe.

¹⁰Sísaga iriwe ména mi inínsábé, Are meqmera se ke eheq míaho? Segá íre ehweh ataho úwana,

¹¹Írakaumo úwe. Írakaumo úwana Sísaga wensabé, Ínéga moq íre ehweh ataníe. Pokéwahno. Mó ahbabárinehboq kaweqtaq míahno úwe.]

Sísa téhrehnka inserahni anínsábé éhwéhne.

¹²Sísaga sensabé mó mahraréna, Mah kehiná kéhíná míáhrabeq téhrehnka inserahnu aní múge. Íné séníréh anínká íre sunkíkírirabeq nogena peh kaweqtapéq téhrehrabeq noginkéhe úwe.

¹³Úwara Péhrasi kegá wene ehweh irera wensabé, Arerensabé iraréne. Arene ehweh íre aiq pútaq ehwéhne uwana

¹⁴Sísaga sensabé, Néne sánsánsábé irarume aiq pútaq ehwéhnuge. Íné tutaurabeqkakácq íné pokinieurbéqkakácq tagaríó púana aiq pútaq ehwéhnuge. Íné tutaurbéqkakácq íné pokinieurbéqkakácq íre tagariáhwe.

15 Wehukeníká iwiáhinserah íwiáhéq ehweh aintáhwe. Ínéga amahnága moke wehukeyabé íre ehweh aitóge.

16 Ínéga ehweh aítáhnaraq tábúsoqme ehwéh aitaníe. Nánibo íné eqmaq núwéh ánínká ínéba mía míai puana íné íre ahbabáq iwiáhorahéna peh tábúsoqme ehweh aitaníe.

17 Itega, Manikáne ehweh sehgiune eme mi ehwéhniká mahraréna, Téhranítegá morá éhwéhnóyana sene ehweh aiq pútaq ehwéhne ire.

18 Néne sánsánsábé teiúgana Nánibo, íné eqmaq núwéh ánínká moq néne sánsánsábé teíre úwe.

19 Úwara sega wensabé, Arenabo eheq míehro uwana Sísaga sensabé, Ínéreq Nániboreq íre tagariáhwe. Íné tagariáhtáq tahirímé Nánibonkakáq tagariáh irino úwe.

20 Mi ehwéh Manikánsabe iwiáh íwiáh atáh náhtápéq sene móne maqmaru paqnáh wahtotaq Sísaga síwáhnorúwe. Íre we puké tanahráq púara mó kegá we íre táhtoqmera móátówe.

Sísaga, Íné pokinieurbeg ite íre kioráhowe ú ehwehne.

21 Sísaga Péhrasi keyabé mó mahraréna, Íné pokinie. Itega íné ninebahréq itene ahbabáqkakaq pukoneheqmóe. Íné pokinieurbeg itega íre kioráhowe úwe.

22 Úwara Asiu kegá seye náhenéra, Íné pokinieurbeg itega íre kioráhowe ire. Árahinsabé mi ehwéh irariro? Wewega wewe subiqmena pukinabirapómo uwe.

23 Uwana Sísaga sensabé, Ite mahtaqté ké wóe. Íné íópeqté ání múge. Ite mah marákóipéqté ké wóe. Íné íre mah marákóipéqté ání múge.

24 Itene ahbabáqkakaq pukoneheqmóe teiúge. Ínénsabe áwahe aní míreue íre aiq pútare aintéhrrataq itene ahbabáqkakaq pukoneheqmóe úwe.

25 Úwara sega wensabé, Are insebo uwe. Are insebo uwana Sísaga sensabé, Íné tei teinu aní múge.

26 Itega miraonsabé áhnte ehwéh kéhre. Áhnte ehwéh aitaahráhuge. Íné eqmaq núwéh aní aiq pútaq aní mía míai puana mah kehíná kéhíná wega teni tenini ehwéh teiúge úwe.

27 Sísaga Maniká Wenabonsabé teriuwara míó ke íre írówe.

28 Sísaga sensabé, Itega íné wehukení úku aní awankátaq táhpawe pankeréhrrataq íné wenahni míre éq ahtebagehe. Íre ínénéga iwiáhéna iraruge. Peh Nániboga teninsábé teiúge. Minaakaq ahtebagehe.

29 Íné eqmaq núwéh ánínká ínéba mía míaire. Ínéga we awahbeh arámbéhrí kawerue mira aruqarurunsabé wega íre nuwena pokire úwe.

30 Mi ehwéh irarúnsabe áhnte míó kega wensabé aiq pútare atówe.

Aiq pútaq ehwéhniká soraq iuwankéhe i ehwéhne.

31 Wene ehwehnsabé, Aiq pútaq ehwéhne atówana Sísaga sensabé, Itega néne ehweh págegeue ambubu atíéhrrataqmé peh mi tanáhráq aiq pútaq íné séniráh ké míagehe.

32 Íné séniréhrrataq aiq pútaq ehwéh ahtebehrana mi ehwéhniká soraq iuwankéhe úwe.

33 Úwara sega wensabé, Ite Ébaráhma kahnáh mionara mó kegá náhgáqtate íre iyarówe. Minayabe ite soraq iuwankéhe irarenawe árahinsabé irareno uwe.

34 Uwana Sísaga sensabé, Kawerue írátíáhhro. Ahbabáq aruqaruro ke sene ahbabáqka iyaréhre.

³⁵ Ahbabáqka iyaréh kégá Nánibone nahtapeq íre míahrahowe. Írakaumo. Peh morá wene animárínká mía míaowe.

³⁶ Íné Manikáne ahninkáwágá pugeq iuwáhnaraq ahbabáqka mó íre iyarahráhire.

³⁷ Íné tagaríomé ite Ébárahma kahnáh míáhwe. We kahnáh méq itene irupipeq néne ehwehnka íre kagai puaq itega íné nubonehe íwíáhowe.

³⁸ Nániboga íné sokigi anínsábé teiúge. Itewe iteriboga íwáhnori sansá mira aruqarurowe úwe.

Owainawane sánsánsábé éhwéhne.

³⁹ Péhrasi kegá Sísansabé, Ébárahma iteribo wire uwe. Uwana Sísaga sensabé, Ite Ébárahmane animári míáhtáq tahirí wene sánsá mirao irino.

⁴⁰ Aiq pútaq ehwéh Nániboga teni tenini ehwéh teiúgaq itega íné nubonehe íwíáhowe. Itega mira onserah Ébárahmaga íre miraúwe.

⁴¹ Iteriboga mira aruqarurinserah miraowe úwara sega wensabé, Iteinoréh ahbabáq ininsó míáhwe íwíáhono? Iteribo íre áhnte, peh morá Manikáne uwana

⁴² Sísaga sensabé, Maniká Iteribo iraq tahirímé ínénsabe irutaboiraintáh irino. Maniká míéhrabeqte tumióge. Íre néne iwíáhga tumióge. Manikánka eqmaq núwátáirana tumióge.

⁴³ Néne ehweh árahinsabé íre iraho? Itega néne ehweh iuwahrieh puaq íre íráhwe.

⁴⁴ Ite owainawane animári móe. Owainawanka ahbabáq sansansabé awahbehnserah itega wene sánsá miraéyabe iuwahbehre. Áwahewé we mó ke subiq suo ani míowe. We íre aiq pútari aní míéh púana péhe éhwéh tei teinire. Wegá péhe ání ména péhe sánsá áhwáro púana péhe éhwéh tei teinire. Wene sánsáne.

⁴⁵ Íné aiq pútaq ehwéh teiúnsábé itewe íre aiq pútare aintáhwe.

⁴⁶ Íné ahbabáq ani míre irarénawe insega irariro? Íné aiq pútaq ehwéh teiúmé aneqsabé íre aiq pútare aintaño?

⁴⁷ Manikáne animárínká wene ehweh íráhwe. Ite íre wene animári míáh púaq wene ehweh íre íráhwe úwe.

Sísaga, Ébárahma íre míotaq míáhwa aní múge ú ehwehne.

⁴⁸ Asiu kegá wensabé, Are Sámária marákórápéqté aní míahnana owainawanka arene arupipeq míéhre. Aiq pútaq ehwéh irarúne uwana

⁴⁹ Sísaga sensabé, Nirupipeq owainawa íre míéhre. Nánibonsabé iwíáh íwíáhugaq itega ínénsabe íre kaweq ehwéh aintáhwe.

⁵⁰ Anotah aní míómé íre ínénéne iwíáhe. Nánibo mah kehíná kehíná saraq-marahna aninká wewega anotah aní míahno aintéhre.

⁵¹ Kawerue írátíáhro. Néne ehweh irera néne sánsá sehgíra kewé íre pukigehe úwe.

⁵² Úwara Asiu kegá wensabé, Owainawanka arene arupipeq míéhraq amahnága aiq tagarione. Néne ehweh irera néne sánsá sehgíra kewé íre pukigehe eno? Ébárahmareq Manikáne ehweh iraru kereq ómi puku mino.

⁵³ Ébárahma iteribo pukúnsabe arega, Íné Ébárahma kiotaqme aní míóge íwíáhono? Are iwíáhónawe inseúge íwíáhono uwe.

⁵⁴ Uwana Sísaga sensabé, Ínéga ínénénsabe iwíáh íwíáhutaq tahirímé mina abehq náneq úki irino. Nániboga ínénsabe iwíáh íwíáh aintéhre. Nánibo itene Manikáne eme

⁵⁵ itega we íre tagaríáhwe. Ínéga we tagaríóge. Ínéga we íre tagaríóge teiútáq tahirímé íné ite tahnsá péhe ání míó irino. Ínéwé we aiq tagaríóge. Wene ehweh irena wene sánsá mira aruqaruruge.

⁵⁶ Iteinhábú Ébárahmaga íné tanáhráqsábé iwíáhue níwénunéna iwíáh íwíáhúwe. Anehe íné tagéna wene arupipeq eyoyóúwe úwara

⁵⁷ Asiu kegá wensabé, Are íre aboawah weh míahna puah Ébárahmawe árahue tagariahno uwe.

⁵⁸ Uwana Sísaga sensabé, Kawerue irátíáhro. Ébárahmawe íre míotaq míáhwa aní múge úwe.

⁵⁹ Mi ehwéh irera sega ebahtaté tuparuqme subiq suaneheéra mi ebáh kabarue meyówe. Meyówana Sísaga taqnobague Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté tueyokúwe.

9

Aura pira ání kawerato ehwehne.

¹ Sísaga ah nogutaq aura pira ání, itaq mahbí tagówe.

² Wenanoga maqmiotaq aura pira ání maqmarowe. Ite we kérahwána kegá Sísansabé, Íwáhnoraníno, wenanoga aura pira ání maqmaronsabe insega ahbabárúo? Aura pira ánínká ahbabárúo? Wenanoiboga ahbabáruyao? Insega ahbabárúo kasenowane.

³ Kasenowanana Sísaga itensabé, Íre wereq wenanoiboreqne ahbabáqsabe aura pira ání míéhre. Itega Manikáne arambehri tagageheéna we aura pira ání míéhre.

⁴ Íné eqmaq núwéh áníné arambehri téhrehraq miraonehe. Penkínaraq ómiga íre arambehriorahúne.

⁵ Ínéwé mah marákó marákó mé tanahráqmé mah kehiná kéhíná míáhrabeq téhrehnka inserahnu aní múge úwe.

⁶ Miraréna marakóraq tehqniarena wene ayahnkaratáté marakó abiróúwana seraweh úkúwe. Mi seráwéhraté aura pira áníné aurátaq abaq marena

⁷ wensabé, Síróama kawéhúpípéq móbabeq paberúno úwe. Sene ehwehme Síróámawe eqmaréh ání míre. Móbabeq paberúno úwana wega pokue móbabeq paberúwana wene aura kaweragúwana kouwekúwe.

⁸ We aura pira ání míotaq ineh inehúwara wenawahrahreq mó kereqka taga tagauwe. Wega kouwekútaq mi kegá aura kaweragú aní tagéra mahraréra, Mi anímé tútuue ména ineh inehi anímé webo kasenuwe.

⁹ Mó kegá, We wire uwara mó kegá, Írakaumo. Peh we tahnsá ání míre uwe. Uwana mí anínká mahraréna, Ite irare anímé íné úge úwe.

¹⁰ Úwara sega wensabé, Arene aura árahue kaweragirowana

¹¹ wega sensabé, Sísae ue áwírató anínká serawehtaté niurapi abaq intena ínénsabe, Síróama kawéhúpípéq móbabeq paberúno tenírana móbabeq paberugana niura kaweragire úwe.

¹² Úwara sega wensabé, We eheq míehro uwana, Íné íre tagaríóge úwe.

Sísaga kaweratsabe Péhrasi kegá ehwehu ehwéhne.

¹³ Sega aura kaweragú aní meqmera Péhrasi kebá móátówe.

¹⁴ Sísaga seraweh mirarena wene aura kawerato tanáhráq ahrena ahrena wehekáhne.

¹⁵ Péhrasi kegá aura kaweragú anínsabé kasenéna, Arene aura árahue kaweragirowana wega sensabé, Serawehtaté niurapi abaq intéhrana pabeq paberugana amahnága niura kaweragire úwe.

¹⁶ Úwara mó Péhrasi kegá mahraréra, We ahrena ahrena wehekáhté sánsá anetaníbo iwíáhi puana we íre Manikánka eqmaréh ání míre uwe. Uwara mó kegá mahraréra, We ahbabáq ani tahirímé mina tahnsa ótáq sánsá árahue mirai iripo uwe. Mó kegá mó iwíáhuwara mó kegá mó iwíáhuwe.

¹⁷ Sega aura kaweragú anínsábé mó kasenéra, Arene aura kaweratéh ánínsábé, Arega aneq iwíáhono uwana, We Manikáne ehweh irari aní míre úwe.

¹⁸ Sísaga aura pira ání kaweratonsabe Asiu kegá íre aiq pútare ató púara wenanoibo akéqsábé síáhrabue kasenuwe.

¹⁹ Kasenéra, Mah aní itenahnipo? Maqmiónaraq aura pigúo? Amahnága wene aura árahue kaweragiwo uwe.

²⁰ Uwara wenanoiboga sensabé, We itenahni míre. Teh maqmarahwáyataq aura pira ání maqatahwáye. Mina aiq tagarioye.

²¹ Amahnága we tagahrahinsabé íre tagarioye. Wene aura kaweratéh ání íre tagarioye. Wensabé kaseniranao. We anonani púana irarerahire uye.

²² Wenanoibo akéqká Asiu keyábé áhreuya puara mi ehwéh iraruye. Wene aura íre kaweragútaq Asiu kegá sío síoéra, Sísawe aiq pútaq ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aní míre atáh ké momiwí nahtápéqté kaqsuanéhe uwe.

²³ Minayabe wenanoibo akéqká Asiu keyábé, We anonani míre. Kaseniranao uye.

²⁴ Asiu kegá aura kawerato anínsábé mó áhrabéra wensabé, Peh morá Manikánsabe iwíáh iwíáh ato. Ite tagarionawe arega iraréna anímé ahbabáq ani míre uwe.

²⁵ Uwana wega sensabé, We ahbabáq anipómo. Íné íre tagaríoge. Íné aura pira ání mía míaugana amahnága néne niura kaweraintéhre. Peh mina aiq tagaríoge úwe.

²⁶ Úwara sega wensabé, Wega aneq miratehro? Arene aura árahue kaweratehro uwe.

²⁷ Uwana wega sensabé, Métáq teiúgaqme íre íráhwe. Mónkakáq aneqsabé teinínkono? Ite moq we kéranéhbo úwe.

²⁸ Úwara wensabé ehweh atera, Are we kérahna aní míahnaq ite Mósísi kérona anímáí múne.

²⁹ Manikánka Mósísi ehweh teawuwaq aiq írátíone. Arega iraréna anímé ehéqte anípómo. Ite íre tagaríone uwe.

³⁰ Uwana wega sensabé, Wenawahpeq íre tagaríáh ánínká niura kaweraintéhnsabé áhtené sansane.

³¹ Manikánka ahbabáq kene ehweh íre íréhre. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh kéwé Maniká awahbeh arámbéhrí sehgió kéwé Manikánka mi kené ehweh íréhre. Mina aiq tagaríone.

³² Naho mó kegá aura pira áníné aura íre kaweratowe.

³³ Néne niura kaweraintéh ání Manikánka eqmaréh áníne. We peh wehukení tahirímé niura íre kaweraintahráhi irino úwe.

³⁴ Úwana sega wensabé, Are ahbabárorabeqte ání móne. Árahue íwáhnorinibo éra we momiwí nahtápéqté kaqsúówe.

Kaweragú anínká Sísansabé aiq pútare ato ehwehne.

³⁵ Sísaga we kaqsue ehweh irena mi aní tagéna wensabé, Wehukení úku anínsábé aiq pútare aintahno úwana

³⁶ wega Sísansabé, Are wehukení úkóna anípo? Arensabé aiq pútare ataníboq tenio úwe.

³⁷ Úwana Sísaga wensabé, Arega íné wehukení úkurau aní aiq tagáhne. Amahnága ehweh teawú aní íné úge úwe.

³⁸ Íné úge úwana wega Sísansabé, Néne Wahnah mone. Arensabé aiq pútare atóge éna iwíáh iwíáh atowe.

³⁹ Sísaga mahraréna, Wehuke saraqmaranieéna marakóipeq tumíarauge. Tumíaraunsabé aura pira kégá tagariagehe. Ite aiq tagarione iwíáho ke íre tagariahraho ke úkigehe úwe.

⁴⁰ Úwara Sísareq míó Péhrasi kegá wene ehweh irera wensabé, Ite moq íre tagariahrahúna keabuno uwe.

⁴¹ Uwana Sísaga sensabé ite aura pira ké míáhtáq tahirímé itene ahbabáq íre kaga irino. Itega tagarione ensabé itene ahbabáq peh kagaire úwe.

10

Sipisípiqsabé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Kawerue írátíáhro. Sipisípiqmarí kaegaeorabeqte ónsárápéq íre ségia móbeq séogesáhago kewé se aebó kéera subónehboq náio e ke wóe.

² Onsarapéq séyéi anímé we sipisípiqmaríné wahnah mire.

³ Sipisípiqmarínká wene ehweh íráhwana méhpehte wáhnáhnká onsa siaréhre. Sene wahnahnka wene sipisípiqmarínsábé sensíwírué síáhrabéna ebeq túírara anehe tueráhwe.

⁴ Wene sipisípiqmarí máhpeq moke tuegue we ebeq pokirara wene ehweh íráh púara anehe kaqme kéráhwe.

⁵ Se mó aní íre kéráhwe. Wene ehweh íre íráh púara áhreéra kobeq séberowe úwe.

⁶ Sísaga mi pabéqmé éhwéh síwáhnorúwara míó kega mi ehwéhnsábé íre ahtebowe.

⁷ Sísaga mó mahraréna, Kawerue írátíáhro. Íné sipisípiqmarí kaegaeorabeqte ónsá uge.

⁸ Íné mahtaq íre míáhwataq su kewé se aebó ké éra subónehboq náio e ke wóe. Sipisípiqmarínká sene ehweh íre írówe.

⁹ Íné onsa uge. Manikánka ínébansabé kira ke kaweraritankéhe. Kawerari-tahnara méhpehpeq kierueue táhutahuq nagehe.

¹⁰ Aebó kégá aebóoneheéra sewe. Subiq suaneheéra sewe. Moke íre kaweraruaneheéra sewe. Ínéwé ite oga mía míaiagehéna tumíarauge. Oga mía mía sansánká itene irupipeq obenkítiankehéna tumíarauge.

¹¹ Íné sipisípiqmaríné kaweq Wahnáh múge. Kaweq wahnáhnká sipisípiqmarí séhréh aritankehéna pukorahire.

¹² Mó anínká íre sene wahnahnurá peh arambehri aní púana sipisípiqmarítáq íre kaweq wahnáhnarítéhre. Wega wahnahnirana úrinsi íá sirana tagéna we péhnehoéna áhre pehbeheráh pokire. Íre wene sipisípiqmarí púana suena pokire. Pokirana úrinsi iánká sipisípiqmarí subipáhqnahpahrirara kobeq séberowe.

¹³ We peh arambehri aní míéh púana sipisípiqmarínsábé anetaníbo iwíáhéna suena pokire úwe.

¹⁴⁻¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Ínéga Nánibo tagaríógana wega íné tagaríéhre. Itega tagaríoyanserah néne sipisípiqmarí tagaríógara sega íné tagaríáhwe. Íné sipisípiqmaríné kaweq Wahnáh múge. Sipisípiqmarí oga mía míaiagehéna pukinie.

16 Íre peh morá mahtaqté sípísípiq wahnahnatióge. Mó sipísípiqkákáq wahnahninauge. Segá néne ehweh iragéhe. Mi tanáhráq sipísípiqmarí moke peh morá sípísípiq nansó tahnsa míagehe. Ínébataq sene Wahnah míanauge.

17 Íné mó oga úkinieéna pukinie. Minayabe Nániboga ínensabe arutaboiraintéhe.

18 Íre mó kegá iwíáhue nubiq suagéhe. Peh ínénéga iwíáhue pukinie. Íné iwíáhu tanáhráq pukéna mó oga úkinauge. Minayabe Nániboga, miraúno aintáráire úwe.

19 Sísane ehwehnsabé mó Asiu kegá mó iwíáhuwara mó Asiu kegá mó iwíáhuwe.

20 Íregáritaq míó kega iraréra, Owainawanka wene arupipeq míéhnsabé we uwoyansa aní úkire. Wene ehweh aneqsabé iraho uwe.

21 Uwara mó kegá iraréra, Owainawanka wene arupipeq míéh ánínká mahna tahnsa éhwéh íre íwáhnororahi mino. Owainawanka aura pira aní íre kaweratahráhi mino uwe.

Mó kegá ite Manikáne ayahpíte íre meirahráhowe i ehwéhne.

22 Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq onsa sie iahreráq ko táhútáhúq tanáhráq Sísá Sarúsarama suwahpeq míowe. Mi tanáhráq ehbiehbeq tanáhráre.

23 Sísaga Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté wíráípéq noguwe. Mi mapéq Sórómóni, anotah wahnáh ánínká pearowe. Sísaga mitaq noguwara

24 Asiu kegá weba sáhatawéra wensabé, Págege ehwéh iuwahriehre. Árahtaq pahsuaníbo? Ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato anímé arewe webó? Pahsuqme teio uwe.

25 Uwana Sísaga sensabé, Teiátáugaqme ite íre aiq pútare aintáhwe. Nánibo awahbeh arámbéhríunka néne sánsá tei teinire.

26 Ite íre néne sipísípiqmarí míáh púaq ínensabe íre aiq pútare aintáhwe.

27 Néne sipísípiqmarínká néne ehweh irera séniráhwe. Séniráhwana se tagarawéna oganúq sítóge.

28 Oganúq sítógara se ahriahri íre taqnobagia niuráq matió púara mó kegá se néne niyahpíte íre merirahráhowe.

29 Nániboga Ínéba sewíáhro arítéhrara ínéba sewíáhwe. Nániboga moke kio-taiqme aní míéh púana wega auráq matíéh púara mó kegá se wene ayahpíte íre merirahráhowe.

30 Nániboreq ínereq monseráh ánité úye úwe.

Sísaga Asiu ke teriu ehwehne.

31 Asiu kegá Sísá subiq suaneheéra ebahmarí mónkakáq sirówe.

32 Sísaga sensabé, Nániboga kaweq arámbéhríúno tenínsabé, Wehuke kawerinieéna kaweq arámbéhríugaq tagahwe. Ah arámbéhríunsabé ebahnsatate nubonehe ewo úwe.

33 Úwara Asiu kegá wensabé, Are kaweq arámbéhríónayabé íre subiq suanéhe. Arega Manikánsabe éhruruónayabé subiq suanéhe. Are peh wehukení méwé Maniká múge ényabé suboneheqmúne uwe.

34 Uwana wega sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ínéga itensabé, Ite manikámari móe atoge ire. *(Buk Song 82.6)*

35 Wene ehweh író keyabé, manikámari móe aritowe. Ite tagarionawe Manikáne ehweh ahriahri aiq pútaq ehwéhne.

36 Manikánka omaq intena mah marákó marákóipéq eqmaq núwátáire. Íné Manikáne ahninkáwá úge irarunsabé aneqsabé abiahnsa ainteq Manikánsabe éhruru atahne irareo?

37 Íné Nánibone arambehri íre mirautaq tahirímé néne ehwehnsabé anetaníbo íwíáhonsabé aiq kaweri irino.

38 Ínénsabe íre aiq pútare aintáhwe. Kaweq arámbéhríu puaq mi arámbéhríyábé aiq pútare atáhro. Nániboga ínéba mía míairana ínéga Nániboba mía míauge. Minayabe itega kawerue iragéhboq néne arambehriyabé aiq pútare aintáhro úwe.

39 Segaga we mó táhtoraneheéra uwana Sísaga se suena pokúwe.

40 Sísaga Sorana aroipéq seberaebéq Sóniga wání meriurabeq mó pokue kowíowe.

41 Kowíowara áhnte kegá weba séra seye náhenéra, Sóniga ótaq sansá íre miraire. Minayabe anetaníbo. Mah anínsábé Sóniga moke irarurai ehwéh aiq pútaq ehwéhne uwe.

42 Mitaq áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atówe.

11

Árásárúsi pukú ehwehne.

1 Wehukení wenáwíq Árásárúsi awahreúwe. Wene anahnowáraré sensíwíq Máhríareq Máhtarere. Se Pétáni suwahpeqte se ayobioqnáhnahne.

2 Mó tanáhráq Máhríawe Sísane aigárátáq wéri abaq marena wene ayahrataté abaearowe. Weniyog Árásárúsi awahreúwe.

3 Árásárúsi awahreú púara wenanahnorarégá mó aní Sísaba eqmaróye. Eqmaróya anínká Sísansabé, Arega arutaboiratahna anímé anotah awáhréire teawuwe.

4 Sísaga mi ehwéh irena mahraréna, Íre puké awáhré wíre. Mókake Manikánseq íné wenahninseqsabé iwíáh iwíáh aitageheéna amahnága we awahreire úwe.

5 Sísaga se ayobioqnáhnahnsabé arutaboiraritena

6 Árásárúsi awahreire ú irena téhtaréráq mitaq míowe.

7 Téhtaréráq ména ite we kérahwána keyábé, Súría marákórápéq mó pokonehe úwe.

8 Úwaq itega wensabé, Íwáhnoraníno, menah Asiu kegá ebahnsatate are subonehe íwíáhurowe. Arega mitaq mó pokinibo ewane.

9 Ewanana Sísaga itensabé, Pópoqnah kiembogi tanáhráqmé, wéhékáh tanáhráqmé, tunsorerí tánáhráqmé, mína moke téhreh tanáhráre. Mi tanáhráq nogó ké íre inahnsabówe. Téhreh puara ah nogómé íre inahnsabówe.

10 Inokáhpeq tanáhráqmé sunkíkiri puara ah nogómé inahnsabówe úwe.

11 Sísaga itensabé mó mahraréna, Itene iyahnabo aní Árásárúsi aiq sugéhre. Sugéh púana koiri auwaníe úwaq

12 itega wensabé, Itene Wahnahno, amahnága we sugéhnsabé mókake kaweraginae ewane.

13 Sísaga wewene arupipeq tagariomé Árásárúsi aiq pukire íwíáhúwe. Iwíáhéna Árásárúsi sugéhre teiuwe. Ite we kérahwána kegá mi ehwéh ireq Árásárúsi peh sugéhre íwíáhowane.

14 Sísaga itensabé pahsuqme teiena, Árásárúsiwe aiq pukire.

15 Itega aiq pútare aintageheéna íné íre míónsábé pukime aiq kawerire. Puki aní koraganehboq máhoro úwe.

16 Tó máhsi wene wéhuwehu áwíqmé Tírímásie. Wegaga itensabé, Sísaga subiq súéhrrataq ite moq subiq suagéhboq kéranéhe úwe.

Sísaga, Oganúq sitahráhu aní múge ú ehwehne.

17 Sísaga Pétáni suwahpeq áhníbórá súwana mó anínká weba séna wensabé, Árásárúsi maisatówana itaréitaréráq kéhre úwe.

18 Pétáni suwahpeq Sarúsarama suwahpeq wahto kowara

19 áhnite Asiu kegá Máhtareq Máhriareqne siyoqkawa aiq pukire u irera se ónanahne siru ukiq sitaneheéra Pétáni suwahpeq seba suwe.

20 Máhriawe nahtapeq míowana Máhtaga Sísaga áhníbórá sire u irena Máhria auwena Sísaga koweranieéna ahtapeq pokúwe.

21 Pokéna Sísaba séna wensabé, Néne Wahnahno, are mahtaq míaronaraq tahirímé iteriyóq íre pukurai irino.

22 Íné iwíáhume amahnágaákákq arega Manikánsabe miraúno inaraqmé mirainkehe úwe.

23 Úwana Sísaga Máhtansabé, Iteriyóq mó kieiriginkehe úwana

24 Máhtaga wensabé, Íné iwíáhume anehe tanahráq we mó kie iriginkehe úwana

25 Sísaga wensabé, Íné pusa ké irigoro aritahráhu aní múge. Íné oganúq sitahráhu aní múge. Ínénsabe aiq pútare aintáh kegá pukéra mó oga úkuwe mía míaiagehe.

26 Ínénsabe aiq pútare aintáh kegá oga méra íre airaiq pukigehe. Minayabe aiq pútare aintahno úwe.

27 Úwana Máhtaga Sísansabé kowe atena, Are Manikáne ahninkáwá wóne. Arewe ite meirena kaweritankeheéna Manikánka omaq ato aní móne. Minayabe aiq pútare atóge úwe.

Sísaga Árásárúsi wensabé arutaboirána íbisó ehwéhne.

28 Aiq pútare atóge éna Máhtaga pokue Máhriaba kéna epéráhpéréna, Íwáhnori aní séna arensabé áhrabire úwe.

29 Arensabé áhrabire ú irena Máhriaga apubúue kie irigue Sísaba pokúwe.

30 Sísaga se ónanahne nahtapeq íre séna Máhtaga kowerorabeq míowe.

31 Asiu kegá Máhriane aru ukiq ataneheéra wene nahtapeq míowe. Míowana Máhriaga apubúue kieirigue pokúwara tagéra kérowe. Árásárúsi maisaróabeq íbisanieéna pokire íwíáhéra kérowe.

32 Máhriaga Sísaga míorabeq séna we tagéna wene aigárátáq arehunseraráq sewéna wensabé, Are mahtaq míaronaraq tahirímé iteriyóq íre pukurai irino úwe.

33 Máhriareq we kéro Asiu kereqka íbisowana Sísaga tagéna wensabé anotah arútábóiraritena wene arupipeq págegeúwe.

34 Sísaga wensabé, Eheq maisatoo úwara sega wensabé, Itene Wahnahno, seragáhno uwe.

35 Úwana Sísaga íbisówe.

36 Wega íbisónsabe Asiu kegá iraréra, Tagahro. Pukurai anínsabé anotah arútábóiratéhre uwe.

37 Táhmaro míó kega mahraréra, Aura pira aní kaweratárái puana Árásárúsi pukinauraitaq wega aneqsabé íre segaweratáráiro uwe.

Sísaga Árásárúsi oganúq ato ehwehne.

38 Sísane arupipeq anotahtaq umeh aguwana maisaróabeq pokéna Árásárúsi maisia máíqtáq ebah kowana tagéna

39 wensabé, Ebah meruáthro úwe. Úwana Máhta pukú aniné anahnowágá wensabé, Itene Wahnahno, itaréitaré wéhékáh kéh púana amahnága anotah karésá kúnkúninawire úwe.

⁴⁰ Úwana Sísaga wensabé, Arega aiq pútare ainte Maniká miéhrabeqte ótáq sánsá tagankehe teawú mino úwe.

⁴¹ Úwara sega ebah merúówana Sísaga íópeq tagéna Manikánsabe, Nániboo, néne ehweh irahnayabé kaweróne atóge.

⁴² Íné írátíómé néne ehweh ahriahri aiq irahne. Arega eqmaq núwátónayabé moke mahtaqaq iriwe miáh kégá aiq pútare atageheéna mah ehwéh teawúge úwe.

⁴³ Teawúge éna Sísaga anotahtaqaq áhrabéna, Árásárúsio, máhpeq tueyokúno úwe.

⁴⁴ Úwana pukú anínká tueyokúwe. Maisarówana wene aigará ayahnkara úbíqmáro ambántánkákáq tueyokúwe. Moke wene auranabiahnkakaqaq ambantataté úbíqme maisarówana minawarinkákáq tueyokúwe. Sísaga sensabé, Ambantamarí pugeqaq áúwáhro úwe.

Wahnah kegá Sísá subiq suaneheéra moraénu ehwéhne.

(Mátíyu 26.1-5; Máhka 14.1-2; Áruká 22.1-2)

⁴⁵ Áhnte Asiu kegá Máhriareq siru ukiqsitaneheéra oganúq atonsabe tagéra Sísansabé aiq pútare atówe.

⁴⁶ Peh táhmaro tago kegá Péhrasi keba pokue Sísaga miraúnsabe teríúwe.

⁴⁷ Manikáne ehweh mibeqaq mahbeqaq arítáh kéreq Péhrasi kereqka mó kaunsírí ké síáhrabéra momiwíue sío síoéra, Aneronehnikono? Mi anínká áhnte otáq sánsá mira aruqaqurire.

⁴⁸ Itega pehragahnaraqaq wega mó mina inserahninawire. Minayabe ómiga wensabé aiq pútare atagéhe. Mirairataqaq Aroma kegá séra itega Manikánsabe iwíáh iwíáh atona nah sokoruera itereqaq iteruwahraheqaq íre kaweraitagéhe.

⁴⁹ Mi tanáhráq Manikáne ehweh mibeqaq mahbeqaq arítáh kéné wahnah wenáwíq Káiyápásaga sensabé, Ite íre íráh ké wóe.

⁵⁰ Iteruwahrahaq ómi pukiyehboqaq peh morá anínká iteruwahrahaq kaweraitanieéna pukinkehe. Mina aiq kawerire. Árahinsabé íre iraho úwe.

⁵¹ Káiyápásaga wewega íre iwíáhue irarúwe. Mi tanáhráq we Manikáne ehweh mibeqaq mahbeqaq arítáh kéné wahnah mío púana Manikáne Awanka wene arupipeqaq iwíáh atowana mi ehwéh irarúwe.

⁵² Íre peh morá Asiu ke kaweriritanieéna pukinkehe. Moke Manikáne animárá peh mahnana miáhnsabé morábí míageheéna pukinkehe.

⁵³ Mi tanáhráqté sío síoéra, Sísawe arahue subiq suanéhnkono iwíáhuwe.

⁵⁴ Minayabe Sísaga Asiu ke míórabeqaq íre ábóraqaq noguwe. Wegá mitaqaq suena Éparáima suwahpeqaq anotah uwórápéqaq wahto kowana mitaqaq pokúwe. Wereqaq ite we kérahwána kereqka mitaqaq kowíahwane.

⁵⁵ Ite Asiu kené sótaikú iahreraqaq ko tánáhráq wahtotarútaqaq áhnte Asiu kegá Sarúsarama suwahpeqaq mósosuaneneheéra pokuwe.

⁵⁶ Segá Sísansabé anebahréra Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqaq míótaqaq seyensabé, Aneqaq iwíáho? Mah tahutáhúrúnarabeqaq Sísá íre sinawire iwíáho uwe.

⁵⁷ Manikáne ehweh mibeqaq mahbeqaq arítáh kéreq Péhrasi kereqka ómiyabé, Sísá karábúsi aranéhboqaq tagehrataqaq sereiéro uwe.

12

Máhriaga Sísane aigarátaqaq wéri abaq ato ehwehne.

(Mátíyu 26.6-13; Máhka 14.3-9)

¹ Ite Asiu kené sótaikú iahreraqaq ko tánáhráq áhnióbóránútaqaq abapete morá wéhékáh kotaqaq Sísaga Pétáni suwahpeqaq Árásárúsi, iriato ani nawahpeqaq kúwe.

² Sega penahnarabeqsabé táhútáhúq áwúwe. Máhtaga tíwe náriuware Árásárúsireq mó kereq Sísarerue moráráq táhutahuruwe.

³ Máhriaga kaweq werí áhnte moné tahnsa wérí Sísane aigárátáq antiarena wene íre wahto ayáhrátáté sobarúq auwowe. Mi werí kaweq kunkúni werí púana nahupeq moke kaweq kungúnúwe.

⁴ Sísá kéro aní, wene naruo koweriranaú aní wenáwíq Súrásae. We mó awíq Ísíkáriótie.

⁵ Wega Sísansabé, Mi werí áhnte moné tahnsa wérie. Aneqsabé mi werí 300 móné paiqmarena mi moné tabonah ke íre náriro úwe.

⁶ Mi ehwéhmé Súrásaga tabonah keyabé íre arutaboairaritasa pehipi irarúwe. We aebó aní púana irarúwe. Itene morábí móné únáhtáq wahnáhnéna mi moné aebó mewe paiqna paiqnaúwe.

⁷ Sísaga sensabé, Mi iní pehragatáhro. Íné maisaréhrataqsabé mi werí abaq intéhre.

⁸ Tabonah kewe ahriahri iteba mía míowe. Ínéwé ahriahri iteba íre mía míainie úwe.

Árásárúsi subiq suanehe u ehwéhne.

⁹ Áhnte Asiu kegá Pétáni suwahpeq Sísá míéhre u irera mitaq suwe. Íre peh morá Sísá tagéyabe suwe. Árásárúsi Sísaga oganúq ato aninseq taganeheéra suwe.

¹⁰ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá Árásárúsi moq subiq suanehe éra sío síouwe.

¹¹ Árásárúsi oganúq atonsabe tagéra áhnte Asiu kegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké suera Sísansabé aiq pútare ató púara Árásárúsi moq subiq suanehe íwíáhuwe.

Sísaga Sarúsarama suwahpeq kú ehwehne.

(Mátíyu 21.1-11; Máhka 11.1-11; Árúka 19.28-40)

¹² Ahbiah tahnsá táhutahururabeqsabé su ke áhnte kegá Sísá Sarúsarama suwahpeq sinawire u irera

¹³ ahtapeq koáwénunuwe. Áwénunéra awanká ayahnawe mewera anotah-taq mahraréra, Manikánsabe iwíáh iwíáh atone. Maniká áwírue si anínsábé iwíáh iwíáh atone. Ísara kené Wahnáhnabé iwíáh iwíáh atone uwe.

¹⁴ Manikáne ehwehnka irarinserah Sísaga tónki meqme mi kane abobiah-taq kierútu agúwe.

¹⁵ Mi ehwéhnká mahraréna, Sáióna* suwahpeqte kéó, íre áhreéq tagariáhro. Itene Wahnáhnka iteba sirana tónki áráhqka áhkokóuwena sire íre. *(Sekaraia 9.9)*

¹⁶ Minayabe mi tanáhráq ite we kérahwána kegá íre iahtebahwane. Sísá oganúkéna Maniká míorabeq pokútaq ite mi ehwéh iahreraq matawéq iwíáhéq, Mi ehwéhnká irarinserah aiq miraurowe ewane.

¹⁷ Menah tahnsa Sísaga Árásárúsi maisaróabeqte áhrabue oganúq atowara tago kegá mitaq teri mahtaq terinuwe.

¹⁸ Tago kegá mi otáq sánsá mitaq teri mahtaq terinu puara áhnte kegá irera ahtapeq Sísá koáwénunuwe.

¹⁹ Péhrasi kegá abiahnsanéra seye náhenéra, Aiq tagaho? Ite iuwahbeh arámbéhrí íre miraorahúne. Ómi mah kehinánká we kérahwe uwe.

Oga mérapeq awaq meyabe ehwéhne.

* **12:15:** Sáiónawe Sarúsarama suwahpeqsabé mó awíre.

20 Káríki ehwéhnkákáq kéreq Manikánsabe iwíáh íwíáh ataneheéra táhutahururabeq kowíówe.

21 Segá Pírípi, we Pétásáira suwahpeq Kehrari marákórápéqté ánípá séra wensabé, Ite Sísá taganeheéq súné uwana

22 Pírípiga Ehntaru koreawuwe. Mi anítégá Sísá teawúyana

23 Sísaga sensabé, Íné wehukení úku anímé anotah aní úké tanáhráq awehraq tanáhráre.

24 Kawerue írátíáhta. Ayu pehipi kahnaraq íre iyanae. Mi ayú marakóipeq megue mugurúqme kirahnaraq áhnte mó será iyanae.

25 Seyene iwíáhyabe sirutaboiro kewé oga mérapeq íre awaq míáhwe. Mah marákóipéq mé tanáhráq seyene iwíáhyabe suwahrieh kewé oga mérapeq awaq míáhwe.

26 Néne arambehri miraéyabe inaraqmé séníráhro. Íné míáhnarabeq néne arambehrira kereq mía míaohe. Néne arambehrira keyábé Nániboga kawerowe aritankéhe úwe.

Sísá pukínayabé ehwéhne.

27 Sísaga mó mahraréna, Nirupipeq anotah uméhínsábé Nánibonsabé aneq ehwéh teawíninkono? Nániboo, mi tanáhráq sineho teawíninkono? Írakaumo. Wehukene ahbabáqsabe pukinieéna tumíarauge.

28 Nániboo, áhnte kegá arenáwíq pankeráhro arito úwe. Úwana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Néníwíq aiq pankeráhro arítóge. Mónkakáq mirainauge úwe.

29 Soruparíó kega mi ehwéh írówe. Mó kegá, Puruburuire uwara mó kegá, Íópeqté ánínká ehweh teawíre uwe.

30 Uwana Sísaga sensabé, Íre ínénsabe peh itega irageheéna mi ehwéh irarire.

31 Ahbabáq kehiná kéhínánsábé ehweh arite tanáhráq amahnága awehrrarire. Ahbabáq kehiná kéhínáné wahnah kaqsue tanáhráq amahnága awehrrarire.

32 Segá íné marakóipeqté pankeréhrataq ómi ínéba sabirinie úwe.

33 We pukína sansá sokigi ariena we pankeréhriansabé irarúwe.

34 Soruparíó kega Sísansabé, Ite írátíonawe Manikáne ehwehnka mahraréna, Ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aní ahriahri mía míainkehe ire. Minayabe sega wehukení úki aní awankátaq táhparera pankerageheénawe árahinsabé irareno? Wehukení úki anímé insebo uwe.

35 Uwana Sísaga sensabé, Íné téhrehnka inserahnu aní iteba wahto tanáhráq míanie. Sunkíkírabeq míáh kégá ah íre tagahrahéra aiq nogunapómo iwíáhowe. Minayabe amahnága íné téhrehnka inserahnu anípá míáhro. Sunkíkírabeq míéhboq ínéba míáhro.

36 Iteba míótáq téhrehnka inserahninkehboq íné téhrehnka inserahnu anínsábé aiq pútare aintáhro úwe. Sísaga mah ehwéh iraréna mitaq suena kopéragúwe. *(Buk Song 89.4, 36; Aisaia 9.7; Daniel 2.44, 7.14)*

Sísansabé íre aiq pútare atónsabe éhwéhne.

37 Sísaga áhnte otáq sánsámárínúwara tago kegá wensabé íre aiq pútare atera peh anetaníbo uwe.

38 Minayabe Manikáne ehweh irarú ani Áísáiaga irarú ehwehmé aiq pútaragúwe. Wegá mahraréna,

Itene Wahnahno, itega teriuna ehwéhmé sega íre aiq pútare aitáh mino. Itene Wahnahne ótaq sánsámárímé tagéq anetaníbo iwíáho mino úwe. *(Aisaia 53.1)*

53.1)

39 Minayabe sega íre aiq pútare atáhráhowe ire. Áísáiaga mó mahraréna,

40 Manikánka siura mütúritena sirupipeq págege aritéhre. Minayabe sene siura íre ebioráhowe. Peh mütúrawéra sirupipeq íre ahtebowe. Segá ínéba íre sewe. Minayabe sene ahbabáq íre kawerarítóge úwe. (*Aisaia 6.10*)

41 Áísáiaga Sísansabé iwíáhéna anotah aní míéhre éna ahtebéna mi ehwéh irarúwe.

42 Áísáiaga irarúnserah áhnte Asiu kegá Sísansabé íre aiq pútare atówara mó áhnte Asiu kereq sene wahnahmarínseqka Sísansabé aiq pútare atera Péhrasi keyábé áhreu puara mó ke íre teríúwe. Momiwíu nahtápéq Péhrasi kegá kaqíúwéhoéra mó ke íre teríúwe.

43 Manikánka kawerowe aritonsabe peh ákáhtaq sirútábóiréra wehukega kawerowe aritónsabe anotah sirútábóirúnsabe mó ke íre teríúwe.

Sísaga wehuke ehweh arite ehwehne.

44 Sísaga anotahtaq mahraréna, Ínénsabe aiq pútare aintáh ké íre ínébataq ínénsabe aiq pútare aintáhwe. Íné eqmaq núwéh ánínsábéákáq aiq pútare atáhwe.

45 Íné tagah kewé íné eqmaq núwéh ánínkákáq tagahwe.

46 Mah kehiná kéhíná míáhrabeq téhrehnka inserahnuge. Ínénsabe aiq pútare aintáh kéga sunkíkírirabeq íre mía míaigeheéna tumíarauge.

47 Néne ehweh siahrega irera anetaníbo íwíáho keyábé íre ehweh aritoge. Mah kehiná kéhínánsábé ehweh aritanieéna íre tumíarauge. Peh sene ahbabáqsabe kaweraritanieéna tumíarauge.

48 Ínénsabe suwahrieh kewé néne ehweh íre íráh kewé néne ehwehnka anehe tanahráq ehweh aritankéhe.

49 Íre ínénéne iwíáh ehweh irare irareuge. Nánibo íné eqmaq núwéh ánínká iwíáh aintena mahrarúno éna niahreraq intéh éhwéh tei teinuge.

50 Íné írátíómé wene ehweh sehgironka oganúq sitankéhe. Minayabe Nániboga terio i ehwéh tei teinuge úwe.

13

Sísaga we kéro kene sigára pabeq pabeq arito ehwehne.

1 Ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráq ahbiah tahnsá Sísaga iwíáhéna, Amahnága íné mah marákó suena Nániboba poké tanáhráq awehrarire úwe. Sísaga mah marákó marákóipéqté we tagariáh keyábé ahriahri arutaboiraitena pukinaú tanahráqkákáq anotahtaq arutaboiraitowe.

2 Owainawanka Sáimóni, Ísíkáríótine ahninkáwá Súrásane arupipeq Sísane naruo koweriro iwíáh atowe. Iwíáh atowaq ite we kérahwána kegá penorabeq Sísareq moraráq táhutihurwane.

3 Sísaga iwíáhéna, Íné niyahtebome Nániboga moke náníre éna Maniká míéhrebte tuena mébeq tuekinauge éna

4 táhutihururabeqte irigéna wene káhq ambántá akairuena táhúri úbíqmíowe.

5 Táhúri úbíqména wání antehyapíépéq ahkiwena peh nahupeqte árámbéhrí aní tahnsanéna ite we kérahwána kené igarátáq pabeq paberaitena úbíqmatio tahiríraté sobarúq iuwowe.

6 Sobarúq iuwena Pítaba súwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, nigará pabeq paberaintaníbo úwe.

7 Úwana Sísaga wensabé, Amahnága miraunsabé are íre tagariahne. Mókake tagariankehe úwe.

8 Úwana Pítaga wensabé, Amahnágaákákq mókakeakákq arega nigará pabeq paberaintanie éname ahqáho ataníe úwana Sísaga wensabé, Ínéga íre pabeq paberatáhnaraqme arega íné íre sénirahráhone úwe.

9 Úwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, minayabe íre peh morá nigará pabeq paberainto. Moke niyahnkakaq niyahqnonkakaq pabeq paberainto úwe.

10 Úwana Sísaga wensabé, Sinonka pabeq pabero ke peh morá nówíbagi sigará pabeq paberowe. Sinonka íre nówíbagi puara mó íre pabeq paberigehe. Ite íre nówíbagiraq míáhwanawe peh morá ání nówíbagire úwe.

11 Sísaga wene naruo koweriranaú aní tagario púana mahraréna, Ite íre nówíbagiraq míáhwanawe peh morá ání nówíbagire úwe.

Séhréh atéhoru ú ehwehne.

12 Sísaga sigará pabeq paberarito parabagúwana wene káhq ambánta abaqme tútuue ména sensabé, Ínéga miraitónsábé iahtebaho?

13 Itega ínénsabe, Íwáhnoraníne aintáhwe. Itega moq itene Wahnahne aintáhwe. Itega irare intáhwana aiq míóge.

14 Íné itene Wahnah, ite íwáhnoru anínká itene igará pabeq paberaitónsábé itega wene wene aigará pabeq paberatéhoru.

15 Ínéga sokigi aiú serahnoro.

16 Kawerue írátíáhro. Arambehri anínká wene wahnah íre kiotaikire. Poki anínká we eqmaq áúwéh ánímé íre kiotaikire.

17 Minayabe ite tagariáh púaq irupipeq eyoyóinkehboq we séhréh atéhoru.

18 Íre ite ómiyabé mi ehwéh iraruge. Ínéga omaq itáráu anímáí tagarióge. Manikáne ehwehnka mahraréna, Moráráq táhutahururauya anínká néne naruo aní úkire ire. *(Buk Song 41.9)* Mi sehirá aiq pútaraginawire.

19 Mirainie insabé teiúge. Mótaq mirainkehe. Mi tanáhráq sehiranka ínénsabe irarime aiq pútare atageheéna amahnága teiúge.

20 Kawerue írátíáhro. Mó kegá ínéga eqmaq sutau ke mehweh arítáhtáq ínénkakaq mehweh aintáhwe. Íné mehweh aintáh kegá íné eqmaq núwéh anínkákákq mehweh atáhwe úwe.

Sísane naruo koweriranaú ani ehwehne.

(Mátíyu 26.20-25; Máhka 14.17-21; Áruká 22.21-23)

21 Sísaga mi ehwéh iraréna wene arupipeq págegeúnsabe mahraréna, Teiníboq írátíáhro. Ite míáhrabeqte anínká néne naruo kowerirankéhe úwe.

22 Kowerirankéhe únsabe ite we kérahwána kegá wenku ebiqsúéheéq irupipeq iwíáhéq insensabebómo ewane.

23 Íné Sísaga arutaboiraintéh ánímé wereq ínéreq moráráq tútuue míahwaye.

24 Pítaga ínénsabe aonáh sabiq suena, Wega irari aní insensabebo kaseni-nanao úwana

25 Ínéga Sísane anepeq mósaqmaqme ména, Néne Wahnahno, we inseboue kasenowae.

26 Kasenowana Sísaga ínénsabe, Ínéga táhutahuq pámbáhue nówéna aní we wire éna táhutahuq pámbáhue Súrásawe, Sáímóni Ísíkáríótine ahninkáwá nówuwe.

27 Súrásaga mi tahutáhúq meyotaq owainawanka wene arupipeq ahbabáq iwíáh atowe. Sísaga Súrásansabé, Arega mirainie inaraq amahnága komiraúno úwe.

28 Úwaq ómi ite táhutahurowanarabeqte kegá mi ehwéh ireq iwíáhéq, Árahinsabé irariro ewane.

29 Súrásaga itene morábí matiahwana moné únáhtáq wahnahnú púaq táhmaro ite iwíáhéq mó tahutáhúq kobaiqmaro íwíáhénabopoq eqmaréhre. Tabonah ke nário íwíáhénabopoq eqmaréhre íwíáhowane.

30 Súrásaga mi tahutáhúq mewena máhpeq tueyokúwe. Máhpeq tueyokúmé inokáhpere.

Wensabé wensabé irutaboiratéhoru ú ehwehne.

31 Súrásaga máhpeq tueyokúwana Sísaga mahraréna, Amahnága íné wehukení úku aní néníwíq pankeragéhe. Ínénsabe iwíáhéra Maniká áwíq pankeragéhe.

32 Maniká áwíq pankeráhwana wega néníwíq pankerankéhe. Wega amahnága pankerankéhe.

33 Néne animáríno, Pehgáriq tanáhráq iteba míanie. Pokonaraq itega íné ninebahrigehe. Ínéga Asiu ke teriátáunserah teiníe. Ínéga pokonarabeq itega amahnága íre kioráhowe.

34 Néne o sansa miraigehboq teiníe. Itega wensabé wensabé irutaboiratéhoru. Ínéga itensabé nirutaboirunserah itega wensabé wensabé irutaboiratéhoru.

35 Itega wensabé wensabé irutaboiratéh irataqmé ómi kegá íné séniráh ké wóe aitagéhe úwe.

Sísaga Pítansabé, Íné nuwaniewóne ú ehwehne.

(Mátíyu 26.31-35; Máhka 14.27-31; Árúka 22.31-34)

36 Sáimóni Pítaga Sísansabé, Néne Wahnahno, eheq kinibo úwana Sísaga wensabé, Íné pokinieurbéq amahnága íre sénirankéhe. Mókake sénirankéhe úwe.

37 Úwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, amahnága aneqsabé íre kéranínkono? Segá nubíq suaneherabomo. Anetaníbo. Are éhnehinauge úwe.

38 Úwana Sísaga wensabé, Arega níéhnehinkehboq ínéreq pukoyehe íwíáhono? Teawiníboq írátíahno. Kokórega ehwehnina ínaraq arega íné íre tagaríóge apaharáráq irariniewóne úwe.

14

Sísaga, Íné Maniká míéhrabeqte áhne ú ehwehne.

1 Sísaga mó mahraréna, Itene irupipeq iwíáh kikiriyeho. Manikánsabe aiq pútare ateq ínénsabeákákq aiq pútare aintáhro.

2 Nánibone nahtapeq áhnte paqnáh kéhre. Íre kéhtáq tahirímé métáq teiú irino. Itene máhriq kigawerinieéna pokinauge.

3 Kawerarena kiwekue tumeiranauge. Íné míórabeq mía míaiageheéna tumeiranauge.

4 Íné pokinieurbéqte áh tagaríáhwe úwe.

5 Úwana Tómáhsiga wensabé, Itene Wahnahno, are pokinie énarabeqme íre tagarione. Mi ah árahue tagarianehnkono úwe.

6 Úwana Sísaga wensabé, Íné Maniká míéhrabeqte áhne. Íné aiq pútaq ehwéh áwahe aní múge. Íné oganúq itahráhu aní múge. Nánibo míéhrabeqte áh múge. Íre mó ahnkákákq ínébataq ah múge.

7 Itega íné tagaríáhmé Nánibonkakákq tagaríáhwe. Amahnágaákákq mókakeakákq Nánibonsabé itene irupipeq iwíáhue tagarawéq itene iuranka tagahwe úwe.

Sísaga íné tagah kegá Nánibo moq tagahwe ú ehwehne.

⁸ Úwana Pírípiga Sísansabé, Itene Wahnahno, Iteribo taganehboq sokigi aio. Sokigi aínaraq aiq awehraq kanae úwe.

⁹ Úwana Sísaga wensabé, Pírípío, ínégá itereq íre wahto tanáhráq míaraugé. Árahinsabé íné íre tagariahno? Íné tagah kegá Nánibo moq tagahwe. Iteribo taganehboq sokigi aio éname árahinsabé irareno?

¹⁰ Ínéga Nániboba mía míaugana wega ínéba mía míaire. Minayabe íre aiq pútare aintahno? Íné teiú éhwéh íre ínénégá iwíáhugana Nániboga ínéba mía míaéna wewega arambehrire.

¹¹ Ínéga Nániboba mía míaugana wega ínéba mía míaire teienaq mi ehwéhnsabé aiq pútare aintáhro. Mi ehwéhnsabé itega íre aiq pútare atéhrame ínégá sokigiona arámbéhríyábé aiq pútare aintáhro.

¹² Kawerue írátíáhro. Ínénsabe aiq pútare aintáh kegá ínégá miraona arámbéhrí miraigehe. Nániboba pokinau puana sene arambehri néné arambehri kiotaigme kanae.

¹³ Néníwírue tenírataq mirainie. Íné wenahninká mirau arámbéhrí Nánibo áwíq pankerageheéna mirainie.

¹⁴ Néníwírue teníra ehwéhmé moke mirainie úwe.

Sísaga Manikáne Awa eqmarinie ú ehwehne.

¹⁵ Sísaga mó mahraréna, Itega ínénsabe iuwahbáhnaraqmé néne sánsá sehigigéhe.

¹⁶ Nánibo teawenana wega mó séhréhína aní iteba mía míainkeheéna eqmarankéhe.

¹⁷ Ai q pútari aní Manikáne Awa iteba mía míainkeheéna eqmarankéhe. Ahbabáq kehinánká Manikáne Awa íre tagéra sirupipeq íre tagaríáh púara wereq íre mía míarahowe. Itega we tagaríáhwana iteba mía míaéna irupipeq mía míainkehe.

¹⁸ Ite íre airaiq iuwaníe. Ite íre ehneranimarí tahnsa míageheéna mókake iteba kiwekinauge.

¹⁹ Mótaq ahbabáq kehinánká íné mó íre tagagehe. Itega ínégá tagagehe. Íné oga mía míau puaq íte moq oga mía míaiagehe.

²⁰ Mi tanáhráq sínaraqmé ínégá Nániboba mía míaonaq tagariagehe. Itega ínéba mía míairana ínégá iteba mía míaonaq tagariagehe.

²¹ Néne ehweh irena kawerue sehí ánímé ínénsabe awahbehre. Ínénsabe awahbeh anímé Nániboga wensabé arutaboiratankéhe. Ínéga wensabé nirutaboiratena néne sánsá sokigi awinauge úwe.

²² Íre Súrása Ísíkáríóti peh mó Suráságá Sísansabé, Itene Wahnahno, árahinsabé ahbabáq ke íre sokigi ariasa peh morá ite arene sánsá sokigi aieno úwe.

²³ Úwana Sísaga wensabé, Ínénsabe awahbeh anínká néne sánsá mirainkehe. Néne sánsá mirainaraq Nániboga wensabé arutaboiratankéhe. Nániboreq ínereqka weba séta wereq mía míayoehetauye.

²⁴ Ínénsabe suwahrieh kegá néne ehweh íre sehigigéhe. Ínéga teiú éhwéhmé íre ínébataq néne ehwehne. Minawé Nánibo ínégá eqmaq núwéh áníné ehwehne.

²⁵ Iteba mía míautaq mah ehwéh teiúge.

²⁶ Nániboga séhréhi aní Manikáne Awa néníwírue eqmarahnana ite moke íwáhnorinkehe. Ínéga moke teiéna ehwéh Manikáne Awanka ahrraq itankéhe.

²⁷ Íné niru ukiqme míónserah ite moq iru ukiqme míáhro aitóge. Ínéga aitónserah ahbabáq kehinánká íre miraarahowe. Itene irupipeq iwíáh kikiréq áhreyeho.

²⁸ Iuwena pokéna iteba kiwekinie teiewógaq íráh mino. Itega ínénsabe irutaboiraíntáhmé itene irupipeq eyoyóire. Nániboga íné kiotaíqme míéh aní míre. Ínéga weba pokinaunsabé itene irupipeq eyoyóoro.

²⁹ Mótaq sína tanáhráqsábé teiúge. Mi tanáhráq sínaraq itega néne ehwehnsabé aiq pútare aintageheéna amahnága teiúge.

³⁰ Amahnága ahababáq kehiná kéhínané wahnahnka sínana íre áhntetaq teiníe. Wega íné íre saiqnariéhre.

³¹ Nánibonsabé nirutaboirume mah kehiná kéhínánká tagariageheéna wega tení árámbehri mirauge éna ite we kérahwána keyábé, Pokonehboq irigoro úwe.

15

Sera kawerue íyéhnsábé pabeqme ehwéhne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Íné náhniáq tahnsanugana Nániboga náhniáq sera sotaq wahnahni aní míéhre.

² Néne niyahnawe sera íre íyéhmé Nániboga apirúéhre. Sera íyéh níyáhnáwéwé áhnte mó será iyankeheéna apiruqme kaweq kaweraréhra áhnte será íyéhre.

³ Mina inserah ínéga teiú éhwéhnká itene irupipeq kaweraitéhre.

⁴ Itega ínéba mía míairana ínéga iteba mía míaono. Pehipi kéh áyáhnáwéwé sera íre iyahráhire. Mina inserah itega móbeq míéhraqmé íre serankakáq míaneheqmóe.

⁵ Íné náhniáq tahnsanugaq ite náhniáq ayahnawe tahnsá móe. Itega ínéba mía míairana ínéga iteba mía míainie. Ínéba mía míaira kewé áhnte serankakáq mía míaoneheqmóe. Peh itebataq mía míairataq iteriahriáh mó naneq íre miraorahowe.

⁶ Antegi áyáhnáwé súéhra ehyataginserah ínéba íre mía míaono kewé mina tahsanowe. Mi ayáhnáwé sorupawe mewena iraipéq móruahnana taginawire.

⁷ Itega ínéba mía míaéq ínéga teiú éhwéh íréhrataqmé iwíáhue teniéro. Tenirana mirainie.

⁸ Ite áhnte será íyéhrara tagah kegá Maniká áwíq pankeráhwe. Áhnte será íyéh púaq ite íné séniráh ké míáhwe.

⁹ Nániboga ínénsabe arutaboirinserah ínéwé itensabé nirutaboiruge. Ínéga itensabé nirutaboiru puaq ínéba mía míaoro.

¹⁰ Ínéga Nánibone sánsá sehgiúnsábé wega ínénsabe arutaboiraíntéhra weba mía míaage. Webá mía míaunserah itega néne ehweh sehgiúrataq ínéga itensabé nirutaboiraítahnaq itega ínéba mía míaagehe.

¹¹ Irupipeq eyoyó aítanieéna mah ehwéh teiúge. Peh irupipeq anotah eyoyóinkeheéna mah ehwéh teiúge úwe.

¹² Sísaga mó mahraréna, Néne sánsámé ínéga itensabé nirutaboirunserah itega wensabé wensabé irutaboiraítéhoró.

¹³ Wene iyahnabo kaweraritanieéna minayabe pukinaína anímé anotah arútábóiri aní míre. Moke mó sirutaboiro kegá mi aní íre kiotaikorahowe.

¹⁴ Néne ehweh sehgió kéwé néne iyahnabo woe.

¹⁵ Arambehri anímári íre úqitaníe. Arambehri aní wene wahnahne náneq íre ahtebeh púana itensabé arambehri anímári íre úqitaníe. Nániboga tení éhwéh moke teiú púana néne iyahnabo anímári úqítóge.

¹⁶ Itega íné íre omaq intárowána ínéga ite omaq itaráuge. Náhniáq ayahnawe áhnte será íyéhnserah ite néne niyahnawe méq áhnte será iwe kagainkeheéna

omaq itárauge. Áhnte será kéhnsábé itega néníwírue Nánibonsabé teawírataqmé wega mirainkehe.

¹⁷ Ínéga teiúmé wensabé wensabé irutaboiratéhoró úwe.

Sísa kéréh ké moq íwíoqnagehe i ehwéhne.

¹⁸ Sísaga mó mahraréna, Ahbabáq kehiná kéhínánká itensabé suwahriáhnaraq téhwe ínénsabe suwahriehre íwíáhoró.

¹⁹ Ite ahbabáq kehiná miáhtáq tahirímé mó ahbabáq kéhínánká sensuwahrahyabé sirutaboironserah itensabé moq sirutaboiro irino. Ínéga ite omaq itáraugaq ahbabáq sansa sueq kaweq ke úkuro puara ahbabáq kega itensabé suwahriehre.

²⁰ Arambehri anínká wene wahnah íre kiotaikire teiewónsábé ahrreraq matiáthro. Ahbabáq kega íné níwíoqnah puara itenkakáq moq íwíoqnagehe. Segá néne ehweh íráhtáq tahirímé itene ehwehnikakáq íráh irino.

²¹ Ite néne animarí miáh púara sega ite íwíoqnagehe. Segá íné eqmaq núwéh aní íre tagaríáhnsábé íwíoqnagehe.

²² Íné íre sena ehweh íre teriútáq tahirímé sene ahbabáq peh kopípéq kéh irino. Ínéga teriúnsábé sene ahbabáq amahnága ábóraq kéhrara sega, Itega árahue ahbabáruno íre irarerahowe.

²³ Ínénsabe suwahrieh kegá Nánibonsabé moq suwahriehre.

²⁴ Néne ótaq sansámári se íre sokigi ariútáq tahirímé sene ahbabáq peh kopípéq kéh irino. Néne ótaq sansámári tagahnsabé sene ahbabáq ábóraq kéhrara ínéreq Nániboreqsabé suwahriehre.

²⁵ Manikáne ehwehnka mahraréna,
Sega ínénsabe pehipi suwahriehre íre.
Mi sehiránká aiq pútaragire.

(Buk Song 35.19)

²⁶ Ínéga Nánibo miéhrabeqte séhréhi aní, aiq pútari aní, Manikáne Awa iteba eqmaraníe. Wegá tuínaraq néne arambehriakáq néne sánsánkákáq pahsuankéhe.

²⁷ Téhwe itega séniráh púaq itega moq néne ehweh terigéhe úwe.

16

Sísaga, Íwíoqnéra iubi q suaneherawoe ú ehwehne.

¹ Sísaga mó mahraréna, Mókake itega ínénsabe anetaníbo éq nuwanéhe íwíáhiyeho éna amahnága mah ehwéh teiúge.

² Segá ite momiwío nahtápéqté kaqiuwagéhe. Mó tanáhráq ite iubi q suaneherao kegá iwíáhéra, Ínénsabe aiq pútare atáh ké subiq suonawe mina Manikáne arambehrie igehe.

³ Segá Nániboreq ínéreq íre tagaríáh púara mina tahnsa oneherawoe.

⁴ Segá miraira tanáhráq sínaraq itega néne ehweh ahrreraq matiageheéna mah ehwéh teiúge úwe.

Sísaga Manikáne Awane arambehriyabé irarú ehwehne.

Sísaga mó mahraréna, Iteba mía míau puana mah ehwéh íre teiátáuge.

⁵ Íné eqmaq núwéh anípá pokinie puana amahnága teiúge. Itebaté mó morá anínká ínénsabe, Eheq pokono ue íre kasenire.

⁶ Ínéga mah ehwéh teiúnká itene irupipeq anotah uméhire.

⁷ Teiníboq írátíáthro. Íné pokinie ume aiq kawerire. Ite séhréh aitanieéna pokinie. Íné mahtaq miáhnaraqmé ite séhréhína anínká iteba íre tuoráhire. Íné pokonaraq iteba we eqmaq auwaníe.

⁸ Eqmaq auwáhnaraq Manikáne Awanka iteba tuinagake ite mah kehiná kéhínáné ahababáqsabe kaweqtaq méyabe íwáhnorinkehe. Manikánka ehweh aritahnayabé moq íwáhnorinkehe.

⁹ Sega ínénsabe íre aiq pútare aintáhnsábé minawé ahababáq míre éna íwáhnorinkehe.

¹⁰ Nániboba pokonaq íné íre tagehra puana kaweqtaq méyabe íwáhnorinkehe.

¹¹ Manikánka ahababáq kehiná kéhínáné wahnah aiq ehweh atéh púana ehweh aritahnayabé íwáhnorinkehe.

¹² Ehweh teiénawe áhnte kéhraqme ite amahnága íre irahráhowe.

¹³ Aiq pútari aní Manikáne Awanka tuinaraq ite moke íwáhnorinkehe. Íre wewene iwíáh iraréna peh wega írátíéh éhwéh teinkéhe. Mókake sína tanáhráqkákáqsábé teinkéhe.

¹⁴ Néne ehweh íwáhnorína puara áhnte kegá néníwíq pankeragéhe.

¹⁵ Moke Nánibone sánsámárimé wereq ínereqne sánsáne. Minayabe ínega teiú éhwéhmé Manikáne Awanka íwáhnorinkehe teiúge úwe.

Itene irupipeq umehúna naneq mótaq iwíáh iwíáh naneq ukina ehwehne.

¹⁶ Sísaga mó mahraréna, Pehgáriq tanáhráqmé itega íné mó íre tagagehe. Anehe pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné tagagehe úwe.

¹⁷ Úwara táhmaro we kéro kega seye náhenéra, Mi ehwéhmé íre irone. Aneq ehwéhpo? Wegá teiena, Pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné mó íre tagagehe. Anehe pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné tagagehe íre. Wegá mó teiena, Nániboba pokinieú puáq itega íné íre tagagehe íre.

¹⁸ Anehe pehgáriq tanáhráre ime aneq ehwéhpo? Minawé ite íre irone éra seye náhenuwe.

¹⁹ Seye náhenuwana Sísaga iwíáhéna, Sega ínénsabe kasenonehe éna wega sensabé, Ínéga métáq mahraréwóge. Pehgáriq tanáhráqmé itega íné mó íre tagagehe. Anehe pehgáriq mó tanáhráqmé itega íné mó tagagehe éwóge. Minayabe itene irupipeq iwíáhéq kasenoo?

²⁰ Teiníboq írátíáhro. Itene irupipeq anotah uméhínaq ibisagehe. Ibisehrara ahababáq kega sene sirupipeq eyoyóinara wíréh wíréhigehe. Ebeqme itene irupipeq umehue págege ínana anehepeqme itene irupipeq eyoyó aginawire.

²¹ Ani maqmianaitaq uwo uwoinsabé mi ininé arupipeq éri puana anotah uméhire. Maqsuena wene ani míéh púana wene arupipeq eyoyóirana éréwéhnsábé mó íre iwíáhíre.

²² Mina inserah amahnága itene irupipeq umehirana ínega ite mó tagahna-gake itene irupipeq eyoyóinkehe. Itene irupipeq eyoyóinara mó kegá mina íre kaqiuwahráhowe.

²³ Mi tanáhráqmé itega ínénsabe mó ehwéh íre tenigéhe. Teiníboq írátíáhro. Nánibonsabé néníwírue iwíáhíre teawírataq wega mirainkehe.

²⁴ Menahmé itega íre néníwírue teawátówe. Itene irupipeq anotah eyoyóinkehboq Manikánsabe teawéro. Teawírataq wega mirainkehe úwe.

Sísaga íre kaweq sunúq kiotaikuge ú ehwehne.

²⁵ Sísaga mó mahraréna, Pabeqme ehwéhíre tei teinurauge. Mi tanáhráq pabeqme ehwéh mó íre teiasa peh Nánibo éhweh pahsuqme teiníe.

²⁶ Mi tanáhráq itega néníwírue wensabé teawigéhe. Nánibonsabé, Ite séhréh arito ue íre teawiníe.

²⁷ Ahqáho. Iteitega we teawigéhe. Maniká wewega itensabé arutaboiraítéhre. Itega ínénsabe irutaboiraíntáh púana Nániboga itensabé arutaboiraítéhre. Maniká míéhrabeqte tumíaraunsabé aiq pútare ainteq ínénsabe irutaboiraíntáh púana Nániboga itensabé arutaboiraítéhre.

28 Nánibo miéhrabeqte mah marákó marákóipéq tumíarauge. Tuména amahnága mah marákóipéq suena Nániboba tuekinie úwe.

29 Úwaq ite we kérahwána kegá Sísansabé, Aiq irone. Arega amahnága íre pabeqme ehwéhnia peh tábúsoqme pahsuqme teiene.

30 Itega amahnága tagónawe arega moke ahtebawe tagariahne. Minayabe arega Maniká miéhrabeqte túnayabé aiq pútare atone. Arensabé mó kasenýabe anetaníbo. Aiq pútare atone ewane.

31 Ewanana Sísaga itensabé, Amahnága aiq pútare aintaho?

32 Aiq pútare aintáhmé mótaqmé amahnága itega íné nuweq iteruwahpeq kobeq séberoneheqmóe. Íné nuwehrana ínébataq míanie. Nániboga ínéba mía míai puana íre ínébataq míanie.

33 Ite ínéba mía míaonsabé iru ukiq itanieéna mah ehwéh teiúge. Mah marákóipéqmé mó tanáhráq mó tanáhrárue íre kaweq sunúq sinae. Ínéwé íre kaweq sunúqmé aiq kiotaqme míó púaq iwíáh iwíáhoru úwe.

17

Sísaga we kéro ke séhréh aritanieéna púrerú ehwehne.

1 Sísaga mi ehwéh irareruena íopeq tagéna Manikánsabe, Nániboo, íné pukona tanáhráq aiq awehrarire. Íné arenahninká arenáwíq pankeraníboq arega néníwíq pankero.

2 Arega moke mah kehiná kéhíná wahnahnúno aintároné. Arega ínéba eqmaq suahna ke oganúq sito aintahne.

3 Arebataq aiq pútaq Manikáne. Arega íné Sísá Karáhé eqmaq núwátóne. Arereq ínéreqsabé aiq pútare aitáh kegá oga mérapeq aiq awaq míáhwe.

4 Arega teniena arámbéhrí miraue parabarúónsábé are págege aní mé anotah aní míahnara mah marákóipéqté kegá tagahwe.

5 Naho mah marákó marákó íre kotaq ínéga areba míáhwataq arereq ínéreq anotah anité míahwaye. Nániboo, naho ite míahwayanserah amahnága mirainto.

6 Arega mah marákóipéqté ké ínéba eqmaq suahne. Mi kewé arene sánsá sokigi arítóge. Téhwe mi ke arene animarí mé ínéba eqmaq súátóne. Sega arene ehweh irera sehgiówe.

7 Arega moke níátóna naneqme peh arerenee. Minawé ínéba eqmaq suahna kegá aiq tagaríáhwe.

8 Arega teniátóna ehwéhmé moke teriátáugara írahwe. Ínéwé are míahnarabeqte áninugara aiq pútaq tagaríáhwe. Arega íné eqmaq núwátónayabé aiq pútare atáhwe.

9 Arega eqmaq suahna keyábé púrerarítóge. Amahnága moke mah marákóipéqté keyábé íre púrerarítóge. Peh ínéba eqmaq suahna keyábé arene animarí puana púrerarítóge.

10 Moke arene animarímé néne animaríne. Moke néne animarímé arene animaríne. Mó kegá eqmaq suahna ke tagéra néníwíq pankeráhwe.

11 Amahnága areba kinie. Íné mah marákó marákóipéq íre míahnaraq eqmaq suahna kegá mahtaq míagehe. Nániboo, kaweqtaq mía míaóne. Arene págege awíq níátóne. Arega ínéba eqmaq suahna ke arene págege awíqtaq wahnahnarito. Arereq ínéreqka moráráq mía míaúyanserahnigehboq kawerue wahnahnarito.

12 Ínéba eqmaq suahna keba mía míaurautaq arenáwírue kawerue wahnahnarítaráuge. Kawerue wahnahnarítaráugara se íre taqnobagowe. Peh morá

ání iraipéq tabikinai aní taqnobagire. Manikáne ehweh aiq pútaraginkeheéna taqnobagire.

¹³ Amahnága areba kiníe. Ínéba eqmaq suahna kené sirupipeq eyoyó aritanieéna mah marákóipéq ména mah ehwéh iraruge.

¹⁴ Arene ehweh aiq teríuge. Ahbabáq kehiná kéhínánká ínéba eqmaq suahna keyábé suwahriehre. Íné ahbabáq kene sánsá íre miraunserah ínéba mía míaó kegá moq peh míáhwe. Minayabe ahbabáq kega sensabé suwahriehre.

¹⁵ Se mah marákó marákóipéqté meriqme mórítáhro íre teawúge. Peh owainawanka se ahbabáq aritehnehboq kawerue wahnahnarito teawúge.

¹⁶ Íné ahbabáq kene sánsá íre miraugara ínéba eqmaq suahna kegá moq ínéga unserahnéra ahbabáq sansansábé suwahriehre.

¹⁷ Arene ehwehme aiq pútaq ehwéhne. Se kaweqtaq mía míaigehboq arene aiq pútaq ehwéhtáté sirupipeq págege arito.

¹⁸ Arega íné mah marákóipéq eqmaq núwátónanserah ínéga se mah kehiná kéhíná suwahpeq eqmaq suaníe.

¹⁹ Segá aiq pútaq arene animarí mía míaigeheéna íné arereq mía míainauge.

²⁰ Ínéba eqmaq suahna kewé íre sebataqsabé púrerarítóge. Segá mó ke terirara irera ínénsabe aiq pútare aintageheéna mi keyábéákáq púrerarítóge.

²¹ Sereq ínéba eqmaq suahna kereq peh morá íwíáhigeheéna púrerarítóge. Nániboo, arereq ínéreqka moráénúyanserah se ómi peh morá íwíáhigeheéna púrerarítóge. Arega íné eqmaq núwátónayabé mah kehiná kéhínánká aiq pútare atagéhboq peh morá íwíáh arito.

²² Arega íné págege ainte néníwíq pankerahnanserah ínéga se págege aritena sensíwíq pankeróge. Arereq ínéreqka moráénúyanserah sega morá íwíáhigeheéna sensíwíq pankeróge.

²³ Eqmaq suahna ke moráénigeheéna sereq míóge. Are ínéreq míáhne. Minayabe sega peh moráénirataq mah kehiná kéhínánká arega íné eqmaq nuwahna ehwéhnsábé aiq pútare atagéhe. Arega ínénsabe arutaboírain-tahnanserah sensabé moq arutaboíraritahne. Wegá peh morá íwíáhirataq mah kehiná kéhínánká mína tagéra arega arutaboíraritahna ehwéhnsábé aiq pútare atagéhe.

²⁴ Nániboo, ínéba eqmaq suahna kegá íné míáhnarabeq ínéreq sereq méyabe nuwahbehre. Mah marákó marákó íre kotaq ínénsabe arutaboíré néníwíq pankeróne. Are néníwíq pankerónayabé sega mínaakaq anotahtaq téhreh naneqkakáq tagageheéna ínéreq méyabe nuwahbehre.

²⁵ Naniboo, ínéga are aiq tagaríóge. Kaweqtaq mía míaóne. Ahbabáq kehiná kéhínánká are íre tagaríáhwe. Arega íné eqmaq nuwahnana sunsabé eqmaq suahna kegá aiq tagaríáhwe

²⁶ Ínéga arene sánsánsábé se sokigi arítóge. Mó sokigi arita aritainie. Arega ínénsabe arutaboíraintahnanserah sega mó keyábé sirutaboírigheéna sokigi arítóge. Íné sereq mía míainieéna sokigi arita aritaugé úwe.

18

Súrásaga Sísane naruo koweriro ehwehne.

(Mátíyu 26.47-56; Máhka 14.43-50; Áruká 22.47-53)

¹ Sísaga Manikánsabe mi ehwéh teawena pokúwe. Wereq ite we kérahwána kereqka Kirona aroipéq seberaebéq pokowane. Mitaq kaweq matábú kowaq itega mitaq kowíahwane.

² Súrása, Sísane naruo koweriranaú anínká moq mi matábú tagariowe. Sísareq ite we kérahwána kereqka mitaq áhnte tanáhráq momiwíowanayabé tagaríowe.

³ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Péhrasi kereqka Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté párísiwárinseq sóntía kereq eqmaq súowe. Eqmaq súo kereq Súrásaga meriqmena mi matábúráq súwe. Segá sahmárinkákáq áráhmuakáq kánéqkakaq mewera suwe.

⁴ Sísaga sega miraoneherau nanéq wene arupipeq moke tagarawéna su ke taganieéna pehrápeq kowíowe. Kowéna sensabé, Insensabe anebahroo úwe.

⁵ Insensabe anebahroo úwara sega wensabé, Sísá Néhsara suwahpeqte ánínsabé anebahrúne uwana Sísaga sensabé, Íné we uge úwe. Súrása, Sísane naruo koweriro anínseq mitaq iriwe míowe.

⁶ Iriwe míowana Sísaga, Íné we uge teriutaq sega sinehepeqte atárue inah-subúwe.

⁷ Sísaga mónkakáq kasenéna, Insensabe anebahroo úwara sega, Sísá Néhsara suwahpeqte ánínsabé anebahrúne uwe.

⁸ Uwana Sísaga sensabé, Íné we uge teiú mino. Ínénsabe ninebahrirataq mah anímári pehragariteq pokoro arítáthro úwe.

⁹ Sísaga métáq tahnsa Manikánsabe mahraréna, Kawerue wahnah-narítaráugara se íre taqnobagowe úwe. Mi ehwéh aiq pútaraginkeheéna mah anímári pehragariteq pokoro arítáthro úwe.

¹⁰ Sáimóni Pítaga wene poka matawéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne arambehri aní wenáwíq Mákúsa apiwe wene púpeqte áhré kiraq auwowe.

¹¹ Kiraq auwowana Sísaga Pítansabé, Poka unahpí úsaro éna, Nánibone níerorahi arámbéhrí nirupipeq umehorahi arámbéhrí mirainau mino úwe.

Sísá Ánásaba móátó ehwehne.

¹² Úwara sóntía kereq sene wahnah anínseq párísiwarínseqka Sísá táhtoqme táhru táhruuwe.

¹³ Téhwe sega Sísá meqmera wehukení áwíq Ánásaba móátówe. Ánásawe Káiyápásane awarénawae. Sísá pukinaú opéq Káiyápásawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah míowe.

¹⁴ Káiyápásaga menah tahnsa Asiu ke teriena, Iteruwahrah ómi pukiyehboq peh morá anínká kaweritankéhboq pukinkehe. Mina aiq kawerire úwe.

Pítaga Sísá íre tagaríoge ú ehwehne.

(Mátíyu 26.69-70; Máhka 14.66-68; Árúka 22.55-57)

¹⁵ Ite Sísá kérahwáya anité Sáimóni Pítareq ínereqka Sísá kérahwáye. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka íné tagariowe. Wegá íné tagarionsabe wene nahtapeqte mátábúrápéq Sísá kérahwae.

¹⁶ Pítaga méhpehpeqte ónsaráq kowíowe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka íné tagario púana ínega onsarapéqte wáhnáh áhráryábé, Onsa sio koreawéwae. Onsa sio teawena Píta meqmena mátaburaq móátáhwae.

¹⁷ Mi ahrárigá Pítansabé, Are moq mah aní kérahna anípo úwana, Írakaumo. We íre kéroge úwe.

¹⁸ Titirúnsabe arambehri kereq párísiwarínseqka ira parewe totorue míowana Píta moq iriwe ména totorúwe.

Wahnah anínká Sísansabé ehweh ato ehwéhne.

(Mátíyu 26.59-66; Máhka 14.55-64; Árúka 22.66-71)

19 Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka Sísansabé we kéro keakáq wega síwáhnorú ehwehnikákáqsábé kasenúwe.

20 Sísaga wensabé, Íné íre epérahpéria ahriahri peh ábóraq áhnte wehekéq miáhrabeq teri terinuge. Itene momiwío nahtápéqkákáq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wíráipéqkákáq síwáhnoruge. Íre epérahpéria síwáhnoruge.

21 Ínénsabe aneqsabé kasenaintaho? Néne ehweh teríú ké írátíáhwe. Seba kogaseninanao úwe.

22 Úwana mibeqté iriwe mío anínká ayahpóra Sísá subiqmarena wensabé, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnsabé mína tahnsa éhwéh atéhneho úwe.

23 Úwana Sísaga wensabé, Íné ahbabáq ehweh teawénaraqmé tenio. Íre ahbabáq ehweh teawúge. Árahinsabé nubono úwe.

24 Úwana Ánásaga Sísá íre pugeq auwasa Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah Káiyápásaba eqmaq auwowe.

Pítaga mónkakáq Sísansabé ahqáho ato ehwehne.

(Mátíyu 26.71-75; Máhka 14.69-72; Árúka 22.58-62)

25 Pítaga iraraq ména pabesug tehesurue totorúwara mío kega wensabé, Are moq we kérahna anípo uwana Pítaga sensabé, Ahqáho. We íre kéroge úwe.

26 Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahne arambehri anínká Pítansabé, Sísareq arereq mátaburapeq míehyana tagéwó mino úwe. Mi ehwéh irarú animé we Pítaga ahre apiaro aní awahrah aníne.

27 Tagéwó mino úwana Pítaga mónkakáq ahqáho úwana kokórega ehwehnúwe.

Páhírátiga Sísansabé kasenú ehwehne.

(Mátíyu 27.1-2,11-14; Máhka 15.1-5; Árúka 23.1-5)

28 Ahbiahiperura sega Sísá meqmera Káiyápásane nahtapeq suera anotah nahtápéq ehweh aruqaruro nahtápéq Sísá móátówe. Sótaikú tanahráq no tahutáhúq wéhékáh mi nahtápéq kiewé órira púara Asiu kegá íre kíúwe.

29 Mibeqté wáhnáh ání áwíq Páhírátiga máhpeq tueyokéna sensabé, Itega méáúwáh ánimé aneq ahbabáriro úwe.

30 Úwara sega wensabé, Mah aní íre ahbabáq ani tahirí túbáh agúna irino uwe.

31 Úwana Páhírátiga sensabé, Iteitega we meqmeq iteitene sánsánue iwíáhue ehweh atáhro úwe. Úwara sega wensabé, Wehukení subiq sueyabe ite Aroma kegá ahqáho aitárówe uwe.*

32 Menah Sísaga, Sega íné pankeragéhe irarúmé amahnága aiq pútaq aginke-heéra mi ehwéh teawúwe.

33 Páhírátiga nahupeq kibekéna Sísá meqme seroue wensabé, Arewe Asiu kené wahnahpo úwana

34 Sísaga wensabé, Arega irarénawe arerene iwíáhbo? Íné éhweh mó anínká teawiro úwana

35 Páhírátiga wensabé, Íné Asiu anínabugo? Arenawahraheq itene wahnah-marínseqka are meqmera ínéba méáúwáhwe. Aneq ahbabáruno úwe.

36 Úwana Sísaga wensabé, Íné wahnah wahnahnurabeqme íre mah marákó marákóipére. Mah marákó marákóipéq wahnahnutaq tahirímé Asiu kegá íné táhtoráhtáq íné séniráh kégá ebeho irino. Íné wahnah wahnahnurabeqme íre mah marákó marákóipére úwana

* **18:31:** Mi tanáhráq Aroma kegá Asiu kené marakó págegeue wahnahnéra Asiu keyábé, Ite wehukení ehwehotaq we subiq súáhro arite ehweh órirane éra peh morá ite Aroma kegá mi sánsánoneheqmúne uwe. Wehukení awankátaq táhpere sansamé Aroma kené sánsáne.

³⁷ Páhirátiga Sísansabé, Are anotah Wahnáh ání míahno kasenúwana Sísaga wensabé, Arega aiq iraréne. Aiq pútaq ehwéhnsabé síwáhnorinieéna mah marákóipéq tuména wehukení úkurauge. Aiq pútaq ehwéhnsabé suwahbeh kegá néne ehweh íráhwe úwana

³⁸ Páhirátiga wensabé, Aiq pútaq ehwéhme aneqpomo úwe.

Páhirátiga, Sísá awankátaq táhparáhro ú ehwehne.

(Mátíyu 27.15-31; Máhka 15.6-20; Árúka 23.13-25)

Páhirátiga wensabé, Aiq pútaq ehwéhme aneqpomo éna máhpeq tueyokéna Asiu keyábé, Íné iwíáhume we íre ahbabáq ani míre.

³⁹ Sótáikú iahreráq ko tanáhráq ahriahri peh morá karábúsiipéqté ání pugeq íúwóge. Mi sansá mira aruqaruruge. Minayabe Asiu ke itene Wahnah pugeqíninkono úwe.

⁴⁰ Úwara sega anotah ehwéhnaaéra, Mi anímé pehragé Párehba pugeqio uwe. Párehbawe wehukení subena aebó ání míowe.

19

¹ Páhirátiga sóntía keyábé, Sísá meqmeq áréti sahtaté subóro aritowara sega meqmera mósubúwe.

² Mósubera ógaratáté keborarera wene ayahqnotaq suki atera peh morá táútáúq kórósí abaq atówe.

³ Mó anínká mó anínkáue Sísaba séra wensabé, Are Asiu kené wahnahpo éra awiréh atera siyahpóra subúwe.

⁴ Páhirátiga máhpeq mó tueyokéna soruparió keyabé, Írátiáhro. Íné iwíáhume we íre ahbabáq anine. Minayabe tagariageheéna iteba máhpeq ataníe úwe.

⁵ Úwana Sísaga ógaratáté keboria náneqkakáq tautáúq korósíakáq máhpeq tueyokúwe. Tueyokúwana Páhirátiga sensabé, Mah aní tagahro úwe.

⁶ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq wahnah kereqka Sísá tagéra áhnte ehwéh kíkíréra, Awankátaq táhpawe subiq súáhro éra pagu pagunuwe. Pagu pagunuwana Páhirátiga sensabé, We íre ahbabáq anine íwíáhúnsabe iteitega meqmeq awankátaq táhpawe subiq súáhro úwe.

⁷ Úwara Asiu kegá wensabé mahraréra, Wega, Íné Manikáne ahninkáwá úge urainsabé itene sánsá sabiúéhre. Sabiúéhmé puko nanere uwe.

⁸ Úwana Páhirátiga mi ehwéh irena anotah ahré agúwe.

⁹ Wega koti nahtápéq mó kibekéna Sísansabé, Arewe eheqte anípo úwana Sísaga ehweh íre iraría peh ehiya míowe.

¹⁰ Páhirátiga Sísansabé, Aneqsabé ehweh íre tenieno? Ínéga are soraq auwahráhuge. Ínéga are awankátaq táhparahráhuge. Mahnawé aiq irahno úwe.

¹¹ Úwana Sísaga wensabé, Peh morá Manikánka arega wahnahnúno atáráinsabé arega íné awankátaq táhparahráhone. Minayabe areba móintéh áníné ahbabáqka arene ahbabáq kiotaikire úwe.

¹² Páhirátiga mi ehwéh irena, Pugeq auwaníe íwíáhúwe. Iwíáhúwara Asiu kegá anotahtaq mahraréra, Arega we pugeq auwéhnaaqme are íre Sísáhrí, Aroma kené wahnahne iyahnabo aní móne. Íné Asiu kené Wahnah muge iraréna anímé Sísáhrine naruo aní míre uwe.

¹³ Páhirátiga mi ehwéh irena Sísá máhpeq márunatena wahnah anínká ehweh atorabeq tútuue míowe. Mibeq áwíq Ebah Ahtápére. Íbaru ehwéhme mitaq Kábátae ue áwíratówe.

¹⁴ Ahbiah tahnsá ite Asiu kené sótaikú iahreraq ko tánáhráre. Ibora tahnsa wéhékáhnabubu wahtotarútaq Páhírátiga Asiu keyábé, Itene Wahnah tagahro úwe.

¹⁵ Úwara sega ehwehnabaéra, We meqme mósubi q suo. Awankátaq táhpawe subiq suo pagu pagunuwe. Pagu pagunuwana Páhírátiga sensabé, Itene anotah Wahnáh awankátaq táhpará hro ininkono úwe. Úwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá wensabé, Aroma kené wahnahme webataq itene wahnahne uwe.

¹⁶ Uwana Sísá awankátaq táhparageheéna Páhírátiga móatowara sega Sísá meqmera pokuwe.

Sísá awankátaq níriraté táhparó ehwehne.

(Mátíyu 27.32-44; Máhka 15.21-32; Árúka 23.26-43)

¹⁷ Segá Sísá meqmera pokuwana Sísaga wewe táhparéhra awánká abaqmena kúwe. Kire kire sáwéh áwíq Ayahqno Tánúnsutapéq pokuwe. Íbaru ehwéhmi mi sawéh áwíq Kógótae ue áwíratówe.

¹⁸ Segá Sísá awankátaq níriraté wene ayahnkaratáq subiqmaq aigárátáq subiqmarue táhparera awánká pankeqme marakóipeq pearówe. Pearera mó anité mó awánkátáréráq táhparera pankeqme pearówe. Sísá ákáhpi pearera mi anité ayehré ayehré pearówe.

¹⁹ Páhírátiga, Kanehra q sehiranue táhparáh áwánkátáq táhpará hro aritowara táhparówe. Kanehraté séhíránká mahraréna, Néhsara suwahpeqte áni Sísawe Asiu kené Wahnahne úwe.

²⁰ Mi kanéhráq sehirania apahtáro kéhínané ehwehta q sehiranéna Íbaru ehwéh Asiu kené ehwehnekakáq Aroma kené ehwehnekakáq Káríki kené ehwehnekakáq sehiranúwe. Sísá táhparótaq Sarúsarama suwahpeq wahtotaq puara áhnte Asiu kegá tagéra mi sehírá sáhnsáhúwe.

²¹ Asiu kené Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá Páhírátinsabé, Asiu kené wahnahne íre sehiranúno. Peh mi anínká, Íné Asiu kené Wahnah muge ire. Minawé sehiranúno uwe.

²² Uwana Páhírátiga sensabé, Íné sehiranéwó náneq aiq sehiranue parabarúoge úwe.

²³ Sónítia kegá Sísá awankátaq táhparera wene korósi mewera itaréitaréráq saraqmarera meyówe. Wene káhq ambántá anehe mewera íre parura peh táránka q kowe.

²⁴ Peh táránka q konsabe subansúéhneho íwíáhéra, Insega meyanabomo éra káhsiuwana peh morá anínká meyowe. Miraunsabé Manikáne ehwehme aiq pútaragúwe. Mi ehwéhnká mahraréna, Segá néne korósi saraqmera káhq ambántá káhsie meagehe ire. *(Buk Song 22.18)*

²⁵ Kárópane ahre áwíq Máhríae. Mágára suwahpeqte mó iní wenáwíq moq Máhríae. Sereq Sísane anowareq wene ónánahwáreq awankátaq táhparórabeq wahtotaq kowíówe.

²⁶ Kowíówana Sísaga íné, we kérá hwa anínsabé arutaboiraintéh ánínseq we-nanoreq míahwayana wega ite tagéna wenanonsabe, Areba míéh áni arenahni míankehe éna

²⁷ wega ínénsabe, Náinowé arenano míankehe úwe. Teniunsabe wenanoga néne nahtapeq kaegaeúwana kirabo atá hwa e.

Sísá pukú ehwehne.

(Mátíyu 27.45-46; Máhka 15.33-41; Árúka 23.44-49)

²⁸ Sísaga iwíáhéna, Néne arambehri aiq moke parabagire éna Manikáne ehwehnka aiq pútaraginkeheéna wega, Íné tahbobóire úwe.

²⁹ Kítabeh nahniáq sérá ano obenkisa ántéhyá mitaq kowara sehenáh tahnsa náneqtaté antehyapípeq pámbáhue sehikaratáq marera wene áwéhipeq atówe.

³⁰ Atówana Sísaga néna, Aiq parabagire úwe. Aiq parabagire éna wene anuo píntéráhéna wenawa soraq suena putiowe.

Sísa sehsabio ehwehne.

³¹ Ahbiah tahnsá ite Asiu kené ahrena ahrena wehekáhne. Mi tanáhráq itene sótaikú iahreraq kéh tánáhráq púara Asiu wahnáh kégá iwíáhéra, Putianeherao kené sinonka ahrena ahrena wehekáh awankátaq kehneho uwe. Minayabe sega Páhirátiba pokéra wensabé, Putianeherao ke apubúue pukigeheé siwiah anteruo úno. Putiéhrataq awanká soriwe mewe maisaragéhe uwe.

³² Sóniá kegá pokue Sísareq awankátaq táhparó aníténé siwiah anterúowe.

³³ Sega Sísaba séra tagowana aiq putio púara sega wene awiah íre anterúowe.

³⁴ Peh morá sóntiá áninká wene sehsabe karataté Sísane aroganabí sehsabiowe. Sehsabiotaq korahqkákáq wáninkakaq súwe.

³⁵ Nénéne niuranka tagahwae. Íné aiq pútariahnsanuge. Itega aiq pútare atageheéna teiúge.

³⁶ Manikáne ehwehnka mahraréna,
Wene ayahnsa íre anterigéhe ire. *(Buk Song 34.20)*

³⁷ Manikáne ehwehnka mó mahraréna,
Sehsabearáh ání tagagehe ire. *(Sekaraia 12.10)*
Miraue mi ehwéhtaré aiq pútaragúwe.

Sísane anonka maisé onápípeq maisaró ehwehne.

(Mátíyu 27.57-61; Máhka 15.42-47; Áruká 23.50-56)

³⁸ Árimátéa suwahpeqte ání Sósépaga Sísansabé aiq pútare atena Asiu keyábé áhreú púana Sísa oga míotaqme we íre ábóraq kérowe. Sósépaga Páhirátinsabé, Sísane anonka mewena mómaisaranínkono úwana Páhirátiga wensabé kowe atowana máhpeq tueyokue Níkórímareqka tumeyóye.

³⁹ Níkórímawe menah tahnsa Sísaba inokáhpeq sena niginka tahnsa kaweq kunkúni naneqmarí áhnte 30 kíro mewena súwe.

⁴⁰ Sósépareq Níkórímareqka Sísane anonka mewera kaweq kunkúni naneqmarínkákáq wene anonkankakákáq kaweq íre wahto ambántátaté úbíq máróye. Mi sansámé Asiu kené wehukení maisare sansane.

⁴¹ Sísa táhparówana maisaró matábú wahto kowe. Mi matábúráq o ubuqmaró oná kowe. Mipéq mó aní íre maisarówe.

⁴² Ahbiah tahnsá Asiu kené ahrena ahrena wehekáh púara mó oná kabareyabe íre miraorahuye. Minayabe mi oná wahto ko púara sega Sísa mitaq maisaróye.

20

Sísa oga úkú ehwehne.

(Mátíyu 28.1-8; Máhka 16.1-8; Áruká 24.1-12)

¹ Mó wikíné ebeqte wéhékáh tanáhráq tuekinaútaq Máhría, Mágára suwahpeqte íninká Sísa maisarórabeq súwe. Méhpehtaq paiqmáro ebáh íre paisa peh móbeq kowana tagówe.

² Tagéna we Sáímóni Pítareq íné, Sísaga arutaboiraintéh ánínseqpa pehbeheráh séna itensabé, Itene Wahnahne anonka ónapipéqté mewera eheqpopoq máráhwe úwe.

³ Úwata Pítareq ínéreqka Sísá maisaróyarabeq koragayeheéta pehbeheráh pokowaye.

⁴ Pehbeheráh ínéga Píta kótaikue Sísá maisaróyarabeq ebeq kowae.

⁵ Mitaq ebeq kéna taebewe maisia ónápípéq tagahwana Sísane anonka úbíqme maisaróya ambántá mitaq kowana tagahwae. Íné mibeq íre tueagia peh taebewe tagahwae.

⁶ Peh tagahwana Sáímóni Pítaga mitaq séna maisaróyarabeq kobekue tagówe. Taberábe maisaróya ambántá mitaq kowana tagówe.

⁷ Sísane ayahqno úbíq máróya ambántá mobeq kowe. Ayahqno úbíq máróya ambántámé maisia ámbántá korabeq íre kowe. Peh sabaráwe móbeq kowana tagówe.

⁸ Tagówana íné maisaróyarabeq ebeq kowa anínká moq kobekue tagahwae. Tagéna, Sísá aiq irigire éna aiq pútare atáhvae.

⁹ Manikáne ehwehme, We pukéna iriginkehe séhírá kowata mi tanáhráq mah sehírá íre iahtebahwaye.

¹⁰ Tagéta ite kaegaeowayarabeq kouwekowaye.

*Máhría, Mágára suwahpeqte ínínká Sísá tagó ehwehne.
(Mátíyu 28.9-10; Máhka 16.9-11)*

¹¹ Kouwekowayana Máhríaga maisaróyarabeq mó séna máhpeq iriwe ména íbisówe. Íbiséna wega maisia ónápípéq taebewe tagówe.

¹² Íre wahto taberábe ambántánkákáq ánité íópeqté ánité Sísane anonka kéworabeq tútuue míóyana Máhríaga tagówe. Mó aní Sísane ayahqno kéworabeq mó aní wene aigára kéworaberue tútuue míóyana tagówe.

¹³ Tagówara sega mi ínínká, Aneqsabé íbisahno uye. Uyana wega sensabé, Néne Wahnah ínéga íre tagaríórabéq mórúáhnsabé íbisoge éna

¹⁴ wega pabeqme tagówana Sísá iriwe míowe. Míowana mi ínínká arupipeq Sísá wire ue íre iwíáhue tagówe.

¹⁵ Íre iwíáhue tagówana Sísaga wensabé, Are aneqsabé íbisahno? Insensabe anebahrono úwana mi ínínká iwíáhéna, Kaseni aní we mah matábúráq wahnahni aníne iwíáhéna wensabé, Wene anonka mearáhnawe eheq marahno? Koweaníboq tenio úwana

¹⁶ Sísaga wensabé, Máhríao úwana mi ínínká weba pabeqme tagéna Asiu kené ehwehdaq, Árábónáio úwe. Mi ehwéh áwahewé Íwáhnoraníno úwe.

¹⁷ Úwana Sísaga wensabé, Nániboba íre pokurio puah ninonkataq táhtoréhnehboq néne iyahnabo korerio. Maniká Nániboba tuekinauge. Mí ehwéh korerio úwe.

¹⁸ Úwana Máhría, Mágára suwahpeqte ínínká ite Sísá kérahwána kebá séna itensabé, Ínéga Sísá aiq tagoge éna Sísaga teawu ehwéh teiuwe.

*Sísá kéro kega we tago ehwéhne.
(Mátíyu 28.16-20; Máhka 16.14-18; Áruká 24.36-49)*

¹⁹ Penorabeqte mó wikíné ebeqte wéhékáh tanahráq ite Sísá kérahwána kegá soruparawéq Asiu keyábé áhreowana puag itene nahupeqte ónsá paigmareq míahwane. Míahwanana Sísaga ákáhpi seiriwe ména itensabé, Pehwehrue iru ukiqme míáhro úwe.

²⁰ Iru ukiqme míáhro éna wene ayahnkarakákáq wene aroganabínkáq sokigi aiuwaq itega we tagéq itene irupipeq anotah eyóyóúwe.

²¹ Sísaga mónkakáq itensabé, Pehwehrue iru ukiqme míáhiro. Nániboga eqmaq núwátáinserah ínégá moq ite eqmaq íúwóge úwe.

²² Eqmaq íúwóge éna wene euq ahusaiena, Manikáne Awa íúge úwe.

²³ Manikáne Awa íúge éna wehukeníné ahbabáq soraq súéhrataq íre kagainae. Wehukeníné ahbabáq íre soraq súéhrataq sene ahbabáq seba kagainae úwe.

Tómáhsiga Sísá tagó ehwehne.

²⁴ Sísaga iteba sú tanahráq peh morá we kéro aní, Tómáhsiga íre míowe. Tómáhsine wéhuwehu áwíq Tírímásie.

²⁵ Sísá mó kérahwána kegá Tómáhsinsabé, Itene Wahnah oga miéhraq tagóne teawewáne. Teawewánana Tómáhsiga itensabé, Pehipi íre aiq pútare aitaníe. Sísane ayahnwawarutaq níri subisa ábí tagéna niyahnkaratáté wene aroganabí sehsaberapí táhtoráhnraqmé aiq pútare aitaníe úwe.

²⁶ Abapete téhtaré wéhékáh sótaikúwaq Tómáhsireq ite Sísá kérahwána kereq nahupeq míahwane. Onawarí áróki pareq míahwanana Sísaga ákáhpi seiriwe ména itensabé, Pehwehrue iru ukiqme míáhiro úwe.

²⁷ Iru ukiqme míáhiro éna Tómáhsinsabé, Néne niyahnkara sosanue tagáhno. Ayahnkahkahrué néne niroganabí táhtoro. Íre aiq pútare aintéhnehboq aiq pútare ainto úwana

²⁸ Tómáhsiga Sísansabé, Néne Wahnah mone. Néne Maniká móne atowe.

²⁹ Atowana Sísaga wensabé, Arega íné tagáhnayabé aiq pútare aintahno? Sene siuratate íné íre tagéra pehipi ínénsabe aiq pútare aintáh kegá iwíáh iwíáhigehe úwe.

Sóniga áwahe ehwéh teí éhwéhne.

³⁰ Mah pukúipéqté séhírá moke Sísane ótaq sansánsabé íre teiúge. Wega áhnte mó miraúwaq ite we kérahwána kegá tagahwane.

³¹ Sísawe ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq ato aninéna we Manikáne ahninkáwá wíre. Minayabe aiq pútare atageheéna mah ehwéh sehiranue teiúge. Sísansabé aiq pútare atéhrataqmé wenáwírue oga mía míaiagehe.

21

Sísaga we kéro kebá ábórarú ehwehne.

¹ Peh morá káwéhúnsabé téhtaré áwíq kéhre. Kehrari kawéhúne. Mó awíqmé Táibéria kawéhúne. Mó tanahráq mi kawéhú ayehráq Sísaga ite we kérahwána kebá ábórarúwe. Wega mahraue ábórarúwe.

² Ite abapete téhranité kérahwána ke sesorupawe míahwane. Tómáhsiwe wene wéhuwehu awíq Tírímásie. Werek Sáimóni Pítareh Kéána suwahpeq Kehrari marákórápéqté aní Nátáníéireh ite Sébérine ahninkáwáraréreq téhranité mó keróya anitéreq sesorupawe míahwane.

³ Sáimóni Pítaga itensabé, Íné pah sábatáhrinauge úwaq itega wensabé, Ite moq are kéranéhe ewane. Itega sípi kéweweq pokue moke penkútaq uwe taga tagaowane. Pah íre maqmera pehipi uwe taga tagaowane.

⁴ Ahbiahipeq Sísaga káwehu áhnopeq súwaq itega we íre tagariahwane.

⁵ Sísaga itensabé, Nanuwahraho, pahmé aiq maqmiaho úwaq, Írakaumo ewane.

⁶ Ewanana Sísaga itensabé, Sípiipéqté éberiopeq uwe tagéq meyagéhe úwaq itega itene kahwe éberiopeq uwe tagéq áhnte pah meyahwáne. Áhnte pah meyahwánayabé kahwe íre pankerahráhowane.

⁷ Íné, Sísaga arutaboiraintéh ánínká Pítansabé, Áhnopeq míéh aní itene Wahnahne teawéwae. Sáimóni Pítaga pehrákora ména arambehriúnsabe,

Ítene Wahnahne teawéwana apubúue wene ambanta úbíq mena káwehupípeq ahkuagúwe.

⁸ Pah kahweipéq kowaq mó ite Sísá kérahwána kegá kahwe sabirue meweq sípi kéweweq áhnopeq pokowane. Áhnopeq wahtotaq ko púaq itega kahwe sabirue meweq pokowane.

⁹ Ite áhnopeq kowanaraq ira paríówana taigowaq tagahwane. Tairáq pahnkákáq párétiakáq kowe.

¹⁰ Sísaga itensabé, Ite matiáh páh táhmaro mewe sero úwana

¹¹ Sáímóni Pítaga sípiipéq kire pahnkákáq káhwé sabirue áhnopeq méarowe. Kahweipéq anotah pahmáí íregárita 153 pahmáí míówana kahwe íre surakúwe.

¹² Sísaga itensabé, Sewe nahro úwe. Itene Wahnah tagariahwanayabé itega, Are ineboue íre kasenowane.

¹³ Sísaga párétiakáq pahnkákáq mewena ménáiuwe.

¹⁴ Sísá oganúq atowana wega ite we kérahwána kebá apahtárórác abórarúwe. Teiúme apahtáro tánáhráre.

Néne sipisípiqmarí kirabo ainto ú pabéqmé éhwéhne.

¹⁵ Táhutahuq nahwanana parabagútaq Sísaga Sáímóni Pítansabé kasenéna, Sáímóni, Sónine ahninkáwáo, Arega mah keyábé ákáhta arutaboairarite ínensabe anotah arútábóiraintahno úwe. Úwana Pítaga wensabé, Kowe. Are tagariahnawe arensabé nirutaboiruge úwana Sísaga wensabé, Néne sipisípiq áráhqmari kirabo ainto úwe.

¹⁶ Sísaga we mó kasenéna, Sáímóni, Sónine ahninkáwáo, ínensabe arutaboiraintahno úwana Pítaga wensabé, Kowe. Are tagariahnawe arensabé nirutaboiruge úwana Sísaga wensabé, Néne sipisípiqmarímé wahnahnainto úwe.

¹⁷ Sísaga anehe mó kasenéna, Sáímóni, Sónine ahninkáwáo, ínensabe arutaboiraintahno úwe. Apahtárórác kasenú púana Pítane arupipeq umeh agúwana Pítaga wensabé, Néne Wahnahno, arega moke tagariahne. Are tagariahnawe ínega arensabé nirutaboiruge úwana Sísaga wensabé, Néne sipisípiq kirabo ainto.

¹⁸ Kawerue írátiahno. Are mahbi míaronaraq arene áréti sabirare arega awahbarairabeq pokurone. Are ore úkínaraq arene ayahnkara pankeréhnaq mó kegá ahmboqme meqmera are íre awahbáhnarabeq móatagéhe úwe.

¹⁹ Mah ehwéhme Sísaga Píta pukína ehwéh teawuwe. We pukína tanáhrác Píta íre áhreinayabé tagehra kegá Maniká áwíq pankeragéhe. Mah ehwéh teawena Sísaga Pítansabé, Séniro úwe.

²⁰ Pítaga pabeqme íné, Sísaga arutaboirainto aní tagówe. Sísá pukinaúwara táhutahurowanaraq ínega Sísane anepeq mósaqmaqme ména wensabé, Néne Wahnahno, arene naruo kowerirahna anímé insebo kasenowae.

²¹ Pítaga íné tagéna Sísansabé, Néne wahnahno, mah aní anerinkehbo úwana

²² Sísaga wensabé, Íné nuwahbéhnaraqmé kiwekona tanáhrác we peh oga míanawire íwíáhinabugamo. Arereq wehgaqpo? Arerega séniro únsabe

²³ mi ehwéh író kega mó Sísá kéro keyabé, Íné Sóni íre pukinkehe mitaq teri mahtaq terinuwe. Sísaga Pítansabé, Íné Sóni peh mía míankehe íre irarúwe. Wegá Pítansabé peh mirae teawena, Íné kiwekonaraq we peh oga míanawire íwíáhinabugamo. Arereq wehgaqpo úwe.

Sísane áhnte mó arámbéhríwárínsábé éhwéhne.

²⁴ Íné Sísá kéréhwa anínká mah ehwéh iraruge. Mah ehwéh aiq pútaq ehwéh púana sehiranue teiúge.

²⁵ Sísaga íre peh morá teiú arámbéhrí mirauwe. Wega áhnte mó arámbéhríúwe. Wehukega wene ehwehnikakáq wene arambehriakáq moke sáhnsahwe sehiranutaq tahirímé púkuwarínká mah marákó márákó kíjí agirana marakó íre awehraq kéh irino.

Eqmaro Ke Ebeq sáhnshwe ahtebé ehwehne.

Árukaga ebeq sóteh arámbéhríena anehe wega Pora kérena séhréh atena púku áwíq Árukae ue sehíranúwe. Anehenura mah pukú Eqmaro Ke pukúe ue sehíranúwe. Sísaga miraéna irarú ehwehnsábé ebeqte pukúgá teíre. Manikáne Awanka mirau arámbéhrí Eqmaro Ke pukúgá teíre. Sísaga eqmaro kega pokue mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue Sísá éhweh koreríúwe. Teríútaq Manikáne Awanka se págege aritena séhréh aritowara áhnte kegá sene ehweh irera Sísansabé aiq pútare atówe. Mi ehwéhncá abae agúwara Sísá tagariáh ké áhnte úkuwe. Mah pukúípéqté éhwéhncá minayabeákáq eqmaro kega mirau arámbéhríákáqsábé teíre.

Eqmaro kega miraunsabé éhwéhne.

Sísaga, Manikáne Awa eqmaraníe ú ehwehne.

¹ Tíópírásao, nene sehíramé kawerue sáhnshwe iro. Menah tanáhráq mó pahsí sehíranue áwátáuge. Mi pahsípéq moke Sísaga miraúnsabe sehíranue teawena wega íwáhnorúnsabeakáq teawátáuge.

² Wene arambehri áhwárótaqkákáq íópeq kiu tanáhráqsábéákáq teawátáuge. Wegá marakóipeq míotaq wehuke eqmaq suanieéna omaq sitowe. Manikáne Awanka Sísá iwíáh atowana wega íópeq kinaútaq omaq sito ke síwáhnorúwe.

³ Téhwe Sísá awankátaq táhpague pukéna anehe oga úkéna mó wehekáh mó wehekáhnue omaq sito keba séyééna wewe sokigi aritowara tagowe. Tagowana 40 wehekáh miraéna Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teríuwe.

⁴ Mi tanáhráq sega momiwíuríótaq Sísaga mahraréna, Sarúsarama suwahpeq apubúue sueq pokiyehboq Nániboga eqmarahna aní tuinayabé wensabé áwénunoro. Menah Nániboga eqmarahna aní éhweh teíyátáuge.*

⁵ Naho Sóniga wání meriuwana Manikáne Awanka áhníbórá tunse iteba mía míainkehe úwe.

⁶ Mó tanáhráq eqmaro kega momiwíuríótaq sega Sísansabé kasenéra, Ísara ke iteitene marakóraq amahnága wahnahnoro aitaníbo uwe.†

⁷ Uwana Sísaga sensabé, Nániboga moke mi tanáhráqkákáq wéhékáhnkakaq wahnahnire. Minawé íre iteitene arambehri puq itega mi tanáhráqkákáq wéhékáhnkakaq íre tagariáhwe.

⁸ Minawé íre tagarawéq mahraue tagariagehe. Manikáne Awanka iteba tuinaraq ite págege aitaahnaq itega íné éhweh mah kehiná kéhíná korerigéhe. Sarúsarama suwahpeqte kéreq moke mó Súría marakórápéqté kéreq Sámária marakórápéqté kéreq moke mah kehiná kéhíná korerigéhe úwe.

Sísá íópeq kibekú ehwehne.

(Máhka 16.19-20; Áruká 24.50-53)

⁹ Mah kehiná kéhíná korerigéhe úwana eqmaro kega tagotaq Sísá tumerowana íópeq kire írábúyápipeq kibekúwe.

¹⁰ Kibekúwara sega íópeq awahnkanue tagaríowara taberábe korosíákáq ánitégá iriwe míóye.

* **1:4:** Sísaga eqmarahna anímé Manikáne Awa mire. Áruká 24.49, Sóni 14.16-17, Eqmaro 2.33 tagáhno.

† **1:6:** Sísá marakóipeq tutaq Aroma kegá Ísara kené marakó págegeue wahnahnuwara áhnte kegá iwíáhéra, Wegá Aroma ke kaqsuena iteitensabé, Wahnahnoro aitankéhe iwíáhuwe.

¹¹ Iriwe méra sensabé, Kehrari marákórápéqté kéó, aneqsabé iriwe méq íópeq ebitiaho? Sísaga ite iuwena íópeq pokiraq tagahwe. We amahnága pokinserah mókake tuinawire uye.

Súrásane arambehri awaq mio ehwehne.

¹² Uyara eqmaro kega Óríwi sawéhrápéqté tunse Sarúsarama suwahpeq wahtotaq tueaguwe.

¹³ Tueagéra sega kaegaeu nah abobóráhpeq kíúwe. Sensíwíqmarimé mahraue Píta, Sóni, Sémisi, Ehntaru, Pírípi, Tómáhsi, Pátórómíyu, Mátíyu, Ápíasane ahninkáwá wenáwíq Sémisi, ebeh ehwéh iriaréh ání wenáwíq Sáimóni, mó Sémisine ani wenáwíq Súrása mirauega kíúwe.

¹⁴ Sereq Sísane ábákawaréhreq wenanoreq mó inínsónseqka sirupipeq peh morá íwíáhue moráráq púreq aruqaruruwe.

¹⁵ Mó wehekáh sega mirautaq 120 ke áhnte Sísá tagariáh kégá momiwíuríówe. Píta iriwe ména mahraréna,

¹⁶ Nánuwahraho, naho Manikáne Awanka Tébiti iwíáh atowana Súrása éhweh sehiranúwe. Súrásaga Sísane naruo kowerironsabe mi sehirá aiq pútaraguraire.

¹⁷ Sísaga Súrása omaq atowaq Súrásareq itereqka moráráq arambehriuraune úwe.

¹⁸ Súrásaga Sísane naruo kowerironsabe móne meyowara mi monéráté marakó paiqmárówe. Súrásaga sáwéhrapeqté ayahqno maraipérué surahúwana wene ayahba tapoagúwe. Wene ayahba tapoague wene ayamárí pehrápeq sahaúwe.

¹⁹ Wega miraúnsabe moke Sarúsarama suwahpeqte kégá irera mi marakóyábé áwírume sene ehweh Ákérámae atówe. Mi awíqmé Korahq Marakóe atówe.

²⁰ Píta Súrása éhweh mó mahraréna, Buk Songipeqté éhwéhnká aiq mahraréna,

Wene mátabu susa matábú kanae. Mó kégá mitaq íre míáhro arito ire. *(Buk Song 69.25)*

Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Mó anínká wene arambehri awaq miankéhe ire. *(Buk Song 109.8)*

²¹⁻²² Sóniga Sísá wání meawátáitaq táhmaro kégá Sísá kétéwe. Sega kékérué Sísaga oga úkuraitaqkákáq íópeq kiraitaqkákáq tagarowe. Mó ke Sísá éhweh terigeheéq mina tahnsa Sísá kékéri aní iwíáhue omaq atanéhe úwe.

²³ Píta mi ehwéh teriuwara sega téhraníté omaq sitówe. Mó aní wenáwíq Máhtíásae. Mó aní wenáwíq Sósépaé. Sósépawe we mó awíq Pásábae. We mó awíq Sásátae.

²⁴⁻²⁵ Sega mahrarue púreréra, Itene Wahnahno, arega ómi kehináne sirupipeqté íwíáhwé aiq tagariahne. Arega eqmatona arámbéhrí Súrásaga aiq suena ahbabárorabeq pokuraire. Wene arambehri mirainkeheé arega omaq atahna aní sokigi aio éra púreruwe.

²⁶ Manikánka omaq ato aní taganeheéra sega káriq ebáh tuparuqme tagéra Máhtíásawe Súrásane arambehri mirainkehe atówara we Sísá kéro ke, airápété morá kéreq arambehriúno átówe.

2

Manikáne Awanka tu ehwehne.

¹ Asiu kené siahreraq ko tanahráq áwíq Péntíkósie.* Ebeqte wehekáh sutaq Sísá tagariáh kégá moke peh morábí sáhuríówe.

* **2:1:** Péntíkósiyabé éhwéhmé púku anehepeqte séhírámé “Manikáne Púkuipéq Kéh Áwahe Éhwéhne” ue kéhrabeq tagáhno.

² Sáhuriówana íópeqté éhwéhnká anotah soíríqká uu inserahnúwara ómi nahupeq tútuue míó kega apubúue írówana

³ anehbí irobina tahnsá náneqmarí ábóraragúwara tagowe. Tagowara irobina abae ague mó anípá mó anípánue abae agúwe.

⁴ Manikáne Awanka sirupipeq tuména iwíáh arito púara sega mó kehináné kambare ehweh iraruwe.

⁵ Mi tanáhráq áhnte Asiu ke mó kehiná mó kehiná suwahpeqte Sarúsarama suwahpeq sewíówe. Mi ke Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh ké wóe.

⁶ Segá mi ehwéh irera sega morábí sáhurawéra írówarawe Sísa tagariáh kégá mó kehiná mó kehináné ehweh iraruwe.

⁷ Iraruwara seyene ehweh irarunsabé író kega áhtenéra, Árahue irareo éra iwíáhue tagowe. Segá áhtenéra mahraréra, Iteitene ehweh irare kewé se peh morá Kehrari marákórápéqté ké wóe.

⁸ Segá iteitene ehwehmarí irarewaq irone. Segá itene ehweh árahue irareo?

⁹ Ite Pátía kewé Míría kewé Érámi kewé Mésópótémía marákórápéqté kewé Súría marákórápéqté kewé Kápárosía marákórápéqté kewé Póntúsa marákórápéqté kewé Esia marákórápéqté kewé itene ehweh irarewaq irone.

¹⁰ Párigía marákórápéqté kewé Pámbría marákórápéqté kewé Ísipi marákórápéqté kewé Áribía marákórápéqté kewé Sáiríni suwahpeq wahtotaq mi kewé Aroma suwahpeqte náhnsó kewé itene ehweh irarewaq irone.

¹¹ Mi kewé Aroma suwahpeqte náhnsó kewé táhmaro Asiu keúrú míáhwe. Mó mitaqté ké Asiu kené sánsá mero ke míáhwe. Kíríti marákórápéqté kewé Árebía marákórápéqté kewé moke mi kegá itene ehweh irarewaq irone. Manikánka págege arámbéhrínsabé sega irarewaq irone. Moke iteruwahraha irarewanserah itene ehwehmarí irarewaq irone uwe.

¹² Segá áhtenéra sene sirupipeq iwíáh kikiréra, Itene ehwehmarí árahue irarewapómo? Aneq sansápómo uwara

¹³ mó kegá siwiréh aritera, Segá peh píah nah puara múguwahgu ehwéh irarewe uwe.

Pítaga pahsuo ehwehne.

¹⁴ Uwara Pítareq airápété moráue eqmaro kereqka iriwe míówe. Pítaga mipi sáhurió keyabé anotahtaq teriena, Sarúsarama suwahpeq kaegaeo kereq moke mó Asiu kerero, ehweh teiníboq írátíáhro.

¹⁵ Abehq wání nah puara múguwahgu ehwéh irarewe eme írakaumo. Amahnága pópoqnah peh ákáhtaq kéhrana íre píah né tanahráre.

¹⁶ Mó kené ehweh irarensabé Manikáne ehweh irarú ani, Sóériga mahraréna,

¹⁷ Manikánka iraréna, Anehe tanahráq Néniwa mah kehiná kéhínápá eqmaq auwaníe. Néniwanka néne ehweh iwíáh aritahnara itenahnimáhqsonseq iteriyahumáhqsonseqka ehwéh irarigehe. Itene mahbi-gauné siwanka tagagehe. Orerónká áónáh tagagehe.

¹⁸ Mi tanáhráq néne arambehri mirao weh áhrébá néniwa eqmaq auwaníe. Néniwanka néne ehweh iwíáh aritahnara ehweh irarigehe.

¹⁹ Íópeqté íre tagariáh náneq sokigi ainíe. Marakóipeqté moq págege sansá sokigi ainíe. Korahqkakáq irakáq áúnínaakáq tagagehe.

²⁰ Pópoqnah sunkíkíraginae. Íótaq korahq tahnsa tautáúraginae. Miraínagake anotah Wahnáh ánínka págegeue wahnahnína tanáhráq áhníbóránire.

²¹ Are néne Wahnah míahno ue níáhrabira kewé kaweraritanauge ire úwe. (Joel 2.28-32)

²² Pítaga mó mahraréna, Ísara keo, mó ehwéh kawerue írátíáhro. Sísá Néhsara suwahpeqte ání éhweh teiúge. Wegá Manikáne arambéhri mirainkeheéna Manikánka Sísá omaq atowe. Minayabe tagariageheéna Manikánka págege atáráire. Págege atáráirana wegá íre tagariáh náneqkakáq págege arámbéhriákáq sokigi aitaráire. Itene iuranka tagahnsabé aiq ahtebahwe.

²³ Naho Manikánka iwíáhue tagarionserah menah itega Sísá táhtoqme ahbabáq ke móríátówara sega awankátaq táhpatowana putiaraire.

²⁴ Sísá íre airaiq pusa ání míahrahurai puana Manikánka érorahirabeqte iriatena oganúq atáráire.

²⁵ Naho naho Tébiti, Sísane aigaqnaga íre wewensabé irarena peh Sísansabé teiena, Néne Wahnahnka ínéreq mía míaime tagaríóge. We néne niyah púpeq mía míai puana íre áhreúge.

²⁶ Minayabe nirupipeq eyoyóire. Néne níwéhrate iwíáh íwíáh atóge. Íné pukonaraq arega oganúq intaniewóne íwíáhuge.

²⁷ Íné pukonarabeq arega néniwa íre nuwankéhe. Peh oganúq intankéhe. Arene kaweq aniné ninonka íre karekinawire.

²⁸ Arega oga mía mía ahtápéq sokigi aníátóne. Arereq mía míaúya puana nirupipeq eyoyóinawire úwe. *(Buk Song 16.8-11)*
Mi ehwéhmé Tébitiga teiuwe.

²⁹ Pítaga mó mahraréna, Nánuwahraho, itene igaqna Tébiti éhweh pahsuqme teiníe. We naho putiowara maisarówana wene kárékú anónká amahnága maisia máiq mahtaq kéhre. Minayabe íre wewensabé iraréna peh Sísansabé irarúwe.

³⁰ Tébitiwe Manikáne ehweh irarú ani ména Manikánka mirainauge ú ehweh írátíowe. Manikánka naho Tébiti teawena, Amahnága arega wahnahnónanserah mókake arenanahga wahnahninkehe. Peh aiq pútariahnsanuge únsabe

³¹ Manikánka mirainau arámbéhriyábé Tébitiga ahtebówe. Ahtebéna we aiq tagariomé Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna omaq ato aní oganúq atanawire. We pukirabeq íre auwanawire. Wene anonka íre karekinawire. Peh oganúq atanawire tagariowe úwe.

³² Pítaga mó mahraréna, Manikánka Sísá iriatena oganúq atowaq ite moke tagarawéq teiune.

³³ Manikánka Sísá wene ayah púpeq atowana anotah Wahnáh ání míaraire. Míarairana Manikánka teawátáinserah Wenawa Sísaba eqmatairana Sísaga Manikáne Awa iteba eqmaréhre. Minayabe itega amahnága aiq tagariáhwe. Itega íráh éhwéhmé Manikáne Awanka iwíáh aitéh éhwéhne.

³⁴ Tébiti pukútaq wene anonka íópeq íre kiuwe. Minayabe íre wewene anonkansabé peh Sísá íópeq kiunsabé irarúwe. Wegá mahraréna, Itene anotah Wahnáhnká néne Wahnahnsabé, Niyah púpeq kiwíahno.

³⁵ Mókake arene naruoakáq wahnahnarito ataníe irarire úwe. *(Buk Song 110.1)*

³⁶ Pítaga mó mahraréna, Ísara keo, ite ómi kawerue iragéhboq írátíáhro. Itega Sísá awankátaq táhpareq subiq sutowe. Manikánka mi anínsabé, Are ínéga omaq ató aní móne. Anotah Wahnáh ání míahno atáráuge úwe.

Áhnte wehekéqká Manikánsabe aiq pútare atera wání meyo ehwehne.

³⁷ Morábí kiranéhnurió kega írówana mi ehwéhnká sirupipeq pówe. Sirupipeq pówara sega Pítareq mó eqmaro kereqsabé kasenéra, Iteruwahraho, aneq miraonehknono

³⁸ úwana Pítaga sensabé, Itene ahbabáq kaqiuwankéhboq itene ahbabáq sansa sueq Sísansabé áhraboro. Sísansabé áhrabéq wání meyháero. Mirairataq Manikánka itene ahbabáq kaweraitena Wenawa iteba eqmarankéhe.

³⁹ Itereq itene animárínseq íre wahtopeqte kéreq ómi mirairataq Wenawa iteba eqmarankéhe. Maniká itene Wahnahnka ómi omaq sito kega mirairataq Manikánka Wenawa iteba eqmarankéhe úwe.

⁴⁰ Pítaga mi keyábé áhnte mó págege ehwéh pahsuqme teriena, Manikánka kaweraitankéhboq mó kegá ahbabárorabeq sueq kaweqtaq míáhro úwe.

⁴¹ Áhnte író kega wene ehwehnsabé aiq pútare atówara wání meriúwe. Wání meriúwara mi wehekáh sega Pítarehba kobaritawe míówe. Peh íregáritaq wehekéq 3 táhúséni (3,000) wehekéqká kobaritawe míówe.

Peh morá íwiáhurió ehwehne.

⁴² Seba méra Pítareq mó eqmaro kereqka síwáhnoru ehwéh irera peh morá íwiáhuwe. Peh morá íwiáhéra sene tópah mewe moráráq néra moráráq púreq aruqaruruwe.

⁴³ Manikánka págege aritowara Pítarehga áhnte otáq sánsá mirauwe. Mirauwara moke tago kegá áhtenuwe.

⁴⁴ Moke Sísansabé aiq pútare ató kega moráráq méra sene ménsámehnsánsabe peh morá íwiáhuriówe.

⁴⁵ Sega sene ménsámehnsátate méyó moné mewera Sísá tagariáh tábónáh ké náriúwe.

⁴⁶ Mó wehekáh mó wehekáhnue sega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq séyéuwe. Séyéera pokue sene nahmarítápéq táhutahuq moráráq naruq naruowe. Sirupipeq eyoyóuwara táhutahuq moráráq naruq naruwe.

⁴⁷ Sega Manikánsabe iwíáh iwíáhuwara moke tago kegá iwíáhéra, Kaweq kee uwe. Mó wehekáh mó wehekáhnue áhnte mó kegá Sísansabé aiq pútare atówe. Aiq pútare atówana Manikánka se kaweraritowara Sísansabé aiq pútare ató ke áhnte aguwe.

3

Soriqnah ani kawerato ehwehne.

¹ Tunsorerutaq Asiu kegá púreq aruqarurotaq Pítareq Sónireq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq seyeherauye.

² Mi nah méhpeh áwíq Kaweq Mehpehne. Mitaq soriqnah ani tútuue míowe. Wenanoga maqmarotaq soriqnah ani maqmarowe. Mó wehekáh mó wehekáhnue wene iyahnabo animárínká meqmera mi mehpeh móata móatauwe. Nahupeq kúra keyábé ineh inehinkeheéra meqmera móátówe.

³ Wega Pítareq Sónireq nahupeq kibekoyehera uyataq tagéna, Náníétao úwe.

⁴ Náníétao úwana Pítaga we ebitáwéna wensabé, Ite tagáhno úwe.

⁵ Úwana wega se tagéna iwíáhéna, Aneqpopoq nánigéhe iwíáhúwe.

⁶ Iwíáhúwana Pítaga wensabé, Íné íre móneakáq ání múge. Mirainieu naneg teawiníe. Néhsara suwahpeqte ání Sísá Karáhé áwírue teawúge. Iriwe nogo atóge úwe.

⁷ Miraréna wene púpeqte áyáhnkárátáq táhtoqme iriatowe. Iriatowana wene aiaurankakaq aigaránkákáq apubúue págege agúwe.

⁸ Págege agúwana mi anínká suansúá keirigue nogena nahupeq kierirowe. Kierirena wega nogena ahkuagu ahkuaguéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe.

⁹ Manikánsabe iwíáh iwíáh atowara ómi nahupeq míó kega we tagéra,

¹⁰ we Kaweq Mehpéhtáq tútuue ineh inehéwéh ání míre uwe. Wene aigárá kaweragúnsabe, Éhneh. Aiq kaweragire éra áhtenuwe.

Pítaga mitaq míó ke teriu ehwehne.

¹¹ Kaweragú aninká Pítareq Sónireq táhtorowara ómi tago kegá áhtenéra pehbeheráh seba suwe. Anotah wahnáh wenáwíq Sórómóni Asiu kené wahnah míotag pearó owewéhpéhtápéq suwe.

¹² Suwana Pítaga tagéna sensabé, Ísara keo, we kaweraginsabé aneqsabé áhtenoo? Itewe aneqsabé ebitiaho? Ite págege anité méta kaweratehye íwíáho? Manikánka itensabé, Kaweq anité wóye aitéhnsabé kaweratehye íwíáho? Írakaumo. Íre itegae.

¹³ Manikámé we Ébárahmareh Áhísáhkireh Sékópáreh itene igaqnaréhne Maniká ména wewega mah aní kaweratéhre. Áhnte kegá wene arambehri awahbeh aní Sísawe, Anotah aní míéhre atageheéna kaweratéhre. Sísá marakóipeq míaraitaq sega we subigeheéq itega táhtoqme naruo kebá meqmeq móátárówe. Wahnah aní wenáwíq Páhírátiga, Sísá íre ahbabáq aní púana pugeq auwaníe íwíáhurairaq itega ahqáho atárówe.

¹⁴ Manikánsabe arutaboiri anímé kaweqtaq mía míaurai anímé itega ahqáho atárówe. Peh mó ke subiq sutai aní pugeqio urowe.

¹⁵ Oganúq itahráhi aní subiq sutowe. Itega Sísá subiq sutowana Manikánka iriatáráire. Minayabe Sónireq Inéreqka itene iuranka tagéta teiuye.

¹⁶ Sísansabé aiq pútare ateta wenáwírue áhrabúya puana wega mi aní kaweratéhre. We awaho aní míéhraq tagahwe. Sísansabé aiq pútare atoyanka mi aní kaweratéhraq tagahwe úwe.

¹⁷ Pítaga mó mahraréna, Nánuwahraho, itereq itene wahnahmarínseqka Sísá subiq sutotag we Manikáne ahninkáwá míéhnsabé itega íre ahtebarowe. Íre ahtebéq pehipi subiq sutowe. Minayabe aiq tagaríóge.

¹⁸ Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara ómiga mahraréra, Manikánka omaq ato anínká pukina ínaraq anotah érinawire uwe. *(Aisaia 50.6, 53.5)*

¹⁹ Minayabe Manikánka itene ahbabáq kaqiuwankéhboq itene ahbabáq sansa sueq wensabé áhraboro.

²⁰ Mirairataq Manikánka itene irupipeq eyoyó aitankéhe. Sísá Karáhé itene Wahnah míankeheéna Manikánka omaq atowe.

²¹ Amahnága Sísá íópeq mía míaire. Manikánka wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara naho mahraréra, Mókake Manikánka moke kawerinkehe uwe. Amahnága Sísá íópeq ména mi tanáhráqsábé áwénunire.

²² Mósísiga itene igaqnansabe naho mahraréna, Maniká itene Wahnahnka wene ehweh irarinkeheéna itereq miónarabeqte aní eqmarankéhe. Inéga mirauraunserah eqmarahna anínká mirainkehe. We sínaraq irarína ehwéh moke kawerue íráhro.

²³ Wegá irarína ehwéh íre íréhra kewé pukigehe. Manikáne animarí míéhrahabeqte kaqsuahnaraq pukigehe úwe. *(Lo 18.15-19)*

²⁴ Manikáne ehweh irarú aní Sáhmúériga Sísá tutai tanáhráqsábé irarúwe. Moke we anehe su animarí, Manikáne ehweh iraru animarínseqka moq amahnága tánáhráq, Sísá tutai tanáhráqsábé iraruwe.

²⁵ Manikáne ehweh iraru kewé itene igaqnaréh wóe. Íre peh morá itene igaqnaréhyabe iraruwe. Moke itensabéákák iraruwe.

Manikánka itene igaqna Ébárahmansabé naho teawena, Arenahninká mah marákó marákóipéq mó kahnáh mó kahnáhnue kaweraritankéhe teawuwe éna

²⁶ Manikánka wenahni wene arambehri awahbeh aní iriatena ebeq ite Asiu keba eqmataire. Itene ahbabáq kaqiuwankeheéna wenahni eqmataire úwe.

4

Pítararé karábúsiipéq mórító ehwehne.

¹ Pítareq Sónireqka Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq míó keyabé síwáhnoruye. Síwáhnoruyataq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté wáhnáh párisíreq Sáyúsi kéreqka suwe.

² Pítararéga síwáhnoréra, Sísa oga úkurainsabé mókake pukira ke mó oga úkoneherawoe uyara mina su kegá írówe.

Irera sene ehwehnsabé anotah abíáhnsánéra

³ Pítararéba sure táhtoqme meriqmera karábúsiipéq mórítówe. Íó tupekútaq puara ahbiahipeq kotiigeheéra mórítówe.

⁴ Mi wehékáh áhnte író kega Sísansabé aiq pútare atówe. Peh íregárita wéh 5 táhúséni (5,000) wehgá aiq pútare atówe.

Sega Pítararéyábé ehweh arító ehwehne.

⁵ Ahbiahipeq Asiu wáhnáh kéreq Asiu kené aboawah wehreq Mósísine ehweh síwáhnoru kereq Sarúsarama suwahpeq sáhuríowe.

⁶ Sáhuríowana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wáhnah wenáwíq Ánása míowe. Ánása wenawahrah sensíwíq Káiyápásareh Sónireh Árékásántareh mó wenáwáhráhreqka moráráq sáhuríowe.

⁷ Mitaq sáhurawéra, Meriqme sero uwana Pítareq Sónireq meriqmera seba mórítówe. Mórítowara mipi sáhurío kega kasenéra, Insega págege aítaráiraq mi soríqnáh aní kaweratároyo? Inse áwírue kaweratároyo uwe.

⁸ Uwana Manikáne Awanka Píta págege atena iwíáh atowana Pítaga sensabé, Wáhnah kereq aboawah wehrero, Írátíáhro.

⁹ Soríqnah ani séhréh atáráuyansabé inse áwírue kaweratároyo kasenoo?

¹⁰ Itereq moke Ísara kereq iragéhboq írátíáhro. Itega Sísa Karáhé Néhsara suwahpeqte aní awankátaq táhpatowana putiaraire. Putiarairana Manikánka iriwe oganúq atáráire. Sísa Karáhé págege aní miéh púana wénáwíq áhraburayansabé soríqnah ani kaweratáráire. Kaweratáráirana ite miáhrabeq we amahnága awaho ani miéhre.

¹¹ Nah pearáh kegá wahq awanká tagéra, Iroke awankáne éra sutowana anehe mi wahq anotah kawéq wáhq úkire.* (*Buk Song 118.22; Aisaia 28.16*)

Mina inserah itega Sísansabé ahqáho atárowana we anotah Wáhnáh aní úkuraire.

¹² Peh morá Sísaga webataq itene ahbabáq kaweraitáhráhire. Peh morá Sísa áwírue ahrabo ke wega kaweraritankéhe. Mah marákó marákóipéqmé mó morá ánínká itene ahbabáq íre kaweraitáhráhire úwe.

¹³ Pítareq Sónireqka míó keyabé íre áhreia ehweh pahsúoyansabé wáhnah kereq aboawah wehreqka író kega áhtenuwe. Áhtenéra iwíáhéra, Se íre sigaruuroya anité peh wahba arámbéhríráté anité wóye iwíáhuwe. Iwíáhéra, Sewe Sísa kétóya anité wóye uwe.

¹⁴ Wene aigará kawerato aninká Pítararéba míowara tagéra mó ehwéh mi tanáhráq íre irarerahuwe.

¹⁵ Íre irarerahunsabe wáhnah kereq aboawah wehreqka Pítararé kaunsíri kegá momiwíurabeqte máhpeq sitera sío síouwe.

* **4:11:** Mátíyu 21.42 aigarápéqté éhwéh tagáhno.

¹⁶ Sío síoéra, Mi aníté aneraruanéhnkono? Segá ótaq sansá aiq pútaq mi-rauroyara moke Sarúsarama suwahpeqte kégá tagariáhwe. Segá kaweratóya ehwéh itega íre epéq suahráhúne.

¹⁷ Mi ehwéh abae agínehboq págegeue ehiya míáhta aritanéhe. Mó ke Sísá áwírue síwáhnoriyeho ue terianéhe uwe.

¹⁸ Terianeheéra Pítararé síáhrabéra sensabé, Sísá áwírue mónkakákq síwáhnoréta teríyehboq túbáh agotao ue teríúwe.

¹⁹ Teríúwara Pítareq Sónireqka sensabé, Manikáne ehweh sueta itene ehweh íréhyataq Manikánka itensabé kaweróye aitankéhbo? Írakaumo. Minayabe iteitega iwíáhue tagahro.

²⁰ Itega tagéta irátáuya ehwéh íre ehiya míahrahúye. Peh teri terinoye-hetauye uye.

²¹ Soriqnah ani kaweratonsabe ómi kegá Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe. Minayabe wahnah kegá iwíáhéra, Mó kegá itensabé sibiahnsa aitehboq Pítararé pehragaritanehe uwe. Segá Pítararéyábé, Subónehboq Sísane ehweh mónkakákq íre teríétao éra kaqsúówe.

²² Kaweragú aní 40 opéq peh soriqnah ani míowe.

Sísá ehweh terigheéra págege aito ue púreru ehwéhne.

²³ Kaqsúówara Pítararéyábé sensuwahrahba pokuye. Pokéra Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq Asiu kené aboawah wehreqne ehweh teríúye.

²⁴ Teríúyara irera Manikánsabe moráráq púreréra mahraréra, Itene anotah Wahnáhno, arega íopeqkákákq mah marákó marákóákákq sóreq wanínkákákq miraróne. Moke mahnana kéh náneqkákákq miraróne.

²⁵ Arene arambehriú ani, itene igaqna Tébiti Arenawanka iwíáh atowana sehiranue mahraréna, Nahnsó kewé aneqsabé anotah abíáhnsánoo? Aneqsabé ehweh pehipi moraenoo?

²⁶ Mah marákó marákóípéqté wáhnáhmárínseq anotah anímárínseq ebehoneheéra sokah sokahowe. Manikánseq wega wehuke merinkeheéna omaq ato anínseqsabé kotioneheéra morábí sáhuriáhwe úwe éra púreruwe. *(Buk Song 2.1-2)*

²⁷ Segá mó púreréra, Tébitiga naho sehiranúmé amahnága iteruwahpeq Sísá suboneheéra sorupariarowe. Kaweq arénáhní arega eqmarahna aní Sísá suboneheéra sorupariarowe. Érórtireq Póntiása Páhirátireq wáhnaupéqté kéreq Ísara kereqka Sísá suboneheéra sorupariarowe.

²⁸ Arega naho págege iwíáhue miraóna iwíáh anehe kaqme miraurowe. Arerega mina iwíáhóna puara sega menah miraurowe.

²⁹ Anotah aníno, amahnága sega itensabé, Subónehboq túbáh agotao eme aiq irahne. Ite arene arambehriúna anímáí múné. Minayabe ite íre áhreiá peh arene ehweh págegeue irarenehboq séhréh aito.

³⁰ Arene ehweh irarenaraq awahre ke kaweragigehboq arene ayahtate táhtoro. Sísá arene arambehriyabé awahbeh aní áwírue áhrabonaraq ótaq sansámáí miraúno éra púreruwe.

³¹ Púreruwana momiwí nah míu míuúwana Manikáne Awanka sene sirupipeq tunse séhréh arito púara moke sega íre áhreiá Manikáne ehweh págegeue iraruwe.

Ménsámehnsá morábí matawéra tabonah ke náriú ehwehne.

³² Moke Sísansabé aiq pútare atáh kégá peh morá iwíáhéra sene ménsámehnsá morábí matíówe. Mahna peh morá néne wíre íre iraria peh morábí matíówe.

³³ Eqmaro kega Sísa oga úkú ehweh anotah pagégéue irare irareuwana Manikánka séhréh aritowe.

³⁴ Sísa tagariáh kébáté mó morá tabonah ani íre míowe. Segá iwíáhutaq sene ménsámehnsá paimaq paiqmaréra meyó moné mewera

³⁵ eqmaro ke náriúwara eqmaro kega tabonah ke saraqme náriúwe. Minayabe tabonah ke íre míowe.

³⁶ Wehukení wenáwíq Sósépa míowara eqmaro kega mó awíq Páhnábásae átówe. Mi awíq Páhnábásawe áwahewé séhréhi aníne awíq míre. We Sáipára marákórápéqté ánínéna Áriwái káhnáh aníne.

³⁷ Wene marakó peh ákáhtaq éberiopeq paiqmarena meyó moné mewe eqmaro ke siuwe. Segá tabonah ke saraq miageheéna Páhnábásaga siuwe.

5

Ánáníásireq wene ahrereqka Manikáne Awa áhwárawe tagoya ehwéhne.

¹ Mó akéqká iwíáhue mó sansánuye. Wehukení wenáwíq Ánáníási wene ahre awíq Sapairae. Sene marakó peh ákáhtaq éberiopeq paiqmarera móne meyóye.

² Ánáníásiga mi moné saime ebeqtaq kopéqmarowana wene ahrega tagówe. Tagówana wega mó akáhtáq mewe eqmaro keyabé péhenue peh ákáhtaq moné náriuwe.

³ Náriuwana Pítaga wensabé, Ánáníásio, owainawanka iwíáh atéhrah aneqsabé mira iwíáhhono? Arene marakó paiqmarahna moné ákáhtaq kopéqsuahnayabé Manikáne Awansabé péhe éhwéh teawene.

⁴ Arene marakó íre paiqmarahnaraq tahirí peh arerene kagai iripo? Arene marakórate paiqmatona moné peh arerene matiarona wino. Arega, Móne ákáhtaq kopéqsue péhe éhwéh teriníe iwíáhhóna wino. Arene arupipeq aneqsabé ahbabáq iwíáhhono? Íre peh wehukeyabé Manikánsabe moq péhe éhwéh teawene úwe.

⁵ Úwana Ánáníásiga mi ehwéh irena aunúnkaq márunsurahue putiowe. Putionsabe író kega anotah ahténéra áhre aguwe.

⁶ Mibeqté máhbígáúnká séra pukú aniné anonka ambantataté úbíqme sehgiwera mómaisarówe.

⁷ Ánáhkawagá wenawehq putíéhre u ehwéh íre irena apahtáro áhwáh sótaikúwana suwana

⁸ Pítaga wensabé, Marakó paiqmarehyame mahraue moné meyhoyo úwana kowe mirauwe meyoje úwe.

⁹ Úwana Pítaga wensabé, Itega iwíáhétawe Manikáne Awa áhwárawe tagayehe iwíáhhewoyo? Arenawehq maisaráh máhbígáúnká amahnága kouwekue méhpehnsah seuriáhwe. Segá arenkakáq sehgiwera pokigehe úwe.

¹⁰ Sehgiwera pokigehe útaq mi iní aunúnkaq Pítane aigárátáq márunsurahue putiowe. Putiowara mahbigaunká nahupeq kire putio iní tagéra sehgiwera awehkawa maisaróabeq mómaisarówe.

¹¹ Moke Sísa tagariáh kéreq mó kereqka putióya ehwéh irera anotah ahténéra áhreuwe.

Ótaq sansámárinunsabe éhwéhne.

¹² Eqmaro kega wehuke míopi áhnte otáq sánsámári mirauwe. Asiu kené wahnah aní Sórómóni míotaq pearó oewéhpéhpéq Sísa tagariáh kéga mitaq sáhuria uriauwe.

¹³ Sáhuriówara mó kegá iwíáhéra, Sísa tagariáh kéwé peh kaweqtaq míáh ké wíre iwíáhéra áhtenéra mibeq seba íre suwe.

¹⁴ Áhnte weh áhrégá mó wehekáh mó wehekáhnue Sísansabé aiq pútare atera mó Sísá tagariáh kébá sáharuqaruruwe.

¹⁵ Eqmaro kega áhnte otáq sánsá miraunsabé awahre kega iwíáhéra, Pítane mánkánahnka iteba sótaikínaraq itene awahre kaweraginkehe iwíáhuwe. Mira iwíáhunsabé sene iyahnaboga meriqmera ahtapeq máhriqtaq mórítówe.

¹⁶ Sarúsarama suwahpeq wahtote kereqka awahre kereq owainawanka síwioqno kereq meriqmera mórítówara moke kaweragúwe.

Íopeqté ánínká karábúsiipéq míó ke máhpeq sito ehwehne.

¹⁷ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq wereq míó ke, Sáyúsi kereqka iwíáhéra, Ótaq sansá mirao kega ite kiotaikiyehboq aneraritanéhnkono uwe. Aneraritanéhnkono éra eqmaro keyabé anotah abíáhnšanéra

¹⁸ se táhtoqme wahba karábúsiipéq mórítówe.

¹⁹ Inokáhpeq Maniká miéhrabeqte íopeqté ánínká karábúsiipéqté ónsá siwe eqmaro ke máhpeq sitowe.

²⁰ Máhpeq sitena sensabé, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kowéq moke náneqmarí oga mía mía ehwéh koreriéro úwe.

²¹ Úwara sega ahbiahiperura pokue íopeqté ánínká inokáhpeq koreriéro aritonserah Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq kosíwáhnoruruwe.

Kosíwáhnoruruwara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq wereq míó kereqka Asiu kené aboawah wehreq mó kaunsírí kéreqsabé síáhrabuwe. Síáhrabuwara sure morábí méra párisiwarínsabé, Karábúsiipéq mórítáráu ke koweriráhro uwe.

²² Uwara párisiwarínká pokue karábúsiipéq koragowara eqmaro ke íre míówe. Íre míówara kouwekue sene wahnahnsabé,

²³ Itega tagónawe karábúsiipéqté ónsá paisa tagóne. Karábúsiipéqté wáhnáhmárinká onsarapéq máhpeq iriwe wahnahnatiáhwaq tagóne. Segá wahnahnatiáhwaq onsa siunaraq kabarúna ke íre miáhwe uwe.

²⁴ Uwara Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté párisiwaríné wahnahnseq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínseqka mi ehwéh irera áhtená, Árahiro? Se eheragowamo iwíáhuwe.

²⁵ Se eheragowamo iwíáhuwana sú aninká sensabé, Itega karábúsiipéq sítáro kega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq amahnága iriwe síwáhnorowe teriuwe.

²⁶ Teriuwara Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté párisiwarínseq sene wahnahnseqka pokue Pítareh kowerirera áhreéra, Mó kega ebahtaté subíyeho éra pehwehrue kowerirówe.

Pítarehga sene ehweh ayahqme teríu ehwehne.

²⁷ Koweriqmera kaunsírí keba mórítówe. Mórítówana Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnka Pítarehyabe ehweh aritowe.

²⁸ Ehweh aritena, Sísane ehweh mónkakáq síwáhnoriyeho teiátáu mino. Teiátáume íre ireq síwáhnoronsabé áhnte Sarúsarama suwahpeqte kega Sísane ehweh íráhwe. Itega Sísá subitáúna ehwéh aneqsabé teri terinoo úwe.

²⁹ Aneqsabé teri terinoo úwara Pítarehga mahraréra, Manikáne ehweh anterúéhnehboq wehukene ehwehme árahue iranéhnkono?

³⁰ Itega Sísá awankátaq táhpereq subiq sutowe. Subiq sutowana itereq itene igaqnaréhne Manikánka iriatena oganúq atáráire.

³¹ Oganúq atena wensabé, Niyah púpeq miáhno atena wehuke kawerarito urairana Sísá mitaq ména ite Ísara ke kaweraitéh ání miéhre. Itene ahbabáq súéhrataq wega kaweraitankéhe.

³² Manikánka miraurai naneq tagarionayabé teiune. Íre itebataq teiasa Manikáne Awanka mó teíre. Manikáne sansá mirao kebá Wenawa eqmaréhre uwe.

Pítarehyabe pehragarítáhydro ú ehwehne.

³³ Uwara anotah Asíú wéhwárínká Pítarehne ehweh irera sensabé anotah abíáhnšanéra, Subiq suanehe íwíáhuwe.

³⁴ Iwíáhuwana mibeqté káúnsírí ání wenáwíq Kámária we Péhrasi aní míowe. We Mósísiga sehgióro ú ehweh síwáhnorú ani míowara mó kegá, We ahtebia ání míre íwíáhuwe. Wega iriwe ména, Mi ke wéhuwa máhpeq sito úwara máhpeq sítówe.

³⁵ Máhpeq sítówana wega momiwíu keyábé, Ísara keo, mi kegá miraira naneq irareneheqmé kawerue iwíáh atawéq irarero.

³⁶ Menah wehukení wenáwíq Téúrása ména, Íné anotah aní múge urairara áhnte wehuké 400 wehuké we kétówe. Kétówara mó kegá we subiq sutowara we kété kega wene arambehri auwera abae ague sene nahtapeq sáh poké agurowe. Poké agurowana wene arambehri parabaguraire.

³⁷ We subiq sutowara anehe Kehrari marákórápéqté ání wenáwíq Súrása míarairae. Wahnah kegá wehuke síwíq merotaq mi tanáhráq Súrásareq we kété kereqka kámáhní wahnáh ké subiq suanehe éra ite kámáhní wahnáh ké míaneheqmúne urowara kámáhní wahnáh kegá Súrása subiq sutowana pukuraire. Pukurairara we kété kegá moq abae ague sene nahtapeq sáh poké agurowe.

³⁸ Minayabe teiníboq írátíáhydro. Pehwehrue míáhydro. Máhpeq míáh ké pehragarítáhydro. Mi ehwéh peh seyene iwíáhwé pehipi túbáh agoneherawoe.

³⁹ Manikánka sene sirupipeq mi iwíáh aritéhmé itega íre ahqáho aritahráhuwe. Manikánka itene naruo aní úkínehboq pehwehrue míáhydro úwe.

⁴⁰ Úwara momiwíu kegá Kámáriané ehweh irera Pítareh síáhrabuware suwe. Suwara sega subiqmaro atowara wiahnó karatáté subiqmarowara, Sísane ehweh mónkakáq síwáhnoriyeho teriera kaqsúówe.

⁴¹ Kaqsúówara Pítarehga kaunsírí ke suera máhpeq pokuwe. Sísane arambehri miraunsabé wahnah kegá subiqmáró púra sene sirupipeq eyoyóuwara pokuwe.

⁴² Segá mó wehekáh mó wehekáhnue Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqkákáq wehukene nahtapeqkákáq mahrarue síwáhnoréra, Manikánka eqmaraníe ú aní, ite kaweraitahráhi animé we Sísá wire ue síwáhno aruqaru-rúwe.

6

Sítbénireh omaq sitó ehwehne.

¹ Mi tanáhráq Sísansabé aiq pútare ató ke áhnte úkuwe. Káríki ehwéh iraru Asiu kegá peh morá Asiu kené ehweh író keyabé abiahnsanuwe. Abiahnsanéra ehmuníq éhmúníréra, Wahnah kegá táhutahuq mó wehekáh mó wehekáhnue saraqmaráhtáq peh morá Asiu kené ehweh író kene kéweinínsó áhnte náriera itene kéweinínsó pehgáriq nári nárinowe uwe.

² Úwara mi airápété téhraníte eqmaro kega mó Sísá tagaríáh keyábé momiwíoneheqmúne ue síáhrabuware suwe. Suwara sensabé, Táhutahuq kawerue saraneheéq ite Manikáne ehweh síwáhnoré arámbéhrí suwé anotah íre kawerire.

³ Minayabe íráhydro. Iteruwahraho, mi arámbéhrí miraigehboq itega ite mionarabeqte abapete téhraníte omaq sítáhydro. Mó kegá, Kaweqtaq mía míowe e ke omaq sítáhydro. Manikáne Awanka sereq mía míai ke méra kaweq iwíáho ke omaq sítáhydro.

⁴ Ite eqmaq íúwátái kegá peh púrerue Manikáne ehweh íwáhnoroneheqmúne uwe.

⁵ Uwara moke író kega, Mi ehwéhmé kaweq ehwéhne íwíáhéra wehukení wenáwíq Sítíbéni omaq atówe. Sítíbéniga Sísansabé kawerue aiq pútare ato aní míowana Manikáne Awanka wene arupipeq mía míaéna séhréh atowe. Mó ke sensíwíq Pírípi, Pókóra, Níkánóri, Tímóni, Páménása, Níkóra miraue omaq sitowe. Níkórawe we Ántióka suwahpeqte áníne. Téhwe we wáhnaupéqté ání ména anehemé we Asiu kené sánsá miraúwe.

⁶ Mi ke omaq sitera eqmaro kene siuranabiahtapeq mórítówe. Mórítówara táhutahuq saraqme arámbéhrí miraigeheéra eqmaro kega siyahnkaratáté táhtoqme púrerarítówe.

⁷ Manikáne ehweh áhnte síwáhnoru puara Sarúsarama suwahpeq íregárita q kegá irera Sísansabé aiq pútare atówe. Áhnte Manikáne ehweh mibe q mahbe q arítáh kéreqka mi ehwéh irera Sísansabé aiq pútare atówana Manikáne ehwehnka abae agúwe.

Sítíbéninsabé ehweh ató ehwehne.

⁸ Manikánka Sítíbéni séhréh atena págege ato púana wehuke míórabeq anota h otáq sánsámá rí miraúwe.

⁹ Miraúwara Sáírini suwahpeqte Asiu kereq Árékásántaría suwahpeqte Asiu kereqka Sarúsarama suwahpeq momiwíuwe. Sene momiwí nahtápéqsabé Pugeq Súo Kene Nahne ue áwíratówe. Mi kereq Sírísía marákórápéqté kéreq Esia marákórápéqté kéreqka Sítíbéniba pokue ehwehuwe.

¹⁰ Ehwehuwana Manikáne Awanka Sítíbéni págege ato púana wega ahtebia éhwéh irarúnsabe mi kegá íre ehweh atahráhuwe.

¹¹ Íre ehweh atahráhunsabé sega mó keyábé epéráhpérera, Sítíbéni péhe éhwéh átéhrata q móne náienéhe. Péhe éhwéh mahrarero. Sítíbéniga Mósísireq Manikánseqsabé síéhruru arítaráira q írátáune ero uwara sega móne mewera mi péhe éhwéh teriúwe.

¹² Mi péhe éhwéh teriúnsabe író kereq Asiu kené aboawah wehreq Asiu kené sánsá síwáhnoru kereqne sirupipeq págegeue abiahnsanuwe. Segá Sítíbéniba pokue táhtoqme kaunsíri ke b á móátówe.

¹³ Móatera péhe kegá mahraréra, Mi anínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh nahtápéqkákáq Mósísine sánsánkákáqsabé abehq éhwéhne arítaráire.

¹⁴ Sísá Néhsara suwahpeqte ánínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh sokoruankéhe uraire. Mósísiga teiu sansamé Sísaga sabi iuanie uraira q írátáune uwe.

¹⁵ Uwara moke kaunsíri ke tútuue méra Sítíbéni tagowana wene aru ukiqme míonsabe wene auranabiah íopeqte áníné auranabiah tahnsa ágúwe.

7

Sítíbéniga teriu ehwéhne.

¹ Manikáne ehweh mibe q mahbe q arító kene wahnahnka Sítíbéninsabé kasenéna, Segá irare ehwéhmé aiq pútaqpo úwe.

² Úwana Sítíbéniga mahraréna, Nánuwahraho, kawerue írátíáhro. Naho naho itene igagna Ébárahmaga Áráni suwahpeq íre pokúta q Mésópótémia marákórápéq míowana Maniká anotah pagégé ánínká íopeq auwena Ébárahmaba séna

³ wensabé ehweh teawena, Arene marakówé arenawahrahwe sue teawéna marakórápéq pokúno teawuwe.

⁴ Teawuwana Ébárahmaga Kária kené marakórapeq suena pokue Áráni suwahpeq kowíowana mitaq wenabo pukúwe. Pukúwana Manikánka ite amahnága míona marakórápéq Ébárahma eqmarowe.

⁵ Eqmarowana súwana Manikánka Ébárahma mahtaqté mánakó íre eqatowe. Pehgáriq marakó íre eqatasa peh teawena, Mókake arereq arenanahréhreq iníe úwe. Mi ehwéh teawu tanahráq Ébárahma íre wenahninkákákq ání míowe.

⁶ Manikánka we mó teawena, Arenanahréh mókake wáhnaupéqté kéné marakórapeq míagehe. Mi kegá arambehriraq saiqnaritera subiqmarera áhnte opéq 400 opéq síwíoqnagehe.

⁷ Síwíoqnehra ke kamah arinauge. Kamah ariénaraq arenanahréhga mitaq suera mahtaqté mánakórácq ínénsabe iwíáh iwíáh aintagehe teawuwe.

⁸ Teawu ehwéh ahrreraq kankeheéna Manikánka Ébárahmansabé, Áú amurúrué sansa miraúno úwe. Úwana Ébárahmaga animai wenáwíq Áhísáhki maqatowana abapete apahtáro wéhékáh ména wenahniné áú amurú auwowe. Áhísáhki weh úkéna animai wenáwíq Sékópa maqatowe. Maqatowana Sékópaga airápété téhtaré anímái masitowara wene ahninkáwáreh itene igaqnaréh úkuwe úwe.

⁹ Sítibéniga mó mahraréna, Sékópane ahninkáwáreh airápété téhranité méra se ábárahnahnká sensíbácq Sósépa abiahnsanéra wáhnaupéqté ké eqsitera móne meyówe. Wáhnaupéqté kegá Sósépa meqmera Ísípi marakórápéq móátówana Manikánka wereq mía míaéna

¹⁰ mó kegá we íre kawerató tanahráq séhréh atowe. Ísípi marakórápéqté wáhnáhnká Sósépa áhrabútaq Manikánka kaweq iwíáh atowana Sósépa ahte-bia éhwéh irarúwe. Ahte-bia éhwéh irarúwana Ísípi wahnáhnká, Mah anímé kaweq iwíáhíre éna Sósépansabé, Arega moke Ísípi marakóákákq néne nahtapeqté ménsáméhnsánkákákq wahnahnúno atowe.

¹¹ Mi tanáhrácq Ísípi marakórápéqkákákq Kénáni marakórápéqkákákq anotah ehwéhrotaq áhnte kene sirupipeq umeh aguware moq itene igaqnaréh táhutahuq íre kowe.

¹² Íre kowana Sékópaga Ísípi marakórápéq táhutahuq kéhre u ehwéh irena wenahnimáhq táhutahuq sabaatáhq Ísípi marakórápéq téh eqmaq suowe.

¹³ Eqmaq suowara Ísípi marakórápéq pokéra táhutahuq mewera sene nah-tapeq kouwekuwe. Mi tahutáhúq parabagúwara se Ísípi marakórápéq mó pokutaq Sósépa wewahrehyabe, Iné iteríbácq múge ue pahsuqme teri-uwe. Pahsuqme teriuwana Ísípi wahnáhnká moq Sósépane awahwáreh ahte-bówe.

¹⁴ Ahte-bówana Sósépa wene awahwárehyabe, Nánibo Sékópa meqmeq sero éna eqmaq suowe. Eqmaq suowara awahwárehga sensibo koweqmera áhnte wehekéq 75 wehekéq weba suwe.

¹⁵ Sékópaga Ísípi marakórápéq tuména mitaq pukúwara anehe itene igaqnaréh moq mibeq pukuwe.

¹⁶ Ébárahmaga naho maisaró marakó áwíq Sékéma ebah monératé paiq-marowe. Ámórine ahninkáwárehga, Maisia marakó meyo atówana paiq-marowe. Itene igaqnaréhga pukuwara sene animárínká sene ayahnsa mewera mina maisaró marakórápéq ónapipéq móarówe úwe.

¹⁷ Sítibéniga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga Ísípi marakórápéq mía míaéra peh íregáritaq aguwe. Manikánka Ébárahmansabé marakó iníe teawu ehwéh

áhníbórá mirainaútaq itene igaqnaréhga íregáritaq aguwe. (Stat 15.5; Buk Song 105.24)

¹⁸ Íregáritaq aguwana Sósépa pukúwana Ísípi marákórápéq we íre tagario anínká wahnah aní úkúwe.

¹⁹ Mi anínká wahnahnéna itene igaqnaréhyabe péhe aritena síwíoqnówe. Sene animárínká pukigeheéna wega sensabé, Ani maqmaréhrataq mewe máhpeq súáhro aritowe.

²⁰ Mi tanáhráq wenanoga Mósísi maqmarowana Manikánka, Aiq kaweq aníne íwíáh atowe. Apahtáro ío sega wenabone nahtapeq kopípéq kirabo atówe.

²¹ Apahtáro ío parabagútaq subíyeho éra máhpeq kopípéq áúwówe. Kopípéq áúwówana Ísípi marákórápéqté wáhnáhné ayahunkawagá we tagéna, Kaweq aníne íwíáhéna meqmena wewene ani tahnsa kirabo atowe.

²² Kirabo atowara Ísípi kegá Mósísi áwáhnoruwana we moke Ísípi kené sánsá ahtebówe. Ahtebéna we págege ahtébiá aní úkéna wene ehwehnikakáq wene arambhriakáq págegeue miraúwe úwe.

²³ Sítibéniga mó mahraréna, Mósísi 40 opéq ména, Nánuwahrah Ísara kebá koraganie íwíáhéna koragówe.

²⁴ Peh morá Ísípi anínká Ísara aní subutaq Mósísiga tagéna wenawahrah aní éhnehéna mi Isípi aní subiq suowe.

²⁵ Subiq suena iwíáhéna, Manikánka ínénsabe, Arenawahrah séhréh arito éna omaq intowe. Omaq intonsabé nánuwahrahga aiq tagariáhwe íwíáhúwara wenawahrahga íre tagariówe.

²⁶ Mó wehekáh wenawahrah anité tobehuyataq Mósísiga tagéna ayositanieéna sensabé, Ite morá káhnáh móye. Aneqsabé tobehoyo úwe.

²⁷ Úwana ahbabárate anínká Mósísi pagunsuena wensabé, Insega wahnahnarito teawátairo?

²⁸ Inokáh Ísípi aní subiq sutonanserah íné moq nubiq suaníbo úwe.

²⁹ Úwana Mósísiga mitaq suena pehbeheráh pokue wáhnaupéqté kéné marakó áwíq Míríána marákórápéq kowíowe. Nahnsa aní kowéna mibeqté áhré meyowana téhtaré ánimáíraré maqmarowe úwe.

³⁰ Sítibéniga mó mahraréna, Mósísiga mitaq 40 opéq míowe. Sáwéh áwíq Sáínái wega mitaq wahtotaq abataq marákórápéq noguwe. Mitaq noguwana káriq awánká irarówana íópeqté anínká mi iráipéqté ábóraragúwe.

³¹ Ábóraragúwana Mósísiga tagéna áhtenéna, Wahtotaq koraganie íwíáhéna sútaq Manikánka teawena,

³² Íné arene aigaqnaréhne Maniká múge. Íné Ébárahmareh Áhísáhkireh Sékóparehne Maniká múge úwe. Úwana Mósísiga iransánéna áhreu púana aura íre pankeqme tagówe.

³³ Íre pankeqme tagówana Manikánka wensabé, Íné míó púah arega órira marákórápéq iriwe míahne. Minayabe arene súu ugurúruqme pehipi iriwe míahno.

³⁴ Ísípi marákórápéqté kegá Ísara ke néne animári síwíoqnahtaq tagarióge. Segá uwo uwo aruqarurotaq íróge. Ínéga mibeqté meriqmena móbeq mórítanieéna tumióge. Mósísio, are Ísípi marákórápéq eqmaróge. Pokúno teawuwe úwe.

³⁵ Sítibéniga mó mahraréna, Mósísi itaq mahbí míotaq Ísara kegá wensabé ahqáho atera, Insega wahnahnarito teawátairo uwe. Mina ahqáho ató ánímé Manikánka arenawahrah amahnága Ísípi marakóráq míowah kowahnahne meriqme mérito atena eqmarowe. Mósísi abatapi míowana káriq awánká

irarowana íópeqté ánínká mi iráípeqté ábóraragútaq Manikánka Mósísi eqmarowe.

³⁶ Eqmarowana Mósísiga Ísípi marákórápéq ótaq sansá miraéna mi marákó suena wání aroipéq áwíq Káhtore Waní ayehráq mórítowe. Mórítene mitaq mó otáq sánsá miraéna abatapi mórítene mitaq mó otáq sánsá miraúwara 40 opéq míówe.

³⁷ Mósísiga Ísara keyábé, Manikánka ínénsabe, Néne ehweh korerio éna eqmaq nuwonserah mókake mó wene ehweh terí ání iteruwahrahní eqmarankéhe teniátáire úwe.

³⁸ Mirarena mi tanáhráq Ísara ke abatapi míówana Mósísi seba míowana íópeqté ánínká Sáínái sawéhráq Mósísi ehweh teawuwe. Teawuwana Mósísiga itene igaqnaréh mi ogá mé ehweh teriuwe úwe.

³⁹ Sítíbéniga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga Mósísine ehweh anteruera wensabé íre iuwahbehre éra Ísípi marákórápéqsábé sirutaboiruwe.

⁴⁰ Ísara kegá Mósísine awahwá Árónsábé, Arenábáq Mósísi ite Ísípi marákórápéqté meitái aní aiq taqnobagire. We eheq míehrapómo. It ebeq itáh máníkámáí míagehboq arene ayahnkaratáté maniká tahnsa náneqmarí miraúno uwe.

⁴¹ Miraúno éra itene igaqnaréhga káho áráhq tahnsa náneq mirarówe. Mirarera minayabe titirarera sene siyahtate miraró naneqsabé iwíáh iwíáh atówe.

⁴² Iwíáh iwíáh atówana minayabe Manikánka se suowara sega íópeqté náneqmarínsábé iwíáh iwíáh atówe. Minayabe Manikáne ehweh irarú anínká naho sehíranúwana wene ehweh nka mahraréna,

Ísara keo, itega 40 opéq abatapi méq itega ménkámehnká subiqmareq titiruruwe. Íre ínénsabe iwíáhéq subiqme titiraintárówe.

⁴³ Péhepehe maniká Móríkine séíraté pearó wehuwéhú nahtapéq móateq mi nahnkákáq sehgieq poku pokuurowe. Itega wehyoq tahnsá náneq mirareq wenáwíq Árépánie ateq itene manikáne atarówe. Iwíáh iwíáhoneheéq itega mi pehepéhé máníkámáí mirarurowe. Miraruronsabé Pábíróni marákórápéq seberaebéq eqmaq iuwanauge ire úwe. *(Amos 5.25-27)*

⁴⁴ Sítíbéniga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga abatapi míótaq Manikánka Mósísinabé, Ínénsabe iwíáh iwíáh aintéhna séíraté wéhuwehu nah mahraue pearo úwe. Manikánka Mósísi sokigiúnserah itene igaqnaréhga mirarówe.

⁴⁵ Itene igaqnaréh pukuwara sene animárínká mi seríraté pearó wehuwéhú náh sehgiwera wehukení wenáwíq Sósúa kérowe.

Manikánka itene igaqnaréh séhréh aritena sene naruo kaqsuowe. Kaqsuowara itene igaqnaréhga sene naruone marakó meyówe. Mewera mi seríraté pearó wehuwéhú náh sehgiwera kowíówe. Mi nah áhnte opéq kagaúwana Tébiti Asiu kené wahnah úkéna

⁴⁶ kaweqtaq mía míaúnsabe Manikánka wensabé arutaboirúwe. Arutaboirúwana Tébitiga iwíáhéna, Nigaqna Sékópane Maniká kaweq nahupéq míankehboq pearaníe iwíáhéna Manikánsabe, Arene nah pearaníe úwana Manikánka ahqáho atowe.

⁴⁷ Ahqáho atowana wenahni Sórómóniga Manikáne nahtapeq pearowe.

⁴⁸ Pearowana Manikánka anotah aní mía míai puana wega íre peh morá wehukega pearáh náhtápéq mía míaire. Minayabe wene ehweh irarú anínká mahraréna,

⁴⁹ Itene Wahnahnka mahraréna, Íópeqmé néne wahnahnu síáh tahnsane. Mah marakó marakówe néne nigúnúbá tahnsane. Minayabe íné moke íópeqkákáq mah marakó marakóákáq wahnah wahnahnuge. Minayabe aneq nah peintanéhbo? Íné íre ahreno aní múge.

⁵⁰ Ínébataq ínégá moke mah marákó márákórápéqté náneq miraráhwa mino ire úwe teriuwe. *(Aisaia 66.1-2)*

⁵¹ Teriena Sítíbéniga mó mahraréna, Ite saiyoue píribahri ke wóe. Itene irupipeq íre irasa, ahre parosa ké wóe. Ite Manikáne Awansabé ahqáho atáh ké wóe. Itene igaqnaréhga miraunserah itega amahnága miraowe.

⁵² Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh iraru ke moke síwíoqno mino. Íre áwíoqno aní insebo? Naho Manikáne ehweh iraru kegá mahraréna, Mókakewe kaweqtaq mía míai aní mahtaq tumíanawire uwara itene igaqnaréhga mina iraru ke subiq súówe. Segá miraunserah itega moq mirauowe. Kaweqtaq miéh aní tumíowaq itega táhtoqmeq móateq subiq sutowe.

⁵³ Íópeqté kegá Manikánka sehgióro ú ehweh teiéwaq itega íre ireq mi ehwéh anteruq anteruro mino úwana wene ehweh aiq parabagúwe.

Sítíbéni subiq súó ehwehne.

⁵⁴ Sítíbénine ehweh parabagúwara író kega anotah abíáhnsánéra sirupipeq págege aguwe. Segá Sítíbéninsabé anotah abíáhnsá atówana

⁵⁵ Manikáne Awanka wene arupipeq ména séhréhue págege atowe. Séhréhue págege atowana Sítíbéniga íópeq ebitáwéna Manikáne téhreh naneqkákáq tagówe. Sísawe Manikáne ayah púpeq iriwe míowana tagéna

⁵⁶ mahraréna, Tagahro. Íópeq sawekirana wehukení úkurai anínká Manikáne ayah púpeq iriwe miéhrana tagoge úwe.

⁵⁷ Úwara segá kareéra ahre parotáwéra moráráq peheráh kure Sítíbéni táhtoqme

⁵⁸ panantáwera ahnansahrapeq móatera sene káhq ambántámárí mitaq marówe. Mitaq marówana wehukení wenáwíq Soraga mi ambántámáritáq wahnahnúwara ebahnsa tuparuqme subiq súówe.

⁵⁹ Segá ebahnsa tuparuqme subiq súótaq Sítíbéniga púrerue mahraréna, Sísao, are néne Wahnah mone. Néniwa meyo éna

⁶⁰ arehunseraráq ména anotah ehwéhne púreréna, Néne Wahnahno, sene ahbabáqsabe íre ayahqmaro ue púreréna putiowe.

8

¹ Putiowana Soraga iwíáhéna, We pukime aiq kawerire úwe.

Sorarehga Sísá tagariáh ké síwíoqnowara pokue abae agu ehwéhne.

Mi wehekáh mó kegá Sarúsarama suwahpeq Sísá tagariáh ké anotah-taq síwíoqnowe. Síwíoqnowara segá pokue Súría marákórápéqkákáq Sámária marákórápéqkákáq abae aguwe. Ómi Sísá tagariáh kegá abae aguware peh morá Manikánka eqmaro kega Sarúsarama suwahpeq mitaq míówe.

² Táhmaro kaweq kegá Sítíbéni mómaisarera wensabé sirutaboirera anotah-taq ibisowe.

³ Ibisowana Soraga Sísá tagariáh ké anotahtaq síwíoqnéna mó nahtápéq mó nahtápérué kiena weh ahre táhtoqme panantáwena karábúsiipéq móritowe.

Pírípiga ótaq sansánú ehwehne.

⁴ Abae agu kegá poku pokuurabeq Sísane ehweh teri terinuwe.

⁵ Pírípiga Sámária ke suwahpeq mó anotah matábúrápéq tunse, Sísawe Manikánka omaq ato aní míre éna Sísá Karáhéne ehweh teriuwe.

⁶ Áhnte kegá wene ehweh irera ótaq sansámárí tagéra wene ehweh kawerue írówe.

⁷ Mi otáq sánsámé Pírípiga owainawamarí áhnte wehukéné sirupipeqté kaq-suowara íre kaweq karéaruera poké aguwe. Wegá sinonka mareqmareragú

kereq soriqnah kereq kaweraritowe. Minayabe ómiga tagéra wene ehweh kawerue írówe.

⁸ Minayabe Sámáría kené sirupipeq eyoyóúwe.

Ahgora anínká miraú ehwehne.

⁹ Peh morá ahgorá aní wenáwíq Sáimóni mitaq míowara ómi Sámáría kegá anotahtaq áhtenuwe. Sáimóniga menahmé págege sansánéna, Iné anotah aní múge íwíáhúwara

¹⁰ ómi anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqka wene ehweh kawerue irera wensabé, Maniká págege anínéna wega mi aní págege atéhnsabé we anotah pagégé aníne atówe.

¹¹ Mi ahgorá anínká íre wahto tanáhráq ótaq sansá mira aruqaruru púara moke áhtenéra wene ehweh kawerue irera we kéroúwe.

¹² We kéroúwana Pírípiga Sísa Karáhé áwíqsabe teriena mó kawéq éhwéh Manikánka wahnah wahnahni ehwéh teriuwara weh ahrega mi ehwéhnsabé aiq pútare atówe. Ai q pútare atówana wání meriuwana

¹³ mi ahgorá aní Sáimóniga moq aiq pútare atowana wání meawuwe. Pírípiga ótaq sansámári miraútaq Sáimóniga anotahtaq áhtenéra kéroúwe.

Manikáne Awanka Sámáría kebá tu ehwehne.

¹⁴ Sámáría suwahpeqte kegá Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atáhwe teríúwara Sarúsarama suwahpeq eqmaro kega írówe. Írótaq sega Pítareq Sónireq Sámáría marákórápéq eqmaq súówe.

¹⁵ Eqmaq súówara mitaq séra Manikáne Awanka mi kené sirupipeq tumíankeheéra siyahnkaratáté táhtoqme púreruye.

¹⁶ Pítararégá íre suyataq mó kegá itene Wahnah Sísa áwírue wání meriútaq Manikáne Awanka sene sirupipeq íre tumíowe.

¹⁷ Minayabe Pítararégá siyahnkaratáté táhtorera púreruyana Manikáne Awanka Sámáría kené sirupipeq tumíowana

¹⁸ Sáimóniga mina tagówe. Tagéna móne mewe séna Pítararéyábé,

¹⁹ Niyahnkaratáté mó ke táhtoráhnaraqmé Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíankehboq págege aintáhtaó úwe.

²⁰ Úwana Pítaga wensabé, Arene móneakáq arenkakáq toráh aginiewóne. Manikánka pehipi awina naneq íre paiqmarahráhone. Arega mira íwíáhóna puah iraipéq toráh aginiewóne.

²¹ Itega miraúya arámbehri arereq wehgaqpo? Manikánka arene arupipeq tagaríehre. Arene arupipeq íre kaweq iwiáhóna puah arega itene arambehri íre miraorahóne.

²² Arene ahbabáq iwiáh sue mahraue púreré, Nirupipeqté áhbabáq íwíáh kawerainto úno.

²³ Arene arupipeq tagome ahbabáqka kírágirá atíehre úwe.

²⁴ Úwana Sáimóniga Pítansabé, Arega iraréna ehwéh aiq pútaragínehboq púrerainto úwe.

²⁵ Pítareq Sónireqka mi ke suwahpeq méra, Sísaga ite anotahtaq séhréh aitaráire éra Sísane ehweh teriuye. Teriera mitaq suera Sámáría marákórápéq mó mapéq mó mapérue kaweq ehwéh teriera Sarúsarama suwahpeq kouwekuye.

Pírípiga Ítíópía marákórápéqté anínsabé teawu ehwehne.

²⁶ Manikáne íópeqté anínká Pírípinsabé, Sokah sokahue Sarúsarama suwahpeqte Kása suwahpeq kuriéh áh abatapité áhtápéq pokúno úwe.

²⁷ Pokúno úwana sokah sokahuena pokúwe. Pokéna mi ahtápéq kútaq Ítíópía aní tagówe. Naho mó kegá sene íre kaweq sansá miraéra mi Ítíópía aníné

awahnta pirúówe. Mi anímé Ítíópía marákórápéqté wáhnáh íní wenáwíq Kántásine móneraq wahnah wahnahnú aníne. We Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atórabeq kένα kouwekúwe.

²⁸ Kouwekéna we óserarégá sabirue nogí káhréipéq tútuue ména Manikáne ehweh irarú ani Áísáiaga sehiranaro ehwéh sáhnsahuwe.

²⁹ Sáhnsahuwana Manikáne Awanka Pírípinsabé, Mi aníné káhreraq wahtotaq kowíahno úwe.

³⁰ Úwana Pírípiga pehbeheráh weba kútaq Áísáiaga sehiranú ehwéh sáhnsahuwana irowe. Irena wega kasenéna, Arega sáhnsahona ehwéh aiq ahtebahno úwe.

³¹ Úwana, Mó anínká íre níwáhnorinsabé árahue ahtebaninkono? Arega mah káhréipéq ínéba mahbeq kieague kirútuúno úwe.

³² Ítíópía anínká sáhnsahu ehweh, Manikáne ehwehnka mahraréna, Sipisípiq suboneheéra meráhtáq sipisípiqka ehiya míéhre. Mina inserah wega ehiya míéhre. Sipisípiq áyó kiraqsúéhtáq sipisípiqka íre kureq kurerire. Mina inserah wega íre ehwehnire.

³³ Sega we ehweh atáhtáq íre aiq pútaq ehwéh irarewe. Subiq súáhnsábé we mah marákóipéq íre míéhre. Sega wene oga mé tanahráq parabaráhwe. Wene animarí íre míáh púara wehukega se éhweh íre terieráhowe ire. (*Aisaia 53.7-8*)

Ítíópía marákórápéqté ání wání meawu ehwehne.

³⁴ Ítíópía anínká Pírípinsabé, Iraníboq tenio. Manikáne ehweh irarú anínká insensabe irarúwo? Wewensabé irarúwo? Mó anínsábé irarúwo kasenúwe.

³⁵ Kasenúwana Pírípiga mi ehwéhtárué Sísane kaweq ehwéh teawuwe.

³⁶ Sega wání aroipéq suyataq mi anínká Pírípinsabé, Tagáhno. Wání mahtaq kéhre. Arega wání meniníbo kasenúwe.

³⁷ Kasenúwana, Arene arupipeq Sísansabé aiq pútare atéhnaraq wání meawiníe úwe. Úwana mi anínká, Sísá Karáhé Manikáne ahninkáwáe. Minayabe aiq pútare atóge úwe. Aiq pútare atóge éna

³⁸ óseraréyábé, Túbáh agotao aritowe. Sega wání aroipéq túyana Pírípiga wání meawuwe.

³⁹ Wání aroipéq suera kíuyataq Manikáne Awanka Pírípi meawuwana Ítíópía anínká we mónkakáq íre tagéna ahtapeq pokútaq wene arupipeq anotah eyóyóúwe.

⁴⁰ Eyoyóúwana Pírípiga Ásáróta suwahpeq ábóraq kένα mó natáq mó natárué wega Sísane ehweh teri terinúwe. Teri terinéna Sésaría suwahpeq kúwe.

9

Soraga Sísá kéro ehwehne.
(*Eqmaro 22.4-16, 26.9-18*)

¹ Soraga Sísá tagaríáh keyábé anotah ehwéh aritena, Mi ke síwioqnéna subiq suaníe iwíáhéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh kéné wahnahpa pokúwe.

² Pokéna wensabé, Sísá tagaríáh ké weh ahre tagéna táhtoqme koweriqmena Sarúsarama suwahpeq méritaníboq páhsiwarí nánio. Támákása suwahpeqte Asiu kené momiwí nahmarítápéqté ké sokigi ariniboq páhsiwarí nánio úwe.

³ Úwana mi anínká páhsiwarí sehiranue awuwana Soraga mewena Támákása suwahpeq pokue wahtotaq kútaq apubúue íópeqté Manikáne téhrehnka anotahtahtaq téhrówe.

⁴ Téhrówana wega marakóipeq múrunsurahúwana íópeqté éhwéhnká iraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwíoqnahno úwe.

⁵ Úwana Soraga iraréna, Anotah aníno, are insebo úwana, Íné Sísá uge. Íné arega níwíoqnáhna aní múge.

⁶ Irigue mi ke suwahpeq pokúno. Mitaq arega mirainieóna arámbéhrí éhwéh peh morá ánínká teawinkéhe úwe.

⁷ Úwara Sorareq nogú kega mi ehwéh irera wehuke íre tago puara peh ehiansá síwéh panantágúwara míówe.

⁸ Soraga irigue aura pankeqme ebiena tagótaq íre tagahrahúwe. Íre tagahrahúnsabe wereq nogú kega wene ayahtaq panantáwera Támákása suwahpeq móátówe.

⁹ Móátówana apahtárórác wene aura íre tagahrahéna wánínkakaq táhutahuqkákácq awehriúwe.

¹⁰ Awehriúwana Támákása suwahpeqte ání Sísá tagariéh ánínéna wenáwíq Ánáníásie. Ánáníásine awanka tagówana Manikánka áhrabéna, Ánáníásio úwe. Ánáníásio úwana, Mahna míóge úwana

¹¹ Manikánka wensabé, Wehukení wenáwíq Súrásae. Irigue wene nahtápéqté áh áwíq Obarisa áhtápéq pokúno. Wene nahtapeq Tahsa suwahpeqte ání wenáwíq Sora ména amahnága púrerire.

¹² Métácq wenawanka tagéwéhtácq wene aura ebieyabe arega weba sure táhtorahnana wene auranka tagehre. Webá koragáhno úwe.

¹³ Úwana Ánáníásiga mahraréna, Áhnte kegá arega iraréna aniné ahbabáqsabe teniátówe. Sarúsarama suwahpeqte Sísá tagariáh ké wega íre kawerarítáaire.

¹⁴ Moke arenáwírue áhrabo ke karábúsiipéq móritanieéna sire. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínká páhsi awera pokue komiraúno átárówe úwe.

¹⁵ Úwana Manikánka wensabé, Pokurio. Néne arambehri mirainkeheéna omaq ataráuge. Wegá Ísara kereq wáhnaupéqté kéreq sene wahnahmarínseq néne ehweh korerinkéhe.

¹⁶ Néne arambehri mirainayabé mó kegá we anotahtaq áwíoqnagehe. Minayabe sokigi awinauge úwe.

¹⁷ Úwana Ánáníásiga pokue Sora mío nahupéq kibekéna wene ayahtate táhtorena wensabé, Sorao, are náníbácq móne. Arega ahtapeq séwaronaraq itene Wahnah areba séwíarai ani wenáwíq Sísaga eqmaq núwéhre. Arega mó tagehnana Manikáne Awanka arene arupipeq sewíankeheéna eqmaq núwéhre úwe.

¹⁸ Úwana Sorane aura ahra tahnsá akariatio naneq apubúue megúwana tagéna irigúwana wání meawuwe.

¹⁹ Wání meawuwana táhutahuq nówana wene anonka págege agúwe.

Soraga Sísá éhweh pahsuo ehwehne.

Táhmáro wehekáh Soraga Sísá tagariáh kébá Támákása suwahpeq ména

²⁰ apubúue Asiu kené momiwí nahtápéq kiwéna Sísá éhweh teriena, Sísawe Manikáne ahninkáwáe úwe.

²¹ Úwara wene ehweh író kega moke áhtenéna mahraréra, Irari anínká Sarúsarama suwahpeq ména Sísá áhrabo ke síwíoqnéna karábúsiipéq sitárái mino. Mahtaqqákákácq mirainieéna surai mino. Wegá Sísá áhrabo ke táhtoqme táhrúue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahpa móritanieéna surai mino uwe.

22 Uwana Soraga págege ehwéh irarú ani úkue kaweq tábúsoqme ehweh teriena, Mah marákó marákóipéq sína aní, Manikánka omaq ato anímé Sísa wire ue tábúsoqme síwáhnorúwe. Tábúsoqme síwáhnorú púara Támákása suwahpeqte Asiu kegá mó íre irarerahowe.

Áhnte Asiu kegá Sora subiq suonehera unsabe pokú ehwehne.

23 Áhnte wehekáh sótaikúwara Asiu kegá momiwíue sío síoéra, Sora subiq suanéhe íwíáhuwe.

24 Subiq suanéhe íwíáhéra moráénuwana mó anínká sene ehweh irena Sora koreawuwe. Koreawuwara sega suboneheéra Támákása suwahpeqte áhnánsáhrápéqté áhtápéq wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakaq wahnah wahnahnuwe.

25 Wahnahnuwara inokáhpeq Soraga anotah pahsíkétiipéq tútuue míowara we kéro kega méatera náhniáqtate pahsíkétiiraq iwe panantáwe tunse ebah kuri pera máhpeq márúnátówe.

Soraga Sarúsarama suwahpeq síwáhnorú ehwehne.

26 Soraga Sarúsarama suwahpeq pokéna, Sísa tagariáh kébá kowíanauge íwíáhúwara sega wensabé áhreéra, We íre aiq pútaq Sísa tagariéh aní míre íwíáhuwe.

27 Iwíáhuwana Páhnábásaga Sora meqmena eqmaro keba móatowe. Móatena sensabé, Mah anínká ahtapeq itene Wahnah tagairana wega ehweh teawátáire. Teawátáirana wega Támákása suwahpeq Sísa éhweh págegeue síwáhnoruraire úwe.

28 Úwana Soraga Sísa tagariáh kébá mía míaéna Sarúsarama suwahpeq íre áhreia peh mó minatáq mó mahnatárué Sísa éhweh págegeue síwáhnorúwe.

29 Síwáhnorúnsabe wereq Káríki ehwéh iraru Asíú kéreqka ehwehuwe. Mi kegá, Sora subiq suaneheqmúne íwíáhuwara

30 Sísa tagariáh kébá mina irera Sora meqmera Sésaría suwahpeq márúnatera mibeqté Tahsa suwahpeq eqmarówe.

31 Eqmarówara mi tanáhráq mó kegá Súría marákóákáq Kehrari marákóákáq Sámária marákóákáq Sísa tagariáh ké íre síwíoqnia peh míówe. Peh míówara sirupipeq Sísansá ahtebéra kawerue mirauwe. Manikáne Awanka págege aritena sirupipeq kaweq iwíáh aritowara íregárita q mó wehekéqká Sísansabé aiq pútare atera kawerue kérowe.

Pítaqa Áínía kawerato ehwehne.

32 Pítaqa Sísa tagariáh ké mío nahmáritápéq poku pokuúwe. Pokéna Áríra suwahpeqte Sísa tagariáh kéreqpa tuwe.

33 Mi ke suwahpeq mío aní wenáwíq Áíníae. Wega abapete apahtáro ópéq wene máhriqtaq ména ah íre nogoráhúwe.

34 Ah íre nogoráhúwana Pítaqa we tagéna wensabé, Áíníao, Sísa Karáhéga amahnága kaweratéhre. Irigue arene máhriq sabaráwe sokah sokahúno úwana wega apubúue irigúwe.

35 We kaweragúnsabe moke Áríra suwahpeqte kéreq Sáróna suwahpeqte kéreqka tagéra Sísansabé aiq pútare atera, Wene sánsá sehgiónehe íwíáhuwe.

Tókási pukú ehwehne.

36 Sopa suwahpeq mío iní wenáwíq Tábitae. We Sísa tagariéh aní míowara Káríki ehwéh iraru kegá Tókásie ue áwíratowe. We kaweq arámbéhrí iní ména íre arambehrioraho ke séhréh aruqarurúwe.

37 Píta Áríra suwahpeq míotaq mi iní anotahtaq awahreue pukúwe. Pukúwara wene anonka pabeq paberue abobórahpeqte náhtápéq átówe.

³⁸ Sópá suwahpeq Áríra suwahpeq wahtotaq kowara Sísa tagariáh kégá Pítawe Áríra suwahpeq míéhre u írówe. Irera téhranité Pítaba eqmaq suera, Pehbeheráh súno koreawétao éra eqmaq súówe.

Tókási oga úkú ehwehne.

³⁹ Eqmaq súowara pokue koreawúye. Koreawúyana Pítaga se kérirowe. Eqmaq súó keba suwara sega meqmera abobóráhpeqte nahtapéq móátówara míbeqte kéwéinínsónká Pítaba iriwe méra íbisowe. Íbiséra Tókási oga míotaq miraro korósí Píta sokigiue teawúwe.

⁴⁰ Pítaga se moke máhpeq kaqsuena arehunseraráq ména púrerúwe. Púreréna pabeqme putio anínsábé, Tábítao, irigúno úwe. Irigúno úwana wene auranka tagéna Píta tagótaq máhriqtaq kirútuue míowe.

⁴¹ Míowana Pítaga wene ayahnkara táhtoqme pankeq auwowe. Pankeq auwena kéweinínsónseq mó Sísa tagariáh kéreqsabé síáhrabéna sensabé, Seragahro. Oga úki aní tagahro éna sokigi ariuwe.

⁴² Moke Sópá suwahpeqte kégá oga úkú ehweh irera áhnte kégá Sísansabé aiq pútare atówe.

⁴³ Pítaga áhnte wehekáh Sópá suwahpeq ména ménkámehnkáne áú kaweraqari aní wenáwíq Sáimónine nahtapeq kaegaeúwe.

10

Íopeqte ánínká Kóníría teawu ehwehne.

¹ Sésaría suwahpeq mío weh wenáwíq Kóníríae. We áhnte Aroma sontiá ké 100 Ítári marákórápéqte sóntiá kéné kíápéténí míowe.

² We Maniká awahbeh sansa sehgiu aníne. Mi karírónánínká Manikánsabe iwíáh iwíáhéra wene sánsá sehgiúwe. We íre arambehrioraho ke nári nárinena Manikánsabe púreq aruqarurúwe.

³ Ío tunsorerutaq wenawanka tagówana Manikáne íopeqte ánínká weba súwana kawerue togówana wensabé, Kóníríao úwe.

⁴ Úwana we ebitáwéna áhreéna wensabé, Árahono úwe.

Árahono úwana íopeqte ánínká wensabé, Arega púreq aruqarurónawe Manikánka irena arega tabonah ke nári nárinónawe wega tagéna arensabé kaweróne atéhre.

⁵ Wehukení wenáwíq Sáimóni we mó awíq Pítæ. We Sópá suwahpeqte koweragéhboq wehuke eqmaq suo.

⁶ Pítaga ménkámehnkáne áú kaweraqari aniné nah sóreq waní áhkórapeq kéh náhpípéq kaegaeire.

⁷ We koweragéhboq wehuke amahnága eqmaq suo éna pokúwe. Pokúwana Kóníríaga wene arambehriuya anitéreq peh morá sóntiá ánínseq síáhrabúwe. Mi sontiá aní Maniká awahbeh sansa sehgi aní ména Kóníría séhréhu ani míowe.

⁸ Síáhrabéna su ke íopeqte ániné ehweh moke teriena Sópá suwahpeq eqmaq suowe.

Pítane awanka tagó ehwehne.

⁹ Mó wehekáh se ahtapeq Sópá suwahpeq áhníbórá kutaq Pítaga nah abogéhrapeq wehekáhnabubu púrerinieéna kiuwe.

¹⁰ Púreréna arupibiúwana, Tópahnsabé níre úwe. Mó kegá táhutahuq tíátótaq wenawanka tagówe.

¹¹ Tagówana íopeq sawekúwana mipeqte anotah paráhnkéq tahnsa náneq tuwe. Ébeq ayéhráq ébeq ayéhrárue pagume we míorabeq mewerúwe.

12 Mi paráhnkéqpípeq áhnte menkáméhnkánkákáq karahrabahnkakáq kabarankakáq míówe.

13 Míówana íópeqté éhwéhnká mahraréna, Pítao, irigue mi kamárí subiqme tíwe náhno úwe.

14 Subiqme tíwe náhno úwana Pítaga anotah ahqáho éna, Anotah Wahnáh ánino, ite Asiu kegá íre nona naneq kamárí púana órirane. Naho íre narauge. Amahnága moq íre nanauge úwe.

15 Úwana íópeqté éhwéhnká mó mahraréna, Manikánka kaweraréh náneqsabé órirane atéhneho úwe.

16 Apahtáróráq ménkáméhnká parahnkeqpipeq sáhue mewena márumarena tuekéna úwana íópeqté éhwéhnká mó apahtáróráq irarúwana íópipeq tumeyowe.

17 Wenawanka tagónsabe Pítaga áhtenéna, Néniwanka aneq tagehramo íwíáhúwe. Mira íwíáhútaq Kóníríaga eqmaq suo kega Sáímónine nah kabarue ábóraq marera ogesáh ogesáhrapeq iriwe míówe.

18 Iriwe méra anotahtaq kasenéra, Sáímóni mó awíq Píta mahtaq kaegaeiro kasenuwe.

19 Wenawanka tagónsabe Pítaga íwíáhútaq Manikáne Awanka wensabé, Sáímónio, írátíahno. Apahránítógá arensabé anebahrowe.

20 Iriwe tutagáhno. Ínéga se eqmaró púah íwíáh kikirinehboq pehipi kériro úwe.

21 Úwana Pítaga seba tutagéna sensabé, Itega kabaro animé íné úge. Aneqsabé seo úwara

22 sega wensabé, Sóntía kené kíápéténi wenáwíq Kóníríaga eqmaq íúwátáire. We kaweqtaq mía míai aní ména Manikánsabe áhtenuwe. Moke Asiu kegá íwíáhéra, Kóníríawe peh kaweqtaq tabasíwe míéh ánine íwíáhuwe. Maniká míéhrabeqte íópeqté áninká wensabé, Pítaga ehweh teinkéhboq siqmarehnara arene nahtapeq koweráhro uraire uwe.

23 Uwana Pítaga sensabé, Nahupeq kíóro éna inokáhpeq kirabo aritowe. Ahbiahipeq Pítareq we seweró kereqka pokuwara mó mibeqté Sísa tagaríah kéga kérowe.

Pítaga Kóníríane nahtapeq kú ehwehne.

24 Mó wehekáh Pítarehga Sésaría suwahpeq kuwe. Kóníríaga wenawahraheq wene iyahnabo animárinseq síáhrabúwara sega wene nahtapeq sure momiwíue Píta áwénunuwe.

25 Pítaga nahupeq kinautaq Kóníríaga weba séna wene aigarátáq arehunseraráq ména wensabé íwíáh íwíáh atowe.

26 Iwíáh íwíáh atowana Pítaga wensabé, Irigúno. Íné moq peh wehukení múge úwe.

27 Pítareq wereq ehwehnéra nahupeq kíúyara áhnte wehuké mitaq sáhuríówe.

28 Mitaq sáhuríówana Pítaga sensabé, Asiu kené sánsámé nahnso ke momiwíotaqmé Asiu kegá míbeq pokéyabe órira míre éq íre pokorahúne. Minayabe tagaríahwe. Manikánka sokigiue teniena, Mó ke peh abehq ké wóe íwíáhineho uraire.

29 Minayabe itega níáhraburowana pehipi suraугe. Aneqsabé níáhraburoo? Teniéro úwe.

Kóníríaga Píta teawu ehwehne.

30 Kóníríaga Pítansabé, Mó mahsenahrí amahnága tahnsa tanáhráq tun-soreráitaq nahtapeq púrerurauge. Púreruraugana patahga inserah téhreh ambántánkákáq áninká íné míarautaq ábóraruraire.

³¹ Ábóraréna ínénsabe, Kóníríao, Manikánka arega púreróna ehwéh íréhre. Arega nári nárinóna sansá tagaríéhre.

³² Minayabe wehukení wenáwíq Sáímóni we mó awíq Píta kowero. We Sópa suwahpeqte kiweragéhboq wehuke eqmaq suo. Mó aní wenáwíq Sáímóni ménkámehnkáne áú kaweraqari aníne nah sóreq waní áhkórapeq kéh náh Pítaga kaegaeire uraire.

³³ Urainsabé are kiweraheéna apubúue wehuke eqmaq súátáuge. Eqmaq súátáugah arega suronawe kaweróne. Ite ómiga Manikáne aurátaq sewíone. Minayabe Manikánka korerio urai ehwéh amahnága moke teio úwe.

Pítaga Sísa éhweh Kóníríareh teriu ehwéhne.

³⁴ Kóníríaga, Moke teio úwana Pítaga sensabé mahraréna, Íné amahnága tagaríómé Manikánka aiq pútaq moke mah kehiná kéhínánsábé monseráhnue arutaboire.

³⁵ Wensabé áhtenéra kaweqtaq mía mía keyábé arutaboire. Íre peh morá Asiu keyábé moke mah kehiná kéhínánsábé arutaboire.

³⁶ Manikánka ite Ísara ke teiu ehwéhme itega írátíáhwe. Mi ehwéhme Sísa Karáhéwé mah kehiná kéhíná wahnahnarítéhre. Wene kaweq ehwéhnsábé aiq pútare atáh ké peh morá ké tahnsa úkowe.

³⁷ Sóniga Kehrari marákórápéq kaweq arámbéhrí áhwáréna ehweh teriena wání meriwe. Anehe ite moke Ísara kehiná suwahpeq mirauro sansá aiq tagaríáhwe.

³⁸ Manikánka Sísa Néhsara suwahpeqte ánípá Wenawa eqmatairana Wenawanka Sísa séhréh atena págege atáráire. Sísa mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue kaweq arámbéhrí arítáráire. Manikánka Sísa mía míai puana owainawanka síwíoqneh ke kawerarítáráire. Ínéga teiú éhwéhme aiq írahwe úwe.

³⁹ Pítaga mó mahraréna, Asiu kené marákórápéqkákáq Sarúsarama suwahpeqkákáq Sísa móke mirarurai arámbéhrí ínéreq mó we kéro kereqka tagaraune. Ísara kegá Sísa awankátaq táhparera subiq sutowe.

⁴⁰ Subiq sutowana pukúwana apahtáro wéhékáhtáq Manikánka Sísa iriwe oganúq atáráirana wega iteba suraire.

⁴¹ Íre ómi kehinápá peh iteba surairaq tagaraune. We oganúq kuraitaq tagéq itereq wereq moráráq táhutahururaune.

⁴² Manikánka itensabé, Mah kehiná kéhíná koreriéro. Sísa ínéga omaq ató ánínká mókake moke oga míáh kéreq pusa kéreq ehweh aritankéhe. Mi ehwéh tábúsoqme koreriéro uraire.

⁴³ Moke Manikáne ehweh iraru kegá mahraréna, Mi aní áwíq áhrabéra wensabé aiq pútare atáh kéwé Manikánka sene ahababáq kaweraritankéhe uwe teriwe. (*Aisaia 33.24, 53.5,6; Jeremaia 31.34; Maika 7.18; Sekaraia 13.1; Aroma 10.11; Kárétia 3.22*)

Manikáne Awanka nahnsó keba tumío ehwéhne.

⁴⁴ Pítaga mi ehwéh teriutaq Manikáne Awanka író kene sirupipeq tumíowara

⁴⁵⁻⁴⁶ sega kambare ehwéh iraréna Manikánsabe iwíáh iwíáh atówe. Iwíáh iwíáh atówara Sísansabé aiq pútare atáh Ású ké Pítareq su Asiu kegá irera áhtenuwe. Áhtenéra irarera, Manikáne Awanka íre peh morá iteba tumíéhre. Nahnsó keba moq tumíéhre uwe.

⁴⁷ Uwana Pítaga mahraréna, Manikáne Awanka itene irupipeq tumíarainserah mah kené sirupipeq moq tumíéhre. Minayabe wání meriyeabe insega ahqáho aitahráhiro úwe.

⁴⁸ Insega ahqáho aitahráhiro éna Sísá Karáhé áwíqtaq wání meriéro úwara mi ke wání meriúwe. Wání meriúwara sega Pítansabé, Táhmaro wehekáh mahtaq míahno uwe.

11

Pítaga Sarúsarama suwahpeqte Asiu ke teriu ehwehne.

¹ Nahnsó kegá Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atárowe uwara Súría marákórápéqté eqmaro kereq mó Sísá tagariáh kéreqka írówe.

² Írówana Pítaga Sarúsarama suwahpeq kiutaq mibeqté síú amurúróo kegá ehweh atówe.

³ Ehweh atera, Íre Asiu kené nahtapeq árahinsabé pokue táhutahururono uwe.

⁴ Úwana Pítaga Kóníríane nahtapeq pokú ehweh mahraréna,

⁵ Íné Sópá suwahpeq púrerurautaq néniwanka tagaraire. Tagarairana íópeqté anotah paráhnkéq tahnsa náneq tutaire. Ébeq ayéhráq ébeq ayéhrárué íné míaraurabeq mewe tutaire.

⁶ Íné ebitáwéna ménkámehnkánkakaq karahrabahnkákáq kabarankákáq mi paráhnkéqpípéq míaraire.

⁷ Míarairana íópeqté éhwéhnká iraréna, Pítao, irigue mi kamári subiqme tiwe náhno uraire.

⁸ Urairana ínéga anotah ahqáho éna, Íre nóna naneq kamári púana naho íre narauge. Amahnága moq íre nanauge urauge.

⁹ Uraugana íópeqté éhwéhnká mó mahraréna, Manikánka kaweraréh náneqme íre no naneq kane atéhneho uraire.

¹⁰ Mi ehwéh apahtáróráq irarurairana mi paráhnkéqkákáq íópeq tuekuraire.

¹¹ Tuekuraitaq Sésaría suwahpeqte ánínká, Íné koweniro únsabe apahránítógá íné koweniraneheéra kaeurau nahtápéq suwe.

¹² Suwana Manikáne Awanka ínénsabe, Iwíáh kikirinehboq pehipi kériro urairaq ínéreq abapete morá mó Sísá tagariáh kéreqka se kéritáúne. Kérireq itega mi wehné nahtapeq kure kiraune.

¹³ Kiraunana wene nahtapeq íópeqté tutai aniné ehweh teiátáire. Teiena, íópeqté tutai anínká ínénsabe mahraréna, Wehukení wenáwíq Sáimóni we mó awíq Píta Sópá suwahpeq míéhre. We kiweragéhboq wehuke eqmaq suo.

¹⁴ We sínaraq arereq arenawahraheqsabé oga úké ehweh teinkéhe ire uraire.

¹⁵ Kóníríaga mi ehwéh teniátáirana ínéga Sísá éhweh áwaheue teriátáuge. Sísá éhweh áwaheue teriátáutaq Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíaraire. Téhwe itene irupipeq tumíarainserahnue tumíaraire.

¹⁶ We marakóipeq míaraitaq Sísaga mahraréna, Sóniga wání meri merinínana Manikáne Awanka itene irupipeq tumíankehe uraire.

¹⁷ Manikáne Awanka sene sirupipeq tumíarairana mi ehwéh niahreraq káráire. Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare atárowana Manikáne Awanka itene irupipeq tumíaraire. Itene irupipeq tumíarainserah sene sirupipeq moq tumíaraire. Manikánka wewega miraruraire. Íné peh wehukení míó púana Manikánsabe árahue ahqáho atanínkono úwe.

¹⁸ Úwara sega Pítane ehweh irera túbáh aguwe. Túbáh agéra Manikánsabe iwíáh íwíáh atera, Nahnsó keakáq sene ahababáq súáhnsabé Manikánka oganúq sítéhre uwe.

Sísá Karáhé tagariáh kéwé Ántióka suwahpeq téhwe Kárisítíni kee ue síwírarító ehwehne.

19 Sítíbéni subiq súdo tanahráq sega Sísa tagariáh ké síwíoqnowe. Síwíoqno puara sega Sarúsarama suwahpeq suera abae aguwe. Abae ague mó kegá Pónísía marákórápéq pokuwara mó kegá Sáipára marákórápéq pokuwara mó kegá Ántióka suwahpeq pokuwe. Poké agurabetaq peh morá Asiu ke Sísa éhweh teríúwe.

20 Táhmaro Sísa tagariáh kéwé Sáipára marákórápéqté kéreq Sáírini marákórápéqté kéreqka Ántióka suwahpeq pokue Káríki ke Sísa itene Wahnah éhweh teríúwe.

21 Wene ehweh teríú ke Manikánka séhréh arito púara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atera, Wene sánsá sehgionéhe íwíáhuwe.

22 Sarúsarama suwahpeqte Sísa tagariáh kégá irera Páhnábása Ántióka suwahpeq eqmarówe.

23 Eqmarówana Ántióka suwahpeq séna Manikánka wehuke séhréh arito tagéna wene arupipeq eyoyóúwe. Eyoyóéna sensabé túbáh agiyehboq Sísane sánsá kawerue sehgióro úwe.

24 Páhnábása kaweqtaq mía míaú aní ména Sísansabé kawerue aiq pútare atowana Manikáne Awanka séhréh atowe. Séhréh atowara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atera, Sísane sánsá sehgioneheqmúne íwíáhuwe.

25 Páhnábásaga Sora anebahrinieéna Tahsa suwahpeq pokúwe.

26 Pokéna Sora tagéna koweqmena Ántióka suwahpeq kouwekúwe. Sega peh morá ópéq mitaq méra Sísa tagariáh kérerue momiwíue áhnte ke síwáhnoruye. Mitaq mó kegá Sísa tagariáh keyábé Kárisítini kee ue téh síwírarítówe.*

Morábí soruparó monéyábé éhwéhne.

27 Mi tanáhráq Manikáne ehweh iraru kegá Sarúsarama suwahpeq suera Ántióka suwahpeq túwe.

28 Peh morá sú ani wenáwíq Ágábúsaga iriwe míowana Manikáne Awanka iwíáh atowana irarúwe. Iraréna, Anotah ehwéhráhna tanáhráq mah marákó marákó sine úwe. Wehukení wenáwíqtare Károríúsa Sísáhri anotah wahnáh aní míotaq mi ehwéh aiq pútaragúwe.

29 Ai q pútaragúwara Ántióka suwahpeqte Sísa tagariáh kégá iwíáhéra, Súría marákórápéqté Sísa tagariáh ké táhutahuq paiqmaragehéq mone nárienéhe. Nárinie ú aninká wewega iwíáhue náriuwe.

30 Mina tahnsa sene mone morábí soruparówara Páhnábásareq Sorareqka mi moné mewera Súría marákórápéq pokuye. Mitaq Sísa tagariáh ábóawáh wéhga nárigheéra móríúye.

12

Píta karábúsiipéq móátó ehwehne.

1 Mi tanáhráq Asiu kené anotah wahnáh aní wenáwíq Érótiga Sísa tagariáh ké síwíoqnowe.

2 Síwíoqnéna, Sónine awahwá wenáwíq Sémisi subóro aritowara pokatate kiraqme subiq súdo.

3 Subiq súónsabe Asiu kegá Érótingsabé kaweróne atówe. Kaweróne atówana Érótiga Píta karábúsiipéq móátáhro úwara táhtoqme móátówe. Sótaikú siahrreraq ko tánáhráq karábúsiipéq móátówe.

4 Móátówana Érótiga áhnte sontiá keyábé wahnahnatiáhro aritowe. Mó sontiá ké itaréitaré ké mipi sorupawe mía mó sontiá ké itaréitaré ké mipi

* 11:26: Mi awíq áwahewé Karáhéne animárine áwíre.

sorupawe míauwe 16 sontiá ké míówe. Érótiga iwíáhéna, Sótaikú siahreraq kéh tánáhráq parabagínaraq wehuke míáhpí kotiinie íwíáhúwe.

⁵ Iwíáhúwara Píta karábúsiipéq míotaq Sísa tagariáh kéga Píta pugeq auwageheéra púrerata atauwe.

Íópeqté ánínká Píta séhréh ato ehwehne.

⁶ Érótiga Píta Asiu kebá móatanaútaq Pítaga inokáhpeq karábúsiipéq sugowe. Píta taqnobagineho éra téhtaré séniráté táhrarera sontiá anítarégá ébeq ayéhráq ébeq ayéhráruwe wahnahnuyara mó sontiá anítarégá méhpehtapéq wahnahnatióyana sugowe.

⁷ Sugowana Maniká míéhrabeqte ánínká ábóraragútaq karábúsiipéq téhragúwe. Téhragúwana íópeqté ánínká Pítane ahwíraq subiq subirue iriatena wensabé, Apubúue irigúno úwe. Úwana wene ayahpíte séniraré megúwe.

⁸ Megúwana íópeqté ánínká wensabé, Arene ambanta sábirue úbíqme arene súu sukio úwana Pítaga wene ehweh irena miraúwana, Arene korósi aneranerue íné séniro úwe.

⁹ Íné séniro úwana Pítaga we kérena iwíáhéna, Íópeqté ánínká tumeniréhnsábé aiq pútaqpomo peh néniwanka tagehrapómo íwíáhúwe.

¹⁰ Sontíá anínká wahnahnúrabéq sótaikéra mó sontiá ánínká wahnahnúrabéq sótaikéra wahba áhtápéq séagoyeheéra anotah kahpáh ónsá korabéq suye. Mí ónsá pehipi sigúwara sega máhpeq séaguye. Séagéra ahnanahq sótaikuyataq íópeqté ánínká Píta auwena taqnobagúwe.

¹¹ Taqnobagúwana Pítaga iwíáhéna, Íre néniwanka tagehrana amahnága aiq niahteboge. Érótireq Asiu kereqka nubíyehoéna Manikánka íópeqté áni eqmaréhre. Íné tumenirankeheéna eqmaréhre íwíáhéna

¹² Máhkane anowa Máhríane nahtapeq pokúwe. Máhkawe mó awíq Sónie. Mí nahtápéq áhnte Sísa tagariáh kéga momiwíue méra púreruwana

¹³ Pítaga máhpeqte ónsaráq pakobakóúwana ahrari wenáwíq Áróra onsarapéq tuirowe.

¹⁴ Tuirena, Ehweh irari aní Pítáe íwíáhéna wene arupipeq eyoyóúwe. Eyoyóúnsabe wega onsa íre siatasa peh nahupeq pehbeheráh kibekue, Píta méhpehtapéq írúwe míéhre teriúwe.

¹⁵ Teriúwara sega wensabé, Are uwoyansa ani úkóne uwana mí ahrarígá, We míéhre. Peh aiq pútariahnsanuge úwara sega wensabé, Peh íópeqté áni Píta wahnahnatéh ánípómo uwe.

¹⁶ Uwana Pítaga mó pakobakóúwara sega onsa siatera Píta tagéra áhtenuwe.

¹⁷ Áhtenuwana se túbáh agigeheéna Pítaga ayahnka saiqnéna Manikánka karábúsiipéqté tumero ehwéh teriúwe. Teriena sensabé, Sémisireq mó Sísa tagariáh kéreq koreriéro éna mitaq suena móbeq pokúwe.

¹⁸ Ahbiahipeq Píta karábúsiipéqté taqnobagúnsabe sontiá kéga, Eheragiro éra sirupipeq iwíáh kikiruwe.

¹⁹ Érótiga sontiá keyábé, Píta koanebahro úwara koanebahruwe. Anebahruwana Píta íre ábóraq míonsabe Érótiga Píta wahnahnuro sontiá ké ehweh aritena mó sontiá keyábé, Mí ke subiq súáhro aritowe. Subiq súáhro aritena Érótiga Súria marákórápéq suena Sésaría suwahpeq kowíowe.

Éróti pukú ehwehne.

²⁰ Érótiga Táíya suwahpeqte kéreq Sáiróna suwahpeqte kéreqsabé abiahn-sanúwe. Abiansanúwara Érótiga wahnahnú marákórápéqté táhútáhúq paiqmaq paiqmaru puara sega weba suwe. Érótime arambehri kené wahnahnú

ani wenáwíq Párásátae. Moráráq su kegá wensabé, Érótiga itensabé ahqáho aitehnehboq are itene ehweh mibeq mahbeq aní míahno uwe. Insa hwé oneheéra Érótiba suwe.

²¹ Érótiga iwíáhú wehekáh wene wahnah awáhríq náneqmarí sukiwena wahnah siáhráq tútuue ména ehweh teriuwe.

²² Teriuwara író kega anotah ehwéhnabaéra, Teí aní íre wehukení míre. We Maniká míre uwana

²³ Érótiga, Ahqáho. Íné íre Maniká múge. Peh wehukení múge íre iraria peh ehiya míowe. Minayabe íópeqté aní Maniká míéhrabeqte ánínká apubúue, Awahreúno atowana wene arupipeq awiria sóagúwana putiowe.

²⁴ Putiowara mó ke suwahpeq mó ke suwahperue áhnte kegá Manikáne ehweh irera Sísansabé aiq pútare átówe.

²⁵ Páhnábásareq Sorareqka sene mibeqté árámbehrí parabaruera Máhka mó awíq Sóni meqmera Sarúsarama suwahpeq suera Antíóka suwahpeq kouwekuye. *(Eqmaro 11.29,30, 12.1)*

13

Porareq Páhnábásareq eqmaq súo ehwehne.

¹ Antíóka suwahpeq Sísá tagariáh ké míórabeq Manikáne ehweh iraru kereq síwáhnoru kereq míowe. Mi anímárrí síwíqmé Páhnábása, Símióni we mó awíq Naisa, Sáírini marákórápéqté aní Árúsía, Sora, Mánái miraue míowe. Mánáireq anotah wahnáh aní Érótireq animairare míoyataq motakakiah ánité míoye.

² Sega kawerue púreroneheéra táhutahuq awehriuwe. Mi tanáhráq sega Manikánsabe iwíáh iwíáh atótaq Manikáne Awanka sensabé, Páhnábásareq Sorareqka teriena arámbehrí miraigehboq eqmaq súáhro úwe.

³ Úwara sega táhutahuq awehriéra púreréra mi aniténé sinonka táhtoqme púreraritera eqmaq súówe.

Ahgora aniné aura pigú ehwehne.

⁴ Manikáne Awanka siqmarowara Sorareq Páhnábásareqka pokue Sérúsía suwahpeq túye. Mitaq suera sípi kéwewera kure Sáipára marákórápéq pokuye.

⁵ Pokéra Sárámisi suwahpeq sutaq sega Asiu kené momiwí nahmárrítápéq Manikáne ehweh teri terinuyana Máhkaga seba ména séhréh aritowe. Máhkawe mó awíq Sónie.

⁶ Sega moke Sáipára marákórápéq nogera Pápósa suwahpeq suwe. Mitaqté aní wenáwíq Páhsísae. We Asiu aní ména ahgora aní míowe. Wega, Íné Manikáne ehweh iraru aní múge úm péhepehenúwe.

⁷ Wega Pápósa suwahpeqte wáhnáh ánibá míowe. Mi wahnáhné áwíqtare Ségía Pórasae. We áhnte ahtébiá aní ména Manikáne ehweh irankeheéna Sorararéyábé mahbeq sewéta Manikáne ehweh teniétao úwe.

⁸ Mi ahgorá aní áwíq mó awíqmé Erimae. Erimaga Sorararéne ehwehme abehq éhwéhne aritowe. Mitaqté wáhnáh ánínká Sísane ehwehnsabé aiq pútare inehoéna wega Sorararéne ehwehnsabé abehq éhwéhne aritowe.

⁹ Sorawe we mó awíq Porae. Manikáne Awanka we págege atena séhréh atowana wega Erima págegeue ebitáwéna wensabé,

¹⁰ Are owainawane ani móne. Are kaweqtaq méyabe awahrieh aní móne. Are péhe anímé ahbabáqsabe áwí aní móne. Arega Manikáne ehweh íre tábúsoqme teriasa aeqme síwáhnoróne.

¹¹ Írátíahno. Manikánka amahnága kamah awinah are aura pira aní míankehe. Áhnte wehekáh téhreh íre tagahrahóne úwana wene aura

apubúue pigúwana we íre tagahrahúwe. Íre tagahrahúnsabe mó anínká wene ayahnkaratáq ahmboqme ah sokigi aninkeheéna kabaq kabarúwe.

¹² Wahnah anínká mína tagéna Sísane ehwehnsabé áhtenu puana aiq pútare atowe.

Porareq Páhnábásareqka Ántióka suwahpeq terúya ehwehne.

¹³ Porarehga Pápósa suwahpeq suera sípi kéwewera kure Péríga suwahpeq Pámbíría marákórápéq kuwe. Mitaq Máhkaga Porareh suena wenawahpeq Sarúsarama suwahpeq seuwekúwe.

¹⁴ Seuwekúwara Porarehga Péríga suwahpeq suera Ántióka suwahpeq Písíría marákórápéq kuwe. Mitaq kéra ahrena ahrena wehekáh Asiu kené momiwí nahtápéq kire tútuue míówe.

¹⁵ Tútuue míówara mibeqté wáhnáh kéga Mósísiga sehgióro ú sehirankákáq Manikáne ehweh iraru kené sehirankakaq sáhnsahera sega Porarehyabe, Itene irupipeq séhréhorahi ehwéh kahnarraqmé teiéro uwe.

¹⁶ Uwana Poraga irigéna se túbáh agigeheéna ayahnkaka saiqnéna mahraréna, Ísara kereq Manikánsabe áhteno kerero, írátíáhro.

¹⁷ Maniká Iteribo ite Ísara kené Manikáne. Wegá itene igaqnaréh omaq sitena séhréhúnsabe sega Ísípi marákórápéq íregáritaq aguwe. Manikánka págegeue séhréh aritena Ísípi marákórápéqté meriqmena móbeq móritowe.

¹⁸ Segá 40 opéq abataq marákórápéq míówe. Míówana mi tanáhráq Manikánka se peh áwérágówe.

¹⁹ We abapete téhtaré Kénáni marákóráq míó kehiná kaqsuowe. Kaqsuo kene marakó itene igaqnaréh eqsitowe.

²⁰ Mi arámbéhrí miraúmé peh íregáritaq opéq 450 opéq sótaikúwe. So-taikúwana wega ehweh kaweraritageheéna wahnah ke omaq sitowe. Anehe Sáhmuéri wene ehweh irari aní omaq atowe úwe.

²¹ Poraga mó mahraréna, Itene igaqnaréhga Manikánsabe, Íregáritaq wahnáh keyábé iuwahriehre. Peh morá anotah págege wahnáh ánínká ite wahnahnaitankeheé omaq ato uwe. Uwana Manikánka Pénsámíni kahnáh aní Kisine ahninkáwá wenáwiq Sora omaq atena itene igaqnaréh wahnahnarito atowe. Soraga 40 opéq wahnahnúwe.

²² Wahnahnúwana Manikánka Soransabé, Arega wahnahnurona tanáhráq aiq parabagire éna Tébiti sene anotah wahnáh aní míankeheéna omaq atowe. Omaq atena mahraréna, Sésine ahninkáwá tagaríóge. We niruní aní míre. Wegá moke nuwahbeh sánsá mirainkehe úwe.

²³ Manikánka irarúnserah Tébitine anahwagá ite Ísara ke kaweraitankeheéna Manikánka omaq atowana aiq tutaire. Tutai ani wenáwiq Sísae.

²⁴ Sísaga tuina uraitaq Sóniga Ísara keyábé mahraréna, Itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq míéhraqmé wání meinie uraire.

²⁵ Sóniga wene arambehri parabaruana uraitaq wega mó mahraréna, Íné inse wíre íwíáhoo? Íné ite áwénunúna anímé íre we úge. Írátíáhro. Íné inehe si aniné súu nahníáq pugereyabe íre awehrari aní múge uraire úwe.*

²⁶ Poraga mó mahraréna, Nánuwahraho, Ébárahma kahnáhné animárínseq Manikánsabe áhteno kerero, írátíáhro. Itega oga mía míaonayabé mi ehwéh Manikánka aiq teíre.

²⁷ Sarúsarama suwahpeqte kéreq sene wahnah animárínseqka Sísá tunsabe we íre siahtabarowe. Segá ahrena ahrena wehekáh Manikáne ehweh iraru kené sehira sáhnsahwe taga tagaéra mi ehwéhnsabé íre kawerue íwíáhurowe.

* **13:25:** Máhka 1.7 aigárápéqté éhwéh tagáhno.

Íre kawerue iwiáhéra Manikáne ehweh iraru kegá sehiranunserah sega Sísa ehweh atera subiq suanéhe atówe.

²⁸ Segá, Sísa áhnte ahbabáruaire íre irarerahéra sega pehipi Páhirátinsabé, Subiq suo ato ue teawátówe.

²⁹ Manikáne sehiranka irarúnserah sega subiq sutowe. Subiq sutowara awanká soriwe táhparó ani sehgiwera maisé onápípeq mómaisarówe.

³⁰ Mómaisarówana Manikánka iriatena oganúq atáráire.

³¹ Oganúq atáráirana Kehrari marákórápéqté Sarúsarama suwahpeq we kété keba suraire. Surairara sega áhnte wehekáh we taga tagauronsabé sega amahnága mó ke teri terinowe úwe.

³² Poraga mó mahraréna, Anotah kawéq éhwéh mahrarue teiune. Manikánka itene igaqnaréhyabe, Kaweritahna aní iteba eqmaraníe aiq irarúwe.

³³ Eqmaraníe aiq iraréna Sísa iriatena oganúq atáráinsabé wega irarú ehweh aiq pútaraguraire. Itene igaqnaréhne animárinká aiq tagariaraune. Wega iriatena oganúq atáráinsabé Buk Songipeqté éhwéhnká mahraréna, Are nénahni móne.

Íné Arenabo uge ire.

(Buk Song 2.7)

³⁴ Manikánka iriatena oganúq ato puana wene anonka mókake marakóipeq íre karekorahire. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ínéga Tébiti omasa éhwéh teawúnserah mókake ite kawerarena áhnte kaweq naneq iníe ire.

(Aisaia 55.3)

³⁵ Manikáne ehweh mó mahraréna,

Arega miraónayabé arene arambehri miraéyabe omaq ato aniné anonka íre karekinawire ire.

(Buk Song 16.10)

³⁶ Tébitiga oga mío tanáhráq Manikáne arambehri kawerue miraéna wene arambehri parabaruotaq putiowara itene igaqnaréh maisaróabeq maisarówe. Maisarówana Tébitine anonka kárékúwana

³⁷ Manikánka iriatena oganúq atárái aniné anonka íre kárékuraire.

³⁸ Minayabe teiníboq írátíáhro. Sísa miraaurainsabé itene ahbabáq kaqiuwahráhire.

³⁹ Mósísiga sehgióro ú ehwehnká itene ahbabáq íre kaqiuwahráhire. Sísansabé aiq pútare atonayabé itene ahbabáq moke kaqiuwahráhire úwe.

⁴⁰ Poraga mó mahraréna, Naho sáiyó ké tahnsa míyehboq néne ehweh kawerue írátíáhro. Mi keyábé Manikáne ehweh irarú aninká naho sehiranue mahraréna,

⁴¹ Íre aiq pútare ainteq peh niwirého keo, tagaríáhro. Ite áhtenéq pukoneheqmóe. Ite míéhra tanáhráq anotah pagégé arámbéhrí mirainauge. Wehukega mi arámbéhrí teiétáq tahirímé itega sensabé íre aiq pútare arítáh irino úwe teriuwe.

⁴² Porane ehweh parabagútaq wereq Páhnábásareqka Asiu kené momiwí nahtápéqté tueyokuye. Tueyokuyara mibeqté kegá sensabé, Mó ahrena ahrena wehekáh arega teiena ehwéh mahtaq mónkakáq sereiyo uwe.

⁴³ Momiwí nahtápéqté kegá abae agutaq áhnte Asiu kereq Asiu kené sánsá mirau kereqka Porareq Páhnábásareq kérérówe. Kérérówara Porararéga ehweh teriera, Manikánka ite séhréh aitankeheéq wene sánsá kawerue sehgióro uye.

Asiu ke suera nahnso ke korerúya ehwehne.

⁴⁴ Mó ahrena ahrena wehekáh mi ke suwahpeqte ké peh íregárita q kegá Manikáne ehweh iranehéera momiwíuríówe.

⁴⁵ Sísansabé íre aiq pútare atáh Ásíú kégá áhnte wehekéq momiwíuríówara tagotaq sene sirupipeq págegeéra abiahnsanuwe. Minayabe sega Poransabé awiréh atera, Arega iraréna ehwéh íre aiq pútaq ehwéhne atówe.

⁴⁶ Atówara Porareq Páhnábásareqka íre áhrea peh pahsuqme teríúye. Teriera, Itega Asiu ke míáh púata téh itega teiuye. Itega, Manikáne ehwehnsabé iuwahriehre éq oga mérapeqsábé íre iuwahbehnsabé ite iwueta mó ke nahnsó ke korerieyéhe.

⁴⁷ Manikáne ehwehnka irarinserahnue mahraréna, Nahnsó ke sunkíkírirabeq kawerue nogigéhboq kánéq keráhnserahnue itega kaweq ehwéh koreriéro. Mah kehiná kéhíná irageheéna eqmaróge ire uye.

⁴⁸ Uyara nahnsó kegá mi ehwéh írótaq iwiáh íwiáhéra, Manikáne ehweh aiq kaweq ehwéhne íwiáhuwe. Oga mía míaiageheéna Manikánka omaq sito kega Sísansabé aiq pútare atówe.

⁴⁹ Sísansabé aiq pútare ató kega mitaq teri mahtaq terinuwara áhnte mibeqté kégá írówe.

⁵⁰ Mibeqté Asiu kegá Porararéyábé abiahnsanéra kaweq abóáwáh ínínseq mi ke suwahpeqte ábóáwáh wéhreq eqmaq súówe. Eqmaq súówara sega Porareq Páhnábásareq síwíoqnéra sensuwahpeqte káqsúówara

⁵¹ Porararéyá sene sigárátaté tánáhúq aiyápóranirue poruaruóye. Itega aiq teriuyansabé amahnága mirao sansá seyene ahbabáre íwiáhéra sene sigárátaté tánáhúq poruaruera Áíkónía suwahpeq pokuye.

⁵² Pokuyana Manikáne Awanka mitaq Sísa tagariáh kéné sirupipeq ména séhréh aritowara sega iwiáh íwiáhuwe.

14

Áíkónía suwahpeq ótaq sansámári mirauya ehwéhne.

¹ Porareq Páhnábásareqka Áíkónía suwahpeq pokuyataq sene sánsánéra Asiu kené momiwí nahtápéq kibekuye. Kibekéra Sísane ehweh tábúsoqme síwáhnoruyansabé áhnte Asiu kereq Káríki kereqka Sísansabé aiq pútare atówe.

² Íre aiq pútare ató Ásíú kégá nahnsó keyábé, Porararéne ehwehme peh abehq éhwéhne uwara mi nahnsó kégá aiq pútare arító keyabé abiahnsanarítówe.

³ Porararéyá íre wahto tanáhráq mitaq méra íre áhrea Manikáne ehweh síwáhnoruye. Mi ehwéh págegeue síwáhnoruyataq Manikánka sirupipeq págege aritowara sega ótaq sansámári mirauye.

⁴ Mi ke suwahpeqte kégá íre morá íwiáhuwe. Mó kegá Porararéne ehweh aiq pútaq ehwéhne íwiáhuwara mó kegá, Írakaumo. Peh Asiu kené sánsá aiq pútaq sánsáne uwe.

⁵ Asiu kereq nahnsó kereq sene wahnahnseqka momiwíera, Porararé síwíoqnéra ebahnsatate tuparuqme subonéhe íwiáhuwe.

⁶ Iwiáhuwara Porararéyá mi ehwéh íróyataq apubúue mitaq suera Áríkiónía marákórápéq Árísáta suwahpeq Tébi suwahpeq pokuye. Mitaqkákáq mó ayéhrápéqté ké suwahpeqkákáq teriáqme nogúye.

⁷ Mi marákórápéqté ké Sísane kaweq ehwéh teriáqme nogúye.

Soriqnah ani kaweragú ehwehne.

⁸ Peh morá soriqnah ani Árísáta suwahpeq tútuue míowana wenanoga soriqnah ani maqmaronsabe íre nogoráhuwe.

⁹ Poraga síwáhnorútaq mi anínká kawerue irowe. Irena, Sísaga íné kaweraintahráhire íwíáhúwana Poraga we ebitáwéna wene iwíáh tagéna anotahtaqtawena,

¹⁰ Irigue nogo úwana wega apubúue iriwe noguwe.

¹¹ Noguwarara mibeqté kégá Poraga mirau tagéra anotah ehwehnabaéra Áríkiónía marákórápéqté kéné ehweh mahraréra, Manikátaregá wehukénité úkéra iteba tumiéhye uwe.

¹² Tumiéhye éra Páhnábásansabé sene maniká áwíq Súsie ue áwíratówe. Poransabé sene maniká áwíq Érémsie ue áwíratówe. Poraga áhnte ehwehnúnsabe, We Érémsi tahnsá ánine éra Érémsie ue áwíratówe.

¹³ Sene maniká Súsinsabé iwíáh iwíáh ató nah sensuwahpeq ahnansahrapeq kowe. Súsine ehweh mibeq mahbeq aritéh anínká káhoakáq awanká aramarínkákáq ogesáh ogesáhrapeq mewena súwe. Sega, Porareq Páhnábásareqsabé manikátare wóye iwíáhéra titironeherauwe.

¹⁴ Titironehera uwara íre mirao sansá miraonehera unsabé mi kegá túbáh agigeheéra Porararéga sene ambanta subansúoye. Subansuera wehuke míorabeq pehbeheráh pokue anotahtaqt ehwehnéra,

¹⁵ Aneqsabé mirao? Peh ite tahnsá wéhúké míoye. Íre miraoro. Itega kaweq ehwéh teieyeheéta súye. Írátíáhro. Maniká we oga mía míai aní míre. Wega íopeqkákáq mah marákó marákóakákáq sóreq wanínkákáq moke kéh náneqmarínkákáq mirarowe. Péhepehe manikánsabé iwíáh iwíáho sansá sueq Manikánsabe áhraboro.

¹⁶ Naho wehukega seyene mirau sansánuwana Manikánka pehragaritowe.

¹⁷ Íopeqté ibonsúno atéhrana ibonsirana ménsámehnsá kawerue kíréhre. Kawerue kíréhra iyahbankirehraq itene irupipeq eyoyóire. Minayabe wega ite kaweraitena aiq pútaq míoge éna aiq sokigi aire uye.

¹⁸ Mi ehwéh iraruyara titironehe iwíáhu ke ebeq sene ehweh íre írówe. Íre írówara Porararéga anotahtaqt págegeue ahqáho aritoyara mi kegá, Aiq mire. Itene titironehe iwíáh suanehe éra súówe.

Ebahnsatate Pora subú ehwehne.

¹⁹ Ántioka suwahpeqte Asiu kereq Áíkónía suwahpeqte Asiu kereqka mitaq séra mó ehwéh teriúnsabe mitaqté kégá sene ehweh meyówe. Mewera ebahnsatate tuparuqme Pora subúwana we marakóipeq aunúnkaq surahúwara sega, Aiq putíéhre iwíáhéra abariue ahnansahrapeq márówe.

²⁰ Márówara Sísá tagariáh kégá weba sáhuríótaq Poraga irigéna mi ke suwahpeq kouwekúwe. Ahbiah tahnsá Porareq Páhnábásareqka mitaq suera Tébi suwahpeq pokuye.

Sísá tagariáh ké págegeue míageheéra síwáhnoréra aboawah weh omaq sitóya ehwehne.

²¹ Sega Sísane kaweq ehwéh Tébi suwahpeqte ké teriúyara áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atówe. Aiq pútare atówara Porararéga mitaq suera Árisáta suwahpeqkákáq Áíkónía suwahpeqkákáq Ántioka suwahpeqkákáq kouwekuye.

²² Kouwekéra Sísá tagariáh ké págegeue míageheéra síwáhnoruye. Síwáhnoréra, Túbáh agiehboq Sísá kawerue kэрáhro éra Sísane ah íre mareqmareq ahne. Ebeq mó kegá íwíoqnehraq anehe Manikánka wahnah wahnahnirabeq pokoneheqmúne uye.

²³ Sísá tagariáh kэрáq wahnahnigeheéra Porararéga mó mapéq mó mapérué aboawah weh omaq sitóye. Omaq sitera táhutahuq awehriue mahraue

púreréra, Maniká Iteriboo, síosirapéq wahnahnira kegá arensabé aiq pútare atáhwe. Arega se págege arite wahnahnarito ue púreruye.

Písíría marákó Antíóka suwahpeq seuwekuya ehwéhne.

²⁴ Porararéga mitaq suera Písíría marákórápéq kotaikue Pámbíría marákórápéq pokuye.

²⁵ Mitaq Péríga suwahpeq Sísane ehweh teriera suera Átáría suwahpeq pokuye.

²⁶ Mitaq suera sípi kéwewera kure Antíóka suwahpeq kouwekuye. Mitaqté Sísá tagariáh kegá eqmaq suanehe iwíáhéra púreruwe. Manikánka Porararé séhréh aritankeheéra púreréra eqmaq súówe. Eqmaq súówara sega Sísane ehweh kawerue teriera sene arambehri parabarúóyansabé Antíóka suwahpeq seuwekuye.

²⁷ Seuwekuyataq sega Sísá tagariáh ké momiwí arítóye. Momiwí aritera Manikánka séhréh arito ehwehnikákáq áhnte nahnsónká Sísansabé aiq pútare ató ehwehnikákáq teríúye.

²⁸ Teriera sega íre wahto tanáhráq mi ke suwahpeq Sísá tagariáh kébá mía míauye.

15

Tábúsoq maragehéera eqmaq súo ehwehne.

¹ Táhmaro Súría marákórápéqté kegá Antíóka suwahpeq tuera Sísá tagariáh ké síwáhnoruwe. Síwáhnoréra, Peh morá Mósísine sánsá sehgió ké sene síu amurúruáh kegá oga mérapeq awaq miahráhowe uwe.

² Uwara Porareq Páhnábásareqka mi ehwéhnsabé anotah ahqáho arítóye. Minayabe sereq tú kereqka anotah ehwéhuwe. Anotah ehwéhuwara Antíóka suwahpeqte Sísá tagariáh kegá Porareq Páhnábásareq táhmaro mó kereq omaq sitera Sarúsarama suwahpeq pokoro arítówe. Sarúsarama suwahpeq Manikánka eqmaro kereq Sísá tagariáh ábóawáh wéhreqsabé mi ehwéh tábúsoq maragehéera Porareh pokéwáhiro arítówe.

³ Sísá tagariáh kegá pokéwáhiro arítówara sega Pónísía marákóákáq Sámária marákóákáq kótaikuwe. Kótaikutaq mitaqté Sísá tagariáh ké teriera, Nahnsó ke Sísansabé aiq pútare atówe ue teríúwe. Teríúwara moke sirupipeq iwíáh iwíáhéra eyoyóuwe.

⁴ Porarehga Sarúsarama suwahpeq sutaq mibeqté eqmaro kereq Sísá tagariáh ábóawáh wéhreq moke Sísá tagariáh kéreqka mehweh arítówe. Mehweh arítówara Porarehga Manikánka séhréh aritena moke miráú naneqkakaq teríúwe.

⁵ Teríúwara táhmaro Sísansabé aiq pútare ató ke Péhrasi kené sánsá mirao kegá irigéra mahraruwe. Mahraréra, Nahnsó kegá oga mérapeq awaq miagéhboq Mósísine áú amurúruoto sánsá miraoro terio. Mósísiga sehgióro ú ehweh anterúéhboq kawerue sehgióro terio uwe.

⁶ Eqmaro kereq Sísá tagariáh ábóawáh wéhreqka mi ehwéhnsabé iwíáhoneheéra momiwíéra sío síouwana

⁷ Pítaga irigéna sensabé, Nanuwahraho, ite tagariarome naho nahnsó kegá kaweq ehwéh irera aiq pútare atageheéna Manikánka ite míaraunarabeq omaq intaráire. Omaq intena, Korerio aintaráire.

⁸ Manikánka wehukene sirupipeq tagariéhre. Wenawa iteba eqmaq áúwátáinserah nahnsó keba moq eqmaq áúwátáire.

⁹ Wega íre peh morá ite Asiu keyábé arutaboírre. Wega nahnso keyábé moq arutaboírre. Segá Sísansabé aiq pútare atáro puara sene sirupipeq kawerarítáíre.

¹⁰ Aneqsabé Maniká áwíoqnaho? Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgie sansa anotah pagégé sánsáne. Itene igaqnaréhreq itereqka mi sansá íre tábúsoqme sehgiórahúne. Minayabe itega aneqsabé nahnso ke mi pagégé sánsá sehgióro terieo?

¹¹ Íre mi sansá sehgiunaga oga mérapeq awaq miahráhúne. Peh morá itereq nahnso kereq Sísansabé aiq pútare atonaga oga mérapeq awaq miahráhúne úwe.

¹² Pítaga mi ehwéh irarue parabaruwara Porareq Páhnábásareqka momiwíurío ke ehweh teriúyara ehiya míówe. Porararéqá nahnso ke míópi Manikánka séhréh aritena ótaq sansámáí miraurai ehwéh teriúye.

¹³ Teriúyana sene ehweh parabagútaq Sémísiga mahraréna, Nánuwahraho, néne ehweh íráhro.

¹⁴ Manikánka nahnso ke we kahnáh míageheéna omaq sitáíre. Wega téh miraurainsabé Sáímóniga aiq teíre.*

¹⁵ Manikáne ehweh iraru kegá minayabe aiq monseráh éhwéh teiúwana Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

¹⁶ Itene anotah Wahnáhnká mahraréna, Nah sokogi inserah Tébiti kahnáhmé ahabárowe. Íné kouwekutaq sokogi nah pankeráhnserah íné Tébiti kahnáh kaweraritaníe. Sokogi nah pankeráhwana o nah tahnsa kéhnserah íné we kahnáh kaweraritaníe.

¹⁷ Mó kegá íné sene Wahnahnsabé ninebahrigeheéna kaweraritaníe. Ómi ínéga omaq sitó náhnsó kegá ínénsabe ninebahréra iwíáh iwíáh aintagéhe íre.

¹⁸ Naho itene anotah Wahnáhnká áwahewé sína naneq aiq teiuwe úwe.

Awehrio naneqsabé éhwéhne.

¹⁹ Sémísiga mó mahraréna, Íné iwíáhume Manikánsabe áhrabo nahnsó kegá Maniká kéréh sánsá sene sirupipeq umeh agínehboq ahqáho ariteho.

²⁰ Peh mahrarue páhsi sehiranue terienéhe. Terieq, Péhepehe manikánsabe iwíáh iwíáhoneheéra titirirataq náíra naneq íre nahro. Mó kené ahrewe ahrariwe wehwe mahbiwe íre abarioro. Wehukenínká awio páríkí náneq ka íre nahro. Korahq íre nahro.

Mahraue páhsiipéq sehiranue terienéhe.

²¹ Mósísine ehweh ahrena ahrena wehekáh Asiu kené momiwí nahmáritápéq ahriahri sáhnsáhówe. Wene ehweh moke mi kehiná suwahpeq síwáhnorowe. Minayabe wene ehweh író kega abiahnsaniyeho éra peh morá teiú náneqmarínsabé awehrioro ue páhsiipéq sehiranue terienéhe úwe.

Páhsiipéqté éhwéhnsabé éhwéhne.

²² Eqmaro kereq Sísa tagaríáh ábóáwáh wéhreq moke mó Sísa tagaríáh kéreqka Ántióka suwahpeqte ké korerigeheéra kaweq ke omaq sitanéhe iwíáhuwe. Segá itebaté téhtaré ánité Sáírásareq Súrása we mó awíq Pásábareq omaq sitowe.

²³ Omaq sitera mi anitéreq Porareq Páhnábásareq mi páhsí siera eqmaq súówe. Páhsiipéqté éhwéhnká mahraréna,

Síría marákórápéqté kéreq Sírísía marákórápéqté kéreq Ántióka suwahpeqte kéréro, ite nahnso ke owanawé Sísa tagaríáh púaq iteruwahrah úkowe. Íte eqmaro kereq abowah wehreqka mah páhsí sehiranue teiune.

* **15:14:** Árúkaga Pítane mó awíqmé Sáímónie áwíratowe.

²⁴Ite írátáúnawe menah táhmaro mahtaqté kégá iteba kure íwáhnorurowe. Mi ke íre eqmaq súátáunara peh seyega iwíáhue iteba pokue íwáhnorurowe. Itega sene ehwéh aiq pútaq ehwéhpómo éq iwíáh kikirurowe.

²⁵Minayabe itega sío síoéq iteba Porararé moráráq iteba eqmaq súáhna anité omaq sitone. Porareq Páhnábásareq itene kaweq iyáhnábó anité méq sensabé irutaboírúne.

²⁶Sereq itene Wahnah Sísa Karáhé éhweh terieyeheéra wehuke suboráho ke suwahpeq poku pokuóye.

²⁷Mó anité síwíq Súrásareq Sáírásareq míehye. Segá sehiranu ehwéh moq teigéhe.

²⁸Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq itega págege sansámárí íre teieq peh mahraue miraoro teiune.

²⁹Péhepehe maníkámárínsabé iwíáh íwíáhoneheéra titiré náriu naneg íre nahro. Korahq íre nahro. Wehukéníká awio páríkí náneq ka íre nahro. Mó kené ahrewe ahrariwe wehwe mahbiwe íre abarioro.

Itega mahna irarúna ehwéh íréhrataqmé kaweqtaq míagehe. Pehénáe. Mah pahsí aiq parabagire. Iroro uwe.

³⁰Eqmaq suowara sega pokue Ántióka suwahpeq tuera sega Sísa tagariáh ké momiwí aritera páhsi náriúwe.

³¹Náriúwara sáhnsahera mi pahsípéqté éhwéhnká sirupipeq eyoyó aritowe.

³²Súrásareq Sáírásareq Manikáne ehweh iraruya anité méra Sísa tagariáh ké págegeue míageheéra sega áhnte ehwéhnue síwáhnoruye.

³³Síwáhnoréra táhmaro wehekáh mitaq méra seuwekoyehe íwíáhuyara pehwehrue pokéwáhtao éra eqmaq súówe. [

³⁴Sáírásaga mó iwíáhéna íre pokia peh mitaq míowe.]

³⁵Porareq Páhnábásareqka Ántióka suwahpeq kauye. Sereq áhnte mó kereqka Sípane ehweh teriera síwáhnoruwe.

Porararéga Máhkansabé ehwehuya ehwéhne.

³⁶Táhmaro wehekáh sótaikútaq Poraga Páhnábásansabé, Sípane ehweh síwáhnorurauya ke suwahpeqtaq seuwekoyehe. Sísa tagariáh ké kaweqtaq míahwapómo moke sensuwahpeq koragayehe úwe.

³⁷Úwana Páhnábásaga, Sóni we mó awíq Máhkaga sénirahnata pokoyehe úwe.

³⁸Úwana Poraga ahqáho atena, Itega Pámbíría marákórápéq pokurauyataq Máhkaga mitaq ite iuwena tabanaguraire. Mi tanáhráq wene arambehri íre parabarusa pehipi taqnobagurainsabé wega mó íre séirankéhe úwe.

³⁹Mira íwíáhuyansabé sega ehwehuye. Minayabe Páhnábásaga Pora auwena Máhka meqmena sípi kéwewena Sáipára marákórápéq pokúwe.

⁴⁰Pokúwana Poraga Sáírása omaq atowara Sísa tagariáh kégá monseráh íwíáhéra, Pokéwáhtao éra mahrarue púreruwe. Púreréra, Maniká Iteriboo, arega mah anitéyábé arutaboíróna puah kawerue págege arite séhréh arito uwe.

⁴¹Uwara Porareq Sáírásareqka pokue Síria marákóákáq Sírisía marákóákáq Sísa tagariáh ké momiwíurabeq págege aritayeheéra síwáhnoruye.

16

Tímótiga Porarehreq poku ehwéhne.

¹Porararéga Tébi suwahpeq kótaikéra Árisáta suwahpeq suyana mibeqté Sísa tagariéh aní wenáwíq Tímóti míowe. Wenano Sísa tagariéh Asiu iní míowana wenabo Kárika aní míowe.

²Árisáta suwahpeqte Sísa tagariáh kégá Tímóti kaweq aníne uwara Áikónia suwahpeqte Sísa tagariáh kéreqka moq monseráh íwíáhuwe.

³ Poraga iwíáhéna, Tímóti ite séirankéhe íwíáhuwe. Ómi mibeqté Asiu kegá tagaríomé Tímótime abowá peh Káríki aní míowe. Káríki aní mío púana Poraga iwíáhéna, Tímóti ite séireyabe Asiu kegá abiahnsa aitého éna Tímóti meqmena wene áú amurú auwowe.

⁴ Porareq Sáírásareq Tímótireqka mó ke suwahpeq mó ke suwahperue pokue Sísa tagaríáh ké síwáhnoruwe. Síwáhnoréra Sarúsarama suwahpeqte eqmaro kereq Sísa tagaríáh ábóawáh wéhreque páhsi teri terinuwe. Teriera, Mah ehwéh kawerue iwíáhéq sehgióro uwe.

⁵ Minayabe Sísa tagaríáh kéga Sípane sánsá kawerue ahtebéra sehgiówe. Mó wehekáh mó wehekáhnue mó kegá Sísansabé aiq pútare atera Sípane sánsá sehgiówe.

Porane awanka Másérónia marakórápéqté áni tagó ehwehne.

⁶ Porarehga, Itega Esia marakórápéq Sísa éhweh korerienéhe iwíáhuwana Manikáne Awanka ahqáho aritowe. Ahqáho aritowara sega Párigía marakóákáq Kárétia marakóákáq kótaikuwe.

⁷ Kótaikéra Mísia marakórápéq wahtotaq kéra, Pítinia marakórápéq Sísa éhweh korerienéhe iwíáhuwe. Iwíáhuwana Sípane Awanka mó ahqáho aritowara

⁸ Mísia marakórápéq kótaikuwe. Kótaikéra Tóása suwahpeq sóreq waní ayehrápéq túwe.

⁹ Mitaq inokáhpeq Porane awanka tagówana Másérónia marakórápéqté ánínká ábóraragúwe. Ábóraragéna iriwe ména Poransabé, Másérónia marakórápéq séhréh aitagéhboq máhoro éna pahibahirúwe.

¹⁰ Porane awanka tagónsabe itega iwíáhowame* Manikánka mitaq Sísa éhweh koreriéro aitéhre. Aiq teiátáinsabé ireq ite Másérónia marakórápéq pokoneheqmúne iwíáhéq apubúue sokah sokahowane.

Áríriaga Sísa kéro ehwehne.

¹¹ Itega Tóása suwahpeq sueq sípi kéweweq Sámótesi marakórápéq pokowane. Mitaq séq mó wehekáh sueq sípi kéweweq Néápórisi suwahpeq kowane.

¹² Mitaq sípi sueq Pírípái suwahpeq kiowáne. Aroma kegá Pírípái suwahpeq téh nah aborisowe. Mitaq anotah matábú kéna moke Másérónia marakórápéqté matábú kiotaigme matabu kowe. Itega táhmaro wehekáh mitaq kowíahwane.

¹³ Ahrena ahrena wehekáh itega ahnansahrapeq wání aroipéq pokowane. Ite iwíáhowanawe, Mahtaq ibora wehukega púrerowe iwíáhéq tunse áhnopeq tútuue míahwane. Mibeqté momiwíurío ininsó Sísa éhweh teriewáne.

¹⁴ Peh morá íní wenáwíq Áríriaga itene ehweh irena we Táiyátáira suwahpeqte íní ména wene arambehriwe tautáúq ámbántámári paiqmaq paiqmarúwe. We Manikánsabe iwíáh iwíáh ato íníne. Poraga ehweh irarútaq we kawerue irankehéna Manikánka mi íní séhréh atowe.

¹⁵ Séhréh atowana irowaq itega wereq wene nahtapeq kaegaeu kereq wání meriewáne. Meriewánana mi ínínká itensabé, Íné Sísansabé aiq pútare atóge iwíáhirataq néne nahtapeq segaegaeoro úwe. Segaegaeoro únsabe itega wene nahtapeq kogaegaeowane.

Poraga owainawa kaqauwo ehwehne.

¹⁶ Itega wehuke púrerorabeq pokowanaraq mó kené arambehri ahráiréq ahtapeq piehgiowáne. Wene arupipeq mío owáináwánká mókake aiq

* **16:10:** Mó kegá iwíáhéra, Áruka mah pukú sehiranú anínká táhmaro tanáhráq Porareh kérirowe iwíáhowe.

pútaragína ehwéh iwíáh atowana mi ahrárigá irarúwe. Irarúnsabe mó kegá móne náwa náwanuwana wene wahnah anímári nári nárinúwe.

¹⁷Wega Porareq itereq séirena sawai sawaiéna, Mah kewé Manikáne arambehri ke wóe. Manikámé anotah págege aní míre. Segá Manikáne oga mía mía ehwéh teri terinowe úwe.

¹⁸Áhnte wehekáh mi ahrárigá ite séirena mi ehwéh irare irareúwe. Minayabe Poraga iwíáh kikiréna wega pabeqme owainawansabé, Sísa Karáhé áhrabu puah mi ahrári auwe pokúno atoge úwe. Úwana mi tanáhráq owainawanka mi ahrári apubúue auwena pokúwe.

Pírípái suwahpeq Porararé karábúsiipéq mórító ehwehne.

¹⁹Mi ahráriné wahnahmarínká iwíáhéra, Owainawa kaqauwéhрана poki puag ite mókake mó moné íre meyhárhune éra abiahnsanuwe. Abiahnsanéna sega Porareq Sáirásareq táhtoqme abariuera mi ke suwahpeqte wáhnáhmáripá máhkétirapéq mórítówe.

²⁰Móriterá wahnah keyábé, Mi anité Asiu anité méra iteruwahpeq ahbabáq sansanóye. Seyene sánsá miraoro éyame íre kaweróye.

²¹Ite Aroma ke míona puag sene sánsá íre miraúna sansáne uwe.

²²Uwara mitaq momiwíu kereqka ehweh arítówara wahnah kegá Porararéne korósi keqsúówe. Keqsuera, Morahri sahtáté subóro arítówara subúwe.

²³Anotahtaq subera karábúsiipéq móriterá mibeqté wáhnáhnsábé, Kawerue wahnahnúno atówe.

²⁴Kawerue wahnahnúno atówana wega se meriqmena karábúsi nahtápéq ákáhpíte máhrípípéq mórítowe. Móriterá sene sigárátaré awanká abahrabahri-apipéq sukiwe táhparówe.

²⁵Táhparówara inokáhnabubu Porareq Sáirásareqka púreréra igonkónéra Manikánsabe iwíáh iwíáh atóyara mó karábúsiipéq mió kega tótuqméra írówe.

²⁶Írówana anotah maríúwana karábúsi nah míu míuúwana moke onsawári apubúue pehipi siraragúwe. Siraragúwana ómi karábúsi kené séniwarí wewega pugetara agúwe.

²⁷Karábúsi wahnáhnká sugorabeqte irigéna onsawári siraragú tagówe. Tagéna, Karábúsi ke moke taqnobagowe iwíáhúwe. Mira iwíáhú púana wene poka mewena apubúue pukinieéna néne ninonka sehsabianíe iwíáhúwe.

²⁸Sehsabianaútaq Poraga anotahtaq áhrabéna, Arene anonka sehsabíéhnehboq túbáh agúno. Íte moke míone úwe.

²⁹Úwana karábúsi wahnáhnká wene arambehri anínsábé, Kánéq keqme súno éna pehbeheráh karábúsiipéq kibekúwe. Kibekéna áhreú púana Porararéne paqnahipeq pokue iransánéna arehunseraráq míowe.

³⁰Wega Porararé máhpeq márunsitena sensabé, Árahonaga oga mía míaininkono ue kasenúwe.

³¹Kasenúwara sega wensabé, Sísansabé aiq pútare atéhnaraqmé oga mía míainkehe. Arenawahraheq moq oga mía míaiagehe uye.

³²Porararéga wereq wene nahtapeq kaegaeu kereqsabé itene Wahnah Sísa éhweh teríúye.

³³Teríúyana mi tanáhráq karábúsiipéqte wáhnáh Porararé meriqmena puramburanagú pabeq paberaritowe. Pabeq paberaritowara Porararéga wereq wene káironanínseq wání náriúye.

³⁴Wání náriúyana mi wahnáhnká Porararé wene nahupeq meriqmena táhutahuq náriuwe. Wereq wene káironanínseqka Sísansabé aiq pútare atónsabe sene sirupipeq eyoyóúwe.

³⁵ Ahbiahipeq mi ke suwahpeqte wáhnáhmárínká párisireh síáhrabéra sensabé, Karábúsiipéq mórítáro anité pugeq suo koreawéro uwe.

³⁶ Koreawéro uwara karábúsiipéqte wáhnáh koreawúwana Pora mi ehwéh teawuwe. Teawena wensabé, Wahnah kegá siqmaráh párisíwárínká, Ite pageqsuo aiq teniéwe. Minayabe tueyokue pehwehrue pokéwáhtao úwe.

³⁷ Úwana Poraga párisiwarínsabé, Ite íre peh Asiu anité úye. Ite moq Aroma marákórápéqte ánité úye. Sega íre tábúsoqme ehwéh aitasá pehipi iubiq marera karábúsiipéq mórítárowe. Sega amahnága kopípéq kaqiuwagéhbo? Ahqáho. Seyega séra ite pugeqme máhpeq iuwagéhe uye.

³⁸ Uyara párisiwarínká wahnah keba kouwekue mi ehwéh teríúwe. Teríúwara wahnah kegá ite Aroma marákórápéqte ánité úya ehwéh írónsabe áhreuwe.

³⁹ Áhreéra Porararéba sure sensabé, Ite Aroma marákórápéqte ánité míehyame íre írátíaraune. Minayabe íre kaweruraune éra máhpeq márúnsitera sensabé, Mahtaq sueta pokotao uwe.

⁴⁰ Uwara Porararéga karábúsiipéq suera Áríriane nahtapeq pokuye. Pokéra mitaq Sísa tagariáh kéyábé kaweq ehwéh iraréra sensabé, Sísa sánsá kawerue sehgióro aritera pokuye.

17

Tésárónáika kega, Porararé subónéhe u ehwéhne.

¹ Porarehga pokue Ámbípóri suwahpeq sótaikéra Ápórónía suwahpeq sótaikéra Tésárónáika suwahpeq kéra mitaq Asiu kené momiwí nahtápéq kuwe.

² Ahrena ahrena wehekáh Poraga wene sánsánéna mi nahpípéq kibekue síwáhnorúwe. Asiu kené ahrené wehekáh apahtáro áhrená áhrená wéhékáh kibekue Manikáne púkuipéqte séhírá síwáhnorúwe.

³ Síwáhnoréna, Mó kegá Manikánka omaq ato aní áwíoqnéra subiq sutowana pukéna mó oga úkuraire. Manikáne ehwehnka minayabe aiq irarire. Manikánka omaq ato anímé íné teiú aní wenáwíq Sísa wire úwe.

⁴ Úwara táhmaro Asiu kegá mi ehwéhnsabé aiq pútare atera Porareq Sáírásareq kobaritawe míówe. Manikánsabe áhteno Káríkí kéreq áhnte aboawah inínsónseqka moq kobaritawe míówe.

⁵ Minayabe íre aiq pútare ató Asiu kegá abiahnsanuwe. Abiahnsanéra ahbabáq ke pehipi máhkétirapéq nogó ké meriqmera momiwíue anotah-taq ehwehuwe. Porararé wehuke momiwíurabeq mórítankehéra wehukení wenáwíq Sésónine nahtapeq pehbeheráhnue pokuwe. Pokue wene nahtapeqte ónsá subiqme sueruera Porararéyábé sinebahruwara íre míóye.

⁶ Íre míóyansabé sega Sésónireq mó Sísa tagariáh kéreq abariuera mi ke suwahpeqte wáhnáh kéba mórítówe. Móritera ehwehéra, Moke mah nahnsó ke ahbabáraritóya anitégá suoyataq

⁷ Sésóniga wene nahtapeq mehweh aritowe. Mi anitégá itene anotah wahnáh aní Sísáhrine sánsá íre mirauroye. Íre miraiá peh iraréra, Mó Wahnáh aní Sísae iraruye uwe.

⁸ Uwara mi ke suwahpeqte kéreq sene wahnah kereqka mi ehwéh írótaq kurináhnéra abiahnsanuwe.

⁹ Sega Sésónirehyabe, Kotiyabé ite móne paiqmáráhro éra sene móne mewera kaqsúówe.

Porareq Sáírásareqka Péria suwahpeq arambehriuya ehwéhne.

¹⁰ Íó penkúwara mibeqté Sísa tagariáh kégá Porareq Sáírásareq Péría suwahpeq eqmaq súówe. Eqmaq súówara Péría suwahpeq suyataq Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéra síwáhnoruye.

¹¹ Síwáhnoruyara mibeqté Asiu kegá irera Manikáne ehwehnsabé kawerue iwíáhue tagowe. Sene iwíáhgá Tésárónáika suwahpeqte kéné iwíáh kio-taikúwe. Segá Porane ehweh írótaq sirupipeq eyoyóue Manikáne sehira mó wehekáh mó wehekáhnue sáhnshawe iwíáhue tagéra, Porane ehweh aiq pútaqpomo éra iwíáhue tagowe.

¹² Minayabe áhnte Asiu kegá aiq pútare atówe. Sereq mó áhnte ke, Kárika anotah weh áhrégá moq aiq pútare atówe.

¹³ Poraga Manikáne ehweh Péría suwahpeqkakákq teríre uwara Tésárónáika suwahpeqte Asiu kegá írówe. Irera Péría suwahpeq séra mibeqté keyábé, Porane ehwehnsabé aiq pútare atehboq íre íráhro ue pagu pagunuwe.

¹⁴ Pagu pagunuwara mibeqté Sísa tagariáh kégá Pora apubúue sóreq waní ayehrápéq eqmaq áúwówe. Eqmaq áúwówara Sáírásareq Tímótireqka peh mitaq míóye.

¹⁵ Míóyara ah tagariáh kégá Pora meqmera Áténi suwahpeq márúnátówe. Márúnátówana wega sensabé, Sáírásareq Tímótireqsabé, Peheráh setao teriéro úwara pokuwe.

Poraga Áténi suwahpeqte ké teriu ehwehne.

¹⁶ Poraga Áténi suwahpeq síwénunútaq mibeqté kégá áhnte péhepehe manikáne atah naneq kowana tagéna wene arupipeq págege agúwe.

¹⁷ Minayabe Poraga Asiu kené momiwí nahtápéqte kéreq Manikánsabe iwíáh iwíáh ató kereqsabé ehwehnuwe. Máhkétirapéq mó wehekáh mó wehekáhnue su kereq moq ehwehnuwe.

¹⁸ Táhmaro mibeqté síwáhnoru kegá Porareq piehgiera áhnte ehwéh kíkíruwe ehwehnuwe. Mibeqté su kegá táhmaro Épíkúriane sánsá ahtebowara mó tahmáro kégá Sítóíkine sánsá ahtebowe. Táhmaro kegá seye náhenéra, Áhnte ehwéhnikákákq áni aneq ehwéhnikákákq ánípo uwe. Poraga Sísa oga úkú ehweh teriunsabe mó kegá, We wáhnaupeqté mánikámári éhweh tei teinire uwe.

¹⁹ Segá Pora meqmera Áréópágúsa sawéhráq ahtebia kégá momiwíurabeq móátówe. Móatera wensabé, Arega síwáhnoróna ehwéh peh o ehwéh míre. Mi ehwéh teio.

²⁰ Arega iraréna ehwéh áwánáh éhwéh míre. Mi ehwéhmé áwahe ahtebanehboq kawerue teio uwe.

²¹ Áténi suwahpeqte kéreq mibeq wáhnaupeqté sewió kereqka ahriahri o ehwéh irera mi ehwéhnsabé irare irareuwe. Seyene sánsáne.

²² Poraga Áréópágúsa sawéhráq ahtebia kégá momiwíurabeq iriwe ména mahraréna, Áténi suwahpeqte wého, ínégá iwíáhume itene manikámarinsabé áhnte iwíáh iwíáho ke wóe.

²³ Iteruwahpeq nogewótáq itega iwíáh iwíáhorabeq tagéwómé peh morá táhbérápéq kéh séhírámé sáhnshawe tagéwóge. Mi sehiránká mahraréna, Mah tahbé íre tagariona manikáne tahbe wire íre. Itega íre tagarawéq pehipi iwíáh iwíáh atáhnshabé minawé teiúge.

²⁴ Teiúge éna mó mahraréna, Manikánka moke mah marákó márakóípéq kéh náneqkakákq mah marákó márakóákákq mirarowe. We mah marákó márakóákákq íopeqkakákq wahnahnatíéh áni míre. Minayabe wega wehukega pearáh náhúpéq íre kaegaei áni míre.

²⁵ We íre akahrákáhri aní míre. Wewega moke wehukene irupipeqté éúqkákáq moke kéh náneqkákáq náí náinire. Minayabe wehukega we íre séhréh atáhráhowe.

²⁶ Mah kehiná kéhínané igaqna peh morá áníne. Manikánka mi aní téh mirarena itene ogamé tanahráq iwíáh aitéhre. Mah marákó marákórápéq mó kehiná mó kehinánsábé, Míáhro aitéhre.

²⁷ Itega Manikánsabe kabariageheéna mira íwíáh aitéhre. We tagarianeheéq kabarúne. Ite ómi kehiná míonarabeq we wahtotaq míéhre.

²⁸ Maniká ména mira aruqaruri puaq itega oga míahrahúne. Iteba sehira tagariéh ánínká aiq mahraréna, Ite moke wene animárine ire.

²⁹ Ite Manikáne animárí míona puaq we peh wehukega iwíáhue mirao naneq mire íwíáhiyeho. We íre ebahtaté miraiá aníne. We íre móneraté miraiá áníne.

³⁰ Naho wehukega Maniká íre tagaríowe. We íre tagariarera, We peh wehukega iwíáhue mirao naneq mire íwíahuwe. Mi tanáhráq Manikánka mi kewé peh áwé tagówe. Amahnága wega mah kehiná kéhínánsábé, Itene ahbabáq sansa súáhro ire.

³¹ Manikánka peh morá aní omaq atena wega iwíáhína tanáhráq mi anínká mah kehiná kéhíná tábúsoqme ehweh aritankéhe. Minayabe mah kehiná kéhínánká tagariageheéna Manikánka mi aní iriatena oganúq atáráire úwe.

³² Míó kega oganúq atarái ehwéh írówe. Táhmaro kegá awiréh atówara mó kegá Poransabé, Arene ehweh mókake mónkákáq iranéhe uwe.

³³ Uwana Poraga mitaq suena pokúwe.

³⁴ Pokúwara táhmaro wehwárinká we kerera wene ehwehnsabé aiq pútare atówe. Peh morá aní aiq pútare ato aní wenáwíq Tíónísíae. Werek mó ahte bia kéreq Áréópágúsa sawéhráq momiwíue aruqaruruwe. Peh morá íní wenáwíq Támárisae. Werek mó kereqka Pora kerera wene ehwehnsabé aiq pútare atówe.

18

Poraga Kórína suwahpeqte ké teriu ehwehne.

¹ Poraga Áténi suwahpeq suena Kórína suwahpeq pokúwe.

² Póntúsa marákórápéqté aní wenáwíq Ákúira míowana wene ahre awíq Párisírae. Se Asiu akéq menah Ítári marákórápéq míoyana mibeqté wáhnáh áníné áwíqtare Káróríusa Sísáhríe. Mi wahnáhnká moke Aroma suwahpeq míó Asiu keyábé, Pokoro aritena kaqsuowara Ákúira akéqká Aroma suwahpeq suera Kórína suwahpeq kowíoye.

Poraga mitaq se tagéna sene iyahnabo aní úkúwe.

³ Werek sereq peh morá árámbehriuwe. Sene arambehriwe wéhuwehu nahmári piageheéra sériwarí kogahnue kawerarówe. Werek sereqne arambehri peh monseráh púana seba kobaritawe míowe. Werek sereqka moráraq arambehriuwe.

⁴ Moke ahrena ahrena wehekáh Poraga Asiu kené momiwí nahtápéq Asiu kereq Kárika kereqsabé Sísá éhweh terinieéna poku pokuúwe.

⁵ Sáírásareq Tímótireqka Másérónía marákórápéq suera Pora míorabeq suye. Sega suyataq Poraga Manikáne ehweh Asiu ke teri terinéna, Manikánka omaq ato anímé Sísae úwe.

⁶ Úwara író kega mi ehwéhnsabé ahqáho atera íre kaweq ehwéh atówana wega sensabé, Aiq mire. Ínéga aiq teiúge éna wene ambanta suruparuena teriuwe. Itega iraipéq pokirame iteitene irupipeqté iwíáhgáe. Íné aiq pútaq ehwéh aiq teiúge. Itega ahqáho aintáhnabé nahnso ke korerinauge úwe.

⁷ Manikánsabe iwíáh iwíáh ato aní wenáwíqtare Títía Sásátae. Wene nah Asiu kené momiwí nahtápéq wahtotaruwana Poraga momiwí nahtápéq suena mi aniné nahtapeq kowíowe.

⁸ Asiu kené momiwí nahtápéqté wáhnáh aní wenáwíq Kárisápa. Wereq mi karírónáninseqka Sísansabé aiq pútare atówe. Áhnte mó Kórína suwahpeqte kéga Porane ehweh irera aiq pútare atera wání meyoúwe.

Porane awanka tagó ehwehne.

⁹ Inokáhpeq Porane awanka tagówana Sísaga wensabé, Íre áhreúno. Túbáh aginehboq néne ehweh pahsuo.

¹⁰ Ínéga areba míó púara mó kegá are íre subigéhe. Kórína suwahpeqte kéwé áhnte kegá ínénsabe aiq pútare aintagéhe úwe.

¹¹ Minayabe Poraga Kórína suwahpeq peh morá ópéq mó opéq ákáhtaq ména Manikáne ehweh síwáhnorúwe.

¹² Wehukení wenáwíq Kárióe. We Ákáía marákórápéqté wáhnáh míotaq Asiu kegá momiwíera Pora táhtoqme ehwehurabeq móátówe.

¹³ Segá Káriónsabe, Mah anínká itega Manikánsabe iwíáh iwíáh atona sansá sueq mó sansánoro tei teinire úwe. Wegá o tei sánsámé Mósísiga íre miraoro ú sansáne uwe.

¹⁴ Uwana Poraga ehweh irarinaútaq Kárióga Asiu keyábé mahraréna, Asiu keo, mi anínká ahkaragáraéna anotah ahbábáritaq tahirímé ínéga itene ehweh kawerue író irino.

¹⁵ Peh iteitene ehwehnikakáq wehukene síwíqkakaqsabé iteitene sánsánkákáqsabé iteitega iwíáhue miraoro. Íre néne arambehri puana túbáh aginauge éna

¹⁶ se moke ehwehurabeqte kaqsúáhro aritowe.

¹⁷ Kaqsúáhro aritowara Asiu kené momiwíurabeqte náhtápéqté wáhnáh wenáwíq Sósáténi táhtoqme máhpeq subúwe. Subútaq Kárióga se peh áwé tagowe.

Poraga Antióka suwahpeq kouwekú ehwehne.

¹⁸ Poraga Kórína suwahpeq áhnte mó wehekáh ména Sénkária suwahpeq pokúwana wene ayahra káúqauwowe. Pehipi íre káúqauwowana Asiu kené sánsánéna Poraga Manikánsabe ehweh teawunsabe káúqauwowe. Káúqauwowana Sísá tagariáh ké mitaq suena Párisírareq wenawehq Ákúírareq meríqmena sípi kéwewena Síria marákórápéq pokúwe.

¹⁹ Segá sípi kéwewera Épésá suwahpeq kuwe. Mitaq Poraga Párisírareq Ákúírareq suena Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéna wereq Asiu kereqka ehwehnuwe.

²⁰ Mi kegá Poransabé, Mahtaq míahno uwana ahqáho éna

²¹ Épésá sensuwahpeq suanieútaq sensabé, Manikánka kouwekúno iwíáh aintahnaraq kouwekinie úwe. Kouwekinie éna Épésá suwahpeq suena sípi kéwewena pokúwe.

²² Sípiga Sésaría suwahpeq sútaq Poraga sípi suena kire Sísá tagariáh ké mehweh aritanieéna Sarúsarama suwahpeq kiuwe. Mehweh aritena Sarúsarama suena Antióka suwahpeq tuwe.

²³ Táhmaro ío Antióka suwahpeq ména mitaq suena pokúwe. Wegá Sísá tagariáh kéné sirupipeq kaweq iwíáh aritanieéna Kárétía marákóákáq Párigía marákóákáq mó mapéq mó mapérue nogena pokue teriáqme noguwe.

Ápóroga Épésá suwahpeqte ké ehweh teriú ehwehne.

²⁴ Peh morá ání, Árékásántaría suwahpeqte ánínká Épésá suwahpeq séna wenáwíq Ápóroe. We Manikáne sehira ahtebia ání ména kawerue teri terinú ani míowe.

²⁵ Mó kegá we Manikáne sansá áwáhnoruwana wega mó ke págegeue síwáhnorúwe. Peh morá Sísa éhweh ákáhtaq ahtebéna tábúsoqme teri terinéna Sóniga wání meriu ehweh moke ahtebówe.

²⁶ Épésá suwahpeq Asiu kené momiwí nahtápéq págegeue síwáhnorúwe. Wega síwáhnorútaq Párisíraeq Ákúirareqka wene ehweh irera móbeq meqmera we íre ahtebó ehweh, Manikáne sansá tábúsoqme áwáhnoruye.

²⁷ Ápóroga, Íné Ákáia marákórápéqté ké kosíwáhnorinie íwíáhúwara Épésá suwahpeq Sísa tagariáh kegá wensabé, Kaweróne. Kosíwáhnorúno éra mibeqté Sísa tagariáh kegá we mehweh atageheéra páhsi sehiranue áwúwe. Manikánka áhnte Ákáia marákórápéqté ké séhréh aritowara Sísansabé aiq pútare atówe. Anehe Ápóroga mitaq séna mi ke anotahtaq séhréh aritowe.

²⁸ Wega Manikáne sehira sáhnshahena, Manikánka omaq ato anímé Sísae teriuwe. Wehuke míopi págegeue teri terinúnsabe wene ehweh Asiu kené ehweh kiotaikúwe. Minayabe wega Sísansabé aiq pútare atáh ké anotahtaq séhréh aritowe.

19

Poraga Manikáne Awansabé Épésá ke teriu ehwehne.

¹ Ápóro Kórína marákórápéq míotaq Poraga sáwéhrapeq kótaikéna Épésá suwahpeq tuwara táhmaro Sísa tagariáh ké míowe.

² Míówana Poraga sensabé, Itega Sísansabé aiq pútare atárótaq Manikáne Awanka itene irupipeq aiq tutairo ue kasenúwe. Kasenúwara sega wensabé, Ahqáho. Manikáne Awa éhweh íre írátáúne uwana

³ Poraga sensabé, Aneq wání meroo ue kasenúwe. Kasenúwara sega wensabé, Sóniga wání meriátáinserah mó kegá mina tahnsa wání meraune uwe.

⁴ Uwana Poraga sensabé, Sene ahbabáq sansa sutonsabé Sóniga wání meriátáire. Meriena mahraréna, Inehe sína anínsabé aiq pútare atáhro. Wenáwíq Sísae uraire úwe. Sóniga irarú ehweh Poraga teriuwe.

⁵ Teriuwara írówana itene Wahnah Sísa áwírue wání náriuwe.

⁶ Poraga sensinetaba wene ayahnkaratáté táhtorotaq Manikáne Awanka sene sirupipeq tuwara sega kambare ehweh iraréna Manikáne Awanka iwíáh arito ehweh iraruwe.

⁷ Mirau kewé airápété téhranítée.

⁸ Poraga Asiu kené momiwí nahtápéq kibekéna Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh págegeue teriuwe. Teriuwara Asiu kegá wene ehwehnsabé áhntetaq kasenéra iwíáhuwe. Iwíáhuwana apahtáro íótáq miraúwara

⁹ táhmaro író kega wene ehwehnsabé íre aiq pútare atera saiyouwe.

Saiyoéra momiwíurabeq Sísane sánsánsabé íre kaweq ehweh atówana Poraga se suena Sísansabé aiq pútare atáh ké meriqmena pokúwe. Sigarurapéqté wáhnáh ání wenáwíq Tíránásae. Poraga Sísansabé aiq pútare atáh ké meriqmena Tíránásane sigaru nahpípeq mó wehekáh mó wehekáhnue síwáhnoréna ehwehnúwe.

¹⁰ Poraga téhtaré ópéq mi sigárúráq síwáhnorúwara moke Esia marákórápéqté Asiu kereq Káríki kereqka Manikáne ehweh írówe.

Owainawa íre kaqsuahráhu ehwehne.

¹¹ Manikánka págegeue séhréh atowana Poraga anotah otáq sánsámáí miráúwe.

12 Minayabe mó kegá Poraga táhtoro ambántámáří meyówe. Mi ambántámáří awahre kebá móríúwara sene suwahre kaweragúwara owainawamarínká se suera pokuwe.

13 Táhmaro Asiu ahgórá kéwé nahnso suwahpeqtaq kégaeya q tuegaeyaréu anímáří méra owainawa kaqsuq kaqsurowe. Mi kegá itene Wahnah Sísa áwírue owainawamarí kaqsuanéhe íwíáhéra Poraga kaqsuonserah itega moq kaqsuanéhe íwíáhuwe. Minayabe sega mahraréra, Owainawano, Poraga teri terini aní, Sísa áwírue wehukení auwe pokúno teawune uwe.

14 Abapete téhtaré Asiu anímárinká owainawamarínsábé mina tahnsa éhwéhnúwe.

Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh aní wenáwíq Síkéba sibowá míowe. Wene anahwaréhga mó wehékáh mi ehwéhnúwana

15 owainawanka sensabé, Sísa aiq tagaríóge. Pora moq aiq tagaríóge. Itewe inseréhbo úwe.

16 Úwana owainawa wene arupipeq mío anínká seba ahkuagéna sene korósi moke subansuena subiqmaq subiqmarúwara korahq tabagu tabaguúwara se pehrákora méra nahupeq suera máhpeq pehbeheráhnue pokuwe.

17 Asiu kereq Káríki kereq peh moke Épésá suwahpeqte kéreqka mi ehwéh irera áhtenuwe. Minayabe mi kegá itene Wahnah Sísa áwíq pankerera iwíáh iwíáh atowe.

18 Mi tanáhráq áhnte Sísa tagaríáh kégá sure sene ahbabáq sansa pahsuqme teríúwe.

19 Ahgora tagaríó kega sene ahbabáq pukúwáří mewera ómi wehukega tagaríótaq ira paríówe. Segá mi irá paríó pukúwáří árahue kehramo éra sáhnsáhúwe. Sáhnsahera, Peh íregárita q 50 táhúséni (50,000) moné tahnsa pukúwáří ira parione íwíáhuwe.

20 Púku ira parearónsabe Manikáne ehwehnka áhnte kene sirupipeq pówara sega págege anímáří úkéra wene ehweh mitaq teri mahtaq terinuwana mi ehwéhnká abae agúwe.

Épésá kegá Pora ehweho ehwéhne.

21 Anehe Poraga iwíáhéna, Másérónía marákórápéqkákáq Ákáía marákórápéqkákáq pokinie. Mibeq Sísa tagaríáh ké koragéna sótaikue Sarúsarama suwahpeq pokinie. Mibeq Sísa tagaríáh ké koragéna sótaikue Aroma suwahpeq pokinie iwíáhúwe.

22 We kéroya anité Tímótireq Érásátireq míóye. Poraga mi anité Másérónía marákórápéq eqmaq suena we Esia marákórápéq pehgáriq tanáhráq míowe.

23 Mi tanáhráq áhnte kegá Sísansabé aiq pútare atónsabe mó kegá áhnte abíáhnánéra ehwehuwe.

24 Wehukení wenáwíq Témítíúsie. Wene arambehriwe káhpah tahnsa náneqtaté pehgáriq píkísa tahnsá náneq mira aruqarurúwe. Mi ke suwahpeqte kéné péhepehe maníká wenáwíq Átémísie. Témítíúsireq mó kereqka Átémísine píkísa tahnsá náneq miraera paiqme áhnte moné meyówe.

25 Témítíúsiga moke mi arámbéhrí mirau ke momiwí aritowe. Wegá sensabé, Itega maniká tahnsa náneq miraonsabé áhnte moné meweúne.

26 Itega Porane sansá aiq tagarawéq wene ehweh aiq írátíáhwe. Wehukega mirao naneq íre aiq pútaq Manikáne tei teinire. Minayabe áhnte kegá itega mirao naneqsabé anetaníbo iwíáhowe. Íre peh morá Épésá suwahpeqte kégá áhnte Esia marákórápéqte kéreqka moq mira iwíáhuwe.

27 Minayabe anotah íre kawerire. Itene arambehri íre kaweragíneho. Mó kegá itene maniká Átémísine nahnsabe, Peh abehq náneq nahne iwíáhiyeho.

Esia marákórápéqté kéreq mah kehiná kéhínánseqka amahnága Átémísinsabé, Ano iní míáhne éra iwíáh íwíáh atáhwe. Poraga wene ehweh síwáhnorinsabé mó kegá Átémísinsabé íre iwíáh íwíáh atera peh anetaníbo íwíáhiyeho úwe.

²⁸ Úwara moke arambehriu kega mi ehwéh írótaq anotah abíáhnsánéra ehwehnabauwe. Ehwehnabaéra, Átémísiwe Épésá suwahpeqte kéné maniká anotah iníne uwe.

²⁹ Minayabe mi kegá anotahtaq ehwehnéra keyéuwe. Téhraníte Másérónía marákórápéqté áníte sensíwíq Káiúsireq Árisátákirere. Poraga ahpeq nogutaq sega we kéroye. Keyéu kegá mi aníte táhtoqme koti matábúrápéq abariuera mórítówe.

³⁰ Poraga, Íné wehuke momiwíorabeq pokinie úwara Sísa tagaríáh kégá ahqáho atówe.

³¹ Táhmaro Esia marákórápéqté wáhnáh kégá Porane iyahnabo anímáří míówe. Segá mó anínsabé, Pora ehweh koreawo. Mahraue koreawe, Wehuke momiwíorabeq pokínehboq mitaq míahno ato éra eqmarówana koreawuwe.

³² Momiwíurabeqte kégá áhnte ehwéhnéra íre peh morá iwíáhuwe. Mó kegá mó ehwéhnuwara mó kegá mó ehwéhnuwe. Áhnte kegá iwíáhéra, Aneqsabé momiwíuno uwe.

³³ Wehukení wenáwíq Árékásántae. Asiu kegá we pagunera, Irigue ehweh terio uwana wega ehwéh terinieéna ayahnka saiqnówe.

³⁴ Saiqnówara sega we tagéra, We Asiu aní míre éra ehwehnabauwe. Segá íre wahto tanáhráq téhtaré áhwáh moráráq ehwehnue mahraréra, Átémísi ite Épésá suwahpeqte kéné maniká anotah iní míre uwe.

³⁵ Mibeqté kúsíkúsiqká momiwíurabeqte keyábé ehweh saiqnaruwe. Saiqnaritena sensabé, Épésá suwahpeqte wého, áraho? Írátíáhro. Itene anotah maniká Átémísi. Itewe Épésá suwahpeqte kégá wensabé iwíáh íwíáh atona nahtápéq wahnah wahnahnúne. Wene íópeqté ébáh tahnsa píkísáh wahnah wahnahnúne. Minayabe ómi kehinánká aiq tagaríáh mino.

³⁶ Mó kegá péhenóne íre irarerahowe. Minayabe ahbabáriyehboq tabasíwe míáhro.

³⁷ Itega abariue mórítáh ánitégá Átémísiwe íre ahbabáratehye. Segá wensabé íre abehq éhwéh atehye.

³⁸ Témítíúsireq wene arambehrio kereqka ehweh kahnaraq sega koti orabeq koreriuwara mitaq kamahni kegá ehweh aritagéhe.

³⁹ Itega mó ehwéh kahnaraq wahba kégá koti orabeq koreriéro. Segá iwíáhue teigéhe.

⁴⁰ Anotah wahnáh kégá itensabé, Ibora aneqsabé tobého kasenirataq itega aneq ehwéh terianéhnkono? Írakaumo. Ite ehweh íre kéhre.

⁴¹ Minayabe pehwehrue pokéwáhro éna kúsíkúsiqka se kaqsuowe.

20

Poraga Másérónía marákórápéq pokú ehwehne.

¹ Momiwíurabeqte éhwéh parabagútaq Poraga Sísa tagaríáh ké síáhrabéna, Ínéba sero úwara suwe. Suwana sirupipeq kaweq iwíáh aritanieéna Poraga ehweh teriuwe. Teriena mehweh aritena mitaq suena Másérónía marákórápéq pokúwe.

² Poraga Másérónía marákórápéq pokue mó mapéq mó mapéruwe Sísa tagaríáh kégá págegeue kéranéhe iwíáhigeheéna ehweh teriuwe. Teriena Másérónía marákórápéq suena Káríki marákórápéq pokúwe.

³ Kárika marákórápéq kiena apahtáro ío mitaq ména sípi kéwewena Síria marákórápéq pokinaútaq Asiu kegá, Pora suboneheq múne uwe. Uwana Poraga mó iwíáhéna, Másérónía marákórápéq kouwekinie úwe.

⁴ Másérónía marákórápéq kouwekinie úwara mó kegá, Are kéranéhe iwíáhuwe. Pírúsine ahninkáwá Péría suwahpeqte ánínéna wenáwíq Sópátae. Tésárónáika suwahpeqte ánité sensíwíq Árisátákireq Sékúntareq míóye. Tébi suwahpeqte áni wenáwíq Káiúsi míéhre. Esia marákórápéqte ánité sensíwíq Tíkíkúsireq Tárópímareq míóye. Moke mi kereq Tímótireqka

⁵ Tóása suwahpeq pokue mitaq itensabé iwénunuwe.

⁶ Íre muoráhi paretí né tanahráq parabagútaq íné Árúkareq Porareqka Pírípái suwahpeq sueta sípi kéweweta pokowaye. Itaréitaréráq sípiipéq méta moberíáhtáq Tóása suwahpeq iwénunuwebá sewaye. Seba séta abapete téhtaréráq mitaq míahwaye.

Pukú mahbí oga úkú ehwehne.

⁷ Mó wikí ebeqte wéhékáh itega táhutahuq keqme moráráq naneheéq momiwíue míahwane. Mi tanahráq Poraga ehweh teriuwe. Ahbiah pokinie iwíáhéna inokáhnabubu wene ehweh íre parabarusa peh irarúwe.

⁸ Abobóráhpeqte náhúpéq momiwíue míahwanana áhnte aráhmúgá mitaq téhrówe.

⁹ Peh morá máhbí wenáwíq Íyútíkæ. Wegá abobóráhpeqte náh áwáhnkúráq tútuue míowe. Poraga íre wahto ehwéh teriu púana mi mahbí sugékúwe. Sugékú púana máhpeq inahnsuwaru tueyokue tagowe. Tagéra tuiriatómé putiowe.

¹⁰ Putiowana Poraga moq tueyokue tagéna tutaebewe mi mahbí saiqnawe káhkoue míóye. Poraga míó keyabé, Íre ibisahro. We amahnága oga míéhre úwe.

¹¹ Poraga tuekue kiutaq itega táhutahuq keqme moráráq nahwane. Poraga áhnte mó ehwéh teriena tuekutaq ahbiahpeq mitaq suena pokúwe.

¹² Oga úkú mahbíné awahraha we meqmera awaho ani mío púara sirupipeq eyoyóera sene nahtapeq pokuwe.

Poraga Tóása suwahpeq suena Mírétúsi suwahpeq pokú ehwehne.

¹³ Poraga pokinaútaq itensabé, Ásósa suwahpeq iwénuninauge éna iuwena ahtapeq pokúwe. Pokúwaq itega sípi kéweweq Ásósa suwahpeq Pora sípiipéq koweraneheéq pokowane.

¹⁴ Itega Ásósa suwahpeq Porareq piehgiowánaraq sípi kéweweq Mítíríni suwahpeq pokowane.

¹⁵ Itega mitaq sueq sípi kéweweq mó wehekáh Kíósa suwahpeq marakó kowaq kótaikowane. Mó wehekáh Sámósa suwahpeq sewane. Mitaq sueq mó wehekáh Mírétúsi suwahpeq sewane.

¹⁶ Asiu kené siahrreraq ko tanahráq áwíq Péntíkósie. Poraga iwíáhéna, Péntíkósi tanahráq íné Sarúsarama suwahpeq méyabe nuwahbehre. Minayabe amahnága Esia marákórápéq suena sípi kéwewena apubúue Sarúsarama suwahpeq pokinieéna Épésá suwahpeq íre kowíanauge. Peh kótaikinie iwíáhúwe.

Épésá suwahpeqte keyábé iroro arito ehwehne.

¹⁷ Poraga Mírétúsi suwahpeq míotaq Épésá suwahpeq Sísa tagaríáh ábóawáh wéh kiwerirankeheéna eqmarowe.

18 Épésa suwahpeqte Sísa tagaríáh ábóáwáh wéhwé Poraba sutaq wega sensabé mahraréna, Íné Esia marákórápéq téh surautaqqákákq amahnágaákákq itereq mía míaugaq néne sánsá tagaríáhwe.

19 Anotah aní méyabe nuwahriarairana peh Manikáne arambehriéyabe nuwahbarairana mira aruqaruruge. Ite tagaríáhmé Asiu kegá áhntetaq moraénue níwíoqnarutowana áhnte tanáhráq ibisarauge.

20 Wehuke momiwíurotaqqákákq mó natáq mó natárué ite séhréhorahi ehwéh pahsuqme tei teinurauge.

21 Asiu kereq Káríki kereqsabé, Itene ahbabáq sansa sueq Manikánsabe áhraboro. Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáthro tei teinuraugaq tagaríáhwe úwe.

22 Poraga mó mahraréna, Manikáne Awanka pokúno aintaráinsabé íné amahnága Sarúsarama suwahpeq pokinie. Mitaq sega nubiq suaneherabowamo. Árahoneherabowapómo. Íné íre tagaríóge.

23 Peh morá íné niahtebome Sarúsarama suwahpeqte kegá níwíoqnéra karábúsiipéq móintagéhe. Mó mapéq mó mapérue séyéurautaq Manikáne Awanka mó ke iwíáh aritowara mira éhwéh teni teninowe.

24 Sega nubiq súéhransabé íre áhreuge. Minayabe anetaníbo. Itene Wahnah Sísa Karáhéga teniátái arámbéhrí parabarueyabe nuwahbehre. Manikánka ite séhréh aitena kaweraitéh éhwéh teri terinéyabe nuwahbehre úwe.

25 Poraga mó mahraréna, Manikánka wahnahni ehwéh ite míáhrabeq tei teinurauge. Íné tagaríómé amahnága pokonaraq mókake íné mó íre tagagehe.

26 Ihora pahsuqme teiníboq írátíáthro. Iraipéq pokira kegá ínénsabe íre abiahnsa aintahráhowe.

27 Íné íre túbáh agia Manikáne sansá moke pahsuqme íwáhnorurau puara íre abiahnsa aintahráhowe.

28 Manikáne Awanka ite omaq itena, Wahnahnúno aitaráire. Wahnahnúno aitarái puq sipisípiq wahnáhnká wene kamarí wahnahninserah itega moke Sísa tagaríáh ké moq kawerue wahnahnarítáthro. Kawerue wahnahnariteq Sísa mi kené ahbabáqsabe wene korahqtaté paiqmataire íwíáthro.

29 Sísa néne sánsá íre tábúsoqme miraéra peh mó sansá miraigeheéra íné pokona tanáhráq mó kegá séra péhe éhwéh íwáhnorigehe. Úrinsi iánká sipisípiq subínserah sega ite morábí méra íre kaweraitagéhe.

30 Sísa tagaríáh kegá wehukene sánsá miraigeheéra ite míáhrabeqte kegá moq péhe éhwéh íwáhnorigehe.

31 Minayabe íwéh panatágínaq uqmatíáthro. Apahtáro ópéq wéhékáhnkakaq inokáhpeqqákákq itensabé nirutaboirána kawerue íwáhno aruqaruruge. Minayabe iahreraq matíáthro úwe.

32 Poraga mó mahraréna, Manikánka séhréh aitéh éhwéh anotah pagégé éhwéhne. Mi ehwéh íréhrataq itega kaweqtaq míahrahowe. Mi ehwéh íréhrataq itega kaweqtaq méq oga mía míaira kereq moraráq míagehe. Minayabe Manikáne ehweh kawerue ireq wene sánsá miraoro.

33 Iteba míarau tanáhráq mó aniné korósiakákq móneakáqsabé íre nirutaboíru-rauge.

34 Ínéreq séhréh aintáh kéreq táhutahuroneheéna ínénéga arambehriurauge. Minayabe tagaríáhwe.

35 Itega mareqmarero ke séhréh aritaneheéq kawerue arambehrioro. Ínéga aiq mira aruqarurunserah arambehrioro. Itene Wahnah Sísa mahraréna, Mó anínká are náwí tánáhráq are iwíáh íwíáhóne. Arega mó aní náwena tanáhráq anotah iwíáh íwíáhóne uraire. Mi ehwéhnsabé iahreraq matíáthro úwe.

³⁶ Poraga mi ehwéh aiq teriutaq wereq aboawah wehreqka sirehunseraráq méra púreruwe.

³⁷ Púreq ehwéh parabagútaq sega Pora káhkoue mehwehéra ibisowe.

³⁸ Poraga, Mókake íné mó íre tagagehe únsabe sirutaboirá ibiséra we sípiipéq meqmera móauwera kowekuwe.

21

Porareh Sarúsarama suwahpeq poku ehwéhne.

¹ Itega Épésa suwahpeqte ábóawáh wéh sueq sípi kéweweq obaríqme kure Kósa marákórápéq pokowane. Mó wehekáh itega Áróresa marákórápéq kéq mitaq sueq Pátára suwahpeq pokowane.

² Mitaq séq Pónísía marákórápéq pokína sipí kabarue tagéq mi sipí kéweweq pokowane.

³ Sáipára marákórápéq ábóraq kowanaraq tagéq marakó ayehrápéq kótaikowane. Kótaikéq Síría marákórápéq tagéq Táíya suwahpeq korahowane. Mó kegá sípiipéqte ménsáméhnsá mewe marakóipeq sáharótaq

⁴ itega Táíya suwahpeqte Sísá tagaríah kébá kowíahwane. Kowéq abapete téhtaré wéhékáh seba kowíahwane. Seba míahwanaraq Manikáne Awanka se iwíah aritowara sega Pora teawera, Wehukega are subiq súéhboq Sarúsarama suwahpeq pokineho uwe.

⁵ Mí tanáhráq parabagútaq itega pokonehe íwíahéq kaegaeowanarabeq suahwáne. Suahwánaraq moke mibeqté kéreq sene káronanínseqka meiqmera ahnansahrapeq méíúwówe.

⁶ Itega arahwéraq irehunseraráq méq púreréq iriwe mehwehowane. Mehweh ariteq sípiipéq kiasagowanara tagéra sene nahtapeq seuwekuwe.

Ágábúsaga Sésaría suwahpeq Pora ehweh teawuwe.

⁷ Itega Táíya suwahpeq sueq sípi kéweweq pokue Tórémési suwahpeq pokowane. Mibeqté Sísá tagaríah kéreq mehwehéq peh morá wéhékáh seba kowíahwane.

⁸ Mó wehekáh itega mitaq sueq Sésaría suwahpeq pokowane. Mitaq Pírípine nahtapeq kaegaeowane. Eqmaro kega abapete téhtaré wéhúké omaq sitótaq Pírípi omaq atówe.* Pírípi Sísá éhweh teri terinu aní míowe.

⁹ Wene ayahunkawaréh itaréitaré ítaq ahrárigáú míówe. Manikáne Awanka iwíah aritowara se wene ehweh iraru ahrárigáú míówe.

¹⁰ Itega Sésaría suwahpeq kaegaeowanaraq táhmaro wehekáh parabagútaq wehukení wenáwíq Ágábúsaga Súría marákórápéqte tuwe. Manikáne Awanka iwíah atowana wega wene ehweh irarerahúwe.

¹¹ Wega iteba séna Porane árėti pugeqme mewena minarate wewene aigará ayahnkara táhru táhruúwe. Táhru táhruéna mahraréna, Ínéga táhru táhruunserah Sarúsarama suwahpeqte Asiu kegá mah arėti abo moq táhru táhruigehe. Táhru táhruera nahnsó keba móatagéhe. Mah ehwéhme Manikáne Awanka aiq irarire úwe.

¹² Mí ehwéh irahwánaraq itereq mitaq míó kereqka Poransabé, Sarúsarama suwahpeq íre pokúno éq saiqnahwane.

¹³ Saiqnahwanana Poraga itensabé, Nirupipeq umehínehboq aneqsabé saiqnéq íbisaho? Karábúsiyabé íre áhreuge. Itene Wahnah Sísane arambhiri miraunsabé Sarúsarama suwahpeq nubiq suaneherabowapómo. Anetaníbo úwe.

* **21:8:** Pírípinsabé éhwéhme Eqmaro 6.1-5, 8.5-6,26,40 tagáhno.

¹⁴ Anetaníbo úwaq wega itene ehweh íre ironsabe túbáh agéq, Maniká awabeh sansá mirainkehe ewane.

Poraga Sarúsarama suwahpeq pokú ehwehne.

¹⁵ Mi tanáhráq parabagúwaq ménsámehnsá sokahueq Sarúsarama suwahpeq pokowane.

¹⁶ Sésaría suwahpeqte Sísa tagariáh ké táhmaro kegá ite kie irówe. Wehukení wenáwíq Násónie. We Sáipára marákórápéqté ánínéna íre wahto tanáhráq Sísa tagariowe. Kie iró kega Násónine nahtapeq kaigeheéra móitówe.

¹⁷ Itega Sarúsarama suwahpeq kowanaraq mibeqté Sísa tagariáh kegá sirupipeq eyoyóéra mehweh aitówe.

¹⁸ Mó wehekáh Porareq itereqka Sémísiba pokowanara ómi Sísa tagariáh ábóawáh wéh míówe.

¹⁹ Poraga sereq mehwehéna Sísa éhweh nahnso ke moke teriunsabe Manikánka miráú arámbéhrí sáhnsahwe teriuwe.

Aboawah wehwárínká Poransabé, Manikánsabe iwíáh iwíáho nahtápéq pokúno ato ehwehne.

²⁰ Poraga miráú arámbéhrí sáhnsahwe teriuwara aboawah wehgá írótaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atera we anotah aní míre iwíáhuwe. Segá Poransabé, Iteribáq móne. Áhnte, peh íregárita q Asiu kegá Sísansabé aiq pútare atáhwe. Segá Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé iwíáh iwíáh atáhwe.

²¹ Wene ehweh iwíáh iwíáh atáhwara arega miraurona sansámé mó kegá se péhepehe ehwéh teriátówara aiq írátówe.

Mi pehe éhwéh mahraréra, Arega nahnso ke míáhrabeqte Asiu keyábé, Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé anetaníbo. Itene aniné áú amurúruáhro ú sansánkákáq mó Asiu kené sánsánkákáq íre miraoro teri terinire ewe.

²² Itega tagarionawe arega aiq sire u ehwéh Asiu kegá iraneherawoe. Minayabe amahnága aneronehnikono?

²³ Aneronehnikono éra sega mó mahraréra, Asiu kega túbáh agigehboq itega teawéna ehwéh miraúno. Mahbeqté itaréitaré wéhúkégá Manikánsabe, Itene omasa éhwéh miraoneheqmúne teawéwe.

²⁴ Arereq mósosuaqéhboq mi animárí meriqme Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq mórito. Titironeherau ka paiqmaro. Anehe sene siyahra káúqsuaqéhe. Mirairataq ómi kegá tagarianeheéra Mósísiga sehgióro ú ehweh anteruahnayabé íre aiq pútare atagéhe. Peh Mósísine ehweh kawerue seh-gione iwíáhigehe uwe.

²⁵ Sísa tagariáh ábóawáh wéhgá mó mahraréra, Sísansabé aiq pútare atáh náhnsó ké páhsi iwíáhue sehiranue síátóne. Mi pahsígá mahraréna, Péhepehe manikánsábé iwíáh iwíáhoneheéra titirirataq náira naneq íre nahro.

Korahq íre nahro. Wehukenínká awio páríkí náneq ka íre nahro. Mó kené ahrewe ahrariwe wehwe mahbiwe íre abarioro ire. Peh miraue iwíáhue sehiranue teriátáúne uwe.

²⁶ Uwana Poraga kowe éna omasa éhwéh miraoneheqmúne u animárí móritowe. Mó wehekáh wereq sereqka sosúo sansa áhwáréra Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq kibekuwe. Sosúo sansa parabagína tanáhráq mibeq mahbeq arítáh ké terieneheéra kibekuwe. Teriera, Mi tanáhráq parabagínaraq itega Manikánsabe iwíáh iwíáh ateq titironehe uwe.

Asiu kegá Pora saiqnarúo ehwehne.

²⁷ Sosúo sansamé abapete téhtaré wéhékáh parabaginaútaq Esia marákórápéqté Asiu kegá Pora tagowe. We Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq míowara tagéra abiahnsanuwe. Segá Pora táhtoqme

²⁸ nahtapeq mió kega ehwehnabaéra mahraréra, Ísara keo, séhréh aitáhro. Mah anínká ómi mah kehiná kéhínánsábé ite Asiu ke íre kaweq ke wóe síwáhnoréna Mósísiga sehgióro ú ehweh anterúáhro ue síwáhnorire. Mah nahnsábé anetaníbo ue síwáhnorire. Wega mó ahabáritéhmé Káríki ke Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq móárítéhre. Móárítéh púana wega mah kawéq náhnsábé íre kaweratéhre uwe.

²⁹ Épésa suwahpeqte ání wenáwíq Tárópímae. Menah Asiu kegá wereq Porareq Sarúsarama suwahpeqte áhtápéq nogúyataq tagowe. Mitaq tagonsabe sega péhe iwíáhéra, Poraga Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq nahnso aní meqme surainsabe órira mire uwe. Meqme móátáráire ume péhe éhwéhne.

³⁰ Minayabe ehwehnabaéra ómiga abiahnsanéra pehbeheráh seyeue soru-pera Pora Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéqte táhtoqme abariuera máhpeq márunatera onsawári paiqsúówe.

Aroma sontiá kéga Pora táhtoró ehwehne.

³¹ Segá Pora suboneherautaq Aroma sontiá kéné anotah wahnáhnká ómi Sarúsarama suwahpeqte kéga aiq tobehowe u irowe.

³² Irena wega apubúue sóntiá keakáq sene wahnah animárínkákáq meriq-mena pehbeheráh túwe. Túwara Pora subu kegá mi ke tagéra túbáh aguwe.

³³ Sóntiá kené wahnahnka Poraba tuena táhtoqme téhtaré séniráté táhrrááhro úwe. Táhrrááhro éna, We insebo? Aneq ahabábáiro kasenúwe.

³⁴ Kasenúwara áhnte kegá mió púara ehwehnabaéra mó kegá mó ehwéhnuwara mó kegá mó ehwéhnuwe. Áhnte ehwéhnu puara wega íre kawerue irahráhnúsabe sóntiá keyábé, Ite kaegaeo nahupéq móátáhro úwe.

³⁵⁻³⁶ Kaegaeo nahupéq kibekoneherautaq se kéro kega paentáwe kéra ehwehnabaéra, Subiq súáhro. Subiq súáhro uwe. Subiq súáhro unsabe Pora subíyehoéra sóntiá kegá we sawiwera nogúwe.

Poraga Asiu ke we éhweh teriu ehwehne.

³⁷ Segá we nahupeq móataneherautaq Poraga Káríki ehwéhtáq sóntiá kené wahnahnsabé, Ehweh teawinínkono kasenúwe. Kasenúwana mi anínká éhnehéna, Are Káríki ehwéhme aiq irátíahne éna,

³⁸ Menah peh morá Ísípi marákórápéqte anínká kámáhni ke ebehinkeheéna áhnte ke 400 subiq suahráho ke meriqmena uworapeq pokuraire. Íné iwíáhume, Arewe we wone iwíáhuge úwe.

³⁹ Úwana Poraga, Íné Asiu aní múge. Íné Sírísía marákórápéq Tahsa suwahpeqte ání múge. Tahsa suwahpeq áhnte nahnsó ké míáhwe. Íné mahtaq míáh ké ehweh terinie úwe.

⁴⁰ Úwana, Terio únsabe Poraga awahsahniataq méwotate irigéna mió kega ehiansá agigeheéna ayahnkaratáté saiqnówe. Saiqnówara túbáh aguwana Poraga Asiu kené ehwehtaq mahraréna,

22

¹ Nánibáqmari móe. Nániboreh wóe. Nánuwahraho, néne ehweh íráhro. Íné íre ahabábáq anine ue iahtebagehboq néne ehweh íráhro úwe.

² Wega Asiu kené ehweh irarúwara irera ehiansá aguwe.

Ehiansá aguwana Poraga mahraréna,

³ Íné Asiu aní múge. Náinoga Sírísía marákórápéq Tahsa suwahpeq maqinténa Sarúsarama suwahpeq méintowana mahtaq anonúkowae. Anotah síwáhnori aní Kámáriaga iteriborehne sansá irankeheéna kawerue níwáhnoruraire. Ibora itega Manikáne arambehri mira onserah ínéga moq mira aruqarururaage.

⁴ Menah ínéga Sísansabé aiq pútare atáh ké pukigeheéna síwioqnarauge. Weh ahre táhtoqme táhru táhruena karábúsiipéq mórítaráuge.

⁵ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahnseq aboawah wehreqka minayabe tagéra teieráhowe. Sega Támákása suwahpeqte Asiu ke páhsi sinkeheéra sehiranue níatówe. Íné Támákása suwahpeq pokurauge. Mibeqté Sísá tagariáh ké táhru táhruue Sarúsarama suwahpeq mórítanieéna pokurauge. Se kamah ariníe íwíáhurauge úwe.

Poraga íópeqté téhreh naneq tagónsabe teriu ehwehne.
(Eqmaro 9.3-19, 26.12-18)

⁶ Poraga mó mahraréna, Íné ahtapeq pokue Támákása suwahpeq kin-aurauge. Kinaurauge wéhékáhnabubu íné kuraurabeq apubúue íópeqté anotahtaq téhraguraire.

⁷ Téhragurairana marakóipeq márunsurahéna ehweh írátáuge. Mi ehwéhnká mahraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwioqnahno uraire.

⁸ Urairana ínéga, Anotah aníno, are insebo urauge. Uraugana wega ínensabe, Íné Sísá Néhsara suwahpeqte aní arega níwioqnáhna aní múge uraire.

⁹ Íné sénító kegá téhragurai tagéra peh teniátái ehwéh íre írátówe.

¹⁰ Ínéga, Néne Wahnahno, anerininkono kasenurauge. Kasenuraugana wega ínensabe, Irigue Támákása suwahpeq pokúno. Mitaq arega moke miraina arámbéhrí teawiníe uraire.

¹¹ Anotah téhrrainsabé íné íre tagahrahurauge. Íre tagahrahurau puara íné sénító kegá niahtaqaq ahmboqmera Támákása suwahpeq móintárówe úwe.

¹² Poraga mó mahraréna, Mibeqté aní wenáwíq Ánáníásie. We Mósísiga sehgióro ú ehweh kawerue írátái aníne. Moke wenawahrah Asiu kegá, We aiq kaweq aníne íwíáhuwe.

¹³ Ánáníásiga ínéba séna iriwe ména ínensabe, Sorao, nánibáq móne. Arega tagahrahóne urairana niura apubúue kaweragurairana we tagarauge.

¹⁴ We tagaraugana wega ínensabe, Itene igaqnaréhne Manikánka wene sánsá ahtebankeheéna are omaq atéhre. Wene kaweq ahnínkáwá tagé wene ehweh irankeheéna are omaq atéhre.

¹⁵ Arega wene ehweh ómi kehinánsabé terinkéhe. Arega tagé írátóna ehwéh terinkéhe.

¹⁶ Amahnága túbáh aginehboq iriwe mé wání meyo. Arene ahababáq kaqauwankéhboq Sísansabé áhrabúno uraire úwe.

Manikánka Poransabé, Nahnsó ke néne ehweh korerio ú ehwehne.

¹⁷ Poraga mó mahraréna, Íné Sarúsarama suwahpeq seuwekurauge. Mibeqté Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéq púrerurautaq néniwanka

¹⁸ Sísá tagarauge. Tagaraugana wega ínensabe, Mahtaqté kegá arene ehweh íre aiq pútare atéhra puah Sarúsarama suwahpeq apubúue sue móbeq pokúno uraire.

¹⁹ Urairana ínéga wensabé, Néne Wahnahno, Asiu kéné momiwí nahmáritápéq arensabé aiq pútare atáro ke subiqme karábúsiipéq sítaráuge. Minayabe mahtaqté kegá tagariáhwe.

²⁰ Sítíbéni arene ehweh teriátái anímé Asiu kegá ebahnsatate subitótaq ínéga wahtotaq iriwe ména we pukime aiq kawerire éna subitó kéné káhq ambántámáritáq wahnahnurauge teawátáuge.

²¹ Teawátáugana wega ínensabe, Nahnsó suwahpeq íre wahto marákórápéq eqmaraníe. Arega nahnsó ke néne ehweh korerinkéhboq pokúno teniátáire úwe.

Aroma wahnáh ánínká Poransabé kasenú ehwehne.

²² Poraga teriu ehwéh sega kawerue írówe. Írówana Poraga nahnso keyábé irarútaq sega ehwehnabaéra mahraréra, We oga miéhmé anotah íre kawerire. Subiq súáhro uwe.

²³ Porane ehweh íre suwabhó púara sega ehwehnabaéra sene ambantamarí ugurue tuperúpeéra tanahuqkakaq mewe tuperúpeuwe.

²⁴ Sega mirauwana sóntía kené wahnahnka, Mi aní nahupeq móátáhro úwe. Móátáhro éna, Asiu kegá aneqsabé abiahnsanéra áhnte ehwéhnoo íwíáhúwe. Íwíáhéna, Teninkéhboq mah aní árétí sahtáté subóro aritowe.

²⁵ Sega we subiqmaraneheéra wene aiayah táhru táhruuwana Poraga weba wahtotaq iriwe mío wahnáh ánínsábé, Íné Aroma aní múge. Aneqsabé ehweh íre aintasa pehipi nuboneheo? Mi sansá aiq mirao sansánoo úwe.

²⁶ Úwana kíápéténiga irotaq anotah wahnáh ánípá pokue wensabé, Itega suboneheú aní Aroma aní miéhnsábé anerinibo úwe.

²⁷ Úwana wega Poraba séna wensabé, Are Aroma anípo? Tenio úwana, Kowe úwe.

²⁸ Kowe úwana anotah wahnáh ánínká wensabé, Íné áhnte moné paiq-mataunsabé Aroma aní úkuraúge úwe. Úwana Poraga wensabé, Náinoga maqintotaq Aroma aní maqintowe úwe.

²⁹ Úwara Pora suboneherau kegá irera apubúue auwera peh tagowe. Anotah wahnáh ánínká iwíáhéna, Mah aní Aroma aní miéhrana táhru táhruéwómé íre kaweruge. Íre kaweruge éna wega moq áhreúwe.

Poraga momiwíurío ke teriu ehwehne.

³⁰ Áhreéna arupipeq iwíáhéna, Asiu kegá aneqsabébópoq we ehweh atáhwe. Iraníe iwíáhéna mó wehekáh wega, Pora táhrró nahgáq pugeq áuwáhro aritena, Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq mó kaunsírí kéreqsabé, Momiwíoro aritowe. Momiwíoro aritena, Pora meqme momiwíurabeq móátáhro aritowe.

23

¹ Poraga kaunsírí ke ebitáwéna mahraréna, Nánuwahraho, Manikánka nirupipeq tagariéhre. Menahnkákákq amahnágaákákq kaweqtaq mía míauge úwe.

² Peh morá wáhnáh aní Anáníásiga Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké wahnahnúwe. Wega Poraba iriwe mío keyabé, Wene áwéh suranóro aritowe.

³ Aritowana Poraga wensabé, Awisúitagi wirá áwánká taberábe pentí abaq máráhwara awisúitagi awánká íre tagahrahowe. Mina inserah are kaweq ambántá úbítq miahnawe arene arupipeq peh awisúitagi wirá áwánká tahn-sane. Arega íné áwéh suranóro aritahnaga Manikánka are mina tahn-saninkehe. Arega mitaq tútuue Mósísiga sehgióro ú ehweh iwíáhé ehweh aintahne. Minayabe aneqsabé níwéh suranóro aritahno? Miraónaga Mósísine ehweh aiq anteruahne úwe.

⁴ Úwara Poraba iriwe mío kega wensabé, Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitáh kéné wahnahnsabé aneqsabé ehweh atahno uwe.

⁵ Uwana Poraga sensabé, Manikáne ehwehnka mahraréna, Itene wahnahnsabé abehq éhwéh atéhneho ire. *(Kisim Bek 22.28)*
We Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitáh kéné wahnah tagariótáq tahirímé mi ehwéh íre iraru irino úwe.

⁶ Kaunsírí kewé mó akáhtáq Sáyúsi ke míówara mó akáhtáq Péhrasi ke míówe. Minayabe Poraga se tagéna iwíáhue momiwíuríorabeqte keyábé anotahtaq

mahraréna, Nánuwahraho, íné Péhrasi aní múge. Nániboreh Péhrasi kené sánsá mirau ke míówe. Manikáne omasa éhwéhnsábé aiq pútare atena wega mókake pusa ké oganúq sitankéhe iraruraunsabé ehweh aintáhwe úwe.

⁷ Péhrasi kegá mó iwíáhuwara Sáyúsi kegá mó iwíáhuwe. Íre morá iwíáhunsabé seye ehwehuwe.

⁸ Péhrasi kegá iwíáhéra, Mókake Manikánka pusa ké oganúq sitankéhe. Sega íópeqté kéreq Maniká míéhrabeqte kéreqsabé aiq pútaq míáhwe iwíáhuwe. Sáyúsi kegá minayabe íre aiq pútare arítówe. Sega iwíáhéra, Manikánka pusa ké íre oganúq sitanawire iwíáhuwe. Minayabe se mó iwíáh mó iwíáhu puara seye ehwehuwe.

⁹ Anotah ehwéhutaq táhmaro Péhrasi sansá síwáhnoro kegá iriwe méra mahraréna, Itega iwíáhúnawe mah anímé íre ahbabáq anine. Íópeqté ké, Maniká míéhrabeqte kégá ehweh teawátówapómo. Itewe íre tagariahrahuwe uwe.

¹⁰ Unsabe seye áhnte ehwéhnaunsabe sóntía kené wahnahnka, Asiu kegá Pora abariwe subíyeho iwíáhéna, Sóntía keyábé, Mi aní tutáhtoqme sabiwe meqmeq itega kaegaeorabeq móatáhro aritowe.

¹¹ Mó penórábéq Sísaga Poraba sebatawe ména wensabé, Íre áhreúno. Íné éhweh arega Sarúsarama suwahpeq teriátónanserah mókake Aroma suwahpeq moq terinkéhe úwe.

Asiu kegá, Pora subiq suaneheqmúne u ehwéhne.

¹² Mó wehekáh Asiu kegá sío síoéra moráénéra, Manikánka tagaríéhre. Wáninkakaq táhutahuqkakáq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe uwe.

¹³ Áhnte weh 40 wehgá miraue sío síoéra moráénue iwíáhuwe.

¹⁴ Sega Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéreq Asiu kené aboawah wehreqpa pokue sensabé teriera, Manikánka tagaríéhre. Itega wáninkakaq táhutahuqkakáq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe.

¹⁵ Minayabe itereq mó kaunsírí kéreqka sóntía kené wahnahnsabé péhe éhwéh mahrarero. Mahraréq, Itega Pora éhweh tábúsoqme iranéhboq íteba meqme súno ero. Itega ahtapeq wahnahnurawéq wega sinaraq suboneheqmúne uwe.

¹⁶ Úwana Porane anahnowáné ahninkáwágá mina mehwaró ehweh irowe. Irena sóntía kegá kaegaeurabeq kibekue Pora teawuwe.

¹⁷ Teawuwana Poraga kíápéténinsabé áhrabéna mahraréna, Mah mahbígá arene wahnah aní ehweh teawinkéhboq meqme móato úwe.

¹⁸ Úwana wega meqmena anotah wahnáhpá móatena wensabé mahraréna, Mah mahbígá ehweh teawinkeheéna meqmena suge. Karábúsiipéqté aní wenáwíq Poraga níáhrabue we meqme areba móato teníre úwe.

¹⁹ Úwana anotah wahnáh ánínká mahbine ayahtaq panantáwe meqmena kopípéq mógasenúwe. Kasenéna, Aneq ehwéh teniníbo úwana

²⁰ mahbígá wensabé, Asiu kegá moráénéwáhwe. Sega arensabé, Ahbiah Porawe kaunsírí kebá meqme súno teawigéhe. Pora éhweh tábúsoqme iranéhboq íteba meqme súno teawigéhe.

²¹ Minayabe aiq pútare arítéhnehboq 40 kegá mehwtíáhwe. Sega aiq mahraréna, Manikánka tagaríéhre. Itega wáninkakaq táhutahuqkakáq pehipi íre naneheqmúne. Ebeq Pora subiq sueq anehe táhutahuq nanehe ewe. Sega amahnága sokah sokahue míáhwe. Peh arene ehwehnsabé áwénunowe úwe.

22 Úwana anotah wahnáhnká mi mahbíyábé, Arega tenienawe mó ke teríneho. Pehwehrue pokéwahnó éna eqmaq auwowe.

Pora kámáhni wahnáh ání wenáwíq Péríkiba móato u ehwehne.

23 Eqmaq auwena téhtaré kíápéténi síáhrabúwe. Síáhrabéna sensabé, Inokáhpeq wehuke sugé tanahráq Pora Sésaría suwahpeq meqmeta móátáhtao. Áhnte sontiá ké 200 sontiá kéreq 70 oségá káhkókóawíáh sóntiá kéreq mó áhnte 200 sehsabekara matiáh sóntiá kéreq sokah sokah aritáhtao.

24 Pora moq óseraq tútuue míahnaraq anotah wahnáh ání Péríkiba kawerue meqmeta móátáhtao úwe.

25 Móátáhtao éna Péríkine páhsi sehiranue mahraréna,

26 Péríkio, are anotah kawéq wáhnáh ání móne. Íné Káróriúsa uge. Mó niwíqmé Árisiása uge. Néne páhsi sáhnahwe tagáhnó.

27 Asiu kegá mah aní táhtoqme subitótaq we Aroma aníne urairana írátáuge. Írátáútaq ínéreq sóntiá kereqka pehbeheráh tueq tumetáune.*

28 Wega aneq ahbabárirapómo éna iraníeéna sene kaunsíri kebá móátaráuge.

29 Sega seyene sánsánsábé ehweh atówana wega íre anotah ahbabárire. Mi ahbabáqmé íre suboráhi ahbabáq míre. Íre karábúsiipéq móatahráhi ahbabáq míre.

30 Asiu kegá mah aní suboneheqmúne uro irena apubúue areba eqmaq áúwóge. Wensabé ehweh atáh keyábé areba pokue mi ehwéh koreawéro atóge úwe.

Páhsiipéqté éhwéhnká aiq irarúwe.

31 Sene wahnahnka teriunserah sóntiá kegá Pora meqmera inokáhpeq Ántípáti suwahpeq móátówe.

32 Mó wehekáh óseakáq kegá Pora meqmera Sésaría suwahpeq pokuwe. Pokuwara mó sontiá kegá sene nahtapeq tuekuwe.

33 Tuekuwara óseakáq sóntiá kegá pokuwe Sésaría suwahpeq kéra anotah wahnáh ání Péríkiba Pora móatera páhsiakáq móátówe.

34 Móátówana wega páhsi sáhnahena Poransabé, Are eheqte ánipo kasenúwana, Íné Sírísía marákórápéqté ání múge úwe.

35 Úwana, Arensabé ehweh atéhra ke túirataq arene ehweh iraníe úwe. Wega sóntiá keyábé, Érótime anotah nahtápéq ateq mitaq wahnahnoro aritowe.

24

Asiu kegá Pora ehweh ató ehwehne.

1 Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh kéné wahnah wenáwíq Anáníásie. Moberiáh wéhékáh parabagútaq wereq táhmaro Asiu kené aboawah wehreqka peh morá págegeue ehweh aritahráhi aní wenáwíq Tétúra meqmera túwe. Sega Aroma kené anotah kamáhni ání Péríki Pora éhweh teawanehe úwe.

2 Péríkiga, Pora meqmeq sero úwara meqmera móátówe. Móátówana Tétúraga mahraréna, Péríkio, are anotah kawéq wáhnáh ání móne. Arega wahnahnónayabé ite Asiu ke pehwehrue mía míaorahúne. Arega kawerue iwíáhónawe séhréh aitaníe é itene marakó kaweraitahne.

3 Minayabe itega iwíáh iwíáh ateq kaweróne atone úwe.

4 Tétúraga mó mahraréna, Áhnte ehwéh íre irarinie. Pehgáriq ehwéh teawiníboq iro.

* 23:27: Eqmaro 21.30-33, 22.25-27, 24.7 tagáhnó.

⁵ Ite iwíáhúnawe mah anímé ahbabáq aruqaruri aníne. Wega mah marákó marákóipéq mó ke suwahpeq mó ke suwahperue Asiu keyábé pagu pagunurairara áhnte kegá tobehéra ebehowe. Wega itene sánsá suena Néhsara suwahpeqte ániné sánsá meyhá ké wahnahnire.

⁶ Wahnahnéna wega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq íre kawerina uraitaq itega táhtotiaune. Itene sánsá anterutainsabé ehweh ateq parabaruanéhe iwíáhuraune.

⁷ Iwíáhuraunaraq itega Pora ehweh atanéhe uraunaraq sóntía kené wahnah wenáwíq Árisíásarehga tuera ite págegeue iubera Pora meqmera móbeq móátárowe. Árisíásaga itensabé, Pora ehweh atagéhboq anotah aní míéhrebeq pokue mitaq ehweh atáhro uraire.

⁸ Moke ehweh atéhra ehwéhnsábé wewega teawinkéhboq kaseninanao úwe.

⁹ Úwara moke wereq su Asíú kégá wega irarú ehwéhnsábé kowe atera mi ehwéh aiq pútaq ehwéhne atówe.

Poraga Péríkínsabé we éhweh teawu ehwehne.

¹⁰ Poraga ehwehninkeheéna anotah kamáhní ánínká ayahnkarataté saiqnówe. Saiqnówana Poraga wensabé, Itene marakórapeq arega áhnte opéq wahnahnurone. Mina tagaríónsábé pahsuqme teawiníe.

¹¹ Ínéga Sarúsarama suwahpeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atanieéna kowíaraugana peh airápété téhtaré wéhékáh parabaguraire. Mó kegá mi ehwéh aiq pútaq ehwéhne teawigéhboq kaseninanao.

¹² Mi ke suwahpeq íné íre ehwehéna mó ke íre pagu pagunurauge. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéqkákáq Asiu kené momiwí nahtápéqkákáq máhpeqkákáq peh túbáh agurauge.

¹³ Segá ehweh aintáhnábé íre sokigi aintahráhowe.

¹⁴ Pahsuqme teawiníboq írátíahno. Segá Sísane sánsámé íre suwahbeh puara áwáhnáh sánsáne ewe. Mi sansámé ínéga sehgiúge. Miraunsabé itereq itene igaqnaréhreqne Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge. Mósísine ehwehnikakáq Manikáne ehweh iraru kené ehwehnikakáqsábé aiq pútare arítóge.

¹⁵ Mókake Manikánka moke pusa kówé kaweq kereq ahbabáq kereq iriritankéhe. Ehweh aintáh kéreq ínéreqka minayabe iwíáhue áwénunúne.

¹⁶ Íné kaweqtaq méyabe nuwahbehre. Manikánseq ómi wehukéreqsabé íné íre ahbabárarítónsábé nirupipeq eyoyóire úwe.

¹⁷ Poraga mó mahraréna, Táhmaro opéq nahnsó kené marakórapeq ména nánuwahraha seuwekurauge. Tabonah Asiu ke móne nárinieéna seuwekéna Manikánsabe iwíáh iwíáhue nawinieéna seuwekurauge.

¹⁸ Itega sosueq mirauraunaraq sega Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq ite tagarowe. Íre áhnte ke ínéba míarowana pehwehribeq míaraugara

¹⁹ Esia marákórápéqté Asiu kegá tagarowe. Tagarowana ínéga ahbabáururautaq tahirí sega aneqsábé areba íre séra ehweh aintáh iripo?

²⁰ Ínéga kaunsírí ke ehwéh teriátáugara areba suro kegá írátíarowe. Ahbabáururautaq tahirí sega teawé irino.

²¹ Se momiwíurorabeq peh morá éhwéh iraruraunsabé sega, Íné ahbabáururaire iwíáhurowamo. Mi tanáhráq ínéga anotah ehwéhne mahraréna, Manikánka pusa ké iriritankéhe. Ínéga mira iwíáhunsabé ibora itega ehweh aintáhwe urauge úwe.

²² Úwana Péríkiga irena Sísansabé aiq pútare atáh kéné sánsá ahtebonsabé, Pehitare aritowe. Pehitare aritena sensabé, Anotah sóntía kéné wahnah aní Árisíásaga mahtaq tuinaraq itene koti ehwéhnsábé iwíáhue teiníe úwe.

²³ Teiníe éna wene kíápéténinsabé, Pora kawerue wahnahnato. Pehwehrue wahnahnúno. Wene iyahnabo anímárinká séhréh ataneheéra ménsámehnsánkakaq túírataq íre ahqáho arito úwe.

Pora téhtaré ópéq karábúsiipéq mío ehwéhne.

²⁴ Táhmaro mó wehekáh parabagúwana Péríkiga wene ahre wenáwíq Tárúsíra meqmena súwe. Wene ahre Asiu iní míowe. Wega, Pora meqme súno atowana móatowana Poraga Sísansabé aiq pútare ate ehwéh teriuwe.

²⁵ Poraga kaweqtaq méyabewé tabasíwe méyabewé Manikánka mókake ómi kehinánsabé ehweh aritahnayabéwé irarúwe. Irarútaq Péríkiga áhre agéna mahraréna, Pehitare. Amahnága pokúno. Mókake ahwimi íre kahnaraq mó áhrabinie úwe.

²⁶ Péríkiga iwíáhéna, Pugeq auwahnana Poraga móne náninabomo iwíáhuwe. Mira iwíáhúnsabé wega mó wehekáh mó wehekáhnue Pora meqme súno atowana Pora weba súwe. Wereq Porareqka ehweh narugaruruye.

²⁷ Asiu kegá wensabé kaweróne atageheéna Péríkiga Pora íre pugeq auwowna peh téhtaré ópéq karábúsiipéq míowe. Mi tanáhráq parabagúwana mó anínká Péríkine wahnah árámbehri meyowe. Mi aní wenáwíqtare Pósiúsa Pésátae.

25

Poraga, Anotah wahnáh aní Sísáhríba pokinie ú ehwehne.

¹ Pésátaga Sésaría suwahpeq wahnahné arámbehri awaq mianieéna mitaq súwe. Apahtároráq mitaq ména suena Sarúsarama suwahpeq pokúwe.

² Mibeqté Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritáh kéné wahnahnseq mó anotah Asiu kereqka Pésáta Poraga ahbabarurai ehwéh teawúwe.

³ Segá moráénéwéra, Pora subonéhboq ahtapeq mehwaranéhe iwíáhuwe. Mira iwíáhunsabé sega Pésátansabé, Pora mahtaq Sarúsarama suwahpeq ehweh atanéhboq meqmeq sero arito uwe.

⁴ Úwana Pésátaga sensabé, Pora Sésaría suwahpeq karábúsiipéq miéhre. Mibeq áhníbóra pokinie.

⁵ Minayabe ite mionarabeqte anotah kegá séniragéhe. We ahbabáq kahnaraq mitaq ehweh atagéhe úwe.

⁶ Wega sensuwahpeq abapete apahtároró wéhékáhpópoq nayáhnkú wéhékáhpópoq mitaq ména suena Sésaría suwahpeq pokúwe. Pokéra mó wehekáh wega wahnahnúrabeqte náhúpéq tútuue ména, Pora koweqme sero aritowe.

⁷ Poraga sútaq Sarúsarama suwahpeqte su Asíu kegá seabugéqnáhnue iriwe míowe. Iriwe méra, Wega mira ahbabárire éra áhnite ehwéh atówe. Sene ehwehme aiq pútaq ehwéh íre sokigi aweráhuwe.

⁸ Ehweh atówana Poraga mahraréna, Mósísiga sehgióro ú ehweh nkákáq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákáq íre ahbabárarítáruge. Itene anotah wahnáh Sísáhri moq íre ahbabáratáruge úwe.

⁹ Úwana Pésátaga Poransabé, Asiu kegá ehweh aintagéhboq Sarúsarama suwahpeq ínéreq arereq pokéyabe awahbehro úwe. Pésátaga Asiu kené sirupipeq eyoyó aritanieéna mi ehwéh irarúwe.

¹⁰ Úwana Poraga wensabé, Ahqáho. Íné Asiu keyábé íre ahbabárarítáruume tagariahne. Minayabe ite Aroma kené anotah wahnáhné koti aritáh náhtápéq míoge. Mahtaq ehweh parabaruo.

¹¹ Íné pukorahu sansá íre miraurauge. Miraurautaq tahirímé íné nubiq suo teawú irino. Segá ehweh aintáhmé íre aiq pútarowe. Minayabe arega íné

Asiu kebá íre móintahráhone. Aroma wahnáh aní Sísáhri íné éhweh teawenana wewega iwíáhue tagankehe úwe.

12 Úwara Pésátareq weba mía míau ahtébiá kéreqka sío síoéra iwíáhuwe. Pésátaga Poransabé, Sísáhri íné éhweh teawenana iwíáhue tagankehe énayabé weba pokinkehe úwe.

Ágárípaqa Pora éhweh iro ehwéhne.

13 Táhmaro mó wehekáh parabagútaq mó marákórápéqté wáhnáh ánínseq wenanahnoreqka Sésaría suwahpeq suye. Wahnah aní wenáwíq Ágárípa. Anahnowá áwíq Pénáísie. Segá Pésáta mehweh atayeheéra suye.

14 Segá táhmaro wehekáh weba míóyana Pésátaga Pora éhweh Ágárípa teawuwe. Teawena Ágárípaansabe mahraréna, Péríkine arambehri merautaq wehukení karábúsiipéq míaraire.

15 Íné Sarúsarama suwahpeq míarautaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnahmarínseq Asiu abóáwáh wéhreqka we éhweh teniátówe. Teniera mahraréna, Itega we naho aiq ehweh ataráúnayabé itene ehweh iro. We subiq suo teniátówe.

16 Teniátówana ínéga ahqáho aritena sensabé, Ite Aroma kegá wehuke pehipi íre subiq suahráhuwe. Ebeqme we ehweh átáh ké míáhrabeq wene ahbabáqsabe ehwehninkehe urauge.

17 Asiu kegá we ehweh ataneheéra ínéba tutotaq íné íre túbáh agurauge. Mó wehekáhtáq mi ehwéh iraníeéna wahnahnuraubeqte náhúpéq tútuue ména, Pora koweqme sero arítaráugara koweqme surowe.

18 Wega aneq ahkárágára urairo iwíáhuraugara wensabé ehweh atáro kegá irigéra íre mi ehwéhnia peh mó ehwéh irare atárowe.

19 Peh seyene sánsánsabé ehwehurowe. Poraga, Putiarai aní wenáwíq Sísa oga míéhre urainsabé wereq sereq ehwehuwe.

20 Mi ehwéhme íre niahteboge. Aneq ehwéhómo? Árahue kaweraritanínkono iwíáhurauge. Iwíáhuraunsabé ínéga Pora kasenína, Sarúsarama suwahpeq pokue mitaq mah ehwéh kobarabaruanéhnkono urauge.

21 Uraugana Poraga, Ahqáho. Aroma wahnáh aní Sísáhri íné éhweh teawenana wega iwíáhue tagéna teinkéhe uraire. Urainsabé, Ínéga eqmaq auwahráhonaraq Sísáhriba pokinkehe. Amahnága karábúsiipéq míahno atáráuge úwe.

22 Úwana Ágárípaqa Pésátansabé, Ínénéga mi aniné ehweh iraníe úwana, Ahbiah arega irankéhe úwe.

23 Mó wehekáh Ágárípareq wenanahno Pénáísireqka wahnah anité táhnsá siwahriruera suye. Sereq sóntía kéné wahnahnseq anotah wehwárinseqka momiwí nahtápéq kibekuwe. Kibekuwana Pésátaga, Pora koweqme sero úwana koweqme suwe.

24 Pésátaga mahraréna, Ágárípareq ómi itereq momiwíuna kerero, mah aní tagahro. Moke Asiu kegá Sarúsarama suwahpeqkakákáq mahtaqqákákáq mah anínsabé teni teninurowe. Segá ínénsabe, Mi aní anotah ahbabáq aní púah subiq suo ato éra pagu pagunaintárowe.

25 Ínéga we kasenu tagéna pukorahi ahbabáq íre tagarauge. Wega, Aroma wahnáh aní Sísáhri íné éhweh teawenana wewega iwíáhue tagankehe uraire. Urainsabé ínéga weba eqmaraníe iwíáhurauge.

26 Mah anínsabé kasenu tagéna wene ahbabáq íre tagaraunsabé Sísáhrinsabé aneq ehwéh páhsiipéq sehiranue teawinínkono? Minayabe wene ehweh irageheéna iteba móátóge. Ágárípao, wene ehweh iro. Itene

anotah wahnáh Sísáhri wene ahbabáqsabe páhsi sehiraniniboq itega mah aní kasenoro.

²⁷ Karábúsiipéqté aní mó wahnáh ání pá pehipi eqmaq áúwéhnayabé íre kaweq sansáne. Minayabe wene ahbabáqmari sehiraninie úwe.

26

Poraga we éhweh Ágáripa teawu ehwehne.

¹ Ágáripaga Poransabé, Are éhweh teio úwe. Úwana Poraga ayah pankeqme mahraréna,

² Ágáripao, are anotah wahnáh aní móne. Íné éhweh teawenayabé nirupipeq eyoyóire. Asiu kegá áhnte ehweh aintáronsabé amahnága tábúsoqme teawiníe.

³ Arega moke Asiu kené sánsánkákáq sene ehwehnikákáq aiq ahtebáhne. Minayabe arega néne ehweh irahnayabé nirupipeq eyoyóire. Kawerue iwíáhinkehboq pehwehrué mé iro úwe.

⁴ Poraga mó mahraréna, Ómi Asiu kegá Sarúsarama suwahpeq miraurau sansá tagariáhwe. Íné animai míáhwataq nánuwahrah míórabeq miraowa sansá tagariáhwe.

⁵ Péhrasi kegá mirau sansá anotah pagégé sánsáne. Íné Péhrasi aní ména mi sansá kawerue miraurauge. Minayabe Asiu kegá tagariáhwe. Mi ehweh teaweyabe suwahbehtaq tahirímé sega aiq teawé irino.

⁶ Naho naho Manikánka itene igaqnaréhyabe áhnte kawéq éhwéh teriuwe. Ínéga mi ehwehnsábé aiq pútare atóge. Aiq pútare atena áwénunuraunsabé mó kegá ehweh aintárowana amahnága mahtaq míóge.

⁷ Airápété téhtaré iteruwahrah kahnáhnká inokáhpeqkákáq wéhékáhnkakaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhwe. Sega kawerue iwíáh iwíáh atera, Manikánka omasa éhwéh sehginawire éra áwénunuwe. Ínéga moq miraue áwénururaue. Minayabe Asiu kegá ehweh aintárowe.

⁸ Manikánka pusa ké iriritéhnábé aneqsabé íre aiq pútare ataho úwe.

⁹ Poraga mó mahraréna, Ínéga menah Sísá, Néhsara suwahpeqte ánínsábé aiq pútare atáh ké síwíoqnanaue iwíáhuraue.

¹⁰ Iwíáhéna Sarúsarama suwahpeqte Sísá tagariáh ké síwíoqnaraue. Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah kegá, Miraúno aintárowana Sísá tagariáh ké karábúsiipéq sitáráuge. Se subiq suanéhe iwíáhurowana miraoro arítáráuge.

¹¹ Sísá tagariáh kégá sene sánsá suera Sísansabé íre kaweq ehweh atageheéna ínéga moke Asiu kené momiwí nahmáritápéq anotahtaq kamah ariena síwíoqnaraue. Anotah abíáhnásá aritena wáhnaupéqté ké suwahpeqkákáq pokue síwíoqnaraue úwe.

Poraga Sísá tagó ehweh Ágáripa teawu ehwehne. (Eqmaro 9.3-19, 22.6-16)

¹² Poraga mó mahraréna, Ínéga mirauraunsabé Támákása suwahpeq pokinie iwíáhuraue. Iwíáhuraugara Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné wahnah anímárinká, Kaweróne éra, Komiraúno aintárowe. Komiraúno aintárowana ahtapeq pokuraue.

¹³ Pokuraugana wéhékáhnabubu íópeqté anotahtaq téhraguraire. Mi tehrehme pópoqnah kiotaiqme téhrrairana tagaraue. Ínéreq ahtapeq sénító kereq míaraunarabeq téhraguraire.

14 Anotah téhraguraitaq moke itega marakóipeq márunsurahuraune. Íbaru ehwéh, Asiu kené ehwehnka iraréna, Sorao, Sorao, aneqsabé níwíoqnahno? Kirusa séhíkárátáq are peraq míáhnana érinserah amahnága arere érire uraire.

15 Urairana ínégá, Anotah aníno, are insebo uraugana wega, Íné Sísa arega níwíoqnáhna aní múge.

16 Iriwe míahno. Arega néne arambehri mirainkeheéna areba tuena omaq atóge. Amahnága tagáhna naneqkákáq mókake sokigi awéna naneqkákáq teri terininkehe.

17 Nahnsó kebá eqmaraníe. Mókake ínégá are séhréh atáhnaraq sereq Asiu kereqka íre subiq suagéhe.

18 Nahnsó kegá sirupipeqté síurá ebiqme tagéra sunkíkírirabeqte sánsá suera téhrehrebeqte sánsá miraigehboq kosíwáhnorúno. Owainawane págege sansá suera Manikáne ahtapeq nogigéhboq kosíwáhnorúno. Segá arene ehweh íréhrataqmé sene ahabábáq kaweraritaníe. Kaweraritena sensabé, Ite ínénsabe aiq pútare aintáh púana ínégá omaq itó ánimárí míáhwe aitaníe urairana írátáuge úwe.

Poraga Ágáripa wene arambehriyabé teawu ehwehne.

19 Poraga mó mahraréna, Ágáripao, are anotah wahnáh aní míahna puah néne ehweh iro. Sísa íópeqté teniátái ehwéh íre anterúóge. Írakaumo.

20 Téhwe Támákása suwahpeq síwáhnoruraugé. Síwáhnoréna mitaqté keyábé, Itene ahabábáq sansa sueq Manikánsabe áhraboro. Áhrabirataq mó ahabábáq pehragéq peh kaweqtaq méq wene arambehri miraoro. Mirairataq mó kegá itene ahabábáq sansa aiq pútaq sutowe íwíáhigehe uraugé. Anehemé Sarúsarama suwahpeqkákáq moke Súría marákórápéqkákáq naruo ke míarorabeqkákáq mah ehwéh síwáhnoruraugé.

21 Mah ehwéh síwáhnoruraunsabé Asiu kegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéq íné tagéra táhtoqme, Subiq suanéhe íwíáhurowe.

22 Manikánka menahnkákáq amahnágaákáq aiq séhréh aintéhre. Séhréh aintéh púana iriwe ména anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqsabé ehweh teiúge. Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireqka iraru ehwéhmé teiúge. Ínégá mó ehwéh íre teiasa peh mi ehwéh teiúge.

23 Segá mahraréna,
Mókakewe Manikánka omaq ato aní, ite meirena kaweraitéh ani anotah erínana pukinkehe. Pukéna pusa ké míáhrarabeqte ebeq iriginkehe. Wegá irigena Asiu kereq nahnsó kereq téhrorahi ehwéh terinkéhe uwe.

(Aisaia 42.6, 49.6)

Mó ehwéh íre teiasa peh mi ehwéh teiúge úwe.

Poraga Ágáripansabé, Aiq pútare ato ú ehwehne.

24 Pésátaga Porane ehweh saiqnaruenta anotah ehwéhnéna, wensabé, Porao, are múguwahgu aní úkurone. Áhnte sehirania púkú sáhnsah sáhnsahuronaga múguwahgu aní úkurone úwe.

25 Úwana Poraga wensabé, Pésátao, are anotah wahnáh aní móne. Íné íre múguwahgu aní ména peh aiq pútariahnsanuge. Íre pehipi irarúge. Peh tábúsoqme iwíáhéna iraruge.

26 Ínégá teiú éhwéhmé Ágáripaga tagaríéh púana wensabé pahsuqme teawúge. Sísa miraauraimé íre epéráhpéria peh wehuke míaropi miraaurai puana Ágáripaga aiq moke írátíéhre.

27 Ágáripao, arega Manikáne ehweh iraru kené ehweh aiq pútare aritahno? Íné tagaríómé arega aiq pútare aritahne úwe.

²⁸ Úwana Ágárípaġa Poransabé, Arega tenienayabé ínéġa mótaġ Sísá kéraníe íwíáhono úwe.

²⁹ Úwana Poraga wensabé, Mótaġpópoġ mókakebopoġ íné íre tagaríóġe. Íre arebataġ ómi amahnáġa néne ehweh íráh keyábé nírutaboírarítóġe. Ite ómi íné tahnsa aní úkigeheéna púreraitóġe. Íre íné tahnsa karábúsiipéġ míageheéna peh Sísansabé aiġ pútare atageheéna púreraitóġe úwe.

³⁰ Úwara Ágárípareh Pésátareh Pénáísireh sereġ tútuue míó kereġka irigue

³¹ máhpeġ tueyokuwe. Tueyokéra sebataġ ehwehnéra, Mi anínká pukorahi ahabábáġ íre mirauraire. Wega karábúsiipéġ mía míaurahi ahabábáġ íre mirauraire uwe.

³² Ágárípaġa Pésátansabé, Mi anínká, Aroma wahnáh aní Sísáhriga íné éhweh iranawire íre iraruraitaġ tahirímé soraġ auwo ató irino úwe.

27

Pora Aroma suwahpeġ pokinkeheéra sípiipéġ móátó éhwéhne.

¹ Pora Ítári marákórápéġ eqmarankeheéra sega wereġ mó karábúsiipéġ míó kereġ wehukení wenáwíġ Súríasaba mórítówe. Súríasawe we sóntía kené kíápéténi ména 100 sóntía ké wahnahnéna anotah wahnáh aní Sísáhrine arambehri aní míowe.

² Áramítíami suwahpeġte sípígá mó ke suwahpeġ mó ke suwahperue Esia marákórápéġ pokinaútaġ Súríasaga Porareġ mó karábúsiipéġté kéreġ sípiipéġ mórítówe. Mó aní wenáwíġ Árisátáki sípiipéġ míowe. We Tésárónáika suwahpeġ Másérónía marákórápéġté áníne. Itega sípi kéweweġ pokowane.*

³ Pokéġ mó wehekáh Sáíróna suwahpeġ sewane. Súríasaga Pora kawer- atena wensabé, Arega mahtaġ sewiéhnaraġ arene iyahnaboga kirabo atagéhe úwe.

⁴ Mó wehekáh itega sípi kéweweġ pokowane. Iuranabiahtapeġ anotah soírírúnsabe marakó áwíġ Sáípára ogehpeġtáġ sótaikowane.

⁵ Sótaikéġ Sírísía marákórápéġkákáġ Pámbíría marákórápéġkákáġ anotah wanítábá sótaikéġ Árisía marákórápéġ Máira suwahpeġ kowane.

⁶ Sóntía kené kíápéténiga mitaġ mó sipí Ítári marákórápéġ pokína sipí kabaruwe. Kabaréna wega Árékásántaría suwahpeġte sípi Ítári marákórápéġ pokína sipí ábóraġ marena ite meiqmena sípiipéġ móitowe.

⁷ Mitaġ sípi kéweweġ anotah soírírúnsabe táhmaro wehekáh pehwehrue pokowane. Pehwehrue kúwaġ itega Níra suwahpeġ kótaikowane. Mitaġ anotah soírírúnsabe itega obaríqme íre korahowane. Itega Sárámóni marákórápéġ kótaikéġ Kíríti marákórápéġté áyéhrápéġ kótaikéġ mi marakó ogehpeġ kowane.

⁸ Sípiwarí segagairabeġ áwíġ Kaweġtapére. Mitaġ Áráséa suwahpeġ waha- totare. Sípiipéġ pehwehrue mitaġ kowane.

⁹ Anotah soírírúnsabe koyabo seyabonue áhnte wehekáh sótaikúwe. Ópeġ tanáhráġ súwana anotah soírírúnsabe wánínka áhnte nonaburóróúwe. Mí- nayabe Poraga sensabé,

¹⁰ Sípiakáġ itenkakáġ wánínkoneho. Íné iwíáhume pokonaraġ íre peh sípiakáġ kahgoakáġ ite moġ wánínkoneheqmúne úwe.

¹¹ Úwana sóntía kené kíápéténiga Porane ehweh íre irena peh sípi soberú anínseq sípi abowáreġne ehweh irowe.

* 27:2: Árúka mah pahsí sehiranú aní moġ mi sipíipéġ kiwíowe.

¹² Sipwarí segagairabeq ópeq tanáhráq méyabe íre kaweqtapéq púara áhnte kegá, Sípi kéweweq pokoneheqmúne uwe. Kíríti marákórápéq mó sipí ka-gairabeq áwíq Píníkie. Segá iwíáhéra, Píníkiwe íre anotah soiríri marákóe. Minayabe sípi kéweweq pokue ópeq tanáhráq mitaq kowíanehe uwe.

Anotah soirírúnsabe wánínka anotah nonaburóróúwe.

¹³ Pehgáriq soirírúnsabe sega iwíáhéra, Aiq kawerire íwíáhuwaq sípi kéweweq Kíríti marákórápéqté áyéhrápéq wahtotaq pokowane.

¹⁴ Pokowanana marakóipeqté anotah soiríqká paentowe.

¹⁵ Anotah soirírúnsabe sípi sórirúrabeq íre korahúwe. Íre korahúnsabe sípi soberú anínká sípi kéyabonkúwana sóriqka anehepeq pagume meqmena kúwe.

¹⁶ Itega Káúra marákó sótaikowanaraq pehgáriq sipí abariue pankeqme sípirapéq marahwáne. Anotah soirírú púana mi arámbéhrí anotah pagégé arámbéhríe.

¹⁷ Sípi pitegíneho éra págege nahgáqtáté ákáhnabubu táhru táhruuwe. Ápárika marákóráq sóriqka sípi paentáwena arahwéraq móitehneho éra sega séri pugeq súówana sípiga pehipi pokúwe.

¹⁸ Mó wehekáh peh anotah soirírúwana sípi umehúnsabe wánínkíneho éra sega kahgowarí mewe wánípipeq súówe.

¹⁹ Súówana mó wehekáh mónkakáq anotah soirírúwara mó wehekáh anotah-taq áhreu puara sípi soberé mensáméhnsámári mewe wánípipeq súówe.

²⁰ Áhnte wehekáh íónkakaq pópoqnahakáq wehyoqkákáq íre ábóraq kowana peh anotah ibónsúwana sórirúwe. Minayabe sega wánínkoneheqmúne íwíáhuwe.

²¹ Wánínkoneheqmúne íwíáhéra áhnte wehekáh táhutahuq awehriuwe. Awehriuwana Poraga se míórabeq séna sensabé mahraréna, Wehukeo, néne ehweh ireq Kíríti marákórápéq íre súótaq tahirímé sípiipéqté ménsáméhnsá peh kéh irino.

²² Amahnága íre áhreoro. Moke itega íre pukoneheqmúne. Peh morá sípi airaiq piteginawire.

²³ Íné Manikáne aní ména wensabé iwíáh íwíáhata atauge. Inokáhpeq wene íópeqté ánínká ínéba iriwe ména

²⁴ mahrarue teniena, Porao, íre áhreúno. Aroma kené wahnah Sísáhriga arene ehweh irankéhboq weba pokiniewóne. Minayabe Manikánka arereq moke sípiipéq míáh kéreq amahnága íre pukia peh oga míáhro aitéhre.

²⁵ Manikánka tení éhwéhnsábé aiq pútare atóge. Wegá tenínsábé aiq pútaraginawire íwíáhuge. Minayabe íre áhreoro.

²⁶ Peh morá sóriqka paentáwe sípi marakóipeq surahue piteginkehe úwe.

²⁷ Inokáhpeq 14 wehekáh parabagútaq anotah soiríqká íre parabagia peh sípi anotah soréq wání áwíq Mérítérénia paentowe. Paentowara inokáhnabubu sípiipéq arambehrio kegá, Marakó peh wahtotare íwíáhuwe.

²⁸ Iwíáhéra sega náhgáqtate wání agehga marówana peh ákáhtaq wahtótáq 40 míta kowe. Konsabe sípiga mó kúwara sega mótaq mó agehga marówana peh wahtotaq 30 míta agúwe.

²⁹ Peh wahtotaq agú púara sípi marakóipeqté ébáhmári paentáwe súnsabe pitegíneho éra áhreuwe. Áhreéra itaréitaré náhgáqtáq áhéni sarira mewe wánípipeq márówe. Mi ahénigá wánípipeq tuegáwagiwe ambubu aginkeheéra inokáhpeq sípi anehepeqte tuparúówe. Tuparuera apubúue ahyahbikeranke-heéra púruruwe.

³⁰ Sípiipéq arambehriu kegá seye náhenéra, Mahtaq pukonehboq sípiakáq karábúsi keákáq sueq káriq sipí kéweweq marakóipeq pokoneheqmúne uwe.

Mira íwíáhunsabé sega mó ke péhe éhwéh teriera, Itega mó ahéní sípi abihapeq sariwe tuparuanéhe uwe. Tuparuanéhe éra káriq sipí wánípipeq márúmarówe. Mi káriq sipí kéwewera pokonehe éra márúmarówe.

³¹ Márúmarótaq Poraga sóntía kené kíápéténireq wene sóntía kereqsabé, Sípiipéq arambehriu kegá ite iuwera pokirataq wánínkoneheqmóe úwe.

³² Úwara sóntía kegá káriq sipí táhrró nahníáq kiraq súwana mi sipí sóreq wanítáq márúnsurahéna pehipi pokúwe.

³³ Ahyahbinkiranotaq Poraga ómi míó keyabé, Táhutahuq nahro éna pagu pagunéna sensabé, Itega téhtaré wíki iwíáh kikiréq táhutahuq íre narutówe.

³⁴ Irupi pukiyeboq amahnága nahro. Ite íre wánínkoneheqmúne. Peh ite ómi áhkórapeq kéagorahúne úwe.

³⁵ Mi ehwéh iraréna se tagotaq táhutahuq mewena Manikánsabe kaweróne atena keqme nówe.

³⁶ Keqme nówara sirupipeq moke eyoyóera táhutahuq nowe.

³⁷ Peh íregáritaq 276 wehuké mi sipíipéq míahwane.

³⁸ Se táhutahuq nowana siyahbankirowara sípi umehíneho éra moke tahutáhúq wánípipeq súówe.

Sípi pitegú ehwehne.

³⁹ Ahbiahipeq marakó ábóraq kowara sípiipéq arambehriu kegá tagéra eheqte marakóbo iwíáhuwe. Iwíáhéra kaweq arahwé tagéra sípi korahonaraq mitaq kowíanehe íwíáhuwe.

⁴⁰ Mira íwíáhunsabé sega ahéni nahníáq kiraqme sóreq waníipéq súówe. Sípi soberinkeheéra sega soberé kara pugeq súówe. Sóiriqka sípi paentáwe áhnopeq méitankeheéra sega séri pankeqmárowe.

⁴¹ Moke mirau puana sípiga peheráh kéné wánípipeqté arahwéraq móbegue kowíówe. Arahwéraq móbegúnsabe íre pokorahúwana anehepeq wánínka mésubiqmaq subiqmarúwe. Mésubiqmaq subiqmarúnsabe sípi piteginaúwe.

⁴² Sóntía kegá iwíáhéra, Karábúsi kegá wánípipeq súbímie áhkórapeq keague taqnobagiyeho éq amahnága se subiq suanehe íwíáhuwe.

⁴³ Iwíáhuwana sene kíápéténiga, Pora subiq súého íwíáhéna ahqáho aritowe. Wega wánípipeq súbimi tagariáh keyábé, Ebeqme itega wánípipeq ahkuague súwímie áhkórapeq pokoro.

⁴⁴ Anehe mó kegá sípi pitegia áyéhráqpópoq abaraqpoq táhtoqme áhkórapeq kéagigehe úwe. Úwaq itega moke wega teiunserahnue kaweqtaq áhkórapeq kéagowane.

28

Wehenka Pora pó ehwehne.

¹ Áhkórapeq kowéq mi marakó áwíq Márátae irahwáne.

² Mibeqté kegá ite mehweh aitera kaweraitówe. Ibonsúwana titirúnsabe sega ira pariówe.

³ Poraga irawarí kosiqme sesiqmeue ira pariowe. Ira pariotaq osoronsabe mipi míó wehenká ira kunkúnúwana tueyokéna Porane ayahnkara pówe.

⁴ Wehenka wene ayah péna pahtiwara mibeqté kegá tagéra seye náhenéra, Mi anímé wehuke subiq suo anípómo. Íre wánínkinsabé we ahbabáq ani púana amahnága pukinkehe uwe.

⁵ Uwana wene ayahnkara kóbiq kóbirúwana wehenka iraipéq megúwana Pora peh míowe.

⁶ Peh míowara sega áwénunéra iwíáhéra, Wene ayahnkara muinabomo. Aunúnkaq márúnsurahéna pukinabirapómo íwíáhuwe. Íre wahto tanáhráq

áwénunuwana sene iwíáh íre aiq pútaragúnsabe sega mó iwíáhéra, We manikápómo íwíáhuwe.

Awahre koré kaweragú ehwehne.

⁷ Mi marákórápéqté wáhnáh ání wenáwíq Púbíúsae. Mitaq wene marakó wahtotare. Wegá ite mehweh aintena wene nahtapeq apahtáróráq kawerue kirabo aitowe.

⁸ Wenabo osorosorú awahréena puriq puriqkakarúwe. Awahreúwana Poraga weba séna púreréna wene ayahnkaratáté táhtorowana kaweragúwe.

⁹ Kaweragúwara moke mi marákórápéqté kégá minayabe írówara moke awahre kégá Poraba suwana púreraritowana kaweragúwe.

¹⁰ Mibeqté kégá ménsámehnsá pehipi náí náinuwe. Itega mi marákóráq apahtáró íó méq suanehe owanaraq moke iuwahbeh naneg ménsáméhnsá sípiipéq sáharagehéra náíúwe.

Poraga Aroma suwahpeq pokú ehwehne.

¹¹ Árékásántaría suwahpeqte sípi ópeq tanáhráq mitaq sípi kagairabeq kowe. Sípi abiahtapeq se ábárahrené siyahqno tahnsa náneq píkisah kowe. Mi abárahrewé péhe mániká áwíq Súsine ahnínkáwáráree. Apahtáró íó itega mi marakóipéq méq mi sípi kéweweq pokowane.

¹² Mó marákórápéq pokue Sírakíusa suwahpeq apahtáróráq kowíahwane.

¹³ Mitaq sueq sípi kéweweq pokue Árégíuma suwahpeq pokowane. Mó wehekáh sípi anehepeqte sóírírúnsabe mitaq sueq apahtáróráq sípiipéq Pútéori suwahpeq kowíahwane.

¹⁴ Mitaq Sísa tagariáh ké méra, Iteba kaegaeoro unsabe abapete téhtaréráq seba kowíahwane. Mitaq sueq ahtapeq pokue Aroma suwahpeq konehe íwíáhowane.

¹⁵ Aroma suwahpeqte Sísa tagariáh kégá, Porarehga áhníbórá seneherawoe u ehwéh irera táhmaro kega ahtapeq sure máhkétirapéq áwíq Ápíusa séra mitaq íwénunuwe. Mitaq kaegaeo nah apahtáró korabeq íwénunuwe. Poraga sutaq se tagéna wene arupipeq eyoyóena Manikánsabe iwíáh íwíáh atowe.

¹⁶ Itega Aroma suwahpeq kowíahwanaraq sega Pora íre karábúsiipéq móatera peh wewene nahtapeq móátówe. Wereq peh morá we wahnahnú sontiá áínseqka kaegaeuye.

Poraga Aroma ke kaweq ehwéh teriu ehwéhne.

¹⁷ Wegá mitaq ména apahtáróráq mibeqté Asiu kené wahnah keyábé síáhrabúwara suwe. Webá suwana sensabé, Nánuwahraho, Asiu ke íre ahbabáq arítáráuge. Iteriborehne sansá íre anterutauge. Se íre ahbabárarítáráugarawe Sarúsarama suwahpeqte Asiu kégá íné táhtoqme Aroma kebá móintárówe.

¹⁸ Aroma kégá néne ahbabáqsabe kabaréra kasenaintárówe. Kasenaintera se ahtebome íné íre pukorahi ahbabárruraunsabé sega, Soraq auwanéhe urowe.

¹⁹ Soraq auwanéhe urowara Asiu kégá anotah ahqáho arítárówe. Anotah ahqáho arítáronsabé ínéga mahraréna, Aroma wahnáh ání Sísáhri íné éhweh teawenana iwíáhue tagéna teinkéhe urauge. Minayabe surauge. Séna nánuwahrah Asíú keyábé ehweh aritanieéna íre surauge.

²⁰ Ite tagéna mah ehwéh teinieéna íáhrabuge. Marakóipeq tuina anímé ite Asiu kégá áwénunona anímé wensabé aiq pútare atóge. Minayabe karábúsiipéq míóge úwe.

²¹ Úwara sega wensabé, Súría marákórápéqté kégá are éhweh pahsí íre sehiranue íátówe. Mahtaq suro Asiu kégá arega ahbabárire íre teiátówe.

²² Mah marakó marákórápéqté kégá Sísane sánsá íre kaweq sansáne tei teinurowe. Minayabe arega teiena ehwéh iraneheqmúne uwe.

²³ Seyega iwíáhu wehekáh Porane nahtapeq áhnte kegá weba suwe. Suwana wega moke mi wehekáh Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéh teriuwe. Segá Sísa éhweh irageheéna wega Mósísiga sehgióro ú ehwehnikákáq Manikáne ehweh iraru kené sehirankakaq sáhnsahwe síwáhnorúwe.

²⁴ Síwáhnorúwara táhmaro író kega wene ehwehnsabé aiq pútare atówara mó kegá íre aiq pútare atówe.

²⁵ Segá íre peh morá iwíáhuwana pokonehera utaq Poraga mahraréna, Manikáne Awanka wene ehweh irarú ani wenáwíq Áísáia iwíáh atowana wega itene igaqnaréhyabe mahraréna,

²⁶ Mah ke korerio. Korerie, Itene iahrega áhnte tanáhráq ireqmé íre kawerue iahtebahwe. Itene iuranka áhnte tanáhráq tagéqmé íre kawerue iahtebahwe korerio.

²⁷ Sene iwíáh págege agirara sene siahrrerate ireyabe suwahrieh puara sene siahre parokirara sene siura aiq pigire. Segá ireyabe íre suwahriehtaq tahirímé sene siahre iréra siura tagéra kawerue siahtebah irino. Iahtebahtaq tahirímé ínéba surowana kawerarító irino. Íné Manikánka aiq iraruge úwe teriuwe. *(Aisaia 6.9-10)*

²⁸ Poraga Áísáiane ehweh teriena mó mahraréna, Ite mina tahnsano puana Manikáne Awanka iwíáh ato ehwéhniká aiq pútaragire. Minayabe Manikánka Sísansabé aiq pútare atáh ké kawerarite ehwéh nahnso ke korerio aintéhre. Nahnso kegá kawerue iratiagehe. Minayabe ahtebahro úwe.

²⁹ Poraga Aroma suwahpeqte Asiu ke mi ehwéh aiq teriuwe. Teriuwara Asiu kegá seye ehwehéra pokuwe.

³⁰ Poraga mitaq téhtaré ópéq ména wewega mó iotáq mó iotárue paiqma paiqmaru nahtápéq míowe. Wene nahtapeq su keyábé kawerue mehweh aritena

³¹ Manikánka wahnahni ehwéh teri terinúwe. Teriena itene Wahnah Sísa Karáhé éhweh pahsuqme síwáhnorúwe. Síwáhnorúnsabe Aroma wahnáh kegá íre ahqáho atówe.

Aroma Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Poraga mah pahsí sehiranue mó aní awuwana wega Aroma suwahpeq mewena mibeq Sísa tagariáh ké móriuwe. Mah pahsí áwahewé mahraréna, Ite moke ahbabáq ke míone. Mósísiga miraoro ú ehweh sehgiunaga ite íre kaweraitahráhire. Itega kaweq arámbéhríunaga moq íre kaweraitahráhire. Peh morá Sísansabé aiq pútare atonaga wega ite kaweraitena oganúq itahráhire. Manikáne Awanka Sísansabé aiq pútare atáh ké séhréh aritena kaweq sansá miraoneheqmúne íwíáh aritena ahriahri sereq mía míaire. Poraga mah ehwéh Aroma suwahpeq Sísa tagariáh ké náriu pahsípéq sehiranuwe.

Aroma suwahpeqte ké siu pahsíe.

Poraga wene arambehriyabé teriu ehwéhne.

¹ Íné, Pora Sísa Karáhéne arambehriu aní múge. Manikáne ehweh korerinkeheéna omaq intena eqmaq núwátáire.

² Naho naho Manikánka omasa éhwéh wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara áwahe pukúipéq sehiranuwe.

³ Omasa éhwéhmé wenahni, itene Wahnah Sísa Karáhé éhwehne. Sísave wehukení úkúnsabe anotah wahnáh aní, Tébiti kahnáh anínéna

⁴ we pukútaq Manikánka págege sansánue iriwe oganúq atowe. Oganúq atonsabe Manikáne Awanka ite sokigi aitéhmé we Manikáne ahninkáwá wíre. We Sísa Karáhé itene Wahnahne.

⁵ We nahnsó kereqne Wahnah míankeheéna Manikánka ite meiqme Sísa Karáhéne ayahpi itena anotahtaq séhréh aitéhre. Wega íné nahnsó kebá eqmaq núwátáire. Mó kehiná mó kehinánká Sísansabé aiq pútare atera wene ehweh sehgiheheéna kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire.

⁶ Ite moq Sísa Karáhéne animarí míageheéna omaq itena íáhraburaire. Íáhraburairaq ite Sísa kéráhwé.

⁷ Aroma suwahpeqte Manikáne animaríno, íné Porane ehweh íráhro. Manikánka itensabé arutaboiritena wene animarí míageheéna íáhraburaire. Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Poraga Aroma ke ehweh koreriyeabe awahbo ehwéhne.

⁸ Téhwe teiéna ehwéh íráhro. Itega Sísa Karáhéne ehweh kawerue sehgiómé áhnte kegá íráhwe. Minayabe ínéga ite ómi niahreraq matawéna Sísa Karáhé áwírue Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge.

⁹ Sísa Karáhé éhweh teri terinéna Manikáne arambehriyabé iwíáh iwíáhéna mirauge. Manikánka tagariéhmé íné íre túbáh agia

¹⁰ itensabé ahriahri púreraitóge. Ite tagéyabe nuwahbehre. Minayabe Manikánsabe págegeue púreruge. Púreréna mahraréna, Aroma kebá pokiniboq pokúno ainte séhréh ainto ue púreruge.

¹¹ Itene irupipeq págegeinkeheéna Manikáne Awanka séhréh aitahráhire. Wega mirainkeheéna iteba sure séhréh aiteyabe nuwahbehre.

¹² Ínéga Sísave ehweh kawerue sehgiúnsabé itega íné tagehrataq itene iru kawerinae. Itega moq Sísave ehweh kawerue sehgiónsabé tagahnarag nirume kawerinae. Minayabe moke irupipeq eyoyóinae.

¹³ Néne iyahnabo animaríno, teiéna ehwéh iahtebagehboq íráhro. Áhntetaq iteba pokinieuraugaq íre pokorahuraugaq. Sísave ehweh teriátáugaq mó

nahnsó kégá aiq pútare atera sehgiówe. Ite moq aiq pútare ateq sehgiheéna teieyabe nuwahbehre.

¹⁴ Manikánka ómi korerio urainsabé Káríki kereq íre Káríki kereq ahtebah kereq múguwahgu kereq teri terininie.

¹⁵ Itega moq Sísa éhweh irageheéna ite Aroma suwahpeq míáh ké kor-eiyeyabe nuwahbehre.

Kaweq ehwéhmé Manikáne págegeorahi sansánsábé teí éhwéhne.

¹⁶ Manikánka Sípane kaweq ehwéhnsábé ómi aiq pútare atáh ké kawer-arítéhre. Minayabe mi ehwéh terieyabe íre niyehitehre. Maniká págege aní púana séhréh aitahráhinsabé ite koreiyeyabe nuwahbehre. Téhwe Asiu kegá mi ehwéh írówara anehe nahnsonka írówe.

¹⁷ Wehukega Sípane ehwehnsabé aiq pútare atáhtáq Manikánka kawer-aritena sensabé, Ite kaweqtaq míáhwe arítéhre. Íre wehukega arambehri-onka peh morá wensabé aiq pútare atáhnká kawer-arítéhre. Mi kawérarítéh sánsámé Manikánka aiq sokigi aitéhre. Minayabe Manikáne ehwehnsa aiq mahraréna,

Manikánka wensabé aiq pútare atáh keyábé, Kaweqtaq míáhwe arítéh púara se oga mía míaoneherawoe íre. *(Habakuk 2.4)*

Maniká auwera múguwahgu ke úko ehwéhne.

¹⁸ Manikánka íópeq ména wene áyáteh naneq sansá sokigi aíre. Ahbar-era ahkaragára kené ahkaragáraga Manikáne aiq pútaq sansánsábé ahqáho atáhwe. Ahqáho atáh púana Manikánka anotahtaq abiahnsanéna kamah arinkéhe.

¹⁹ Maniká wewega wene sánsá tábúsoqme sokigi aríatái puara wehukega tagariahrahowe. Tagariahrahonsabé wene sánsánsábé ahqáho atáh púana Manikánka anotahtaq kamah arinawire.

²⁰ Naho naho Manikánka mah marákó marákó mirarowe. Wegá kaweqtaq mía míána moke miraro mensáméhnsá ábóraq marowe. Amahnága minawari kéhrara wehukega taga tagao puara wene sánsá tagariahrahowe. Tagéra iwíáhorahome Maniká webataq Manikánéna ahriahri págege aní mía míaire. Minayabe mi ahbábáq kégá Manikánsabe, Arene sánsá peh kopípeq kéhre íre irarerahowe. Írakaumo.

²¹ Sega Maniká tagarawéra wensabé, Are Maniká Iteribo wóne íre owe. Arensabé iwíáh iwíáhonehqmune íre owe. Wensabé kaweróne íre atáhwe. Minayabe se múguwahgu agéra tábúsoqme iwíáh íre iwíáhia peh sunkíkírirabeq míáhwe.

²² Ite ahtebia ké úne éra saiyoéra múguwahgu ke úkowe.

²³ Manikánka anotah aní ména ahriahri mía míairara wehuke íre mía míaowe. Maniká auwera abehq náneq wehukéní awankátate kuruqme mirarera minawarinsábé iwíáh iwíáh atáhwe. Kabarame ménkámehnkámé karahrabahme abehq náneq awankátate kuruqme mirarera, Itene manikáne éra minawarinsábé iwíáh iwíáh atáhwe.

Ómiga ahbabáq aruqaruro ke wóe i ehwéhne.

²⁴ Sega mirao puana Manikánka se suena áwé tagehrara sene sirupipeq sirutaboiro ahbábáq mira aruqarurowe. Wahba sobaruqnahbaruronsabé ahbabárowe.

²⁵ Manikáne aiq pútaq sansá suera péhepehe iwíáhéra wene sánsá íre sehgiówe. Maniká moke náneq miraro anínsábé íre iwíáh iwíáhia peh Manikánka miraro naneqmarinsabé iwíáh iwíáhowe. Manikánka moke náneq miraro puaq wensabé iwíáh iwíáh atonawe kaweq sansáne. Aiq pútaq míre.

²⁶ Sega mira áhbábáronsabé Manikánka se suena áwé tagehre. Áwé tagehrara sega áhnte íre mirao naneq miraéra ahabábáq aruqarurowe. Ahrrerónká sensuwehqso suera síwáhu ahréróné sinonka sobaruqnah-barurowe.

²⁷ Wehga moq sene ahroero suera síwáhu wehné sinonkansabé sirutaboírera sobaruqnahbarurowe. Mi sansámé anotah siyehiteh sansánirara pehipi mira aruqarurowe. Sega mira áhbábáq aruqaruro puana sene iwíáhwé sene sinonkame íre kaweragire.

²⁸ Sega Manikánsabe iuwahriehre íwíáho puana Manikánka se suena áwé tagehrara sega ahabábáq iwíáhéra íre mirao naneq miraowe.

²⁹ Sene sirupipeq áhnte ahkaragáraakák ahabábáqkakaq kéhre. Áhnte mensáméhnsánsabé sirutaboíro ke wóe. Íre tábúsoréh sánsáno ke wóe. Ebehyabé suwahbeh ke wóe. Mó kené ménsámehnsánsabe aigará pabeki ke wóe. Wehuke subiq sueyabe suwahbeh ke wóe. Se tobeh aruqaruro ke wóe. Se péhe éhwéhnue mó kené ménsámehnsá mewe meweó ke wóe. Mó ke íre kawerarítáh ké wóe. Síéhruru aruqaruro ke wóe.

³⁰ Mó keyábé péhe éhwéh arítáh ké wóe. Manikánsabe suwahrieh ke wóe. Aboawah weh áhréyábé abehq éhwéh arítáh ké wóe. Se saiyoéra seye síwíq pankeráh ké wóe. Ahabábáq áhwárah ke wóe. Sinoibone ehweh anterúáh ké wóe.

³¹ Se múguwahgu ke wóe. Itega miraoneheqmúne e ehwéh anterúáh ké wóe. Sensuwahrahyabé íre suwahbeh ke wóe. Mó keyábé iuwahriehre éra íre séhréh arítáh ké wóe.

³² Manikánka mina tahnsa pukorahi ahabábáq aruqaruro ke kamah arinawire. Sega minayabe irera anetaníbo íwíáhowe. Anetaníbo íwíáhéra mira ahabábáq aruqaruréra mina tahnsa áhbábáro keyábé kawerowe aritera iwíáh iwíáh arítáhwe. Manikánka moke mina tahnsa áhbábáq ké anotahtaqaq kamah arinawire.

2

Manikánka ómi kené arambehri tagéna sainsuahna ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, ite iwíáhóme mi ahabábáq ké íre kaweq ke wóe éq peh ite kaweqtaq mía míaúne íwíáhowe. Aneqsabé mira íwíáhoo? Itega moq mi ahabábáq mira aruqarurowe. Se ahabábáq ke woe eme iteitensabéákáq mirarewe. Itega moq mi ahabábáq mirao puqaq iteitensabéákáq mirarewe. Minayabe, Ómi itega kaweqtaq mía míaúne íre irarerahowe.

² Ite tagarionawe Manikánka tábúsoqme iwíáhéna mina tahnsa áhbábáq ké ehweh aritena kamah arinawire.

³ Se ahabábáq ke woe íwíáhéq itega moq mi ahabábáq mirao mino? Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka ite íre kamah ainawire íwíáhoo? Ahqáho. Wega moke ahabábáq ke monseráhnue kamah ainawire.

⁴ Manikánka itensabé arutaboíraitena íwénunire. Íwénunéna íre apubúue kamah aire. Minayabe, Anetaníbo. Pehipi ahabábáronehe íwíáhoo? Itene ahabábáq sansa sueq wene sánsá sehgehehéna Manikánka itensabé arutaboíraitena íwénunire. Minawé íre ahtebaho?

⁵ Itene ahabábáq sansa íre sueq peh píribahriéq, Ite iuwahbeh sansá miraoneheqmúne íwíáhonsabé itene ahabábáq áhnte aginae. Áhnte agirana Manikánka ehweh aitahna tanáhráq tábúsoqme iwíáhéna anotah kamáh ainawire.

⁶ Wega wehukene arambehri agehmarena ehweh aritena sainsuanawire.

⁷ Mó kegá Maniká míéhrabeq téhrehabeq pokéra we tahnsá méyabe suwahbehre. Manikánka sensabé, Kawerowe ariteyabe suwahbehre. Ahriahri oga

mérapeq pokéyabe suwahbehre. Mina tahnsa suwahbeh kegá kaweq sansá mira aruqarurirataq Manikánka oganúq sitankéhe.

⁸ Mó kegá peh seyene iwíáh mira aruqarurowe. Segá aiq pútaq sansá íre sehgira peh ahabábq aruqaruro puana Manikánka mi keyábé anotah abíáhnsá aritena kamah arinawire.

⁹ Manikánka moke ahabábq ke kamah arinara síerinayabé uwo uwo oneherawoe. Téhwe Manikánka ahabábq Asiú ké kamah ariena anehe ahabábq nahnsó kéákq kamah arinawire.

¹⁰ Manikánka kaweq sansá mira aruqaruro keyábé, Kawerowe aritena siru ukiq sitena, Néne téhrehabeq kíóro. Anotah anímárí míagehe aritankéhe. Téhwe wega kaweqtaq míáh Ásíú keyábé mirareritena anehe kaweqtaq míáh nahnsó keyábé mirareritankéhe.

¹¹ Manikánka moke mi kené arambehri agehmarena tábúsoqme iwíáhéna saraqmarena sainsuanawire.

¹² Nahnsó kegá Mósísiga sehgióro ú ehweh siahrrerate íre irera sega ahababáronsabé iraipéq pokigehe. Asiú kegá Mósísine ehweh irera ahababáronsabé Manikánka Mósísiga sehgióro ú ehweh nká irarúnserahnue ehweh aritena kamah arinawire.

¹³ Asiú kegá Mósísine ehweh sene siahrrerate írahwe. Minayabe Manikánka mi keyábé, Ite kaweqtaq míáhwe pehipi irareritankéhbo? Ahqáho. Írakaumo. Peh morá moke mi ehwéh sehgió keyábé, Ite kaweqtaq míáhwe irareritankéhe.

¹⁴ Nahnsó kegá mi ehwéh siahrrerate íre irera pehipi sehgiónsábé sirupipeq kaweq sansá ahtebahwe.

¹⁵⁻¹⁶ Mi ehwéh írahnsábé sehgió? Ahqáho. Manikánka sirupipeq kaweq sansá aritéhnsábé sehgiówe. Segá ahababárotaq sirupipeq umeh agirara kaweqtaq míáhtq sirupipeq eyoyó agire. Ínéga kaweq ehwéh teiúmé Manikánka Sísa Karáhénsabe, Wehukene sirupipeqté épéráhpéro sansánsábé sainsuo atéhre. Minayabe Sísa tuina tanáhrq wehukene sirupipeqté sánsánká seye sainsuankéhe.

Asiú kegá Mósísine ehweh nka séhréh aitankéhe iwíáho ehwéhne.

¹⁷ Itewe árahoo? Ite Asiú anímárí múne éq Mósísine ehweh sehgiune éq ite Manikáne animárí múne irare irareowe.

¹⁸ Maniká awahbeh sansá tagarione éq Mósísine ehweh aiq irone éq minayabe ite tábúsoqme iwíáhorahúne ewe.

¹⁹ Ite iwíáhome itewe Manikáne ah íre tagaríáh ké sokigiúna anímárí múne iwíáhowe. Sunkíkírirabeq míáh ké kawerue nogigeheéq ite sene kánéq tahnsa míone iwíáhowe.

²⁰ Áhwára áhwára ke kaweraritone iwíáhéq káriq anímárinseq íre írah kéreq síwáhnorúne iwíáhowe. Mósísine ehweh matawéq aiq moke iahtebóna puq mi arámbéhrí miraorahúne iwíáhowe.

²¹ Itega mó ke síwáhnoréq mina síwáhnoro ehwéh aneqsabé itewe íre sehgió? Itega mó keyábé, Aebóiyeho eme aneqsabé itewe aebóo?

²² Itega mó keyábé, Mó kené ahre abariiyeho eme aneqsabé itewe mó kené ahre abarioo? Itega mó keyábé, Abehq náneqsabé manikáne ateq iwíáh iwíáh atého eme itewe aneqsabé péhepehe manikáne árótu nahtápéq kéh náneqmarí aebóo?

²³ Itega iteitene íwíq pankereq Manikánka sehgióro i ehwéh teri terinome itewe aneqsabé mi ehwéh anteruaho? Mirairataqmé Manikánsabe éhruru atáhowe.

²⁴ Manikáne ehweh nka mahraréna,

Itega ahababárirataq nahnso kegá tagéra Manikánsabe éhruruorahowe ire. (*Ai-saia 52.2; Ezeziel 36.20-23*)

Mina onserah itega Manikáne ehweh anterúáhnsábé tagah kegá wensabé éhruruowe.

Íre síú amurúruáhnsábé Asiu keúra miáhwe i ehwéhne.

²⁵ Ite Asiu kegá íú amurúruueq Manikánka sehgióro i ehwéh sehgiónaraq aiq kawerire. Wene ehweh anterúáh Ásíú kéwé nahnso ke síú íre amurúruáh ké tahnsa úkowe.

²⁶ Síú íre amurúruáh kegá Manikáne ehweh sehgiótáq wega sensabé, Ite Asiu keúra tahnsa miáhwe arítáhwe.

²⁷ Ite Asiu kewé íú amurúruona kewé Manikáne ehweh kéhraq íre sehgiówe. Minayabe nahnso ke síú íre amurúruáh kegá wene ehweh sehgiórataq ite Asiu kegá minayabe tagéq íre kawerurone íwíáhigehe.

²⁸ Asiu anínurame insebo? Peh morá wene áú amurúrutai aní Asiu anínura mire íwíáhoo? Írakaumo. Íre minayabe Asiu anínura míéhre.

²⁹ Íre peh síú amurúruáh sánsá miraonka Asiu keúra úkowe. Íre púkuipéqté éhwéh íráhnká peh morá Manikáne Awanka wehukene sirupipeq sogiqtaté tahnsa amurúruéhnká sirupipeqkákákáq sene iwíáhipeqkákákáq kawerarítéh ké Asiu keúra úku úkuowe. Íre wehukega peh Manikánka mina tahnsa keyábé, Kawerowe arítéhre.

3

Manikáne sansá peh kaweq sansáne i ehwéhne.

¹ I te Asiu kené sánsá nká nahnso kené sánsá kiotaikiro? Íú amurúruue sansa miraonsabé aneq kaweq naneq kanabo?

² Manikánka áhnte kawéq náneq ite Asiu ke náí náínúwe. Téhwe Manikánka wene ehweh ite Asiu ke teiena, Néne sánsá auráq matíáhro aítowe.

³ Mó Ásíú kegá Manikáne ehwehnsabé íre aiq pútare atówe. Íre aiq pútare atónsabe Manikáne ehweh abehq úkiro?

⁴ Írakaumo. Peh aiq pútaq ehwéh kagaire. Minayabe Manikáne ehwehnka irarinserahnéna,

Arega iraréna ehwéh aiq pútaraginkehe. Aiq pútaragínara wehukega tagagehe.

Wehukega ehweh atéhrataq arega se kiotaikinkehe ire. (*Buk Song 51.4*)

⁵ Wehukega iwíáhue iraréna, Itega ahababárúnaga Manikáne tábúsoréh sánsá ábóraq máréhre iwíáhowe. Mira iwíáhéra, Minayabe Manikánka kamah ainawe we áhwára áhwára iwíáhéna íre kawerire ewe. Mah iwíáhwé peh wehukene iwíáh wíre. Ite mina tahnsa iwíáhonehknono?

⁶ Ahqáho. Írakaumo. Mi iwíáhwé peh abehq iwíáhe. Manikámé áhwára áhwára iwíáhi aní tahirímé wega mah kehiná kéhiná íre tábúsoqme ehweh aitéh irino.

⁷ Wehukenínká mó iwíáhue iraréna, Ínéga péhe éhwéh irarunka peh Maniká aiq pútari aní míre ue ábóraq máréhre iwíáhire. Iwíáhéna, Minayabe néne péhe éhwéh íráh kegá Manikánsabe iwíáh iwíáhigehe ewe. Mira iwíáhéna, Wega néne ahababáqsabe ehweh aintahnawe árahinsabébo? Ehweh aintéhmé we áhwára áhwára iwíáhéna íre kawerire ewe.

⁸ Mina tahnsa iwíáho kegá, Pehipi ahababáronehe ewe. Ahqáho. Manikánka mina tahnsa iwíáho keyábé ehweh aritena kamah arinawire. Kamah arinawe ábéranawire. Mó kegá péhenéra, Íné Poraga mahraréna, Itene ahababáqka kaweq sansá ábóraragire éna minayabe pehipi ahababároneheqmúne síwáhnorire ewe. Írakaumo. Mi kewé péhe éhwéh aintáhwe.

Mó morá kaweqtaq mía míai aní íre míéhre i ehwéhne.

⁹ Aneq iwíáhonehknono? Nahnsó kegá ahbabárowaqme peh morá ite Asiu ke kaweqtaq míone iwíáhoo? Ahqáho. Írakaumo. Ahbabáqka ite Asiu kereq nahnsó kereq ite ómi saiqnaríéhre teiú mino?

¹⁰ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Kaweqtaq mía míao ke míaho?

Írakaumo, Íre míáhwe.

Mó morá kaweqtaq mía míai aní írakaunuránowe.

¹¹ Maniká awahbeh sansá sega íre ahtebahwe.

Wensabé iuwahriehre éra we íre anebahrowe.

¹² Ómiga Manikáne ahme aiq súáhwe.

Suera moke abehq ke úkowe.

Kaweq sansá mirai animé mó morá írakaunuránowe.

¹³ Sirupipeqté éhwéh íre kaweq ehwéh púara

pusa ké karesa kúnkúninserah ke wóe.

Sene áwéhipeqté péhe éhwéh kisuq kisurowe.

Wehenka wehuke pehtaq pukorahi naneq wehukene sinonkapipéq sítéhnserah sene péhe éhwéhnká wehuke íre kawerarítéhre. (*Saveman 7.20; Buk Song 5.9, 14.1-3, 140.3*)

¹⁴ Sega ehbo ehwéhnkákáq tobeh ehwéhnkákáq

irare irareowara mó kené sirupipeq umeh arítáhwe.

(*Buk Song 10.7*)

¹⁵ Sega mó ke peheráhnue subiq suq subiq surowe.

¹⁶ Pokorabeq mibeqté ké ahbabáq aritera

íre kawerarítáhwe.

¹⁷ Mó kereq morá iwíáhue mé sansa íre miraowe.

¹⁸ Manikánsabe íre áhrowe ire.

(*Buk Song 36.1; Aisaia 59.7-8*)

¹⁹ Mósísine ehwehme ite Asiu kegá moke sehgegehéna Manikánka mi ehwéh iuwe. Iuwaqme íre sehgoráhúne. Minayabe ite tábúsoqme sehgiune íre irarerahúne. Ite tagarionawe Manikánka itereq mah kehiná kéhínánseqne ahbabáqsabe ehweh aitanawire.

²⁰ Mósísine ehweh anteruonayabé Manikánka, Ite kaweqtaq míáhwe íre aitankéhe. Minayabe wehukenínká, Íné Manikáne ehweh aiq tábúsoqme sehgiúge irarerahiro? Ahqáho. Írakaumo. Moke mah kehiná kéhínánká mi ehwéh anteruona puaq ite ahbabáq animarí múne tagarawéq mi ehwéh íre irarerahúne.

Sísa Karáhénsabe aiq pútare atéh animé peh kaweqtaq míéh ánine i ehwéhne.

²¹ Manikánka Mósísine ehweh sehgió keyábé, Ite aiq kaweqtaq míáhwe teriro? Írakaumo. We mó sansánire. Amahnága mi sansá ábóraragirana wega itensabé, Ai q kaweqtaq míáhwe irarerahire. Mi sansánsábé Mósísireq Manikáne ehweh iraru kereqka aiq iraruwe.

²² Mi sansámé mahraréna, Manikánka moke Sísansabé aiq pútare atáh ké kaweraritena aiq kaweqtaq míáhwe arítéhre. Asiu kené mó ah, nahnsó kené mó ah írakaumo. Manikánka Asiu kereq nahnsó kereqsabé peh morá iwíáhéna peh aiq pútare atáh keyábé kaweraritena kaweqtaq míáhwe ire.

²³ Ite moke mah kehiná kéhínánká ahbabárurauna puaq Manikánka kaweqtaq mía míainserah ite kaweqtaq íre mía míaorahúne.

²⁴ Sísa Karáhéga itene ahbabáq paiqmaro púana Manikánka séhréh aitena wáh insahwé aitena itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre.

²⁵ Naho naho Sísa íre tutaq Manikánka ahbabáq ke síwénunéna mi tanáhráq íre apubúue kamah ariuwe. Wegá wenahni eqmarowana Sísa pukútaq wene korahqtaté wehukene ahbabáqsabe paiqmarowe. Minayabe Manikánka

Sísansabé aiq pútare atáh ké kawerarítéhre. Mina ireq Maniká anotah kawéq áníne íwíáhúne.

²⁶ Manikánka miraúnsabe amahnága itega, Maniká tábúsoréh áníne tagarione. Wega moke Sísansabé aiq pútare atáh ké kawerarítéhre.

²⁷ Minayabe iteitensabé iwíáh íwíáhonehknono? Írakaumo. Iteitega Mósísine ehweh tábúsoqme miraúnayabé Manikánka itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitehro? Írakaumo. Peh morá Sísansabé aiq pútare atona puana itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre.

²⁸ Manikánka Mósísine ehweh tábúsoqme sehgi ánínsabé, Are kaweqtaq míáhne atehro? Írakaumo. Ite tagarionawe peh wenahnínsabé aiq pútare atéh ánínsabé, Are kaweqtaq míáhne atéhre.

²⁹ Manikámé peh morá ite Asiu kené Manikápo? Írakaumo. We moke ite Asiu kereq nahnso kereqne Maniká míre.

³⁰ Maniká peh morá ánínéna ite Asiu kereq nahnso kereqsabé peh morá íwíáhíre. Ite Asiu kereq nahnso kereqka wensabé aiq pútare atonayabé Manikánka itensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre.

³¹ Minayabe Mósísine ehwehnsabé abehq éhwéh míre éq anetaníbo enehknono? Ahqáho. Íraukaumo. Manikáne ahninkáwánsabé aiq pútare atona puag Mósísine ehweh kaweq éhwéhne págegeue irarúne.

4

Manikánka Ébárahma kaweqtaq míéh áníne ú ehwehne.

¹ Ébárahmawe ite Asiu kené igaqna míowe. Wensabé aneq iwíáhonehknono?

² Ébárahmaga kaweq arámbéhriúnsabe Manikánka, Are kaweqtaq míáhne atoo? Írakaumo. Wene arambehriyabé Ébárahma kaweqtaq míáhne atotaq tahirímé wewensabé iwíáh íwíáhú irino. Íre wega arambehriúnsabe peh morá Manikánka miraúnsabe Ébárahmaga wewensabé íre iwíáh íwíáhorahúwe.

³ Manikáne ehwehnka mahraréna,
Manikánka teawu ehwehnsabé Ébárahmaga aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míáhne atowe ire. *(Stat 15.6; Jeremaia 2.23)*

⁴ Arambehri anínká ápeq pehipi íre meyéhre. Wega arambehrii puana wene wahnahnka ápeq áwíre.

⁵ Wehukenínká wewene arambehriyabé íre iwíáh íwíáhia peh ahababáq ke kaweraritahráhi anínsabé aiq pútare atéhra Manikánka mi anínsabé, Are kaweqtaq míáhne atéhre.

⁶ Manikánka, Ite kaweqtaq míáhwe arito keyabé Tébitiga naho naho iraréna iwíáh íwíáhúwe. Íre sene kaweq arámbéhriyabé kaweraritowana iwíáh íwíáhúwe.

⁷ Minayabe Tébitiga Manikáne púkuipéq naho aiq sehiranue mahraréna,
Manikánka sene ahababáq kaqsuena kawerarítéh kéwé sirupipeq eyoyói ke méra iwíáh íwíáhowe.

⁸ Itene Wahnahnka sene ahababáqsabe íre ehweh arítéh kéwé sirupipeq eyoyói ke méra iwíáh íwíáhowe úwe. *(Buk Song 32.1-2)*

⁹ Manikánka kawerarítéhra sirupipeq eyoyói kewe peh morá síu amurúrúáh Ásíú kébo? Ahqáho. Íre sebatare. Manikánka síu íre amurúrúó nahnsó kéreq moq kawerarítéhra sirupipeq eyoyóire. Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míáhne atowe teiewóge.

10 Ébárahmane áú íre amurúruotaq kaweqtaq míahne atoo? Wene áú amurúruotaq kaweqtaq míahne atoo? Árahtaq kaweqtaq míahne atoo? Wene áú íre amurúruotaq kaweqtaq míahne atowe.

11 Wene áú íre amurúruotaq Ébárahmaga Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ato púana wensabé, Are kaweqtaq míahne atowe. Kaweqtaq míahne atonsabe mó ke sokigi arinkeheéna anehe Manikánka Ébárahmansabé, Áú amurúruo atowe. Minayabe Ébárahmaga Manikánsabe téh aiq pútare ato púana síú íre amurúrusa peh moke aiq pútare atáh kéné sinahbúwá úkirana Manikánka sensabé, Ite kaweqtaq míáhwe arítéhre.

12 Asiu kegá pehipi síú amurúruóahmé Ébárahmawe sinahbúwábo? Írakaumo. Ébárahmane áú íre amurúruótaq wega Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atowe. Ai q pútare atowara wega ai q pútare atáhnserahno kewé Ébárahmawe sinahbúwá miéhre.

Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atéh éhwéhne.

13 Manikánka Ébárahmareq wene anahwaréhreqsabé, Mókakewe itega mah marákó marákó awaq miagéhe teriuwe. Segá Mósísine ehweh kawerue sehgiúnsabe teriuwo? Írakaumo. Segá Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ato púana wega sensabé, Ite kaweqtaq míáhwe aritena awaq miagéhe teriuwe.

14 Peh Mósísine ehweh kawerue sehgió kegá awaq miáhtáq tahirímé Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atáh ké íre awaq miówana Manikánka mirainauge ú ehwehmé abehrúki irino.

15 Manikánka Mósísine ehweh anterúáh ké kamah arinkéhe. Nahnso kegá Mósísine ehweh sene siahrrerate íre írátíáhwe. Minayabe itega mi keyabé íre ehweh aritahráhué.

16 Manikánka Ébárahmareq moke wene anahwaréhreqsabé iwíáhéna, Séhréh ariteyabe níre éna ínégá mirainauge úwe. Mirainauge ú púana wensabé aiq pútare atáh ké kawerarítankéhe. Manikánka peh morá Mósísine ehweh sehgió ké kawerarítankéhbo? Írakaumo. Ébárahmaga wensabé aiq pútare atonserahno kereq moq kawerarítankéhe. Ébárahmawe ite Manikánsabe aiq pútare atona kéné iteinahbúe.

17 Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Ínéga miraunka arewe áhnte nahnsó náhnsóné sigaqna míankehe ire. *(Stat 17.5; Aisaia 48.13)*

Ébárahmaga wensabé aiq pútare atotaq Manikánka tagéna wensabé aiq pútare atáh kéné sigaqna míankehe atowe. Ébárahmaga aiq pútare ato anímé we Manikánéna pusa ké oganúq sitena íre kéh náneq ábóra q kahno atéhrana ábóraragire.

Ébárahmaga Manikánsabe kawerue aiq pútare ato éhwéhne.

18 Manikánka wensabé, Arewe áhnte nahnsó náhnsóné sigaqna míankehe úwana Ébárahmaga aiq pútare atena áwénunúwe. Manikánka, Arenanahréh áhnte míagehe atonsabe Ébárahmaga mi éhwéhnsabé aiq pútare atena áwénu aruqarurúwe.

19 Ai q pútare atena áwénu aruqaruréna peh íregárita q ópéq 100 ópéq míonsabe naho korééna wene anonka taropagúwe. Wene ahre Sára hwe orení úkúnsabe wega ani íre maqmiahráhué. Minawé Ébárahmaga tagéna, Manikánka tení éhwéh péhe éhwéhpómo íre iwíáhúwe. Írakaumo. Mira íwíáh íre iwíáhia peh ai q púta q aginawire éna áwénunúwe.

²⁰ Áwénunéna árahinabomo íwíáh íre iwíáhia peh teawu ehwéhnsábé aiq pútare ato puana págegeue ambubu atawéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe.

²¹ Iwíáh iwíáh atena, Manikánka moke miraorahi aní púana wega teniátái ehwéh aiq pútaraginawire íwíáhéna áwénunúwe.

²² Ébáráhmaga Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míahne atowe.

²³ Manikánka wensabé, Are kaweqtaq míahne ato ehwéhme íre peh morá Ébáráhmansabé sehiranúwe. Írakaumo.

²⁴ Itensabéákáq teíre. Sísa itene Wahnah pukúwana Manikánka we iriwe oganúq atowe. Itega oganúq ato anínsábé aiq pútare atáhnaraq wega itensabé, Kaweqtaq míahwe aitankéhe.

²⁵ Sega Sísa subiq suaneherautaq Manikánka mi ke íre saiqnaritowara subiq súówana itene ahabáqsabe putiowe. Ite kaweraitankeheéna Manikánka we iriwe oganúq atowe.

5

Manikánka itensabé, Ite kaweqtaq míah ké wóe ú ehwehne.

¹ Sísansabé aiq pútare ataráuna puana Manikánka kaweraitena, Kaweqtaq míahwe aitáráire. Wega kaweraitáráinsabé ite insahwé aitena irunukiq ita itaire. Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe miraurainka Manikánka irunukiq ita itaire.

² Sísansabé aiq pútare ataráuna puana Manikánka itensabé, Ínéba sero éna séhréh aita itaire. Séhréh aitéhraq Manikánka kaweqtaq mía míainserah itega mókake weba méq we tahnsánue kaweqtaq mía míaoneheqmúne íwíáhúnayabé itene iru eyoyóire.

³ Íre peh morá minayabe iru eyoyóire. Íre kaweragi tanáhráq ebeqme itene iru umeh agire. Mi tanáhráq iwíáhéq, Sísansé sánsá íre sueq peh ambubu atione íwíáhúne. Mira íwíáhúnayabé itene iru eyoyóire.

⁴ Manikáne sansá ambubu atíáhnaga ahabáqsabe ahqáho atahráhúne. Ahqáho atáhnaraq wega séhréh aitanawire íwíáhéq wega ite kaweraitanawire éq áwénunúne.

⁵ Áwénunúnaraq íre pehipi áwénunúne. Írakaumo. Manikánka Wenawa iteba eqmaq áúwátáiraq ite mó keyábé irutaboirigeheéna wenawanka séhréh arite sansa sokigi aíraq ite íre pehipi áwénunúne.

⁶ Ite ahabáq aruqaruréq kaweqtaq íre míahrahúnana awehraq tanáhráq Sísa Karáhéga ite meirena kaweraitanieéna putiowe.

⁷ Tábúsoréh aní séhréh atanieéna mó anínká pukinabo? Írakaumo. Minawé íre wehukene sánsáne. Anotah kawéq aní séhréh atanieéna mó anínká pukinabomo.

⁸ Ite ahabáq animárí míaraunaraq Sísa Karáhéga ite kaweraitanieéna putiowe. Miráú púana Manikánka itensabé anotahtaq arutaboirire ue aiq sokigi aíre.

⁹ Sísa Karáhé putiotaq wene korahq tunsabe Manikánka itensabé, Kaweqtaq míahwe aitéhre. Kaweqtaq míahwe aitena ite anotah séhréh aita aitaéna mókake mó ke ehweh ariténa ite íre ehweh aitanawire.

¹⁰ Ite Manikáne naruo animárí míaraunaraq wenahni putionsabe Manikánka insahwé aitáráire. Amahnága Sísa oga mía míai anínká ite insahwé aitárái kebá ména séhréh aita itaire.

¹¹ Minawé aiq pútaq ehwéhnsábé iwíáh iwíáhúne. Maniká Iteribonsabé moq iwíáh iwíáhúne. Itene Wahnah Sísa Karáhéga insahwé aitéhnsábé Maniká Iteribonsabé anotah iwíáh iwíáhúne.

Éhrámaga miraúnka puké sansa áhwárowana Sísaga miraúnka oga mé sansa áhwárowe ehwehne.

¹² Itega tagarionawe naho naho mah marákó marákó ahababáq íre kotaq peh morá ánínká ahababáq áhwárowe. Wega ahababárúnka puké sansa áhwárowe. Moke anehe piah ké moq ahababáruronsabé puku pukuowe.

¹³ Mósísiga sehgióro ú ehweh íre irarútaq mah marákó marákóipéqté kégá ahababárowe. Sehgióro ú ehweh íre irarú púana Manikánka mó aniné ahababáq mó aniné ahababáruwe íre iwíáhúwe.

¹⁴ Ahababáq íre iwíáhúwara Éhrámareq wene animárínseq puku pukuowe. Mósísi mío tanahráqkákák pukuowe. Éhrámaga Manikánka pehragáhno ú ehweh anteruowara anehe piah kégá moq ahababáruera pukuowe.

Éhrámawe anehe sú aniné pikísah tahnsáne.

¹⁵ Éhráma peh morá ání ména o sansa áhwárowana we anehe sú anímé peh morá ánínká moq o sansa áhwárowana íre monseráh sánsátaré wíre. Ahqáho. Írakaumo. Sísane sánsánká Éhrámane sánsá kiotaikire. Éhrámaga ahababárúnsabe wereq moke mó kereq puku pukuowe. Sísaga Karáhéga áhnte ke séhréh aitanieéna itene ahababáqsabe putiowe. Putionsabe Manikánka itensabé arutaboirena séhréh aitena oganúq ítéhre.

¹⁶ Oganúq ítéh sánsámé Éhrámaga ahababáru sansámé íre peh morá sánsáne. Ahqáho. Írakaumo. Oganúq ítéh sánsánká ite kaweraitehrana Éhrámaga ahababáru sansánká ite anotahtaq íre kaweraitéhre. Éhrámaga peh morá ání ména ahababárúnsabe Manikánka ite ómi kamah aiuwaq pukorahúne. Áhnte ahababárowana Manikánka o sansanue oganúq itena itensabé, Kaweqtaq miáhwe aitéhre.

¹⁷ Peh morá ánínká ahababárúnsabe ahababáqka áhnte wehuké saiqnariéhrara puku pukuowe. Puku pukuowana oganúq ítéh sánsánká Éhrámaga ahababáru sansa kiotaikire. Sísaga Karáhéwé peh morá ánínká miraúnka Manikánka íné eqmaq núwátáirana iteba míarautaq págege arámbéhríéna ótaq sansá, itega íre tagariaro sansánurautaq pehwehruwe míaraugaq tagarowe. Itega mina tagéq ahtebahme Manikánka íné eqmaq núwátái aní ména wene arambehri tábúsoqme mira aruqaruruge.

¹⁸ Kawerue íratíáhro. Éhrámaga ahababárúnka moke ahababáronsabé Manikánka ómi mah kehíná kéhíná ehweh aritahráhire. Sísaga Karáhéga kaweq sansánúnka Manikánka ómi mah kehíná kéhínánsabé, Kaweqtaq miáhwe aitena oganúq itahráhire.

¹⁹ Éhráma peh morá ání ména wega Manikáne ehweh anteruonsabe áhnte wehuké ahababáq ke úkowe. Sísaga peh morá ání ména Wenabone ehweh tábúsoqme sehgiunsabe áhnte wehuké kaweraito púaq kaweqtaq mía míaorahúne.

²⁰ Wehukega ahababáq áhnte kéhre siahtebageheéna Manikánka sehgióro ú ehweh náriuwe. Ahababáq áhnte agúwana Manikánka séhréh aitéh sánsánká ahababáq sansa kiotaikire.

²¹ Ahababáqka wehuke saiqnariéhrara puku pukuowe. Itene Wahnah Sísaga Karáhéga miraúnnsabe Manikánka itensabé, Kaweqtaq miáhwe aitena oganúq itena áhntetaq séhréh aitena itensabé, Oga mía míaoro aitéhre.

6

Sísaga pukútaq ite moq pukowana ehwéhne.

¹ Minayabe aneq iwíáhonehnikono? Mahra iwíáhonehnikono? Manikánka ite áhntetaq peh íregáritaq séhréh aitankéhboq ahababáq aruqaruroneheq múne iwíáhonehnikono?

² Ahqáho. Írakaumo. Pusa ké ahababáq sansa súáhnserah ite moq pusa ké tahnsa méq ahababáq suone. Minayabe árahue ahababáq aruqaruronehnikono?

³ Ite pusa ké tahnsa úkuna tanáhráq íre ahtebaho? Ite wání meraunaraq itereq Sísa Karáhéreq morá ání tahnsa úkuraunana we pukútaq ite moq pukowane.

⁴ Ite wání meraunawe itereq Sísa Karáhéreq pukuraune. Pukuraunara we maisarótaq itenkakáq maisarówe. Maniká Iteribo págege aní ména Sísa Karáhé iriwe oganúq atotaq itenkakáq iriwe oganúq itowe. Ite o sansanigeheéna iriwe oganúq itowe.

Ite Sísa req oga mía míaúne i ehwéhne.

⁵ Sísa Karáhé pukúwaq ite moráráq pukéq wereq itereq morá ání tahnsa úkowane. Mina únserah Manikánka Sísa iriwe oganúq atotaq itereq moráráq iriwe oganúq itowaq wereq itereq morá ání tahnsa mía míaune.

⁶ Ite tagarionawe Manikánka itene irupipeqté áhbábáq iwíáh awankátaq táhparowe. Itene ahababáq iwíáh parabaruanieéna Sísa awankátaq táhparótaq Manikánka itene ahababáqkakaq mitaq táhparowe. Minayabe amahnága ahababáqka ite íre saiqnariahrahire.

⁷ Itene ahababáqka árahinsabé ite íre saiqnariahrahiro? Ahababáqka pusa ké íre saiqnariahrahire. Ite pusa ké tahnsa úkuna puana íre saiqnariahrahire.

⁸ Sísa Karáhé pukútaq itereq pukowanayabé itereq wereq moráráq mía míaoneheq múne. Mina aiq pútaq ehwéhne iwíáhúne.

⁹ Ite írátíonawe Sísa Karáhé mó íre pukinae. We pukúwana iriwe oganúq ato púana we mó íre pukinae. Mó íre pukorahi puana peh oga mía míaínawire.

¹⁰ We peh morá tánáhráq pukú púana mó íre pukinae. Pukúnka ahababáq sansa aiq saiqnariahre. Amahnága we oga mía míaime Maniká awahbeh sansá miraire.

¹¹ Mina inserahnoro. Itene naho áhbábáq sánsá aiq suto puaq mó íre ahababáronehe iwíáhoró. Itereq Sísa Karáhéreq moráráq oga méq Maniká awahbeh sansá miraoneheq múne iwíáhoró.

¹² Ahababáqka itene pukorahi inónká saiqnariahnehboq ahababáq apubúue súáhro. Itene irupipeqté iwíáhgá ite áúgi ínehboq ahababáq iwíáh apubúue súáhro.

¹³ Itega irutaboiro naneq meyaneehéq itene aiayahnká ahababáriyeho. Ahababáriyehboq ite mó anínká mó anínkáue Manikánsabe, Néne ninonka are áwúge. Wahnahnainto teawéro. Itega pusa ké tahnsa míarotaq Manikánka oganúq ítarái puaq wensabé áhrabéq, Arene kaweq sansá miraoneheq múne teawéro.

¹⁴ Manikánka séhréh aitéh púana Mósísiga sehgióro ú ehwehniká íre ehweh aitéhre. Minayabe ahababáqka ite íre saiqnariahre.

Sehgíra sansánká ite saiqnarawé ehwehne.

¹⁵ Minayabe aneq iwíáhonehnikono? Manikánka séhréh aitéhraq Mósísine ehwehniká íre ehweh aitéhnsabé ahababáq aruqaruronehnikono? Írakaumo.

¹⁶ Sehgióra sansánká saiqnariahémé íre iahtebaho? Ite ahababáq aruqarurirataq ahababáqka saiqnariahnaq pukoneheq móe. Ite Manikáne sansá sehgiórataq kaweq sansánká ite saiqnariahnaq kaweqtaq mía míaoneheq móe.

¹⁷ Menah itega ahababáq aruqarururotaq ahababáqka ite saiqnariahraire. Saiqnariahraitaq mó kegá aiq pútaq ehwéh iwáhnorurotaq ireq iwíáh iwíáhég

sehgirowana ahbabáqka saiqnariaraimé Manikánka sabi iuwátáire. Minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atone.

¹⁸ Kaweq sansánká ite saiqnariéhnsábé iwíáh iwíáh atone.

¹⁹ Íre irasa ké míéhboq kawerue irageheéna pahsuqme teiúge. Menah itega ahbabáqsabe irutaboírég mira aruqaruronserah amahnága peh kaweq sansánsábé irutaboírég kaweqtaq miáhro.

²⁰ Ahbabáqka ite saiqnariaraitaq itega kaweqtaq íre míahrahurowe.

²¹ Itega ahbabáruro sansánsábé amahnága iyehitehre. Itega ahbabárurotaqmé kaweq apéq meroo? Írakaumo. Mina onserahno kewé pukoneherawoe.

²² Ahbabáqka ite saiqnariarairana Manikánka sabirutairaq wene arambehri anímárí úkurowe. Minayabe ite kaweqtaq méyabe iwíáh iwíáhég oga mérapeq mía míaoneheqmóe.

²³ Ahbabáqka saiqnariéhnká aneq apéq wehuke siro? Ahbabáqka saiqnariéh ké pukoneherawoe. Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe aiq pútare atona kewé Manikánka wáh kaweraitena oganúq itena, Sísa req ahriahri mía míaooro aitéhre.

7

Oganúq itonsabe kaweq sansánonehe i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, itega Mósísiga miraoro ú ehweh aiq ahtebahwe. Wehukene oga mé tanahráq mah ehwéh mé anterúéhraq mi ehwéhnká ehweh aritahráhire. Se pukirataq mi ehwéhnká se íre ehweh aritahráhire. Minawé aiq irátíáh mino.

² Mi ehwéhnká, Arenawehqpa mía míáuño únsabe wenawehq oga míéh tánáhráq áuwéh áhréwé mi ehwéh aiq anterúéhre. Wenawehq aiq pukirana mó weh kéréhmé mi ehwéh íre anterúéhre. We puki puana mi ehwéh íre anterúéhre.

³ Wenawehq oga míéhtáq mó weh kéréhrana mi ehwéhnká, Are ahbabáq ini móne atéhre. Wenawehq pukínaraqmé we mó weh kerahráhire. Wenawehq puki puana mó wehkinsabé mi ehwéhnká, Are ahbabáq ini móne íre atahráhire.

⁴ Néne iyahnabo anímáríno, ite mi iní tahnsa móe. Sísa Karáhé pukútaq ite moq pukunsabé Mósísine ehweh nka amahnága íre ehweh aitéhre. Manikánka wenahni iriwe oganúq atowaq Sísa ne animárí ukéq wene arambehri miraoneheqmúne.

⁵ Iteitene ahbabáq iwíáhgá saiqnariarai puq Mósísine ehweh ireq mi ehwéhnsábé iuwahriehre éq pukorahúna ahbabáq aruqarurúne.

⁶ Sísa req moráraq pukowanayabé ite saiqnariarai naneq soraq iuwena Mósísine ehweh moq soraq sueq amahnága Manikáne Awanka sokigi aí ó sansánúne. Íre Mósísiga sehgióro ú sansa peh Manikáne Awanka sokigi aí ó sansá sehgioneheqmúne.

Ahbabáq sansanká ite ahbabáraithe i ehwéhne.

⁷ Ite ahbabáronaraqmé aneq iwíáhonehknono? Mósísine ehwehme ahbabáq ehwehne iwíáhonehknono? Írakaumo. Peh morá mi ehwéh irátáunsabé ahbabáq ani múge iwíáhursta. Mi sehiránká mahraréna, Mó aniné ménsámehnsánsabe aigará pabekíneho ire. Mi ehwéh irátáunsabé íné tagariómé mó aniné ménsámehnsánsabe nigará pabekime ahbabáq míre.

⁸ Mi ehwéh irena íre sehgiórahuraunsabé ahbabáqka íné saiqnariarairana áhnte íre kaweq sansá néne nirupipeq áhwararaire. Mósísine ehweh íre kéhtáq tahirí ahbabáq árahue ahtebóna iripo?

⁹ Mósísine ehweh íre írátáutaq, Íné kaweq aní múge íwíáhuraage. Anehe mi ehwéh kawerue irena, Ahqáho. Íné ahabábáq ani

¹⁰ púana pukorahuge íwíáhuraage. Wehukega oga míageheéna Mósísiga mi ehwéh irarúwe. Mi ehwéh irena, Íné íre oga míahrahuge éna peh pukorahuge íwíáhuraage.

¹¹ Mi ehwéh irena íre sehgoráhuraunsabé ahabábáqka péhe sánsá aintena saiqnariarairana, Íné pukorahuge íwíáhuraage.

¹² Minayabe anere enehnkono? Manikánka iwíáh atowana Mósísiga irarú ehwehmé Manikáne ehwehnéna tábúsoréh éhwéhnéna kaweq ehwéh míre.

¹³ Mi kawéq éhwéhnká íné íre kaweraintáráiro? Írakaumo. Mi ehwéh írátáugana ahabábáqka saiqnarawéna íre kaweraitáráire. Íné áhnte ahabábáq aní ména pukorahuge íwíáhinkeheéna mi ehwéhnká sokigi aníátáire.

Ahabábáqka ite saiqnariéh éhwéhne.

¹⁴ Ite írátíonawe Manikánka iwíáh atowana Mósísiga mi ehwéh irarúwe. Minayabe mi ehwéh kaweq ehwéhnirana ahabábáqka íné saiqnariéhhrana Maniká awahbeh sánsá íre sehgoráhéna peh ahabábáq aruqaruruge.

¹⁵ Íné nuwahbeh kawéq sánsá mirainie íwíáhume íre mira aruqaruruge. Peh íre nuwahbeh ahabábáq sánsá mira aruqaruruge. Aneqsabé mira aruqarurugo? Minawé íre niahteboge.

¹⁶ Íné nuwahrieh ahabábáq sánsá mira aruqarurugana Mósísine ehwehnka néne ahabábáq sokigi anírana mi ehwéhmé peh kaweq ehwéhne íwíáhuge.

¹⁷ Minayabe íre ínénéga peh nirupipeqté áhbábáq íwíáhgá saiqnariéhknká ahabábáq aruqaruruge.

¹⁸ Kaweq sánsá mirainauge uganawe íre miraorahuge. Íre miraorahunsabé íné tagaríomé nirupipeq kaweq iwíáh íre kéhre.

¹⁹ Íné nuwahbeh kawéq sánsá mirainie íwíáhume íre mira aruqaruruge. Peh nuwahrieh ahabábáq sánsá mira aruqaruruge.

²⁰ Íné nuwahrieh ahabábáq sánsá mira aruqarurunsabé íre ínénéga peh nirupipeqté áhbábáq íwíáhgá saiqnariéhknká ahabábáq aruqaruruge.

²¹ Íné mahraue tagaríoge. Íné nuwahbeh kawéq sánsánsábé iwíáhutaq ahabábáqka saiqnariéhnsábé íre miraorahuge.

²² Manikáne sánsá peh kaweq sánsáne íwíáhéna mi sánsánsábé iwíáh íwíáhuge.

²³ Mirainauge íwíáhugana nirupipeq mó iwíáh kéhre. Ahabábáq iwíáhgá kaweq iwíáh kiotaiki puana ninonka nirutaboiru ahabábáqká saiqnariéhhrana ahabábáq aruqaruruge.

²⁴ Íné ahabábáq ani míó púana nirupipeq áhnte umehire. Insega séhréh aintena sabi nuwankéhbo?

²⁵ Ahabábáqka saiqnariéhnsábé pukorahuge. Manikáne sánsá sehgieyabe nírana peh nirutaboiru iwíáhgá saiqnariéhhrana ahabábáqka. Minayabe insega séhréh aintena sabi nuwankéhbo uge. Sísa Karáhé itene Wahnahnka miraúnka Manikánka séhréh aintena sabi nuwahráhire. Minayabe wensabé iwíáh iwíáh atóge.

8

Sísa Karáhéga itene ahabábáq kaqiuwena Manikáne Awa iteba eqmaro ehwehne.

¹ Sehgióro ú ehwehnká Sísa Karáhéreq mía míaúna ke íre ehweh aitéhre.

² Aneqsabé íre ehweh aitehro? Ahbabáqka ite saiqnariéhnsábé pukorahúnaraq Manikáne Awanka oganúq itena sabi íúwéhre. Sabi íúwéhrena Sísá Karáhéreq mía míaúnayabé íre ehweh aitéhre.

³ Mósísiga sehgióro ú ehwehncá itene ahbabáq íre kaqiuwahráhire. Árahinsabébo? Itega mi ehwéh íre sehgioráhúne. Minayabe mi ehwéhncá íre kaweraitahráhire. Íre kaweraitahráhinsabé Manikánka webataq wewega itene irupipeqté áhbábáq íwíáh kaqiuwankeheéna wenahni eqmarowe. Eqmarowana ite tahnsá wéhúkéní úkéna itene ahbabáqsabe putiowe.

Itene ahbabáqsabe putiotaq Manikánka mi ahbabáq kaqsuonsabe amahnága itene ahbabáq iwiáhgá ite íre saiqnariahrahire.

⁴ Íre iteite iuwahbeh ahbabáq iwiáh peh Manikáne Awanka iwiáh aitehraq we awahbeh iwiáh miraonsabé kaweq sansá Mósísine ehwehncá irari sansá mira aruqarurúne.

⁵ Sene sirupipeqté áhbábáq íwíáh mirao kegá ahbabáq sansansábé iwiáh íwíáhowe. Manikáne Awanka iwiáh arítéh arámbéhrí mirao kegá wene sánsánsábé iwiáh íwíáhowe.

⁶ Sene sirupipeqté áhbábáq sánsánsábé iwiáh íwíáho kegá pukoneherawoe. Manikáne Awanka awahbeh sánsánsábé iwiáh íwíáh atáh kegá oga mía míaowana sirunukiq sítéhre.

⁷ Sene sirupipeqté áhbábáqsábé suwahbeh kegá Manikáne ehweh íre sehgiara peh anteruera Manikáne naruo míáhwe.

⁸ Sene sirupipeqté áhbábáq íwíáh sehgió kegá Maniká awahbeh sansá íre sehgioráhowe.

⁹ Manikáne Awanka itene irupipeq mía míairaq itene irupipeqté áhbábáq íwíáh íre miraia peh Manikáne Awanka iwiáh aitéh íwíáh miraowe. Sísá Karáhéne Awanka wene arupipeq íre mía míai anímé we íre Sísá Karáhéne ani míre.

¹⁰ Itega ahbabáruonsabé itene inonka pukorahi naneg mire. Sísá Karáhéga itene irupipeq míéhraq kaweqtaq míahrahéq iteyuwame oga mía míaowe.

¹¹ Manikáne Awanka itene irupipeq mía míainaraq wega Sísá Karáhé iriwe oganúq atonserah itene pukorahi inónká moq mókake iriwe oganúq itankéhe. Manikáne Awanka itene irupipeq mía míai puana mirainawire.

Manikáne Awanka séhréh aitéhraq ite Manikáne animárí úkorahúna ehwéhne.

¹² Minayabe ite anotah arámbéhrí kéhre. Mi arámbéhríwé íre itene irupipeqté áhbábáq sánsá miraé arámbéhrí wíre. Ahqáho. Írakaumo. Néne iyahnabo anímáríno,

¹³ itene irupipeqté áhbábáq íwíáh mirairataqmé pukoneheqmóe. Manikáne Awanka séhréh aitéhnsábé itene irupipeqté áhbábáq íwíáh kaqsueq íre mirairataq oga mía míaoneheqmóe.

¹⁴ Manikáne Awanka iwiáh arítéh íwíáh sehgió kéwé Manikáne animáríne.

¹⁵ Manikánka Wenawa iteba eqmarowana Wenawanka ite saiqnarawéna áhre aitanabo? Írakaumo. Wene animárí míageheéna eqmarowana Wenawanka ite págege aitéh púaq ite Manikánsabe, Iteriboe atone.

¹⁶ Manikáne Awanka itene irupipeq ména, Néne animárí móe tei teininsabé ite tagarionawe ite Manikáne animárí múne.

¹⁷ Ite Manikáne animárí míona puag ite mókake wega ina naneg kaweq naneg awaq mianeheqmúne. Sísá Karáhé, iteruwahga aiq awaq mionserah itega mókake moke kaweq naneg awaq mianeheqmúne. Segá Sísá áwíoqnonserah ite moq íwíoqnagehe. Íwíoqnehrataq Sísane sánsá kawerue sehgiónaraq mókake we tahnsá méq wereq mía míaoneheqmúne.

Kaweqtapéq awaq me ehwéhne.

¹⁸ Mah marákóipéq miona tanáhráq íerinka irupipeq umehire. Mókake téhrehabeq míáhnaraq áhnte kawéqtápéq púana irupipeq anotah eyóyóinae. Anotah eyóyóí naneqka umehi naneq kiotaikína puana umehinsabé anetaníbo íwíáhéq kaweqtapéqsábé áwénunonehe.

¹⁹ Ite Manikáne animáí púana wega mibeqté kaweraitahna sansá sokigi ainaraq ahtebanehe. Mi tanáhráq sínaraqsábé moke Manikánka miráú naneqka arutaboíréná áwénunire.

²⁰ Téhwe moke miráú naneq anotah kawerarowana anehe abehrúkúwe. Íre wewega abehrúkúwe. Írakaumo. Peh Manikánka abehrúkúno atowana mira agúwe. *(Stat 3.17-19)*

Amahnága mi naneqka Manikánka kawerarahna tanáhráqsábé áwénunire.

²¹ Mókakewe moke miráú naneq mó íre kárékinae. Manikánka omasa tánáhráq moke mi naneq kawerarankéhe. Ahbabáqka ite wene animáí íre saiqnariahrah inserah kareki sansánká moke miráú naneq íre saiqnariahrahire.

²² Ahre inínká ani maqmianaitaq érinabé uwo uwoire. Ite tagarionawe uwo uwoinserah moke miráú naneqka naho naho uwo uwoéna amahnágaákáq uwo uwoéna kaweq tanáhráq sínaraqsábé áwénunire.

²³ Uwo uwoéna kaweq tanáhráq sínaraqsábé áwénuniraq ite wehukega moq uwo uwoéq áwénunúne. Manikánka Wenawa téh iteba eqmarowana iteba mía míaéna séhréh aitéhre. Minayabe anehe wega itene inonkansabé, Kaweq inónká úkúno aitená néne animáí móe aitanawire. Mi tanáhráqsábé arutaboírég áwénunúne.

²⁴ Manikánka ite kaweraitena oganuq itaráirana amahnága inonka kaweraitahna tanáhráqsábé áwénunúne. Áwénunúna naneq tagónaraq tahirí íre áwénunúna irino. Aiq tageh anínká mó íre áwénunire. Wegá aiq tageh puana aneqsabé mó áwénuninkehbo?

²⁵ Itene iuranka íre tagóna naneqsabé áwénunúne. Manikánka aiq mirainawire íwíáhéq pehwehrue áwénunúne.

²⁶ Íre págege ke mionana Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Manikánsabe, Aneq ehwéh púrerue teawenéhknono únana Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Wegá itene irupipeq míéhraq itega íre ehwehnorahúna tanáhráq peh mukaq mukaqsúnana ite séhréh aitanieéna wene iwíáh Maniká teawena iteitene umehi naneqsabé púreraitéhre.

²⁷ Manikánka itene irupipeqté iwíáh tagaríéhre. Wenawanka Maniká awahbeh sansá tagaríéh púana ite wene animáínsábé púreraitéhrana Manikánka wene púreq ehwéh íréhre.

²⁸ Wenahni táhnsá míageheéna Manikánka omaq itowaq wensabé irutaboírúne. Ite tagarionawe ite meirena kaweraitanieéna Manikánka moke kaweq tanáhráqkákáq moke íre kaweq tanáhráqkákáq séhréh aitéhre.

²⁹ Téhwe Manikánka ite tagariowe. Tagarawéna wenahni táhnsá míageheéna ite omaq itowe. Sísa iteruwah ebeq kéna míowaq ite wenábáqmari míone.

³⁰ Manikánka ite omaq ito ke íáhrabéna itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitéhre. Kaweqtaq míáhwe aitéhnsábé wega itensabé, Ínéba méq kaweqtaq mía míauserah míagehe aitowe.

Manikánka itensabé ahriahri arutaboírítéh éhwéhne.

³¹ Manikánka itensabé, Ínéba méq kawetaq mía míauserah míagehe aitonasabe aneq iwíáhonehknono? Wegá ite íéhneh aitéhnsábé itene naruoga íre saiqnariahraho mino.

³² Manikánka wenahni íre saiqnatasa peh moke itene ahababáqsabe pukinkeheéna eqmarowe. Wegá íre saiqnato puana moke kaweq naneq náiena séhréh aitanawire.

³³ Wene animárí míageheéna Manikánka ite omaq ito púana insega ite ehweh aitankéhbo? Írakaumo. Maniká wewega itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitéhre.

³⁴ Manikánka kaweraito púara inseréhga itene ahababáqsabe ehweh aitera kamahigéhbo? Írakaumo. Sísá Karáhéga itene ahababáqsabe putiowana iriwe oganúq atowana wega amahnága Maniká Iteribone ayah púpeq ména itensabé púreraitéhre.

³⁵ Sísá Karáhéga itensabé arutaboiritéhre. Íre kaweq tanáhráq sínawe, íeri tanáhráq sínawe, íwíoqné tanáhráq sínawe, ehwehráhna tanáhráq sínawe, tabonah tanáhráq sínawe, pukorahúna tanáhráq sínawe, ite subiqme kamah aíra tanáhráq sínawe Sísaga itensabé íre arutaboiria peh iuwankéhbo? Írakaumo. Moke mi tanáhráq moq arutaboiritena iteba mía míainawire.

³⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Arene animárí miónayabé sega ahkakebopoq iubiq suaneherawoe. Wehukega sipisípiq subiq súáhnserah ite moq iubiq suanehe íwíáhowe ire
(*Buk Song 44.22*)

³⁷ Moke teiyú tánáhráqsábé áhreonehknono? Írakaumo. Sísaga itensabé mi tanáhráqkákáq arutaboiritena íéhnehi puaq itene naruo kiotaikorahúne.

³⁸ Mó kegá miraonsabé wega itensabé íre arutaboiria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Ite pukonaraqmé oga miónaraqmé Manikánka itensabé íre arutaboiria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Íópeqté kéwé owainawamarímé anotah wahnáh kéwé sega miraonsabé Manikánka itensabé íre arutaboiria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Amahnága íre kaweq tanáhráq kéhnsábé mókake íre kaweq tanáhráq sínaraqsábé Manikánka itensabé íre arutaboria peh túbáh aginabo? Írakaumo.

³⁹ Sehwerapeqté náneq kéhnsábéwé, maraipéqté náneq kéhnsábéwé, Manikánka moke miraro naneq kéhnsábéwé Manikánka itensabé íre arutaboria peh túbáh aginabo? Írakaumo. Itene Wahnah Sísá Karáhé kéronayabé Maniká Iteriboga íre túbáh agia peh ahriahri itensabé arutaboiritanawire. Minawé aiq tagaríóge.

9

Poraga Ísara keyábé arutaboirú ehwehne.

¹ Íné Sísá Karáhéne ani míó púana péhe éhwéh íre teiasa peh aiq pútariahnsanuge. Manikáne Awanka nirupipeq ména aiq pútaróne aintéhre.

² Nánuwahrah Isará ké Sísá Karáhé íre tagaríáhnsábé nirupipeq umeh agu aguire.

³ Nánuwahrah Isará kégá Sísá kéréra oga míáhtáq tahirímé íné iraipéq pokéyabe íre ahqáho u irino.

⁴ Ísara ke Manikáne animárí míageheéna Manikánka naho omaq itowe. Omaq itowara igaqnaréhga Manikáne págege tehreh naneq tagowana wega omasa éhwéh teriuwe. Wegá Mósísi íwíáh atowana sehgióro ú ehweh teriuwe. Manikánsabe íwíáh íwíáh ató sansa sokigi ariena mókake awinauge ú ehweh teriuwe.

⁵ Itene igaqnaréh anotah ke míówe. Sísá Karáhéga mah marákóipéq tutaq wenano Ísara iní míówe. Sísá Maniká ména moke miráú naneqkákáq wahnah-niraq wensabé ahriahri íwíáh íwíáh atone. Aiq míre.

Manikánka Ísara kebá miráú sansansábé éhwéhne.

⁶ Naho naho Manikánka Ísara keyábé, Néne animáí míageheéna omaq itóge úwe. Amahnága áhnte Ísara kegá Manikánsabe suwahriehre éra íre wene animáí míáhwe. Minayabe Manikánka teriu ehweh abehq úkiro? Írakaumo. Manikánka Ísara kené sinahwaréh wene animáí míageheéna ómi íre omaq sitowe.

⁷ Minayabe wega íre moke Ébárahmane animáí omaq sitowe. Peh morá we-nahni Áhísáhkine animáí Ísara kené sigaqnaréh míówe. Manikánka Ébárahma naho teawena,

Arenahni Áhísáhkiwe itene igaqna míankehe úwe. *(Stat 21.12)*

⁸ Mah ehwéh áwahewé íre Ébárahmane ahrega maqmaro animáínká Manikáne animáí úkowe. Írakaumo. Peh Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ata atao kegá Ébárahma kahnáh kée ue síwírarítáhwe.

⁹ Mi ehwéhnúme Manikánka Ébárahmansabé naho mahraréna, Mó opéq kouwekinaraq Sára arene ahrega animai maqmarankéhe úwe. *(Stat 18.10,14)*

¹⁰ Mó ehwéhnsábé iwíáhoró. Áhísáhkine ahre wenáwíq Árébékaga morágáké téhraníte maqmiowe. Sibowáwé peh morá itene igaqna Áhísáhkie.

¹¹ Sinowagá maqmianaútaq sega kaweq sansánkákáq ahababáq sansánkákáq íre miraorahuye. Minayabe íre seyene arambehriyabé peh morá Maniká awahbeh iwíáhga aiq pútaraginkeheéna omaq sitowe.

¹² Mi tanáhráq Manikánka sinowansábé, Ebeq piah anínká anehe piah aní awahbeh arámbéhrí mirainkehe úwe. *(Stat 25.23)*

¹³ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Anehe piah aní Sékópansabé nirutaboíréná ebeq piah aní Ísonsabé nuwahriehre íre. *(Lo 21.15)*

¹⁴ Manikánka aiq irarúnsabe aneq iwíáhonehknono? Wegá íre tábúsoq sitéhre iwíáhonehknono? Ahqáho. Mira íwíáh íre orahúne.

¹⁵ Manikánka Mósísinsabé naho mahraréna, Ínénéga iwíáhu aní séhréh ataníe. Ínénéga niruní ánínsábé nirutaboírataníe úwe. *(Kisim Bek 33.19)*

¹⁶ Manikánka wehukení omaq atáhnsábé íre mi aníné iwíáh wíre. Íre wene arambehriga séhréh atéhrena peh Manikánka wehukenínsábé arutaboíréná séhréh atéhre.

¹⁷ Mósísi Ísípi marárórápéq míotaq Manikáne ehwehnka mibeqté wáhnáhnsábé mahraréna,

Néne págege sansá sokigi arinieéna wahnahnúno atáráuge. Minayabe mah kehíná kehínánká néne págege sansá ahtebagehe íre. *(Kisim Bek 9.16)*

¹⁸ Minayabe Manikánka wehuke tagéna iwíáhéna mó keyábé arutaboíréná séhréh aríténa mó keyábé, Saiyo animáí méq mitaq míáhro arítéhre.

¹⁹ Ite míáhrabeqte ánínká ínénsabe, Maniká wewe awahbeh iwíáh mirainsabé árahinsabé itene ahababáqsabe ehweh aitehro kasenire. Kasenéna, We awahbeh iwíáh mirainsabé wehukenínká we awahbeh iwíáh íre miraorahi mino íre.

²⁰ Itewe peh wehuke puag Manikánsabe abehq éhwéh kaseniyeho. Kunubaga ehwehnitaq tahirímé miraréh ánínsábé, Aneqsabé mahna tahnsa miraintahno iripo? Írakaumo.

21 Kunuba miraréh ánínká peh morá áwánkátáté kawerue mirai kunúbáákáq íroke kunúbáákáq miraime ehweh atanabo? Írakaumo. Kunuba miraréh ánínká wewene arambehri puana we awahbeh iwíáhue miraréhre.

22 Manikánka moq we awahbeh iwíáhue miraréhre. Wehukega wene págege sansá tagageheéna Manikánka kamah arie sansa sokigi arítéhre. Wega ahbabáq keyabé síwénunéna peh mótaq mótarue ehweh aritena anotahtaq kamah arinkéhe.

23 Wega wewe anotah aní mé sansánkákáq wewe págegeue séhréh aite sansánkákáq sokiginieéna ite wene animáří arutaboiritena iwíáhéna, Mókake ite néne téhrehrebeq kaweqtaq míagehe úwe. Mi iwíáhwé peh wewene iwíáhe.

24 Manikánka íre peh morá ite Ísara keyabé arutaboiritena omaq itowe. Wega nahnso keyabé moq arutaboiritena omaq sitowe.

25 Minayabe Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Óséaga púkuipéq sehiranéna Manikáne ehweh mahraréna,

Nahnso keyabé, Menah ite íre nánuwahrah ke woe. Itensabé, Nánuwahrah kee aritaníe. Íre nirutaboirurau keyabé, Nirutaboiruge aritaníe úwe ire.

(Hosea 2.23)

26 Mi ehwéhniká mó mahraréna,

Wega mi keyabé, Ite íre néne animáří móe arítaráurabeq, Ite íné oga mía míau Manikáne animáří móe aitaníe úwe ire. *(Hosea 1.10)*

27 Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Áísáiaga naho Ísara keyabé iwíáhéna anotahtaq mahraréna,

Nahmbísibeq arahwé áhnte kéhre. Ísarane anahwaréh mina tahnsa áhnte agirana Manikánka peh táhmaro kaweraritankéhe.

28 Wega mó mah kehiná kéhínansábé ehweh aritena apubúue kamah arinawire úwe. *(Aisaia 10.22,23)*

29 Minayabe Áísáiaga mó mahraréna,

Itene moke miraorahi Wahnáhnká anotahtaq kamah aiena íre túbáh agútaq tahirímé wega Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreq subipáhrarutonserah iteinahréh moq subipáhrarúéh irino úwe. *(Aisaia 1.9)*

Ísara kegá íre aiq pútare ató ehwehne.

30 Mi ehwéh ireq aneq iwíáhonehnikono? Téhwé nahnso kegá kaweqtaq méyabe íre sirutaboiruwe. Amahnága sega Manikáne ehweh irera aiq pútare atáhnshábé Manikánka sensabé, Ite kaweqtaq míáhwe arítéhre.

31 Ísara kegá Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgioneheqmúne éra mi ehwéh íre sehgoráhowe. Minayabe se kaweqtaq íre míahrahowe.

32 Aneqsabébo? Segá íre aiq pútare atera peh seyene arambehriyabé iwíáh iwíáhhowe. Minayabe wehukega ahtate ébáh íre tagéra siyobetaq pegue inahnsabónserah sega íre aiq pútare atera peh áhwára áhwáraowe.

33 Minayabe Manikáne ehwehniká aiq mahraréna,

Tagariáhro. Íné Sáióna sawéhrápéq* Ísara kené ahtapeq siyobetaq pegue inahnsaboráhi ebáh máróge. Mitaq kéhnsábé wehukega surahoneherawoe. Wensabé aiq pútare atáh ké íre siyehitanawire ire. *(Aisaia 8.14, 28.16)*

* **9:33:** Sáióna sawéh Sarúsarama suwahpeq kéhre. Mó kegá Sarúsarama suwahpeqsabé Sáiónae ue áwíratówe.

10

Ísara kegá Manikáne sansa íre írátíáh éhwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, íné anotahtaq nuwahbehme Manikánka Ísara ke nánuwahrah merirena kaweraritankeheéna púreq aruqaruruge.

² Íné teiúmé sega Manikáne sansá sehgieyabe sírara peh mi sansá íre ahtebah puara áhwára áhwáraowe.

³ Manikánka wehuke kaweraitéh sánsá íre ahtebahwe. Peh seyene iwíáho sansá mira aruqaruronsabé Manikánka kaweraitéh sánsá íre sehgiówe.

⁴ Mósísine ehwehnka itensabé, Kaweqtaq míáhwe íre aitahráhirana peh morá Sísá Karáhéga itensabé, Kaweqtaq míáhwe aitahráhire. Minayabe Manikánka moke Sísansabé aiq pútare atáh káyábé, Ite kaweqtaq míáhwe aitéhre.

⁵ Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgió káyábé wega naho sehiranue mahraréna,

Néne ehweh kawerue sehgióra kegá oga mía míaiagehe úwe. *(Wok Pris 18.5)*

⁶ Manikánka Sísansabé aiq pútare atéh ánínsabé, Are kaweqtaq míáhne atéhrana Manikáne ehweh sehgió. Mi anínká iraréna, Insega íópeq pokinabo itene irupipeq iwíáhiyeho íre. Sísá Karáhé íópeqté kiweranehe iwíáho? Mira iwíáh íre oro.

⁷ Mi anínká mó mahraréna, Insega pusa ké míáhrabeq pokinabo kaseniyeho íre. Sísá Karáhé pusa ké míáhrabeqte tumeranéhe iwíáho? Mira iwíáh íre oro.

⁸ Mi kasé éhwéhnsabé Manikáne ehwehnka mahraréna, Néne ehweh peh wahtotaq kéna itene irupipeq kéhraq íwéhrate irarewe íre.

(Lo 30.12-14)

Mi ehwéhme aiq pútare atona ehwéhnsabé iwáhnorúne.

⁹ Íwáhnoréq mahraue teiune. Sísá néne Wahnah mire íwéhrate iraréq wega pukútaq Manikánka iriwe oganúq atonsabe irupipeq iwíáhirataq wega meirena kaweraitankéhe.

¹⁰ Manikánka irupipeq aiq pútare atáh ké insahwé aitena íwéhrate, Sísá néne Wahnah mire irare ke kaweraitéhre.

¹¹ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Wensabé aiq pútare atáh ké íre siyehitanawire íre. *(Aisaia 28.16)*

¹² Manikánka Ísara kereq nahnso kereqsabé peh morá iwíáhire. Itene Wahnahnka Ísara kereq nahnso kereq wahnahnaitena wensabé áhrabo kené ehweh irena kaweraitena séhréh aitéhre.

¹³ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Are néne Wahnah míahno. Íné séhréh ainto ue áhrabira kewé Manikánka kaweraritanawire íre. *(Joel 2.32)*

¹⁴ Wehukega Sísansabé íre aiq pútare atéhrataqmé árahue néne Wahnah mé íné séhréh ainto ue áhrabigehbo? Sísá éhweh íre íréhrataqmé árahue aiq pútare atagéhbo? Sísá éhweh terí aní íre míahnaraqmé árahue iragéhbo?

¹⁵ Sísá éhweh terié ké íre eqmaq súéhrataqmé árahue korerigéhbo? Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Kaweq ehwéh teríra ke sírara tagehrataq sene sirupipeq eyoyóinae íre. *(Aisaia 52.7)*

Áhnte Ísara kegá kaweq ehwéhnsabé íre aiq pútare ató ehwehne.

¹⁶ Moke kaweq ehwéh íráh kegá mi ehwéh sehgió? Írakaumo. Minayabe Áísáiaga naho mahraréna,

Itene Wahnahno, itega teriuna ehwéhnsabé inseréhga aiq pútare aitaho úwe.

(Aisaia 53.1)

17 Ite tagarionawe ite Manikáne ehweh ironaraq aiq pútare atone. Mah ehwéhme Sísa Karáhéga téh irarúwe.

18 Minayabe kasenuge. Ísara ke mi ehwéh íre írátóo? Sene ahrrerate mi ehwéh aiq írátówe. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Se miáhrabeq mi ehwéh aiq teriatowara íráhwe. Mi ehwéhmká mah marákó márákóipéq aiq abae agire ire. *(Buk Song 19.4)*

19 Mó kasenuge. Ísara kegá mi ehwéh áwahe íre ahteboo? Ahqáho. Segá aiq ahtebowe. Minayabe Mósísiga sehiranéna Manikánka irarú ehweh mahraréna,

Nahnso ke íre áwíqkakaq ké miáhwe. Se íre anotah ke miáhwe. Se íre ahtebah ke miáhwana ínéga mi ke kaweraritahnaraq itega abiahnsa ariteq taonsahoneheqmóe úwe ire. *(Lo 32.21)*

20 Áísáiaga íre áhreia Manikánka irarú ehweh pahsuqme mahraréna, Ínénsabe íre ninebahruro kegá ínéba sewe. Ínénsabe íre kabaruro kebá ábóraraguraugé úwe.

21 Ísara keyábé Áísáiaga mó sehiranue Manikánka irarú ehweh mahraréna, Ahriahri mi ke séhréh ariteyabe nírra se saiyoéra néne ehweh anteruq anterurowe úwe. *(Aisaia 65.1-2)*

11

Manikánka Ísara keyabé arutaboitarito ehwehne.

1 Ísara kewe saiyo ke miáhnsábé kase ehweh kéhre. Manikánka sensabé anetaníbo éna kaqsuehro? Írakaumo. Ínéwé Ísara aní múge. Íné Ébárahmane anahwa úge. Íné Pénsámíni kahnáh aní múge.

2 Manikánka naho íwíáhue omaq sito ke amahnága íre kaqsúéhre. Manikáne ehwehnka Éráisa éhweh irarime aiq ahtebaho? Éráisaga Ísara kené ahbabáqsabe Maniká teawena,

3 Néne Wahnahno, sega arene ehweh irare ke aiq subiq sutowe. Arensabé iwíáh iwíáh atonarabeqte táhbé aiq sokorúáhwe. Ínébataq míónsábé sega íné ninebahruue nubiq suaneherawoe úwe. *(1 King 19.10,14)*

4 Mi ehwéh mirarúnsabe Manikánka aneq ehwéh teawuwo? Wegá mahraréna, Ínéga se omaq sitó púara áhnte wehuké 7 táhúséni (7,000) wehuké íné íre nuwera péhe máníká wenáwíq Páhrinsabé íre káuqmunue iwíáh iwíáh atáhwe úwe. *(1 King 19.18)*

5 Mina inserah ibora táhmaro ke Manikáne sansá íre susa peh kaweqtaq miáhwe. Manikánka ite arutaboitarue séhréh aitena, Néne animarí móe ue omaq itéhre.

6 Íre itega arambehriúnayabé peh wewega arutaboitarue séhréh aitena omaq itéhre. Manikánka itene arambehriúnayabé omaq itéhtáq tahirímé séhréh aite sansa íre kéh irino.

7 Minayabe aneq iwíáhonehknono? Áhnte Ísara kegá, Kaweqtaq mé sansa sehgióneheqmúne éra íre miraorahowe. Peh morá Manikánka omaq sito kega ahtebowara mó kegá sirupipeq íre irahráhuwe.

8 Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Manikánka múguwahgu iwíáh aritowara se súde ke tahnsa úkéra pusa ké tahnsa úkuwe. Sene siuranka íre tagia sene siahrega íre irahráhuwe. Amahnágaákáq se mina tahnsa miáhwe ire. *(Lo 29.4; Aisaia 29.10)*

9 Tébitiga minayabe aiq mahraréna,

Kahnkapi wah pariéhraha tahkapi póeráhq subitíéhraha ebahnka wehukeníné aigará subínserah sega wahba táhútáhúrorabeq anotah kamáh ariena subipáharuanawire.

¹⁰ Sene siuranka íre tagahrahéra múguwahguigehe.

Se sibobiah antera ké tahnsa ahriahri nogigéhe úwe. (Buk Song 69.22-23)

Manikánka nahnso ke kawerarito ehwéhne.

¹¹ Íné kase ehweh kéhre. Ísara kegá Manikánka kawerarítéh sánsá íre ahtebahnsabé ahriahri peh ahbabáq ke míaneherabo? Ahqáho. Írakaumo. Segá Manikáne sánsánsábé, Iuwahriehre ensabé we awahbeh sánsánue nahnso ke kawerarítéhre. Ísara kegá mina tagéra iwíáhéra, Ite minayabe iuwahbehre. Ite moq kaweraito igeheéna nahnso ke kawerarítéhre.

¹² Ísara kegá Manikánka kawerarítéh sánsánsábé iuwahriehre ensabé Manikánka mah kehiná kéhiná séhréh arítéhre. Ísara kegá Manikáne sánsá sinehepeq súónsabe wega nahnso ke séhréh arítéhre. Mókake áhnte Ísara kegá Maniká awahbeh sánsánsábé suwahbáhnaraq ite tagarionawe mi kereq mó kereq áhnte kaweraritankéhe.

¹³ Nahnso keo, amahnága ite ehweh teiúge. Manikánka ínénsabe, Néne ehweh nahnso ke korerio éna eqmaq núwátái puana néne arambéhri áhnte kaweq arámbéhrí wíre iwíáhuge.

¹⁴ Mira iwíáhunsabé táhmaro nánuwahrah Isará kegá néne arambéhri tagéra iwíáhéra, Manikánka ite moq meirena kaweraiteyabe iuwahbehre éra Manikápa kouwekirataq kaweraritankéhe.

¹⁵ Manikánka Ísara keyábé ahqáho aritonsabe nahnso ke insahwé aritena kawerarítéhre. Wega Ísara keyábé kowe aritahnaraq se pusa ké oga úkonserahnue míagehe.

¹⁶ Asiu kegá sene sánsánéra ákáhtaq wíti paráwáh mewe páréti tírótaq peh morá páréti Maniká áwéwe. Maniká áwé puara mó ákáhtaq wíti paráwáh mewe tíró páréti moke Manikáne wire. Manikánka awanká ánúq matiahnaraq moke ayahnaweakáq wewene úkire.

¹⁷ Ísara kewé kaweq oríwí awánká tahnsa míáhwaq ite nahnso kewé abehq oríwí áwánká tahnsa míáhwe. Manikánka kaweq oríwí áwánká ayahnawe apiruena ite abehq oríwí áwánká ayahnawe mítaq táhparena táhrarowana kaweq awánká ano kéhnsábé kawerue kíréhre.*

¹⁸ Ite amahnága kaweqtaq míáhnsábé Ísara ke kiotaikúne iwíáhiyehboq peh tábúsoqme iwíáhoró. Ite awanká ayahnawe tahnsá míáhwe. Awanká ayahnawe anonka ánúqtaq íre tuire. Írakaumo. Awanká ánúq anonka ayahnawerapeq kíre.

¹⁹ Itega mahraréq, Manikánka ite awanká ayahnawe ákáhnababí táhparanieéna mibeqté áyáhnáwé apirutaire eme

²⁰ aiq pútaq ehwéhnówe. Ísara ke Sísansabé íre aiq pútare atáhnsábé apirúéhre. Ite nahnso ke Sísansabé aiq pútare atáhnsábé Manikánka ite kaweq awánká ákáhnababí táhparéhre. Minayabe ite píribahriyehboq áhreue míáhro.

²¹ Manikánka téh kárái ayáhnáwé apirutainserah ite píribahri ke míéhrataq ite moq apiruankéhe.

²² Kawerue iwíáhoró. Manikámé arutaboiri aní ména kamah aieráhi aní míéhre. Wega wene sánsánsábé suwahrieh ke kamah ariena ite wene

* **11:17:** Ísara kegá sene sánsánéra oríwí awanká íre kaweq ayáhnáwé apiruera mó kaweq awánkátápéqté áyáhnáwé apiruqme mítaq táhparera táhraráhwana kirena kaweq oríwí sérá íyéhre.

ehwehnsabé suwahbeh keyabé arutaboire. Wene ehweh íre sehگیراتاڤ ite moq apiruena kamah ainkéhe.

²³ Manikánka apiruo ayáhnáwéwé táhparena táhrawe kawerarahréhire. Ísara kegá sene píribahri sansá suera aiq pútare atéhrataq wehukenínká apiruéh ayáhnáwé kawerarahnserah Manikánka Ísara ke kawerarithahréhire.

²⁴ Wehukenínká abehq oríwí áwánká ayahnawe mewe kaweq oríwí áwánká ákáhnababí táhparena táhrawe kawerarahréhire. Mina inserah Manikánka ite nahnso ke kaweraitáaire. Kaweq oríwí áwánká ayahnawe mewe seyene kaweq oríwí áwánká ákáhnababí táhparena táhrue kawerarahé sánsámé íre págege sansáne. Mina inserah Manikánka Ísara ke mókake kaweraritankéhe.

Manikánka nahnso kéreq Ísara kereqsabé arutaboiri ehwéhne.

²⁵ Néne iyahnabo anímárino, itega kawerue ahtebageheéna menah Manikánka íre pahsutai ehwéh amahnága teiníe. Ite ahtebehrataqmé píribahri anímári íre míagehe. Amahnága Ísara kene sirupipeq págegeéra Manikáne sansá íre íráhwe. Mókake nahnso kegá awehra q wene sánsá sehگیراتاڤmé Ísara kegá iragéhe.

²⁶ Mi tanáhráqmé Manikánka moke Ísara ke merirena kaweraritankéhe. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Kawerarithahna anínká Sarúsarama suwahpeq sínaraq wega Sékópane anahwaréhne ahababáq kaqsuankéhe ire.

²⁷ Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Sigaqnaréh teriunserah sene anahwaréhne ahababáq kaqsuaníe ire. (*Aisaia 59.20-21; Jeremaia 31.33*)

²⁸ Ísara kegá Sísa éhweh irera iuwahriehre ensabé Manikáne naruo úkurowaq ite nahnso kegá mi ehwéh ireq sehگیرówe. Manikánka Ísara ke téh omaq sitena sigaqnaréhyabe naho arutaboírú púana amahnága sinahwaréhyabe moq arutaboire.

²⁹ Manikámé íre mó iwíáh mó iwíáhi aní míre. Wega náwinie iwíáhinaraqmé náwinawire. Wega aiq omaq sitóge ínaraqmé anehemé íre kaqsuankéhe.

³⁰ Menah ite nahnso kegá Manikáne ehweh anterutowara amahnága Ísara kegá wene ehweh anterúáhnsabé wega itensabé arutaboiréna séhréh aitéhre.

³¹ Ísara kegá Manikáne ehweh anterúáhwana Manikánka itensabé arutaboiréna séhréh aitéhnserah mókake sensabé arutaboiréna séhréh aritankéhe.

³² Ómi kegá wene ehweh anterúónsabe Manikánka, Ahababáqka ite saiqnariankehe aritéhre. Anehe wega mah kehiná kéhínásabé arutaboiréna séhréh aritankéhe.

Manikánsabe iwíáh iwíáh atanéhe i ehwéhne.

³³ Manikámé áhnte séhréh aitéh aní ména moke tagarawéna anotah ahtébiá aní míre. Ite peh wehuke míona puaq wega tábúsoqme iwíáhi sansámé itega íre ahtebahrahúne. Wega mirai sansámé itega íre ahtebahrahúne.

³⁴ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Wehukenínká itene Wahnahne iwíáhwé ahtebahrahiro? Írakaumo. Wehukenínká we áwáhnorahiro? Írakaumo. ire. (*Aisaia 40.13*)

³⁵ Wene ehwehnka mó mahraréna, Wehukenínká Maniká ebeq náwinana Manikánka íné nánino iwíáhono? Írakaumo ire. (*Jop 35.7, 41.11*)

³⁶ Manikánka wewega moke kék náneq mirarowe. We moke kék náneq áwahe wíre. Minayabe moke kék náneq peh wewene wíre. We anotah aní púaq ahriahri wensabé iwíáh íwíáh atone. Aiq míre.

12

Itene inónká Maniká awe ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, néne ehweh kawerue íráhro. Manikánka ite kaweraitena séhréh aitéh púaq itene inonka we áwéro. Ité oga miáhtáq itene inonka we nájíransabé kaweqtaq méq we awahbeh sansánoro. Minawé Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh sánsáne.

² Itega Maniká awahbeh sansánigeheéna wega itene irupipeq o iwíáh aitéhre. Mah marákó mánakóípéqté sánsá sehgiéhboq peh Manikánka iwíáh aitéh sánsánoro. Mirairataq Maniká awahbeh arámbéhrí miraéq wene kaweq tábúsoréh sánsámé we awahbeh sansámé ahtebahrahowe.

Manikánka náíátái pagégératé wene arambehri sehgióro i ehwéhne.

³ Manikánka íné séhréh aintéhsabé ínéga teiéna ehwéh íráhro. Itega, Íné anotah aní múge éq arerensabé iwíáh íwíáhiyeho. Írakaumo. Arerensabé peh tábúsoqme iwíáhoró. Manikánka aiq pútaq iwíáh aitéhnserah tábúsoqme iwíáhoró.

⁴ Wehukéniné anonka peh morá ánónkánirana áhnte naneq kéhre. Mi naneqmarínká íre peh morá arámbéhrí miraorahowe.

⁵ Mína inserah moke ite Sísá Karáhé tagariona kewé áhnte méq Sísane anonka tahnsá míone. Ité íre peh morá arámbéhrí miraúne. Íre itebataq itebatarue mía ite peh morá ánónká tahnsa míone.

⁶ Manikánka séhréh aitena wewega mó arámbéhrí mó arámbéhríue íátáire. Minayabe ite íre peh morá arámbéhrí kéhre. Manikánka arensabé, Ínéga iwíáh atahna ehwéh irarúno atahnaraqmé arega aiq pútare atahnanserahue pah-suo.

⁷ Séhréh arito atahnaraqmé kawerue séhréh arito. Síwáhnorúno atahnaraqmé tábúsoqme síwáhnorúno.

⁸ Mó kené iwíáh kawerarito atahnaraqmé tábúsoqme miraúno. Wehwehúno atahnaraqmé eyoyóue wehwehúno. Wahnahnúno atahnaraqmé tábúsoqme iwíáhue wahnahnarito. Mó keyábé arutaboirarite séhréh arito atahnaraqmé eyoyóue séhréh arito.

Mó Sísá tagariáh keyábé arutaboirarito i ehwéhne.

⁹ Mó keyábé aiq pútaq irutaboirarítáhro. Moke ahbabáqsabe anotahtaq ahqáho ato. Ahbabáq sansa pehragéq peh kaweq sansá ambubuue sehgióro.

¹⁰ Iteruwahrahyabé irutaboironserah moke Sísá tagariáh keyábé moq irutaboiréq sensabé iwíáh íwíáhéq sensíwíq pankeráhro. Íre arene áwíq peh mó ke síwíq pankeráhro.

¹¹ Manikáne arambehriyabé taorahoiyehboq tauntahunue arambehrioro. Manikáne Awanka iwíáh aitéhnserah itene wahnahnsabé iwíáh íwíáh ateq wene arambehri kawerue sehgióro.

¹² Manikánka mirainawire íwíáhéq itene irupipeq eyoyóue miáhro. Íre kaweq sunúq sinaraq uwaresa ké méq kaweqtaq miáhro. Púreré sansa taorahoiyehboq ahriahri púreq aruqaruroro.

¹³ Sísá tagariáh ké tabonahirataq náriéro. Nahnso ke sirataq mehwehue kawerariteq kirabo arítáhro.

¹⁴ Mó kegá ite íwíoqnehrataq Manikánsabe, Mi ke kamah ario íre oro peh kaweraritoue púrerarítáhro.

¹⁵ Mó kegá eyoyóue iwíáh íwíáhirataq ite moq eyoyóue iwíáh íwíáhoró. Sirupipeq umehínaraq íbisehrataq ite moq irutaboírariteq íbisahro.

¹⁶ Ómi keyábé peh monseráh sánsánoro. Ite anotah ke úne éq píribahriiyeho. Írakaumo. Ite anotah ke púaq íre áwíqkakaq káyábé iuwahriehre iyeho. Sereq méyabe iwíáh íwíáhoró. Íre áwíqkakaq árámbéhríyábé iuwahriehre iyeho. Itebataq ahtebone éq iteitensabé iwíáh íwíáhiyeho.

Ite ahbabáraitéhra ke séhréh arítáhro i ehwéhne.

¹⁷ Mó kegá itensabé íwíoqnéra ahbabáraitéhrataq itega moq sensabé mina tahnsaniyehboq peh uwaresa ánímárí míáhro. Ómi ite tagah kegá, Kaweq sansáne íwíáhígehééq peh kaweq sansánoro.

¹⁸ Taonsah iwíáh tobéh iwíáh iyehboq uwaresa ké míáhro. Árahue mó kereq iru ukiqme míanehnkono éq mina tahnsanue sereq iru ukiqme míáhro.

¹⁹ Néne iyahnabo ánímáríno, mó kegá ite ahbabáraitéhrataq se íre ahbabárarítáhro. Manikánka se kamah arieráhíre. Wene ehwehnka aíg mahraréna,

Ínénéne arambéhri puana ínénéga kamah arinauge ire. (Lo 32.35)

²⁰ Wene ehwehnka mó mahraréna,

Are ahbabáratáhna anímé, arene naruo anímé arupinsabe ínaraq kirabo ato.

We wání tahbobóire ínaraq wání náwo. Arega mirainaraq we ayehitanawire ire. (Sindaun 25.21-22)

²¹ Ahbabáqka are saiqnaríehnehboq kaweq sansánúno. Arega mirainaraq arene kaweq sansánká ahbabáq sansa kiotaikinae.

13

Kámáhni kené ehweh sehgióro i ehwéhne.

¹ Ite moke kámáhni kené ehweh kawerue sehgióro. Ite tagarionawe wahnah kegá pehipi íre wahnahnowe. Írakaumo. Manikánka wahnah sansá áhwárowe. Áhwárarowara amahnága kámáhni kegá wahnahnome webaqtaq Manikánka, Wahnahnoró arítéhre.

² Minayabe kámáhni kené ehweh anteruahnaragmé se Manikánka wahnahnoró arítéh kéné ehweh anterúáhwe. Anterúáhnsábé ehweh aritena kamah arinkéhe.

³ Kaweqtaq mía míao kegá sene wahnah keyábé íre áhreowara peh ahbabáq kega sene wahnah keyábé áhreowe. Ite íre áhreigehboq peh kaweqtaq méq itene wahnah kené ehweh sehgióro. Mirairataqmé wahnah kegá itensabé, Kawerowe aitagéhe.

⁴ Itega kaweqtaq míagehééna Manikánka wahnah keyabé, Néne arambéhri miraigehboq wahnahnoró arítéhre. Ite ahbabárirataq wahnah kegá kamah aieráho puag sensabé áhreoro. Se ahbabáq ke kamah arirana Manikánka kawerowe aritankéhe.

⁵ Itene wahnah kené ehweh anteruahnaragmé kamah aiyehboq sehgiónehe iwíáhoo? Íre peh morá mi iwíáhiransabé sehgióro. Wahnah kené ehweh irona sansámé kaweq sansáne iwíáhéq irupipeq eyoyóue sehgióro.

⁶ Manikánka wahnah keyabé, Wahnahnoró arítéhnsábé táhkísi moné síéro. Segá sene wahnah árámbéhrí kawerue miraigehboq síéro.

⁷ Minayabe seyene arambéhri kahna naneq síéro. Táhkísi moné meyáh ké táhkísi moné síéro. Áráhísínisi moné meyáh ké áráhínisi moné síéro. Wahnah keyábé siwiréh arítéhboq peh sensabé iwíáh íwíáhéq ayahmaq síéro.

Mó keyábé arutaboíroro i ehwéhne.

⁸ Arega mó anínsábé monebopoq aneqpopoq, Nánio. Mótaq náwinlé inaraqmé arene tínáhu túbáh aginehboq apubúue náwo. Itene tínáhu ahriahri apubúue parabarúáhro. Peh morá tínáhu ahriahri kagaire. Mi tínáhúwé mó keyábé ahriahri irutaboirono. Mó keyábé sirutaboirono kegá Manikáne ehweh moke sehgiówe.

⁹ Manikáne ehwehnka mahraréna, Mó kené ahre weh abariiyeho. Mó aní subiq súého. Aebóiyeho. Mó aniné ménsámehnsánsabe aigará pabekíneho ire. *(Kisim Bek 20.13-17; Lo 5.17-21)*

Anehe Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Arerensabé arutaboironanserah mó keyábé moq arutaboirono ire. *(Wok Pris 19.18)*

Mó keyábé arutaboirono ehweh sehgiórataqmé ebeq teí éhwéhnkákákq moke mó miraoro ú ehwehnkákákq aiq sehgiówe.

¹⁰ Mó anínsábé arutaboirono anínká mi aní íre ahbabáratéhre. Minayabe mó keyábé aiq pútaq sirutaboirono kegá moke Manikáne ehweh sehgiówe.

Tábúsoqme méq peh kaweq sansá tauntahunue sehgióro i ehwéhne.

¹¹ Mah tanáhráq tagariona puaq kaweqtaq méq Manikáne ehweh sehgióro. Ite kaweraiteh aní tuina tanáhráq áhníbórání puaq sugéhboq peh áwénunéq kawerue auráq matíáhro. Itega Sísansabé aiq pútare atárótaq we tue tanáhráq ákáhtaq wahto káráire. Amahnága we tuina tanáhráq peh wahtonagire.

¹² Inokáhpeq parabagina irana tuekína tanáhráq sinaire. Mina inserah mah tanáhráq áhníbórání parabagina irana Sísaga tuinaire. Minayabe itega sunkíkírabeqte áhbábáq sánsá sueq téhrehrabeqte kaweq sansánoro.

¹³ Uwoyansamé, píah néra múguwahgu agéwé, mó aniné ahre weh abariéwé, ahkaragárawe, tobewé, mó keyábé aru págege atewé, mina tahnsa áhbábáq súáhro. Peh morá téhrehrabeqte kaweq sansá miraoro.

¹⁴ Ahbabáq iwiáhiyehboq peh morá itene Wahnah Sísá Karáhéba wahtotaq méq wene sansánsábé iwiáh iwiáhue sehgióro.

14

Mó Sísá tagaríáh kéné sánsá íre saraqme tagahro i ehwéhne.

¹ Sísansabé aiq pútare atéh anínká Sísane sánsá íre kawerue ahtebéna iteba sínaraq mehweh ateq séhréh atáhro. We íre ahtebéhnsabé ehweh atého.

² Mó Sísá tagaríéh anínká moke táhutahuq nah nanere íwiáhéna pehipi nehrena mó Sísá tagaríéh aní íre págegeue aiq pútare atéh anínká nah naneqpomo éna we awehrii naneq íre nehre.

³ Neh anínká íre neh anínsábé awiréh atéhneho. Awehri anínká neh anínsábé ehweh atéhneho. Írakaumo. Manikánka moke táhutahuq neh anínsábé, We moq néne ani míre atéh púaq wega táhutahuq nehnsábé ehweh atéhneho.

⁴ Mó aniné arambehri anínsábé aneqsabé ehweh atáho? Minawé íre itene arambehri wire. Wewene wahnahnka wene sánsá tagéna tábúsoq atahráhire. Maniká itene Wahnahnka arambehri aní séhréh atéh púana wene wahnahne arambehri kawerue mirainawire.

⁵ Mó anínká ahrena ahrena wehekáhnká moke mó wehekáh kiotaikire íwiáhirana mó anínká moke wéhékáh peh monseráhnire íwiáhire. Minayabe itene irupipeq iwiáhue tagéq peh kaweq sansá miraoro.

⁶ Ahrena ahrena wehekáhmé Manikánsabe iwiáh iwiáh tanahráre íwiáhi anínká Manikánsabe iwiáhi puana mira íwiáhire. Moke táhutahuq neh anínká Manikánsabe iwiáh iwiáhéna moke táhutahuq nehnsabé Maniká awahbeh sánsáne íwiáhire. Íre neh anínká awehrime Maniká awahbeh sánsáne íwiáhéna we moq Manikánsabe iwiáh iwiáhire.

⁷ Iteitene iwíáhúna sansá miraúnayabé oga míono? Írakaumo. Ite pukonaraq iteitene mátaburapeq kowíanehnkono? Írakaumo.

⁸ Peh Maniká itene Wahnah awahbeh sansá miraoneheéq oga míone. Ite pukonaraq itene Wahnahne kaweq matábúrápéq kowíanehe. Ite oga míonaraqkákáq pukonaraqkákáq ite Maniká Iteribone animarí míaneheqmúne.

⁹ Sísá Karáhéga oga míona kereq puko kereq wahnahnaitanieéna pukéna iriwe oganúkúwe.

¹⁰ Mókake ite moke Manikánka wahnahnirabeq iriwe perehnehne míahnana wega itene oga mé sansamé itene arambehriwe tagéna saraqmaranawire. Minayabe mó Sísá tagariéh ánínsábé, Are abehq sansánóna aní móne atéhneho. Wegá mirai sansansábé awiréh atéhneho.

¹¹ Manikánka saraqmarahna tanáhráqsábé wene ehwehnka aiq mahraréna, Íné oga mía míau Wahnáh aní míógara moke mah kehiná kéhínánká ínéba séra sirehunseraráq méra ínénsabe, Are aiq pútaq Maniká móne aintanehrawoe ire. *(Aisaia 45.23)*

¹² Minayabe mi tanáhráq itega miraurauna sansánsábé morá ánínká morá ánínkáue Maniká teaweneheqmúne.

Ahbabáq sansa mó aní insoq atéhnehboq suaní i ehwéhne.

¹³ Mó Sísá tagariéh ánínká miráinsabe, Abehq sánsánire atého. Ínéga mirau sansamé wega tagéna ahbabárinehboq mi sansá suena mó íre mirainie iwíáhoró.

¹⁴ Sísá itene Wahnahnka néne iwíáh aiq kaweraintéhnsábé íné tagaríomé Manikánka moke táhutahuq nah nanere ire. Minayabe moke táhutahuq noge. Mó anínká mó naneq tahutáhúqsábé, Íre nah nanere ínaraq mina awehrinkehe.

¹⁵ Itega nahwana mó Sísá tagariéh ánímé iwíáh kikiritaq wega itene táhutahuqsábé, Órira míre atéhnaqmé mi tahutáhúq mó neho. Iwíáh kikiri anínsábé, Anetaníbo pehipi nanie i anínká we íre arutaboiratéh aní míre. Sísá Karáhéga iwíáh kikiri aniné ahbabáqsabe putionsabe itega nehranka ahbabáratého.

¹⁶ Itega, Kaweq sansáne iwíáhéq mirairara mó kegá tagéra, Íre kaweq sansáne íyehboq mi sansá mó íre miraoro.

¹⁷ Manikánka ite wahnahnaitéhnsábé itega táhutahuqsábé íre iwíáh iwíáhúne. Írakaumo. Peh kaweqtaq méyabewé, iru ukiq iteyabewé, iru eyoyó aiteyabewé iwíáh iwíáhúne. Manikáne Awanka minawari iwíáh aitéhre.

¹⁸ Manikánka Sísá Karáhéne arambehri mirau sehgió keyábé, Kawerowe aritowara tagah kegá, Se kaweq ke wóe iwíáhigehe.

¹⁹ Minayabe moráénue Sísane sánsá miraoneheéq we séhréh atéhonehe iwíáhoró.

²⁰ Moke táhutahuqme nah nanere aiq pútaq ehwéhne. Peh táhutahuqsábé iwíáh iwíáhónaga Manikáne arambehri íre kawerarúéhneho. Arega náhna tahutáhúqmé mó anínká tagéna, Órirane iwíáhéna wene órira sansámá mí suena ahbabárinaraqmé arega we aiq ahbabáratane.

²¹ Sísá tagariéh ánínká are tagéna arega miráónaga ahbabáratehnehboq mina íre miráúno. Minayabe órira tahutáhúqkákáq píahakáq náhnaga mó Sísá tagariéh aní ahbabáratehnehboq íre náhno.

²² Arega miráóna sansamé, Kaweq sansáne iwíáhé mó anínsábé, Ínéga mirau serahnúno ue teawíneho. Arega miráóna sansá peh Maniká teawo. Kaweq sansánuge iwíáhi anímé wene arupipeq íre umeh agínana wega iwíáh iwíáhinkehe.

²³ Mó anínká iwíáhéna, Mah tahutáhúq nonka kaweq sansánugapómo éna náhnaraqmé wega ahabárinae. Aiq pútaq kaweq sansáne iwíáh íre kahnaraq wega ahabárinae. Moke itene sánsámé aiq kaweq sansáne iwíáh íre kéhtáq mí sansánúnawe itega aiq ahabárúne.

15

Sísa Karáhéne sansá sehgioneheqmúne i ehwéhne.

¹ Ite Sípane sánsá ahtebóna kewé séhréh arite arámbéhrí kéhre. Sípane sánsá peh ákáhtaq ahtebah kegá tábúsoqme sehgigeheéq séhréh aritanéhe. Íre peh iteitensabé iwíáhia peh séhréh arite iwíáhonehe.

² Itene iyahnabo anímárrí Sípane sánsá ahtebéra kawerue sehgigeheéq íre ite iuwahbeh iwíáh peh se séhréh arite iwíáhonehe.

³ Sísa Karáhéga Wenabone arambehri mirainieéna we awahbeh iwíáh suowe. Minayabe Manikáne ehwehnka irarinserah mó kegá Sísa awiréh atowe. Mi ehwéhncá mahraréna, Sega arensabé awiréh atáhtáq ínénsabe moq niwiréh aintáhwe ire. *(Buk Song 69.9)*

⁴ Manikánka iwíáh arito kegá wene ehweh pehipi íre sehiranuwe. Itega sáhnsahwe ahtebagehéera naho sehiranuwe. Itega Manikáne sansá kawerue ambubu atawéq sehgigeheéra sehiranuwe. Itega Manikáne sansá íre sueq peh ite meirena kaweraitahna tanáhráqsábé áwénunigeheéra sehiranuwe.

⁵ Itega Manikáne sansá ambubu atawéq kawerue sehgigeheéna séhréh aitéhre. Ite Sísa Karáhéne sansá sehgieq moráénue peh morá iwíáhigeheéna wega séhréh aitéhre.

⁶ Moráénue peh morá iwíáhirataq itene Wahnah Sísa Karáhéne Abowá Manikánsabe iwíáh iwíáh atagéhe.

Sísa Karáhéga Asiu kereq nahnso kereq séhréh aritéh éhwéhne.

⁷ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare atárótaq wega íre ahqáho aitasa peh séhréh aítaráire. Mina urainserah Sísa tagaríéh ánínká iteba sínaraq mehweh ateq séhréh atáhro. Mirairame Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh sánsá míre.

⁸ Teiníboq írátíáhro. Naho Manikánka ite Asiu kené igaqnansabe omasa éhwéh teriuwe. Sísa Karáhéga mah marákóipéq míotaq we Asiu aní ména ite Asiu ke séhréh aitowe. Séhréh aitonka sokigi aitomé omasa éhwéh aiq pútaragire.

⁹ Moke nahnso ke moq séhréh ariteyabe áwíre. Sega wensabé iwíáh iwíáh aintageheéna séhréh ariteyabe áwíre. Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Nahnso ke miéhrarabeq arensabé iwíáh iwíáh ataníe. Arenáwíq pankerónsábé igonkónue iwíáh iwíáh ataníe ire. *(Buk Song 18.49)*

¹⁰ Wene ehwehnka mó mahraréna, Nahnso keo, Asiu kereq itereqka moráráq iwíáh iwíáhoró ire. *(Lo 32.43)*

¹¹ Mi ehwéhncá mó mahraréna, Nahnso keo, ite ómiga itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atáhro. Mah kehiná kéhínánká wensabé iwíáh iwíáh atáhro ire. *(Buk Song 117.1)*

¹² Áísáíaga mó mahraréna, Sésine anahwa anotah aní míanawire. We anotah aní úkéna Asiu kereq nahnso kereq wahnah aritankéhe. Mi tanáhráq nahnso kegá iwíáhéra, Wega ite kaweraitankéhe éra áwénunigehe úwe. *(Aisaia 11.10)*

¹³ Manikánka omasa éhwéhnéna, Áhnte kawéq náneq iníe únsabe ite amahnága áwénunúne. Wensabé aiq pútare atáh púana wega itene iru ukiq itena eyoyó

aitankéhe. Manikáne Awanka kawerue séhréh aitéhnsábé ite iwíáhéq, Wene ehweh aiq pútaq ehwéhne. Wegá aiq náina puaq áwénunúne ewe.

Poraga nahnso ke Sísa éhweh teri terinúnsabe éhwéhne.

¹⁴ Néne iyahnabo anímárinó, Íné tagaríomé ite kaweq sansá mira aruqaruroro ke wóe. Ite Síसानe sánsá aiq ahtebah puaq wensabé wensabé iwáhnoraréh orahowe.

¹⁵ Ite ibitarúého éna mah pahsí sehiranue iahreraq ítóge. Manikánka séhréh aintéh púana págegeue teiena pagu pagunuge.

¹⁶ Nahnso kegá Manikáne sansá kawerue ahtebéra sehgigeheéna ehweh mibeq mahbeq arítéh ání tahnsanéna wene kaweq ehwéh teri terinuge. Nahnso ke séhréh aitanieéna Sísa Karáhéne arambehri mira aruqaruruge. Nahnso kegá Maniká awahbeh sansá sehgiara kaweqtaq mía míaiageheéna Manikáne Awanka séhréh aritena kawerarítéhre.

¹⁷ Sísa Karáhéba mía míanéna Manikáne arambehri kawerue miraunsabé iwíáh iwíáhuge.

¹⁸ Mó kené arambehri íre teiúge. Peh morá Sísa Karáhéga séhréh aintáráirana miraurau arámbéhrí teiúge. Nahnso kegá mina tagéra Manikáne ehweh sehgiówe.

¹⁹ Manikáne Awanka séhréh aintáráinsabé ótaq sansá miraéna ehweh teriátáuge. Nahnso kegá tagéra teriu ehwéh sehgiówe. Sarúsarama suwahpeqkákáq Írírikúma marákórápéqkákáq moke ákáhpeqte ké suwahpeqkákáq Sísa Karáhé éhweh teri terinurauge.

²⁰ Peh Sísa Karáhé éhweh íre írátíáhrabeq korerieyabe nuwahbehre. Mó anínká nahwiahnsanse pearahnaraq ínégé wene nahwiahnsanseraq abogéhue nah peyabe nuwahriehre.

²¹ Írakaumo. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, We éhweh íre teriu ke tagariagehe. We éhweh íre írátíáh ké siahtebagehe ire.

(Aisaia 52.15)

Mi ehwéhkná irarinserah íre írátíáh ké korerieyabe nuwahbehre.

Poraga Aroma suwahpeq pokéyabe awahbó ehwehne.

²² Nahnso ke teri terinurau arámbéhrígá saiqnariarairana iteba íre korahurauge.

²³ Ínéwé áhnte opéq ite tagéyabe nuwahbaraire. Amahnága mahtaqté arámbéhrí aiq parabarúó púana ite koraganie iwíáhuge.

²⁴ Sípéni marákórápéq pokonaraq iteruwahpeq kéraganie. Iteba pehgáriq tanáhráq kowéna iuwena pokinieonaraq itega séhréh aintagéhe.

²⁵ Téhwe Sarúsarama suwahpeq Manikáne animárí nárinieéna pokinie.

²⁶ Táhmaro mibeqté anímárí tabonah ke míáhnsábé Másérónía marákórápéqté kéreq Ákáía marákórápéqté kéreqka nárieneheéra móne soruparera níátówe.

²⁷ Seyega nárienéhe iwíáhurónka sirupipeq eyoyóuraire. Sarúsarama suwahpeqte kégá Sísa éhweh téh írátówe. Segá irera nahnso ke teriátówe. Minayabe amahnága nahnso kegá nárienéhe iwíáhurónsabé aiq kawerurowe.

²⁸ Níátáo moné Sarúsarama suwahpeqte ké aiq náriénaraq Sípéni marákórápéq pokonaraq iteba kéragéna kótaikinie.

²⁹ Iteba konaraq Sísa Karáhéga iwíáh aintahna ehwéh teiníe. Wegá iwíáh aintanawire iwíáhuge.

Poraga, Púreraintáhiro ú ehwehne.

³⁰ Néne iyahnabo anímárinó, itene Wahnah Sísa Karáhénsabe iwíáhoró. Manikáne Awanka ite iwíáh aitaráiraraq itega mó keyábé irutaboirune iwíáhoró.

Mira íwíáhotaq págege arámbéhrí ínereq miraoro. Mi pagégé arámbéhríwé púreq arámbéhrí wíre. Púreréq ínénsabeákák púreraintáhydro.

³¹ Sarúsarama suwahpeqte Sísá éhwehnsabé suwahrieh kegá nubíyehboq púreraintáhydro. Ínéga mibeqté Manikáne animárí kawerue séhréh aritankeheéq púreraintáhydro. Segá néne arambehri aiq ábérehre íwíáhigeheéq púreraintáhydro.

³² Mi ke séhréh arítáhnaraq Manikánka kowe aintahnaraq iwíáh íwíáhue iteba kinie. Mi tanáhráq itereq ínereqka ehwehnonaraq irupipeq eyoyóinaq iwíáh íwíáhonehe.

³³ Manikánka ómi itene iru ukiq itena iteba mía míaire. Ai q míre.

16

Poraga áhnte keyábé iro ro ú ehwehne.

¹ Íné nuwahbehme Sísá tagariéh íní wenáwíq Píbi séhréh atáhydro. We Sénkária suwahpeqte íní ména mibeqté Sísá tagariáh ké séhréh arítéhre.

² Áhnte ke séhréh aritena íné moq séhréh aintáráire. Minayabe wega iteba kínaaraq mehweh ateq we tabonah ína naneq séhréh atáhydro. Ite moke Manikáne animárinká itene Wahnahnsabé iwíáhéq mó ke séhréh aritanserah mi íní séhréh atáhydro.

³ Sísá Karáhéne arambehriurautaq Ákúírareq Párisírareq mi akéqká moq moráráq arambehriuraune. Sensabé iraotao arítáhydro.

⁴ Segá íné séhréh aintároyame pukorahuroye. Íre ínébataq moke Sísá tagariáh náhnsó kegá moq mi anitéyábé iwíáh íwíáh arítáhwe.

⁵ Mi akéqseq sene nahtapeq momiwío ke Sísá tagariáh kéreqsabé iro ro arítáhydro.

Esia marákórápéq Sísá Karáhé éhweh teriátáutaq mi ehwehnsabé Épáínétúsaga téh aiq pútare atena sehgiraire. We niruní ání míre. Iraúno atáhydro.

⁶ Máhríaga ite séhréh aitanieéna anotah arámbéhríuraire. Wensabé iraúno atáhydro.

⁷ Nánuwahrah Asiú ánité Ántároníkureq Súníásareq míéhye. Íné karábúsiipéq míarautaq sega moq mitaq míaroye. Íné Sísá Karáhé íre tagariarautaq sega we tagariaroyara eqmaro kega sensabé iwíáh íwíáh arítárówe. Sensabé iraotao arítáhydro.

⁸ Itene Wahnahne sánsá kawerue sehgi ání wenáwíq Ámbiátu míéhre. We niruní ání míre. Wensabé iraúno atáhydro.

⁹ Sísá Karáhéne arambehri miraurautaq Úrábánureq moq moráráq arambehriuraue. Wensabé iraúno atáhydro. Mó niruní ání Sítákísansabé iraúno atáhydro.

¹⁰ Sísá Karáhéne sánsá tábúsoqme sehgi ání wenáwíq Ápérie. Wensabé iraúno atáhydro. Áritóbúru karíronánínseqsabé iro ro arítáhydro.

¹¹ Nánuwahrah Asiú ání Éróríónansabé iraúno atáhydro. Náhsísune nahtapeq kaegao Sísá tagariáh keyábé iro ro arítáhydro.

¹² Itene Wahnahne arambehri kawerue miraóya anité sensíwíq Tárípínareq Tárípósareqsabé iraotao arítáhydro. Itene Wahnahne arambehri áhnte miraurai inímé Pérísie. We niruní íní míre. We néne iyahnabo íní míre. Iraúno atáhydro.

¹³ Itene Wahnahne sánsá tábúsoqme sehgi ání wenáwíq Ánúpansabé iraúno atáhydro. Wenanowé náino tahnsa ání úkurainsabé mi inínsabé moq iraúno atáhydro.

¹⁴ Mó kewé Ásínkárítu req Pégónireq Érémsíreq Pátóbareq Érémsáreq sereq moráráq Sísá tagariáh kéreqsabé iro ro arítáhydro.

¹⁵ Mó kewé Pírórógureq Súríahreq Néréúsareq wene anahnowáreq Órímbareq sereq míáh Sísa tagaríáh kéreqsabé iroro arítáhiro.

¹⁶ Iteite we mehweh atéhoro. Moke mahtaqté Sísa tagaríáh kéga itensabé iroro ewe.

Ahbabáq aitahráho keyábé éhwéhne.

¹⁷ Néne iyahnabo anímáríno, ehgarogaro anímárínseq ahbabáq aitahráho anímárínseq tagaríáhiro. Íwáhnoruro ehwéhnsábé ahqáho aitáh ké tagaríáhiro. Segá míéhrarabeq míehboq peh móbeq míáhiro.

¹⁸ Mina tahnsa kéga itene Wahnah Sísa Karáhéne arambehri íre miraéra peh seyene sirupipeqté íwíáh mira aruqaruowe. Segá áhnte ehwéhnéra ehnenehne arítéhrrataq íre ahtebah kéga mi ehwéh irera kaweq ehwéhne íwíáhowe.

¹⁹ Itega Síssane ehweh kawerue sehgiónsábé ómiga íráhwe. Minayabe iwíáh íwíáhéna nirupipeq eyoyóire. Ahbabáq sansa ahtebahboq pehragéq peh kaweq sansá ahtebahro.

²⁰ Maniká iru ukiq itéh ánínká owainawa saiqnarianaire. Itene igaranka noginairabeq saiqnarianaire.

Itene Wahnah Sísa Karáhéga séhréh aitéhre.

Porareq míó kega Aroma keyábé iroro u ehwehne.

²¹ Tímóti ínéreq arambehrii anínká itensabé iroro ire. Nánuwahrah Asíú kéwé Árúsíareq Sésónireq Sósípátereqka itensabé moq iroro ewe.

²² Mah ehwéh páhsipéq sehiranu aní néníwíq Tétíae. Poraga tenínserahnue pépahqtaq sehiranuge. Íné moq Síssane aninéna itensabé iroro uge.

²³⁻²⁴ Mahtaqté Sísa tagaríáh kéga Káiúsine nahtapeq momiwílowana wega íné Pora kirabo aitéhre. Wega itensabé iroro ire.

Mah ke suwahpeqte táhkísi moné wahnahni aní wenáwíq Érásátie. Wereq itene iyahnabo aní wenáwíq Kúátúsareqka itensabé iroro éye.

Manikánsabe iwíáh íwíáh atanéhe i ehwéhne.

²⁵ Manikánsabe iwíáh íwíáh atone. Ínéwé kaweq ehwéh Sísa Karáhé éhweh teri terinuge. Itega mi ehwéh ireq sehgihehéna Manikánka págege aitéhre. Naho mi ehwéh íre ábóraragia peh kopípéq kowe.

²⁶ Kopípéq kowana Manikáne ehweh iraru kéga aiq sehiranuro puana amahnágawe ábóraq kéhre. Mah kehiná kéhínánká mi ehwéhnsábé aiq pútare atera sehgihehéna Manikánka koreriéro aitéráire.

²⁷ Manikánka webataq mía míaéna aiq moke ahtebahre. Sísa Karáhéga miraúnsabe itega Maniká Iteribonsabé ahriahri iwíáh íwíáh atanéhe. Aiq míre.

1 Kórína Ebeq sáhnshwe ahtebé ehwehne.

Kórína suwahpeqme nahnso kene anotah matábú Káríki marákóráqpéq kowe. Poraga peh morá ópéq mó opéq ákáhtaq mitaq kowéna Sísa éhweh pahsuowe. Pahsuowara wehukega Sísansabé aiq pútare atówana wega mitaq suena mó ke suwahpeq Sísa éhweh pahsuanieéna pokúwe. Pora Kórína suwahpeq íre míotaq Sísa tagariáh kégá sainkue táhmaroga íre kaweq sansánurowe. Mi tanáhráq wega mah pahsí sehiranue mó aní awuwana wega Kórína suwahpeqte Sísa tagariáh ké móriuwe. Mibeqté Sísa tagariáh kégá peh kaweq sansánigeheéna Poraga mah pahsí sehiranúwe.

Kórína suwahpeqte ké ebeq siu pahsíe.

¹ Sísa Karáhé éhweh korerinkeheéna Manikánka íné Pora omaq intena eqmaq nuwowe. Ínéreq itene iyahnabo aní Sósáténireqka

² mah pahsí sehiranúye. Ite Kórína suahpeqte Sísa tagariáh kéó, itega sehiranúya pahsí sáhnshwe tagahro.

Wene kaweq anímáí míageheéna Manikánka ite omaq itowaq wene sánsá sehgiówe. Itereq moke mó kehiná suwahpeqte ké itene Wahnah Sísa Karáhé tagariáh kéreq omaq itowaq itega wensabé iwíáh íwíáhéq púrerúne. Púrerúnana ite kawerue wahnahnaitéhre.

³ Maniká Iteriboreq Sísa Karáhé itene Wahnahnseqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itehye.

Poraga Manikánsabe iwíáh íwíáhú ehwehne.

⁴ Manikánka ite meiqme Sísa Karáhéne ayahpi itena anotahtaq séhréh aitéhre. Wega ite kaweraitena séhréh aita aitainsabé ahriahri wensabé iwíáh íwíáh atóge.

⁵ Wega séhréh aitéh púaq wene ehweh kawerue iraréq iahtebia ké úkowe.

⁶ Sísa Karáhé éhweh íwáhnoruraugaq kawerue írátó puana Manikáne Awanka págegeue séhréh aitéhre.

⁷ Págegeue séhréh aitéhnsabé itega Sísa Karáhé itene Wahnah tuina tanáhráq áwénunotaq Manikáne Awanka náina naneqsabé íre tabonahowe.

⁸ Wega ite págege aitena séhréh aitéh púaq ite oga mé tanáhráq kaweqtaq míahrahowe. Kaweqtaq míéhraqmé itene Wahnah Sísa Karáhé tuinagake íre ehweh aítankéhe.

⁹ Wenahni itene Wahnah Sísa Karáhéreq mía míageheéna Manikánka ite omaq itéhre. Omaq itena ite íre iuwasa peh mirainie i naneq aiq pútaq mirainawire.

Poraga, Peh morá iwíáhoró ú ehwehne.

¹⁰ Néne iyahnabo anímáíno, itene Wahnah Sísa Karáhéga síwáhnorúno aintaráinsabé págegeue teiníboq írátíáthro. Ite mó iwíáh mó iwíáhiyehboq peh morá iwíáhoró. Síó síoue peh morá sánsánonehe iwíáhoró.

¹¹ Néne iyahnabo anímáíno, ite tagariáh aní wenáwíq Karoe. Karone awahraha teniera, Itewe wensabé wensabé abiahnsanéq íre insahwéue míahwe teniátówe.

¹² Itega mahna tahnsanue mó ehwéh mó ehwéhnowe. Ite mó anítógá, Porane sánsánúne ewara ite mó anítógá, Ápórone sánsánúne ewara ite mó anítógá, Pítane sánsánúne ewara ite mó anítógá, Karáhéne sansánúne ewe.

¹³ Aneqsabé mina tahnsa irareo? Sísa Karáhéne anímáí mó aní mó anínue míone íwíáhoo? Írakaumo. Itene ahbabáq kaweraitanieéna íné Pora awankátaq táhpague putiaraugo? Írakaumo. Itega wání merotaq néníwírue meroo? Írakaumo.

¹⁴ Iteba míarautaq peh morá Kárísápareq Káiúsireq wání meriátáuge.

¹⁵ Minayabe mó kegá, Íné Pora néníwírue wání meriátóne iyehoéna mó ke wání íre meriátáunsabé iwíáh íwíáhuge.

¹⁶ Mó ke wání íre meriátáuge ume Sítépána karírónánínsabé nibitagire. Se moq wání meriátáuge. Mó kewé wání meriátáugamo íre niahrreraq kéhre.

¹⁷ Íre wání merieyabe peh, Néne kaweq ehwéh koreri terinúno éna Sísa Karáhéga eqmaq núwátáire. Wega awankátaq táhpawe putio ehwehmé págege ehwéhne. Mi ehwéh abehq éhwéh úkínehoéna ahtebia ánínká teínserah ehwéh íre teiasa peh pahsuqme tei teinuge.

Sísa pukúme Manikánka págege aitahráhi ehwéhne.

¹⁸ Sísa itene ahbabáqsabe awankátaq pukú ehwehmé iraipéq pokoneherao kegá iwíáhéra, Múguwahgu ehwéhne ewe. Maniká Iteriboga ite kaweraitéh kegá Sísa awankátaq pukú ehweh iwíáhéq, Íre wehukene iwíáh peh Manikánka págegeue miraorahi ehwéhne úne.

¹⁹ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Íné ahtebia aní múge íwíáhi anímé ínéga mi iwíáh kaqsuaníe. Íné tábúsoqme íwíáhu aní múge íwíáhi anímé mi iwíáh parabaruaníe ire. *(Aisaia 29.14; Jeremaia 8.9)*

²⁰ Mah marákó marákóipéq míáh áhtébiá kéyábé anere enehnkono? Púku sáhsahoráho keyábé anere enehnkono? Tobehue ehweho keyábé anere enehnkono? Manikánka mirainka ite iwíáhúnawe mi ahtébiá kéné ehwehme peh múguwahgu ehwéh úkire.

Manikáne sansánká wehukene sánsá kiotaiki ehwéhne.

²¹ Maniká áhnte ahtébiá aní míre. Mah marákóipéq míáh kegá íre seyene ahtebahnka we tagariahrahowe. Itega teri terinúna ehwehmé mi kegá, Múguwahgu ehwéhne ewana Manikánka mi ehwéhnsabé aiq pútare atáh ké kawerarítéhre.

²² Asiu kegá itensabé, Itene ehwehnsabé aiq pútare aitanéhboq ótaq sansá miraoro tei teinowara Káríki kegá itensabé, Ahtebia éhwéh teíero tei teinowe.

²³ Tei teinowaq itegawé peh Sísa Karáhé awankátaq táhpawe pukú ehweh teri terinúne. Asiu kegá mi ehwéhnsabé, Iuwahrieh ehwéhne aitáhwara Káríki kegá mi ehwéhnsabé, Múguwahgu ehwéhne aitáhwe.

²⁴ Manikánka omaq itéh kegá pukú ehwehnsabé aiq pútare atone. Ite Asiu kereq nahnso kereqka mi ehwéhnsabé aiq pútare atone. Ai q pútare ateq Sísa Karáhé pukú ehwehmé Manikáne págege sansáne éq wene ahtebia sánsáne aiq tagarione.

²⁵ Mó kegá, Manikáne sansámé peh múguwahgu mareqmareq sansáne atáhwana Manikáne sansánká wehukene ahtebia sánsá sene págege sansá aiq moke kiotaikire.

Wene animáí míagehéna Manikánka omaq ito ehwéhne.

²⁶ Néne iyahnabo anímáíno, Manikánka ite íáhrabéna omaq itaráitaq aneq tahnsá anímáí míaroo? Minayabe iwíáhoró. Ahtebia kéwé, tauntahu kewé, anotah kewé, ite íre áhnte míarowe. Mó kegá ite tagéra, Múguwahgu ke wóe aitáhwe.

²⁷ Ahtebia ké siyehitarinkeheéna Manikánka ite múguwahgu aitáh ké wene animáří míageheéna ite omaq itowe. Tauntahu ke siyehitarinkeheéna Manikánka ite mareqmareq aitáh ké wene animáří míageheéna omaq itowe.

²⁸ Mah kehiná kéhínánká iwíáh íwíáho naneqsabé abehq úkinkeheéna Manikánka íre anotah anímárinseq mó kegá siwiréh arítáh kéreq omaq itowe.

²⁹ Minayabe wehukenínká Manikánsabe, Íné anotah aní mío púah omaq intároné íre irarerahowe.

³⁰ Wega ite aiq omaq itárái puag Sísá Karáhéreq mía míowe. Sísá Karáhéga kaweq iwíáh aitéh púaq tábúsoqme iwíáhorahúne. Wega itene ahababáqsabe pukú púana kaweraitena insahwé aitena Manikánka wene kaweq anímáří mía míageheéna Sísaga séhréh aitéhre.

³¹ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Iwíáh íwíáhi aninká peh morá itene Wahnahnsabé iwíáh íwíáh atankéhe íre.
(*Jeremaia 9.23-24*)

2

Kórina suwahpeqte kégá aiq pútare atówe ú ehwehne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, iteba séna Manikáne kaweq ehwéh teiátáutaq mó ehwéh mó ehwéhne ahtebia áninká teínserah íre teiasa peh pahsuqme teiátáuge.

² Iteba míarautaq ínégá iwíáhéna, Mó aní éhweh íre teiníe. Írakaumo. Peh morá Sísá Karáhéga pukurai ehwéh teiníe iwíáhurauge.

³ Iteba míarautaq néne ninonka íre págegeuraire. Írakaumo. Ninonka mareqmareréna áhreéna íransánurauge.

⁴ Manikáne ehweh teiátáutaq ahtebia áninká ehnenehne aitena teínserah íre teiasa Manikáne Awanka séhréh aintárái puana págegeue tei teinurauge.

⁵ Peh íné wehukenínká irarurau ehwéhniká íre awehraq káráirana Manikáne Awanka séhréh aintárái puana págegeue tei teinuraugaq aiq pútare aintárówe.

Manikáne Awanka ite kaweq iwíáh aitéhraq ahtebia ké úkúne i ehwéhne.

⁶ Peh morá Sísane sánsá kawerue sehgió keyábé ahtebia éhwéh síwáhno aruqarurúne. Mi ahtébiá éhwéhmé íre mah marákórág wahnahno kené ahtebia éhwéh tahnsane. Wahnah ke pukirataq sene ahtebia éhwéh parabaginae.

⁷ Itega íwáhnorúna ehwéhmé íre ínénéne iwíáh peh Manikáne iwíáh púana ahtebia éhwéh íwáhnorúne. Mah marákó márakó íre mirarotaq Manikánka iwíáhéna, Mókakewe wehuke ínéba íópeq kigeheéna kaweraritaníe iwíáhúwe. Iwíáhéna ite kaweraite ah sabarankéheéna omaq atowe. Naho naho mina omaq ato ahnsábé éhwéh íre pahsuqme teiuwana peh kopípéq kagaúwe.

⁸ Kopípéq kagaúwara mah marákórág wahnahno kegá mi ehwéh íre írátíarowe. Írakaumo. Segá írátíarotaq tahirímé itene íópeqté Wáhnáh aní íre subiqme awankátaq táhpato irino.

⁹ Manikáne ahtebia íwíáhyábé wene ehwehnka aiq mahraréna, Naho naho wehukene siuranka íre tagah naneq, sene siahrega íre íráh náneq, sene sirupipeq íre iwíáho naneqme, moke minawari Manikánka wensabé sirutaboiro keyábé kawerarowe íre.
(*Aisaia 64.6*)

¹⁰ Minayabe mi ehwéh kopípéq kowana Manikánka Wenawa iteba eqmatairana aiq sokigi aíre. Manikáne Awanka moke tagéna Manikánka ite íre teí iwíáh aiq tagaríehre.

¹¹ Wehukeniné arupipeqté iwíáhwé mó aninká tagariahrahiro? Írakaumo. Peh morá wehukení wewene awanka tagaríehre. Mina inserah Manikáne

arupipeqté íwíáhwé wehukenínká íre tagaríéhrona peh morá Manikáne Awanka tagaríéhre. Minayabe wega Manikáne iwíáh aiq sokogi aíre.

¹² Itega mah marákóipéqté kégá iwíáh onserah íre úne. Írakaumo. Manikánka Wenawa iteba eqmaq áúwátáirana itereq mía míaire. Wegá náí náini naneq-marí ahtebageheéna Wenawa iteba eqmaq áúwéhre.

¹³ Manikáne Awanka iwíáh aitena wega náí náini naneq teiúge. Peh ahte bia wéhúkégá teienserah íre íwáhnoruge. Írakaumo. Manikáne Awanka iwíáh aintéh éhwéh íwáhnorugaq ahtebahrahowe.

¹⁴ Manikáne Awansabé awahrieh anínká wene ehweh íre ahte béna wega náí náini naneqsabé, Peh múguwahgu ehwéhne éna nuwahriehre íwíáhire. Mira íwíáhinsabé Manikáne Awanka mi aní peh áwé tagehrana wega mi ehwéhnsabé íre ahtebahrahire. Peh morá Manikáne Awanka weba mía míai anínká mi ehwéh iwíáhue tagéna ahtebehre.

¹⁵ Manikáne Awanka wene arupipeq mía míai anínká mó kené ehweh íréhtáq iwíáhue tagéna aiq pútaq ehwéhnikákákq péhe éhwéhnikákákq iwíáhue saraqme tagahráhire. Manikáne Awanka mía míai puana mó anínká mi aniné sánsá íre saraqme tagahráhire.

¹⁶ Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Itene Wahnahne iwíáh tagarawéna wensabé áwáhnori anímé íre míéh mino ire. *(Aisaia 40.13)*

Íre míéhrona Manikáne Awanka séhréh aitéh púana Sísa Karáhéga iwíáhinserah iwíáhorahúne.

3

Sísa tagaríáh kéwé Manikáne arambehri ke wóe i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, iteba míarautaq itega mah kehiná kéhínánká iwíáh onserahnurowe. Mira iwíáh onserahnuro puag ite pehgáriq anímárínká tahnsa íwíáhurowe. Minayabe Manikáne Awanka iwíáh arítéh ké síwáhnoruraunserah ite íre íwáhnorurauge. Írakaumo.

² Pehgáriq anímárínká tahnsa íwíáhuro puag ite peh náh néq awaq íre nahrahowe. Minayabe mi tanáhráq págege ehwéh íre íwáhnorurauge. Amahnága moq íre íwáhnoruge.

³ Amahnágaákákq itene irupipeqté áhbábáq sánsánsabé irutaboiro puag págege ehwéh íre íwáhnorahuge. Itewe abiahnsanéq tobeh ehweh aruqarurowe. Miraonsabé iteite iuwahbeh iwíáh miraéq peh wehukene sánsá sehgió mino.

⁴ Mó anínká, Íné Porane sánsánu aní múge irana mó anínká, Íné Ápórone sánsánu aní múge ire. Mira iwíáhonsabé peh wehukene sánsá sehgiówe.

Sotápéq arambehrióya anitéyábé pabeqme ehwéhne.

⁵ Kawerue iwíáhoró. Ápórowe insebo? Íné Porawe insebugo? Ite peh Manikáne arambehri anité úye. Maniká itene Wahnahnka íné mó arámbéhrí niena Ápóro mó arámbéhrí awena urairata mi arámbéhríurauyaq itega Sísansabé aiq pútare atárowe.

⁶ Wehukenínká ayu sotápéq uqmaréhnserah ínéga Sísa néhweh teiátáuge. Mó anínká wání sotápéq tuinkeheéna ubenah kíqmaréhnserah Ápóroga inehe íwáhnoruraire. Manikánka sotápéqté ménsáméhnsánsabé kiro atéhnserah wega itensabé, Ai q pútare ainteq néne sánsá sehgióro aitáráire.

⁷ Íné ayu uqmatau anínseq ubenah kíqmaréh anínseqsabé íre iwíáh iwíáh aitáhro. Írakaumo. Peh morá kiro atéh aní Manikánsabe iwíáh iwíáh atáhro.

⁸ Ayu uqmaréh ánínseq ubenah kíqmaréh ánínseqka monseráhnue arambehrióye. Manikánka sene arambehri agehgamarena ápeq nárinkéhe.

⁹ Itewe Manikáne so tahnsa móe. Ínéreq Ápóroreq moráráq Manikáne arambehriúya anité úye.

Nah peyabe pabeqme ehwéhne.

Itewe Manikáne nah tahnsa móe.

¹⁰ Íné Manikáne nah pe ani míankeheéna séhréh aintena omaq intáráire. Minayabe nah pe sansa tagariéh aní tahnsanéna nahwiahnsanse pearógana abogéh tagariéh ánínká abogéhire. Mi arámbéhrí Manikáne arambehri puaq ite mi arámbéhrí mirao ke tábúsoqme arambehrioro.

¹¹ Manikáne arambehriwe nah pe arámbéhrí tahnsane. Manikánka Sísá Karáhéwé nahwiahnsansee úwe. Mó aní nahwiahnsanse íre míahrahirana Sísá webataq awehrare.

¹² Manikáne arambehrio kegá abogéhotaq íre monseráh arámbéhríowe. Wehukega pearáh náneqme itene arambehri tahnsáne. Kawerue arambehrio kegá kóraraté pearáhwara mó kegá págege moné tahnsa náneqtaté pearáhwara mó kegá kaweq ebáhtaté pearáhwara mó kegá awankátate pearáhwara mó kegá onerate pearáhwara mó kegá námúqtate pearáhwe.

¹³ Sísá tuinagake Manikánka ehweh aritahnaraq kaweq arámbéhríowamo éna mó aniné arambehri mó aniné arambehriue agehmarena íre kaweq arámbéhrí moke kekiruankéhe. Kekiruahnaraqmé uworapeqté náneq moke taginserah íre kaweq arámbéhrí moke taginawire.

¹⁴ Sano ebáh íre tagia peh kagainserah kaweq arámbéhrí aniné arambehri íre toráh agia peh kagainawire. Wene arambehri íre toráh agia peh kahnaraq mi arámbéhríyábé ápeq meyanæ. Mó aniné arambehri moke tagínaraqmé mí anímé ápeq íre meyanæ.

¹⁵ Ápeq íre meyéh anímé nahperehrabeqte aní tahnsane. Wehukéniné nah irarehtaq mó anínká mi aní nahupeqte koweqme máhpeq atahnana wene nahnkakaq wene ménsámehnsánkakaq moke taginawire. Mína inserah Sísansabé aiq pútare atéh ánínká íre ábéreh arámbéhrínaraq Manikánka we íópeq tumeiranae. Peh morá wene arambehri moke tagína puana ápeq íre meyanæ.

Itene inonka Manikáne nahne i ehwehne.

¹⁶ Manikáne Awanka itene irupipeq mía míai puaq itewe Manikáne nah moe. Minayabe aiq ahtebaho?

¹⁷ Itene inonka Manikáne nah mire. Wega, Néne nahne éna we mía míairabeq ahabábáq íre kéhre. Minayabe wene nah ahabáratéh anímé kamah awinawire.

Itega peh wehuke síwíq pankerého i ehwéhne.

¹⁸ Itene irupipeqté péhé éhwéhnká iteite péhe éhwéh nuwíyého. Peh morá mah marákóipéqté sánsá ahtebéh anínká iwíáhéna, Íné anotah ahtébiá aní múge iwíáhínaraq íre kawerire. Wehukénínká iwíáhéna, Íné íre ahtebia aní múge iwíáhínaraq mókake ahtebia aní úkorahire.

¹⁹ Aneqsabé mira iwíáhinkehbo? Manikánka mah marákóipéqté áhtébiá iwíáhyábé múguwahgu iwíáh wíre arítéhre. Minayabe ahtebia keyábéwé wene ehwehnka mahraréna,

Táhmáro kegá mó ke ahabárarite sansansabé iwíáhéra mó ahabábáq sánsá mó ahabábáq sánsá miraonehe iwíáhowe. Iwíáhowana Manikánka peh áwé tagehrana seyene ahabábáq sansanká seye saiqnaríéhre íre. (*Jop 5.13*)

²⁰ Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Itene Wahnahnka ahtebia kéné iwíáh aiq tagehre.

Sega miraoneheqmúne iwíáh aiq tagehre.

Tagéna abehq iwíáhe arítéhrrara íre miraorahowe ire.

(Buk Song 94.11)

²¹ Abehq iwíáh arítéhnsábé wehukega miraoraho arámbéhriyábé íre iwíáh iwíáhoró. Manikánka séhréh aitéhnsábé ite moke wega í náneq matíáhwe.

²² Íné Porareq Ápóroreq Pítareqka ite séhréh aitaneehéq míone. Manikánka moke mah marákó marákó náiena itene oga mé tanahráqkákáq itene puké tanahráqkákáq omaq itéhre. Manikánka séhréh aitanieéna amahnága kéh náneqkákáq mókake kahna naneqkákáq matíáhro aitéhre.

²³ Ite Sísa Karáhé kahnáh míáhwana we Maniká Iteribone ahninkáwá míéhre.

4

Maniká wewega wene arambehri anímáí aghmarena sainsue ehwéhne.

¹ Itensabé iwíáhirataq, Ite Sísa Karáhéne arambehri miraúna kee iwíáhoró. Ite Manikáne kopípéqté éhwéh wahnahnúne iwíáhoró.

² Kaweq arámbéhrió kegá se arambehri arítéh aniné ehweh kawerue sehgiówe.

³ Íné kaweq arámbéhriú aní míogamo. Itereq mó kereqka néne arambehri iwíáhue tagéq tenírataq nirupipeq íre iwíáh kikirinie. Mó kegá néne arampehriyabé koti irataq nirupipeq íre iwíáh kikirinie. Íné moq inéne arambehri íre agehgaqme tagaríóge.

⁴ Ínéga arambehriurataq áhwára áhwára arámbéhriuraume íre niahrreraq kéhre. Íre niahrreraq kéhnsábé peh kawerue arambehriuraugamo? Árahuraugamo? Íre inéga iwíáhunka peh morá Manikánka agehgaqme sainuwankéhe.

⁵ Amahnága íre ehweh arite tanahráq púaq mó kené arambehri aghmareq ehweh arítého. Sísa itene Wahnahnka tuinagake moke sunkíkírirabeq kopéqsúáh náneqkákáq itene irupipeqté iwíáhákáq wene téhrehrebeq marah-nana ábóraraginae. Mi tanahráq Manikánka mah kehiná kéhíná aghmarena sainsuankéhe.

Anotah anímáí múne iwíáhiyeho i ehwéhne.

⁶ Néne iyahnabo anímáíno, Manikáne sansá ahtebageheéna inéreq Ápóroreqsabé teiewóge. Ite anitéyábé iwíáhéq Manikáne púkuga irarinserah tábúsoqme sehgióro. Manikáne anitéyábé peh morá ánínsábé iwíáh iwíáh ateq mó aní peh áwé tagahwe. Íre kawerowe. Manikáne ehweh anterúéhboq mina tahnsa íre oro.

⁷ Ite anotah anímáí múne iwíáhoo? Manikánka íre náíátáitaq tahirímé ite peh tabonahéq mareqmareq ke míáh iripo? Manikánka aiq náiena séhréh aítaráinsabé aneqsabé ite itensabé iwíáh iwíáhoo?

⁸ Itewe, Manikáne sansá aiq moke ahtebóne iwíáhowe. Itega iné, Pora kiotaikéq anotah anímáí múne iwíáhoo? Itega aiq pútaq ahtebahtaq tahirí inéga moq iwíáh iwíáhu irino.

⁹ Íné iwíáhume Manikánka ite, wega eqmaro keyabé, Moke mó ke ebeq nogirara ite sinehe sigehe ire. Wehukega wehukení subiq suaneheraotaq áhnte kegá taganeheéra sewe. Ite eqmaro kewe mina subiq suaneherao wehukení tahnsa múne. Íre peh wehukega ite iwahnkanowara íópeqté kéreqka moq iuwahnkanowe.

¹⁰ Ite eqmaro kega Sísa Karáhéne arambehri miraúnayabé áhnte tagah kegá iwiréh aitera múguwahgu mareqmareq ke wóe aítáhwe. Itega iwíáhéq, Sísa

Karáhéne sansá aiq ahtebóne éq págege animárí míone éq mó kegá itensabé iwíáh iwíáh aitáhwe ewe.

¹¹ Ite eqmaro ke menahnkákáq amahnágaákáq irupibiire. Tahbobóire. Itene korósi peh subankire. Mó kegá ite subiq máráhwáq íre nahnkakaq ké wéq ahtapeq áhnte nogune.

¹² Itene iyahnkaratáté págegeue arambehriúne. Mó kegá ite íre kaweq ehwéh aitáhtáq itega kaweq ehwéh ayahqme teriune. Mó kegá íwíoqnahtaq peh míone.

¹³ Mó kegá ite íéhruruotaq se insahwé aritone. Mó kegá ite eqmaro keyabé, Ite atutu tahnsanéq abehq ké wóe aitáhwe.

Poraga, Ínéga iwíáhue mira aruqaruru serahnoro i ehwéhne.

¹⁴ Iyehitankeheéna mah ehwéh sehiranue teiugo? Írakaumo. Itensabé nirutaboiru anímárí míáh púana kaweq iwíáhigeheéna mah ehwéh sehiranue teiúge.

¹⁵ Peh íregáritaq ke 10 táhúséni (10,000) iwáhnoro ke míáhtáq tahirí íre áhnte itéríbóréh míáh iripo? Írakaumo. Téh koreiátáu anímé peh morá ínébatare. Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare atárótaq we éhweh ínébataq teiátáunsabé iteribo úkuraage.

¹⁶ Iteribo úkuraunsabé ínégá iwíáhue mira aruqaruru serahnoro éna tei teinuge.

¹⁷ Ínéga mira aruqaruru serahnigeheéna Tímóti iteba eqmaq áúwóge. Tímótiwe Sísa itene Wahnahne aninéna wene sánsá kawerue sehgiéna nirutaboiru aninéna nénahni tahnsa míéhre. Sísa Karáhéne sansámé mó ke suwahpeq mó ke suwahperue momiwíuriáhtáq síwáhno aruqaruruge. Mi sansá iáhreraq itena iwáhnorinkeheéna Tímóti iteba eqmaq áúwóge.

¹⁸ Táhmaro itega píribahriéq, Poraga iteba íre sinkehe iwíáhowe.

¹⁹ Itene anotah Wahnáhnká kowe aintahnaraq iteba apubúue kinie. Konaraq píribahri kené ehweh anetaníbo éna sene sánsá págege sansápómo éna taganie.

²⁰ Manikánka wahnah wahnahnirabeqte sánsámé íre peh ehwehne. Mi sansámé págege aitahráhi sansá míre.

²¹ Iteba konaraq abowágá wene ani kamah awínserahne págegeue kininkono? Iteba konaraq nirutaboírue pehwehrue kininkono? Aneq sansánue kininkono? Teniéro.

5

Wenabone ahre abarii ehwéhne.

¹ Ite míáhrabeqte ánínká anotah íre kaweq ahbabárire uro ehwéh írátáuge. Mi ahbábáqmé ahkaragára sansanéna anotah oríráne. Wehukega íre mirao sansá mi anínká mirauraire. Wenabone ahre abariuraire urowe.

² Itewe anotah ke úne iwíáhéq mó ke kiotaikúne iwíáhoo? Aneqsabé itene irupipeq íre umehiro? Iyehitáhnaq mi ahbábáq ání móbeq kaqsúáhro.

³ Íné iteba míótaq tahirí itene iuranabiahtapeq mi ahbábáq ání ehweh ató irino. Ninonka mahtaq míógana peh morá néniwa iteba míéhnsábé mi anínsábé aiq ehweh atóge.

⁴ Itega momiwíéq Sísa áwíq áhrabirataq néniwa moq míanae.

Itene Wahnah Sísa págege aitahnaq

⁵ mi anínsábé ehweh atanéhe. Ahbabáq aniné anonka kamah awinkéhbog owainawapa kaqsúáhro. Itega miraonaraq wega iwíáhue wene ahbabáq suahnaraqmé Sísa itene Wahnah tuina tanáhráq íre kamah awinkéhe.

Ahbabáq ani móbeq kaqsúáhro i ehwéhne.

⁶ Ite anotah ke úne irareme íre kawerowe. Ite miáhtáq anotah ahbabáq áni miéh mino. Páréti agíéh ánínká pehgáriq muoráhi naneq marahnaraq moke páréti mugue anotah úkinae. Mina inserah ite miáhrabeq ahbabáq íúgi ínehoéq mi ahbabáq áni kaqsúáhro.

⁷ Muoráhi naneq páráwahipéq íre kahnaraqmé páráwah peh kanae. Íre muinae. Minayabe naho muoráhi naneq súáhro. Ite o paréti íre muoráhi paréti tahnsa míagehboq ahbabáq ani kaqsúáhro. Kaqsúéh rataqmé wene ahbabáqka ite íre íúgi ínaq peh kaweqtaq míagehe. Sótaikú iahreraq ko tánáhráq sokah sokahéra* sipisípiq áráh q subiq márónserah Sísa Karáhé subiq súówe.

⁸ Iwíáh íwíáhé tanahráqsábé sokah sokahonehe. Sokah sokahéra Asiu kegá sene nahtapeqté nahonáh muoráhi naneq súónserah ite Sísa tagariona animárínká itene ahbabáqkakaq moke íroke sansánkákáq suaneheqmúne. Wehukega o paréti íre muoráhi naneq kéh páréti tírúnserah itega peh tábúseréh sánsámé aiq pútaq sansámé sehgoneheqmúne.

⁹ Mó animáríné ahre abari aruqaruro kereq íre mía míaoro éna sehiranue teiewóge.

¹⁰ Moke ahbabáq ké sueq móbeq miáhro íre uge. Se mah marákóipéqté kéera mó kené ahre weh abariéra mó kené ménsámehnsá meyanehéera subiqme sabiwíáhwe. Sega Manikánsabe íre iwíáh íwíáhia peh mó naneqsabé iwíáh íwíáh aruqarurowe. Itega moke mina tahnsa ké súáhtáq tahirímé mah marákóráq íre miáhraho írino.

¹¹ Peh morá, Ite Sísa tagarione e kegá ahbabáriransabé sehiranue teiewóge. Mó kené ahre weh abariome, mó kené ménsámehnsánsabe aigará pabekime, Manikánsabe íre iwíáh íwíáhia peh mó naneqsabé iwíáh íwíáh atáhmé, mó keyábé péhe éhwéh aritewé, píah néra múguwahgu aruqarurome, aebówé mina tahnsano ke sueq móbeq miáhro. Ite Sísa tagarione e kegá mina tahnsa áhbabárirataq moráráq táhutahuriyehboq móbeq miáhro.

¹² Sísa íre tagariáh keyábé ehweh aritanínkono? Ahqáho. Írakaumo. Minawé íre néne arambehri wire. Sísa tagariáh ké ite momiwíuríáh kegá ahbabárirataq ehweh ariteyabe iteitene arambehri wire.

¹³ Sísa íre tagariáh keyábé ehweh aritewé peh Maniká wewene arambehri wire. Ahbabáq aninsábé Manikáne ehwehnka mahraréna, Ite miáhrabeqte ahbabáq aruqaruri aní kaqsúáhro íre. (Lo 13.5, 17.7, 21.21, 22.21-24)

6

Sísa tagariáh ké koti arítéhneho i ehwéhne.

¹ Sísa tagariéh ánínká miráinayabé arega abiahnsa atéhnaqmé anerinabo? Sísa íre tagariéh wáhnáh ánípá meqme móate koti atéhneho. Minawé ayehiteh sansáne. Peh Sísa tagariáh kébá meqme kure koti ato.

² Mókakewe itega Sísa tagariáh kegá mah kehiná kéhínáné sánsánsabé iwíáhue tagéq sararaneheqmúne. Minawé aiq ahtebaho? Itega mókake mah kehiná kéhíná ehweh arítáhnayabé amahnága aneqsabé pehgáriq ahbabáq náneq íre kaweraritahráho?

³ Mókake itega íopeqté kéné sánsá moq saraqmaráhnawe íre ahtebaho? Minawé anotah arámbéhríe. Amahnága ahbabáq naneq kaweraritewé pehgáriq arámbéhríe.

⁴ Minayabe ite Sísa tagariáh kegá koti ehwéh kahnaraq Sísa íre tagariáh kegá kaweraitagehéq aneqsabé seba pokoo?

* 5:7: Kisim Bek 12.3-21, 13.6-7 tagáhno.

⁵ Seba pokonsabé aneqsabé íre iyehitehro? Ite Sísa tagariáh ké miáhrabeq ahtebia ánimé mi arámbéhrí miraorahi aní miéh mino?

⁶ Sísa tagariéh áninká mó Sísa tagariéh aní ehweh atankeheéna Sísa íre tagariáh kégá tagahtaq meqmena móátéhmé íre kaweq sansáne.

⁷ Sísa íre tagariáh ké miáhrabeq itega Sísa tagariáh keyábé ehweh aritéhrame ahababáq sansanéq Sísa Karáhéne sansa íre sehgiowe. Sísa tagariáh kégá ite ahababáraitéhrataqmé itega túbáh agirataqmé íre ahababárowe. Minayabe túbáh agina sansánká ehweh atahna sansá kiotaikire. Sísa tagariáh kégá arene ménsámehnsá aebóináraqmé arega túbáh aginawe mi sansánká ehweh atahna sansá kiotaikire.

⁸ Kiotaikiraq peh itewe íre túbáh agowe. Írakaumo. Íre túbáh agia peh mó Sísa tagariáh ké ahababáriteq sene ménsámehnsá aebóowe.

⁹ Ahababáq kega Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre awaq miáhmé aiq ahtebah mino. Péhe éhwéhnká itene irupipeq péhe nuwíyéhboq íráhro. Ahrari mahbi abario kewé, Manikánsabe íre iwiáh íwiáhia peh mó naneqsabé iwiáh íwiáh atáh kéwé, mó aniné ahre weh abario kewé, wehga áwáhu weh sobaruqnahbaruro kewé Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre awaq mianeherawoe.

¹⁰ Aebó kéwé, mó kené ménsámehnsánsabe sigará pabeki kewé, píah néra múguwahgu aruqaruro kewé, mó keyábé péhe éhwéh arítáh kéwé, mó kené ménsámehnsá pehipi meyáh kéwé, mina tahnsa áhbábáq aruqaruro kewé Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre awaq mianeherawoe.

¹¹ Menahmé ite táhmaro mina tahnsa ké míarowe. Míarowana Manikánka ite pabeq paberaitena, Néne animarí miáhwe aitaráire. Itega itene Wahnah Sísa Karáhénsabe aiq pútare atárotaq Manikáne Awanka itene ahababáq kaqiuwena itene irupipeq kawerairáitaq Manikánka itensabé, Kaweqtaq miáhwe aitaráire.

Itene inonkame Manikáne Awane nah puaq mó kené ahre weh abariiyeho i ehwéhne.

¹² Manikánka íre ahqáho aitarái sansá aiq miraorahuge irareme aiq pútaq iwiáhowe. Peh moke miraorahúna sansánká íre séhréh aitahráhire. Minayabe mó sansánká íné saiqnariéhnehoéna pehwehrue míanie.

¹³ Itega pabeqme ehwéh irareme, Táhutahuqme itene irupipeq iyahbankire nanere éq minayabe Manikánka itene ayahba mirarowe ewe. Itene ayahbame tópah mewe nanere éq minayabe Manikánka tópah kirahno atéhre ewe. Mi ehwéh aiq pútaq ehwéhnirana peh mókake Manikánka táhutahuqkakáq itene inonkankakáq parabaruankéhe. Mina inserah mó kené ahre weh abariigeheéna Manikánka itene inonka miraroo? Írakaumo. Itene inonkame itene Wahnahne anonka mire. Wene sánsá miraigeheéna itene inonka mirarowe.

¹⁴ Maniká págege aní púana itene Wahnah Sísa iriwe oganúq atonserah ite moq iriwe oganúq itankéhe.

¹⁵ Itene inonkataq moke kéh náneqmarí Sísa Karáhéne naneq mire. Minawé aiq ahtebaho? Itene inonkame moke inonkataq kéh náneqme Sípane naneq púaq árahue itene inonka ahababáq ininsó sienéhnkono? Írakaumo. Anotahtaq ahqáho uge.

¹⁶ Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,
Weh ahre peh morá áú tahnsa úkigehe ire.

(Stat 2.14)

Minayabe arega ahababáq ini abariónaga wereq arereqne íú peh morá áú tahnsa úkire. Minawé aiq ahtebaho?

¹⁷ Itene Wahnah Sísa req mía míaonaraq arereq Sísa reqne iwa peh morá áwá tahnsa úkire.

¹⁸ Mó kené ahre weh abarié sansa pehragahro. Ahriahri mi sansánirarabeq móbeq miáhro. Moke mó ahabábáqmé íre wewene anonka ahababáruwiahrahire. Mó kené ahre weh abarii anímé wewene anonka ahababáruwíéhre.

¹⁹ Manikánka Wenawa iteba eqmatairana iteba mía míainsabé amahnága arene anonka wene nah mire. Minawé aiq ahtebaho? Arene anonkame íre arebataq arene wíre. Írakaumo.

²⁰ Insahwé aitanieéna Manikánka anotah apéqtáté paiqmarowe. Ai q paiqmaronsabe itene inonkankakáq Manikánsabe iwíáh íwíáhoró.

7

Poraga wehké sansánsábé irarú ehwehne.

¹ Itega sehiranue kasenuro ehwéh teiníboq írátíáhro. Ahre íre mera peh miéh ánímé aiq kawerire.

² Íre ahreakáq ánínká mó kené ahre abariínehboq we ahre meyankehe. Ahrari wehkinkehe.

³ Wehne anonkame íre webataq wene anonka mire. Minayabe arene ahrega, Máho ínah íre ahqáho ato. Ahrene anonka moq íre webataq wene anonka mire. Minayabe arenawehqka, Máho ínah íre ahqáho ato.

⁴ Ahrega wewene anonka íre wahnahnire. Írakaumo. Peh wenawehqka wahnahnatéhre. Mina inserah awehkawagá wewene anonka íre wahnahnire. Írakaumo. Peh wene ahrega wahnah atéhre. Minayabe arene ahreyabé arenawehqsabe íre ahqáho ato.

⁵ Ite weh ahre morá iwíáhéta kawerue púreroyehe iwíáhéta awehriéta peh míayehe irataqmé aiq kawerire. Púrerira tanáhráq parabagínaraq mó íre ahqáho ato. Owainawanka mó aní abarié iwíáh atehnehboq íre ahqáho ato.

⁶ Ahre meyo éhwéh íre teiúge. Ahreyabé awina anínká iwíáhue meyankehe. Séhréh aiteyabe mah ehwéh teiúge.

⁷ Moke mó ke íné tahnsanue míáhtáq tahirí aiq kaweri irino. Peh Manikánka ahre meweyabe mó aní mó iwíáh atena mó aní mó iwíáh atena aruqarurire.

Íre túbáh agorahotaq ahre meyáhro i ehwéhne.

⁸ Mahbigaunseq ahrarigaunseq kéweinínsónseqsabé mahraruge. Íné íre ahreakáq aní múge. Ite íné tahnsa míéh rataqmé aiq kawerire.

⁹ Ite íre peh míahrahirataqmé ahre weh meyáhro. Mahbiga, Ahreyabé níre irana ahrariga, Weh kéreyabe níre ire. Mó kené ahre weh abariiyehboq arerene ahre weh airaiq meyáhro.

Arenawehq auwéhneho i ehwéhne.

¹⁰ Ahreakáq wehakaq keyábé mahraruge. Ánáhkawagá awehkawa íre auwo atóge. Mahnawé íre ínénéne ehwehne. Írakaumo. Itene Wahnahnka aiq irarire.

¹¹ Ánáhkawagá wenawehq auwahnaraq mó wehkínehboq peh míankehe. Áúwátái wehbá kouwekue insahwé atahnaraq aiq kawerire. Awehkawagá wene ahre airaiq áúwéhneho.

Nánuwehq kéranie ínaraq awehkawagá áúwéhneho i ehwéhne.

¹² Mó keyábé peh ínénéne iwíáhu ehwéh teinie. Íre itene Wahnahnka tení éhwéh peh ínénéga iwíáhéna mahraruge. Awehkawawé Sísa tagaríéh ánínirana ánáhkawa Sísa íre tagaríéh ínínká, Nánuwehq kéranie ínaraq awehkawagá áúwéhneho.

¹³ Ánáhkawa Sísa tagaríéh ínínirana awehkawa Sísa íre tagaríéh wéhgá, Néne ahrereq míanie ínaraq ánáhkawagá áúwéhneho.

¹⁴ Ánáhkawagá Sísane sánsá sehgieyabe Sísa íre tagaríéh áwéhkawágá wene ahre íre auwena wene sánsá tagéna kaweqtaq míahrahire. Awehkawagá Sísane sánsá sehgieyabe Sísa íre tagaríéh ánáhkawágá wene weh íre auwena wene sánsá tagéna kaweqtaq míahrahire. Minayabe arene ahrega, Arereq míanie ínaraq áúwéhneho. Arenawehqka arereq míanie ínaraq áúwéhneho. Íre áúwéhrataq itene animárí moq kaweqtaq míahrahowe. Kaweqtaq míahrahi ehwéh péhe éhwéh tahirímé itene animárí Sísa íre tagaríáh ké míáh írino.

¹⁵ Wehgabópoq ahregabópoq Sísa íre tagaríéh ánínéna wensabé nuwahriehre éna pokinie ínaraqmé peh áwé tagahro. Manikánka itensabé, Pehwehrue míáhro aitéhnsábé itene iru ukiq itankeheéq mi anínká pokinie ínaraqmé peh áwé tagehrataqmé aiq kawerinae.

¹⁶ Arenawehqka arereq míéhnsábé mókake wega Sísane sánsá sehginabirapómo. Arega íre tagariahne. Arene ahrega arereq míéhnsábé mókake wega Sísane sánsá sehginabirapómo. Arega íre tagariahne.

Manikánka ite saraq íátái arámbéhrí sehgióro i ehwéhne.

¹⁷ Maniká itene Wahnahnka ite omaq itena wene arambehri saraq íátáire. Saraq íátái arámbéhrí kawerue sehgióro. Sísa tagaríáh ké íwáhnorutaq mah ehwéh tei teinuge.

¹⁸ Manikánka are íre áhraburai tanáhráq mó kegá arene áú amurúrutonsabé ayehitéhnehboq anetaníbo íwíáhúno. Manikánka are áhraburaitaq arene áú íre amurúrutonsabé amahnága mi sansánsábé arutaboirinehboq pehragáhno.

¹⁹ Arene áú amurúrutonsabé peh abehq míre. Anetaníbo íwíáhúno. Arene áú íre amurúrutonsabéákáq anetaníbo íwíáhúno. Peh Manikánka sehgióro ú ehweh sehgiónsábé anotah sansá míre.

²⁰ Manikánka áhraburaitaq miraurona arámbéhrí miraúno.

²¹ Manikánka áhraburaitaq mó aniné arambehriga are saiqnariarairo? Minayabe iwíáh kikirineho. Arene marakóipeqté wáhnáhnká saraq auwena pokúno atahnaraq pokinkehe.

²² Maniká itene Wahnahnka are áhraburai tanáhráq mó aniné arambehriga are saiqnariarairana Sísa itene Wahnahnka arene ahbabáq kaqauwátáinsabé wega saraq áúwéh ání tahnsa míahne.

Wega áhraburaitaq pehipi míaronana Sísa Karáhéne arambehriga amahnága are aiq saiqnariéhre.

²³ Wene animárí míageheéna Sísa anotah apéqtaté paiqmarowe. Paiqmaronsabe peh wehuke suwahbeh sansá miraiiyeho. Peh Maniká awahbeh sansá miraoro.

²⁴ Néne iyahnabo animáríno, Manikánka ite íáhraburaitaq mirauro arámbéhrí miraéq Maniká Iteriboreq mía míaoro.

Poraga mahbigaunseq ahrarigaunseqsabé teriu ehwéhne.

²⁵ Mahbigaunseq ahrarigaunseqsabé mahraruge. Itene Wahnahnka mah ehwéh terio íre tenírana peh ínénéga aiq pútaq ehwéhnéna iwíáhue teiúge. Wegá íné séhréh aintéhrana wene arambehri mira aruqaruruge. Minayabe néne ehweh íráhro.

²⁶ Íre kaweq sunúq áhníbórá sinainsabé ahre meyaníe iwíáh, wehkinie iwíáh súáhro. Mi iwíáh súéhrataqmé aiq kawerire iwíáhuge.

²⁷ Ahreakáq míéhnaqmé áúwéhneho. Íre ahreakáq míéhnaqmé ahre meyaníe iwíáhineho.

28 Arega ahre meyéhnaq minawé íre ahbabáriniewóne. Arega wehkinaraq minawé íre ahbabáriniewóne. Ahre meyéhra kegá mah marákóráq mé tanahráq sirupipeq umeh aginawire. Itene irupipeq umeh agínehoéna teiúge.

29 Néne iyahnabo anímáрино, mah marákóipéq mé tanahráq aiq parabaginaire. Sísa tuina tanáhráq áhníbórá sinaire. Minayabe ahre mero keo, íre ahreakáq ké tahnsa míáthro.

30 Ibisah keo, íre ibisah ke tahnsa míáthro. Iru eyoyóo keo, iru íre eyoyóo ke tahnsa míáthro. Ménsámehnsá paiqmaq paiqmaro keo, íre ménsámehnsánkakaq ké tahnsa míáthro.

31 Mah marákóipéqté sánsá parabaginaire puaq áhnte mensáméhnsánkákáq kéo, itene ménsámehnsánsabe irutaboiriyeo.

Iwíáh kikiriyeho i ehwéhne.

32 Ite iwíáh kikiriyeho éna mah ehwéh teiúge. Íre ahre merai ánínká Maniká wene Wahnahne arambehri kawerue sehgieyabe iwíáhire.

33 Wene ahrega kaweróne atankeheéna ahre merai anínká mah marákóipéqté náneqsabé iwíáh íwíáhire.

34 Minayabe we mó iwíáh mó iwíáhire. Sísa tagariéh áhrárigá iwíáhéna, Néne ninonkakakaq néniwankakaqmé kaweqtaq míanieéna Maniká áwúge éna Maniká wene Wahnahne arambehriyabé iwíáh íwíáhire. Wenawehqka kaweróne atankeheéna wehakaq ínínká mah marákóipéqté náneqsabé iwíáhire.

35 Págege sansánká saiqnariankeheéna íre teiúge. Írakaumo. Peh séhréh aitanieéna mah ehwéh sehiranue teiúge. Maniká itene Wahnahnsabé webataq iwíáh íwíáh ateq wene sánsá kawerue sehgiegeheéna sehiranue teiúge.

Wene ahre araríyábé éhwéhne.

36 Wene ahre araríyábé arutaboirena abariinie iwíáh aruqaruri anímé ahbabáratehnehboq airaiq meyankehe. Wegá airaiq meyanawe íre ahbabárinae.

37 Wewene anonkataq kawerue wahnahnorahi mahbígá, Ahre íre meyanie iwíáhínaq aiq kawerire.

38 Wene ahre ararí meyéh anímé kawerire. Ahre íre meyéh anímé anotah kawerire.

39 Wenawehq oga míahnaraqmé mi inínká awehkawareq mía míaiagehe. Sísa tagariéh íníné awehkawa pukínaq we mó Sísa tagariéh aní kérankéhe.

40 We mó Sísa tagariéh aní kérahnaraqmé aiq kawerire. We peh kéweiní míahnaraqmé anotah kawerire. Mahnawé ínénéga iwíáhuge. Manikáne Awanka mah iwíáh aintehrámó. Wegá mah iwíáh aintéhre iwíáhuge.

8

Poraga titirue nárie naneqsabé irarú ehwehne.

1 Péhepehe maníkánsábé titiro naneq nanehnkono éq ínénsabe kasenurowe. Mó aní mó anínkáue minayabe íné aiq ahtebóge eme aiq pútaq ehwéhnowe. Aiq ahteboge iwíáhome saiyo sansane. Peh morá mó anínsábé irutaboírúnaga séhréh aitahtáhi sansáne.

2 Íné moke ahteboge iwíáhi anínká íre anotahtaq ahtebehrana wene ahtebé sansa íre awehrare.

3 Maníkánsabe arutaboiri anímé Manikánka we tagariéhre.

4 Péhepehe maníkánsábé titiro naneq nanehnkono ue kasenuronsabé teiúge. Ite tagarionawe péhepehe manikámé íre aiq pútaq nanere. Peh abehq pikísáh tahnsane. Íre áhnte manikámári míáhwe. Írakaumo. Ite tagarionawe Manikámé peh morá anínéna webataq Maniká míre.

⁵ Mó kegá mahraréra, Íopeqkákáq mah marákó marákóípeqkákáq áhnte manikámárinseq wahnah anímárinseq míáhwe ewe. Ite tagarionawe mi ehwéhme íre aiq pútaq ehwéhne.

⁶ Maniká Iteribo peh morá ánínéna webataq Maniká míre. We moke mirarena wene animárimíageheéna ite moq mirarowe. Sísá Karáhéwé we peh morá ánínéna itene Wahnah mire. We moke mirarowaq amahnága séhréh aitéhnsábé oga míone.

⁷ Mó kegá Maniká éhweh íre ahtebahwe. Segá Sísá íre tagariarotaq péhepehe manikáne sánsá aiq sehgirowe. Ai q sehgirowsabé amahnága mi naneqsabé titiro tahutáhúqmé íre nah nanere éra áhwára áhwára iwíáhowe. Mina tahnsa iwíáho kegá mi tahutáhúq nehrtaq, Mi tahutáhúqká ite ahababáraitéhe iwíáhowe.

⁸ Itega táhutahuq nahnayabé Manikánka kaweritankéhbo? Írakaumo. Wega awehrio keyábé íre ehweh arítéhe. Nah keyábé kawerowe íre arítéhe.

⁹ Ite iuwahbeh tahutáhúq naneheqmúne irataqmé áhwára áhwára iwíáho kegá ite tagéra ahababáriyeho. Itega nehrtaq mó ke ahababáriyehboq kawerurero.

¹⁰ Are ahtebáhna anínká péhepehe manikánsábé arótu nahtápéq míéhnaq titiro tahutáhúq nehnnana áhwára áhwára iwíáhi anínká are tagéna íné moq nanie iwíáhinabomo.

¹¹ Wega aiq pútaq sansá peh ákáhtaq ahtebéhnsabé náhnaraq wene arupipeq íre kaweraginae. Are ahtebia anínká miraónaga mina áhwára áhwára iwíáhi aní anotahtaq íre kaweratanæ. Sísá Karáhéga mi aniné ahababáqsabeákáq pukúwe.

¹² Áhwára áhwára iwíáhi aní ahababáratáhna puah Sísá Karáhé moq ahababáq atahne.

¹³ Ínéga nahnayabé mó Sísá tagariéh anínká íné tagéna ahababárinaraq mina íre kawerinae. Minayabe mó Sísá tagariéh aní ahababáq atéhnehoéna mi tahutáhúq ahriahri awehrinie.

9

Poraga wene arambehriyabé móne íre meyonsabe iwíáh iwíáhú ehwehne.

¹ Itega néne sansa aiq tagariáhwe. Mó naneqka íné íre saiqnaríéhre. Írakaumo. Wene arambehri mirainkeheéna Manikánka eqmaq núwátái mino. Sísá itene Wahnah aiq tagarau mino. Sísá itene Wahnah éhweh teiátáutaq wensabé aiq pútare atáro mino.

² Mó kegá iwíáhome, Manikánka íné íre eqmaq áúwátáire iwíáhowe. Peh itene Wahnah éhweh teiátáugaq aiq pútare atáronsabé ite tagariáhmé Manikánka íné eqmaq núwátáire.

³ Mó kegá ehweh aintéhrtaq mahrarinie.

⁴ Manikáne arambehri miraunsabé wehukega íné kirabo aintáhmé íre kaweq sansápo? Írakaumo. Kaweq sansáne.

⁵ Manikáne arambehri miraoneheéra Sísá ábáqmarinseq Pítareq mó eqmaro kereqka ahtapeq nogótáq sene ahreronká se kériráhwe. Ínéga moq mi sansá mirautaq tahirimé kaweq sansáne iwíáho irino.

⁶ Mó kegá Manikáne arambehri miraome pehipi kiraboowe. Peh morá ínéreq Páhnábásareqka itene tópah paiqmarayeheéta arambehriúye.

⁷ Sene kíápéténine arambehri miraoneheéra sóntía kegá ahtapeq nogótáq íre seyene móneraté peh wahba monératé tópah paiqmaq paiqmaro mino. So uqmatai anínká táhutahuq nera kéhtáq mewe naruq naruri mino. Sipisípiq wahnahni anínká mi kané náhnano naruq naruri mino.

Ite séhréh aitera íwáhnoro ke kirabooro i ehwéhne.

⁸ Ínéga peh wehukene sansá iwíáhéna mi ehwéh mirarire iwíáhiyeho. Írakaumo. Naho Manikánka Mósisi iwíáh atowana wega minayabe sehiranue mahraréna,

⁹ Káhoga arambehriitaq wene áwéhipeq náhgáq táhrareho. Mi kanká arambehrii puana arupibiínaraqmé pehipi táhutahurinkehe úwe. (Lo 25.4)

Manikánka peh káhoyabé arutaboíréna mi ehwéh irarúwo? Írakaumo.

¹⁰ Itensabé iwíáhéna irurú mino. Itega mina tahnsanigeheéna irarúwe.

Sonsoréh ánínká, Mókake sotápéqté táhútáhúq mewe nanieéna arambehriire. Wereq we séhréh atéh ánínseqka nayeherawoye.

¹¹ Wehukega ayu uqmarera anehe mi sotápéqté tópáh nahnserah itega Manikáne ehweh tei teinúye. Tei teinúyansabé itene ehweh íráh kégá kirabo aitéhrataqmé kaweq sansánoneheqmóe.

¹² Itega mó ke kirabouro puaq itenkakáq kirabourotaq tahirímé anotahtaq kawerowe urauya irino.

Kirabo aítáhro íre teiátáúye. Iteba pehipi míarauye. Itensabé abiahnsanéq Sísá Karáhéne kaweq ehwéhnsábé anetaníbo iwíáhiyeho éta kirabo aítáhro íre teiátáúye.

¹³ Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq arambehrio kegá mibeqté táhútáhúq mewe nahwe. Minawé tagariáh mino. Mitaq titiro tahberaq arambehrio kegá mi naneq pehgáriq mewe nah mino.

¹⁴ Mina inserah Sísá itene Wahnahnka mahraréna, Kaweq ehwéh íráh kégá se síwáhnoro kené sinonka séhréhorahi naneq nárigéhe íre.

¹⁵ Ínéga itene táhutahuq pehipi íre merauge. Mókake íné pehipi kirabo aintageheéna sehiranue teiugo? Írakaumo. Nirupinsabé pukonaraq íre ineh inehinie. Íné ineh inehutaq tahirímé ínéga pehipi íwáhnoru sansánsábé íre iwíáh iwíáhorahu irino. Mó kegá néne iwíáh iwíáhu sansá sabi núwého.

¹⁶ Manikáne kaweq ehwéh tei teinunsabé kaweq aní múge éna iwíáh iwíáhininkono? Írakaumo. Manikánka koreri terinúno aintaráinsabé íné kaweq aní múge ue íre iwíáh iwíáhorahuge. Mi kawéq éhwéh íre teriasa ehiya míótáq tahirímé anotahtaq íre kaweru irino. Kaweq ehwéh teri terinu arámbéhrí íre suaníe.

¹⁷ Ínénéga iwíáhue miraurautaq tahirímé ápeq meyó irino. Íre ínénéga iwíáhurauge. Manikánka koreri terinúno aintaráinsabé pehipi mira aruqaruruge.

¹⁸ Minayabe aneq apéq meyaninkono? Mó teri terino kegá ápeq meyhánserah íre uge. Kaweq ehwéh pehipi tei teinunsabé niru eyoyóue nirutaboírume néne ápeq míre.

Porawe áhnte ke séhréh arítéh áníne i ehwéhne.

¹⁹ Mó kegá íné íre saiqnariáhwe. Áhnte kegá Sísane sánsá sehgigeheéna sene arambehri aní tahnsa míóge.

²⁰ Asiu kegá Sísane ehweh kawerue irera sehgigeheéna seba míarautaq sene sánsánurauge. Mósísiga sehgióro ú ehwehncá íné íre saiqnariéhre. Íre saiqnariéhrra Asiu ke mi ehwéhnsábé iwíáh iwíáho puana seba míarautaq mi ehwéh íre anterutaage. Asiu kegá Sísane ehweh kawerue irera sehgigeheéna mi ehwéh íre anterutaage.

²¹ Nahnsó ke Mósísine ehweh íre sehgió ké wóe. Minayabe nahnsó kereq míarautaq se tahnsá ména íné moq íre sehgirauge. Írakaumo. Manikáne ehweh íre susa Sísá Karáhéne ehweh sehgiúge. Nahnsó kebá míarautaq sega Sísane

ehweh kawerue irera sehgigeheéna Manikáne ehweh íre anteruena peh mi kené sánsánuraue.

²² Sísane sánsá áhwára áhwáraue sehgió kébá míarautaq sega órirane iwíáho sansá pehipi íre anterutaue. Sega Sísane ehweh irera kawerue sehgigeheéna sene órira sansa pehipi íre anterutaue. Mah kehiná kéhiná suwahpeq míarautaq mi sansá miraurauge. Sega Sísansabé aiq pútare atageheéna miraurauge. Manikáne kaweq ehweh sehgigeheéna mi sansá mira aruqaruruge.

²³ Mira aruqarurunsabé Sísansabé aiq pútare atáh kéreq ínéreqne irupipeq eyoyóire.

Kagai apéq náinkeheéq Manikáne sansá tauntahunue sehgioneheqmúne i ehwéhne.

²⁴ Ábáhiro tanahráq áhnte kegá árésísiue peheráhnotaq peh morá kótaiki anínká ápeq meyéhre. Mina inserah Manikánka ápeq náinkeheéq wene sánsá tauntahunue sehgióro.

²⁵ Kótaikoneheqmúne iwíáho kegá sene sinonka págegeinkeheéra túbáh aginie iwíáh suera peh ahriahri tauntahunue arambehri aruqarurowe. Peh kambaréki apéq meyanehéera tauntahunowana Manikánka náina apéqmé peh ahriahri kagainawire.

²⁶ Ínéwé Manikáne sansá íre múguwahguue sehgiúge. Árési kiotaiki anínká íre mibeq tagia móbeq tagéna pehbeheráh pokinserah tauntahunue sehgiúge. Tobehi anínká wene ayahnkara íre mobeq subisa peh tábúsoqme wehukéniné anonka subínserah Sísane arambehri tábúsoqme arambehriuge.

²⁷ Ínéga mó keyábé, Sísane sánsá tauntahunue sehgióro uraunsabé Manikánka íné nuwehnehboq íre túbáh aginie. Peh kaweq sansá tábúsoqme sehginieéna néne ninonka kawerue wahnah wahnahnuge. Néne ninonka págegeinieéna tauntahunue arambehriuge. Ínéga kagai apéq meanieéna tauntahunue arambehriuge.

10

Íre kaweq sunúq sínaraq ite Sísane sánsá súého i ehwéhne.

¹ Naho itene igaqnaréhga Mósísi kérowe. Sega miraunsabé iahreraq kankeheéna teiúge. Sega abatapi nogútaq írábúyá akariuriowe. Sega írábúyá anehe karageheéna Manikánka mi írábúyá omaq atowe. Manikánka iwíáh aritowara sega Káhtore Waní kéréwégue seberaebéq pokuwe. *(Kisim Bek 13.21-22, 14.21-29)*

² Sega írábúyá akariuriotaq nogútaqkákáq Káhtore Waní kéréwégue seberaebéq pokutaqkákáq sega wání meýonserahnéra mitaq nogera Mósísi kéréra wenkahnáh úkuwe.

³ Manikáne Awanka íopeqté tópáh náriuwara ómiga nowe.

⁴ Wega ótaq sansánútaq wání arahno ebahpipéqté súwana náriuwara nowe. Mi ebáhmé Sísá Karáhee. Sega pokutaq mi Ebáhnká sereq moraráq pokuwe.

⁵ Pokúwara Maniká sene sánsánsabé íre awahbó púara abatapi nogútaq puku pukuéra sene sinonka abatapinue mibeq móbeq kowe.

⁶ Sega ahbabárunserah itega miraiyeho éna Manikáne ehwehnka tei teinire. Sega ahbabáq naneqsabé sirutaboiru serahniyeho.

⁷ Táhmaro mi kegá péhepehe manikánsabé iwíáh iwíáh atónserahniyeho. Sega miraunsabé Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ísara kegá tútuue méra táhutahuréra irigéra ábáhréra nahnso kené sansanéra mó kené weh ahre abariuwe ire. *(Kisim Bek 32.6)*

⁸ Segá mó tanáhráq ahababáre áhnte kegá mó kené ahre ahrari abariunsabe Manikánka abiahnsa aritena kamah ariuwara peh íregárita q wehuké 23 táhúséni (23,000) wehuké peh morá wéhékáh pukuwe. Segá mirau serahniyeho. *(Namba 25.1-9)*

⁹ Mó tanáhráq táhmaro Ísara kegá sene wahnahnsabé, Árahono éra wensabé éhruruunsabe Manikánka wehe omaq atowana éhruruu ke pówara pukuwe. Segá éhruruu serahniyeho. *(Namba 21.4-8)*

¹⁰ Mó tanáhráq táhmaroga Manikánsabe abiahnsa atera ehmuníq éhmúníruwana Manikánka íopeqté ánínsabé, Márunsubiq suo atowana mi ke márunsubiq suowe. Segá ahabáru serahniyeho. *(Kisim Bek 16.2)*

¹¹ Manikáne ehwehnka sene ahabábáq teíre. Segá ahabárunserah itega moq miraiyeho éna teíre. Amahnága anehe tanáhráq sinainsabé itega kaweqtaq mía míageheéna teíre.

¹² Íné kaweqtaq ména págegeue iriwe míóge íwíáhóna aníno, inahsubínehboq áwéh panantagínah págegeue iriwe míahno.

¹³ Áhwáre naneqka íre arebataq areba sire. Írakaumo. Mah kehiná kéhínápá sire. Áhwáre naneqka ite íre saiqnariankeheéna Manikánka wene omasa éhwéh ahreraq matawéna ite séhréh aitankéhe. Wegá séhréh aitená kaweq ah sokogi ainkéhe. Wegá ite págegeue míageheéna séhréh aitowana áhwáre naneqka ite íre saiqnarianawire. Ahabábáqka moq ite íre saiqnarianawire.

Owainawansabé titirue nárié náneqme pehragahro i ehwéhne.

¹⁴ Néne iyahnabo anímáríno, péhepehe manikánsabé iwíáh iwíáh ate sansa pehragahro.

¹⁵ Itewe ahte bia ké míáhsabé teiú éhwéhnsabé iwíáhue tagahro.

¹⁶ Sísa itene ahabábáqsabe pukúnsabe iahreraq kéh tánáhráq itega káhpúipéqté wánínsabé meyone. Mewe nahnayabé itene Wahnahnsabé kaweróne ateq Sísa Karáhéne korahq tunsabe itene ahabábáq kaweraitéhre iwíáhúne. Mi tanáhráq itega tópah* keqme nahnayabé Sísa anonka kamahúnsabe itene ahabábáq kaweraitéhre iwíáhúne.

¹⁷ Mira iwíáhéq morá ké tahnsa míone. Itega keqme nóna topáhmé peh morá tópah púaq ite áhnte wehuké méq morá ké tahnsa míone.

¹⁸ Asiu kené sánsánsabé iwíáhoró. Segá tahberapeqté titirue nárié náneq nahta q Manikáne tahbe puara mi tanáhráq segá wensabé aiq púta q iwíáh iwíáh atá hwe.

¹⁹ Teiú éhwéhnsabé aneq iwíáhonehnkono ewo? Péhepehe manikámá rí íre oga míáh náneqmaríne. Mi naneqmarí titirue nárié náneq íre Maniká náwé náneq tahnsáne.

²⁰ Írakaumo. Nahnso kegá titirue nárié náneq Maniká íre náwasa peh owainawamarí náriéwe. Owainawansabé iwíáh iwíáh atéhboq sensabé titirue nárié náneq pehragahro.

²¹ Itene Wahnah pukú tanáhráq iahreraq kéh káhpúipéqté wánínkákáq owainawansabé iwíáh iwíáh atáh káhpúipéqté wánínkákáq moráráq neho. Itene Wahnah pukú tanáhráq iahreraq kéh tópahnkákáq owainawansabé iwíáh iwíáh atáh tópahnkákáq moráráq neho.

²² Mirairata q Sísa itene Wahnahnka, Aneqsabé íné nuweq owainawansabé iwíáh iwíáh atáho éna abiahnsa aitanawire. We anotá h pagégé ání púaq itega we íre kiotaikorahúna mino.

Ahriahri itega Maniká áwíq pankeraneheqmúne i ehwéhne.

* **10:16:** Ká ríki ehwéhme tópahme íre kéhre. Pá réti kéhre.

²³ Mó kegá, Ite moke miraona naneq aiq kawerire ewe. Peh moke miraona naneqka ite kaweqtaq méyabe íre séhréh aitahráhire. Moke miraona naneqka ite Sísá kawerue kéreyabe íre págege aitahráhire.

²⁴ Ite iuwahbeh sansá pehipi miraiyeho. Peh itene iyahnabo séhréh aritahráhi sansánoro.

²⁵ Máhkétirapéqté táhútáhúq paiqmaréhrataq mah tahutáhúq aneq sansánia táhútáhúqpo ue íre kasenoro.†

²⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Moke mah marákó marákóákáq mahta q kéh náneqkakáq itene Wahnahne náneq mire ire. *(Lo 10.14; Buk Song 24.1)*

²⁷ Sísá íre tagariéh ánínká itensabé, Táhutahuronehboq máhoro ínaraqmé ite iuwahbáhnaraq kowe nahro. Wensabé, Mah tahutáhúq eheqtepo ue íre kasenoro. Wega náwí náneq pehipi nahro.

²⁸ Mó anínká itensabé, Mah awáq owainawansabé titirúna naneq náwúge ínaraq íre nahro. Mi awáqkáwé ite íre ahbabáq aitahráhire. Peh ite teí ání ahbabáq atéhboq íre nahro.

²⁹ Itega ahbabáq iwiáhhowe íre iraruge. Írakaumo. Peh teí ánínká, Itega aiq ahbabárowe íwiáhineho.

Mina tahnsa íwiáhi aní íre míahnaraq íné nuwahbeh naneq nahrahuge. Peh móbeq míéh áníné awehrii sansánká íné íre saiqnariahrahí mino.

³⁰ Manikánsabe, Kaweróne atena mi tahutáhúq nahnara tagehra kegá árahue ehweh aintagéhbo?

³¹ Itega tópahnkakáq wánínkakaq nehrataq mó naneq arámbéhrí mirairataq Maniká áwíq pankeraneheéq wensabé iwiáhue kawerue miraoro.

³² Itega miraonka Asiu kereq nahnso kereq Sísá tagariáh kéreq ahbabáq arítéhboq iwiáhue peh kaweq sansánoro.

³³ Ómi mó kegá moke ínéga mirau sansá kaweq sansáne íwiáhigeheéna mirauge. Íné nuwahbeh sansámé íre mira aruqaruruge. Íné tagah ke séhréh aritanieéna sensabé iwiáhéna peh kaweq sansá mirauge. Segá Sísane ehweh irera kawerue sehigigeheéna sensabé iwiáhéna mirauge.

11

¹ Ínéga Sísá Karáhéne sansá sehgiúnserah ite moq néne sansá sehgióro.

Poraga ayahqñonsabe irarú ehwehne.

² Itega íné iahreraq matawéq moke íwáhnorurau ehwéh kawerue sehgió púana itensabé iwiáh íwiáh aitóge.

³ Mó ehwéh kawerue ahtebagehboq írátíáhro. Wehga wene ahre wahnahnirana Sísá Karáhéga moke weh wahnahnirana Maniká Iteriboga Sísá Karáhé wahnahnire.*

⁴ Sísá Karáhé wene Wahnah puana wehga púrerínaraq wene ayahqño íre akari atiankehe. Manikáne Awanka iwiáh atahna ehweh irarínaraq wene ayahqño íre akari atiankehe. Mi tanáhráq wene ayahqño akariaráhnaraq Sísá Karáhé ayehitawinawire.

⁵ Wenawehq wene wahnah puana ahrega púrerínaraq wene ayahqño akari atiankehe. Manikáne Awanka mi ahré iwiáh atahna ehweh irarínaraq wene ayahqño akari atiankehe. Mi tanáhráq wene ayahqño íre akariaráhnaraq

† **10:25:** Mó tanáhráq mó tanáhrárué mó kegá ménkámehnkáne awaq titirue péhepehe maniká náwúwe. Náwera anehe máhkétirapéq mi awáq kobaiqmarówe. Mi awáqsábé Poraga Sísá tagariáh keyábé, íre kasenég pehipi paiqme nahro úwe. * **11:3:** Písini ehwéh wahnahninsabéwé “het” kéhre. Písini ehwéh “het” téhtaré áwáhé kéhre. Mó morá áwáhé itene ehwehme ayahqñone. Mó morá áwáhéwé itene ehwehme wahnahne.

wega wenawehq ayehitawinawire. Mi tanáhráq wene ayahqno íre akariaráh áhréwé ayahra káúqsúéh áhré tahnsane.

⁶ Wene ayahqno íre akariaráhnaraq wene ayahra káúqsuankéhe. Ayahra moke káúqsue sansa ayehiteh sansáne íwíáhirataq ayahra pehragéq ayahqno akariaráhro.

⁷ Manikánka weh mirarotaq wewe tahnsá mirarowara wehga Manikáne anotah awíqkákákq Manikáne págege sansánkákákq sokigiowe. Minayabe wehga púrerínaraq wene ayahqno íre akariinkehe. Manikánka ahre mirarotaq wenawehqne áwíqkakaq wene págege sansánkákákq sokiginieéna akariinkehe.

⁸ Manikánka wehuke mirarotaq wega ahrene ayahnsatate weh miraroo? Írakaumo. Wega wehne ahwígara piruqme ahre mirarowe.

⁹ Manikánka ahreyabé iwíáhéna wehga séhréh atankeheéna miraroo? Írakaumo. Wega wehyabé iwíáhéna ahrega wenawehq séhréh atankeheéna mirarowe.

¹⁰ Ahreronká sensuwehqšone ehweh kawerue sehgiónsábé íopeqté kégá tagagehboq mi inínsónká púrerirataq sene siyahqno akari atiagehe.

¹¹ Manikáne animárimé weh sebataq ahre sebatarue mía míao sansámé Maniká íre awahbeh sansáne. Írakaumo. Ahrega wenawehq séhréh atahnana wehga moq wene ahre séhréh ato aitéhre.

¹² Téhwe Manikánka wehne ahwígara mewe ahre mirarowara amahnága ahreronká ani maqmaq maqmarowara áhnte weh míáhwe. Manikánka moke kéh náneq áhwárowe.

¹³ Ahrega wene ayahqno íre akaria Manikánsabe pehipi púrerínaraqmé kaweq sansápo? Iteitega mi sansámé iwíáhue tagahro.

¹⁴ Weh íre wahto ayáhrá kahnaraq minaga we ayehitanae. Itene sánsánká minayabe aiq sokigi aí mino.

¹⁵ Ahrene íre wahto ayáhrá kahnaraqmé wene ayahrame wene awahriq nanere. Wene ayahqno akariinkeheéna Manikánka ayahra áwíre.

¹⁶ Ayahqno akariare ehwéhnsábé suwahrieh keyábé mó íre teriníe. Mó sansá írakaunire. Itereq mó Sísa tagaríah kéreqsabé peh morá mahna teiú sánsá kéhre.

Kórina kegá siahreraq ko táhútáhúq notaq íre kaweq sansánu ehwéhne.

¹⁷ Amahnága mó ehwéh teiníboq írátíáhro. Itega momiwíotaq mó ke séhréh arítéh sánsá íre miraia peh ahbabárowe. Minayabe itensabé íre iwíáh íwíáh aitóge. Írakaumo.

¹⁸ Mó anínká tenímé itega Manikánsabe iwíáh íwíáh ataneheéq momiwíotaq íre morá íwíáhia peh mó iwíáh mó iwíáhéq mó keyábé abiahnsa arítáhwe teníre. Tení éhwéhmé aiq pútaq ehwéhpómo. Peh aiq pútaq ehwéhne íwíáhuge.

¹⁹ Íre morá íwíáhirataq kaweq sansá ábórarinkeheéq sío síoéq iwíáhue tagéq, Insega aiq pútaq sansá sehgiramo éq ahtebahrahowe.

²⁰ Itega momiwíotaq itene Wahnah pukúnsabe iahreraq kéh táhútáhúq íre tábúsoqme nahwe.

²¹ Itega mó ke íre síwénunia peh apubúue wewene wewene táhutahuq nahwe. Miraonsabé pehgáriq tahutáhúq kéh kégá sirupibiirara mó kegá píah áhnte nahnsabé múguwahgu agowe.

²² Itene nahtapeq táhutahuréq naraho mino. Manikáne nahmé peh abehq nánere íwíáhoo? Itega mitaq séq tópah tabonah ke íre náriénsábé se siyehiteh mino. Aneq ehwéh teinínkono? Itega miraonsabé kawerowe aitanínkono? Ahqáho. Írakaumo. Itega mirao sansá íre kaweq sansáne.

Sísaga párétiakáq sera anonkakaq we kéro ke náriu ehwéhne.

(Mátíyu 26.26-29; Máhka 14.22-25; Árúka 22.14-20)

²³ Itene Wahnahnka níwáhnorurai ehwéh íwáhnoréna teiátáuge. Mahraue teiátáume Súrásaga Sísane naruo koweriro inókáhpéq itene Wahnahnka páréti mewena†

²⁴ Manikánsabe kaweróne atena keqme mahraréna, Mahnawé ninonka mire. Ite kaweraitanieéna ninonka Maníka awena pukinie. Íné iahreraq matiagehboq amahnága mirau sansánoro úwe.

²⁵ Úwara sega páréti nowana Sísaga káhpú mewena monseráh sánsánéna mahraréna, Mah nahníáq sérá anome néne korahq mire. Néne korahq tuinaga o sansa áhwárankehe. Itega nehrataq ahriahri íné iahreraq matíáhro úwe.

²⁶ Itega mah ehwéh sehgiónká Sísá itene Wahnahnka itene ahbabáqsabe pukúme pahsúéhre. Itega mi parétiakáq sera anonkakaq nahnka we pukúme pahsúéhre. Wega tuina tanáhráq mah sansá parabaginae.

Itene irupipeqté íwíáh ebeq iwíáhue tagéq anehe nanehe i ehwéhne.

²⁷ Sísá itene Wahnah pukúnsabe iahreraq kéh táhútáhúq neh anínká íre iwíáhue tagéna pehipi náhnaraqmé íre kawerinae. Mina tahnsa neh anínká itene Wahnahne anonkankakáq korahqkakáqsábé íre kaweratéh púana wega aiq mirainsabé anotahtaq kamah awinkéhe.

²⁸ Náhná anínká wene arupipeqté íwíáh ebeq iwíáhue tagéna anehe párétiakáq sera anonkakaq nankehe.

²⁹ Náhná anínká itene Wahnahne anonkansabé kawerue íre iwíáhéna pehipi náhnaraq wega mirainsabé kamah awinkéhe.

³⁰ Ite áhnte kegá mina tahnsa narutonsabé amahnága mareqmarerue awahreowe. Mó táhmaroga itene Wahnahne anonkansabé kawerue íre iwíáhia pehipi narutonsabé aiq pukurowe.

³¹ Minayabe itega miraira sansá ebeq kawerue iwíáhue tagéq anehe nahnaraq Manikánka íte íre kamah ainkéhe.

³² Manikánka mah marákóipéqté sánsá sehgió ké ehweh aritena íre kaweqtapéq suankéhe. Itene Wahnahnka itene sánsá tagéna íre ábéreh sansáne iwíáhéna kamah ainkéhe. Mókake íre kaweqtapéq eqmaq íuwéhnehoéna itega ahbabáro tanáhráq kamah ainainire.

³³ Néne iyahnabo anímárino, momiwíue méq Sísá pukúnsabe iahreraq kéh táhútáhúq nehrataq mó naneheraira keyábé iwíáhue síwénunue moráráq nahro.

³⁴ Manikánka kamah awinehboq arupibii anínká ebeq wene nahtapeq táhutahuraruena anehe momiwíorabeq pokinkehe.

Íné mó ehweh kéhre. Iteba konaraq mó áhwára áhwárao sansá kaweraitanie.

12

Poraga Manikáne Awanka náina naneqsabé teí éhwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, Manikáne Awanka náina naneqsabé múguwahguéq áhwára áhwára iyehboq íwáhnorinie.

² Ite tagariáhmé itega Sísane sánsá íre tagariarotaq péhepehe maníká íre ehwehnorahi naneqsabé iwíáh iwíáhue mi sansá sehgirowe.

³ Teiníboq kawerue irátíáhro. Manikáne Awanka iwíáh atéh anínká Sísansabé íre éhruru atahráhire. Manikáne Awanseq íre mía míai anínká, Sísá néne

† 11:23: Párétiwe Asiu kené tópahne.

Wahnah mire. We awahbeh sansá sehginíe irarerahiro? Írakaumo. Wega íre irarerahire.

⁴ Manikáne Awame we peh morá ánínéna wega í náneqme mó naneq mó naneq náire.

⁵ Maniká itene Wahnah peh morá ánínéna wene arambehriwe wega sain-súéh arámbéhrí mó naneq mó naneq arámbéhrí sainsúéhraq miraúne.

⁶ Manikáne arambehri miraúnayabé mó aní mó arámbéhrí mó aní mó arámbéhríue miraúne. Maniká peh morá ánínéna wene arambehri kawerue miraigeheéna séhréh aitéhre.

⁷ Itega mó Sísá tagariáh ké séhréh aritageheéna Manikáne Awanka págege naneq ite mó aní mó anínue náire.

⁸ Wega mó aní iwíáh atéhрана peh Manikáne iwíáh púana ahtebia iwíáh pahsuahráhire. Wega mó aní mó iwíáh atéhрана wene auranka íre tageh naneq wene arupipeq tagariahrahéna pahsuahráhire.

⁹ Wega mó aní iwíáh atéhрана mi anínká Manikánsabe anotahta q aiq pútare atéhre. Wega mó aní págegeue séhréh atéhрана awahre keyábé púreq aritéhrara kaweragowe.

¹⁰ Wega mó aní págege atéhрана ótaq sansá miraorahire. Wega mó aní iwíáh atéhрана mi anínká íre wewene iwíáh peh Manikáne Awanka iwíáh atéh éhwéh irarerahire. Wega mó aní iwíáh atéhрана mi anínká owainawane awankakaq wehukene awankakaq saraqsuahráhire. Mó aní iwíáh atéhрана we kambare ehwéh irarerahire. Irarirana Manikáne Awanka mó aní iwíáh atéhрана mi kambaré éhwéh ahtebéna wewene ehwehta q pahsuahráhire.

¹¹ Manikáne Awa peh morá ánínéna mi pagégé náneqmarí náire. Wewega iwíáhue mó aní mó naneq awena mó aní mó naneq awena ue náire.

Ite Sísane anonka tahnsá míone i ehwéhne.

¹² Wehukéniné anonka peh morá ánónkánirana áhnte naneq kéhre. Mi naneqmarí kéhrana peh morá ánónká kéhre. Mina inserah moke ite Sísá tagariona kewé wene morá ánónká tahnsa míone.

¹³ Ambanta wánípipeq kéhtáq wánínka moke ambantaipéq kéhnserah Manikáne Awa peh morá ánínéna itene irupipeq séna mía míaire. Wega iteba mía míai puaq ite ómi Sísane morá ánónká tahnsa míone. Ite Asiu kereq nahnso kereq arambehriraq saiqnariáh kéreq arambehriyabé ápeq meyháh kéreq morá ánónká tahnsa míone. Ite págege anímá míageheéq wání ahriahri nónanserah Manikáne Awanseq mía míaúne.

¹⁴ Ite tagarionawe wehukéniné anonka íre peh morá náneq kéhre. Írakaumo. Wene anonkataq áhnte naneq kéh mino.

¹⁵ Aigáránká mahraréna, Íné íre ayahnkara púana íné íre mah anónkáné aigará múge itaq tahirímé anonkanka wene aigará súéh iripo? Írakaumo. Anonkanka wene aigará íre suahráhire.

¹⁶ Wehukéniné ayahqnotaq kéh áhrégá mahraréna, Íné íre aura puana íné íre mah anónkáné ahre úge itaq tahirímé anonkanka wene ahre súéh iripo? Írakaumo. Anonkataq kéh ahre íre suahráhire.

¹⁷ Anonka íre mó naneqkakáq peh aura kéhtáq tahirímé ehwehme árahue irahráh iripo? Anonka íre mó naneqkakáq peh ahre kéhtáq tahirímé árahue táhutahuq kaweq kunkúnire irari iripo?

¹⁸ Anonkame íre peh morá náneq kéhre. Írakaumo. Manikánka wehukéniné anonka mirarotaq we awahbónserah moke náneq mirarena kawerarowe.

¹⁹ Wehukéniné anonkataq peh morá náneq kéhtáq tahirímé íre anonkanurá kéh irino.

²⁰ Wehukéniné anonkataq áhnte naneq kéhrana wene anonka peh moráe.

²¹ Wehukeníné auranka wene ayahnkaranásábé, Are íre míahnaraq tahirímé kaweqtaq mío irino íre irarerahire. Írakaumo. Wehukeníné ayahqnonka wene aigáránsábé, Are íre míahnaraq tahirímé kaweqtaq mío irino irarerahiro?

²² Írakaumo. Wehukeníné anonkataq mó naneq págege naneq kéhrana mó naneq mareqmareq naneq kéhre. Mi maréqmáréq náneq íre kéhtáq tahirímé wene anonka kaweqtaq kéh iripo? Írakaumo.

²³ Itene inonka mareqmareq naneqme sehikaranká peraq inehoéq mi maréqmáréq náneq kawerue wahnahnúne. Itene inonka iyehiteh naneq mó kegá tagehoéq kawerue aneranerue akari atione.

²⁴ Itene inonka iwíáh iwíáhuína naneq mina tahnsanue íre akari atione. Itene inonka mareqmareq naneqkákáq iyehiteh naneqkákáq kawerue wahnahnigeheéna Maniká wewega iwíáhéna moke itene naneq mirarena kawerarowe.

²⁵ Kawerarowana íre webataq webatarue kéhre. Írakaumo. Mina inserah ite Sísane anonka méq mó iwíáh mó iwíáhiyehboq peh morá iwíáho. Ite Sísane anonka míáh púaq peh morá arerensabé iwíáh iwíáhinehboq mó keyábé iwíáhue we séhréh atéhoró.

²⁶ Wehukeníné anonkataq eheqpopoq érinaraq wene anonka moke érire. Mina inserah ite Sísane anonka míona puaq mó aní éritaq ite moq ómi íerire. Mó kegá ite míonarabeqte ánínsábé iwíáh iwíáh atáhwaq itega moq wensabé iwíáh iwíáhuína.

Manikánka mó arámbéhrí mó arámbéhríue omaq sitéh éhwéhne.

²⁷ Ite Sísá Karáhé tagariáh ké wene morá ánónká méq mó aní mó anínue wene anonkataté náneq míáhwe.

²⁸ Sísá tagariáh kégá wene sánsá kawerue sehigigeheéna Manikánka mó arámbéhrí mó arámbéhríue omaq sitéhre. Téhwe wega eqmaro ke omaq sitéhre. Anehemé Manikáne Awanka sokigi arí éhwéh pahsúáh ké omaq sitéhre. Mó anéhémé síwáhnoro ke omaq sitéhre. Ótaq sánsá mirao kewé, awahre ke kawerarítáh kéwé, séhréh arítáh kéwé, wahnahnarítáh kéwé, mó kehináné kambare ehwéh irare kewé, minawari Manikánka moke omaq sitéhre.

²⁹ Sísá tagariáh ké eqmaro kene arambehri ómiga íre mirao mino. Manikáne Awanka sokigiarí éhwéh ómiga íre pahsúáh mino. Síwáhnoré arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Ótaq sánsá miraé arámbéhrí ómiga íre mirao mino.

³⁰ Awahre ke kawerarite arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Kambare ehwéh iraré arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Kambare ehwéh ahtebéra seyene ehwehtaq pahsue arámbéhrí ómiga íre mirao mino. Írakaumo. Ómi kegá mi arámbéhríarí moke íre miraorahowe. Peh Manikánka mó arámbéhrí mó arámbéhríue omaq sitéhnserah miraorahowe.

³¹ Manikáne Awanka náí náneq iwíáhue tagéq kiotaiki naneqmarí meyanéhe iwíáhég minayabe irutaboirono.

13

Moke mó keyábé irutaboironhe i éhwéhne.

Kiotaiki sansánsábé teinie.

¹ Iné moke mó kehináné ehwehnikakáq íopeqté kéné ehwehnikakáq irarenaraqmé mó keyábé íre nirutaboironarítáhnaraqmé iné peh abehrání míanie. Táoyankakaq peroqkákáq subírana ehwehnirara íráh kégá anetaníbo iwíáhonserah ínégá mó keyábé íre nirutaboironarítáhnaraqmé sega néne ehwehnsabé moq anetaníbo iwíáhigehe.

² Manikáne Awanka iwíáh aintéh éhwéh irarenaraqmé mó keyábé íre nirutaboairarítáhnaraqmé íné peh abehrání míanie. Ínéga moke epéqté éhwéh ahtebahnaraqmé mó keyábé íre nirutaboairarítáhnaraqmé peh abehrání míanie. Ínéga Manikánsabe anotahtaq aiq pútare atónsábé sáwéhyabe, Móbeq agúno atáhnaraqmé mi sawéh móbeq agínaraq mó keyábé íre nirutaboairarítáhnaraqmé peh abehrání míanie.

³ Moke néne ménsámehnsá tabonah ke náriénaraq sensabé íre nirutaboairarítáhnaraqmé tabonah ke náriénaga íre séhréh aintankéhe. Sísane sánsá sehgiúnsábé mó kegá íné táhtoqme ninonka iraipéq nuehrana tabikonaraq sensabé íre nirutaboairarítáhnaraqmé ínéga miraonaga íre séhréh aintankéhe.

⁴ Mó keyábé arutaboairarítéh ánínká íre áyátia peh uwaresa áníne. Wega mó ke kaweraritena se matíáh náneqsabé aigará íre pabekire. Írakaumo. Wega, Íné anotah aní múge íre iwíáhíre. Wega wenáwíq íre pankeréhe.

⁵ Arutaboairarítéh ánínká íre ahababáq saiyo áníne. Wega peh morá wewensabé íre iwíáh íwíáhíre. Wega íre apubúue abiahmáreh áníne. Mó kegá we ahababáratáhnásabé íre iwíáhí aníne.

⁶ Arutaboairarítéh ánínká ahababáqsabe íre iwíáh íwíáhí peh aiq pútaq sansá kaweq sansánsábé iwíáh íwíáhíre.

⁷ Arutaboairarítéh ánínká íre kaweq sunúqkákáq kawerue arambehrire. Wega Manikáne ehwehnsabé ahriahri aiq pútare atéh áníne. Manikáne omasa éhwéhnsábé mirainawire iwíáhéna kawerue áwénunire. Wene arupipeq umehi tanáhráqkákáq íre túbáhagia Manikáne sansá peh tábúsoqme ambubu atawéna sehgire.

⁸ Itega mó keyábé irutaboairarite sansamé íre parabagorahire. Írakaumo. Manikáne Awanka iwíáh aitéh éhwéh irare sansá parabaginawire. Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq kambare éhwéh irare sansá parabaginawire. Kawerue ahtebé sansá parabaginawire. Peh morá mó keyábé irutaboairarite sansamé íre parabaginawire.

⁹ Amahnága ite peh ákáhtaq ahtebóne. Manikáne Awanka iwíáh aitéh éhwéh peh ákáhtaq ireq irarerahúne.

¹⁰ Aiq pútaq naneq sínaraq moke amahnága ahtebóna naneqmarí parabaginawire.

¹¹ Íné káriq aní míarautaq káriq anímárinká ehwehnéra iwíáhéra mira onserah sansánuraage. Anotah aní úkurautaq káriq aníne sánsá sutaage.

¹² Wehukenínká sunkíkiri nahupéqté timanopipéq tagéna awankuraq íre kawerue tagehnserah amahnága itega Manikáne naneqmarí peh ákáhtaq tagahrahúne. Wehukenínká mó aníne auranabiah tagehnserah mókake itega Manikáne naneqmarí kawerue taganeheqmúne. Manikánka amahnága ite moke tagaríéhnserah mi tanáhráq itega we moq taganeheqmúne.

¹³ Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atewé, Manikánka ite kaweraite tanahráqsábé áwénunéwé, mó keyábé arutaboairaritewé, mi sansátáro peh kagainae. Mó keyábé arutaboairarite sansanká mó sansátaré kiotaikire.

14

Manikáne Awanka iwíáh atéhraha pahsúéh éhwéhne.

¹ Mó keyábé irutaboairarite sansansábé ahriahri anotahtaq irutaboiororo. Manikáne Awanka náina naneqsabé anotahtaq iuwahbehre iwíághoro. Wega iwíáh aitéhraq Manikáne ehweh irareraho sansánsábé anotahtaq irutaboiororo.

² Manikáne Awanka iwíáh atéhraana kambare ehwéh irari anínká íre mó keyábé peh Manikánsabe irarire. Mó kegá mi kambaré éhwéh íre íráhwana peh Manikánsabe irarire. Manikáne Awanka iwíáh atéhraana kambare ehwéh irari anínká peh epéqté éhwéh Manikánsabe irarire.

³ Manikáne Awanka iwíáh atéhraana Manikáne ehweh pahsúéh ánínká wehukeyabé irarire. Wehuke séhréhue págege aritanieéna irarire. Íráh kegá peh kaweq sansá sehgeheéna irarire. Sirupipeq eyoyó aritanieéna irarire.

⁴ Manikáne Awanka iwíáh atéhraana kambare ehwéh irari anímé mi ehwéh irarinka peh morá wewene arupipeq kawerire. Manikáne Awanka iwíáh atéhraana Manikáne ehweh pahsúéhnká moke mibeqté Sísá tagariáh ké séhréh arítéhre.

⁵ Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq kambare ehwéh irarúnaraq kaweq sansánirana moke itega mirairansabé nuwahbehre. Manikáne Awanka iwíáh aitéhraq wene ehweh pahsúáhnaq irare sansá anotah kawéq sánsá púana itega moke mirairansabé anotahtaq nuwahbehre. Wehukénínká kambare ehwéh irarínaraq mó anínká Sísá tagariáh ké séhréh aitanieéna mi kambaré éhwéh áwahewé itene ehwehtaq pahsuankéhe. Itene ehwehtaq pahsuahna aní íre míahnaraq Manikáne ehweh irarinka kambare ehwéh kiotaikire.

Kambare ehwéh irari anínsábé éhwéhne.

⁶ Ínéga iteba senaraq Manikáne Awanka íné iwíáh aintahnana kambare ehwéh irarenaraq árahue séhréh aitanínkono? Peh kambare ehwéh irarenaga ite íre séhréh aitahráhuge. Ínéga séhréh aitó iwíáh matíáhnaraqmé Manikáne Awanka sokigi aní náneq teiníe. Manikáne Awanka iwíáh aintéhraana wewene ahtebia iwíáh pahsuqme teiníe. Maniká Awanka iwíáh aintéh éhwéh pahsuaníe.

⁷ Táoyankakaq kíthakáq íre oga míéh náneqtaré wíre. Wehukega mi naneqtaré múguwahgue subirana íre kaweq ehwéhínara íréhra kegá aneq igonkópómo iwíáhigehe.

⁸ Sontía anínká pembíáh íre kawerue póbiahnaraqmé áwáhu sontía kegá ebehirarabeqsabé árahue apubúue sokah sokahigehebo?

⁹ Mina inserah itega kambare ehwéh irarirataq mó kegá árahue iragéhbo? Kambare ehwéh púara mó kegá íre íráhwana mi ehwéhme peh abehraginae.

¹⁰ Mah marákó marákóipéq áhnte ehwéh kéhre. Moke mi ehwéhmarímé mó kegá mó kegáue íráh éhwéhne.

¹¹ Mó anínká íné íre írátíó éhwéh irarínana, Eheqte kambaré éhwéhpómo iwíáhugana wega moq ínénsabe, Kambare ehwéh iraréna aní móne aintéhre.

¹² Mina inserah itega kambare ehwéh irarirataq mó kegá íre iragéhe. Manikáne Awanka náina naneqsabé irutaborowe. Minayabe ite Sísá tagariáh kegá wene sánsá moraráq kawerue sehgioneheéq Manikáne Awanka náina naneq mewe we séhréh atéhoró.

Poraga kambare ehwéh irare sansá teriu ehwehne.

¹³ Minayabe Manikáne Awanka iwíáh atéhraana kambare ehwéh irari anínká mi ehwéh ahtebé pahsuankéhboq púrerúno atóge.

¹⁴ Kawerue iwíáhoró. Kambare ehwéhtaté púrerutaq peh morá néniwanka púrerirana nirupipeqté iwíáhwé peh túbáh agire.

¹⁵ Minayabe anerininkono? Néniwanka púrerirana néne nirupipeqté iwíáhgá moq púrerinie. Néniwanka igonkónirana néne nirupipeqté iwíáhgá moq igonkóninie.

¹⁶ Arega mina tahnsa íre mirainaraqmé peh arenawanka Manikánsabe, Kaweróne atéhraana mó anínká mi kambaré éhwéh íre íréh púana Manikánsabe

árahue moráráq kaweróne irarinkehbo? Írakaumo. Wega, Kaweróne íre irarinkehe.

¹⁷ Mi kambaré éhwéhmé íre íréhre. Minayabe arega kawerue púrerónaga we íre séhréh atéhre.

¹⁸ Ínéga kambare ehwéh irare irareunsabé Manikánsabe iwíáh iwíáhuge. Ínéga kambare ehwéh irarunka itene kambare ehwéh irare sansá kiotaikire.

¹⁹ Sísa tagaríáh ké momiwíotaq ínégá wehuke síwáhnorinieéna pehgáriq irahráho ehwéh irarenaraq kawerire. Pehgáriq irahráho ehwéhnká áhnte kambaré éhwéh kiotaikire. Minayabe íwáhnorutaq kambare ehwéh íre iraruge.

²⁰ Néne iyahnabo anímáríno, káriq anímárínká iwíáho serahníyehboq peh ahtebia ábóawáh wéhgá iwíáho serahnoro. Inahunahnínká ahbabáqsabe íre iwíáhi serahnoro.

²¹ Manikáne ehwehnka mahraréna, Wáhnaupéqté kambare ehwéhnkákáq ké iwíáh arítógara sega mahtaqté ké néne ehweh terigéhe. Terírataq néne ehwehnsabé, Ahqáho. Iuwahriehre igehe. Maniká itene Wahnahnka aiq mahrarire íre. *(Aisaia 28.11-12)*

²² Minayabe Manikáne Awanka iwíáh aritéhrara kambare ehwéh irare sansámé Manikánka mi sansá inseréhyabe iwíáhéna omaq sitehro? Wensabé aiq pútare atáh kéyábé iwíáhéna mi sansá omaq sitehro? Írakaumo. Peh wensabé íre aiq pútare atáh kégá wensabé iwíáhigeheéna mi sansá omaq sitéhre. Manikáne Awanka iwíáh aritéhrara wene ehweh pahsúáh sánsá wensabé íre aiq pútare atáh kéyábé iwíáhéna mi sansá omaq sitehro? Írakaumo. Peh morá wensabé aiq pútare atáh ké séhréh aritageheéna mi sansá omaq sitéhre.

²³ Ite Sísa tagaríáh kégá momiwíirataq ite ómi kambare ehwéh irariyeho. Irarirataq mó ke Sísa íre tagaríáh kégá séra mi kambaré éhwéh íréhrataq itensabé, Uwoyansa ke móe aitagéhe.

²⁴ Manikáne Awanka iwíáh aitahnaraq ite ómiga Manikáne ehweh pahsuqme irarenaraq Manikánsabe íre aiq pútare atéh ánípópoq mó ánípópoq sínaraq itene ehwehnka wene arupipeq pankehe. Pahnaraq, Íné ahbabáq ani múge iwíáhéna

²⁵ wene arupipeqté iwíáh pahsúéhnsabé Manikánsabe áhtenéna káuqmunue iwíáh iwíáh atena, Manikánka iteba aiq pútaq míéhre inkehe.

Ite momiwío arámbéhrí tábúsoqme miraoro i ehwéhne.

²⁶ Néne iyahnabo anímáríno, itega momiwíirataq aneq sansánonehnikono ewo? Teiníboq írátíáhro. Itega Manikánsabe iwíáh iwíáh ataneheéq momiwíirataq Sísa tagaríáh ké we séhréh atéhoró. Mó anínká itensabé, Mah ígónkónonehe irarinkehe. Mó anínká íwáhnorinkehe. Mó anínká íre wega iwíáhi naneq peh Manikánka sokigi awí náneq teinkéhe. Manikáne Awanka iwíáh atéhrona mó anínká kambare ehwéh irarinkehe. Manikáne Awanka iwíáh atéhrona mó anínká kambare ehwéh áwahe itene ehwehta q pahsuankéhe. Momiwíirataq peh morá we séhréh atéhoró aitóge.

²⁷ Kambare ehwéh irarirataq íre áhnte kégá irarigehe. Peh téhranítégábópoq apahránítógábópoq irarigehe. Moráráq irariyeho. Írakaumo. Peh mótaq mótarue irarero. Peh morá anínká kambare ehwéh irarínaraq anehe ahtebéh anínká mi ehwéh áwahe itene ehwehta q pahsuankéhe.

²⁸ Kambare ehwéh áwahe pahsuharáhi anínká íre míahnaraq kambare ehwéh ábóra q irariyehboq peh itene irupipeq iwíáhue Maniká teawéro.

²⁹ Manikáne Awanka iwíáh aitahnaq pahsúéh rataq mé peh téhranítégábópoq apahránítógábópoq pahsuagéhe. Pahsúéh rataq sene ehweh íráh kégá sirupipeq kawerue iwíáhue tagagehe.

³⁰ Manikáne Awanka tútuue miéh aní iwíáh atahnana wega iriginkehe. Mi iwíáh atahna ehwéh pahsuankéhboq mó ehwéh irari anínká ehiya míankehe.

³¹ Manikáne Awanka iwíáh aitahna ehwéh ite ómiga mótaq mótarue irarigehe. Ite ómiga ahtebéq itene irupipeq eyoyóinkehboq mótaq mótarue irarigehe.

³² Manikáne Awanka iwíáh aritahna kégá mi ehwéh pehipi íre irarigehe. Peh sene iraré tanahráqsábé áwénunigehe.

³³ Manikánka moke wene arambehri tábúsoqme arambehriire. Wegá íre áhwára áhwára sansánire. Minayabe itega momiwírataq ite moráénue we awahbeh sansánoro.

³⁴ Mósísiga sehgióro ú ehwehnká mahraréna, Ahrononká weh wahnah-niyeho íre. Minayabe Sísa tagariáh kégá momiwírataq ahrononká ehweh irariyehboq peh ehiya méra kawerue iragéhe.

³⁵ Sísa tagariáh kégá momiwírataq ahre inínká mitaq ehweh irarínaraq íre ábéreh sansáne. Minayabe ahrononká íre kawerue íréhrataq mótaq sene nahtapeq sensuwehqsonsabé kasenigehe.

³⁶ Teiú éhwéhnsábé ite íre iuwahbehro? Manikánka wene sánsá ite mionarabeq áhwárehre iwíáhoo? Íre itebataq wene sánsá iahtebóna wino.

³⁷ Íné Manikáne ehweh iraru aní múge íwíáho kereq íné Manikánka iwíáh aintéhre íwíáho kerero, néne ehweh íráhro. Ínéga sehiranue teiú éhwéhmé Manikánka sehgióro i ehwéhne. Minayabe aiq pútare aintáhro.

³⁸ Néne ehwehnsabé ahqáho aintéh anímé we íre Manikáne ehweh irari aní míre atáhro.

³⁹ Néne iyahnabo anímárino, Manikáne Awanka iwíáh aitéhra q wene ehweh pahsúé sansánsábé irutaboiroro. Manikáne Awanka iwíáh atéhra na kambare ehwéh irare sansánsábé íre ahqáho atáhro teriéro.

⁴⁰ Momiwírataq moke mira sánsánirataq peh kawerue tábúsoqme miraoro.

15

Sísa Karáhé pukúwana iriwe oganúq ato ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, kaweq ehwéh teiátáutaq ireq aiq pútare ainteq kawerue sehgirowe. Mi kawéq éhwéhnsábé iahreraq itóge.

² Itega kawerue sehgirowsabé Manikánka kaweraitéhre. Sísansabé aiq pútare atera anehe túbáh ago kewé peh abehragowe.

³ Teniátái ehwéh teiátáuge. Mi ehwéhnká moke mó ehwéhmári kiotaikire. Teiena mahraruraage. Manikáne ehwehnka aiq irarinserah Sísa Karáhéga itene ahbabáqsabe kaweraitanieéna pukúwe.

⁴ Sega we maisarówana Manikáne ehwehnka aiq irarinserah Manikánka apahtáro wéhékáhtáq iriwe oganúq atowana

⁵ Sísa ebeq Pítaba kéné anehe we kéro keba kúwara tagowe.

⁶ Anehe áhnte ke, wensabé aiq pútare ató kega momiwíuue. Mi kewé sene náhmbahq 500 kiotaikire. Momiwíuwana Sísa seba kúwara tagowe. Áhnte tago ke oga míáhwara mó tahmáro pukurowe.

⁷ Anehe wega Sémísiba kéné anehe moke eqmaro keba kúwe.

⁸ Moke eqmaro keba kúwana anehe íné íre kaweq aní míaraugana wega ínéba surairana tagaraage. Anowagá wene ani íre ábéreh tanáhráq maq-maréhnserah aní mióge.

⁹ Sísá tagaríáh ké síwíoqnaraunsabé niyehitehre. Miraurau puara mó kega ínénsabe, Manikánka eqmaréh ání míre íre irarerahowe. Moke mó eqmaro kega íné kiotaikowe.

¹⁰ Manikánka ínénsabe arutaboiraintaráinsabé amahnága wene kaweq arámbéhríu aní míóge. Wega séhréh aintaráitaq íné íre túbáh aguraage. Mó eqmaro kega kawerue arambehriurowana néne arambehriga moke sene arambehri kiotaikuraire. Íneriahriáh íre arambehriuge. Peh Manikánka séhréh aintéhnká kawerue arambehriuge.

¹¹ Sereq ínereqne arambehriyabé íre iwíáh íwíáhuge. Itega kaweq ehwéh teiátáúnaraq aiq pútare aitarónsabé iwíáh íwíáhuge.

Ite moke pukonana Manikánka anehe tanahráq ite oganúq itahna ehwéhne.

¹² Sísá pukúwana Manikánka we iriwe oganúq atonsabe tei teinuge. Minayabe táhmaro itega, Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sitankéhe éhwéhmé aneqsabé irareo?

¹³ Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé wega Sísá Karáhé moq íre iriwe oganúq ato irino.

¹⁴ Sísá Karáhé íre iriwe oganúq atotaq tahirímé itega tei teinúna ehwéh abehq éhwéh úki irino. Sísansabé aiq pútare atona sansá moq abehq sánsá úki irino.

¹⁵ Manikánka Sísá Karáhé iriwe oganúq ato ehweh tei teinu puana Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé wene ehweh múguwahguéq péhephenúna irino.

¹⁶ Manikánka pusa ké íre iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé wega Sísá Karáhé moq íre iriwe oganúq ato irino.

¹⁷ Íre iriwe oganúq atotaq tahirímé aiq pútare atárónka abehragirana itene ahababáq peh kéh irino.

¹⁸ Íre iriwe oganúq atotaq tahirímé wensabé aiq pútare atera pukuro ke iraipéq pokuro irino.

¹⁹ Itega Sísansabé aiq pútare ateq wensabé áwénunúne. Ite peh marakóipeq míona tanáhráq Sísaga ite kaweraitéhre éq áwénunúnaraq tahirímé ite irupipeq umehi ke míona irino. Mó ke siru umehi ke míáhwe. Ite peh anotahtaq iru umehi ke míona irino.

²⁰ Manikánka Sísá Karáhé iriwe oganúq ato ehwehmé aiq pútaq ehwéhne. Manikánka Sísá Karáhé ebeq iriwe oganúq atena mó ke anehe iriwe oganúq itankéhe.

²¹ Wehukénínká puké sansa áhwárowana mó wehukénínká iriwe oganúqite sansa áhwárowe.

²² Éhrámaga téh ahababárena pukúnsabe moke anehete ke moq pukorahowe. Manikánka Sísá Karáhé téh iriwe oganúq atonserah we tagariona ke moq moke iriwe oganúq itankéhe.

²³ Ite oganúq itahna tanáhráq iriwe oganúq itankéhe. Sísá Karáhé téh iriwe oganúq atena wega tuina tanáhráq wensabé aiq pútare atona ke iriwe oganúq itankéhe.

²⁴ Iriwe oganúq itahnana moke náneqmarí parabaginae. Sísá Karáhéga moke íopeqté wáhnáh kéreq mah marakóípeqté wáhnáh kéreq págege kereq saiqnariankehe. Saiqnarawéna Wenabonsabé, Moke minawari arene ayahpi máróge irarinkehe.

²⁵ Sísá Karáhéga kawerue wahnahnéna wene naruo moke karegaráhruankéhe.

²⁶ Wega wene naruo moke saiqnaruena anehe puké sansa moq parabaruankéhe.

²⁷ Manikáne ehwehnka mahraréna,
Manikánka wensabé, Moke wahnahnúno atéhre ire. (Buk Song 8.6)

Manikánka moke wahnahnúno atéh éhwéhmé wensabé, Ínénkakaq wahnah ainto ire irarire. Wega Karáhénsabe, Peh moke mó naneqmarínkákáq wahnahnúno atankéhe.

²⁸ Karáhéga moke wahnahnínagake wega Maniká Wenabonsabé, Ínénkakaq wahnahnainto atankéhe. Mi tanáhráq Manikánka Sísareq moke itereq wahnahnaitankéhe.

²⁹ Mó kegá pusa ké séhréh aritaneheéra wání meyháwe. Sega mi sansá aneqsabé miraoo? Sega, Manikánka pusa ké iriwe oganúq sitankéhe íwíáhowe. Mira íwíáh ire ome aneqsabé wání meyaho?

³⁰ Manikánka pusa ké ire iriwe oganúq ítéhtáq tahirímé mó kegá nubiq suahráhorabeq arambehriu iripo? Írakaumo.

³¹ Néne iyahnabo anímáríno, ahriahri nirupipeq iwíáhéna, Ibora nubiq suaneherabowamo éna iwíáh aruqaruruge. Itega Sísá Karáhé itene Wahnahne ehweh sehgiónsábé iwíáh íwíáhéna mah ehwéh teiúge.

³² Épésá suwahpeqte kégá áwéhq poeráhq tahnsa méra Sísane arambehri mitaq miraurataq níwíoqnarowe. Manikánka pusa ké ire iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé mirau arámbéhríyábé ápeq meyo iripo? Írakaumo. Mó kegá mahraréra, Mókake pukona tanáhráqsábé ire iwíáh íwíáhia peh táhutahuréq ábáhroneheqmúne ewe. Manikánka pusa ké ire iriwe oganúq sítéhtáq tahirímé sene ehweh sehgióro teiú irino.

³³ Mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritého. Ahbabáq kereq mía míairataq sega itene kaweq sansá ire kaweraragéhe.

³⁴ Itene múguwahgu sansá sueq tábúsoqme iwíáhoró. Ahbabáq sansa ire oro. Táhmaro itewe Maniká ire tagariáhwe. Minayabe iyehitankeheéna teiúge.

Iriwe oganúq ite inónkámé áwáhnáh inónká úkínae i ehwéhne.

³⁵ Mó kegá kasenéra, Pusa ké árahue iriwe oganúq sitankéhbo éra aneq tahnsá sínónká úsitankéhbo ewe.

³⁶ Mina tahnsa káséno kewé peh múguwahgu iwíáho kee. Ayu uqmaráhtáq pehipi ire kíréhre. Ebeqme mi ayú mugurúqme anehe kiapoue kíréhre.

³⁷ Íte ayu úótáq ánáhakaq ire uqmaráhwe. Peh sera uqmaráhwana kiapoue kíréhre.

³⁸ Manikánka mó ayúnsábé mó naneq kiro atena mó ayúnsábé mó naneq kiro atéhрана moke kíréh náneq ire monseráh náneq kéhre.

³⁹ Moke oga miáh náneq kamári ire monseráh sínónká kéhre. Írakaumo. Wehukeníné anonka mó tahnsánirana ménkámehnkáne sinonka mó tahnsánirana kabarane anonka mó tahnsánirana pahné anonka mó tahnsáne.

⁴⁰ Íópeqté náneq mó tahnsánirana mah marákó marákóípéqté náneq mó tahnsáne. Íópeqté náneq mó awáhríq náneq kéhrana mah marákó marákóípéqté náneq mó awáhríq náneq kéhre.

⁴¹ Pópoqnahga patahirana íónka íónitehrana wehyoqmarínká moq pehgáriq téhrehre. Minawarínká ire monseráh téhrehre. Mó wehyóqká ákáhtaq téhrehrana mó wehyóqká pehgáriq téhrehre.

⁴² Mina inserah pusa ké iriwe oganúq sitahnaraq mó tahnsá sínónká oganúq sitankéhe. Pusa ké maisaráhtáq kárékorahi sínónká maisaráhwana iriwe oganúq sitahnaraq peh kagaorahi sínónká kanae.

⁴³ Pusa ké maisaráhtáq ire kaweq mareqmareq sínónká maisaráhwana iriwe oganúq sitahnaraq kaweq págege sínónká úqkinae.

⁴⁴ Pusa ké maisaráhtáq awaqkakaq sínónká maisaráhwana iriwe oganúq sitahnaraq ire awaqkakaq sínónká peh wenawa tahnsá sínónká kanae.

Amahnága awaqqakaq sinónká kéh púana mókake peh wenawa tahnsá sínónká kanae.

⁴⁵ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Teh miraro wehukení Éhráma oga mío aní úkúwe ire. Mó Ehrámáwé anehenura súwe. Wenawanka oganúq itahráhire.*

⁴⁶ Oganúq itahráhi wehukenínká ebeq íre súwe. Írakaumo. Peh tanahuqtate miraro wehukenínká ebeq súwana oganúq itahráhi wehukenínká anehe súwe.

⁴⁷ Manikánka mah marákóipéqté tánáhúq mewe ebeq Éhráma mirarowana anehe sú animé íópeqté tuwe.

⁴⁸ Mah marákóipéqté kéwé Éhráma tahnsá míáhvara íópeqsabé suwahbeh kéwé íópeqté tu ani tahnsa míáhwe.

⁴⁹ Amahnága ite tanahuqtate miraro ani tahnsa méq mókake ite íópeqté tu ani tahnsa míanehe.

⁵⁰ Néne iyahnabo anímárino, teiníboq írátíáhro. Mah marákóipéqté ínónkánká Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre kioráhire. Itene kambarékorahi ínónkánká kaweq naneq kagairabeq íre kioráhire.

⁵¹ Epéqté éhwéh teiníboq írátíáhro. Ite Sísá tagariona ke pukonaq mó táhmaro íre pukigehe. Itene inonkanka moke apubúue kagaorahi ínónká úkinae.

⁵² Anehete pembíáhnká ehwehnína tanáhráq wehukenínká auwíkéh inserah puko kegá irigéra mó íre pukigehe. Ite íre pukira kegá apubúue irigéq kagaorahi ínónká meyanehéqmúne.

⁵³ Itene kárékorahi ínónkámé peh kagaorahi ínónká úkinae. Itene pukorahúna ínónkámé peh oga mía míaé ínónká úkinae.

⁵⁴ Itene kárékorahi ínónkámé peh kagaorahi ínónká úkinae. Itene pukorahúna ínónkámé peh oga mía míaé ínónká úkinae. Mi tanáhráq Manikáne ehwehme aiq pútaraginawire. Mi ehwéhnká mahraréna, Manikánka págegeue mirainka kiotaikéna puké sansa parabarúehre ire. (*Ai-saiá 25,8*)

Mahnawé peh aiq pútaq ehwéhne.

⁵⁵ Wene ehwehnka mó mahraréna, Puké sansanká amahnága ite íre saiqnaríéh mino. Puké sansanká ite íre kamah aí mino ire. (*Hosea 13.14*)

⁵⁶ Amahnága tanáhráq Mósísiga sehgióro ú ehweh íre sehgioráhúnayabé ahbabárúne. Itega ahbabárúnayabé puké sansanká ite kamah aíre.

⁵⁷ Itene Wahnah Sísá Karáhéga miraúnka págege aitéhraq itega ebehúna naneq kiotaikorahúne. Minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atone.

⁵⁸ Néne iyahnabo anímárino, kiotaikorahúnayabé Sísane sánsá íre túbáh agia peh ambubu atawéq sehgióro. Itega miraonayabé itene Wahnahnka aiq ahrreraq matíéh púaq itene kaweq arámbéhrí íre abehq úkorahire. Minayabe itene Wahnahne arambehri tauntahunue miraoro.

16

Poraga, Náríra moné sorupahro ú ehwehne.

¹ Sarúsarama suwahpeqte Sísá tagaríáh ké nárigheéna teiníe. Kárétía marákórápéqté ké Sísá tagaríáh ké ínégá teriátáu serahnoro.

² Itene arambehriyabé meyháh mónéwé itega ómi mó anínká mó anínkáue iwíáhue tagahro. Náríra moné tabanagínehboq o wikí ebeqte wéhékáhtáq ebeqte wéhékáhtárué móbeq soruparáhro. Itega mirairataq ínégá iteba konaraq mi moné awehraq kanae. Awehraq kahnarraq ínégá iteba konaraq itega sorupare arámbéhrí íre kanae.

* **15:45:** Mó Ehrámáwé anehenura sú animé Sísá Karáhé wíre. Aroma 5.14-19 tagahno.

³ Iteba konaraq itega táhmaro ke omaq sitáhro. Segá Sarúsarama suwahpeq pokue mitaqté ké sorupato moné nárigeheéq omaq sitáhro. Iteba konaraq Sarúsarama suwahpeqte ké páhsi sehiranue omaq sitéhra ke siníe. Néne páhsiakáq itene móneakáq Sarúsarama suwahpeqte ké nárigeheéna eqmaq suaníe.

⁴ Ínéga moq pokinie íwíáhonaraq itega omaq sitéhra kegá ínéreq pokonehe.

Poraga Kórina suwahpeqte ké koragéyabe awahbó ehwehne.

⁵ Ínéga Másérónía marákórápéqté ké kéragéna iteba kinie íwíáhuge.

⁶ Iteba konaraq ópeq tanáhráq mitaq míanabugamo. Iteba ména iuwena pokonaraq séhréh aintagéhe.

⁷ Amahnága iteba wahto tanáhráq méyabe íre nuwahbehre. Mókake itene Wahnahnka kowe aintahnaraqmé ákáhtaq íre wahto tanáhráq iteba míanie íwíáhuge.

⁸ Amahnága ínéga mahtaq Épésá suwahpeq ména mah ke séhréh aritaníe. Itene iahreráq kéh tanáhráq Péntíkósi parabagínaraq mahtaq suena iteba kinie.

⁹ Manikánka séhréh aintéhra mahtaq áhnte arámbéhríorahunsabé amahnága mahtaq ména Sísane arambehri mirainie. Mahtaq néne naruo moq áhnte míáhwe.

Poraga, Tímótireq mó kereq séhréh arítáhro ú ehwehne.

¹⁰ Ínéga itene Wahnahne arambehri miraunserah Tímótiga moq miraire. Minayabe wega iteba sínaraq pehwehrué ateq séhréh atáhro.

¹¹ Wensabé awiréh ateq inehepeq súého. Sísá tagaríáh kéga ínéba sirataq íné iwíáhume Tímótiga moq kouwekinkehe. Minayabe kouwekina ínaraq pehwehrué ateq kawerue séhréh atéhra ínéba sinkehe.

¹² Ínéga itene iyahnabo aní Ápóronsabé, Pokúno éna iteba koneherao ke Sísá tagaríáh kéreq are moq moráráq pokúno éna pagu pagunurauge. Pagu pagunuraugana wega amahnága pokéyabe íre awahbehra maókake wega iwíáhína tanáhráq iteba sinkehe.

Sísane sánsá ambubu atawéq sehgióro i ehwéhne.

¹³ Aiq pútare atáh sánsá ambubu atawéq sehgióro. Íre áhreia peh págegeue míáhro. Kawerurero.

¹⁴ Moke arambehri mirairataq Manikánseq moke mó kereqsabé irutaboírue arambehriro.

¹⁵ Néne iyahnabo anímárinó, ite tagaríáhmé Ákáía marákórápéq Sítépána karirónánínká Sísansabé téh aiq pútare atárowe. Aiq pútare atera Sísá tagaríáh ké áhntetaq séhréh arítáhwe.

¹⁶ Mina tahnsa kene ehweh kawerue íráhro. Moke séhréh arítáh kéné ehweh kawerue íráhro.

¹⁷ Sítépánareq Pótúnátareq Ákáíkásareqka ínéba suronsabé nirupipeq eyoyóire. Itega ínéba íre serahonsabé sega íné séhréh aintáhwe.

¹⁸ Mi kegá itene irupipeq eyoyó aitónserah nirupipeq moq eyoyó aintáhwe. Mina tahnsano keyábé iwíáh iwíáhoró.

Poraga, Iroto ú ehwehne.

¹⁹ Esia marákórápéqté Sísá tagaríáh kéga itensabé, Iroto ewe. Mi akéq Ákúírareq Párisírareq sene nahtapeq momiwío kereqka itene Wahnah áwírue itensabé, Iroto ewe.

²⁰ Moke mahtaqté Sísá tagaríáh kéga itensabé, Iroto ewe. Itega we kawerue mehweh atéhoró.

²¹ Íné Poraga mah anéhété séhírá ínénéne niyahnkaratáté sehiranuge.

²² Itene Wahnahnsabé suwahrieh kewé íre kaweragoneherawoe. Itene Wahnahno, iteba mahbeq tuo.

²³ Itene Wahnah Sísaga ítensabé arutaboiraitena séhréh aitéhre.

²⁴ Ite Sísá Karáhé tagaríáhnsabé ítensabé ahriahri nirutaboiruge.

2 Kórína Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Poraga Kórína suwahpeqte ké wega ebeq sehiranú pahsí náriuwara tagowe. Anehe mó tanáhráq Táitásaga Kórína suwahpeq suena Poraba séna Kórína ke éhweh teawuwe. Teawuwana mi tanáhráq Poraga mah pahsí 2 Kórína pahsí sehiranúwe. Wene ehweh sehgiro keyábé Poraga kawerowe aritena wene ehweh íre sehgiro keyábé, Manikánka aiq pútaq íné eqmaq núwátái puag néne ehweh íráhro teriuwe. Sísa tagariáh ké tabonah ke nárie sansá sokigi arinieéna anehe sehiranúwe.

Kórína suwahpeqte ké anehe siu pahsíe.

¹ Íné Porane páhsi sáhnshawe tagahro. Maniká awahbehrana omaq intena Sísa Karáhé éhweh síwáhnorinkeheéna eqmaq nuwowe. Ite Kórína suwahpeqte kéreq moke Ákáia marákórápéqté Sísa tagariáh kéreqsabé mah pahsí sehiranuge. Iteruwahrah aní Tímótiga ínéreq ména itensabé, Nirutaboíruge ire.

² Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite séhréh aitera iru ukiq itagéhe.

Manikánka Porareh wahnahnue séhréh arito ehwéhne.

³ Maniká Iteribo áwíq pankerone. We itene Wahnah Sísa Karáhéne abowá ména itensabé arutaboíraitena irupipeq umehi tanáhráq eyoyó aitéhre.

⁴ Moke íre kaweq sunúq irupipeq umehi tanáhráq kaweraitena eyoyó aitéhre. Maniká Iteriboga kaweraitena eyoyó aitéhnsabé mó kené sirupipeq umehi tanáhráq itega moq mi ke séhréh ariteq eyoyó aritahráhué.

⁵ Mó kegá Sísa Karáhé áwíoqnonserah ite moq íwíoqnahwana Sísa Karáhéga itene iru anotahta q ukiq itéhre.

⁶ Sípane ehweh teiúnsabé mó kegá níwíoqnahwe. Mi ehwéh teiúnká séhréh aintéhraq aiq pútare aítáhnká kaweraitéhre. Manikánka íné séhréh aintéhtáq ite moq séhréh aitéhre. Mó kegá íné níwíoqnahnserah ite moq íwíoqnagehe. Mi tanáhráq ite págegeue míageheéna Manikánka séhréh aitankéhe.

⁷ Sega níwíoqnahnserah ite moq íwíoqnahwe. Itega aiq tagarionawe Manikánka ite séhréh aitéh púaq wene sansá kawerue sehgoneheq móe.

⁸ Néne iyahnabo anímáríno, ínéreq ínéba míaro kereqka Esia marákórápéq míaraunaraq anotah íre kaweq sunúq káraire. Minayabe iragéhboq teiníe. Íre kaweq sunúqká anotah kamáh aiátáinsabé ite pukorahúne íwíáhuraune.

⁹ Mó kegá iubiq iuwanehrawoe íwíáhuraune. Iteriahríáh íre miraorahuraune. Írakaumo. Íre miraorahuraunayabé Manikánka webataq séhréh aitankéhe íwíáhuraune. Manikánka pusa ké iriwe oganúq itahráhinsabé ite moq séhréh aitanáhráhire íwíáhuraune.

¹⁰ Ite pukorahúne íwíáhuraunaraq séhréh aítana kaweraitáraire. Mókakeakáq séhréh aítana kaweraitankéhe. Íre kaweq sunúq sínaraq wega wahnahnue séhréh aitanawire íwíáhúne.

¹¹ Itensabé púreraitáhro. Itensabé púreraitéhraq mókakeakáq wega wahnahnue séhréh aitankéhe. Mirainayabé áhnte kegá mina tagéra wensabé kaweróne atera iwíáh íwíáh ataneherawoe.

Sísawe kowe aruq ahqáho aruq íre i aníne i ehwéhne.

¹² Iteba míaraunaraq kaweqtaq méq Manikáne sansá tábúsoqme sehgiráúne. Ahtebia ánínká íwáhnorinserah íre miraia peh Manikánka séhréh aítana iwíáh

aitaráiraq íwáhnoruraune. Itene irupipeqté íwíáhghá kawerúne íwíáhúnayabé iwíáh iwíáhhúne.

¹³ Itega sáhnshawe irahráho ehwéh sehiranue teiúge. Mó naneq tahnsá éhwéh íre sehiranue teiúge.

¹⁴ Itega sehiranú ehweh peh ákáhtaq íráhwe. Íné nuwahbehme ínéga sehiranu ehwéh áwahewé iragéhe. Itene Wahnah Sísaga tuinagake itega ínénsabe iwíáh iwíáh aintageheéna sehiranu ehwéh áwahewé írátíáhnsábé nuwahbehre. Íréhrataq wega tuinagake ínéga itensabé iwíáh iwíáh aitónserah itega ínénsabe moq iwíáh iwíáh aintagéhe.

¹⁵ Itega néne sánsá ireq iwíáh iwíáhoneheqmóe éna téhwe iteba téhtaréráq ite koragéna séhréh aitanauge iwíáhhurauge.

¹⁶ Mira iwíáhhuraume Másérónía marákórápéq pokonaraq ite kéraganie iwíáhéna mibeqté kouwekonaraq ite mó séraganie iwíáhhurauge. Mi tanáhráq Súría marákórápéq pokinie onaraq itega íné séhréh ainteq eqmaq nuwagéhe iwíáhhurauge. Minayabe téhtaréráq ite koraganie iwíáhhurauge.

¹⁷ Mira iwíáhhuraunsabé, Aneqsabé mó iwíáhé iteba íre surono ewo? Íné mó iwíáh mó iwíáhhóna anípo ewo? Ínéga kowe aruq ahqáho aruróna anípo ewo? Írakaumo.

¹⁸ Maniká aiq pútari anínirana ínéga moq kowe aruq ahqáho aruq íre u aní múge.

¹⁹ Tímótireq Sáírareq ínereqka Manikáne ahninkáwá Sísá Karáhé éhweh tei teinuraune. Tei teinurauna anímé kowe aruq ahqáho aruq íre i aníne. Wega peh morá kowe ehwéh irari aníne.

²⁰ Manikáne omasa éhwéhmé Sísá Karáhéga moke kowe éna sehگیرé. Minayabe aiq míre éq Maniká wenáwíq pankereq wensabé iwíáh iwíáh atone.

²¹ Maniká Iteriboga séhréh aitéhniká itereq ínereqka Sísá Karáhé tagéq wene sánsá sehgoneheqmúne.

²² Maniká Iteriboga ite aiq omaq itena néne arambehri miraoro aitowe. Manikáne Awanka itene irupipeq mía míaéna séhréh aitankeheéna iteba eqmataire. Wega Wenawa ebeq eqmaréh púana anehe áhnte kaweq naneq náí náininkehe.

Poraga Kórina suwahpeq íre apubúue pokú ehwehne.

²³ Ite kamah aiénehoéna Kórina suwahpeq iteba íre surauge. Manikánka tagaríehtáq aiq pútariahnsanuge.

²⁴ Itega aiq pútare atah náneq ambubu atíáh púana peh morá néne ehweh sehگیرó éna íre pagu pagunuge. Itene irupipeq eyoyóinkeheéna ite séhréh aiteyabe nuwahbehre.

2

¹ Itene irupipeq mónkakáq umeh agínehoéna iteba íre koraganie iwíáhhurauge.

² Ínéga kamah aiénaraq itene iru págegeirataq insega niru ukiq intankéhbó? Iteitega niru ukiq intahráhowe.

³ Nirupipeq umeh aníyéhoéna iteba íre koragia peh páhsi sehiranue menah eqmatauge. Nirupipeq eyoyóinaraq itene irupipeq moq eyoyó aitahráhuge.

⁴ Ebeqte páhsí sehiranurautaq nirupipeq iwíáh kikiréna nirupipeq umeh agurairana ibiséna sehiranurauge. Itene irupipeq umeh aginkeheéna mi páhsí íre sehiranurauge. Írakaumo. Peh itensabé anotahtaq arutaboiraitéhre iwíáhigheheéna sehiranurauge.

Ahbabáq aniné ahbabáqsabe mó íre iwíáhhoro i ehwehne.

⁵ Ite míáhrabeqte ahbabárurai anínká íre ínébataq néne nirupipeq umeh aníátáire. Itene irupipeq moq umeh aiátáire.

⁶ Itebaté áhnte kegá kamah awátóme aiq awehraq káráire.

⁷ Wene ahbabáq sansa aiq sutainsabé amahnága wene ahbabáqsabe íre iwíáhoró. Wene arupipeq mó umeh agínaga Sísane sánsá suehnehboq wene arupipeq eyoyóinkeheéq séhréh atáthro.

⁸ Mónkakáq teiúme mi anínká iwíáhéna, Ínénsabe irutaboirowe íwíáhinkeheéq séhréh atáthro.

⁹ Itega néne ehweh aiq moke sehgiowámo taganieéna menah mi pahsí sehiranue eqmatauge.

¹⁰ Ahbabáq ani kawerateq wene ahbabáqsabe íre iwíáhirataq íné moq wene ahbabáqsabe íre iwíáhinie. Wehukene ahbabáqsabe íre íwíáhonaraq ite séhréh aitanieéna Sísá Karáhé tagehtaq miraугe.

¹¹ Owainawamariné wahnah wenáwíq Séténie. Wene sánsá tagarío púana ite saiqnariehnehoéq ahbabáq ani séhréh ateq wene ahbabáqsabe mó íre iwíáhónehe.

Poraga Táitása tagéyabe awahbó ehwehne.

¹² Sísá Karáhé éhweh teri terininieéna Tóása suwahpeq surautaq itene Wahnahne arambehri mirainkeheéna wega kowe aintena séhréh aintáráire.

¹³ Néne iyahnabo aní wenáwíq Táitása mitaq íre míaraire. Minayabe niwa íre ukitáinsabé mibeqté ké iroto aritena mitaq suena Másérónía marákórápéq pokuraугe.

Manikánka págege aitéhra q págege naneq kiotaikúne i ehwéhne.

¹⁴ Manikánka ahriahri págegeue séhréh aitéhncá ite págege naneq kiotaikúne. Sóiriqka kaweq kunkúni naneq abae arúéhnserah Manikánka séhréh aitéhncá Sísá Karáhé éhweh mah kehíná kehíná suwahpeq abae agire. Itega teri terinúnara íráhwana abae agire. Minayabe Manikánsabe iwíáh íwíáh atóge.

¹⁵ Ínéga Sísá Karáhéne arambehri miraunsabé Maniká Iteriboga ínénsabe, Kaweq kunkúni naneq tahnsá ání móne aintéhre. Kaweraritéhra kereq iraipéq pokoneherao kereqka kunkúni naneq monseráhnue aiki aikionserah kaweraritéhra kereq iraipéq pokoneherao kereq siahrega néne ehweh íráhwe.

¹⁶ Irapéq pokoneherao kegá néne ehweh irera, Pukorahi ehwéhne íwíáhowara kaweraritéhra kegá néne ehweh irera, Oga míahrahi ehwéhne íwíáhowe. Mi arámbéhríyábé iteriahriáh tábúsoqme íre miraorahune.

¹⁷ Peh móne meaneheéra arambehrionserah mó kegá moq móne meaneheéra Manikáne ehweh teri terinowe. Ínéga moq mina tahnsanugo? Írakaumo. Manikánka íné eqmaq núwátái puana íné Sísá Karáhéne arambehriu anínéna tábúsoqme iwíáhéna we éhweh tei teinuge.

3

Poraga, Mó kegá ite tagéra néne arambehri ahtebahrahowe ú ehwehne.

¹ Néníwíq mónkakáq pankerogo? Arambehri aníné wahnahnka wene arambehriyabé pahsí sehiranue áwírana mewe nogíre. Itereq ínéreqka mi sansá miraonehncóno? Írakaumo.

² Itewe néne arambehri pahsí tahnsa míáhwe. Mó kegá ite tagéra néne arambehri ahboeqme ahtebahrahowe.

³ Néne arambehri pahsí Sísá Karáhéga itene irupipeq sehiranuraire. Mó kegá mi pahsí anereuwo éra néne sánsá tagéra mi pahsí sáhnshoráhowe. Sísaga mi pahsí pépahqtaq íre sehiranire. Manikánka oga mía míaéna Wenawa iteba eqmatairana wega itene irupipeq pahsí tahnsá sehira aruqarurire.

Manikánka áhnte séhréh aintéh éhwéhne.

⁴ Íné iwíáhume Manikánka íné omaq intena séhréh ainta aintainsabé Sísá Karáhéne arambehri miraorahuge.

⁵ Ínériahriáh Sísane arambehri íre miraorahuge. Peh morá Manikánka séhréh aintéhnká miraorahuge.

⁶ Wega ínénsabe o sansanúno éna séhréh aintéhnká miraorahuge. Naho sánsá sehgióro ú sehirá kéhrana o sansamé Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Sehgióro ú sehiránká mirainka pukorahúna sansánirana Manikáne Awanka mirainka oganúq itahráhi sansánire.

Sirupipeqté síúra akariuriéh náneqsabé éhwéhne.

⁷ Iwíáhue tagahro. Miraoro ú ehweh ebah kanéhráq sehiranútaq Manikáne téhreh naneq Mósísine auranabiah tapeq ábóraragúwe. Anotahtaq téhrehnsabé Ísara kegá Mósísine auranabiah tapeq íre ebitiahrahuwe. Mi tehrehnka parabagina útaqkakáq íre ebitiahrahuwe.

⁸ Miraoro ú sehiránká pukorahúna sansá áhwárótaq anotah tehrówe. Manikáne Awanka séhréh aitéh sánsá anotah kawéq sánsánéna miraoro ú sehirá sánsá anotahtaq kiotaikire.

⁹ Miraoro ú sehirá sánsámé ehweh aitaahráhi sansánirana anotahtaq téhrówe. Manikáne Awanka séhréh aitéhmé kaweqtaq míahrahúna sansánéna ehweh aitaahráhi sansá kiotaikire.

¹⁰ Aiq kiotaiki puag naho téhró naneq amahnága íre téhrehre.

¹¹ Manikáne Awanka séhréh aitéh sánsánká peh kagai puana naho parabagurai sansá aiq kiotaikire.

¹² Manikáne Awanka séhréh aita aitai puag itega íre áhreeq peh págegeue Sísá éhweh teri terinorahúne.

¹³ Mósísiga miraúnserah itega íre miraoneheqmúne. Mósísine auranabiah tapeq téhró naneq parabagina únsabe mó kegá tagehoéna wene auranabiah tapeq ambantataté akariuriowe.

¹⁴ Ísara kegá miraoro ú sehirá sáhnsahera sirupipeqté síúra akarié naneq konsabe sega íre ahtebahrahuwe. Amahnágaákáq sega íre ahtebahrahowe. Wehukega Sísá Karáhénsabe aiq pútare atéhranka sene sirupipeqté síúra akariuriéh náneq meruankéhe.

¹⁵ Iborankákáq sega Mósísiga miraoro ú sehirá sáhnsáhótáq sirupipeqté síúra akariuriéh náneq kéhnsabé sega íre ahtebahrahowe.

¹⁶ Maniká itene Wahnahnsabé áhrabirana sene siura akariuriéh náneq meruankéhe.

¹⁷ Itene Wahnah Manikáne Awa míéhtáq sabirúéh náneqka ite mó íre saiqnariahrahire.

¹⁸ Itene iuranabiah íre akariuriéhre. Téhrehnka timanotaq sokaeqsúéhrara wehukega tagahnserah Manikánka séhréh aitena kaweraitowara mó kegá ite tagéra Manikáne sansá tagahrahowe. Itene Wahnah Manikáne Awa ména we tahnsá míageheéna séhréh aitena kaweraita aitaire.

4

Owainawanka wehuke sunkíkirirabeq saiqnariéhre i éhwéhne.

¹ Manikánka ínénsabe arutaboiraıntena mah arámbéhrí miraúno aintaránsabé íre túbáh agia aiq mirainauge íwíáhuge.

² Kopípeqté niyehiteh sansánkákáq péhepehe sansánkákáq aiq suena íre mó éhwéh peh Manikáne aiq pútaq éhwéh íwáhnoruge. Peh moke tábúsoqme íwáhnoréna Manikánka tagariéhtáq ómi kegá, Íné kaweq sansá mirauge tagageheéna kaweqtaq ména Manikáne ehweh teri terinuge.

³ Mi kawéq éhwéhnsábé, Íre irahráhuéne irare kewé peh iraipéq pokoneherao ke wóe.

⁴ Owainawame, mah marakóipéqté péhepehe wahnáhnká sunkíkírirabeq se saiqnariéh púara kaweraritahráhi éhwéhnsábé íre aiq pútare atahráhowe. Kaweq éhwéhnká téhrehnka tahnsanéna sirupipeq téhragínehoéna owainawanka mi ke sunkíkírirabeq saiqnariéhre. Sísa Karáhéwé téhreh anínéna Maniká tahnsa mía míaire.

⁵ Írátíáhro. Íné éhweh íre tei teinuge. Sísa Karáhé webataq kaweq Wahnáh aní míéhrena tei teinuge. Sípane sánsá sehgiena itene arambehriu aní tahnsa míoge.

⁶ Manikánka téh mahraréna, Sunkíkírirabeq téhráhuéne úwe. Téhráhuéne únserah menah itene irupipeq téhraitaránsabé itega Sísa Karáhé éhweh aiq pútare ateq, Manikánsabe anotáh aní móne atone.

Poraga, Ite eqmaro ke Manikáne arambehri miraéq mi arámbéhríraté pukorahúne ú ehwehne.

⁷ Itene inokame peh antehya tahnsanirana Manikánka wene kaweq naneq mi antéhyápépéq máréhre. Ite íre págege anímáí míonana peh morá Maniká webataq págege aní míéhre. Ite tagah kegá mina iwíáhígeheéna Manikánka wene kaweq Awá itene irupipeq eqmaréhre.

⁸ Moke mó ke suwahpeq mó ke suwahperue íwíoqnah kegá ahbabáq aítáhwaq anetaníbo íwíáh íre úne. Árahiramo íwíáh íre iwíáhia itene arambehri suanehe íwíáh íre úne.

⁹ Íwíoqnahtaq Manikánka ite íre íúwéhre. Mó kegá iubówaq marakóipeq márunsurahéq irigue nogune.

¹⁰ Sísa ite kaweraitanieéna putiowe. Mina únserah itega mó ke séhréh aritaneheéq pukorahúne. Mó ke séhréh aritahnara ite tagah kegá iwíáhéra, Mi sánsá Sípane oga míéh sánsáne ewe.

¹¹ Itene oga míona tanáhráq Sípane sánsá sehgiunayabé mó kegá ite iubi q iuwahráhowe. Itega Sípane oga míéh sánsá tagageheéq wene arambehri sehgiune.

¹² Ite Sísa tagarawéq oga mía míaiageheéq pukorahúne.

¹³ Manikáne ehwehnka mahraréna,

Íné aiq pútare ató púana iraruge ire.

(Buk Song 116.10)

Mi éhwéhnká irarínserah itega moq aiq pútare atona puaq Sísa éhweh irarúne.

¹⁴ Ite tagarionawe Manikánka itene Wahnáh Sísa iriwe oganúq ato púana ite moq iriwe oganúq itena meiqmena Sísa moráráq móitankéhe.

¹⁵ Itega Sísansabé aiq pútare atageheéq we éhweh tei teinúnara mó kegá íwíoqnéra ahbabáq aítáhwe. Manikánka séhréh aítahnaga áhnte mó kegá Sísansabé aiq pútare ataneherawoe. Segá miraéra Manikánsabe kaweróne éra wensabé iwíáh íwíáh ataneherawoe.

Manikánka náina naneqsabé irutaboirúne i ehwehne.

¹⁶ Minayabe Sípane sánsá íre sueq peh sehgieneheqmúne. Itene inonka ore orení úkonanawe Manikánka séhréh aita aítai puaq itene irupipeq peh o animáí tahnsa ahriahri mía míáúne.

¹⁷ Mó kegá íwíoqnéra ahbabáq aítáhnabé peh wahto tanáhráq kéhrana mókake kagai apéq náinaq kaweq matábúrápéq ahriahri míanehe. Amahnága íre kaweq sunúqmé peh wahto tanáhráq kéh púana meáhna naneqka mi sunúq anotahtaq kiotaikinae.

¹⁸ Amahnága ábóraq kéh náneqmarínsabé íre irutaboiria peh Maniká míéhabeq kopípéq kagai naneqsabé irutaboirúne. Amahnága ábóraq kéh náneq mókake parabaginae. Maniká Iteribo míéhabeqte náneqme amahnága

kopípeq kék náneqme peh ahriahri kagaína puaq minayabe irutaboirúne. Minayabe amahnága íre kaweq sunúq kéhnsábé anetaníbo íwíáhéq peh Sísane sánsá kawerue sehgiioneheqmúne íwíáhúne.

5

Kagai inónká awaq meyabe iuwahbeh ehwéhne.

¹ Mah marákóipéq míona tanáhráq itene inonkame wéhuwehu nah tahn-sane. Mi nah sokogínaraq íopeq kíónaraq Manikánka kaweritéh náh awaq mianéhe. Mi nah wehukega íre pera peh ahriahri kagai inonká awaq mianéhe. Minayabe tagarione.

² Íopeqté náhnsábé anotahtaq irutaboirúna puaq iwehinsah aruqarurúne.

³ Mi nah awaq míáhnaraq kawerue kagai nahnsábé íre tabonahonehe-qmúne.

⁴ Itega mah wehuwéhú náhtápéq mía míaúnaraq irupipeq umehinka kamah aíraq iwehinsah aruqarurúne. Itene inonka amahnága sueyabe íre iuwah-behre. Írakaumo. O korósí sukionanserah o inonká oga mérapeq awaq meyabe iuwahbehre. Mókake kagaína inónkánká amahnága kék ínónká kiotaiki puaq minayabe irutaboirúne.

⁵ Oga mérapeq awaq miageheéna Manikánka kaweritáráire. Manikánka menah Wenawa aiq eqmaq áúwátáinsabé mókake wega moke mó kaweq naneqmarí náinkéhe tagarione.

Manikánka ite sainsuena awehraq apéq náinkéhe i ehwéhne.

⁶ Wega mirainawire íwíáhéq íre áhreúne. Itene inonkame iteyuwane nah tahsáne. Ite tagarionawe iteyuwanka inonkapipéq míéhraq amahnága íopeqté itene Wahnahne nahtapeq íre míone. Írakaumo.

⁷ Itene iuranka íre tagéq peh itene irupipeq aiq pútare ateq mira íwíáhúne.

⁸ Wega mirainawire íwíáhéq íre áhreúne. Itene inonka sueyabe iuwah-behraq itene o nahtápéq itene Wahnah míéhraq méyabe iuwahbehre.

⁹ Mah marákóipéq míona tanáhráqkákáq itene Wahnahba míáhnarabeqkákáq we awahbeh íwíáh sehgiyabe iuwahbehre.

¹⁰ Mókake ite ómi Sísá Karáhéga ehweh aitahnarabeq iriwe míáhnana itega marakóipeq miraúna arámbéhrí íwíáhue tagankehe. Wega itene ahbabáqkakaq itene kaweq arámbéhríákáq íwíáhue tagéna sainsuena awehraq apéq náinkéhe. Minayabe we awahbeh íwíáh sehgiioneheqmúne íwíáhúne.

Wensabé aiq pútare atáhro éna pagu pagunú ehwehne.

¹¹ Itene anotah Wahnáhnsábé áhtenu puana mó keyábé, Wensabé aiq pútare atáhro éna pagu pagunuge. Manikánka néne nirupipeq tagaríéhre. Ínénsabe, Aiq tábúsoqme íwíáhi aníne aintáhnsábé nuwahbehre.

¹² Ínéga ite íre ehnenuge. Itega ínénsabe, Tábúsoqme íwíáhi aní míéhre aintageheéna mah ehwéh teiugo? Írakaumo. Peh itega néne sansansábé íwíáh íwíáhigeheéna teiúge. Íre mó kené sirupipeqté íwíáhyábé peh seyene ábóraq kék náneqsabé sirutaboiro keyábé ehweh ayahqme terigeheéna teiúge.

¹³ Mó kegá íné uwoyansa aníne aítáhwana ínéga, Anetaníbo. Peh Manikáne arambehri mirainauge íwíáhuge. Íné peh tábúsoqme íwíáhu anínéna ite séhréh aita aitauge.

¹⁴ Sísá Karáhéga itensabé anotahtaq arutaboiraitéhnká ite Wahnah aitéhraq wene sánsá sehgiune. Ite tagarionawe peh morá ánínká mah kehíná kéhínánsábé pukú púaq ite moke pusa ké tahnsa míone.

¹⁵ Sísaga ómi itensabé putionsabe itene oga mé tanahráq peh iteite iuwah-beh iwíáh sehgionéhnkono? Írakaumo. We moke itensabé pukú púaq amahnága peh we awahbeh iwíáh sehgioneheqmúne. We putiowana íriwe oganúq atowe.

Manikánka insahwé aitena insahwé arite arámbéhrí íátái ehwéhne.

¹⁶ Menah wehukega iwíáhuronserah itega mó kené sánsá iwíáhue agehgamatáúne. Sísá Karáhéne sansá moq menah mira iwíáhue agehgamatáúne. Amahnága itega agehgamare sansa aiq sutauna puaq mókake mó íre miraoneheqmúne.

¹⁷ Írátíáhro. Sísá Karáhé aiq pútaq tagariéh ánímé o ani úkire. Wene naho sánsá aiq parabagurairana wega peh o sansanire.

¹⁸ Minawé Manikánka aiq moke mirauraire. Itega wene naruo míaraunara Sísá Karáhéga miraurainka Manikánka insahwé aitena mó ke insahwé arite arámbéhrí íátáire.

¹⁹ Itega mahraréq, Sísá Karáhéga miraurainka Manikánka mah kehiná kéhíná insahwé aítahráhire. Wegá ite insahwé aítéh kéné ahababáq íre ahrreraq matawéna mó ke insahwé arite ehwéh koreriéro aítaráire teiune.

²⁰ Itewe Sísá Karáhéne ehweh mibeq mahbeq aritona ánímáí méq itensabé, Manikánka ite insahwé aitankeheéq Sísá Karáhénsabe aiq pútare atáhro tei teinúne. Manikánka teriéro aítaráinsabé itensabé, Sísansabé aiq pútare atáhro pagu pagunue tei teinúne.

²¹ Sísá íre ahababáq ani míotaq itene ahababáqsabe pukinkeheéna Manikánka itene ahababáqmáí awuwe. Minayabe itega Sísareq mía míaonaraq Maniká Iteriboga kaweqtaq mía míainserahnue mía míaorahúne.

6

Túbáh agiyehboq Manikáne ehweh kawerue íráhro i ehwéhne.

¹ Manikánka séhréh aintéhrona wene arambehri miraéna itensabé, Manikánka itensabé arutaboiritena séhréh aítéh púaq wene ehweh sehgieyabe túbáh agiyehboq peh kawerue íráhro tei teinuge.

² Minayabe Manikánka mahraréna,

Ínéga omaq atáráu tanáhráq arene ehweh írátáuge. Kaweratáráu tanáhráq séhréh atáráuge íre. *(Aisaia 49.8)*

Teiníboq írátíáhro. Amahnága awehraq tanáhrárirana iboramé Manikánka kaweraite tanáhráre.

Poraga Sísane arambehri miraúnsabe íre mareqmareq áhne i ehwéhne.

³ Mó kegá néne arambehri tagéra, Aneqpopoq íre kawerire iyehoéna moke áhwára áhwára sansá suena peh kaweq sansánuge.

⁴ Mó kegá ínénsabe, Manikáne kaweq arámbéhríóna aní móne igeheéna wene arambehri moke miraéna peh kaweq sansánuge. Néne nirupipeq moke umehi naneq si tanáhráqmé íné íre kaweraintahráhi tanáhráqmé Manikáne arambehri suaní iwíáh íre urauge. Peh kawerue sehgiúge.

⁵ Kawerue sehgiúnsabé mó kegá nubi q marera karábúsiipéq móintera momiwíorabeq ehweh aintáráwana ínéga anotah arámbéhríéna íre kawerue sugéna táhutahuq írakaunurainsabé nirupibiuraire.

⁶ Manikáne arambehri kawerue sehginieéna íné peh kaweqtaq ména tábúsoqme iwíáhéna pehwehrue ména mó keyábé kaweq sansá aritena mó keyábé aiq pútaq nirutaboiruge. Manikáne Awanka séhréh aintéhnká mina tahnsanuge.

7 Aiq pútaq ehwéh tei teinugana Manikánka págege aintéh púana kaweq arámbéhriuge. Itene igaqnaréhga sene iqtate ebehunserah owainawansabé ahqáho atena kasuq kasuruge. Kaweqtaq mía míaéna kaqsuq kaqsuruge.

8 Mó kegá ínénsabe iwíáh iwíáh aintáhwara mó kegá níehruru aintáhwe. Mó kegá ínénsabe, Kaweq sansánóne aintáhwara mó kegá ínénsabe, Abehq sánsánóne aintáhwe. Mó kegá ínénsabe, Péhenóna aní móne aintáhwana ínéga peh ahriahri Manikáne ehweh sehgiúge.

9 Mah marákóipéqté sánsá mirao kegá íné íre tagariáhwara peh áhnte Sísa tagariáh kéga íné tagariáhwe. Nubiq nuwahráho sansá sehgiena íre pukia peh oga míóge. Kamah aniera íre nubiq núáhwe.

10 Niru umehi tanáhráqkákáq Manikánsabe iwíáh iwíáhuge. Íné tabonah aní ména áhnte ke kagai naneqmarí nári nárinuge. Mó kegá ínénsabe, Íre matiahna aní móne aintáhwana íné moke kaweq naneq matíóge.

11 Kórína suwahpeqte kéó, ínéga pahsuqme teiena itensabé anotahtaq nirutaboiruge.

12 Itensabé nirutaboirume íre túbáh agia peh iteitega ínénsabe íre irutaboiraintáhwe.

13 Sibowaréhga sene animarí síwáhnorunserah ite íwáhnoréna itensabé nirutaboiraitónserah itega moq ínénsabe irutaboiraintáhro.

Itene inonkame Manikáne nahne i ehwéhne.

14 Sísansabé awahrieh anínseq íre wahto tanáhráq moraráq arambehrieh iwíáhiyeho. Kaweqtaq míéh anínseq ahbabáq anínseq moraráq íre mía míaorahóya mino. Téhrehnkakáq sunkíkírinkakáq moraráq íre kagaorahi mino.

15 Sísa Karáhéreq owainawanseqka íre morá iwíáhóya mino. Sísa tagariéh anínseq Sísansabé awahrieh anínseqka íre morá iwíáhóya mino.

16 Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhnkákáq péhepehe manikánsabé iwíáh iwíáh atáh náhnkákáq íre monseráh náh kéh mino. Maniká oga mía míairana itene inonka wene nah mire. Minayabe wene ehwehnka aiq mahraréna, Ínéga seba kéna sereq mía míainie. Ínéreq sereq ahtapeq moraráq nogonéhe.

Íné sene Maniká míanauge. Se néne animarí míagehe íre. *(Lo 7.2-3)*

17 Itene Wahnahnka mó mahraréna, Itega íre íráh ké míáhrabeq sueq móbeq míáhro. Moke ahbabáq naneq súéhrataq iteba míanie íre. *(Aisaia 52.11)*

18 Itene Wahnahnka mó mahraréna, Iteribo míanie. Itewe nénahni nániyahu míagehe íre. *(2 Samuel 7.14)*
Itene págege Wahnáhnká aiq mahrarire.

7

1 Manikáne omasa éhwéh aiq írátíona puag itene inonkankakáq iteyuwankakáq ahbabáq aitéh náneq moke suaneheqmúne. Néne iyahnabo animaríno, Manikánsabe áhtenéq kaweqtaq mía míaoneheqmúne.

Mi kegá Porane ehweh kawerue sehgiúnsabe wega iwíáh iwíáhú ehwehne.

2 Ínénsabe irutaboiraintáhro. Ínéwé íre ahbabáq aitaráuge. Abehq sánsá íre aitaráuge. Mó naneq meyanieéna péhe éhwéh íre teiátáuge.

3 Peh ehweh aitanieéna íre teiúge. Métáqkakaq amahnágaakáq itensabé nirutaboiruge teiúge. Ite oga míéhrataqkákáq pukirataqkákáq iteba morábí méyabe nuwahbehre.

4 Itega Sísame sánsá kawerue sehgiéhe iwíáhéq itensabé iwíáh iwíáhuge. Nirupipeq umehi tanáhráqkákáq itensabé iwíáhugana nirupipeq eyoyóirana iwíáh iwíáhuge.

⁵ Ínéga Másérónía marákórápéq surautaq néne nirupipeq umehi naneq áhnte káráirana íre ahrenarauge. Írakaumo. Mó kegá ehweh aintera pagu pagunurowana nirupipeq umehurairana áhreurauge.

⁶ Itene irupipeq umehína tanáhráq Manikánka itene irupipeq eyoyó aitahráhire. Wega Táitása ínéba eqmatairana surainka niru eyoyó aintáráirana Manikánka niru ukiq intáráire.

⁷ Íre peh morá we surainka wega teniátái ehwéhnká moq néne niru eyoyó aintáráire. Táitása iteba míaraitaq itega wene aru eyoyó atárówana wega minayabe teniátáirana nirupipeq eyoyó aguraire. Itega íné tagéyabe iuwah-barainsabé teniátáire. Ínénsabe irutaboirurome teniátáire. Itereq ínéreq morá íwíáhonehe irarewe teniátáire. Moke mi ehwéh teniátáinka nirupipeq anotah eyoyóire.

⁸ Ínéga téh sehiranue eqmatau pahsígá wahto tanáhráq iru umeh aitáráire. Iru umeh aitáráinka mi tanáhráq íné moq niru umeh aguraire. Mi pahsí sehiranuraunsabé menah íre kaweruge íwíáhéna amahnága peh kawerurauge íwíáhuge. Iru umeh aitáráinka ahbabáq sansa sueq sehiranurau pahsíípéqté éhwéh sehgirowe.

⁹ Amahnága nirupipeq eyoyóire. Itene iru págege aitáráinsabé nirupipeq eyoyóiro? Írakaumo. Itene ahbabáq sansa sueq kaweq sansá sehgiroinsabé nirupipeq eyoyóire. Itene iru umeh aitáráinsabé Manikánka, Kamahoro aitáráire. Minayabe ahbabáq íre aitáráuge. Írakaumo.

¹⁰ Manikánka ahbabáq ke kamah arinayabe sirupipeq umeh agire. Segá sene ahbabáq suageheéna wega kamah aríre. Sene ahbabáq súáhwana wega kawerarítéhre. Kawerarítérara mi kegá Irupipeq umeh kéwéhmé amahnága aiq kaweragire ewe. Wega sene ahbabáq suehrana kaweraritaneéna kamah aríre. Kawerarítéhrara mi kegá, Irupipeq umeh aguraime aiq kaweruraire ewe. Mah marákóipéqté náneqsabé wehukene sirupipeq umeh agínara pukorahowe.

¹¹ Manikánka kamah aiena itene irupipeq umeh aitáráire. Miraurainka ite séhréh aitáráire. Minayabe íwíáhue tagahro. Séhréh aitáráinsabé itene ehweh tábúsoqme kawerareq ahbabáq aninsabé ehweh atárówe. Séhréh aitáráinsabé Manikánsabe áhtenéq ínénsabe irutaboiréq ahbabáq ani kamah awátówe. Sehiranurau ahbabáq kaweratotaq itega íre ahbabária peh kawerue miraurowe.

¹² Téh sehiranurau pahsíwé peh morá ahbabáq aninsabé íwíáhue sehiranuraugo? Írakaumo. Íre wereq wega ahbabáratarái anínseqsabé sehiranurauge. Itega néne ehweh sehgiroinsabé Manikánka itensabé, Kawerowe aitáráire. Itega ínénsabe aiq pútaq irutaboirúne íwíáhigehéna mi pahsí sehiranue eqmatauge.

¹³ Mira íwíáhuraunaq itega mirauronka nirupipeq pehwehrue aintáráire. Minayabe niru pehwehrue eyoyóire. Itega Táitása séhréh ateq wene aru eyoyó atárónsabé íné moq niru eyoyóire.

¹⁴ Ínéga Táitása iteba eqmaq auwaníe urautaq wensabé, Mi kegá néne ehweh aiq sehgiroherawoe íwíáhuge teawátáuge. Itega aiq kawerue sehgiro puana mi ehwéhnsabé íre niyehitaraire. Írakaumo. Moke mi ehwéh aiq pútaragurairana Táitásaga ahtebaraire.

¹⁵ Wega iteba suraitaq itega áhreeq iransánéq mehweh atárówe. Itega wene ehweh sehgiroinsabé Táitásaga ahreraq matawéna itensabé anotahtaq arutaboiritéhre. Wega itene kaweq sansá íwíáhéna itensabé anotahtaq arutaboiritéhre.

¹⁶ Itega peh moke kaweq sansá sehgioneheqmóe íwíáhunsabé nirupipeq anotahtaq eyoyóire.

8

Sísa tagariáh ké séhréh aritagéhboq móne soruparáhro i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, Manikánka Másérónía marákórápéqté Sísa tagariáh keyábé sirutaboirána séhréh arítarái ehwéh teiníe.

² Anotah íre kaweq sunúq káráitaq Másérónía marákórápéqté ké áhnte tabónáhéra sirupipeq íre umehia peh eyoyóéra sega mó Sísa tagariáh ké séhréh aritageheéra áhnte moné soruparowe.

³ Minayabe teiníboq írátíáhro. Sega moke nárieráhi naneq náriátówe. Seyega íwíáhue áhnte mónkakáq pehipi náriátówe.

⁴ Sega Súría marákórápéqté Sísa tagariáh ké séhréh aritaneheqmúne íwíáhéra itensabé, Ite séhréh aritanéhe éra itega sorupóna moné meyháro págegeue teiátówe.

⁵ Teiátówana ínega íwíáhéna, Peh móne nárigéhe íwíáhurauge. Iwíáhuraugara téhwe Maniká itene Wahnahnsabé sirutaboirána sinonka náwéra wega awahbeh sansá sehgiara anehemé móne náwátówe. Manikánka íwíáh aritowara ite moq irutaboíraitárowe.

⁶ Menah Táításaga náwe sansá ite Kórina ke íwáhnoruraire. Íwáhnorurainsabé ínega wensabé, Kórina kegá moq mina irútábóri sansá kawerue sehgihehéna minayabe moke síwáhnoré séhréh arito éna teawátáuge.

⁷ Itega moke mirao sansá aiq kawerue miraowe. Itega Manikánsabe anotahtaq aiq pútare atáhwe. Wene ehweh teri terinoneheéq kawerue arambehrirowe. Itewe ahtebia ké méq Manikáne arambehri kawerue miraowe. Ínénsabe irutaboíraintáhwe. Itega moke mó arámbéhrí kawerue mira onserah itewe íwíáhue tagéq itene móne Maniká náwenéhe íwíáhoró.

⁸ Minayabe miraoro éhwéh íre aitóge. Másérónía kegá nárie sansansábé teiúge. Sega sirutaboíraritera náriénserah itega moq irutaboírariteq nárigéhe íwíáhuge. Mó keyábé aiq pútaq irutaboírowapómo ite taganehehéna mah ehwéh teiúge.

⁹ Itene Wahnah Sísa Karáhéga íópeq áhnte kaweq naneq matiorabeq suena ite kaweraitanieéna mah marákóipéq tuména tabonah ani míowe. Wega miraúnka itega áhnte kaweq naneq meyhárhúne. Meyárhúnayabé wega séhréh aitéh sánsámé tagarione.

¹⁰ Mahra íwíáhunsabé móne sorupé ehwéh teiníe. Itega inokáh opéq mi arámbéhrí áhwárowe. Itega mi arámbéhrí pehipi íre áhwárareq téhwe miraoneheqmúne íwíáhéq áhwárowe.

¹¹ Minayabe amahnága mi arámbéhrí parabarúáhro. Itega áhwárotaq íwíáhuronserahnéq náweráho moné soruqparáhro.

¹² Wehukenínká náwiníe íwíáh kahnaraqmé minawé Maniká awahbeh sansáne. Manikánka itega íre matiáh náneqsabé náníéro aitehro? Írakaumo. Peh morá matiáh náneq náweráhowe. Manikánka peh morá itega náweráho naneq íwíáhéna itega náwíra naneq tagéna kawerowe aitéhre.

¹³ Mó ke kaweqtaq míéhraq ite tabonah ke míagehéna mah ehwéh teiugo? Írakaumo. Ite ómi monseráhnue awehraq matiagehéna teiúge.

¹⁴ Amahnága áhnte moné matiáh púaq móbeqte tábónáh ké séhréh aritagéhe. Mókake ite tabonahirataq se áhnte matiéhrataqmé sega ite séhréh aitagéhe. Mirairataq itewe íre tabonah ke míaneheqmóe.

¹⁵ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Mi topáh áhnte meyáh kégá arahq íre máráhwe. Pehgáriq meyáh kégá awehraq matíáhwe ire. *(Kisim Bek 16.18)*

Poraga wehuke Kórina suwahpeq eqmaro ehwéhne.

¹⁶ Manikánka Táitása iwíáh atáráirana ínégá ite séhréh aitaníe iwíáhunserah Táitásaga moq mira iwíáhíre. Manikánka mi iwíáh atáráinsabé wensabé iwíáh iwíáh atóge.

¹⁷ Táitásaga néne ehweh irena iwíáh iwíáhuraire. Íre ínégá pagu pagunuraunsabé peh wewega ite, Koséhréh aitanauge iwíáhéna iteba sinie ire.

¹⁸ Mó anínká mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue nogena Manikáne kaweq ehwéh teri terinúwara mibeqté Sísá tagariáh kégá irera, Kaweq ehwéh tei teini aní míre atáhwe. Mi aní iteba eqmarahnana wega Táitása kérankéhe.

¹⁹ Sísá tagariáh kégá mi aní omaq atera ínereq ínégá míáh kéreq moráráq nowe arambhriinkeheéra eqmatowe. Maniká itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atageheéq mah kawéq arámbéhríúne. Sísá tagariáh tábónáh ké séhréh aitanéhe iwíáhúwara mó kegá mina tagagehe.

²⁰ Mó kegá iwíáhéra, Itega náríra naneq íre kawerue wahnahnowe iwíáhíyeho éq mó aní eqmarahnana wega moq mina náríra naneq wahnahninkehe.

²¹ Íre peh morá Maniká itene Wahnahnka tagariéhtáq kaweq sansánonehe. Wehukega tagahtaqqákákáq kaweq sansánonaraq tagagehe.

²² Itega kaweq sansánowe iwíáhígeheéq mó aní eqmaranéhe. Mi anínká métáq iraru aníté kériránkeheéq eqmaranéhe. Mó arámbéhrí mó arámbéhríue awena tagaraugana wega aiq kawerue arambhriuraire. Kawerue arambhriéna, Itega Sísane sánsá kawerue sehgioneheqmóe iwíáhínsabé ite koséhréh aitaníe iwíáhínsabé iteba eqmaranéhe.

²³ Táitásawe ite tagariáhwe. Ite séhréh aityeheéta arambhriúye. We kéroya anítéwé Sísá tagariáh kégá aiq omaq sitówara mó kegá Sísá Karáhénsabe iwíáh iwíáh atageheéra sega kawerue arambhriigehe.

²⁴ Itega mi keyábé irutaboairariteq séhréh arítáhro. Mirairataq móbeqte Sísá tagariáh kégá mina irera néne ehweh aiq pútare aintagéhe. Itega kaweq sansáno ke wóe irarurauwara mi ehwéhnsabé aiq pútare aintagéhe.

9

Maniká tagariáh tábónáh ké náríe ehwéhne.

¹ Maniká tagariáh ké náríe ehweh aiq ahtebahwe. Minayabe náríe ehwéhnsabé íre áhnte sehiraninie.

² Itega sorupawe náríenéhe iwíáh aiq tagarióge. Minayabe Másérónía marákórápéqté keyábé itega miraira ehwéh aiq teriena iteíwíq panketauge. Ínégá sensabé mahraréna, Ákáía marákórápéqté kégá inokáh opéq tabonah ke náríenéhe iwíáh áhwárowe urauge. Uraugara irera mi kegá, Itega moq miraoneheqmúne iwíáhurowe.

³ Ínégá teriátáu ehwéh péhe éhwéh agínehoéq miraira arámbéhrí amahnága parabaruageheéna mah anító siqmaraníe.

⁴ Itega moke náríra naneq aiq kawerareq íwénunowe iwíáhíge. Másérónía marákórápéqté kéreq ínereqka iteba senaraq itega miraira arámbéhrí íre parabarúehrataq itereq ínereq iyehitanawire.

⁵ Mira iwíáhéna itega miraira arámbéhrí parabaruageheéna mah anító iteba ebeq siqmaraníe. Segá séhréh aitehraq náríra naneq sorupawe kaweraréhrataq ínégá iteba senaraq aiq awehraq kanae. Awehraq kahnaraq

tagehra kegá iwíáhéra, Íre ínégá pagu pagununsabé peh iteitega nárienéhe iwíáhuraunayabé miraowe iwíáhigehe.

⁶ Wene sotápéq íre áhnte uqmaréh ánínká pehgáriq tahutáhúq meyanæ. Áhnte uqmaréh ánínká áhnte meyanæ. Minayabe iwíáhue tagahro.

⁷ Mó aní mó anínue itene irupipeq iwíáhéq náríero. Itega náríra naneqsabé itene irupipeq iwíáh kikiriyeho. Itega iwíáhéq, Mó kegá itensabé anah ke woe éra abiahnsa aitéhboq nárienéhe iwíáh íre oro. Peh Manikánka wehwehi anínsabé arutaboiri puaq aru eyoyóue náríero.

⁸ Manikánka ite íre mationa naneq áhnte náieráhíre. Ite moke awehraq kankeheéna náinkéhe. Itega mó ke séhréh ariteq moke kaweq arámbéhrí miraigeheéna Manikánka náinkéhe.

⁹ Minayabe wene ehwehnka aiq mahraréna, We tabonah ke áhnte sinsinire. Wene tábúsoréh sánsá ahriahri kagaire ire. *(Buk Song 112.9)*

¹⁰ Manikánka sonesoráh ké ayu náríra uqmaráhnsabé áhnte tahutáhúq náríra nahwe. Mina inserah wega ite íre kéh náneq náinaq ite awehraq naneq matawéq mó ke wehwehue séhréh ariteq itega náríransabé Manikánka náina naneq anotah úkinawire. Itene kaweq sansámári moq anotah úkinae.

¹¹ Manikánka ite áhnte náinaq itega moq tabonah ke ahriahri náríeráhowe. Itega miraúnayabé tabonah ke nárírataq meyéhra kegá minayabe Manikánsabe iwíáh iwíáh atagéhe.

¹² Itega Manikáne tabonah ke nárírataq se tabonah ira naneq aiq awehraraginae. Itega náríransabé mi kegá Manikánsabe anotahtaq iwíáh iwíáh atagéhe.

¹³ Itega mó ke séhréh ariteq nárírataq sega itega Sísa Karáhéne ehweh aiq kawerue sehgiówe iwíáhéra Maniká áwíq pankerera wensabé iwíáh iwíáh atagéhe.

¹⁴ Itega eyoyóue nárírataq sega itensabé, Áhnte irutaboiro ke wóe aitera Manikánsabe, Ite kaweraritoue púreraitagéhe. Manikánka ite séhréh aitena mi iwíáh aitahnara náríra kegá itensabé anotahtaq sirutaboirá púreraitagéhe.

¹⁵ Manikánka wenahni iteba eqmarowe. Anotah kawéq sánsá miraú púaq moke mó sansá kiotaikinsabé itene ehweh íre irarerahéq peh Manikánsabe iwíáh iwíáh ata ataúne.

10

Poraga wene arambehriyabé irarú ehwehne.

¹ Íné Porane ehweh kawerue íráhro. Sísa Karáhé uwaresa ánínéna pehwehrué mionserahnue teiníe. Iteba míó tánáhráq wehukega ínénsabe, Uwaresa aní míahne ewe. Iteba íre míó tánáhráq peh móbeq ména páhsi sehiranue ehweh teiútáq ínénsabe, Págege ehwéh sehiranue iene aintáhwe.

² Iteba senaraq págege ehwéh aiteyabe nuwahriehre. Minayabe kawerurero.

Mó kegá ínénsabe, Mah marákóipéqté sánsánóne aintáhwe. Mina tahnsa éhwéhno keyábé págege ehwéh aritahráhuge. Ite mah marákóipéq míone eme aiq pútarowe.

³ Peh mah marákóipéqté kegá iwíáhue ebehonserah íre úne.

⁴ Manikáne arambehri miraoneheéq iqtate íre ebehúne. Owainawane arambehri saiqnareq Manikánka náí náneq, págege naneqtaté ebehúne.

⁵ Mó kené péhe éhwéh píribahri ehwéhnká Manikáne sansá taganeherao kené ah paitiehnehoéq saiqnarúone. Sísa Karáhéne ehweh sehgiégehéq moke mó iwíáh saiqnarúóne.

⁶ Itega néne ehweh sehگیرataq itereq ínereqka néne ehweh anterúáh ké kamah arienéhe.

⁷ Itega tagahna naneqsabé tábúsoqme iwíáhoró. Ite Sísa Karáhéne animárí múne iwíáhoo? Íné moq wene ani mío púaq minayabe iwíáhoró.

⁸ Ite saiqnariankeheéna Manikánka omaq intáráiro? Írakaumo. Manikánka ínénsabe, Ite séhréh arite kawerarito aintena omaq intáráire. Minayabe néne arambehriyabé iwíáh iwíáhéna néníwíq pehgáriq pankerónsábé íre niyehitehre.

⁹ Néne páhsi tagéq anotah ahréigeheéna íre sehiranuge.

¹⁰ Mó kegá mahraréra, Néne páhsiipéq págege ehwéh irarire éra peh iteba míaraitaq íné mareqmareq aní ména págege ehwéh íre iraruraire ewe.

¹¹ Mira iwíáho keo, íráhro. Ínéga sehiranue teiú éhwéhnkákáq iteba míáhnaraq teiéna ehwéhnkákáq peh monseráh éhwéhtaré wíre mókake ahtebagehe.

¹² Seyensabé iwíáh iwíáhéra, Ite moke mó ke kiotaikúne iwíáho kegá mira onserah íre úne. Sega seyene arambehri tagéra wene wene arambehri agehgamarera peh seyene arambehriyabé iwíáh iwíáhowe. Mi sansámé peh múguwahgu sansáne.

¹³ Néníwíq pehipi pankereyabe íre nuwahbehre. Írakaumo. Peh morá Manikánka omaq intárái arámbéhrí miraunsabé iwíáh iwíáh éna iraruge. Wega ite séhréh arito aintárái puana mi arámbéhríyabé iwíáh iwíáhéna iraruge.

¹⁴ Manikánka, Ite séhréh arito aintárái puana wene ehweh sehgiena iteba séna Sísa Karáhéne kaweq ehwéh teiátáuge.

¹⁵ Mó kené arambehriéyabe, Ínénéne arambehrie éna néníwíq pankeranieéna iwíáh iwíáhugo? Írakaumo. Ínéga ite séhréh aitahtaq itega Sísa sánsá kawerue ambubu atawéq sehگیرataq mó ite míáhrabeqte ké séhréh aritaníe iwíáhuge.

¹⁶ Ínéga ite seberiopéq pokue Sísa kaweq ehwéh mitaq teri mahtaq terininie. Miraonaraq íre mó kegá arambehriorabeq peh ínébataq néne arambehriyabé iwíáh iwíáhéna irarinie.

¹⁷ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Iwíáh iwíáhóna aníno, peh morá Manikánka mirainsabé iwíáh iwíáhé irarúno íre.

¹⁸ Wewensabé iwíáh iwíáhéna wenáwíq pankeréh ánínká, Manikánka anotah aní móne íre atankéhe. Peh Manikánka wehukeníné áwíq pankeréh ánímé webataq anotah aní míankehe.

11

Porareq péhe éhwéh íwáhnoro kereqne sansá íre morá sánsáne i ehwéhne.

¹ Ínéga irarena ehwéhnsábé itega, Múguwahgu ehwéhne aintagéhe. Pehipi teiníboq kawerue írátiáhro.

² Manikánka itensabé arutaboiri serahnuge. Itega peh morá Sísa Karáhénsabe irutaboirigeheéna ite aiq omaq itáráuge. Kaweq ahrárigá peh kaweqtaq ména mó weh máhbí íre tagehre. Írakaumo. Peh morá wega kérahna anínsábé áwénunue mókake webataq kéraníe iwíáhire. Mina inserah itega Sísa Karáhénsabe irutaboiréq kéraneheqmúne iwíáhigeheéna séhréh aítoge.

³ Éhrámáne ahre wenáwíq Íwie. Mi inínká wehene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atena ahabárúnserah itega moq péhe éhwéhnsábé aiq pútare atého.

Minayabe nirupipeq iwh kikiruge. Sísa Karáhénsabe irutaboírëq wene kawëq sansá súëho.

⁴ Mó kegá iteba séra íre ínéga Sísa Karáhéne ehweh teiúnserahnue peh mó ehwéh teiéwaq íráhwe. Segá íre Manikáne Awa éhweh peh mó ehwéh teiéwaq íráhwe. Íre Manikáne kawëq ehwéhnsábé peh mó ehwéh teiéwaq íráhwe. Itëga iwíáhëq, Mi ehwéhme peh ahtëbia éhwéhne éq mi ehwéhnsábé ireyabe iuwahbehre ewe.

⁵ Írátíáhro. Mi kegá anotah ke wóë iwíáhoo? Segá íné íre kiotaikowe iwíáhuge.

⁶ Ínéga ehweh teiútáq áhwára áhwáraume tagaríóge. Peh morá néne iwíáhwé íre áhwára áhwárauge. Ínéga tábúsoqme iwíáhuraume ehweh teiátáutaqkákáq iwáhnorurautaqkákáq páhsi sehiranurautaqkákáq néne kawëq iwíáh sokigi aiátáugaq írátíaro míno.

⁷ Ínéga Manikáne kawëq ehwéh teiátáutaq ápeq náníéro íre urauge. Ite anotah anímáí míagehboq íné pehgáíq aní míanieéna mi sansánurauge. Mírauraume ínéga ahabáúraone iwíáho?

⁸ Ite séhréh aitanieéna iteba arambëhriurautaq mó kehiná suwahpeqte Sísa tagaríáh kégá móne náni náninurowe. Íre se séhréh aritëna peh itëite séhréh aitanieéna mó kené móne mewe meweurauge.

⁹ Iteba ména tabonahurautaq itensabé íre inehuraugara Másérónía marákórápëqté Sísa tagaríáh kégá íné íre matiarau nanëq mewe náni náninurowe. Iteba míarautaq irupipeq umëh agínehoéna íre inehurauge. Mókakeakákáq íre inehinie.

¹⁰ Sísa Karáhéne aiq pútaq ehwéh irena mókakeakákáq ite íre ineh inehinie. Mi ehwéhme ite Ákáía marákórápëq míáh kégá, Péhe éhwéhne íre aintahráhowe.

¹¹ Itensabé íre nirutaboírunsabé irarugo? Írakaumo. Manikánka tagaríéhtáq itensabé anotahtaq nirutaboíruge.

¹² Mó kegá, ínéga arambëhriunserah arámbëhríúne éra seyene arambëhriyabé iwíáh iwíáhowe. Mó kegá sensíwíq pankëragehéera miraowe. Mó kegá mína miraigeheéna amahnága mirau sansá mókakeakákáq miraéna néne arambëhri tauntahunue tábúsoqme mirainauge.

¹³ Manikánka mi ke íre siqmatai puara péhe éhwéhnikákáq ké míáhwe. Sene arambëhriyabé péhe éhwéh irarewe. Sísa Karáhéga se aiq pútaq siqmarowe iwíáhigeheéra mó kegá tagahtaq íre sene sánsá peh mó sansánowe.

¹⁴ Minayabe áhtëniyehboq owainawanka moq mi pehe sánsánsábé aiq ahtëbehre. Wehukega, Owainawa kawëq aníne iwíáhigeheéna owainawanka téhrehrebeqte íópeqté aní tahnsa úkorahire.

¹⁵ Owainawanka mi sansá aiq mirai puara wene arambëhri kegá moq mirorahéra kawëqtaq mía míao ke tahnsa úkorahowe. Miraonsabé áhtëniyëho. Mókake Manikánka sene arambëhri sainsuena kamah arinkéhe.

Poraga arambëhriúnsabe íre kawëq sunúq ábóraragú ehwehne.

¹⁶ Métáq teiú éhwéh mónkakákáq teiníë. Íné múguwahgu aníne iwíáh aintehboq néne ehweh íráhro. Néníwíq pehgárita q pankëraníboq íráhro.

¹⁷ Néne arambëhriyabé iwíáh iwíáhu ehwéh teiníë. Amahnága teiú éhwéhme íre Manikáne Awanka iwíáh aintëhrana iraruge. Peh ínénéga múguwahgu anínká mira inserahnéna néníwíq pehgárita q pankëróge.

¹⁸ Mó kegá mah marákóipëqté sánsánëra seyene arambëhriyabé sensíwíq pankëráhwe. Ínéga moq mi sansánëna néníwíq pakeraníë.

¹⁹ Itëga iwíáhëq, Ite ahtëbia ké úne éq múguwahgu kené ehweh íráhwe.

²⁰ Mó kegá miraoro e ehwéh apubúue íráhwe. Segá itëne ménsámëhnsá apubúue parabaruera péhe éhwéh irarensabé ite saiqnaruera ite píribahri

aitera ite ahsuehwe iubówe. Segá miraurotaq itega túbáh agéq peh áwé tagahwe.

²¹ Segá mirauronserah ínégá íre miraurauge. Minayabe niyehitanabo? Írakaumo. Minayabe íre niyehitanawire.

Mó kegá seyene arambehriyabé iwíáh iwíáhéra teírataq íné moq múguwahgu aní tahnsanéna teiníe.

²² Segá mahraréra, Ite Íbaru kahnáh múne eme íné moq Íbaru kahnáh múge. Segá mahraréra, Ite Ísara ke úne eme íné moq Ísara aní múge. Segá mahraréra, Ite Ébárahmane animárí múne eme íné moq Ébárahmane ani múge.

²³ Segá mahraréra, Ite Sísá Karáhéne arambehriúna ke úne eme uwoyansa anínká irarinserahnowana néne arambehriga moke sene arambehri kiotaikire. Segá pehgáriq arámbéhríowana ínégá anotahtaq arambehri mira aruqaruruge. Sísane arambehri miraunsabé wensabé suwahrieh kegá karábúsiipéq móinta intaowe. Móintera nubiqmaq nubiqmarowana pukorah aruqaruruge.

²⁴ Asiu kegá moberíáh tánáhráq áréti sahtaté áhntetaq 39 tanáhráq nubitowe.

²⁵ Aroma kegá mó tanáhráq mó tanáhrárué apahtároráq sahtaté nubitowara wáhnaupéqté kegá peh morá tánáhráq ebahnsa tuparuqme nubitowe. Apahtáro tánáhráq íné míarau sipí pitegue wánípipegurairé. Peh morá wéhékáhnkákák inokáhpeqkákák wánípipeq mírauge.

²⁶ Mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue poku pokunsabé íre wahto ah nogúge. Wánípipeq tupekorahuge. Aebó kegá nubiq suahráhowe. Nánuwahrah Asíú kegá nubiq suahráhowe. Nahnso kegá moq nubiq suahráhowe. Mó ke suwahpeq míótáq abatapi míótáq sóreq wanípíépéq míótáq nubiq suahráhowe. Ite néne iyahnabo animárí múne e kegá moq nubiq suahráhowe.

²⁷ Íné áhnte págege arámbéhríurauge. Arambehriuraunsabé mó tanáhráq mó tanáhrárué inokáhpeq íre ahrenarauge. Nirupibiuraire. Wání tahbobóuraire. Áhnte tanáhráq tópah íre narauge. Néne korósi íre awehraq káráinsabé sóriqka kamah aníátáire.

²⁸ Íre peh morá mina teiú náneqmarínká kamah aníátáire. Sísá tagaríáh kegá wene ehweh kawerue sehgiowapómo iwíáhunka mó wehekáh mó wehekáhnue nirupipeq iwíáh kikirunka nirupipeq umeh agire.

²⁹ Mó anínká, Sísane sánsá suaníe iraritaq nirupipeq págege agire. Mó anínká ahbabáritaq nirupipeq umeh agire.

³⁰ Néníwíq árahue pankeranínkono? Íné peh mareqmareq aní míónsábé néníwíq pankerena iwíáh iwíáhéna teiúge.

³¹ Manikámé itene Wahnah Sísane abowáe. Wensabé ahriahri iwíáh iwíáh atanéhe. Wega tagaríéhtáq peh aiq pútariahnsanuge.

³² Anotah wahnáh aní wenáwíq Árétae. Wega Támákása suwahpeqte márakóákák wahnahnuraire. Íné Támákása suwahpeq míarautaq sóntía kené wahnahnka íné saiqnariankeheéna wene sóntía keyábé moke mibeqté kúrí méhpehtaq wahnahnoro aritaraire.

³³ Wega miraurainsabé néne iyahnabo animáriníká séhréh aintera sehwerapeqté áwánkúrápéq páhsikétiipéq íné úsawe náhníáq iwe panantáwe kuri ogesáhue máhpeq núwátówara sega íné íre saiqnariarowe.

12

Porane awanka tagó naneq ehwéhne.

¹ Ínénénsabe iwíáh íwíáhéna teiú éhwéhnká ite íre séhréh aitahráhire. Anetaníbo pehipi teiníe. Ínéniwanka tagaraitaq Manikánka sokigi aníátái ehwéh teiníe.

² Sísa Karáhé tagariarautate sure sure 14 opéq parabaguraitaq Manikánka íné kiotaikue íópipeq wéhuwa móintáráire. Néne ninonkankakáqpópoq peh morá néne niwankakáqpópoq móintáráirana ínéga íre tagariógana peh morá Manikánka tagariéhre.

³ Íópeqté mátábúráq ména néne ninonkankakáqpópoq peh morá néniwapopoq móintáráirana ínéga íre tagariógana peh morá Manikánka mina tagariéhre.

⁴ Kaweq iopéqté mátábúráq móintáráirana wehukega íre irareraho ehwéh írátáugana mó ke terieyabe ahqáho aintáráire.

⁵ Néne niwanka tagaraitaq Manikánka sokigi aníátáinsabé iwíáh íwíáhéna teiúge. Peh amahnága miraunsabé néníwíq íre pankeraníe. Mareqmarerutaq Manikánka séhréh aintéhsabé íné mareqmareq aní míónsábé iwíáh íwíáhéna teiúge.

⁶ Ínénénsabe iwíáh íwíáhéna pahsúótáq tahirímé múguwahgu aní tahnsa íre mío irino. Peh aiq pútaq ehwéh teiéna puana múguwahgu aní tahnsa íre míanie. Mó kegá néne ehweh irera néne arambehriu sansá tagéra ínénsabe tábúsoqme iwíáhorahowe. Mirairataq aiq kawerinae. Ínénénsabe iwíáh íwíáhéna teiú éhwéhsabé irera ínénsabe íre tábúsoqme iwíáhorahowe. Minayabe ínénsabe iwíáh íwíáhu ehwéh mó íre teiníe.

Pora mareqmarerútaq Manikánka págege ato ehwéhne.

⁷ Néniwanka tagaraitaq Manikánka áhnte kaweq naneqmarí sokigi aníátáirana tagarauge. Mina tagaraunsabé ínénsabe iwíáh íwíáhéna píribahri agonehoéna sehikaranká peraq áwírana érinserah Manikánka níeri naneq níátáire. Owainawanka eqmaréh ánínká nubírana mina íeri naneq néne ninonkataq kéhre. Íné píribahri aní míéhnehoéna Manikánka náníátáire.

⁸ Íné apahtáro tánáhráq Manikánsabe púrerue mahraréna, Néne Wahnahno, níeri naneq kaqnuo uraугe.

⁹ Kaqnuo urauganawe wega ínénsabe, Are mareqmareq aní míéhnaraq págege ataníe. Ínéga págegeue séhréh atónká aiq awehraq kanae uraire.

Aiq awehraq kanae urainka nirupipeq eyoyóéna íné mareqmareq aní míónsábé Sísa Karáhéga págege aintéh púana iwíáh íwíáhéna nirupipeq eyoyóire.

¹⁰ Ínéga Sísa Karáhéne arambehri miraunsabé mareqmarerutaq mó kegá ínénsabe abehq éhwéh aintáhtáq íroke sunúq sitaq mó kegá níwíoqnahtaq mó kegá íre kaweraintáhtáq nirupipeq pehwehrue míóge. Íné mareqmarerutaq Manikánka págege aintéhnká wene arambehri págegeue miraorahuge.

Poraga Kórina suwahpeqte ké séhréh ariteyabe irari ehwéhne.

¹¹ Itega miraonka ínéga múguwahgu anínká irarinserahnuge. Itega néne arambehriunsabé íre iwíáh íwíáhonsabé mi ehwéh iraruge. Íné íre anotah aní míónsábé niahtebohge. Iteba péhe éhwéh íwáhnoro kegá íné íre kiotaikowe. Minayabe mi keyábé aneqsabé iwíáh íwíáhoo?

¹² Manikánka eqmaq núwátáirana iteba míarautaq págege arámbéhríéna ótaq sansá itega íre tagariaro sansánurautaq pehwehrue míaraugaq tagarowe. Itega mina tagéq Manikánka íné eqmaq núwátái aní ména wene arambehri tábúsoqme mira aruqaruruge ahtebahrahowe.

¹³ Mó kehiná suwahpeq Sísa tagaríáh kégá íné kirabo aintera íné íre kárái naneq níátówana merauge. Iteba míarautaq mi sansá íre miraurauge. Minayabe itega iwíáhéq, Ínéga íre kaweraitáaire iwíáhoo? Mira iwíáh kahnaraq mó mina tahnsa iwíáh íre oro.

¹⁴ Téhtaré tánáhráq iteba míaraunsabé íre ineh ineh aitárauge. Mónkakáq iteba koragéyabe nuwahbehrana mi tanáhráqkákáq moq íre ineh inehinie. Itene ménsámehnsánsabe íre nirutaboirena peh morá itensabé nirutaboirena ite séhréh aiteyabe nuwahbehre. Káriq anímárinká sinoibo íre kiraboowara peh morá sinoiboga sene animarí kiraboowe. Íné iteribo tahnsá míónsábé sinoiboga sene animarí kawerue séhréh arítáhnserah mirainie.

¹⁵ Ite séhréh aitanieéna moke matió náneq parabaruahrahuge. Ite séhréh aitanieéna pukorahuge. Itensabé anotahtaq nirutaboiru puaq itega ínénsabe pehgáritaq arutaboiraintahó?

¹⁶ Itega mahraréq, Ínéga itene ménsámehnsá ábóraq íre meraire ewe. Mó anínká mahraréna, Ínéga ehnenue péhe éhwéh teiátáitaq aneqpopoq kopípéq meraire ewe.

¹⁷ Árahuraugo? Ínéga iteba eqmatau kégá itene ménsámehnsá íre mero mino.

¹⁸ Táitásareq mó Sísa tagaríéh ánínseq iteba eqmatautaq Táitásaga itene ménsámehnsá íre merai mino. Manikáne Awanka wereq ínereq peh morá iwíáh aitéh púata peh morá sánsánúya mino.

¹⁹ Itega ínénsabe, Kaweq aní móne iwíáhigeheéna mah ehwéh sehiranue teiugo? Írakaumo. Néne iyahnabo anímárinó, peh morá ite séhréh aitanieéna moke mah ehwéh sehiranue teiúge. Manikánka tagaríehtáq Sísa Karáhéga iwíáh aintéhnsrahnue teiena itega wensabé kawerue aiq pútare ateq wene sánsá págegeue sehigigeheéna séhréh aruqaruruge.

²⁰ Ínéga itensabé, Kaweqtaq míáhro aitárauge. Aitáraunsabé iteba senaraq ite ahabábáq animarí míého. Míéhrataq íné abiahnsa aní úkonehoéq íre kaweróne aintagéhe. Mira iwíáhunsabé nirupipeq iwíáh kikiruge. Tobehwé, mó anínsábé íre kaweq iwíáh atewé, mó anínsábé abiahnsa atewé, peh wewene iwíáh sehgie sansamé, éhruruwe, péhe éhwéh atewé, píribahriwe, momiwíotaq íre tábúsoqme sansánome, iteba senaraq mahna tahnsa sánsá kehnehboq kawerurero.

²¹ Menah áhnte itega mó kené weh ahre abariéq mó ahabábáq sánsánuruwe. Mi sansá airaiq sutaune iwíáh íre urowe. Iteba kowéna mina tagahnaraq nirupipeq págege agínana ite míéhrarabeq Manikánka, Íbisáhno aintahnana niyehitanawire. Mira iwíáhunsabé nirupipeq iwíáh kikiruge.

13

Kórína kégá Sísa sánsá kawerue sehigigeheéna Poraga séhréh arito ehwéhne.

¹ Menah téhtaré tánáhráq iteba surauge. Mónkakáq ite koragéyabe nuwahbehre. Manikáne ehwehnka mahraréna, Téhranitégábópoq apahránítógábópoq wehukéniné ahabábáqsabe morá éhwéh irarirataq itega mi ehwéh kaweratahráhowe ire. *(Lo 19.15)*

² Menah ahabáru kereq ómi itereq teiníboq írátíáhro. Ite anehe koragautaq teiátáume amahnága móbeq míónsábé mónkakáq teinie. Mó iteba konaraq ahabábáq ke íre peh áwé taganie.

³ Sísa Karáhéga íné séhréh aintehrámo iwíáhéq iteba konaraq Sísa séhréh aintéhnká mirainawe taganeheqmóe. Sísa Karáhéga ite kamah aímé mareq-mareq sansápo? Írakaumo. Peh págegeue miraire.

⁴ Segá Sísa awankátaq táhparótaq we mi tanáhráq mareqmareq aní míowana Manikánka págege atéh púana we amahnága págegeue mía míaire. Sísa req mía míausabé mareqmareq aní míógana Manikánka págegeue séhréh aintéhnká wereq oga mía míaéna ehweh teiena págegeue séhréh aitaníe.

⁵ Itega Sísansabé aiq pútare ateq wene sánsá kawerue sehgiowámo. Minayabe kawerue iwíáhue tagahro. Sísa Karáhé itene irupipeq íre míehro? Írakaumo irataq itega wensabé íre tábúsoqme aiq pútare atáhwe. Minawé aiq ahtebaho?

⁶ Ínéwé Sísa Karáhéne arambehri miraéyabe íre túbáh agire éq tagariagehe iwíáhuge.

⁷ Itega íre ahababárigheéna itensabé púreraita aitaue. Ínéga kaweq arámbéhríire iwíáhigheéna itensabé púreraitogo? Írakaumo. Mó kegá, Íné kaweq arámbéhríire iwíáhowamo. Anetaníbo. Peh iteitega kaweq sansánigheéna itensabé púreraita aitaue.

⁸ Itega aiq ahtebahme Manikáne aiq pútaq ehwéh íre saiqnariahrahúne. Írakaumo. Mi ehwéhnsábé peh kowe ateq mó keyábé mi ehwéhnsábé aiq pútare atáhro arita aritaúne.

⁹ Ite mareqmareronaraq itewe págegeue míéhransabé iwíáh iwíáhuge. Ite kaweqtaq méq aiq pútaq sansánigheéq itensabé púreraita aitaúne.

¹⁰ Iteba konaraq págegeue kamah aiénehoéna amahnága móbeq míótáq mah pagégé éhwéh sehiranue teiúge. Maniká Iteriboga wene arambehri mirainkeheéna págege aintéhre. Kamah ario éna íre págege aintéhre. Peh séhréh arito éna págege aintéhre.

Poraga iroro ú ehwehne.

¹¹ Néne iyahnabo anímáríno, iroro. Néne ehweh ireq kaweq sansánoro. Peh morá iwíáhue uwaresa anímárí míáhro. Mirairataq Manikánka itensabé arutaboiréna itene irupipeq ukiq itankéhe. We itereq mía míainkehe.

¹² Iteite we mehweh atéhoró. Mahtaqté Maniká tagaríáh kegá itensabé iroro ewe.

¹³⁻¹⁴ Itene Wahnah Sísa Karáhéga ite séhréh aitéhrana Maniká Iteriboga itensabé arutaboiraitéhrana Manikáne Awanka ómi iteba mía míaire.

Kárétia Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Kárétia we marakó áwíre. Poraga mitaq Sísa éhweh síwáhnoréna mitaq suena mó ke suwahpeq pokúwe. Anehe péhe éhwéh síwáhnoro kegá Kárétia marakó séra mahraréra, Peh Sísansabé aiq pútare ate sansámé íre awehraq kéhre. Mósísiga miraoro ú ehweh moq sehgióro uwana Poraga mi ehwéh irena mi pehe éhwéhnú keyabé anotahtaq abiahnsanéna mah pahsí sehiranúwe. Wega sehiranéna, Mósísiga miraoro ú ehwehniká íre séhréh aitaírahire. Peh morá Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá sehgiro kegá oga mérapeq awaq mianeherawoe. Minayabe Sísa sánsá ambubu atawéq Manikáne Awanka iwíáh aitéh iwíáh sehgirataq peh kaweq sansánigehe úwe.

Poraga Kárétia marakórápéqté ké siu pahsíe.

¹ Íné Pora eqmaq núwátóya aní múge. Íre wehukega omaq intera eqmaq núwátówe. Írakaumo. Sísa Karáhéreq we iriwe oganúq ato ani, Maniká Iteriboreqka omaq intera eqmaq núwátóye.

² Íné Porane pahsi sáhnsahwe tagahro. Ínéreq moke mahtaqté Sísa tagariáh kéreqka ite Kárétia marakórápéqté Sísa tagariáh kéné pahsi eqmaq suone.

³ Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

⁴ Maniká Iteriboga Sísa Karáhé iwíáh atowana amahnága ahababáq aruqaruro kegá mirao serahniyeho éna ite kaweraitanieéna itene ahababáqsabe putiowe.

⁵ Minayabe Manikánsabe ahriahri iwíáh iwíáh atone. Aiq míre.

Kaweq ehwéhmé peh morá kéhre i ehwéhne.

⁶ Wene animarí míageheéna Manikánka omaq itaráirana Sísa Karáhéga séhréh aitaráiraq itega wensabé aiq pútare atarówe. Amahnága mó kené ehweh sehgióneheéq ite omaq itarái aní apubúue áuwáhwe. Miraonsabé áhtenuge.

⁷ Kaweq ehwéhmé peh morá kéhre. Mó ehwéhmé íre aiq pútaq ehwéhne. Mó kegá Sísa Karáhéne ehweh úbiráhbíq ehwehnue íwáhnoruro puaq ite íre tábúsoqme iwíáhurowe.

⁸ Ínéga kaweq ehwéh teiátáutaq aiq pútaq ehwéh íwáhnoruraige. Amahnága ínégabópoq íópeqté ánínkáboq mó ehwéh teiáyataq Manikánka, Iraipéq pokúno aitaíhawe aiq kawerinae.

⁹ Aiq teiúge. Mónkákáq teiníe. Mó anínká itega téh írátó ehwéh íre teiasa peh mó ehwéh teinaraq Manikánka, Iraipéq pokúno atahnawe aiq áberanae.

¹⁰ Wehukega ínénsabe iwíáh iwíáhigeheéna mah ehwéh teiugo? Írakaumo. Manikánka kaweróne aintankeheéna iraruge. Wehukega ínénsabe suwahbankeheéna mah arámbéhríugo? Írakaumo. Wehukega ínénsabe suwahbankeheéna arambehriutaq tahirímé Sísa Karáhéne arambehriu aní íre mío irino.

Manikánka Pora eqmaq auwo ehwehne.

¹¹ Néne iyahnabo animaríno, Teiníboq írátíáhro. Ínéga teiú káwéq ehwéhmé wehukéninká íre áhwáraraire.

¹² Mó kegá mi ehwéh íre teniátówe. Mó kegá mi sansá íre níwáhnorurowe. Sísa Karáhéga webataq mi sansá sokigi aintaráire.

¹³ Ite íráhmé ínéga miraurau sansámé aiq íráhwe. Ite iwíáhíome ínéga Sísa íre tagariarautaq Asiu kené sánsánsabé iwíáh iwíáhéna tábúsoqme sehgiuraige. Mi

tanáhráq Sísa tagariáh keyábé íre nirutaboiria peh anotahta q síwioqnéna moke mi ke subiqme parabaruanie íwiáhuraue.

¹⁴ Íné nigaqnane sansánsábé iwíáh íwiáhéna nánuwahrah Asíú kéné sánsá kawerue sehgirauge. Ínéga sehgiraunka moke néne wehgau kiotaikuraue.

¹⁵ Náinoga íné íre maqintotaq Manikánka omaq intena séhréh aintena néne arambehri mirainkehe aintowe.

¹⁶ Anehe wene kaweq ehwéh nahnso ke korerinkeheéna Manikánka we-nahni Sísa sokigi aníátáire. Sokigi aníátáirana minayabe mó keyábé íre kasenuraue.

¹⁷ Ínéga Sísa íre tagahwataq mó kegá wene arambehri miraigeheéna Manikánka omaq sitena siqmarowara se Sarúsarama suwahpeq míówe. Anehe Manikánka Sísa sokigi aníátáirana mi kebá íre kiragaraue. Téhwé Árébía marákórápéq kowéna anehe Támákása suwahpeq kouwekuraue.

¹⁸ Apahtáro ópéq parabaguraitaq Píta taganieéna Sarúsarama suwahpeq kiwéna 15 wehekáh weba míaraue.

¹⁹ Mi tanáhráq ínéga mó ke Manikánka eqmaro kewe íre tagaraue. Peh morá Sémisi itene Wahnahne ábákawa tagaraue.

²⁰ Ínéga sehiranue teiúme aiq pútariahnsanuge. Manikánka tagariéh púana péhe éhwéh íre iraruge.

²¹ Anehe Síría marákórápéqkákákq Sírísía marákórápéqkákákq kowara

²² Súría marákórápéqté Sísa tagariáh kéga ínénku íre tagarowe.

²³ Mó kegá sensabé, Íwioqnarai anínká amahnága Sísa néne sehgire. Sísa tagariáh ké subiqme parabaruanie urai anínká amahnága Sísa éhweh teri terinire uowara írátówe.

²⁴ Manikánka íné aiq kaweraintaráinsabé sega wensabé iwíáh íwiáh atárówe.

2

Sísa tagariáh kéréq wahnahno kereq Porareq monseráh íwiáhu ehwéhne.

¹ Áhnte opéq 14 opéq parabaguraitaq Sarúsarama suwahpeq mó kiraue. Ínéreq Páhnábásareqka Táitásá meqmeta móátaráúye.

² Ínéreq mibeqté Sísa tagariáh kéréq wahnahno kereqka momiwúraunaraq wahnahno ke sebatag ehweh teriátáuge. Nahnso ke teri terinurau ehwéh teriátáuge. Manikánka mi iwíáh aintena, Kirerio aintáirana kireriátáuge. Ínéga áhwára áhwára arámbéhríoneho éna sega néne ehweh iwíáhue tagariage-heéna nahnso ke teri terinurau ehwéh teriátáuge.

³ Íné sénítái aní wenáwíq Táitásawe íre Asíu anínéna peh Káríki marákórápéqté ánine. Mibeqté kéga, Táitásane áú amurúruáhro ue íre pagu pagunurówe.

⁴ Mó kegá ahboeraneheéra séra itensabé, Ite moq Sísa tagariona anímári múne éra péhenurówe.

Itega Sísa Karáhéne sansá sehgiráúnayabé Mósísine ehwehnka ite íre saiq-nariaraire. Mi ehwéhniká ite moq saiqnariankeheéra ahboeréhra kegá ite tagéra Táitásane áú amurúruáhro éra pagu pagunurówe.

⁵ Ite nahnso kegá aiq pútaq sansá kawerue miraigeheéq itega sensabé págegeue ahqáho arítaráúnara sega wene áú íre amurú auwahráhurowe.

⁶ Manikánka wahnah kereq mó kereqsabé peh morá íwiáhi puana mibeqté wahnah keyábé íre áhtenuraue. Mi wahnáh kéga ínéga nahnso ke teri terinurau ehwéh irera o ehwéh íre teniátówe.

⁷ Sega néne ehweh irera iwíáhéra, Manikánka Pítansabé, Asiu ke kaweq ehwéh koreri terinúno atáráinserah wega ínénsabe, Nahnso ke koreri terinúno aintáráire íwíáhurowe.

⁸ Manikánka Píta omaq atena Asiu kebá eqmarena págegeue séhréh atéhnserah wega íné omaq intena nahnso kebá eqmaq nuwena págegeue séhréh aintéhre.

⁹ Manikánka mi arámbéhrírácq intonsabe mibeqté kéné wahnahmarí sensiwíq Pítareh Sémísireh Sónirehga ahtebéra ínereq Páhnábásareq mehweh aitarówe. Sereq itereq morá iwíáhéq, Ínéreq Páhnábásareq nahnso kebá arambehri kéhrara se Asiu kebá arambehri kéhre íwíáhuraune.

¹⁰ Sega peh morá éhwéh teiera, Tabonah keyábé ahrreraq matawéq se nárie sansa síwáhnorotao aitarówe. Íné nárie sansa aiq sokigi aritena mókakeakáq mirainie teriátáuge.

Poraga Pítane ahabábáq pahsuo ehwehne.

¹¹ Pítaga Ántióka suwahpeq míarairana ehweh atáráuge. Wega miraurai sansámé íre kaweq sansáne.

¹² Pítaga Ántióka suwahpeq téh suraitaq Sísa tagariáh náhnsó kéreq morárácq táhutahururaire. Sémísiga eqmaq súátái Asiú kégá mitaq surowana Pítaga suro keyábé áhreeña nahnso kebá morárácq íre táhutahururaire. Suro Asiú kégá mahra iwíáhéra, Nahnso kegá Sísansabé aiq pútare atehrara sene síu amurúrúáhro íwíáhurowe. Mira íwíáhuronsabé abiahnsa atéhoéna Pítaga áhreeña nahnso kebá mónkakácq morárácq íre táhutahururaire.

¹³ Pítaga mi ahabábáq sánsá miraurainsabé mó Asiu kegá moq mina tahnsa urowe. Sene ahabábáq Páhnábása insoq atárówe.

¹⁴ Sega aiq pútaq ehwéh íre tábúsoqme sehgirowana tagéna ómi míarotaq Pítansabé wene ahabábáqsabe ehweh atáráuge. Ínéga wensabé, Are Asiu anínéwé téh suronaraq Asiu kené sánsá íre sehgira peh nahnso kené sánsá mirarurone. Minayabe amahnága árahinsabé nahnso keyábé, Asiu kené sánsá sehgióro eno urauge.

Sísansabé aiq pútare atéh ánímé Manikánka kaweqtaq míahne atéh éhwéhne.

¹⁵ Iteinoibo Asiu ke míáh púara ite maqitónsabe ite moq Asiu ke méq ahabábáq náhnsó ké íre míone. Írakaumo.

¹⁶ Manikánka Mósísine ehweh sehgi ánínsábé, Mi ehwéh kawerue sehgiõna puah kaweqtaq míahne atehro? Írakaumo. Ite aiq iahtebónawe peh morá Sísa Karáhénsabe aiq pútare atéh ánínsábé, Kaweqtaq míahne atéhre. Minayabe Manikánka, Kaweqtaq míáhwe aitankeheéq Sísa Karáhénsabe aiq pútare atone. Mó morá áh íre kéhre. Írakaumo. Peh morá Sísa Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikánka, Kaweqtaq míáhwe atéhre. Mósísine ehweh sehgi ánínká moke mi ehwéh íre sehgiórahire. Írakaumo. Minayabe Manikánka wensabé, Kaweqtaq míahne íre atéhre.

¹⁷ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare aitarótaq Manikánka, Kaweqtaq míáhwe aitaráiraq anehémé nahnso kegá ahabábáronserah Sísa Karáhéga ahabábáq áhwárehro? Írakaumo.

¹⁸ Íné saiqnaríéh sánsá súáhnaraq anehe mi sansá mó sehgiónaraqmé ahabábáq ani úkorahuge.

¹⁹ Íné pusa ání tahnsa míógana Mósísine ehwehnka íné íre saiqnaríéhre. Íre sehgiórahunka pusa ání tahnsa úkurauge. Manikánka, Oga míahno aintankeheéna pusa ání tahnsa úkurauge.

Sísa Karáhéga oganúq intowe. Awankátaq táhpawe putiotaq íné moq wereq moráráq pukowana

²⁰ oganúq intowe. Oganúq intowana amahnága íné nuwahbeh iwíáh íre mi-rauge. Írakaumo. Sísa Karáhéga nirupipeq mía míai puana we awahbeh iwíáh sehgiúge. Manikáne ahninkáwágá ínensabe arutaboirena néne ahababáqsabe pukú púana wensabé aiq pútare atena we awahbeh iwíáh sehgiúge.

²¹ Mósísine ehweh sehgió keyábé, Kaweqtaq míáhwe aritéhtáq tahirímé Sísa Karáhé pehipi pukú irino. Manikánka ínensabe arutaboiraintéh púana inehepeq íre súóge.

3

Mósísine sánsánkákáq Sísansabé aiq pútare atona sánsánkákáqsábé éhwéhne.

¹ Kárétia marákórápéqté kéó, árahinsabé múguwahgu ke úkuroo? Sísa Karáhé awankátaq táhpawe putio ehwéh pahsuqme teiátáúnaq írátówe. Amahnága péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhsabé itega múguwahgu iwíáhowe. Inserénga péhe éhwéh teiátóo?

² Peh morá kásé éhwéh teiníboq írátíáhro. Mósísine ehweh sehgiónsabé Manikánka Wenawa iteba eqmatairo? Írakaumo. Sísa éhweh ireq minayabe aiq pútare atáronsabé Manikánka Wenawa iteba eqmataire.

³ Téh Manikáne Awanka ite séhréh aitaráiraq kaweq sansánurowe. Amahnága mi sansá sueq, Iteriahriáh kaweqtaq míahrahúne iwíáhoo? Mina tahnsa múguwahgu iwíáhwé arah iwíáhoo?

⁴ Manikánka séhréh aitená sokigi aiátáime amahnága sueq anetaníbo iwíáhoo? Íné iwíáhume ite íre ibitagire.

⁵ Manikánka Wenawa iteba eqmatairana ótaq sansá mirauraire. Mósísine ehweh sehgiónsabé Manikánka Wenawa iteba eqmatairo? Írakaumo. Sísa éhweh ireq minayabe aiq pútare atáronsabé Manikánka Wenawa iteba eqmataire.

⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka Ébárahma éhweh mahraréna, Wegá Manikánsabe aiq pútare ato púana Manikánka wensabé, Kaweqtaq míahne atowe ire. *(Stat 15.6)*

⁷ Manikánsabe aiq pútare atáh ké Ébárahma kahnáh ké tahnsa úkowe. Minawé iahtebaho?

⁸ Naho Manikánka iwíáhéna, Kaweq ehwéhnsábé aiq pútare atáh náhnsó keyábé, Kaweqtaq míáhwe aritanie úwe. Minayabe Manikánka Ébárahmansabé kaweq ehwéh teawuwe. Wene ehwehnka Ébárahmansabé mahraréna, Arega miraónayabé moke mah marákó marákóipéqté ké kaweraritanie ire.* *(Stat 12.3, 18.18, 22.18)*

⁹ Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atowana kaweratowe. Mina únserah Manikánsabe aiq pútare atáh ké moke kaweraritéhre.

¹⁰ Ínéga Mósísine ehweh sehgiónsabé Manikánka aiq kaweraintankéhe iwíáho kewé wegá kaweraritanabo? Írakaumo. Wegá wene ehwehnka irarinserah mirainkehe. Wene ehwehnka mahraréna, Mósísine ehweh sehgió ké moke mi ehwéh íre sehgiúataq Manikánka mi ke iraipéq eqmaq suanawire ire. *(Lo 27.26; Jeremaia 11.3)*

¹¹ Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Wensabé aiq pútare atéh ání Manikánka kaweratahnana oga mía míainkehe *(Habakuk 2.4)*

* **3:8:** Manikánka teawu ehwehnsabé Ébárahmaga aiq pútare atena we Sísane aigaqna úkúwe.

Mi ehwéhniká Mósísine ehweh sehgió keyábé aiq sokigi aiuwaq ite pahsuqme irátionawe Manikánka mi ke íre kawerarítéhre.

¹² Mósísine ehweh sehgie sansamé aiq pútare ate sansamé peh morá sánsápo? Írakaumo. Sehgie sansa mó sansáne. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Mósísine ehweh peh moke mi ehwéh sehgió ké kaweqtaq míahrahowe ire.
(*Wok Pris 18.5; Nehemia 9.29*)

¹³ Mósísine ehwehnka itereq moke wehukereq mi ehwéh íre sehgirataqsábé mahrarúwe. Mahraréna, Manikánka ite íre kaweraitanawire ire. Sísa Karáhéga ite séhréh aitanieéna awankátaq táhpagéna mah awíq meyomé Ahbabáq Anine. Mi awíq mewena itene ahbabáqsabe awankátaq táhpawe putawéna ite meirena kaweraitowe. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Awankátaq táhpawe putiéh ánimé Manikánka Ahbabáq Anine áwíratowe ire.
(*Lo 21.23*)

¹⁴ Manikánka Ébaráhma kaweratowe. Kaweratená wensabé, Nahnso ke kaweraritanie ú ehweh aiq pútaraginkeheéna Sísa Karáhéga itene ahbabáqsabe putiowe. Manikánka, Néniwa wehukeba eqmaraníe únsabe amahnága Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáh kébá Wenawa eqmaréhre. (*Esekiel 11.9; Jol 2.28-29; Sekaraia 12.10; Eqmaro 2.33*)

Mósísine ehwehnka Manikánka mirainauge ú ehweh íre meruahráhire i ehwéhne.

¹⁵ Néne iyahnabo ánimárinó, itene sansánsabé iahreraq itena teinié. Téhranítegá omaq maréhra ehwéhme mó morá ánínká mi ehwéh íre meruahráhire.

¹⁶ Naho Manikánka Ébaráhmareq wenanahreqsabé omasa éhwéh irarúwe. Íre ómi wene anahwaréhyabe peh morá ánínsabé irarúwe. Mi ánimé Sísa Karáhée.

¹⁷ Teiú éhwéh áwahe íráhro. Ebeq Manikánka Ébaráhmansabé omasa éhwéh irarúwana anehe áhnte opéq 430 opéq parabagútaq Mósísine ehweh sehiranúwe. Manikánka Ébaráhma teawu ehwéhme Mósísiga sehiranú ehwehnká íre meruahráhire.

¹⁸ Mósísine ehweh sehgironka Manikánka kaweraitéhtáq tahirímé wega Ébaráhma teawu ehweh abehrúki irino. Manikánka Ébaráhmansabé, Néne omasa éhwéh mirainauge ú púana Manikánka mi ehwéh aiq miraúwe.

¹⁹ Ai q miraúnsabe Manikánka aneqsabé Mósísi iwíáh atowana wega sehgióro ú ehweh sehiranúo? Wehukega, Ite ahbabáq animári múne iwíáhigeheéna Mósísinsabé sehiranúno iwíáh atowe. Ébaráhmane anahwa íre tutaq mi ehwéhniká wahnahnaritankeheéna Manikánka Mósísinsabé sehiranúno atowe. Manikánka mi ehwéh íopeqté ké teriuwara sega mibeq mahbeq arito áni teawúwana ómi mó kegá tagageheéna sehiranúwe.

²⁰ Sehiranú ánimé Mósísiéna mibeq mahbeq arito ani míowe. Maniká peh morá ánínéna Ébaráhma ehweh teawutaq mibeq mahbeq arito aní íre teawasa peh Ébaráhma webataq teawuwe.

Mósísine ehwehnka ite íre saiqnarawéna wahnahnire i ehwéhne.

²¹ Mósísiga sehgióro ú ehwehnká Manikánka mirainauge ú ehweh kiotaikiro? Írakaumo. Íre kiotaikire. Sehgióro ú ehweh sehgiráúnaga oga mía miáúnaraq tahirímé mi ehwéhniká ite kaweraitéh irino.

²² Manikáne ehwehnka mahraréna, Ahbabáqka moke mah kehiná kéhiná saiqnariéhre (*Aroma 3.9-19*)

ire.

Minayabe Sísa Karáhénsabe aiq pútare atona ke Manikánka kaweraitena Wenawa eqmaraníe ú púana iteba eqmaréhre.

²³ Sísa Karáhénsabe aiq pútare ate tanahráq íre suriotaq Mósísine ehwehnka moke wehuke saiqnariowe. Awehraq tanahráq Sísansabé aiq pútare atageheéna mi ehwéhnká naho wehuke saiqnariowe.

²⁴ Sísa Karáhé íre tutaq Mósísine ehwehnka wehuke wahnahnúwe. Sísansabé aiq pútare atonayabé Manikánka kaweraitankeheéna Mósísine ehwehnka wahnahnúwe.

²⁵ Sísansabé aiq pútare ate tanahráq aiq awehraq kéhnsábé Mósísine ehwehnka amahnága ite íre saiqnarawena wahnahnaitéhre.

Sísansabé aiq pútare atonaga Manikáne animárí úqítéhre i ehwéhne.

²⁶ Sísa Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikánka itensabé, Néne animárí míáhwe aitéhre.

²⁷ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare ateq wání meraunaraq itereq wereq morá aní tahnsa úkuraune.

²⁸ Sísa Karáhénsabe aiq pútare ateq wereq mía míaéq peh morá aní tahnsa ké úne. Asiu kereq nahnsó kereq arambehriaraq saiqnariáh kéreq arambehriyabé ápeq méyáh kéreq wehreq ahrereq Sísa mía míaéra íre mó ke mó kéera peh morá ké úne.

²⁹ Ite Sísa Karáhé tagariáh ké púaq Ébárahma kahnáh ké úkowana Manikánka Ébárahma teawunserah ite kaweraitéhre.

4

Ite Manikáne animárí úkúne i ehwéhne.

¹ Wenabo pukínaraq káriq anínká wenabone marakó wene ménsámehnsá awaq mena mi tanahráq íre meyahráhire. We káriq aní púana peh arambehri aní tahnsa míahnara mó kegá we wahnahnéra wene ménsámehnsánkaka wahnahnatáhwe.

² We anotah aní úkéna wenaboga omaq atéh tánahráq wewega wahnahninkehe.

³ Ite Sísa íre tagariaraunaraq pehgáriq animárí tahnsa méq mina onserahnuraune. Owainawanseq wahnsawarinseqka ite saiqnarawéra wahnahnuruowe.

⁴ Awehraq tanahráq Manikánka wenahni eqmarowana Asiu inínká we maqmarowana Asiu kené sánsánúwe.

⁵ Mósísine ehwehnka saiqnario ke sabiruankeheéna Manikáne animárí míageheéna tumíowe.

⁶ Amahnága wene animárí míona puana Manikánka wenahniné awa itene irupipeq eqmaréhre. Wenawanká iwíáh aitéhraq Manikánsabe, Iteriboe atone.

⁷ Amahnága ite íre arambehriaraq saiqnariáh ké tahnsa méq peh Manikáne animárí míone. Ite wene animárí míona puana Manikánka moke náina naneq náinkéhe.

Poraga Kárétia keyábé iwíáh kikirú ehwehne.

⁸ Menah ite Maniká íre tagariarotaq owainawanseq wahnsawarinseqka ite saiqnarawéra íre Maniká Iteriboga tahnsanue wahnahnaitárowe.

⁹ Amahnága itega Maniká tagariáhwana wega ite tagariéhre. Tagariéh púaq aneqsabé owainawanseq wahnsawarinseqne sánsá sehgieyabe iuwahbehro? Se íre págegeowe. Segá íre séhréh aitaráhowe. Segá ite mó saiqnariéhboq aneqsabé sene sánsá sehgieyabe iuwahbehro?

¹⁰ Itega mó wehekáh mó tanáhráqsábé iwíáh íwíáhéq awehriowe. Itega mó íónkakaq ópeqkákáq sínaraqsábé sánsánowe. Íre kawerowe.

¹¹ Mi sansánonsabé nirupipeq págege agire. Ínéga séhréh aitó árámbehríwé abehrúkinabo?

¹² Néne iyahnabo anímáríno, ínéga Asiu kené sánsánsábé iwíáhunserah iwíáhoró. Asiu kené sánsánká íné íre saiqnaríéh púana ite menah míaronserahnue míaraugé. Iteba téh surautaq néne ehweh ireq íre ahqáho aintárówe.

¹³ Mi tanáhráq nuwahreuraunsabé mitaq iteruwahpeq íre kótaikorahu puana kaweq ehwéh téh teiátáuge. Mina ahreraq matiaho?

¹⁴ Ite iuwahrieh nuwáhréuraugaq itega íné íre kaqnúwátówe. Írakaumo. Maniká míéhrebeqte íópeqté ánínseq Sísá Karáhéreqka íteba suroyataq tahirí itega se kawerue mehweh arítáró irino. Se kawerue mehweh arítáronserah íné moq mehweh aintárówe.

¹⁵ Mi tanáhráq itega iwíáh íwíáhurowe. Amahnága aneqsabé túbáh agoo? Néne niura awahreuraunsabé irutaboiranteq itene iura meruqmaqme nienehe urotaq tahirímé níató irino teniátówe. Mina iahreraq itena teiúge.

¹⁶ Amahnága ite aiq pútaq ehwéh teiúnsábé íné itene naruo aní úkugo?

¹⁷ Mó kegá itensabé ehnenehne aitera ite kawerue séhréh aitanéhe íwíáh íre owe. Itega néne ehweh sueq sene ehweh sehgeheéra itensabé ehnenehne aítáhwe.

¹⁸ Íné iteba míótáqkákáq íre míótáqkákáq wehukega ite aiq pútaq séhréh aitanéhe íwíáhotaq tahirímé aiq kaweri irino.

¹⁹ Néne iyahnabo anímáríno, kía míéh ínínká ani maqmianaitaq érinserah itensabé nirutaboirunka nirupipeq umehirana níerire. Sísá Karáhéga iwíáhinserah itene irupipeq tábúsoqme iwíáhirataq nirupipeq eyoyóinae.

²⁰ Itega miraonsabé nirupipeq áhnte iwíáh kikiruge. Ite mó iwíáhigeheéna amahnága iteba méyabe nuwahbehre.

Maqmio inítéyábé pabeqme ehwéhne.

²¹ Mósísine ehweh sehgieyabe iuwahbeh keo, mi ehwéhmé aiq kawerue iahtebaho?

²² Manikáne sehiranka Ébárahma éhweh teíre. Ébárahmaga wene arambehri iní wenáwíq Égah abariúwana animai maqmarowe. Anehe Manikánka Ébárahma teawena, Arene ahreurá orenínéna animai maqmiankéhe úwe. *(Stat 16.15, 21.2)*

²³ Wega irarúnka mó opéq mi orénínká animai maqmiowe. Minayabe se abahnínáhnah míówana Manikáne ehwehnka aiq teíre.

²⁴ Mi inítéráq pabeqme ehwéhne. Mina maqmíóya inítéwé téhtaré éhwéh tahsanéna mahraue kéhre. Égahwe ebeqte éhwéh tahsane. Moke wene animárimé saiqnaríáh ké wóe.

²⁵ Árébía marákórápéqté sáwéh áwíq Sáináie.* Égahwe mi sawéh tahn-sane. Wereq wene animári saiqnaríáh ké púana we moq mah marákóipéqté Sarúsarama suwahpeq tahnsáne.

²⁶ Mó iní, wene ahreurá íópeqté Sárúsáramáwé iteruwahpeq mire. We iteino wíre. Wene animári ite íre saiqnaríéh ké úne.

²⁷ Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Orahiníno, arupipeq eyoyóue míahno. Ani íre uwo uwoue maqmiahna iníno, arupipeq eyoyóue iwíáh íwíáhúno. Áúwéh ínímé áhnte anímárinseq

* **4:25:** Manikánka sehgióro ú ehweh Sáináí sawéhrápéq Mósísi teawuwana sehiranúwe.

míankehe. Wenawehqpa mía míai inímé peh táhmaro animárínseq míagehe ire. *(Aisaia 54.1)*

²⁸ Néne iyahnabo animáríno, Manikánka omasa éhwéh teawunka mi korénínká Áhísáhki maqmiowe. Mina inserah Manikánka omasa éhwéh teiátáinka ite wene animári úkue míone.

²⁹ Mi tanáhráq wenanoga pehipi maqmio animáigá Manikánka irarúnka maqmio animái áwíoqnówe. Mina únserah amahnága peh sinowaréhga maqmíáh kégá ite Manikáne Awanka maqitéh ké íwíoqnahwe.

³⁰ Íwíoqnahnsabé Manikáne ehwehnka mahraréna, Arambehri inínseq wenahninseq kaqsuo. Mi anínká Ébáráhmane ahreuráné ahninkáwáreq monseráhnue sibowáné náneq awaq miehneho. Awaq miehnehboq ebeq piah ahnínkáwáreq wenanoreq kaqsuo ire. *(Stat 21.10; Sóni 8.35)*

³¹ Néne iyahnabo animáríno, ite Sísa tagariona puaq arambehri inímé ite íre wene animári múne. Írakaumo. Ite wene ahreuráné animári múne.

5

Wehukene sánsáncá ite saiqnariehneho i ehwéhne.

¹ Mósísine ehwehnka saiqnariarairaq Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáráúnaga ite sabi iuwátáire. Mi ehwéhncá mónkakáq saiqnariehnehboq peh morá Sísansabé aiq pútare ate sansanoro.

² Íné Poraga teiníboq írátíáhro. Asiu kegá síú amurúruáhnserah itega itene íú amurúruáhnaraq Manikánka itensabé, Kawerowe aitankéhe íwíáhoo? Mira íwíáhirataq Sísa Karáhéga miraú arámbéhrigá ite íre séhréh aitahráhire.

³ Mónkakáq teiníboq írátíáhro. Asiu kené síú amurúruáh sánsá miraonehe íwíáhirataq moke Mósísine ehweh sehgióro aitankéhe.

⁴ Mósísine ehweh sehgioneheqmúne íwíáho keo, mira íwíáhonka Sísa Karáhéga séhréh aitéh sánsá aiq súáhwana wega íre séhréh aitéhre.

⁵ Sísa Karáhénsabe aiq pútare atonayabé Manikáne Awanka séhréh aitéhrana Manikánka, Kaweqtaq mía míaowe aitankéhe. Itega mira íwíáhéq áwénunúne.

⁶ Sísa Karáhéreq mía míaowé kegá síú amurúruáh sánsáncákákq síú íre amurúruáh sánsáncákákq monseráhnire. Mi sansátaré mirairanka íre séhréh aitahráhire. Peh morá Sísansabé aiq pútare ateq mó keyábé irutaboiro sansáncá séhréh aitahráhire.

⁷ Menahmé itega aiq pútaq sansá kawerue sehgirowe. Mi sansá súáhro insega teiena pagu pagunurairo?

⁸ Minawé íre Maniká, ite omaq itarái anínká iwíáh aitarái ehwéhne. Mó iwíáhigeheéna aneq ehwéh teinínkono?

⁹ Iteriborehga mah pabéqmé éhwéh iraréra, Páráwahipéq pehgáriq muoráhi naneq maréhrataq mi paráwáh moke muinae ewe.*

¹⁰ Péhe éhwéh irari anínká mó ehwéh teínsabé itene irupipeq iwíáh kikirowe. Mi pehe éhwéhni aní insebómo. Manikánka we tagéna kamah awinkéhe. Itene Wahnahka séhréh aitahna puaq péhe éhwéh sueq ínégá teiú éhwéh mónkakáq sehgioneheqmóe íwíáhuge.

¹¹ Néne iyahnabo animáríno, Manikánka kawerowe aitankéhboq itene íú amurúruáhro tei teinutaq tahirímé mó kegá íre níwíoqnah irino. Sísa Karáhéga itene ahbabáq kaqsuena ite kaweraitanieéna awankátaq táhpawe putio ehweh tei teinunsabé mó kegá abiahnsa aintera níwíoqnahwe.

* **5:9:** Mi pabéqmé éhwéh áwahe mahrarúwe. Mina inserah itene irupipeq pehgáriq íre kaweq iwíáh kahnaraq mótaq anotah ahbabáq úkinae. Ahwa kené pabeqme ehwéhme mahna tahnsa kéhre. Uwaruntútaq pehgáriq irá kekiaráhtáq apubúue anotah irárehre.

12 Itene íú amurúruáhro tei teino kegá seyene áwáhnta pirúéhrrataq aiq kawerinae.

Mó keyábé irutaboiréq we séhréh atéhoró i ehwéhne.

13 Néne iyahnabo anímárino, mó naneqka ite íre saiqnariankeheéna Manikánka itensabé, Ínéba sero ue omaq itáráire. Mó naneqka ite íre saiqnariéhnsábé ite iuwahbeh sansá íre kaweq sansá pehipi miraoneheq múne íwíáhíyehboq peh mó keyábé irutaboiréq we séhréh atéhoró.

14 Mósísiga sehgióro ú ehweh áwahewé Sísaga aiq mahraréna, Arerensabé íwíáhue arutaboironanserah mó keyábé moq íwíáhue arutaboiroro.

15 Póeráhqka tópah nehtaq mó áwáhu poeráhq pawe kaqsúéh serahníyeho. Mirairataq tobehue kobeq séberiyehboq kawerurero.

Manikáne Awanka iwíáh aitéhnserahnoro i ehwéhne.

16 Teiníboq írátíáhro. Manikáne Awanka iwíáh aitéh serahnoro. Manikáne Awanka iwíáh aitéh íwíáh sehgiórataq itene irupipeqté áhbábáq íwíáh íre sehgioneheqmóe.

17 Itene irupipeqté áhbábáq íwíáhákáq Manikáne Awanka iwíáh aitéh íwíáhákáq íre monseráh púana tobehinonóye. Minayabe ite iuwahbeh sansá íre miraorahowe.

18 Manikáne Awanka iwíáh aitéh íwíáh sehgiórataq Mósísine ehwehnka ite íre wahnahnaitahráhire.

Irupipeqté áhbábáq íwíáhqá miraúna sansánsábé éhwéhne.

19 Itene irupipeqté áhbábáq íwíáhqá mirai sansá tagariáhwe. Mahna tahn-sane. Mó aniné ahre weh abariéwé, íre kaweq íwíáhwé, ahbabáq sansamé,

20 péhepehe manikánsábé iwíáh íwíáh atewé, ánéhgíewé, ebehwe, tobehwé, ehwehwé, mó anínsábé aru págege atewé, ménsámehnsánsabe aigará pabekime, abiahnsa atewé, peh morá arerensabé iwíáh íwíáhéwé, sainkéwé,

21 mó keyábé íre kaweq iwíáh aritewé, píah néra múguwahgu agéwé, píribahriwe, ahriahri ehwehwehéwé, irupipeqté áhbábáqká moke mahna tahnsa ahbabáq áhwárehre. Menah teiátáú ehwéh mónkakáq teiníe. Mina tahnsano ke Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre kioráhowe.

Manikáne Awanka iwíáh aitéhnsábé éhwéhne.

22 Manikáne Awanka iwíáh aitéh sánsámárí teiníe. Mó keyábé arutaboiréwé, aru eyoyówé, aru ukiqme méwé, uwaréqme méwé, séhréh atewé, tábúsoqme ahnogewé, tábúsoqme arámbéhríéwé,

23 mó ke suwahbeh sansá miraéwé, we awahbeh sansá suena kaweq sansánéwé, minawari moke Manikáne Awanka iwíáh aitéh sánsáne. Sehgióro i ehwéhnká mah kawéq sánsá íre ahqáho aitaahráhire.

24 Sísá Karáhé tagariáh kéga iwíáhéq Sísá pukú awánkátaq itene irupipeqté áhbábáqsábé iuwahbeh iwíáhwé, igará pabeki iwíáhwé aiq sutaune.

25 Manikáne Awanka oganúq itárái puaq wega iwíáh aitéhnsábé sehgioneheqmúne.

26 Mó ke kiotaikuge éq píribahriyeho. Mó ke ahbabárarítého. Mó kené ménsámehnsánsabe igará pabekíneho.

6

Iteite we séhréh atéhoró i ehwéhne.

1 Néne iyahnabo anímárino, Sísá tagariéh ánínká ahbabaréna Sísane sánsá suena peh túbáh agínawe íre kawerire. Mi anínká mónkakáq Sísane sánsá kawerue sehginkeheéq ite Manikáne Awane sansá tábúsoqme sehgió kéga

mi aní pehwehrue séhréh atáhro. Owainawanka ite moq ahababáq iwiáh aitehnehboq kawerurero.

² Iteite we séhréh atéhéq aru ukiq átéhoró. Mirairataqmé Sísa Karáhéga sehgióro i ehwéh kawerue sehgiórahówe.

³ Pehgáriq anínká iwiáhéna, Íné anotah aní múge ime wewensabé péhe íwiáhire.

⁴ Ómiga wene wene arambehri tagéra, Aiq kawerugapómo éra iwiáhue tagahro. Arerene arambehriga mó aniné arambehri kiotaikínayabé iwiáh íwiáhiyehboq peh morá arerene arambehriyabé iwiáh íwiáhoró.

⁵ Minayabe arerene arambehri kawerue sehgio.

⁶ Manikáne ehweh áwáhnorinana íréh áninkáwé moke kaweq naneq áwáhnori aní náwino.

Kaweq ayúnkákákáq íre kaweq ayúnkákákáqsábé pabeqme ehwéhne.

⁷ Péhe íwiáhiyehboq tábúsoqme íwiáhoró. Manikánsabe anetaníbo íwiáho ke kamah arinawire. Wehukeníká abehq náneq ayú uqmarahnaraq íre kaweq será iyanae. Kaweq naneq ayú uqmarahnaraq kaweq será iyanae.

⁸ Mina inserah arene arupipeqté áhbábáq íwiáh sehginaraq kaweqtapéq íre awaqme iraipéq pokiniewóne. Manikáne Awanka iwiáh atéh íwiáh sehginaraq oga mérapeq awaq miankéhe.

⁹ Kaweq sansánéq arambehri túbáh agiyehboq mi sansá íre susa peh kawerue sehgirataq Manikánka sainsuahna tanáhráq kagai apéq náinkéhe.

¹⁰ Minayabe séhréh arite tanáhráq kahnaraq ómi kawerarítáhro. Sísa tagariáh ké anotahtaq séhréh ariteq kawerarítáhro.

Poraga Sísa awankátaq táhpagúnsabe iwiáh íwiáh ú ehwehne.

¹¹ Moke mahna parabarúó éhwéhmé ínégá peh ehweh teawúgana mó anínká sehiranéwéhre. Amahnága ínénégá sehrankara mewe mah pahsí sehiranue parabaruaníe. Néne anotah sehirá tagahro.

¹² Síú amurúruáh kégá peh wehuke suwahbeh sansánsábé iwiáh íwiáhéra íú amurúruáhro aitera pagu pagunowe. Pagu pagunéra peh morá Sísa awankátaq táhparó ehweh teri terinotaq tahirímé mó Asiu kégá síwioqnah irino.

¹³ Síú amurúruáh kégá Mósísine ehweh moke íre sehgiro peh ákáhtaq sehgirowe. Itega íú amurúruáhro e ehwéh sehgirataq sega iwiáh íwiáhigehe. Itene ehweh kawerue sehgiówe éra iwiáh íwiáhigeheéra ite pagu pagunowe.

¹⁴ Ínéga mirauraunsabé íre iwiáh íwiáhéna peh morá Sísa miraúnsabe iwiáh íwiáhinauge. Sísa awankátaq táhpawe putionka mah marákóipéqté sánsánsábé néne íwiáhipeq aiq sutaugé. We putio tanáhráq íné moq pukuraunsabé mah marákóipéqté sánsá sehgieyabe íre nuwahbehre.

¹⁵ Síú amurúruáh sánsánsábé íre iwiáh íwiáhorahi naneq mire. Síú íre amurúruáh sánsánsábé moq monserahnire. Peh Manikáne Awanka wehukeníné arupipeq kaweratéhra o aní úkinsabé minawé anotah iwiáh íwiáhorahi naneq mire.

¹⁶ Manikánka mi iwiáh sehgió ké wene animárínsábé arutaboiréna siru ukiq sitéhre. Mi ke aiq pútaq Ísara kahnáh móe.

¹⁷ Mó kégá niru págege aintéhoéna ínégá Sísa arambehriu aní ména wene sánsá sehgióuge. Mirauraunsabé mó kégá nubi q matowana ninonkataq náonabí kéhre.

¹⁸ Néne iyahnabo animáríno, itene Wahnah Sísa Karáhéga séhréh aitéhre. Aiq míre.

Épésá Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Poraga Épésá suwahpeq mó opéq mó opérué kosíwáhnorúwe. Anehe we Aroma suwahpeq karábúsiipéq míotaq wega mah pahsí sehiranéna Tíkíkúsi awuwana wega Épésá suwahpeq Sísa tagaríáh ké mewe móriuwe. Mah pahsí áwahewé Maniká tagaríáh ké moke morá íwíáhue peh morá ké tahnsa míagehe teíre. Manikánka wene kaweq sansá sokigi ariuwe teíre. Weh ahre kawerue míageheéna teíre. Anehete éhwéhmé owainawa kiotaikorahúna ehwéh teíre.

Poraga Épésá suwahpeqte ké siu pahsíe.

¹ Épésá suwahpeqte kéó, íné Poraga sehiranu pahsí sáhnsahwe tagahro. Ite Manikáne animárí méq Sísa Karáhéne sansá kawerue sehgiówe. Sísa Karáhé éhweh síwáhnorinkeheéna Manikánka we awahbeh sansánéna omaq intena eqmaq nuwowe.

² Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite séhréh aitera iru ukiq itehye.

Manikánka ite Sísa tagariona ke áhnte kaweq naneq náí náini ehwéhne.

³ Itene Wahnah Sísa Karáhéne abowá Manikánsabe iwíáh iwíáh atone. Ite Sísa Karáhéreq mía míáúnayabé Maniká Iteriboga ite págege aitankeheéna moke íópeqté kaweq naneq náí náinire.

⁴ Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq wereq Sísa Karáhéreqne animárí míageheéna omaq itowe. Wegá tagehtaq íre ahbabáq ke méq peh kaweqtaq mía míageheéna omaq itowe.

⁵ Mah marákó marákó íre mirarotaq Manikánka itensabé anotahtaq arutaboirena we awahbeh sansánéna iwíáhue omaq itowe. Wegá iwíáhéna, Sísa Karáhéga miráinaga wensabé aiq pútare ataneherao ke néne animárí úkigehe íwíáhúwe.

⁶ Wene arutaboiri ahnínkáwágá miraúnsabe Manikánka anotahtaq séhréh aitena wáh kaweraitowe. Minayabe Manikánsabe, Anotah aní móne ateq wenáwíq pankereq iwíáh iwíáh atone.

⁷ Sísa Karáhéga ite meirena itene ahbabáq kaweraitanieéna putiotaq wene korahq tuwe. Wegá miraúnsabe Manikánka anotahtaq arutaboiritena itene ahbabáq sabi iuena insahwé aitowe.

⁸ Insahwé aitena anotahtaq arutaboiritena itensabé, Ahtebia ánimárí méq tábúsoqme iwíáhoraho ke míáhro aitowe.

⁹ Sísa Karáhéga miraúnsabe Manikánka naho mirainauge ú iwíáh we awahbeh iwíáh íre teiasa peh amahnága teíre.

¹⁰ Awehraq tanáhráq sínaraq Manikánka moke miraú naneqmarí sorupankéhe. Moke íópeqté náneqkakáq mah marákó marákóipéqté náneqkakáq soruparena Sísa Karáhénsabe, Minawari moke wahnahnúno atankéhe.

¹¹ Manikánka moke wene arambehri pehipi íre miraia ebeqme tábúsoqme iwíáhéna anehe miraire. Miraue tábúsoqme iwíáhéna ite Sísa Karáhéreq méq wene animárí míageheéna Manikánka iwíáhue omaq itowe.

¹² Ite Asiu kegá Sísansabé téh aiq pútare ateq wene sánsá sehgiune. Itega, Maniká téhrehnka inserahni aní ména págege aní míéhre ateq wensabé iwíáh iwíáh atageheéna ite omaq itowe.

¹³ Itega moq aiq pútaq ehwéhmé ite kaweraitahráhi ehwéh írátótaq Sísa Karáhénsabe aiq pútare atárówana Manikánka Wenawa iteba eqmataire.

Manikánka, Sísansabé aiq pútare atéhra kebá Néníwa eqmaraníe únsabe wene kaweq anímári míageheéna Wenawa iteba eqmataire.

¹⁴ Manikáne Awanka itereq mía míai puaq Manikánka náiníe i naneq náinawire aiq tagarione. Wega kaweraitárai puaq mókake weba mía míaeq moke kaweq naneq meyanehemúne éq áwénunúne. Áwénunéq wensabé iwíáh iwíáh atone.

Poraga Épésa suwahpeqte keyábé púrerarito ehwéhne.

¹⁵ Ínéga írátíomé itega itene Wahnah Sísansabé aiq pútare ateq Maniká tagariáh keyábé irutaboirowe. Itega irutaboiro ehwéh irena

¹⁶ Manikánsabe kaweróne ata ataéna íre túbáh aguge. Púrerutaq itensabé niahrreraq matawéna ite éhweh Maniká Iteribo teawa teawanuge.

¹⁷ Itene Wahnah Sísá Karáhéne Manikánsabe púrerue kaweq iwíáh arito teawúge. Itega Manikáne sansá kawerue ahtebageheéna wensabé, Arene sánsá sokigi ario teawúge. Maniká Iteribo kiotaiki aní ména anotah tehrehnkakáq aní míéhre.

¹⁸ Itega áwénunúna naneqme áhnte kaweq naneqme awaq miageheéna Manikánka ite omaq itowe. Minayabe kawerue tagariageheéna Manikánsabe, Itene irupipeqté íúra tagahro arito teawúge.

¹⁹ Itega Manikáne págege arámbéhrí íre agehgamarahráhuéne. Wensabé aiq pútare atona ke Manikánka anotahtaq págege aitena séhréh aita aitaire. Minayabe itega ahtebageheéna púreruge.

²⁰ Sísá Karáhé pukúwana Manikánka we iriwe oganúq atena págege atena íopeq wene ayah púpeq tútuue míahno atonserah ite moq págege aitena séhréh aita aitaire.

²¹ Sísá Karáhéga moke wahnah kereq anotah anímárinseq íopeqté kéné wahnah kereq págege kereq kiotaikire. Wenáwíqka moke mó ke síwíq kiotaikire. Amahnágaákáq mókakeakáq wenáwíqka peh kiotaikinae.

²² Manikánka Sísansabé, Moke wahnahnúno atena moke íné tagariáh ké auráq matawé wahnahnarito atowe.

²³ Moke we tagariona ke Sísá Karáhéne anonka tahnsá mionana we itene iyahqno tahnsa míéhre. Wega Maniká tagariona ke auráq matawéna wahnahnaitéhre. Wega moke kéh náneq miraué náiena wahnahnire.

2

Manikánka ite iriwe oganúq itena Sísareq wahnahnoro aito ehwéhne.

¹ Menah itega Manikáne ehweh anterueq ahabábq aruqarurowe. Itene ahabábqka ite subiq sutairaq ite pusa ké tahnsa míarowe.

² Mi tanáhráq itega mah marákóipéqté áhbábq sánsá sehgieq owainawamaríné wahnahne sánsá sehgirowe. Mi ahabábq wáhnáhnká moke Manikáne ehweh anterúáh ké aiq saiqnaríéhre.

³ Menah itega moq Manikáne ehweh anterúáh kéga ahabáaro serahnuraune. Itene irupipeqte iuwahbeh iwíáhga aiq saiqnaríéh púaq itega irutaboiro sansánkákáq ite iuwahbeh iwíáhákáq sehgirowe. Mi sansámári sehgieq Manikánka ahabábq ke kamah aritahna naneq ite moq meyahráhuraune.

⁴⁻⁵ Itega wene ehweh anterutauna puana itene ahabábqka ite iubiq sutainsabé ite pusa ké tahnsa míaraune. Peh pusa ké tahnsa míaraunaraq Manikánka itensabé anotahtaq arutaboiraitena kaweraitena oganúq ítáráire. Oganúq ítáráinsabé Sísá Karáhéreq mía míáúne. Manikánka séhréh aitowaq Sísansabé aiq pútare ataráúnayabé ite kaweraitáráire. Peh morá Manikánka arutaboiraitéh sánsánká ite meirena kaweraitáráire.

⁶ Manikánka Sísa Karáhé iriwe oganúq atotaq ite moq wereq iriwe oganúq itena Sísa Karáhéreq íópeq tútuue wahnahnoro aitowe.

⁷ Sísa Karáhéga miraúnsabe Manikánka ite iwíáhéna mi kawéq sánsá miraúwe. Manikánka árahinsabé miraúwo? Wegá ite ómi keyábé anotahtaqaq arutaboiraíto sansa pahsuanieéna miraúwe. Mókake mó tanáhráq mó tanáhrárué ahriahri mina aiq ahtebageheéna ite oganúq itena Sísa Karáhéreq íópeq tútuue wahnahnoro aitowe.

⁸ Itega Sísa Karáhénsabe aiq pútare atáronsabé Manikánka ite anotahtaqaq arutaboiraítana ite meirena kaweraitáráire. Íre iteitega mirauronka kaweraitáráire. Írakaumo. Manikánka wáh kaweraitáráire.

⁹ Íre iteitega arambehriuronka kaweraitáráire. Minayabe iteíwíq íre pankerahráhowe. Írakaumo. Itega mirauronsabé íre iwíáh iwíáhorahowe.

¹⁰ Sísa Karáhéga miraúnsabe Manikánka ite oganúq itena we awahbeh arámbéhrí miraigeheéna omaq itena mi arámbéhrí kawerarowe.

Sísaga miraúnka ite morá ké tahnsa míone i ehwéhne.

¹¹ Ite íre Asiu ke peh nahnso ke míáhwe. Asiu kegá sene síú amurúruera ite tagéra, Síú íre amurúruáh ké wóe aitárówe. Ite nahnso ke méq Sísa íre tagariaro ke míaro tanáhráqsabé iwíáhoró.

¹² Mi tanáhráq itega Sísa Karáhé íre tagariarowe. Asiu kené naruo méq Manikánka mirainauge ú ehweh, wene omasa éhwéh íre írátówe. Itega mah marákóipéqté sánsá sehgieq Maniká Iteribo íre tagariarowe. Mókake Manikánka kaweraitanawire iwíáh íre urowe.

¹³ Ite wáhnaupéqté ké míarotaq Sísa Karáhéga ite kaweraitanieéna putiowana wene korahqka insahwé aitowaq amahnága ite Sísareq mía míaéq íre wáhnaupéqté ké míáhwe.

¹⁴ Menah Asiu kegá nahnso keyábé, Iuwahriehre arítárówara nahnso kegá moq Asiu keyábé, Iuwahriehre arítárówe. Kuri ogirahrue kéhnserah Asiu kereq nahnso kereqne suwahrieh iwíáhgá kuri tahnsá ógíráhq kowana Sísa Karáhéga ómi itene ahbabáqsabe pukúnka mi kurí saweyuena iru ukiq itowe.

¹⁵ Sísaga miraúnsabe ite morá ké míonana Mósísiga sehgióro ú ehwehkná wehuke íre saiqnariahrahire. Sísaga miraúnka Asiu kereq nahnso kereq insahwé aítana itensabé, Ínéreq mía míaéq morá ké míáhiro aitowe.

¹⁶ Wegá itene ahbabáqsabe awankátaq táhpawe pukútaq itene iuwahrieh iwíáh kaqiuwena Asiu kereq nahnso kereq insahwé aítana Manikápa móitowe.

¹⁷ Menah Asiu ke Manikánseq wahtotaq míarowaq ite nahnso ke íre wahtotaq míarowe. Sísa Karáhéga séna insahwé aite ehweh ite nahnso kereq Asiu kereq iru ukire ehweh tei teinuraire.

¹⁸ Sísa Karáhéga nahnso kereq Asiu kereq kaweraitana Manikáne Awa iteba eqmaq áúwátáiraq ite Maniká Iteriboba kowíahrahúne.

Ite Manikáne nah tahnsa míne i ehwéhne.

¹⁹ Minayabe ite nahnso ke íre wáhnaupéqté ké míáhwe. Írakaumo. Ite peh Manikáne animarí méq wenkahnáh míáhwe.

²⁰ Ite Manikánka piéh náh tahnsa míáhwaq ite eqmaq iuwátái kereq Manikáne ehweh iraru kereq nahwiahnsanse tahnsá míonana Sísa Karáhé wahq tahnsa miéhre.

²¹ Abogéh awanká wahqtáq kawerue táhpawe kéhnserah ite Sísareq mía míaonehe. Manikánka piéh náh púana anotah nah kanae. Peh wewene kaweq nahne.

22 Manikánka itereq moke mó we tagariáh kéreq moraráq sorupaitaráiraq ite wene kaweq nah míone. Wereq Wenawanseqka mi nahupéq mía míaóye.

3

Poraga Sísa éhweh nahnsó ke koreriu ehwéhne.

1 Íné Pora Sísa Karáhéne arambehriu anínéna ite nahnsó ke séhréh aitaráunsabé mó kegá karábúsiipéq móintárówe.

2 Manikánka ite nahnsó ke séhréh aitankeheéna wega ínénsabe arutaboiraintena omaq intena, Kosíwáhnorúno aintaráime írátówe.

3 Asiu kereq nahnsó kereq morá ké úké ehwehmé nahomé kopípéq kowe. Menah Manikánka mi ehwéh teniátáirana minayabe métáq mah pahsíipéq pehgáriq ehwéh sehiranue aiq teiewóge.

4 Sísa Karáhéga Asiu kereq nahnsó kereqsabé mirainaú arámbéhrí nahomé kopípéq kowaq itega néne pehgáriq ehwéh kawerue sáhnshírataq íné Poraga Sísa Karáhéga miraú arambehri aiq kawerue ahtebehre íwiáhigehe.

5 Naho Manikánka mi kopéqté éhwéh wehuke íre teiasa peh amahnága Manikáne Awanka mi iwíáh aitéhraq Manikánka eqmaro kereq wene ehweh irare kereqka irone.

6 Naho kopípéq ko ehwéhme pahsuqme teiníboq íráhro. Amahnága Manikánka íre peh morá Asiu ke kaweraitéhre. Sísa Karáhé éhweh ireq wensabé aiq pútare atona kewé Manikánka moke kaweraitéhre. Moke kaweraitéh púaq Sísansabé aiq pútare atona kewé nahnsó kereq Asiu kereq peh morá ké míone. Sísa Karáhéga miraúnsabe Manikánka nánie i naneqmarí ite ómi morábí awaq mianéhe.

7 Manikánka ínénsabe arutaboiraintena omaq intena, Mah kawéq éhwéh kosíwáhnorúno aintowe. Mi arámbéhrí kawerue mirainkeheéna Manikánka págege aintena séhréh ainta aintaraire.

8 Moke Manikáne arambehrio kegá íné kiotaikowana Manikánka ínénsabe arutaboiraintena séhréh aintéhre. Íre ínénéga kaweq arámbéhríuraunka Manikánka o arámbéhrí níátáire. Írakaumo. Wewega iwíáhéna ínénsabe, Sísa Karáhé éhweh kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire. Sísawe áhnte matíéh ání míéhraha mina matíéh náneqme íre sáhnshoráhire.

9 Manikánka moke ménsámehnsánkakaq wehukeakáq mirarena wega mirainage ú iwíáh naho íre teiasa peh kopípéq kowe. Peh kopípéq kowana amahnága wehukega wene iwíáh ahtebageheéna kosíwáhnorúno aintaráire.

10 Naho Manikáne iwíáh peh kopípéq kowara amahnága ite Asiu kereq nahnsó kereqka moraráq momiwíue wensabé iwíáh iwíáhúne. Iwíáh iwíáhúnara íópeqté anotáh anímárinseq mibeqté wáhnáh kéreqka ite tagéra Manikáne ahtebeia iwíáh ahtebéra iwíáh iwíáhigehe.

11 Manikánka naho iwíáhéna, Mókake Sísa Karáhéga miraína arámbéhrígá wensabé aiq pútare atáh kéwé Asiu kereq nahnsó kereq peh morá ké míagehe úwe. Amahnága mi arámbéhrí aiq parabarúéhre.

12 Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe aiq pútare ateq wereq mía míaúne. Mía míaúnayabé we Maniká míéhraheqte áh púana Manikánsabe íre áhreia wensabé itene iwíáh teawa teawanúne.

13 Amahnága teiúme ite séhréh aitónsabé mó kegá níwíoqnahnsabé iwíáh kíkiriyehe. Minayabe ireq túbáh agiyehboq ite séhréh aitó púaq Sísane sánsá kawerue sehgióro.

Épésa kegá Sísane sánsá kawerue sehgiheéna Poraga púrerarito ehwéhne.

¹⁴ Manikánka áhnte miraurai naneqsabé iwíáhéna nirehunseraráq ména Maniká Iteribonsabé iwíáh iwíáhéna púreruge.

¹⁵ Maniká Iteribowe moke Sísansabé aiq pútare atáh kéné Sibowá miéhre. We mah marákóipéqté kéreq íópeq pokó kereqne Iteribo miéhre. Wega ite moke íwíraitéhre.

¹⁶ Manikámé áhnte kaweq naneq matiéhre. Minayabe ínega wensabé, Arenawanka ite séhréh aitena págege aitankeheéna púreruge.

¹⁷ Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare atáh púana wega itene irupipeq mía máire.

Awanká ánúqka marakóipeq íre wahto túirana mi awánká págegeue kéhnserah itega mó keyábé irutaboíríratáq Sísane sánsá ambubu atawéq kawerue seh-gioráhowe.

¹⁸ Sísá Karáhéga itensabé anotahtaq arutaboírítéhre. Wega íre pehgárita arutaboíríténa peh anotahtaq arutaboírítéhre. Itereq moke mó Maniká tagaríáh kéreqka minayabe ahtebageheéna itensabé púreruge.

¹⁹ Wega arutaboírítéh sánsámé anotah sansá púaq minayabe itega íre moke ahtebahrahúne. Mi sansánkákáq wene moke mó sansánkákáq ahte-bageheéna itensabé púreruge.

²⁰ Manikánka págegeue séhréh aitena áhnte miraorahire. Wega mirao-rahinka itega iwíáhue púrerona naneq kiotaikire.

²¹ Sísá Karáhéga miraúnsabe ite we tagariona kegá momiwíéq amahnágaákáq mókakeakáq ahriahri Manikánsabe iwíáh iwíáh atanehe-qmúne. Aiq míre.

4

Ite Maniká tagariona ke Sísá Karáhéne anonka tahnsá míone i ehwéhne.

¹ Íné Poraga itene Wahnahne arambehri mirauraunsabé karábúsiipéq móintárowana mahta q míónsábé néne ehweh kawerue íráhro. Manikánka ite omaq itena kawerítáránsabé we awahbeh sansá tábúsoqme sehgióro.

² Píribahri ke miéhboq ahriahri peh uwaresa ké méq pehwehrué miáhro. Wensabé wensabé arutaboíréq we séhréh atéhoro.

³ Manikáne Awanka iru ukiq ítéhnsábé mó iwíáh mó iwíáhiyehboq peh morá iwíáhoro.

⁴ Manikánka omaq itowaq minayabe, Mókake moráráq kaweqtapéq awaq mianéhe iwíáhúne. Mira iwíáhúnayabé ite peh morá ké úkuraune. Manikáne Awame peh morá áníne.

⁵ Itene Wahnah moq peh morá áníne. Wensabé aiq pútare ate sansa moq peh morá sánsáne. Wenáwírué wání meona sansá peh moráe.

⁶ Manikámé peh morá áníne. We mah kehiná kéhínané Iteribo ména itetaq moke wahnahnéna ite míonarabeq arambehriéna moke itene irupipeq miéhre.

⁷ Sísá Karáhéga wene arambehríraq ite sainsúéhnserah itega kawerue mi-raigeheéna wega ite mó aní mó anínue íópeqté náneq náiena págege aitéhre.

⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Wega íópeq kiutaq áhnte saiqnarito ke meriqmena móritena wehuke wene arambehríraq sainsuena íópeqté náneq náiena págege arítéhre ire.
(*Buk Song 68.18*)

⁹ Íópeq kiu ehweh áwahewé Sísá Karáhéga íre peh íópeq kiuwe sokigi áire. Írakaumo. Téhwe we marakóipeq tumíowe.

¹⁰ Marakóipeq tumío anínká iriwe ména íópeq kiwéna moke íópeqkákáq mah marákó marákóákáq wahnahninieéna kiuwe.

11 Sísá Karáhéga wene arambehri sainsúéhre. Wegá mó keyábé, Eqmaro kene arambehri miraoro aitena mó keyábé, Manikáne Awanka sokigi arí éhwéh pahsúáh ké míáhro aitena mó keyábé, Nahnsó ke suwahpeq Manikáne ehweh koreri sererinoro aitena mó keyábé, Íné tagaríáh kéréq wahnahné arámbéhríoro aitena mó keyábé, Manikáne ehweh síwáhnoré arámbéhrírátq ítéhre.

12 Ite Maniká tagaríáh kéga Sísá Karáhéne arambehri kawerue miraigehe aitéhre. Sísá Karáhé tagaríáh ké págege aitena kaweqtaq mía míaiageheéna wegá mi arámbéhríwárítátq wahnah ke sainsúéhre.

13 Ite Sísá tagariona ke wene sánsá ahtebéq morárátq kawerue sehgihehéna wegá mi arámbéhríwárítátq wahnah ke sainsúéhre. Sísane arambehriwárítátq wahnah kéga séhréh aitéhrataq moke ite Maniká tagariona ke morá ké méq anonani tahnsa míone. Anonani tahnsa méq wenahni Sísá Karáhéne sánsá kawerue ahtebéq tábúsoqme sehgiheheqmúne.

14 Wene sánsá tábúsoqme sehgiónaraq káriq anínká áhwára áhwára inserahni sánsá íre oneheqmúne. Mi tanáhrátq múguwahgu sánsá íre sehgihehe. Mó kéga péhe éhwéh íwáhnorirataq sensabé íre aiq pútare aritanehe.

15 Itega péhe éhwéh pehragéq mó keyábé irutaboírétq aiq pútaq éhwéh pehwehrue irarero. Áhwára áhwára sánsá sueq Sísá Karáhéne sánsá tábúsoqme sehgiheheqmúne. We itene iyahqno tahnsa míéhraq ite wene anonka tahnsá míone.

16 Wehukéniné arupipeqté íwíáhghá wene aigará, ayahnkara, aura mó arámbéhrí mó arámbéhríue sainsúéhnserah Sísaga ite wene arambehriúna ke mó arámbéhrírátq mó arámbéhrírátq saiíúwéhre. Wegá saiíúwéh arámbéhríúnayabé ite wene anonka tahnsánue kaweqtaq míone. Wegá saiíúwéh arámbéhrí tábúsoqme sehgiónaraq we séhréh atéhonehe. Wensabé wensabé irutaboírétq iteite we séhréh atéhúnaga ite Sísane anonka kaweqtaq méq anonúkúne.

Ahbabáq kega mirao serahniyehboq kawerurero i éhwéhne.

17 Itene Wahnahne sánsá págegeue teiníboq írátíáhro. Maniká íre tagaríáh náhnsó kéga mirao serahniyeho. Segá peh ahbabáq íwíáhéra

18 sirupipeq sunkíkírirara íre tábúsoqme íwíáhorahowe. Se múguwahguéra saiyo puara Manikánka oganúq sitahráhi sánsá íre ahtebahwe.

19 Segá kaweq sánsá suera ahbabáq aruqaruowe. Segá íre mirao naneq sánsá pehipi miraéra minayabe íre siyehitehre. Segá mirao serahniyehboq kawerurero.

20-21 Segá mirao sánsámé íre Sísá Karáhéne sánsáne. Ite Sísane sánsá ahtebarotaq mi ahbabáq sánsá íre ahtebarowe. Itega Sísá Karáhé éhwéh ireq kéréneheqmúne íwíáhowaq ínereq mó kereqka wene aiq pútaq sánsá íwáhnoruraune.

22 Itene irupipeqté áhbabáq íwíáhghá íre kaweq naneqmarínsábé arutaboírowana menah saiqnariarairaq ahbabáq sansa sehgirowe. Amahnága itene irupipeqté áhbabáq íwíáh súáhro.

23 Itene irupipeq kaweq íwíáh kankehboq peh kaweq sánsánsábé íwíáhoró. Manikánka kaweqtaq ména íwíáhinserahnoro.

24 Miraéq tábúsoqme íwíáhéq Maniká awahbeh sánsá sehgieq kaweqtaq mía míaoro.

Abiahnsaninaraq apubúue parabaruo i éhwéhne.

25 Ite Sísá Karáhéne anímáí méq peh morá káhnáh míáh púaq péhe éhwéh irariyehboq peh aiq pútaq éhwéh irarero.

26 Mó anínsábé aru págegeue abiahnsanéq ahabábáryehboq apubúue parabarúáhiro. Abiahnsanónawe ío tupekínaraq abiahnsa peh kehnehboq apubúue parabarúáhiro.

27 Owainawanka iteba séna ahabábáq íúgi ínehboq abiahnsanirataq apubúue parabarúáhiro.

28 Menah aebóuro kegá mókake mó aebóiyehboq ápeq meyagéhboq arambehriero. Tabonah ke nárieq séhréh aritaneheéq arambehriero.

29 Ahabárátahráhi ehwéh irariyehboq peh morá séhréh atahráhi ehwéh irarero. Séhréh atahráhi ehwéh irarinaraq íréhra kegá tábúsoqme iwíáhéra kaweqtaq míagehe.

30 Abehq éhwéh irarirataq Manikáne Awane aru págege agíneho. Manikáne Awanka iteba mía míai puaq ite wene animárí mionana Sísaga tuina tanáhráq ite airaiq kaweraitankéhe.

31 Teiéna sansámé súáhiro. Abiahnsame, áyátéwé, taonsahwé, tobek ehwehmé, éhruru ehwéhmé, ahabábáq atewé, moke mi sansámárrí súáhiro.

32 Mi ahabábáq sánsámárrí sueq mó keyábé irutaboírég we séhréh atéhoro. Sísá Karáhéga miraúnsabe Maniká Iteriboga itene ahabábáqsabe íre iwíáhue ahrreraq matíéhre. Mina inserah mó anínká are ahabárátahnah mi ahabábáq íre iwíáhue ahrreraq matiahno.

5

Wensabé wensabé irutaboírég we séhréh atéhoro i ehwéhne.

1 Ite Manikáne arutaboírí animárrí mionayabé we awahbeh sansá sehgióro.

2 Naho Asiu kegá Maniká titiratówana kaweq kunkúni naneq mire éna kawerowe aritowe. Segá titiratówana Manikánka, Kawerowe aritonserah Sísá Karáhé ite kaweraitanieéna pukúwana Manikánka wensabé, kaweróne atowe. Sísaga pukútaq itensabé anotahtaq arutaboírúnsarah itewe moq wensabé wensabé irutaboírég we séhréh atéhoro.

3 Itewe Manikáne animárrí míáh púaq ahabábáq sansa miraome íre ábérehre. Mó aniné weh ahre abariéwé, íre kaweq sansámé, mó aniné ménsámehnsánsabe aigárá pabekime pehragahro. Ite Manikáne animárrí míáh púaq minawarinsábé íre ehwehnoro.

4 Ehbome, múguwahgu ehwéhmé, ogie ehwéhmé pehragahro. Minawari íre ábéreh sansáne. Írakaumo. Moke ahabábáq pehragég peh Manikánsabe kaweróne ateq wensabé iwíáh íwíáh atáhiro.

5 Ménsámehnsánsabe arutaboírí animé owainawansabé titiratéh ání tahn-sane. Minayabe ménsámehnsánsabe arutaboíro kewé, mó aniné weh ahre abario kewé, íre kaweq sansá mira aruqaruro kewé Sísá Karáhéreq Maniká Iteriboreqka wahnah wahnahnóyarabeq íre kioráhowe. Minayabe ahtebahro.

Peh téhrehrebeqte kaweq sansánoro i ehwéhne.

6 Manikánka mi sansáno ke íre kamah arinkéhe eme péhe éhwéhnowe. Sene múguwahgu ehwéhnsábé aiq pútare arítéhboq kawerurero. Manikánka mi ahabábáq sánsáno ke, wene ehweh íre sehgiro ke anotahtaq kamah arinkéhe.

7 Minayabe mi ahabábáq sánsáno kereq íre míáhiro. Sene ahabábáq insoqitéhboq sereq íre míáhiro.

8 Menah itewe mi ahabábáro ke tahnsanéq sunkíkírirabeq míarowe. Amahnága itene Wahnahne animárrí míáh púaq téhrehrebeq míáhwe. Ite téhrehrebeq míáh púaq sunkíkírirabeqte sánsá pehragég peh morá téhrehrebeqte káwéq sánsánoro.

9 Téhrehrebeqte sánsá sehgiro kegá kaweq sansánóra tábúsoqme arámbéhriéra aiq pútaq ehwéh irarewe.

¹⁰ Itene Wahnah awahbeh sansá ahtebéq sehgióro.

¹¹ Sunkíkírirabeqte áhbábáq sánsáno kereq íre méq peh sene ahbabáq pah-súáhro. Sene ahbabáq sansanká kaweq naneq íre áhwárahahire.

¹² Segá kopípéq mirao sansámé niyehiteh sansá púana minayabe móme íre irarinie.

¹³ Téhrehnka moke sansá áwahe sokigi ainieéna ábóraq marahráhire.

¹⁴ Téhrehnka moke sansá áwahe ábórararuahna puana mó íre kopéq suahráhire. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Sugahna aníno, irigúno. Pusa ké míáhrabeqte iriwe míahno. Iriwe míéhrationmé Sísá Karáhéga téhrehme kaweq sansámé sokigi ainkéhe ire. *(Aisaia 26.19)*

Píah nahnsabé múguwahgu agéra ahbabáq aitahráhi sansáne i ehwéhne.

¹⁵ Itega sehgió sánsá kawerue auráq matíáhro. Múguwahgu kegá onserah-niyehboq peh ahtebia ké tahnsanue míáhro.

¹⁶ Mah tanáhráq pehipi sotaikínehboq ahriahri Manikáne arambehri miroro. Mah tanáhráq íre kaweq tanáhráq púaq kawerue arambehrioro.

¹⁷ Múguwahgu sansániyehboq itene Wahnah awahbeh sansá ahtebéq sehgióro.

¹⁸ Píah nahnsabé múguwahgu iyeho. Ahqáho. Mi sansánká ahbabáq aitahráhire. Manikáne Awanka itene sánsá moke wahnahninkehboq teaweq, Nirupipeq mía míaé auráq íntaríaáno teawéro.

¹⁹ Itereq mó Sísá tagaríah kéreq moraráq méq itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh atanéhboq Sísansabé iwíáh iwíáh igónkónoro. Moke Púkuipéqte igónkómé momiwíorabeqte igónkómé Manikáne Awanka iwíáh aitarái igónkómé wensabé iwíáh iwíáhoró. Itene irupipeq eyoyóue igonkónéq itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáhoró.

²⁰ Ahriahri Maniká Iteribonsabé moke mó naneqsabé, Kaweróne atáthro. Itene Wahnah Sísá Karáhé áwírue kaweróne atáthro.

Ahrerono, iteruwehqsoné ehweh kawerue sehgióro i ehwéhne.

²¹ Itega Sísá Karáhénsabe irutaboírég áhteno puag morání moránínue Sísá tagaríah kéné ehweh ireq sehgióro.

²² Ahrerono, Sísá itene Wahnahne ehweh kawerue sehgiónserah iteruwehqsoné ehweh moq kawerue sehgióro.

²³ Sísá Karáhéga we tagaríah kéréq wahnahninserah awehkawagá wene ahreraq wahnahninkehe. Sísá Karáhéga ite kaweraitéhsabé ite we tagariona ke wene anonka tahnsá úkue míone.

²⁴ Minayabe ite Sísá tagariona kegá wene ehweh kawerue sehgiunanserah ahronká iteruwehqsoné ehweh kawerue sehgióro.

Weho, itene ahronsabé irutaboíroro i ehwéhne.

²⁵ Sísá Karáhéga ite we tagariona ke arutaboíraitena ite kaweraitanieéna pukúwe. Weho, Sísaga itensabé arutaboírinsarah itene ahronsabé moq irutaboíroro.

²⁶ Sísaga ite kaweraitanieéna pukúwaq wene kaweq ehwéh írátáúnaga kaweqtaq méq wání meraune. Mirauraunayabé amahnága kaweqtaq míahrahúne.

²⁷ Ite we tagariona ke íre ahbabária peh kaweqtaq mía míaigeheéna Sísaga ite kaweraitanieéna pukúwe.

²⁸ Wehga wene anonka arutaboíréna kawerue wahnahninserah wene ahreyabé moq arutaboírue wahnahninkehe. Wene ahreyabé arutaboíri wehgá wewensabé moq arutaboírue.

²⁹ Wehukenínká wewene anonkansabé, Nuwahriehre íwíáh íre iwíáhire. Wewene anonkansabé arutaboíréná kawerue wahnahnéná táhutahurire. Ite Sísá tagariona ke wene animárí púana wega ite kawerue wahnahnaitéhre.

³⁰ Ite Sísá Karáhéne anonka tahnsá púana wega wahnahnaitéhre.

³¹ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Wehga wenanoibone nahtapeq suena wene ahrereq mía míainkehe. Se morá ání tahnsanue míagehe ire. *(Stat 2.24)*

³² Mi ehwéhnká íre peh morá weh ahreyabé irarire. Mi ehwéhnká Sísá Karáhéreq we tagariona kereqsabé moq irarire.

³³ Weho, morá ání tahnsanue míagehe irarinsabé arerene anonkansabé arutaboíré kawerue wahnahnónanserah arene ahreyabé moq arutaboírúno. Ahrega wenawehqne ehweh kaweruwe irena wensabé iwíáh iwíáhinkehe.

6

Iteinoibone ehweh íráhro i ehwéhne.

¹ Animáríno, iteinoibone ehweh íráhro. Itene Wahnahnka sene ehweh íráhro aitéhnsábé mina aiq kaweq sansáne.

²⁻³ Manikánka sehgióro ú ehwehnká mahraréna, Iteinoibonsabé iwíáh íwíáhoró. Mirairataq kaweqtaq méq mah marákórátq ore orení uragéhe ire. *(Lo 5.16)*

Wega sehgióro ú ehweh irarútaq wega mah omásá éhwéh téh irarúwe.

Itene animárí tábúsoqme síwáhnororo i ehwéhne.

⁴ Sibowáreho, itene animárínsabé áhnte ehwéh aruqaruronka siwahsoreqsirara sega itensabé abiahnsa aitagéhe. Minayabe mi sansá sueq itene animárinká itene Wahnahne sánsá kawerue ahtebagehboq tábúsoqme síwáhnororo.

Itene Wahnahne ehweh kawerue sehgióro i ehwéhne.

⁵ Mó kené arambehriraq saiqnaríáh kéó, itene marakóipeqté wáhnáhmárinábé áhtenéq sene ehweh kawerue sehgióro. Sene arambehriraq taoraho iyehboq Sísá Karáhéne arambehri kawerue miraonserah sene arambehri moq miraoro.

⁶ Íre peh morá sega tagehrataq kawerue arambehrioro. Írakaumo. Segá íre míéhrrataqkákáq kawerue arambehrioro. Ite Sísá Karáhéne arambehrio ke púaq moke mirao arámbéhrí kawerue arambehrioro. Minawé Maniká Iteribo awahbeh sansáne.

⁷ Itene marakóipeqté wáhnáhné arambehri miraotaq íre peh morá sene arambehri miraowe. Mi arámbéhríwé Sísá itene Wahnahne arambehri úkire.

⁸ Minayabe mi arámbéhrírataq iru eyoyóue kawerue arambehrioro. Sísá itene Wahnahnka moke kaweq arámbéhrío ke ápeq náinkéhe. Arambehri saiqnaríáh kéreq sene arambehriyabé móne méyáh kéreq peh morá iwíáhéna mókake ápeq náinkéhe.

⁹ Arambehriraq wahnahno keo, iteba arambehrio keyábé peh kaweq sansánoro. Anotah ehwéh arítéhboq itene ehweh kawerue sehgirataq itega se pehwehrue arítáhro. Itereq sereqne íópeqté Wáhnáhnká íre mó iwíáh mó iwíáhire. Wegá moke wehukeyabé peh morá íwíáhi puaq minayabe ahrreraq matawéq kawerurero.

Sísá tagaríáh kégá owainawamarínseq ebehúne i ehwéhne.

¹⁰ Ínéga parabaruanau ehwéh íráhro. Itene Wahnahme ayahnsa kira anínéna págegeue mía míaire. Ite moq mina tahnsa míaneheéq wega séhréh aitéhnsábé weba wahtotaq mía míaeq págegeue mía míaoro.

11 Owainawanka ahbabáq aitehnehboq itega kaweqtaq míaneheéq Manikánka náí íq, póriáh, téhnké sokahue míáhro.

12 Íre wehukereq ebehúne. Írakaumo. Owainawamarínseq sene wahnahmarínseq sunkíkírabeqte wahnáhnseq áhnte íópeqté áhbábáq kéreq ebehúne.

13 Minayabe Manikánka náí íq, póriáh, téhnké sokahue míáhro. Mirairataq owainawamarínká iteba siraq ebehirataq sega ite íre iuboráhowaq peh págegeue méq ebehorahowe. Ebeh parabarueq págegeue míahrahowe.

Owainawanseq ebehúna naneqsabé pabeqme ehwéhne.

14 Owainawanseq kawerue ebehoneheéq teiú náneqmarí sokah sokahue míáhro. Aiq pútaq ehwéh irareme itene áréti tahnsáne. Kaweqtaq mía míaéwé káhpahraté miraia síotí tahnsane.

15 Manikáne kaweq ehwéh insahwé aite ehwéh teríémé itene igárápité súu tahnsáne.

16 Sísansabé aiq pútare atewé itene tehнке tahnsane. Mi tehнке mararaq pentabehrataq owainawane poriahga íre séuqmianae.

17 Manikánka aiq kaweraitéhmé itene págege ayáhúq tahnsane. Manikáne púkuipéqté éhwéhmé itene poka tahnsane. Mi ehwéh irarirataq Manikáne Awanka séhréh aitanæ.

18 Manikáne Awanka iwíáh aitanæ naneqsabé ahriahri púreroro. Mó naneq mó naneqsabé iwíáhue púreroro. Kawerue púreroneheéq túbáh agiyehboq áwéh panantágínaq tagéq moke Maniká tagariáh keyábé púreroro.

19 Ínénsabe moq púreraintáhro. Íné íre áhrea Manikáne kaweq ehwéh peh kawerue pahsuaníboq Manikánsabe, Íné págege ate séhréh ato ue teawéro.

20 Íné Manikáne ehweh koreri terinu aní múge. Teri terinunsabé mó kegá karábúsiipéq móíntáhwe. Kaweq ehwéh págegeue teri teriné sansamé kaweq sansáne. Ínéga íre áhrea peh tábúsoqme mirainiboq púreraintáhro.

Poraga Manikánsabe mi ke moke kawerarito ú ehwehne.

21 Itene iruí íyáhnábó aní wenáwíq Tíkíkúsie. Wegá itene Wahnahne arambehri kawerue mira aruqarurire. Wegá íné éhweh teinkeheéna iteba eqmaróge.

22 Ínéwé árahue míéhre íwíáhoo? Íné aneq arámbéhríre íwíáhoo? Íné éhweh Tíkíkásaga moke teiena itene irupipeq eyoyó aitankéhe.

23 Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka itene iru ukiq itehye. Itega kawerue aiq pútare ariteq mó keyábé irutaboírigheéta séhréh aitehye.

24 Itene Wahnah Sísa Karáhénsabe anotahtaq irutaboíro kewé Manikánka séhréh aitéhre.

Pírípái

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Pírípái suwahpeqme Másérónía marákórápéq kowe. Poraga mibeqté keyábé anotahtaq arutaboirena mah pahsí sehiranúwe. Mah pahsípeq wega mó naneq mó naneq ehwéh sehiranéna sega Sísane sánsá ambubu atawéq kawerue sehgeheéna mah pahsí sehiranúwe. Sega mótaq mótarue Pora móne náuwana wega sensabé kawerowe aritowe. Wega sensabé, Ahriahri iru eyoyóeq iwíáh iwíáhoró úwe.

Poraga Pírípái suwahpeqte ké siu pahsía.

¹ Pírípái suwahpeqte kéó, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagahro. Moke Sísá Karáhéne animárinseq wahnahno kereq séhréh arító kérero, mah pahsí kawerue tagahro. Ínéreq Tímótireqka Sísá Karáhéne arambehriúya anité úye.

² Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Poraga Pírípái ke púrerarito ehwéhne.

³ Itensabé niahreraq kéhtáq ahriahri Maniká Iteribonsabé kaweróne atena iwíáh iwíáh atóge.

⁴ Itensabé púreraitótáq ahriahri nirupipeq eyoyóirana púreraitóge.

⁵ Ínéga Sísane kaweq ehwéh téh teiátáutaqkákákq amahnágaákákq séhréh aintáhwe. Séhréh aintáh púana itensabé púreraitótáq ahriahri nirupipeq eyoyóirana púreraitóge.

⁶ Íné aiq tagaríomé Maniká Iteriboga itene irupipeq kaweq arámbéhrí áhwárraire. Mí arámbéhrí íre túbáh agia Sísá Karáhé tuinagake Manikánka parabaruanawire.

⁷ Manikánka Sísane kaweq ehwéh koreri terinúno urairana tábúsoqme koreri terinuraage. Sísane kaweq sansánsabé ehweho kereq moq teri terinuraage. Teri terinurautaqkákákq amahnága karábúsiipéq míótáqkákákq mí arámbéhrí mirainkeheéq itega náni náninéq séhréh aintáhwe. Minayabe itensabé ahriahri nirutaboiraitóge. Mira iwíáh aitomé aiq tábúsoqme iwíáhuge.

⁸ Manikánka aiq tagaríéhmé Sísá Karáhéga itensabé arutaboiraitena íné mira iwíáh aintéh púana ínéga itensabé moq nirutaboiraitóge.

⁹ Itega mó keyábé anotahtaq irutaboiraritageheéna itensabé púreraitóge. Irutaboiréq ahtebia ké tábúsoqme iwíáho ke míageheéna itensabé púreraitóge.

¹⁰ Mina tahnsa ké míéhrrataq ite peh kaweq sansá omaq itahráhire. Peh kaweq sansá omaq itahráhinsabé mirairataq Sísá Karáhé tuinagake ite íre ahbabáq ke méq peh kaweqtaq míagehe.

¹¹ Sísá Karáhéga séhréh aitahnaga ite peh kaweq ke míagehe. Ite tagehra kegá Maniká Iteribo áwíq pankerera wensabé iwíáh iwíáh atagéhe.

Pora karábúsiipéq mío ehwehne.

¹² Néne iyahnabo animárinó, mah ehwéh iragéhboq kawerue írátíáhro. Ínéga Sísá Karáhéne arambehri mirauraunsabé saiqnaintera karábúsiipéq íntárówe. Íntáróme sega kaweq ehwéhme íre saiqnariahrahowe. Írakaumo. Sega íné karábúsiipéq íntáronka kaweq ehwéh íre saiqnaruto puana peh págegeue abae aguraire.

¹³ Minawé moke mahtaqté wáhnáhné sóntía kereq mó kereqka tagaríáhwe.

14 Íné karábúsiipéq míónsábé kaweq ehwéh abae agurairara áhnte Sísá tagariáh kégá íráhwe. Íráhwana itene Wahnahnka séhréh aritéhrara sega moq íre áhreia Manikáne ehweh pahsúáhwe.

15 Táhmaro kegá néne arambehri tagéra, Ite moq anotah anímárí míaneheqmúne íwíáhéra Sísá Karáhé éhweh teri terinowe. Mó kegá peh kawerue iwíáhéra mi ehwéh teri terinowe.

16 Ínéga Sísá Karáhé éhweh pahsutaunsabé karábúsiipéq móintárówe. Minawé kaweq kegá tagéra ínénsabe sirutaboirá Sísá éhweh teri terinowe.

17 Íre kaweq iwíáho kegá sensiwiq pankeranehe íwíáhéra, Amahnága Pora karábúsiipéq míéhnsábé we kamah aweneheéq Sísá éhweh teri terinonehe ewe.

18 Minayabe abiahsanugo? Írakaumo. Nirupipeq eyoyóire. Mó terié ké kaweq iwíáhowara mó terié ké íre kaweq iwíáhowe. Moke sega Sísá Karáhé éhweh teri terinonsabé nirupipeq eyoyóire.

Poraga Sísareq méyabe awahbó ehwehne.

19 Itega ínénsabe púreraintáhnká Sísá Karáhéne Awanka séhréh aintéhrana karábúsiipéqté pugeq nuwagéhe íwíáhuge. Mira íwíáhunka nirupipeq eyoyóire.

20 Mókakeakáq peh eyoyóinae. Wega níatái arámbéhrí kawerue mirainieéna anotah nirútábóiruge. Niyehitegurégúonehoéna mi arámbéhríyábé kawerue mirainauge. Íné íre áhreia peh ahriahri Sísá Karáhé éhweh teri terinuraunserah amahnágaákáq pahsuqme terieyabe nuwahbehre. Miraonaraq oga míanabu pukinabugapómo néne arambehri tagehra kegá Sísá Karáhénsabe iwíáh iwíáh atagéhe.

21 Íné oga míó tánáhráq peh Sísá Karáhéreq mía míainie. Íné pukonaraq weba mía míaonawe anotah kawerinawire.

22 Íné mah marakóipéq oga míáhnaraq mó kaweq arámbéhríéna áhnte ke séhréh aritahráhuge. Minayabe anerininkono? Íre tagaríoge.

23 Anerininkono íwíáhéna téhtaré íwíáhuge. Niru eyoyói sansámé néne nionka suena Sísaba pokéyabe nuwahbehre íwíáhuge. Sísaba pokéyabe níranawe

24 peh mahtaq ména ite séhréh aitahráhuge íwíáhuge.

25 Ite séhréh aitahráhuge tagaríó púana mahtaq ména ite séhréh aitanauge. Ínéga ite séhréh aitáhnaga ite Sísane sánsá ambubu atíéhra puana itene irupipeq eyoyóinae.

26 Ínéga iteba konaraq íné tagéq Sísá Karáhénsabe iwíáh iwíáh atagéhe.

Itene naruoga íwíoqnah ehwéhne.

27 Anotah ehwéh teiníboq írátíáhro. Sísá Karáhéne kaweq ehwéh tábúsoqme sehgióro. Sehgirataq itega peh morá íwíáhue kaweqtaq mía míaiagehe. Kaweqtaq mía míaéq moráénue Sísane sánsá ambubu atawéq wene ehweh teri terinigehe. Mirairataq iteba konaraqpópoq mahtaq míáhnaraqpópoq ite kaweqtaq mía míao ehwéh iraníe.

28 Itene naruoyabé íre áhreoro. Sensabé íre áhreirataq itene naruoga mina tagéra iwíáhéra, Ite pukoneheqmúne. Peh moró Manikánka Pírípái suwahpepte ké séhréh aritéhnsábé kaweqtaq míaneheqmóe siahtebagehe.

29 Manikánka itensabé, Sísansabé aiq pútare atáhro éna néne arambehri miraoro. Miraéq wenáwiq pankeréhraqmé itensabé suwahrieh kegá íwíoqnagehe ire.

30 Menah ínéga Sísane arambehri miraauraunsabé níwíoqnarowaq tagarowe. Amahnágaákáq Sísane arambehri miraunsabé mó kegá níwíoqnah ehwéh itega íráhwe. Itereq ínéreqka ahbabáq saiqnarueq peh morá arámbéhríúne. Minayabe Sísane ehwehnsabé suwahrieh kegá íwíoqnahwe.

2

Moráénue séhréh atéhoró i ehwéhne.

¹ Itega Sísá Karáhéreq mía míaowana aiq págege aitehro? Wega itensabé arutaboiritéhnsábé itene irupipeq eyoyóiro? Itereq Manikáne Awanseqka moráénoo? Itega mó ke séhréh ariteq sensabé irutaboiroo?

² Kowe irataq moráénoro. Mó keyábé irutaboirariteq wensabé wensabé arutaboiratéhoró. Peh morá iwíáhue míáhro. Ite mi ehwéh sehgiranka nirupipeq eyoyóinkehe.

³ Itene arambehri mirairataq peh iteitensabé iwíáh iwíáhiyeho. Ite mó ke kiotaikuna ke úne iwíáhiyehboq íre píribahrioro. Írakaumo. Mó kegá ite kiotaikowe iwíáhég uwaresa ké míáhro.

⁴ Íre peh morá iteitene arambehriyabé auráq matíáhro. Itene iyahnabone náneq moq iwíáhue séhréh arítáhro.

Sísaga, Íné anotah aní múge íre ú púana Manikánka wenáwíq pankero ehwéhne.

⁵ Sísá Karáhéga iwíáhúnserahnoro.

⁶ Wereq Manikánseq senahnáéra monseráhnuye. Minayabe Sísaga, Íné Nánibo míéhrabeq peh we tahnsá anotah Wahnáh aní míanauge iwíáhuwo? Írakaumo.

⁷ Ite kaweraitanieéna Wenabo míéhrabeq íopeq suena wehukení úkéna arambehri aní tahnsa úkúwe.

⁸ We wehukení úkéna mah marákóipéq míotaq íre píribahri anínéna peh Wenabo awahbeh sansá ahriahri tábúsoqme miraúwe. Miraúnsabe awankátaq táhpague putiowe.

⁹ Minayabe Manikánka Sísá iriatena wega wahnahnirabeq móatowe. Móatena anotah aní míahno ato puana wenáwíqka moke mó ke síwíq kiotaikire.

¹⁰ Minayabe moke íopeqté kéreq mah marákó marákóipéqté kéreq iraipéqté kéreqka sirehunseraráq méra Sísá áwíq pankeragéhe.

¹¹ Pankerera, Sísá Karáhé aiq pútaq anotah Wahnáh míre pahsuqme irarigehe. Irariranka Maniká Iteribo áwíq pankeragéhe.

Kaweqtaq méq eyoyóue arambehrioro i ehwéhne.

¹² Néne iyahnabo anímáríno, iteba míarautaq néne ehwehme kawerue sehgirowe. Amahnága iteba íre míótáqkákákq moq kawerue sehgióro. Oga mía míaonehéq wene ehwehnsabé áhreue iransánéq kawerue sehgióro.

¹³ Itega Maniká awahbeh sansá kawerue ireq tábúsoqme miraigeheéna wega itene irupipeq ména ahriahri séhréh aitéhre. Minayabe wene ehwehnsabé áhreue iransánéq kawerue sehgióro.

¹⁴ Itega arambehriirataq íre síéhruruoro. Íre síéhruruéq peh ahriahri eyoyóue arambehrioro.

¹⁵ Mah marákó marákóipéq áhnate ahbábáq kéreq ahkaragára kereq míáhwe. Itewe se míáhtáq mirao serahnuyehboq peh Manikáne kaweq anímárí míáhro. Wene kaweq anímárí méq ite íre ahbabária peh kaweqtaq mía míaonehéq eyoyóue arambehrioro. Wehyoqka íopeq téhréna ábóraq kéhnserah ahbabáq ke míáhrabeq itene kaweq arámbéhrí ábóraq kéhra q oga mía mía ehwéh teri terinowe.

¹⁶ Minayabe Sísá Karáhé tuinagake néne arambehriyabé kaweróne aintankéhe. Itega oga mía mía ehwéh kawerue pahsúáhnsabé néne arambehri íre abehq úkia peh ábóraq kéh púana iwíáh iwíáhinie.

¹⁷ Itega Sísane sánsá kawerue sehgeheéna séhréh aitáráuge. Séhréh aitáráunsabé ahbabáq kega nubiq suaneherabowapómo. Anetaníbo. Itereq iwíáh iwíáhéna nirupipeq eyoyóire.

¹⁸ Ite moq iwíáh iwíághoro. Ínéreq iwíáh iwíáhéq itene irupipeq eyoyóue iwíáh iwíághoro.

Poraga Tímóti Pírípái suwahpeq eqmaraníe ú ehwehne.

¹⁹ Itene Wahnah Sísaga iwíáh aintahnana Tímóti mótaq iteba eqmaraníe. Wegá itene arambehri tagéna ínéba kouwekue sereninkéhe. Íráhnaraq nirupipeq eyoyóinae.

²⁰ Tímótiga íné iwíághunserahnéna ite kaweqtaq méyabe arutaboíréná, Árahué Pírípái ke séhréh aritanínkono iwíáhire. Mó mína tahnsa iwíáho kewé ínéreq íre míáhwe.

²¹ Segá íre Sísá Karáhéne arambehri peh seyene arambehriyabé sirutaboírowe.

²² Sísane kaweq ehwéh teri teri arámbéhriurautaq Tímóti nénahni tahnsanéna séhréh aintáráire. Séhréh aintáráinsabé itega wene sánsá tagariáhwe.

²³ Minayabe áwénunéna, Mahtaq ínéba aneqpopoq kanabirapómo éna Tímóti iteba eqmaraníe.

²⁴ Ínéga iwíághume itene Wahnah Manikánka íné séhréh aintahnana ínéga moq iteba mótaq koraganie.

Poraga wehukení wenáwíq Épápórita Pírípái suwahpeq eqmaraníe ú ehwehne.

²⁵ Épápóritaga íné séhréh aintankeheéq itega ínéba eqmaq áúwátówe. Eqmaq áúwátówana we náníbáq tahnsa míarairata moráráq arambehriurauye. Wegá itensabé anotah arútábóiri puana amahnága iteba eqmaraníe iwíáhuge.

²⁶ Wegá itensabé anotah arútábóiréná ite tageyabe awahbehre. We awahreuraire uro ehwéh irátónsabe wene arupipeq iwíáh kikirire.

²⁷ We aiq pútaq awahreéna peh áura pukuraire. Manikánka wensabé arutaboíurainsabé we kaweratáráire. We pukuraitaq tahirímé nirupipeq áhnte pagégéurai irino. Minayabe Manikánka íre peh wensabé arutaboíréná ínénsabe moq arutaboíraintáráire.

²⁸ Itega we tagéq itene irupipeq eyoyóinkeheéna iteba eqmaraníe. Itene irupipeq eyoyóinayabé néne nirupipeq umehime moq eyoyóinae.

²⁹ We itene Wahnahne ani míéhnsabé eyoyóue mehweh atághro. Mína tahnsa ké síwíq pankereq sensabé iwíáh iwíághoro.

³⁰ Ite íre wahto míáh púaq íné íre séhréh aintahráhowe. Minayabe itega Épápóritansabé, Koséhréh ato éq ínéba eqmaq áúwátówana wewensabé íre iwíáhire. Írakaumo. Peh íné séhréh aintena Sísá Karáhéne arambehri miraurainsabé áura pukuraire. Minayabe ayahmaq aweq iwíáh iwíághoro.

3

Sísansabé aiq pútare atáh kéwé kaweq ke wóe i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárinó, mó ehwéh kéhre. Itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh ateq itene irupipeq eyoyó ke míáhro. Métáq sehiranue teí éhwéh mónkakáq séhréh aitanieéna teiníe.

² Ahbabáq aruqaruro ke, úrinsi iánká tahnsa sánsáno kegá péhe sánsá aitehboq auráq matiáhro. Segá, Ite Asiu kené sánsánéq íú amurúrághro ue pagu paguno ke wóe.

³ Manikáne Awanka séhréh aitéhraq itega Manikánsabe iwíáh iwíáh ateq Sísa Karáhé áwíq pankerone. Minayabe ite Manikáne animarí míone. Ite tagarionawe síu amurúruáh sánsánká wehuke íre séhréh aritahráhire.

⁴ Teiníboq írátíáhro. Wehukega mirao sansánká kawerarítéhtáq tahirímé ínéga miraurau sansánká íné aiq kaweraintarái irino. Ínéga miraurau sansánká áhnte mó kegá mirauo sansá aiq kiotaikuraire.

⁵ Náinoibo akéq Pénsámíni kahnáh akéq Asiu aníte wóye. Náinoga íné maq-marotaq abapeqte apahtáro wéhékáh sótaikútaq níu amurúruówe. Náinoibo akéqká Íbaru ehwéh Asiu kené ehwehnóyansabé ínéga moq Íbaru kené ehwehnuge. Anonútáutaq Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé Péhrasi kené sánsá kawerue miraurage.

⁶ Manikáne arambehri págegeue mirauge iwíáhéna Sísa tagaríáh ké síwíoqnarauge. Mósísiga sehgióro ú ehweh íre anterusa peh kawerue sehgirauge. Wehukega néne sánsá iwíáhue tagéra ahbabáq anine íre orahurowe.

⁷ Minayabe ínéga iwíáhuraume, Íné kaweqtaq míóge urauge.

Amahnága Sísa Karáhéne sansá miraunsabé néne naho kiotaikurai sansá abehq náneq úkire iwíáhuge.

⁸ Íre peh morá néne naho sansá abehq náneq úkire. Írakaumo. Moke mó sansá abehq náneq úkire iwíáhuge. Itene Wahnah Sísa Karáhé tagaríó sánsánká moke mó sansá kiotaikirana moke mó sansá abehq náneq úkire. Sísa Karáhéne sansá sehgiónsábé moke mó sansá abehq náneq tahnsáne iwíáhéna sutaugé. Peh morá Sísa Karáhénsabe nirutaboirena mó sansá sutaugé. Peh wereq mía mianieéna sutaugé.

⁹ Suená amahnága íné Sísa req mía míaéyabe nuwahbehre.

Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgiúnká, Kaweqtaq míahne aintahráhiro? Írakaumo. Peh Sísa Karáhénsabe aiq pútare ataráunsabé Manikánka, Kaweqtaq míahne aintaráire.

¹⁰ Sísa Karáhé tagarawéyabe nuwahbehre. Manikánka Sísa iriato púana wega págege aintahráhire. Págege aintahnayabé níre. Íné wene iyahnabo aní míó púara mó kegá Sísa áwíoqnonserah níwíoqnagehe. Sísa we puké tanahráqsábé iwíáhurainserah íné moq mina tahnsa iwíáhinie.

¹¹ Ínéga iwíáhume mókake íné moq iriintena oga mérapeq móintanawire iwíáhuge.

Poraga, Tauntahu arámbéhrínie ú ehwehne.

¹² Sísa Karáhé tahnsa amahnága íre úkuge. Ahriahri kaweqtaq mía míau aní amahnága íre úkuge. Peh kaweqtaq méyabe nuwahbehre. Sísa Karáhéga omaq intena kaweraintarái puana ínéga págegeue arambehriuge.

¹³ Néne iyahnabo animaríno, amahnága Sísa tahnsa íre úkuge. Íné peh morá iwíáh kéhre. Menah tanahráqsábé anetaníbo iwíáhéna peh morá mókakeyabé iwíáhue págege arámbéhríuge.

¹⁴ Sísa Karáhéne sansá kawerue sehgiónsábé Manikánka ínénsabe, Kaweróne. Íopeq mahbeq kio. Ínéba mía míaúno aintanawire. Mi tanahráq nina apéqsábé iwíáhue págege arámbéhríuge.

¹⁵ Tábúsoqme iwíáhoraho keo, itega moq mina tahnsa iwíáhoró. Itega mó iwíáhirataq minayabe Manikánka sokigi aítankéhe.

¹⁶ Itega kaweqtaq mía míauraunanserah mókakeakáq kawerue mía míaoneheqmúne iwíáhoró.

17 Néne iyahnabo anímáríno, iteba míarautaq néne sánsá tagarowe. Mitaq ínégá mía míauraunserahnue míáhro. Miraaurau sansá miraira ke kawerue tagarawéq sene ehweh íráhro.

18 Sísá Karáhéga itene ahababáqsabe awankátaq táhpawe pukú ehweh áhnte kegá íre irera peh ahababáq aruqaruowe. Minayabe sega Sísá Karáhéne naruo úkowe. Mi ehwéh menah teiena amahnágaákáq nirupipeq umehirana mónkakáq teiúge.

19 Sinonkanka suwahbeh naneq mira aruqaruro puana minawé sene maniká tahnsa úkire. Mah marákóipéqté náneqmarínsábé iwíáh iwíáhéra sene siyehiteh sansánsábé iwíáh iwíáh atáhwe. Mi sansáno kega iraipéq pokoneherawoe.

20 Iteitene irutaboiri matábúwé íópeq kéhraq mitaqté sánsánúne. Mibeqté ite kaweritéh ání, itene Wahnah Sísá Karáhéga tuinawire. Wega tuina tanáhráqsábé irutaboireq áwénunúne.

21 Itene mareqmareq pukorahi inónká wene págegeue kagai anonká tahnsa úqitankéhe. Sísá Karáhéga moke wehukeakáq ménsámehnsánkakaq págegeue wahnahnorahi puana wega itene mareqmareq inónká págegeue kagai anonká úqitankéhe.

4

Itega peh morá iwíáhéq iru eyoyóue iahtebahro i ehwéhne.

1 Néne niruní iyáhnábó anímáríno, itensabé nirutaboiruge. Itega Sísane sánsá kawerue sehgió púana nirupipeq iwíáh iwíáhue eyoyóire. Néne niruní iyáhnábó anímáríno, mókakeakáq kawerue sehgióro.

2 Íyúóriareq Síntíkireq korenitéo, néne ehweh íráhtao. Itene Wahnah peh morá ání mire. Minayabe uwaresa ínité méta peh morá iwíáhotao.

3 Néne weho, mi ínité kawerue séhréh arito. Segá íné séhréh aintároye. Sísane kaweq ehwéh teri terinurautaq sereq Kéménareq ínéreq arambehrio kereqka séhréh aintárowe. Oga mía míaoneherao kené síwíq kék pukúipéq Manikánka sensíwíq aiq sehiranaréhre.

Iwíáh kikiriyehboq Manikánsabe teawéro i ehwéhne.

4 Ahriahri itene Wahnahnsabé iwíáh iwíáh ateq itene irupipeq eyoyóo ke míáhro. Mónkakáq teiníboq írátíáhro. Itene irupipeq eyoyóo ke míáhro.

5 Ómiga tagagehboq uwaresa anímárí mía míaoro. Itene Wahnah tuina tanáhráqmé peh áhníbóránire.

6 Itene irupipeq iwíáh kikiriyehboq moke aru págegeorahi naneqsabé Maniká teawéro. Wensabé iwíáh iwíáh ateq ite iwíáho naneqsabé teawéro.

7 Mirairataq Manikánka itene iru ukiq itankéhe. Iru ukiqite sansa áwahewé íre iahtebahrahúne. Manikánka itene iru ukiq itahnaga ite Sísá Karáhéreq mía míaúnana itene irupipeq íre iwíáh kikirúne. Írakaumo. Peh iru ukiréhraq míone.

Peh kaweq naneqsabé iwíáhoró i ehwehne.

8 Néne iyahnabo anímáríno, mó ehwéh kéhre. Teina kawéq náneqmarínsábé iwíáhoró. Aiq pútaq ehwéhme, séhréh arite sansámé, kaweqtaq mía míaome, tabasiwe mía míaome, kaweq naneqmarínsábéwé, kiotaiki sansámé, uwaréqme, mía míaome, minawarínsábé iwíáhoró.

9 Íwáhnoruraugaq írátó ehwéh sehgióro. Ínéga miraurau serahnoro. Mirairataq Manikánka iteba mía míaéna itene iru ukiq itankéhe.

Poraga Pírípái kegá we náwa náwanunsabé iwíáh iwíáh ú ehwehne.

¹⁰ Itene Wahnahne arambehri mirainkeheeq mónkákáq níátówe. Minayabe nirupipeq eyoyóue itene Wahnahnsabé iwíáh íwíáh atóge. Menah moq itega ínensabe irutaboiranteq peh mi tanáhráq íre nieráhurowe.

¹¹ Íne tabonah aní míónsábé mi ehwéh irarugo? Írakaumo. Íné tabonah aní míarautaqkákáq nirupipeq íre umehire. Ahriahri niru eyoyóire.

¹² Íné tabonah aní míarautaqkákáq áhnte káráitaqkákáq monseráhnue niru pehwehrue eyoyóire. Niyahbankiréh sánsánkákáq nirupibi sansankákáq tagaríóge. Áhnte kéh tánáhráqkákáq tabonah tanáhráqkákáq tagaríóge. Moke mi tanáhráq monseráhnue niru pehwehribeq eyoyóire. Minayabe niahtebrauge.

¹³ Sísaga págege aintahráhire. Peh wewega págege aintéhnká ínega moke miraorahuge.

¹⁴ Íre kaweq sunúq káráitaq itega íné séhréh aintaronsabé kawerurawe.

¹⁵ Másérónía suwahpeq suena Sísane kaweq ehwéh téh teri terinurautaq itega náni náninurawe. Ite Pírípái suwahpeqte kégá tagaríáhmé mó Sísá tagaríáh kégá íre náníátówe. Írakaumo. Peh itebataq náni náninurawe.

¹⁶ Íné Tésarónáika suwahpeq ména tabonah aní míarautaq itega séhréh ainteq mótaq mótarue náni náninurawe.

¹⁷ Íre peh íné náni náninuro naneqsabé nirutaboiruge. Írakaumo. Peh morá itega náni náninuronsabé kagai apéq mókake meyagéhe. Minayabe iwíáhume nuwahbehre.

¹⁸ Épápórítaga itega eqmato naneq níátáinsabé amahnága áhnte matíóge. Itega Manikánsabe iruí púaq áhnte náníátówe. Minawé Maniká awahbeh sansáne. Itega mirauronsabé wega kawerowe aitéhre.

¹⁹ Sísá Karáhé áhnte matíéh aní mía míaire. Minayabe Maniká Nániboga ite íre kéh náneq moke náinkéhe.

²⁰ Maniká Iteribonsabé ahriahri iwíáh íwíáh atanéhe. Aiq míre.

Poraga Pírípái keyábé iroro arito ehwehne.

²¹ Ínéga moke mibeqté Sísá Karáhé tagaríáh keyábé iroro uge. Moke ínéreq mahtaqté Manikáne animárínká moq itensabé iroro ewe.

²² Mahtaq anotah wahnáh aní Sísáhrine nahtapeq méra wene arambehri mirao kereqka íné pagunera itensabé iroro terio ewe. Ómi mahtaqté Sísá tagaríáh kégá itensabé iroro ewe.

²³ Itene Wahnah Sísá Karáhéga itensabé arutaboiréna itene irupipeq mía míaéna séhréh aitéhre.

Kórósia **Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.**

Kórósia suwahpeqme Esia marákórápéq kowe. Mó kegá Kórósia suwahpeqte ké Sísá éhweh teriuwara mibeqté kégá Sísansabé aiq pútare atówe. Anehe mó kegá péhe éhwéh síwáhnoruwana Poraga mina irena mah pahsíépéq ahqáho aritena aiq pútaq ehwéh síwáhnorúwe. Wega mahraue síwáhnoréna, Sísá Karáhéga moke kéh náneq mirarena webataq ite kaweraitena ite kiotaiki Wahnáh mía míaire. Minayabe wene aiq pútaq sansá ambubu atawéq tábúsoqme sehgióro éna Poraga mah pahsí sehiranúwe.

Poraga Kórósia suwahpeqte ké siu pahsíe.

¹ Kórósia suwahpeqte kéó, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagahro. Sísá Karáhé éhweh kosíwáhnorinkehéna Manikánka omaq intena eqmaq núwátáire. Ínéreq Tímótireqka Sísá Karáhéne arambehriúya anité úye.

² Itewe Sísá Karáhéne sansá kawerue ambubu atíáhwe. Maniká Iteriboga ite séhréh aitena iru ukiq itankéhe.

Kórósia kegá Sísansabé aiq pútare atera kéro ehwehne.

³ Maniká we Sísá Karáhé itene Wahnahne abowáe. Itensabé púreraityataq Manikánsabe kaweróne ateta ahriahri iwíáh iwíáh atoye.

⁴ Sísá Karáhéne sansá aiq kawerue ahtebéq tábúsoqme sehgieq ómi Manikáne animárínsábé irutaboírowe. Minayabe ireta itensabé púreraityataq Manikánsabe kaweróne ateta ahriahri iwíáh iwíáh atoye.

⁵ Ai q pútaq ehwéhmé kaweq ehwéh téh írótaq íópeq oga mérapeq awaq mianeheqmúne iwíáhéq irutaboírowe. Irutaboíronsabé itega Sísane sánsá miraéq we tagariáh keyábé irutaboírowe.

⁶ Manikánka séhréh aitahráhi ehwéh írátótaq aiq pútare atera ahtebarowe. Minayabe mi tanáhráq Manikánka kaweraitáráire. Sísá tagariáh kégá mah kehiná kéhíná mah kawéq éhwéh teri terinowana Manikánka íráh ké moq kawerarítéhre.

⁷ Mi kawéq éhwéhmé ite Kórósia ke íwáhnorurai anímé Épárási Sísá Karáhéne arambehri aní ména itereq arambehrire. Arambehriraq wensabé irutaboírúne. Iteba íre pokorahúyansabé Épárásiga Sísá Karáhéne sansá kawerue íwáhnoruraire.

⁸ Wega teiena, Manikáne Awanka séhréh aitárái puaq itega mó keyábé áhnte irútábóírowe uraire.

⁹ Wega teiátáitaqkákáq menahnkákáq amahnágaákáq itensabé púreraítaráúye. Ite íre túbáh agia peh ahriahri púreraítaráúye. Manikáne Awanka awahbeh iwíáh wene sánsá iahtebageheéta púreraityoye.

¹⁰ Manikáne Awanka miráináraq ite ahtebia ké tábúsoqme íráh ké míagehe. Minayabe wega mirainkeheéta itensabé púreraityoye. Iahtebehrataq Maniká awahbeh sansá miraéq kaweqtaq mía míaorahowe. Itega áhnte kawéq árámbehri miraorahéq Maniká tábúsoqme tagariagehe.

¹¹ Íre kaweq sunúq sínaraq ite uwareasa anímáí tabasíwe míageheéna Maniká págege aní púana wega ite págege aitéhre. Wega ite séhréh aitena págege aitankeheéta itensabé púreraityoye.

¹² Ite págege anímáí méq itene irupipeq eyoyóue Maniká Iteribonsabé kaweróne atááhro. Manikánka wahnahnirabeq téhrehrabeqme áhnte kawéq náneq kéhre. Mókake ite wene animáí mibeq méq mi kawéq náneq meyageheéna Manikánka aiq kaweraitáráire.

13 Sunkíkírirabeq owainawanka saiqnariarairabeqte Manikánka ite meiq-mena wene arunáwí áhnikáwágá wahnahnirabeq móítaráire.

14 Sísaga miraúnsabe Manikánka itene ahbabáq kaqiuwena insahwé aitéhre.

Poraga Sísá Karáhé éhweh pahqsuo ehwéhne.

15 Wehukega Maniká íre tagahrahúne. Sísá Karáhéwé Maniká tahnsa aní miéhre. Téhwe Sísá Karáhé ména moke miraro naneqmarí kiotaikéna wahnahnire.

16 Wegá moke íopeqté náneqkakáq mah marákóipéqté náneqmarínkákáq mirarowe. Moke ábóraq kéh náneqmarínkákáq kopípéq kéh náneqmarínkákáq mirarowe. Wegá moke íopeqté kéné wahnahmarínkákáq moke anotah wahnáh ánimárinákáq moke págege naneqkakáq omaq sitowe. Wenahninká moke kéh náneqmarínkákáq wahnahninkeheéna Manikánka, Miraúno atowana mirarowe.

17 Moke miraro naneqmarínkákáq íre kotaq Sísá Karáhé míowe. We íre miéhtáq tahirímé moke kéh náneqmarínkákáq apubúue taqnobagi irino.

18 Sísá tagariona ke moráénue wene anonka tahnsá mionana wegá wahnahnaitena itene iyahqno tahnsa miéhre. Sísá Karáhé mía míainsabé moke ite we tagariona ke oga mía míaorahúne. Sísá pukéna we ebeq oganúkú púaq anehe ite moq oganúkoneheqmúne. Oganúkúnsabe moke ite kiotaiqme ména wahnahnire.

19 Manikánka iwíáhúnka abowá mía míainserah wenahni moq mía míaire.

20 Wenahninká miraúnsabe Manikánka, Íné moke kéh náneqkakáq kawerar-itanauge iwíáhuwe. Sísá awankátaq táhpague pukútaq wene korahq tunsabe Manikánka itene iru ukiq itéhre. Iru ukiq itena moke mah marákóipéqté náneqkakáq íopeqté náneqkakáq kaweraraníe iwíáhuwe.

21 Menah ite Manikáne naruó animárí méq wensabé iuwahriehre iwíáhéq ahbabáq iwíáhue ahbabáq aruqarururowe.

22 Sísaga itene ahbabáqsabe awankátaq pukúnsabe Manikánka amahnága ite insahwé aitáráire. Wegá ite íre ehweh aitanieéna insahwé aitáráire. Ite íre ahbabária peh weba kaweqtaq mía míaigeheéna insahwé aitáráire.

23 Sísane kaweq ehwéh teri terininkeheéna íné Pora eqmaq núwátáire. Mah kawéq éhwéhmé mah kehiná kéhíná teri terinúne. Mah ehwéhmé ambubu atawéq sehgióro. Kaweq nahnká íre míu míuia peh págegeue kagainserah mó ehwéhnsábé itene irupipeq iwíáh kikiriyehboq Sísá éhweh ambubu atíáhro. Mah kawéq éhwéh írátótaq itega, Oga mía míaonehe iwíáhowe.

Poraga Kórósia ke séhréh arito ehwehne.

24 Ite séhréh aitáráunsabé níwíoqnahwe. Minayabe nirupipeq íre umehia peh eyoyóire. Sísá tagaríáh ké áhnte úkéq kaweqtaq míageheéna arambhriunsabé níwíoqnahwe. Ite Sísá tagariona ke moráénéq wene anonka tahnsá míone. Wene anonka tahnsá mionayabé wehukega níwíoqnahtaq Sísá Karáhé moq áwíoqnahwe.

25 Ite kaweqtaq míageheéna Manikánka, Sísá tagaríáh ké séhréh arito aintáráire. Aintáráirana arambhriéna Manikáne ehweh moke pahsuqme teri terinuge.

26 Naho naho Manikánka wene epéqté éhwéh íre teriasa peh amahnága wene animárí teíre.

27 We awahbeh sansánéna naho íre teriasa éhwéh amahnága ite nahnsó kereq itereq teíre. Mi epéqté éhwéhmé mahraréna, Sísá Karáhé itene irupipeq míéhra moke Manikánka wahnahnirabeq áhnte kawéq náneq kéhrabeq seneherawoe ire. Mi ehwéhmé anotah kawéq éhwéhnká ite ómi kehiná séhréh aitahráhi ehwéhne.

28 Moke mah kehiná kéhínánká irageheéna we éhwéh ómi teri terinuge. Ómi íráh kégá Sísá Karáhéne sansá ahtebéra kawerue miraigeheéna tábúsoqme síwáhnoréna kawerue miraoro éna pagu pagunuge.

29 Ínéga kawerue mirainkeheéna Manikánka anotahta q págege aintéhre. Págege aintéhnká áhntetaq arambehri aruqaruruge.

2

Manikánsabe aiq pútare ateq péhe éhwéh saiqnaruanéhe i éhwéhne

1 Itereq Áráórísia suwahpeqte kéreq mó Sísá tagaríah kéreqka néne niuran-
abiahtapeq íre tagarowe. Itega Sísane sánsá ahtebéq kawerue miraigeheéna
áhntetaq arambehriuge. Minawé íráhro.

2 Manikánka itene irupipeq kaweq iwíah aitankeheéna arambehriuge. Mó
kereq iteitereqsabé wensabé wensabé irutaboirigeheéna ite aiq pútaq éhwéh
kawerue ahtebageheéna arambehriuge. Manikánka naho íre teiasa peh
amahnága teí éhwéhmé Sísá Karáhé éhwéhne. Minayabeákáq Sísaga miraorahi
sansánkákáqsabé ahtebageheéna teiúge.

3 Késiipéq kaweq mensáméhnsá kopípéq kéhnserah Manikáne ahtebia
sánsámé Sísaba kéhre.

4 Mó kégá péhe éhwéh kawerue teiraq aiq pútare arítéhoéna teiúge.

5 Ínéga iteba íre mía míaugana peh néne iwíah iteba kagaire. Sísá Karáhéne
sansá ambubu atawéq moráráq kawerue miraonsabé irena nirupipeq ey-
oyóire.

Sísareq mía míaéq oga mérapeq awaqme ehwehne.

6 Itega Sísá Karáhénsabe aiq pútare ateq we itene Wahnah mía míai puaq
we kéraneheqmúne iwíahurowe. Itega mira iwíahuronserahnoro. Ahriahri wereq
mía míaoro.

7 Íwáhnoruro sansá kawerue iahtebahro. Anotah awánkánká áhnte anúq
kéna págegeue kagainserah itega Sísá kawerue tagariagehboq weba mía
míaoro. Págege marákóráq píéhra nahnká íre míu míuia peh kaweqtaq ka-
gainserah mi sansá ambubu atawéq mira aruqaruroro. Mira aruqarurirataq
Manikánsabe iwíah iwíáhorro.

8 Péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítéhboq kawerue iwíahue tagaríahro. Íre
Sísá Karáhéne sansá peh wehukene iwíah ehwehmé, abehq éhwéhmé, itene
igaqnaréhne sansánsábé éhwéhmé, owainawamaríné sánsánsábé éhwéhmé
teírataq mi éhwéhnsábé aiq pútare arítého.

9 Sísá Karáhéwé wehukení úkéna Maniká Wenabo tahnsanéna abowágá
inserah moke miraorahire.

10 Ite wereq mía míaúna puaq kaweqtaq míahrahéq oga mía míaúne. Wega
moke mó wahnáhmári kiotaiqme wahnahnire.

11 Itega Sísá tagaríah púaq Manikáne aiq pútaq sansá miraorahowe. Íre itene
inonka amurúreyabe peh itene irupipeqté áhbábáqkákáq abehq iwíahákáq
sueq kaweq sansá miraorahowe.

12 Ite Sísaba mía míaéq wání merowe. Itega weba mía míaonsabé sega Sísá
maisatotaq ite moq maisatowe. Manikánka Sísá iriwe oganúq atonsabe aiq
pútare atárónsabé Manikánka ite moq iriwe oganúq ítáráire.

13 Manikáne ehweh íre írátótaq ahabábáqka ite saiqnariaraire. Saiqnari-
arairaq peh ahabábáq aruqarururonsabé ite pusa ké tahnsa míarowe. Ite Sísaba
mía míaúnayabé Manikánka itene ahabábáqsabe moke insahwé aitená oganúq
ítáráire.

¹⁴ Wega sehgióro ú sansa itega íre sehgiráúnayabé itene ahbabáq áhnte káráire. Manikánka mina sehgióro ú sansa Sísá pukú awánkátáq táhparó púana mi sansá parabaruowe.

¹⁵ Mitaq Manikánka moke owainawamarínseq sene wahnahmarínseq kiotaigme ména se saiqnaruowe. Saiqnéna anotah wahnáh ánínká karábúsiipéq mórítéhra ke sabironserahnue sabirúwe. Sabirúwara we míorabeq se abehq náneq tahnsá úkuwara ómiga tagowe.

Itega Sísareq pukowanana sehgióro ú ehwehnká íre séhréh aitahráhire i ehwéhne.

¹⁶ Minayabe itega táhutahuqkákáq wánínkakaq íre awehrionsabé mó kegá ehweh aitého. Ábáhré tanahráqmé, íó serariéh tánáhráqmé, ahrena ahrena wehekáhmé sega miraoro ira sansá íre mirairataqmé ehweh aitého.

¹⁷ Minawé peh mókake sína naneqsabé peh mánkánah tahnsá míre. Sísá Karahéwé aiq pútaq aní miéh púaq tagagehe.

¹⁸ Mó kegá itensabé, Peh morá awehrio kewé íópeqté kényábé iwíáh íwíáh arítáh kéwé sensiwanka áhntetaq tagah kewé mó ke kiotaikowe teigéhe. Segá mi ehwéh aitéhransabé íre iwíáhoró. Mi ehwéhmé peh wehukeníné ehweh puaq íre aiq pútare arítáhró. Mi ehwéh irare kegá seyega iwíáhéra ite ahtebia ké úne éra píribahriowe.

¹⁹ Sewe Sísane sánsá íre ambubu atíáhwe. Sísá tagariona kewé wene anonka tahnsá mionana wega wahnahnaitena itene iyahqno tahnsa miéhre. Itene inonka onkakaq onunkakaq kéh púana itene inonka págegeue kéhre. Minayabe Manikánka séhréh aitéhra q ite Sísá tagariona ke wene anonka tahnsá méq anonúkúne.

²⁰ Sísá Karáhéga itene ahbabáqsabe pukútaq owainawamarí kiotaikú púana sega ite saiqnaríórabeqte sabiiuowe. Minayabe itega mah marákóipéqté abehq sánsámé aneqsabé miraoo? Aneqsabé wehukega teié sánsámári sehgióo?

²¹ Peh wehukega itensabé, Mahna íre táhtoro. Mina íre nahro. Mó naneq pehragahro eme aneqsabé sene ehweh iraho?

²² Segá irare naneqme íre kagaorahi naneq puana parabaginawire. Minawé peh wehukega iwíáhue sehgióro e sansáne.

²³ Mi ehwéh sehgió kégá, Kaweq sansáne iwíáhowe. Mi sansá sehgió kégá iwíáhéra, Mó sansámé kaweq iwíáh iwíáhé sansa míre. Mó sansámé uwaresa sánsá míre. Mó sansámárimé inonka kaweq wahnahnorahi sansámári míre ewe. Mina pehragahro e ehwéhnkáwé, mah marákóipéqté abehq sánsámé íre séhréh aítana saiqnaruahrahire.

3

Sísareq moraráq irigowana ehwéhne.

¹ Ite Sísá Karáhéba mía míaonsabé Manikánka we iriwe oganúq atotaq ite moq iriwe oganúq itowe. Minayabe Sísá Karáhé miéhrabeqte sánsánsabé irutaboíroro. We íópeq Manikáne ayah púpeq tútuue ména wahnah wahnahnire.

² Mah marákóipéqté sánsánsabé iwíáhéq irutaboíriyehboq peh Sísá miéhrabeqte sánsánsabé iwíáh iwíáhue irutaboíroro.

³ Sísá pukútaq ite moq wereq pukéq amahnága wereq Maniká Iteriboreq kopípeq moraráq miáhwe. Minayabe Sísá miéhrabeqte sánsánsabé iwíáh iwíáhue irutaboíroro.

⁴ Sísá Karáhéwé itene ogamé áwahe wíre. Wega kaweq tehreh naneqkákáq tuinagake itega moq wereq tuigéhe.

Ite o ke úkurauna ehwéhne.

⁵ Minayabe itene irupipeqté áhbábárorahi iwíáh súáhiro. Mó aníné ahre ahrari weh mahbi abarié iwíáhwé, íre kaweq iwíáhwé, ahabábáq sansa sehgie iwíáhwé, mó aníné ménsámehnsánsabe aigará pabeki iwíáhwé súáhiro. Mó aníné ménsámehnsánsabe aigará pabekime, minawé péhepehe manikánsábé iwíáh iwíáh atáh sánsáne.

⁶ Mina tahnsa ahabábáronsabé Manikánka anotah abíáhnsá aritena kamah arinawire.

⁷ Menah iteitega mina tahnsa áhbábáq mira aruqarururowe.

⁸ Amahnágawé mina tahnsa áhbábáq sánsá moke súáhiro. Taonsahwé, abiahnsa atewé, mó aní ahabábáq atewé, mó anínsábé péhepehe ehwéh atewé, ehbome, mina tahnsa áhbábáq sánsá moke súáhiro.

⁹ Itene irupipeqté áhbábáq iwíáhwé, ahabábáq sansamé airaiq súáhnsábé wensabé wensabé péhe éhwéh teawíiyeho.

¹⁰ Itega o ke úkurowe. Manikánka ite kaweq iwíáh aitowaq itega we tahnsá kaweq ke mía míaiagehe.

¹¹ Sísane sánsá mirao kewé peh morá ké tahnsane. Káríki kewé, Asiu kewé, síú amurúruáh kéwé, síú íre amurúruáh kéwé, mó ehwéhnikákáq irare kewé, mó sansá mirao kewé, mó kené arambehriraq saiqnariáh kéwé, arambehriyabé ápeq meyáh kéwé, moke mina tahnsa ké Sísane ehweh sehgiówe. Sísá Karáhéga moke mina tahnsa kéné sirupipeq mía míaire. Sega wereq mía míaconsabé sene sirupipeq mía míaire.

Moke mó keyábé irutaboire sansa sehgióro i ehwéhne.

¹² Manikánka itensabé arutaboirena wene kaweq anímári míageheéna omaq itaráire. Minayabe teínserah sansánue míáhiro. Mó keyábé irutaboire sehréh arítáhiro. Ite iuwahbeh naneq iwíáh sueq mó keyábé siru ukisiteq uwaresa anímári míáhiro.

¹³ Mó kegá íre kaweraitéhraqmé peh uwaresa ké míáhiro. Itene Wah-nahnka itene ahabábáqsabe íre iwíáhue ahrreraq matíéhre. Mina inserah itebaqté ánínká are ahabábáratahnaraq wene ahabábáqsabe íre iwíáhue ahrreraq matiahno. Mó keyábé irutaboire sansánká moke mó kawéq sánsámári kiotaikire.

¹⁴ Moke mó keyábé irutaboire. Mah sansánká moke mó sansá kiotaikéna moke mó sansá págege atena sehréh atéhre.

¹⁵ Sísá Karáhéga itene iru ukiq itena peh morá iwíáh aitaráire. Minayabe ite iru ukiqme míáhiro. Iru ukiqme méq peh morá ké tahnsa míageheéna omaq itaráire. Minayabe ite iru ukiqme mía míao. Manikánsabe ahriahri iwíáh iwíáhue kaweróne átáhiro.

¹⁶ Sísá Karáhéne ehweh itene irupipeq ambubu atawéq iwíáhue tagahro. Ite morání moráninue Sísane sánsá ahtebagehboq we kawerue teawíeq síwáhnororo. Ite igonkónirataq itene irupipeq Manikánsabe iwíáh iwíáhoró. Buk Songipéqté ígónkónkákáq áróturapeqté ígónkónkákáq Manikáne Awanka iwíáh atahna ígónkónkákáq igonkónéq itene irupipeq Manikánsabe iwíáh iwíáhoró.

¹⁷ Sísá itene Wahnah míéh púaq moke miraira arámbéhrí kawerue miraéq moke irarira ehwéh kawerue irarero. Mirairataq Sísá itene Wahnah áwirue Maniká Iteribonsabé kaweróne ateq wensabé iwíáh iwíáh atáhiro.

Poraga Sísá tagariáh kárró anínsábé irari ehwéhne.

¹⁸ Ahrrerono, iteruwehqsone ehweh kawerue íráhiro. Minawé Maniká itene Wahnah awahbeh sansáne.

¹⁹ Weho, itene ahrreronsabé irutaboire. Íre áyátehreh sah subóro.

²⁰ Animáríno, ite inoibone ehweh saiyoiyehboq kawerue íráhro. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

²¹ Sibowárého, itene animárínká itene ehwehnsabé abiahnsanue anetaníbo íwíáhiyehboq pehipi íre ehweh arítáhro.

Wahnah kené ehweh kawerue íráhro i ehwéhne.

²² Mó kené arambehri keo, itene marakóipeqté wáhnáh kéné ehweh moke kawerue íráhro. Itene wahnah kegá ite kaweq arámbéhrí ánímáří móe íwíáhigeheéq peh morá se míáhtáq tauntahunue arámbéhríéwé kaweq sansápo? Írakaumo. Maniká itene Wahnahnka tagaríéhnsábé wensabé áhreeq íwíáhue ahriahri kawerue arambehrioro.

²³ Moke miraira arámbéhríwé tauntahunue arambehrioro. Íre peh morá wehukega wahnahnsabé Manikánka moq wahnahni puuq kawerue arambehrioro.

²⁴ Ite kiotaigme wahnáhmé Sísá Karáhé wíre. Itewe peh wene arambehriúna ánímáří múne. Wegá mókake kaweq naneq oga mé apéq náinkéhe. Minawé tagaríáhwe.

²⁵ Manikánka ahbabáq ani kamah awinawire. Wegá moke wehuke peh morá sánsánéna tábúsoqme sainsuanawire.

4

¹ Wahnah keo, itene arambehri ke tábúsoqme wahnahnéq pehwehrué kaweráritáhro. Iteitene Wahnah íópeq ména tagaríéhre. Minawé aiq írátíáhwe.

Itega págegeue púreréq kaweq sansánoro i ehwéhne.

² Púreré sansa túbáh agiyehboq ahriahri púreroro. Púrerirataq itene irupipeq taorahoyehboq kawerue íwíáhue Manikánsabe íwíáh íwíáh atáhro.

³ Itensabéákáq púreraitáhro. Manikánka naho íre teiasa éhwéh amahnága íróge. Mó ke Sísá Karáhé éhweh koreriniboq Manikánka mi ahtápéqté ónsá sinkehboq púreraintáhro. Mi ehwéh teri terinuraunsabé suwahriarai kegá íné karábúsiipéq méintárówana míóge.

⁴ Sísá éhweh tábúsoqme teri terime kaweq sansáne. Ínéga kawerue mirainkeheéq púreraintáhro.

⁵ Sísá íre tagaríáh kegá itene sánsá tagahnsabé kawerue íwíáhéq tabasíwe míáhro. Seba míéhrataq ahtebawe ánímáří méq Sísane sánsá kawerue sokigioro.

⁶ Ehweh irarirataq íwíáhue tábúsoqme ehwéhno. Mó kegá itene ehwehnsabé kasenirataq íwíáhue tábúsoqme teriéro. Minayabe iahtebahro.

Poraga téhranité Kórósia kebá eqmaqsuo ehwéhne.

⁷ Ínéreq Tíkíkúsireqme Sísá itene Wahnahne arambehri moráráq mirauraye. Wegá mi arámbéhrí kawerue mira aruqarurire. We áhnte niruní ání míre. Wegá néne sánsá teinkéhe.

⁸ Ite págege aitena mahta q miraúna sansá teinkeheéna eqmaraníe.

⁹ Ónésímaga moq Sísane arambehri kawerue mira aruqarurire. We iruí ání ména iteruwahrah aní míre. Wereq Tíkíkúsireq iteba moráráq konaraq itega mahta q moke miraúna sansá sega teigéhe.

Poraga Kórósia suwahpeqte keyábé iroro i ehwéhne.

¹⁰ Ínéreq karábúsiipéq míoya aní Árisátákiga itensabé iroro ire. Páhnábásane anahnowáné ani Máhkaga moq itensabé iroro ire. Menah ehweh teiatáunserah wegá iteba kınaraq mehweh ateq kirabooro.

¹¹ Mahtaqté ání Sísása we mó awíq Sásátaga moq itensabé iroro ire. Mi anímárí Asiu anímárí móe. Ínéga Manikánka wahnahnirabeqte arámbéhrí mirautaq sebataq ínéreq arambehriowe. Segá anotahtaq séhréh aintáhwe.

¹² Épárásiwe iteruwahrah aní ména Sísá Karáhéne arambehri mira aruqaruréna itensabé iroro ire. Wega ahriahri itensabé áhntetaq púreraitéhre. Itega Maniká awahbeh sánsá iahtebéq ambubu atawéq kawerue sehgihehéna púreraitéhre.

¹³ Áráórísia suwahpeqte kéreq Íérápórísia suwahpeqte kéreq itereq séhréh aitanieéna wega págegeue arambehrire. Minawé tagarawéna teiúge.

¹⁴ Árukawe niruní sótéh áníne. Wereq Témásireqka itensabé iroro éye.

¹⁵ Áráórísia suwahpeqte Sísá tagaríáh kéreq Nímbareq wene nahtapeq momiwí aruqaruro kereqsabé iroro teriéro.

¹⁶ Mah pahsí sáhnshwe parabarúéhrrataq Áráórísia suwahpeqte Sísá tagaríáh kéga sáhnshigéhboq síéro. Áráórísia suwahpeqte Sísá tagaríáh ké síú pahsí kiwewe sáhnshwe tagahro.

¹⁷ Áhkípúsansabé, Itene Wahnahnka omaq atarái arámbéhrí kawerue mirae parabaruo teawéro.

¹⁸ Íné Poraga amahnága ínénéne niyahnkaratáté mah anéhété éhwéh sehiranuge. Karábúsiipéq miónsábé ahrreraq matíáhro. Manikánka ite séhréh aitahráhire. Mirainkeheéna itensabé púreraitóge.

1 Tésárónáika **Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.**

Tésárónáika suwahpeqme Másérónía marákórápéq kowe. Poraga mitaq Sísa éhweh síwáhnorúwara mitaqté kégá Sísansabé aiq pútare atónsabe mó kegá Poransabé abiahnsa atera kaqsúówana wega mó ke suwahpeq pokúwe. Anehe tanahráq Asiu kegá Tésárónáika suwahpeqte Sísa tagariáh ké síwíoqnowana Poraga irena mah pahsí sehiranúwe. Wega sensabé, túbáh agiyehboq Sísané ehweh tauntahunue sehgióro úwe. Wega Sísa tuina tanáhráqsábéákák mah pahsíépéq sehiranue teriuwe.

Poraga Tésárónáika ke ebeq siu pahsíe.

¹ Ite apáhránító íwíq Pora, Sáíra, Tímóti, míone. Itene páhsi sáhnsahwe tagahro. Tésárónáika suwahpeqte Sísa tagariáh kéó, itewe Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísa Karáhéreq moráráq mía míaowe. Mía míaonsabé sega ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Tésárónáika kegá aiq pútare atónsabe Poraga iwíáh iwíáhú ehwehne.

² Ahriahri itensabé ahrreraq matawéq púréréq Manikánsabe iwíáh iwíáh ata ataúne.

³ Itega púrérúnaraq itensabé ahriahri púreraítone. Itega Sísansabé kawerue aiq pútare atáh púaq anotah arámbéhríowe. Itega mó keyábé irutaboíro puq séhréh arítáhwe. Itene Wahnah Sísa Karáhéga aiq tuinawire iwíáhonsabé itega wene kaweq sansá ambubu atawéq sehgiówe.

⁴ Itene iyahnabo anímáríno, Manikánka itensabé arutaboíréná wene animárí míageheéna omaq itáráire. Minayabe tagarione.

⁵ Itega Manikáne kaweq ehwéh teiátáúnaraq íre peh ehweh teiátáúne. Írakaumo. Manikáne Awanka séhréh aítaráíraq mah ehwéh aiq pútaq ehwéhne tagariona puq págegeue teiátáúne. Iteba míaraunaraq séhréh aíteq kaweqtaq mía míauraunaq tagariáhwe.

⁶ Itega mirauraunanserah itega moq mirauowe. Itene Wahnahne sánsá kawerue mirauowe. Manikáne ehweh írátótaq aiq pútare atárówara mó kegá íwíoqnarowe. Íwíoqnarowaq itega, Manikáne ehweh peh aiq pútaq ehwéhne iwíáhurowana Manikáne Awanka irupipeq anotah eyóyó aítaráire.

⁷ Itega kaweqtaq mía míaonsabé moke Másérónía marákórápéqté Sísa tagariáh kéreq Ákáía marákórápéqté Sísa tagariáh kéreqka irera, Mina tahn-sanonehe iwíáhowe.

⁸ Itega itene Wahnah éhweh Másérónía marákórápéqté kéreq Ákáía marákórápéqté kéreq teriátówe. Íre peh morá mi kegá írátówe. Írakaumo. Itega Manikánsabe aiq pútare ató ehweh mah kehiná kéhínánká írátówe. Moke aiq írátó puq itega mónkakák íre teriátáúne.

⁹ Iteba suraunaraq itega kawerue mehweh aítárówe. Itega péhepehe maniká aiq sueq aiq pútaq Maniká kétówe. Webataq aiq pútaq Maniká ména oga mía míai aníne iwíáhéq wene arambehri miraowe. Seyega mi ehwéh tei teinowe.

¹⁰ Manikáne ahninkáwá íópeqté tuina tanáhráqsábé áwénunowe. Mókakewe Manikánka ahbabáq ke kamah arinawire. Sísa itene ahbabáqsabe pukúwana Manikánka we oganúq atowe. Oganúq atowana wega ite kaweráito púana mókake Manikánka ite íre kamah ainkéhe.

2

Poraga Tésárónáika suwahpeq mirau arámbéhríyábé éhwéhne.

¹ Nánuwahrah Sísa tagariáh kéó, iteba míarauna arámbéhrí íre abehq arámbéhríuraue. Minawé ite tagariáhwe.

² Iteba íre surautaq Pírípái suwahpeq míaraunara mó kegá iubiq marera íwíoqnarowe. Minawé ite írátíáhwe. Iteba surautaq Maniká Iteriboga págege aitarái puaq itene ehwehnsabé suwahrieh keyábé íre áhreia peh wene kaweq ehwéh págegeue íwáhnoruraune.

³ Itega íwáhnoruraunawe áhwára áhwára ehwéh íre teiátáúne. Ahbabáq ehwehmé péhe éhwéhmé íre teiasa peh tábúsoqme íwáhnoruraune.

⁴ Manikánka itene irupipeqté íwíáh tagéna kawerowe éna itensabé, Néne kaweq ehwéh koreriéro urainsabé íwáhnoruraune. Íwáhnoréq íre wehukega ehnenehne aítáhnsabé irutaboírúne. Manikánka itene irupipeq tagariéhnsabé peh morá wega kawerowe aitéhnsabé iuwahbehre.

⁵ Itega ehweh teiátáúnaraq íre ehnenehne aitaráúne. Minawé ite tagariáhwe. Itene ménsámehnsánsabe ehnenehnenue meyanéhe íwíáh íre uraune. Minawé Manikánka tagariéhre.

⁶ Itere q mó kereqka ite iwíáh iwíáh aítarónsabéwé íre iuwahbaraire.

⁷ Sísa Karáhéga ite eqmaq íuwátái puaq itega séhréh aito teiátáúnaraq tahirí kaweri irino. Anowagá wene animarí wahnahnéna kawerue auráq matíéhnserah iteba míaraunaraq pehwehrue íwáhnoruraune.

⁸ Itensabé anotah iruí púaq Manikáne kaweq ehwéh teiátáúne. Itega íre peh teiátáúnayabé itensabé anotahtaq irutaboírurauna puaq séhréh aitanehéq iubiq suahráhi arámbéhríuraune.

⁹ Itene iyahnabo animaríno, itega Manikáne kaweq ehwéh teiátáúnaraq itene táhutahuq paigmaranehéq arambehriuraune. Ineh inehonehoéq itega wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq anotah págegeue arambehriuraune. Minawé ite iahrreraq kéhre.

¹⁰ Ite Sísansabé aiq pútare ataró kebá míaraunaraq itega íre ahbabária peh kaweqtaq mía míauraune. Minawé itereq Manikánseq tagariáhwe.

¹¹ Sibowágá wene animarí kawerue síwáhnorinserah itega pehwehrue íwáhnoruraune. Minawé tagariáhwe.

¹² Ite kaweq iwíáh aiteq itene irupipeq eyoyóinkehéq íwáhnoruraune. Itensabé teiunawe Manikánka wahnah wahnahnirabeq áhnte kawéq mápére. Wegá ite mitaq míagehéna omaq itéhre. Minayabe, Wegá kaweqtaq mía míainserahnue mía míaoero ue pagu pagunéq teiátáúne.

Mó kegá Sísa tagariáh ké síwíoqnarowara peh kaweqtaq míaro éhwéhne.

¹³ Itega Manikáne ehweh teiátáúnaraq írátówe. Írátótaq peh wehukene ehwehne íre iwíáhurowe. Írakaumo. Peh Manikáne ehweh mire iwíáhurowe. Mira iwíáhuronsabé itega púrerúnaraq Manikánsabe iwíáh iwíáh atone. Mi ehwéhmé aiq pútaq Manikáne ehwehne. Itega Manikáne ehwehnsabé aiq pútare atarónsabé mi ehwéhnká séhréh aitaráire.

¹⁴ Itene iyahnabo animaríno, itega Súría marákórápéqté Maniká tagariáh ké tahnsa úkurowe. Asiu kegá mitaq Sísa Karáhé tagariáh ké síwíoqnarowe. Segá síwíoqnaronserah iteruwahrahga moq íwíoqnarowe.

¹⁵ Asiu kegá Manikáne ehweh iraru ke subiq súówe. Segá itene Wahnah Sísa subiq suera ite íwíoqnéra kaquíúwówe. Segá Maniká awahbeh sansá anteruera mah kehiná kéhínáné naruo úkurowe.

¹⁶ Nahnsó kegá Sísansabé aiq pútare atera oga mía míagehéq itega Manikáne ehweh teriátáúne. Teriátáúnaraq Asiu kegá itensabé ahqáho aitera

íwíoqnarowe. Minayabe sene ahbabáq kagaéna áhnte káraire. Amahnága Manikánka sensabé anotah abíáhnsá arítéhre.

Poraga Tésárónáika keba koragéyabe awahbó ehwehne.

¹⁷ Itene iyahnabo anímárino, menah Asiu kegá kaqíúwátótaq iteba íre méq sibowágá wene animárínsabé sirutaboirinserah ítensabé anotahtaq irutaboiruraune. Itensabé íre ibitarusa peh iteba kouwekue tagéyabe iuwahbaraire. Iteba pokoneheéq mótaq mótarue ah kabaréq iwíáh kikiruraune.

¹⁸ Ite koragéyabe iuwahbarairana íné Poraga mónkakákq mónkakárue ah kabarurauge. Kabaruraugana owainawanka ite saiqnaiúwátáire.

¹⁹ Itega Sísá kawerue kéréhwe. Minayabe itene Wahnah Sísá tuinagake itene irupipeq eyoyóinae.

²⁰ Itega Sísá kawerue kéréhnsabé iwíáh iwíáhéq itene irupipeq anotahtaq eyoyóire.

3

Poraga Tímóti Tésárónáika ke séhréh aritankeheéna eqmaq auwo ehwéhne.

¹ Itensabé iwíáh kikiréq iteba moke íre korahúnayabé itega Tímóti eqmaretá ínéreq Sáírareqka itebataq Áténi suwahpeq mírauyé.

² Tímótiwe Manikáne arambehri aní míre. Itereq wereq moraráq arambehriuraune. We Sísá Karáhéne ehweh síwáhnori aní míre. Wegá ite íwáhnorinkehéta eqmatáúye. Itega Sísane sánsá kawerue miraigeheéna págege aítana íwáhnorinkehe.

³ Mó kegá ite íwíoqnehrataq ite iwíáh kikiréta Sísane sánsá súéhoéta Tímótiga séhréh aitankeheéta iteba eqmatáúye. Sísane sánsá mirao puara mó kegá ite íwíoqnaneherawoe. Minawé ite aiq tagariáhwe.

⁴ Iteba míraunaraq, Mó kegá ite íwíoqnaneherawoe aiq teiátáúne. Itega aiq teiátáúnanserah menah íwíoqnarowe. Minawé tagariáhwe.

⁵ Minayabe ínéga mó íre áwénunorahinsabé Tímóti eqmatáuge. Owainawanka áhwárawe tagéna túbáh agoro teíraq wene ehweh sehgiowámo. Sísane sánsá ambubu atiahwamo iwíáhurauge. Itene arambehri abehq náneq úkíneho. Minayabe Tímótiga koragéna teinkeheéna eqmatáuge.

Tímótiga kaweq ehwéh Pora teawuwana iwíáh iwíáhú ehwehne.

⁶ Amahnága Tímótiga kouwekuraitaq ite éhweh teiátáire. Itewe Sísansabé aiq pútare atáro sansá ambubu atawéq mó keyábé irutaboirarítáhwe uraire. Ínéreq mahtaq míáh kéreqka ítensabé iwíáhue irutaboiréq ite tagéyabe iuwahbehre. Mira únanserah itega moq ite tagéyabe iuwahbehre urairaq írátáúnaraq irupipeq eyoyóuraire.

⁷ Itene iyahnabo anímárino, mó kegá ínéreq mahtaq míáh kéreq íwíoqnarowana íéruraitaq itega Sísansabé aiq pútare ateq kéréhnsabé itene iru eyoyóire.

⁸ Itene Wahnahne sánsá kawerue sehgiónsabé iru anotah kawéire.

⁹ Minayabe itene kaweq sansánsabé iwíáhéq Manikánsabe kaweróne ateq wensabé iwíáh iwíáhúne.

¹⁰ Ite koragéyabe iuwahbehre. Itega íre tábúsoqme íráh éhwéh íwáhnoréyabe iuwahbehre. Minayabe ahriahri wehekáhnkákákq inokáhpeqkákákq púreq aruqarurúne.

Poraga se koragéyabe Manikánka séhréh atankeheéna púrerú ehwehne.

¹¹ Iteba konayabé Maniká Iteriboreq Sísá itene Wahnahnseqsabé, Séhréh aítáhtao ue púrerúne.

¹² Itensabé anotah irútábóirúne. Mina únanserah iteitereq ómi kehinánseqsabé anotah irútábóirigeheéq itensabé púreraitone.

¹³ Itega mirairataqmé Manikánka págege aitahnaraqmé kaweqtaq mía míagehe. Mókake itene Wahnah Sísareq ómi wensabé aiq pútare atáh kéreqka kiwekue tuigéhe. Mitaqkake ite Maniká Iteriboba míanehe irataq íre ahbabária peh kaweqtaq míagehe.

4

Mó kené ahre weh abariiyehboq pehragahro i ehwéhne.

¹ Itene iyahnabo anímárino, itega Manikáne kaweq sansá íwáhnoruraunaq ahtebéq mira aruqaruowe. Itene Wahnah Sísá áwírue teiníe. Mina onserah ahriahri kawerue miraigeheéq pagu pagunéq teiátáúne.

² Sísá itene anotah wahnáhnká teriéro urainsabé wene sánsá íwáhnoruraunaq ahtebarowe.

³ Mó kené ahre weh abariiyehboq pehragéq peh kaweqtaq mía míaooro. Minawé Manikáne sansáne.

⁴ Itene ahbabáq iwiáh sueq tabasíwe méq Maniká awahbeh sansánoro.

⁵ Maniká íre tagariéh ánínká ahre ahrari tagéna, Pehipi abariinie íwiáhíre. Itega mina tahnsaniyeho.

⁶ Mó aniné ahre abari anímé mi ininé awehkawa moq ahbabáratéhre. Itene Wahnah Sísaga mina tahnsa áhbábáq ké kamah arinawire. Minayabe menahmé págegeue teiátáuge.

⁷ Mina tahnsa áhbábárigheéna Manikánka ite íáhrabéna omaq itaráiro? Ahqáho. Írakaumo. Peh kaweqtaq mía míageheéna íáhrabéna omaq itaráire.

⁸ Mi ehwéhnsabé anetaníbo íwiáho kegá íre peh wehukene ehweh anterúáhwe. Írakaumo. Segá Manikáne ehweh anterúáhwe. Manikánka ite séhréh aitankeheéna Wenawa iteba eqmataire.

Peh kaweq sansánoro i ehwéhne.

⁹ Sísá tagariáh keyábé irutaboire ehwehmé Manikánka aiq íwáhnori puag itega mi ehwéh íre sehiranue teienéhe.

¹⁰ Itewe Másérónía marákórápéq Sísá tagariáh keyábé irutaboirowe. Itene iyahnabo anímárino, ahriahri irutaboioro éq pagu pagunúne.

¹¹ Pehwehrue mía míaooro. Íre itereq wehgaq naneqme pehragéq peh iteitene naneq auráq matíáhro. Taoraho iyehboq ibobiah taebewe arambehrioro. Mi ehwéh aiq teiátáuge.

¹² Mirairataq Sísá íre tagariáh kegá itene sánsá tagéra kaweq ke wóe éra itensabé íwiáh íwiáh aitagéhe. Mirairataq ite tabonah ke íre míagehe.

Itene Wahnahnka kiwekue ite tumeirankéhe i ehwéhne.

¹³ Itene iyahnabo anímárino, itega kawerue iragéhboq pukia ké éhweh teienéhe. Íre ahtebah kegá pusa keyábé ibitunátúnáno serahniiyehboq teienéhe.

¹⁴ Sísá pukéna oga úkúnsabe aiq pútare atone. Aiq pútare ateq ite tagarionawe wensabé aiq pútare ató ke pukotaq Manikánka oganúq sitankéhe. Sísá tuinagake wereq sereq moraráq tuoneherawoe.

¹⁵ Itene Wahnahnka íwáhnorurai ehwéh teienéhe. Itene Wahnah Sísá tuinagake ite oga míona kegá pukia ké íre kiotaikorahúne. Írakaumo.

¹⁶ Mitaqkake Manikánka anotahtaq sawaiinae. Íópeqté kéné wahnahnka moq sawaiinae. Manikáne pembiáhnka anotahtaq ehwehninae. Ehwehninaraq itene anotah wahnáhnká íópeqté tuinawire. Tuinaraq wensabé aiq pútare atera pukuro kewé ebeq irigigehe.

17 Anehe íopeqté kégá ite oga miona ke tumeiqmera itene Wahnahpa móitagéhe. Íopeq írábúyá kéhrabeq irigira kereq moráráq kie kiuqmianéhe. Mitaq itene Wahnahnseq piehgionéhe. Piehgiónaraq weba ahriahri mía míaonehe.

18 Itereq íréhra kereqne irupipeq eyoyóinkehboq mah ehwéh terieq moráráq iwíáh iwíáhoró.

5

Sísa tuina tanáhráqsábé kawerue sokahue méq áwénunonehe i ehwéhne.

1 Itene iyahnabo anímáríno, wega tuina wehekáhmé itega íre sehiranue teieráhúne.

2 Inokáhpeq wehukega sene ménsámehnsá íre wahnahno tanáhráq aebó ánínká sire. Mina inserah itene Wahnah tuina tanáhráq sinawire. Minawé ite tagariáhwe.

3 Mitaqkake wehukega mahra íwíáhéra, Amahnága peh kaweq tanáhráre. Ite peh kaweqtaq mione íwíáhigehe. Iwíáhirataq íre kaweq sunúqká seba apubúue séna kamah arinkéhe. Kía míéh ínínká ani maqmianaitaq apubúue érire. Mina inserah mi tanáhráq apubúue sinawire. Apubúue sína puara wehukega íre pehbeheráh pokorahowe.

4 Itene iyahnabo anímáríno, aebó ánínká apubúue sinserah Sísa apubúue tuinawire. Ite íre sunkíkírirabeqte ké míáhwe. Minayabe mi wehekáh sína tanáhráq íre áhtenigehe.

5 Ite wéhékáh peh téhrehabeq kaweqtaq mía míaó ke wóe. Ite íre inokáhpeq sunkíkírirabeq miona ke úne.

6 Minayabe íre irasa kégá sugáhnserahniyehboq peh tótuqméq uqmatianehe.

7 Suga sugao kegá inokáhpeq sugáhwe. Píah nah kegá inokáhpeq múguwahgu agowe.

8 Ite wéhékáh nogó ké tahnsa ké miona puag tabasíwe míaneheqmúne. Itega Sísansabé aig pútare ateq mó keyábé irutaboironene. Minawé itene tehne tahnsane. Sísa ite kaweraitaráinsabé mókake ite tumeirankéhe íwíáhúne. Mira íwíáhwé itene káhpahraté miraia ayáhúq tahnsane.

9 Manikánka ite anotah kamáh ainieéna íre omaq itáráire. Írakaumo. Itene Wahnah Sísa Karáhéga ite kaweraitena mókake tumeirankeheéna omaq itáráire.

10 Ite oga míáhnaraq Sísa tuinabirapómo. Ite pukonaraq tuinabirapómo. Wega itene ahabáqsabe pukú púana tuinagake weba oga mía míaoneheqmúne.

11 Iteitene irupipeq eyoyóinkehboq mi ehwéh we teawíoro. Menah itega aig mirauronserah mókakeakáq moq mira aruqaruroro.

Ite moke kaweq sansá miraigeheéna Manikánka séhréh aítáhráhi ehwéhne.

12 Itene iyahnabo anímáríno, ite íwáhnorigeheéna Manikánka itetaq wahnah ke omaq sitáráire. Ite Sísa sánsá ahtebéq kawerue sehgegeheéra arambhriue íwáhnorowe. Sensíwíq pankereq sensabé iwíáh iwíáh arítáhiro.

13 Sega mi arámbéhrí miraonsabé irutaboírue sensabé iwíáh iwíáh arítáhiro. Iteite peh morá íwíáhéq pehwehriue míáhiro.

14 Itene iyahnabo anímáríno, teiéna ehwéh írátiáhiro. Taoraho keyábé, Kawerue arambhrioro arítáhiro. Áhre keyábé Manikáne ehweh ahreraq sitáhiro. Mareqmarero ke séhréh arítáhiro. Ómi mi keba méq uwaréqme ke míáhiro.

15 Ite ahabáraitéhra kewé íre ahabárarítáhiro. Peh ahriahri Manikáne animarí we séhréh atéhéq pehrápeqte ké moq séhréh arítáhiro.

16 Ahriahri iru eyoyó ke míáhiro.

17 Púreq aruqaruroro.

18 Kaweq sunúq íre kaweq sunúq ahriahri Manikánsabe, Kaweróne ateq iwíáh iwíáh atáhro. Minawé Maniká awahbeh sansáne. Ite Sísá Karáhé tagariáh púaq mina tahnsanoro.

19 Manikáne Awanka iwíáh aitená miraoro ínawe ahqáho atého.

20 Manikáne ehweh irare kené ehwehnsabé siwiréh ariteq anetaníbo iwíáhiyeho.

21 Moke íréhra ehwéhnkákáq wehukene sansánkákáq iwíáhue tagéq peh kaweq ehwéh sehgieq kaweq sansá ambubu atíáhro.

22 Moke ahbabáq sansa pehrahgahro.

Páhsi parabaginai ehwéhne.

23 Maniká aru ukiréh ánínká wewega itene iru ukiq itena kaweq iwíáh aitankéhe. Wega iteiuwankakákáq itene irupipeqkákáq itene inonkankakákáq wahnahnaitankéhe. Itene Wahnah Sísá Karáhéga tuinagake ite íre ahbabária peh kaweqtaq míagehe.

24 Omaq itarái anínká séhréh aitankéhe. Wega irari ehwéhmé ahriahri sehgi áni púana séhréh aitená mirainawire.

25 Itene iyahnabo anímáríno, itensabé púreraitáhro.

26 Ómi mitaq Sísá tagariáh ké mehweh arítáhro.

27 Sísá tagariáh ké moke iragéhboq mah pahsí sáhnsáhóro. Itene Wahnah áwírue sáhnsáhóro teíúge.

28 Itene Wahnah Sísá Karáhéga ite arutaboiréna séhréh aitéhre.

2 Tésárónáika Ebeq sáhnshwe ahtebé ehwehne.

Táhmao Tésárónáika suwahpeqte kégá Sísaga tuina tanáhráqsábé múguwahgu iwíáhéra, Wega aiq kowekuraire ue síwáhnorue. Poraga mi ehwéh irena mi kégá aiq pútaq ehwéh siahtebageheéna mah pahsí sehiranúwe. Wega sensabé, Péhe éhwéh pehragéq taorahoiyehboq Sísaga itene Wahnahne sánsá tauntahunue sehgióro ue mah pahsí sehiranúwe.

Poraga Tésárónáika suwahpeqte ké anehe siu pahsíe.

¹ Ite apáhránító iwíq Pora, Sáira, Tímóti, míone. Itene pahsí sáhnshwe tagahro. Tésárónáika suwahpeqte Sísaga tagariáh kéó, itewe Maniká Iteriboreq Sísaga Karáhé itene Wahnahneq moráráq mía míaoe.

² Mía míaoesabé Maniká Iteriboreq Sísaga Karéhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq itagéhe.

Íre kaweq sunúqkákáq Sísaga tagariáh kégá wene sánsá kawerue sehgiro ehwéhne.

³ Itene iyahnabo anímárino, Sísane sánsá aiq kawerue ahtebéq tábúsoqme sehgirowe. Itega wensabé wensabé arutaboiratéhowe. Menah peh ákáhtaq ahtebéq irutaboirurowe. Amahnága anotahtaq ahtebéq irutaboirurowe. Minayabe itensabé ahrreraq matawéq Manikánsabe kaweróne ateq iwíáh iwíáhúne.

⁴ Íre kaweq sunúq mó kégá íwíoqnarotaq itega Sísane sánsá kawerue ambubu atawéq sehgirowe. Anetaníbo iwíáh íre iwíáhia peh Sísansabé aiq pútare ateq wene sánsá tábúsoqme miraowe. Minayabe ite mó kehiná suwahpeq Maniká tagariáh kéreq míonaraq itene kaweq sánsá teri terinúne.

Sísaga tuinagake we íre tagariáh ké kamah arie ehwéhne.

⁵ Sísane sánsá sehgiro puara mó kégá íwíoqnahwe. Minayabe Manikánka itensabé, Kawerowe aitahnaq mókake wega wahnahnirabeq awaq miagéhe. Wega wehuke saraqme sainsuahnaq peh tábúsoqme mirainkehe.

⁶ Manikánka peh tábúsoqme sansánue ite íwíoqnah ke ehweh págegeue kamah arinkéhe.

⁷ Sísaga íópeqté tuinagake itereq itereqne íerime parabaruankéhe. Mitaqkake itene Wahnah Sísareq wene págege íópeqté kéreqka anotah iróbínáninaakáq tuoneherawoe.

⁸ Túírataq ite Manikánsabe iuwahriehre éra Sísaga itene Wahnahne ehweh íre sehgió ké anotahtaq kamah arinawire.

⁹ Kamah arinara se itene Wahnah míehrabéq ahriahri íre míaneherawoe. Wega téhrehrabéq págegeue arambehriirabeq íre míaneherawoe. Se peh iraipéq ahriahri méra síérínayabé kamah oneherawoe.

¹⁰ Sísaga tuina wehekáh we tagariona ke, wensabé aiq pútare atona kégá wensabé anotahtaq iwíáh iwíáh atanéhe. Itega teiátáuna ehwéh Sísaga éhwehnsabé aiq pútare uro puaq ite moq mitaq méq wensabé iwíáh iwíáh atagéhe.

Sísaga tagariáh kégá wene ehweh kawerue sehgiheéna púruru ehwéhne.

¹¹ Mókake sína tanáhráqté náneqsabé iwíáhéq itensabé púréréq, Séhréh arito ue púreraita aitaúne. Manikánka ite omaq itena, Kaweq sansánoro aitaráire. Ite Manikánsabe aiq pútare ateq kaweq arámbéhríoneheqmúne urowe. Itega moke wega teiu naneq kawerue miraigeheéna págege aito ue púreraitone.

¹² Itene anotah Wahnáh Sísá áwíq pankereq wensabé iwíáh iwíáh atageheheéq púreraítone. Wene sánsá kawerue mirairataqmé Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka iteíwíq pankerera kawerowe aitera ite séhréh aitagéhe.

2

Manikáne ehwehnsabé awahrieh aní éhwehne.

¹ Itene iyahnabo anímáríno, itene Wahnah Sísá Karáhéga tuinagake itereq míageheéna tumeirankéhe. Mi tanáhráq múguwahgu iwíáhiyehoéna kawerue irageheéna teiníe.

² Mi wehekáh aiq sótaikuraire e ke míáhwe. Mó anínká iwíáhéna, Manikáne Awanka iwíáh aintáráime aiq sótaikuraire uraire. Mó anínká Manikáne ehweh síwáhnoréna, Ai q sótaikuraire uraire. Mó anínká péhenéna, Ite Porarehga páhsiipéq mi wehekáh aiq sótaikurai ehwéh aiq sehiranurowe uraire. Sene ehweh írátíówana iwíáh kikirirana irupipeq íre kawerínehboq Sísá aiq tutaire uro ehwéhnsabé íre aiq pútare arítáthro.

³ Péhe éhwéhnsabé aiq pútare arítéthro. Sísá tuina wehekáhmé íre pehipi tuinawire. Írakaumo. Ebeqme áhnte saiyo kegá Sísane sánsá suera wensabé ahqáho ataneherawoe. Mitaqkake Manikáne ehwehnsabé awahrieh anímé, iraipéq míanaína anímé ábóraraginawire.

⁴ Áhnte kegá, Mina itene maniká míre éra iwíáh iwíáh atáhwe. Ábóraragína anínká moke mi naneqsabé ahqáho inawire. Minawarimé abehq nánere éna wenáwíq pankerena ínébataq anotah aní múge inawire. Manikánsabe iwíáh iwíáh atona nahtápéq kiwéna, Íné Maniká múge inawire.

⁵ Iteba mÍarauta mah ehwéh aiq teiátáuge. Minawé aiq ibitagiro?

⁶ Mi aní amahnága íre ábóra q míahrahinsabé tagariáhwe. Manikánka mi tanáhráq aiq awehraq mire iwíáhínaraqmé we ábóraraginawire.

⁷ Amahnága ahkaragára sansámárimé peh kopípéq kéhre. Ahkaragáraga saiqnaríéh anínká pokínaraq mi sansá ábóraraginawire.

⁸ Téhwé Manikáne ehwehnsabé awahrieh anínká ábóraragínana anehe Sísá tuinae. Itene anotah Wahnáh téhreh naneqkakáq tuinaraq wene áwéhipeqté éúqká mi aní tabiqsuankéhe. Téhreh naneqka mi aní íre kaweraruawire.

⁹ Manikáne ehwehnsabé awahrieh aní sínaraq owainawanka págege atahna puana wega péhe ótáq sánsánkákáq íre miraorahi sansánkákáq mírainawire.

¹⁰ Mi anínká áhnte ahbábáq sánsá miraéna iraipéq pokira keyábé wene péhe sánsánsabé, Ai q pútare aintáthro aritanawire. Segá ai q púta q ehwéh Manikáne kawerarite ehwehnsabé suwahriáhna puara mi aniné péhe sánsánsabé ai q pútare atera iraipéq pokigehe.

¹¹ Minayabe Manikánka sene iwíáh íre kaweraritanae. Segá ai q púta q sansánsabé, Ite iuwahriehre ira puana Manikánka péhe sánsánsabé ai q pútare atáthro inae. Minayabe se péhe sánsánsabé ai q pútare atagéhe.

¹² Segá ai q púta q ehwéhnsabé íre ai q pútare atera peh ahbabáqsabe suwahbáhna puana Manikánka anotah ehwéh aritena sainsuanawire.

Manikánka ite meirena kaweraitankeheéna ai q omaq ito ehwéhne.

¹³ Itene iyahnabo anímáríno, Manikánka itensabé arutaboiraitéhre. Itega íre ibitarusa peh itensabé iwíáhéq wensabé iwíáh iwíáh atone. Wegá ite meirena kaweraitankeheéna téh omaq itowana Wenawanka ite kaweqta q míageheéna moq omaq itowe. Itega wene ehwehnsabé ai q pútare atáro puana Manikánka kaweraitáráire.

¹⁴ Itega teiátáúna ehwéh aiq pútare aitárónsabé itene Wahnah Sísa Karáhé téhrehnkakáq míhrabeq pokigeheéna omaq itowe.

¹⁵ Minayabe íwáhnorurauna sansá ambubu atíáhro. Itene iyahnabo anímáríno, mi sansá íwéhipeqté éhwéhnkákáq páhsiipéqté éhwéhnkákáq íwáhnoruraune. Mi ehwéh kawerue ambubu atíáhro.

¹⁶ Itene Wahnah Sísa Karáhéreq Maniká Iteriboreqka itensabé sirutaboíróye. Sega itene irupipeq aiq kaweraitáróyansabé itene irupipeq ahriahri eyoyóinae. Ite séhréh aitera oga mía míaoneheqmúne íwíáh aitaráóye.

¹⁷ Itega kaweq arámbéhríeq kaweq ehwéh irarigeheéra sega ite kawerue séhréh aitera págege aitagéhe.

3

Manikánka ite séhréh aitankéhboq púreraitáhro i ehwéhne.

¹ Itene iyahnabo anímáríno, mó ehwéh kéhre. Sísa itene Wahnahne ehweh abae aginkehboq itensabé púreraitáhro. Itega mi ehwéh téh írátótaq kawerue ireq ambubu atiarowe. Mó kegá mina onserahnigehboq púrerarítáhro.

² Sípane ehweh teriunaraq mi ehwéhnsabé mó kegá aiq pútare atáhwara mó kegá íre aiq pútare atáhwe. Íre aiq pútare atáh ké ahkaragára ahbabáq kega iubíyehboq púreraitáhro.

³ Itene anotah Wahnáhnká anetaníbo íwíáh íre iwíáhia peh kawerue wahnahnaitankéhe. Owainawanka ite ahbabáraitehnehoéna itene anotah Wahnáhnká séhréh aitena págege aitankéhe.

⁴ Sehgióro urauna ehwéh aiq kawerue sehgiówe. Itega iwíáhnúnawe, Mókakeakáq kawerue sehgióhe íwíáhnúne. Itene Wahnahnka mi iwíáh aitéhrana irupipeq kawerire.

⁵ Itene anotah Wahnáhnká iwíáh aitahnaq Manikánka arutaboiri sansá iahtebagehe. Sísa Karáhéga wene arambehri ambubu atawéna kawerue sehgiunserah miraigehe.

Ómiga arambehrioro i ehwéhne.

⁶ Itene iyahnabo anímáríno, itene anotah Wahnáh Sísa Karáhé áwírueteiníe. Táhmaro Sísa tagariáh kegá taorahoéra íwáhnorurauna ehwéh anterúáhwe. Mina tahnsa kéreq íre míáhro.

⁷ Ite tagariáhmé iteba míaraunaraq íre taorahouraune. Itega miraurauna serahnoro.

⁸ Iteba míaraunaraq itene tópah pehipi íre naraune. Írakaumo. Inokáhpeqkakáq wéhékáhnkakaq págegeue arambehriuraune. Iru págege aitéhoéq íre ineh inehia itene táhutahuqsabé arambehriuraune.

⁹ Íwáhnorúnayabé itega táhutahuq náíéro irarurauno? Írakaumo. Náíéro íre iraruraune. Itega arambehriurauna sansá tagéq mina tahnsanigeheéq mirauraune.

¹⁰ Iteba míaraunaraq mahraréq, Arambehriyabé taorahoi aní tópah íre náíéro uraune.

¹¹ Amahnága ite táhmaro peh taorahoéq íre arambehriowe. Peh íre itereq wehgariraq irare irareowe. Minayabe mó kegá teiátówaq írátáúne.

¹² Itene anotah Wahnáh Sísa Karáhé áwírueteiníe taoraho keyabé mah ehwéh teriéro aitone. Mahraréq, Itene táhutahuq mewe nagehboq tabasíwe méq kawerue arambehrioro teriéro.

¹³ Itene iyahnabo anímáríno, kaweq sansá miraéyabe taorahoiyehboq peh ahriahri mira aruqaruroro.

¹⁴ Mah pahsíipéqté éhwéh anteruahna aní peh áwé tagahro. We ayehitaw-iánkéhboq pehragéq weba íre kowíáhro.

¹⁵ We naruo aní míre íwíáhiyeho. We iteruwahrah aní púana wega tábúsoqme iwíáhinkehboq peh kaweq sansánúno págegeue teawéro.

Iru ukiq itahráhi ehwéhne.

¹⁶ Itene anotah Wahnáhmé iru ukiq itahráhi aníne. Kaweq sunúqkákáq íre kaweq sunúqkákáq ahriahri wega itene iru ukiq itahráhire. Wega itene iru ukiq itena iteba mía míainkeheéq púrerúne.

Porane páhsi parabaginai ehwéhne.

¹⁷ Íné Poraga amahnága ínénéne niyahtate mahna parabaginai ehwéh sehiranuge. Moke ínéga íátáu pahsí mahna tahnsa séhírá káráire. Mahna tahnsa séhírámé peh ínénéne sehirá míre.

¹⁸ Itene anotah Wahnáh Sísa Karáhéga ite moke séhréh aitéhre.

1 Tímóti Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Tímótiñe anowawé Asiu iní míowana wenabowe nahnsó aní míowe. Poraga Tímóti áwáhnorúwana wega Porane ehweh tábúsoqme sehgiuwe. Mah pahsípéq Poraga Tímótinsabé mahrarue teawena, Péhe éhwéh irare keyábéwé, Manikánsabe iwíáh iwíáh ate sansánsábéwé, Sísá tagariáh kéréq wahnahno keyábéwé, Sísá tagariáh ké síwáhnoréna kaweq sansá sehgieyabewé, orenínsó kéweinínsó séhréh ariteyabewé, tauntahunue arambehriéyabewé, móneyabé kawerue iwíáhéyabewé, áwáhnorúwe. Poraga mah ehwéhnkákáq mó ehwéhnkákáq mah pahsípéq sehiranúwe.

Poraga Tímóti ebeq awu pahsíe.

¹ Tímótió, iné Porane páhsi sáhnsahwe tagáhno. Sísá Karáhéreq Maniká ite kaweraitéh ánínseqka, Sísá éhweh kosíwáhnorúno aintera eqmaq núwátóye. Mókake Sísá Karáhéba kaweq matábúrápéq oga mía míaonehe iwíáhúne.

² Ínéga Sísá éhweh áwáhnorurautaq ahtebarona puah are nénahni úkurone. Maniká Iteriboreq Sísá Karáhé itene Wahnahnseqka are séhréh atera sirutaboiratera arene aru ukiq atagéhe.

Péhe éhwéhnshábé ahqáho ataneheqmúne i ehwéhne.

³ Iné Másérónía marákórápéq pokinaurautaq arensabé, Épésá suwahpeq míahno éna amahnága moq mitaq míahno teawúge. Táhmaro areba míáh kégá péhe éhwéh síwáhnorowe. Arega mi keyábé, Itene péhe éhwéh mó síwáhnoriyehboq túbáh agoro terio.

⁴ Áwahe ehwehnikákáq sigaqnaréh síwíqmari iwíáho ehwéhnkákáq síwáhnorowara íráh kégá ehwehowe. Mina tahnsa éhwéhnkákáwé peh múguwahgu iwíáh aritahnara Manikáne sansá íre ahtebahrahowe. Minayabe, Túbáh agoro terio. Sísansabé aiq pútare atéhranka ahtebahrahowe.

⁵ Kawerue síwáhnorinaraq íréhra kegá ahbabáq íre miraiá sirupipeq mó keyábé sirutaboiraritagéhe. Sirupipeqté áhbábáq sánsánsábé íre sirutaboirera peh kaweqtaq míéhransabe sirupipeq pehwehrue míagehe. Sísansabé aiq pútare atéhra puara mó keyábé sirutaboiraritagéhe.

⁶ Táhmaro kegá mi kawéq sánsá sinehepeq suera peh seyene iwíáhéra peh abehq éhwéhmárinowe.

⁷ Sega Manikánka sehgióro ú ehweh síwáhnoréyabe suwahbówe. Ite aiq ahtebóne iwíáhéra síwáhnoro ehwéh sirupipeq íre irasa pehipi irare irareowe.

⁸ Ite tagarionawe Mósísiga sehgióro ú ehwehniká wehukene ahbabáq sansa sokigiorahi ehwéhne. Mi ehwéhnkáká ahbabáq sansa sokigi inkeheéna Manikánka mi ehwéh omaq atowe. Mi ehwéhnkáká miraiánaq aiq kaweq ehwéhne atone.

⁹ Mósísiga sehgióro ú ehwehmé íre peh morá kaweq keyábé sehgióro irarúwe. Írakaumo. Wene ehweh anterúáh kéwé, píribahri kéwé, Manikánsabe suwahrieh kéwé, ahbabáq kewe Manikáne sansánsábé suwahriehre éra peh mah marákóipéqté sánsá sehgió kéwé sinoibo subiq súáh kéwé mó ke subiq súáh kéwé moke mina tahnsa keyábéwé mi ehwéh irarúwe.

¹⁰ Mó kené ahre weh abariira kéwé wehukeníká mó áwáhu wehukení ahkaragára sansá mirao kéwé mó kené animarí aebóo kéwé péhe éhwéh irare kéwé mó keyábé péhepehe aritewé moke mó íre kaweq sansá mirao keyábé Mósísiga sehgióro ú ehweh teriuwe. Moke mina tahnsa ahbabáq kégá aiq pútaq ehwéh anterúáhwe.

¹¹ Aiq pútaq ehwéhme íre mó ehwéhne. Írakaumo. Peh morá Manikánka korerio teniátái ehwéhne. Ínéga wene kaweq ehwéhme teriú ání múge. Mi ehwéhmká, Maniká págege aninéna anotah tehrehabeq mía míai aníne teíre. Minayabe iwíáhéna wensabé iwíáh iwíáh atóge.

Manikánka wensabé arutaboírúnsabe Poraga kaweróne ato ehwéhne.

¹² Itene Wahnah Sísa Karáhéga wene arambehri mirainkeheéna eqmaq núwátáire. Ínéga kawerue arambehrinawire iwíáhéna págege aintáaire. Minayabe kaweróne atóge.

¹³ Íné Sísa íre tagariarautaq íné wene naruo aní míarauge. Wene naruo aní ména wensabé áwioqnéna éhruru ataráuge. Wensabé íre aiq pútare atena peh múguwahgu aní ména mi ahabábáuraugana wega ínensabe arutaboíraintena insahwé aintáaire.

¹⁴ Itene Wahnah Sísa Karáhéga iwíáh aintena íné anotah sehréh aintarái puana wensabé aiq pútare atena nirutaboíruraugé.

¹⁵ Ahababáqka ite saiqnariaraitaq Sísa Karáhéga ite meirena kaweraintanieéna mah marákóipéq tumíowe. Tumío ehwéhme anotah kawéq éhwéh púaq ómiga aiq ahtebahrahúne. Ahtebéq aiq pútaq ehwéhne irarúne. Áhnte ahababáq ké míáhwana ínéga ahababáq aní míaraugana néne ahababáqka moke mó kené ahababáq kiotaikuraire.

¹⁶ Kiotaikurairara mah kehiná kéhínánká, Sísa ahriahri uwaresa aní míéhre tagageheéna wega ínensabe arutaboíréna kaweraintáaire. Kaweraintáairara wehukega íné tagéra iwíáhéra, Ite moq kaweraitahráhire éra aiq pútare atéhransabé oga mérapeq awaq miagéhe.

¹⁷ Manikámé we mía míai Wahnáh míre. We íre pukorahi aníne. Wehukene siuranka Maniká íre tagahrahowe. Webataq Manikáne. Ahriahri we anotah Wahnáh míéhre éq wenáwíq pankereq wensabé iwíáh iwíáh atone. Aiq mire.

Ahababáq sansansábé ahqáho ate peh kaweq sansá sehgio i ehwéhne.

¹⁸ Tímótio, are nénahni úkurone. Manikáne ehweh iraruro kegá are éhweh irarurowe. Minayabe sehgie sansa teawiníe. Segá iraruro ehwéh ahreraq matawé ahababáq sansansánsábé anotahtaq ahqáho ate Manikáne arambehri tauntahunue sehgio.

¹⁹ Manikáne sansá ambubu atawé kaweqtaq míéhnaqme arene aru ukigme míaniewóne.

Táhmáro kegá ahababárára siru págegeuronsabé anetaníbo iwíáhéra Sísané sansá sinehepeq sutowe. Sinehepeq sutonsabé abehq úkurowe.

²⁰ Mina tahnsanuya aníte sensíwíq Íménéúsireq Árékásántareq míéhye. Segá Manikánsabe éhruruuyansabé owainawanka anotahtaq kamah arinara siahtebageheéna owainawapa míáhtaó arítóge.

2

Ómi keyábé púrerarítáhiro i ehwéhne.

¹ Téhwe sehgie ehwéh teawiníe. Ómi keyábé mahraoro terio. Manikánsabe kaweróne ue iwíáh iwíáh ateq mah kehiná kéhínánsábé iwíáhue púrerarítáhiro. Manikánka séhréh aritankéhbóq púrerarítáhiro terio.

² Ite pehwehrué méq tabasíwe méq kaweqtaq míanehbóq wahnah kereq anotah anímárinseqsábé púrerarítáhiro terio.

³ Minawé kaweq sansáne. Manikámé ite kaweraitéh aní púana mi sansá miraúna keyábé awahbehre.

⁴ Wega moke mah kehiná kéhínánká aiq pútaq ehwéh ahtebéyabe awahbehre. Ahtebehrataq wega kaweraitahráhire.

⁵ Manikámé peh morá áníne. Wehukega Maniká tagariageheéna mibeq mahbeq aritéh ánímé peh morá Sísa Karáhé míéhre.

⁶ Ómi ite insahwé aitanieéna awehraq tanáhráq itene ahababáqsabe pukúwe. Pukúnsabe Manikánka ite sokigiéna, Moke mah kehiná kéhíná kaweraiteyabe nuwahbehre uraire.

⁷ Mi ehwéh síwáhnorinkeheéna Manikánka eqmaq núwátáire. Íné íre péhenia peh aiq pútariahnsanuge. Nahnso kegá aiq pútaq ehwéh irera Manikáne sansá ahtebageheéna koreri terinúno éna eqmaq núwátáire.

⁸ Íné nuwahbeh sansá teawiníe. Arega ómi kehiná suwahpeqte wéhyábé síwáhnoré mahraré, Weho, ibiahnsanome ehwehome pehragéq peh kaweqtaq méq iyahnkara pankeqme púreroro ue síwáhnorúno.

Ahreronsábé kaweqtaq míáhro arito i ehwéhne.

⁹ Mó ahréro síwáhnoro ahréro, tabasiwe méq kawerue inerinerue míáhro. Áhnte awahriq naneq pehragéq peh ábéráhna korósí sukiwe míáhro. Pásésuqme áhnte moné tahnsa korósíwé awahriq naneqmarínsábé íre iwíáh iwíáhhoro.

¹⁰ Íre iwíáhéq peh Manikáne ehweh sehgieq mó naneq mó naneq kaweq arámbéhríoro. Íre korósi peh itega kaweq arámbéhríome itene awahriq naneq tahnsa kéhre. Íné Manikáne sansá tagaríoge irari inínká miraínaraq aiq kawerinae.

¹¹ Momiwíorabeq ahreronká íre ehwehnia peh ehiya méra Manikáne ehweh kawerue irera ahtebagehe.

¹² Momiwíorabeq ahre inínká weh wahnahnue síwáhnorineho. Írakaumo. Síwáhnorinehboq peh ehiyamé ehweh irankéhe.

¹³ Ahrerono, írátíáhro. Téhwe Manikánka Éhráma mirarena anehe wene ahre Íwi mirarowe.

¹⁴ Éhrámaga owainawane péhe éhwéh íre aiq pútare atowe. Írakaumo. Peh wene ahrega owainawane péhe éhwéh irena Manikáne ehweh anteruowe.

¹⁵ Ahre inínká Sísa sansá ambubu atawéna mó keyábé arutaboirena kaweqtaq ména tabasiwe míahnaraqmé aiq kaweq sansáne. Mina tahnsa inínsónká ani maqmaréhrataq Manikánka kawerarítankéhe.

3

Peh kaweqtaq míáh kérgá Sísa tagaríáh kéréq wahnahnoraho ehwéhne.

¹ Sísa tagaríáh kéréq wahnahnéyabe awahbeh anímé anotah kawéq arámbéhrí miraéyabe awahbehre. Minawé aiq pútaq ehwéhne.

² Sísa tagaríáh kéréq wahnahné arambehri miraéyabe awahbeh anímé peh kaweqtaq mía míai anínká wahnahnorahire. Peh morá áhré matíéh ánímé, tabasiwe míéh ánímé, uwaresa ánímé, tábúsoqme iwíáhi anímé, nahnso mehwehue kiraboi anímé, Maniká awahbeh sansá kawerue síwáhnororahi anímé, peh mina tahnsa ánínká Sísa tagaríáh kéréq wahnahnorahire.

³ Mi arámbéhrí íre wahnahnorahi anínsábé teawiníe. Píah néna múguwahgu aruqaruri anímé, móneyabé arutaboiri anímé, tobeh aruqaruri anímé, ehweh aruqaruri anímé íre wahnahnorahire. Peh uwaresa ánímé wahnahnorahire.

⁴ Wene ani ahre kawerue wahnahni anínká Sísa tagaríáh kéréq wahnahni aní míahrahire. Sibowáné ehweh íre irasa pehipi anterúáh ánímáriné sibowáwé íre wahnahnorahire.

⁵ Wene ani ahre íre kawerue auráq matiahnaraqmé Sísá tagariáh kéréq árahue kawerue wahnahnorahiro?

⁶ Peh amahnága Sísansabé aiq pútare atéh ánínká íre wahnahnorahire. Peh amahnága aiq pútare atéh ánínká wahnahnínaraq píribahriéna, Íné anotah aní múge íwiáhinabomo. Iwiáhinaraqmé Manikánka naho owainawa kamah awunserah kamah awinawire.

⁷ Sísá íre tagariáh kéga, Peh kaweq aníne atáh ánímé Sísá tagariáh kéréq wahnahni aní míahrahire. We íre kaweq aní míre íwiáhirataq sega éhruruirana owainawanka mi aní saiqnarianawire.

Peh morá kaweq sansáno ke Sísá tagariáh kéné morábí matiáh ménsáméhnsátáq wahnahnoraho ehwéhne.

⁸ Peh kaweqtaq méra kaweq iwíáho kéga Sísá tagariáh kéné morábí matiáh ménsáméhnsátáq wahnahnorahowe. Píah naruqnaruro kewé, mó kené ménsáméhnsánsabe aigará pabeki kewé íre wahnahnorahowe.

⁹ Siru ukiqme méra peh Manikáne sansá kawerue ambubu atíah kéga wahnahnorahowe.

¹⁰ Téhwe pehgáriq arámbéhrí sieq áhwárawe tagahro. Tagehrataq kawerue arambéhriéra kaweqtaq mía míairataq morábí matiéhra ménsáméhnsátáq wahnahnorahowe.

¹¹ Sene ahrero moq peh kaweqtaq mía míao inínsó míéhrataqmé sensuwehqsónka wahnahnorahowe. Sene ahreronká péhe éhwéh íre aritera peh tabasíwe míéhrataqmé sensuwehqsónka wahnahnorahowe. Sene ahreronká íre sibitarusa peh kaweq arámbéhríéra mó ke séhréh aritéhrataqmé sensuwehqsónka wahnahnorahowe.

¹² Peh morá áhré matiáh kéwé sene ani ahre kawerue wahnahno kewé mi arámbéhríráq wahnahnorahowe.

¹³ Sísá tagariáh kéné wahnahnka kawerue wahnahnotaq tagah kéga sensíwíq pankeráhwe. Sensíwíq pankeráhwara kawerue wahnahnéra íre áhrea Sísá Karáhé éhweh pahsuqme teriéwe.

Manikáne sansá áwahewé anotah naneq mire i ehwéhne.

¹⁴ Pehgáriq tanáhráq areba koraganie íwiáhéna mah pahsí sehiranue áwúge.

¹⁵ Areba íre apubúue konaraq arega Sísá tagariáh kéga momiwírarabeqte sánsámé Manikáne animárínsabé ahreraq matiankeheéna mah pahsí sehiranue áwúge. Maniká oga mía míairaq ite Sísá tagariona ke wene animarí míone. Awankátate nah pegiqmáráhnserah ite Sísá tagariona kéga momiwíorabeq aiq pútaq ehwéh pankerone.

¹⁶ Ite kawerue tagarionawe Manikáne kaweq sansá nahomé kopéq kowana Sísá tutai puana amahnága ábóraragire. Wene sánsá áwahewé anotah nanere. Minayabé mah igónkónká aiq mahraréna,

We wehukení úkúwara wehukega we tagowana

Manikáne Awanka wene sánsá peh kaweq sansáne atowe. Íópeqté kéga moq we tagowe.

Manikánka wene kaweq matábúrápéq tumerena,

Mahtaq anotah Wahnáh aní míahno atowe.

Mó kéga we éhweh mah kehiná kéhíná míáhrabeq teriéwara mah marákó marákóipéqté íráh kéga wensabé aiq pútare átáhwe ire.

4

Péhe éhwéhnká wehukene iwíáh íre kaweraritéhre i ehwéhne.

¹ Anehe tanáhráqmé táhmaro kegá wahnsane péhe éhwéh irera sehgiéhe. Mó kegá owainawamariné ehweh síwáhnorirara irera Sísane sánsá suagéhe. Minayabe Manikáne Awanka aiq pahsuqme iraruraire.

² Péhe éhwéh irera sirupipeq múguwahgu agéra ahbabáq sansansábé íre siyehitáhnara peh péhe éhwéh síwáhnorigehe.

³ Péhe éhwéh síwáhnoréra, Mahbiga ahre mewe weh úkiyehboq peh ítaq mahbígáú mía míaoro éra mó naneq tahutáhúq órira míre ahriahri awehrioro éra síwáhnorigehe.

Moke táhutahuqme Manikánka aiq mirarowe. Minayabe wensabé aiq pútare atera aiq pútaq ehwéh írátiáh kegá wensabé kaweróne atera mi tahutáhúq pehipi nahwe.

⁴ Moke Manikánka miraro naneqme aiq kaweq nanere. Minayabe itega íre awehria peh wensabé kaweróne ateq pehipi nanehe.

⁵ Manikánka moke táhutahuq nah naneq mire insabé itega wensabé kaweróne atona puaq íre awehria pehipi nóne.

Poraga Tímótinsabé Sísane kaweq arámbéhrí ání míahno ato ehwéhne.

⁶ Arega mah ehwéh Sísá tagariáh ké síwáhnorinaraq Sísá Karáhéne kaweq arámbéhrí ání míankehe. Aiq pútare atahna ehwéhnká are págege ataráirah kaweq sansá ambubu atiarone.

⁷ Ahbabáq áwahe ehwehmé, múguwahgu ehwéhme pehragáhno. Peh Manikáne kaweq sansá miraúno.

⁸ Wehukene ayahnsa págege arite sansamé ákáhtaq kaweq sansáne. Manikáne kaweqtaq mé sansámé anotah kawéq sánsáne. Wene sánsá sehgió kegá amahnága oga míáh tánáhráqkákáq mókakeakákáq oga mía míaoneherawoe.

⁹ Mah ehwéhme aiq pútaq ehwéh míre. Ómiga irera aiq pútare atéhrataqmé aiq kawerinae.

¹⁰ Maniká oga mía mía anínéna moke mah kehiná kéhíná merirena kawer-aritahráhire. Wensabé aiq pútare atáh ké aiq kawerarítéhre. Minayabe aiq pútare ateq págegeue arambéhriúne.

¹¹ Mah ehwéhme síwáhnoré, Kawerue sehgióro terio.

¹² Are íre anonani míahnayabé mó kegá awiréh atéhrataq ahqáho arito. Peh kaweq ehwéh iraré kaweqtaq mía míaé mó keyábé arutaboírúno. Aiq pútare atahna sansá ambubu atawé peh kaweq sansá miraúno. Sísá tagariáh kegá are tagéra arene sánsá miraighboq teawú éhwéh sehgio.

¹³ Areba íre apubúue konaraq wehuke miáhtáq Manikáne ehweh sáhnsahwe pahsuqme kawerue síwáhnorúno.

¹⁴ Aboawah wehgá siyahnkaratáté arenaneq táhtoréra Manikáne Awanka iwíáh arítarái ehwéh irarurotaq Manikánka págege atáráire. Segá iraruro ehwéhme kawerue ahreeraq matawé sehgio.

¹⁵ Arene arambéhri kawerue miraúno. Ómiga tagéra kaweq sansáne íwíáhigehboq teawú éhwéh ambubu atawé sehgio.

¹⁶ Arerensabéákákáq arega síwáhnoróna ehwéhmkákákáq auráq matiahno. Teawú ehweh ambubu atawé sehgio. Mirainaraqmé íre arebataq áhnte arene ehweh íráh kéreq moq oga mérapeq awaq miagéhe.

5

Poraga kaweq siwáhnoré sansa Tímóti teawu ehwéhne.

¹ Arega aboawah wehreq orerónseq ehweh terínaraq píribahriinehboq aren-
abouránsábé tábúsoqme ehwéh teawenanserah pehwehrue terio. Mahbireq
o menáhwénseqsabé arenábáq áwáhnorónanserahnue kawerue síwáhnorúno.

² Aboawah ahrérónseq orenínsónseq arenanoura auráq matawé séhréh atahnanserahnúno. Ahre ahrariyabé arenanahno auráq matawé séhréh atahnanserahnúno. Sene sinonkataq táhtoréhnehboq pehragé séhréh arito.

Kéweinínsó kiraboé ehwehne.

³ Íre aninkákákáq órení kéweinínsábé kaweq sansánúno.

⁴ Kéweiní wene aninseq anahwareq miéhrrataq sega auráq matawéra kiraboigehe. Sinoiboga sene animári ebeq kirabouronsabé se ore orení úkirataq sene animárínká se kiraboigehe. Sene káironaní kiraboéyabe seyene arambehrie. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

⁵ Íre aninkákákáq anahwankákákáq kéwéinímé orení úkínaraq wega iwíáhéna, Manikánka séhréh aintankéhe ire. Minayabe wega wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakákáq Manikánsabe, Íné séhréh ainto éna púreq aruqarurire.

⁶ Mah marákóipéqté náneqsabé arutaboíréná peh we awahbeh naneq sehgi kéwéinímé pusa aní tahnsa miéhre.

⁷ Minayabe kéweinínsónsábé mah ehwéh kawerue síwáhnorúno. Segá kaweqtaq mía míairataq mó kegá se íre síéhruruigehe.

⁸ Wehga wenawahraheq wene káironanínseq íre auráq matawéna kiraboínaraq Sísane sánsá aiq anterúéh púana anotah ahabábáq sánsánire. Mi ahabábáqká Sísá íre tagariáh kéné ahabábáq aiq kiotaikire.

⁹ Sísá tagariáh kégá morábí kiraboigeheboq kéweinínsó síwíq sehiranúno. Orenímé 60 opéq sotaiki orenímé peh morá wéhráq míarai inímé wenáwíq sehiranare kirabooro arito.

¹⁰ Mó kegá, We kaweq arámbéhrí mira aruqarururai iní míre atáh inímé kirabooro arito. Wene animári kawerue sóránkirai inímé, nahnso mehweh aritena kirabourai inímé, Sísá tagariáh kégá íre wahtopeqte surowana sigará pabeq pabeq arítarái inímé, suwahre ke soberurai inímé, mó ke kawer-arítarái inímé mina tahnsa kaweq arámbéhrí mira aruqarururo kewéinínsó síwíq sehiranúno. Mina tahnsa inímé orení úkínaraq Sísá tagariáh kégá morábí kiraboigehe.

¹¹ Kiraboírataqmé o ahré kéwéinínsó síwíq íre sehiranúno. Téhwé Sísá Karáhéne arambehri miraoneheqmúne iraréra anehe mi arámbéhrí sinehepeq suera wehkigehe.

¹² Mirairataqmé seyene ehweh anterúáhnnsábé itene Wahnahnka ehweh aritankéhe.

¹³ Segá taoraho ke úkéra mó kené nahtapeq poku pokuéra íre sereq wehgaq naneq mire éra éhruruirataq sensíwíq pehragáhnó. Mina tahnsa kewéinínsó síwíq íre sehiranúno.

¹⁴ Íné teriúmé o ahré kéwéinínsónká mó wehkéra ani maqmarera kawerue sóránkírataqmé kaweq sansá míre. Kaweq sansánowara itene naruoga sene kaweq sansá tagéra íre íéhruruorahowe.

¹⁵ Táhmaro kewéinínsónká Sísane sánsá sinehepeq suera owainawa kérowe. Minayabe tagariáhwe.

¹⁶ Sísá tagariéh ínínká wenawahrah kewéinínsó kirabo arito ato. Sísá tagariáh kégá kéweiní kóréní wene iyahnabo íre miéhrrataq wahba kirabo atahro arito. Peh morá sensuwahrah íre míáh kéwéinínsómé Sísá tagariáh kégá wahba kirabo aritahro arito.

Sísá tagariáh kéréq wahnahno ke séhréh ariteq náriéro i ehwéhne.

¹⁷ Sísá tagariáh kéréq wahnahno kegá kawerue wahnahnirataq sensíwíq pankereq awehraq apéq nári nárinoro terio. Segá Sísá éhweh tei teinéra íwáhnorirataqmé anotah iwíáh iwíáh ariteq awehraq apéq nári nárinoro terio.

¹⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Káhoga sera sombirah arámbéhríinaraq wene áwéhraq íre músú atáhro. Pehipi nankehe ire.

Wene ehwehnka mó mahraréna,

Ite séhréh aitéh ání awehraq apéq náwéro ire. (*Lo 25.4; Mátíyu 10.10; 1 Kórína 7.9*)

Mina onserah Sísá tagariáh kéréq wahnahno kegá kaweruwe arambehri-irataq awehraq apéq nári nárinoro terio.

¹⁹ Peh morá ánínká Sísá tagariáh kéréq wahnahni anínsábé ehweh atahnaraq mi ehwéhmé íre iro. Téhranítégábópoq apahránítógábópoq ehweh atéhrataq sene ehweh iwíáhue tagáhno.

²⁰ Wahnah anímárinká ahbabárirataq áhnte wehuké momiwíorabeq mó wahnáh ání mó wahnáh ánínue ehweh arítáhro terio. Mó wahnáh kegá irera áhreéra kaweqtaq mía míagehboq ehweh arítáhro terio.

Poraga Tímótinsabé miraúno i ehwéhne.

²¹ Peh morá sánsá ómi keyábé miraúno. Anotah anínseq arenawahraheq mó sansá miraé moke mó ke mó sansá miraé anotah íre kawerinae. Ómi keyábé peh monseráhnue iwíáhue saraqmaro. Manikánseq Sísá Karáhéreq Manikánka omaq sito íópeqté kéreqka tagariáhwe. Segá tagariáhtáq mahna teawú éhwéh sehgio pahsuqme teiúge.

²² Sísá tagariáh kéréq wahnahni aní míankeheé íre apubúue ayahnkara táhtoqme omaq ato. Mó anínká ahbabárinaraq arega moq mina tahnsaninehboq peh kaweqtaq mía míáúno.

²³ Are awahreé arupipeq érinšabé íre peh morá wání náhno. Náhníaq sera anonkakaq pehgáriq náhno.

²⁴ Mó kené ahbabáq ábóraq kéhrara tagah kegá ehweh arítáhwe. Mó kené ahbabáq amahnága íre ábóraq kéh púana peh mókake ábóraq kanawire.

²⁵ Mina inserah wehukene kaweq arámbéhrí ábóraq kéhre. Kaweq arámbéhrí íre apubúue ábóraq kahnaraq minaakaq mókake ábóraq kanawire.

6

Arambehrio keyábé kawerue arambehrioro i ehwéhne.

¹ Sísá tagariáh ké arambehri keyábé mahraré, Itene wahnah kené ehweh kawerue íreq sensíwíq pankeráhro arito. Itene wahnah kegá itene sánsá tagéra Manikáne ehwehnsabé ahqáho atera wenáwíqsabe éhruruiyehboq kawerue arambehrioro arito.

² Arambehriaraq atéh ánínká Sísá tagariahnaraq wene arambehri ánínká iwíáhéna, Íné arambehriaraq intéh ánímé nánuwah tahnsá míéh púana peh taoraho arámbéhríinie iwíáhineho. Írakaumo. Kawerue iwíáhinkehboq mi aní áwáhnoruno. Mi anínká arambehriaraq atéh ání arutaboírue séhréh atena kawerue arambehriinkehboq áwáhnoruno. Arambehrio kegá mira iwíáhirataq sega anotah kawéq arámbéhrío ke míagehe.

Móneyabé arutaboírome ahbabáq áwahe wíre i ehwéhne.

Wehukega kaweq sansá miraígehboq teawú éhwéhmé ahriahri síwáhnoré kawerue sehgióro arito.

³ Itene Wahnah Sísá Karáhéne aiq pútaq ehwéhnká Manikáne sansá kawerue íwáhnorire. Mi ehwéh suena peh mó ehwéh áwáhnori animé

⁴ we píribahri aní ména peh íre írén aní míéhre. Peh ehwehéyabe awahbeh aní míre. Wega síwáhnorirara wene ehweh íráh kegá mó keyábé íre kaweq iwíáhéra ehwehéra síéhruruéra

⁵ tobehéra ahbabáq iwiáhowe. Ahbabáq iwiáhéra aiq pútaq ehwéh íre irera peh múguwahguowe. Múguwahguonsabé péhe íwiáhéra, Ite Manikáne sansá sehgiunayabé áhnte mensáméhnsá pehipi meyanehemúne íwiáhowe.

⁶ Manikáne sansá sehgiunaraq wega áhnte kaweq naneq náí náinire. Ménsámehnsánsabe íre irutaboiria peh wega náí naneq awehraq kéhre íwiáhúnaraq itene iru ukiréhre.

⁷ Iteinoréhga maqitáhtáq íre ménsámehnsánkakaq maqitáhwe. Ite pukonaraq íre itene ménsámehnsánkakaq meweq pukonehemúne.

⁸ Minayabe táhutahuqkakáq korósiakáq kahnaraq, Aiq awehraq kéhre íwiáhonehemúne.

⁹ Áhnte moné meyanéhe íwiáho kéwé ménsámehnsánsabe sirutaboiro kewé ahbabárorahowe. Sirutaboiro naneqka kahnkapi wah paríéhnsrahnire. Se sirutaboiro naneqka ahbabárarítéhre.

¹⁰ Móneyabé arutaboiré sansamé ahbabáq áwahe wíre. Móneyabé sirutaboiro puara táhmaro kegá móne meyanehéera Sísane sánsá sinehepeq sutowe. Minayabe sirupipeq anotah uméh meyáhwe.

Oga mía mía sansá ambubu atawé sehgio i ehwéhne.

¹¹ Are Manikáne ani móne. Wene ani míahnayabé ménsámehnsánsabe arutaboirineho. Moke íre kaweq sansá anehepeq suo. Kaweqtaq mé Maniká awahbeh sansá sehgio. Manikáne ehwehnsabé aiq pútare ate mó keyábé arutaboirúno. Kaweq sansá págegeue sehgie uwaresa ání míahno. Mi sansámárínsábé arutaboiré sehgio.

¹² Árésísii anínká, Íné kiotaikinauge íwiáhéna pehbeheráh pokire. Mina inserah arega Sísane sánsá ambubu atawé mahraue íwiáhé, Íné kiotaikéna oga mérapeq awaq mianaugé íwiáhúno. Arega, Íné Sísansabé aiq pútare atena wene sánsá sehginauge iraruronaraq áhnte kegá írátówe. Mi tanáhráq oga mérapeq awaq miankeheéna Manikánka omaq atáráire. Minayabe oga mía mía sansá ambubu atawé sehgio.

¹³ Moke oga míona naneqmarí Manikánka oga míáhro aitéhre. Manikánseq Sísá Karáhéreqka tagariehyataq teawú éhwéh íro. Wahnah aní wenáwíqtare Póntiása Páiraga Sísá ehweh atotaq Sísaga íre áhreia pahsuqme teawuwe. Manikánseq Sísá Karáhéreqka tagariehyataq Sísaga pahsuqme teawunserah ínégá are teawúge.

¹⁴ Sísaga íre áhreia pahsutainserah ínégá teawú éhwéh kawerue tábúsoqme sehgio. Peh morá áhwára áhwára sansá íre miraúno. Amahnágaákáq mókakeakáq itene Wahnah Sísá Karáhéga tuina tanáhráqkákáq kawerue sehgio.

¹⁵ Manikánka webataq omaq atárái tanáhráq Sísá tuinawire. Maniká webataq moke mó wahnáhmári kiotaiqme aní púaq wensabé íwiáh íwiáh atone.

¹⁶ Webataq íre pukorahi anínéna peh ahriahri mía míaéna wehukega íre pokorahi téhrehrebeq mía míaire. Wehukega sene siuratate we íre tagahwe. Sega we íre tagahrahowe. Wega ahriahri wahnahninkehe. Wensabé íwiáh íwiáh atone. Aiq miraonehemúne.

Áhnte mensáméhnsá matiáh keyábé éhwéhne.

¹⁷ Mah marákóipéq méra áhnte monéákáq ménsámehnsánkakaq matiáh keyábé píribahri iyehboq sene ménsámehnsánsabe íre íwiáh íwiáhoró terio. Ménsámehnsánkakaq móneakáq apubúue taqnobagina nanere. Minayabe íwiáh íwiáhiyeho terio. Itene irupipeq eyoyóinkeheéna Manikánka áhnte kaweq naneq náí náinire. Minayabe peh wensabé aiq pútare ateq íwiáh íwiáh atáhro terio.

¹⁸ Kaweq sansá miraoro terio. Mó ke séhréh ariteq kawerarítáhro terio. Anah ke miéhboq wehweh ke miáhro terio.

¹⁹ Mirairataqmé sene ogamé tanahráq peh kaweq tanahráq kanae. Mókake oga mérapeq awaq mera peh kagaorahi apéq meyagéhe.

²⁰ Tímótio, teawú éhwéh auráq matawé ambubu atiahno. Íre Manikáne iwíáh peh wehukene iwíáh ehwehmé pehragáhno. Abehq múguwahgu ehwéh pehragáhno. Mi ehwéhnsábé táhmaro kegá ahtebia éhwéhne atáhwe. Ahtebia éhwéhne atáh kégá péhe íwíáhowe.

²¹ Mi ehwéhnsábé iwíáh íwíáho kegá Sísane sánsá sinehepeq súáhwe. Manikánka itensabé arutaboiréna séhréh aitéhre.

2 Tímóti Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Pora karábúsiipéq míotaq wega iwíáhéna, Ínéga pukinauge éna mah pahsí sehiranúwe. Mah pahsíipéq Poraga Tímótinsabé, Manikáne kaweq arámbéhrí ání míankehboq wene arampehri miraé tauntahunue arambehriúno teawuwe. Wega ahbabáq sansa anehe tanáhráhq sínaraqsábé sehiranéna we pukinaú ehwéhnkákáq moq sehiranue Tímóti teawuwe.

Poraga Tímóti anehe awu pahsíe.

¹ Tímóti, íné Porane páhsi sáhnshawe tagáhno. Sísa Karáhé éhweh síwáhnorinkeheéna Manikánka iwíáhue eqmaq núwátáire. Wensabé aiq pútare atáh kéga oga mérapeq awaq mianeherawoe. Mi ehwéh wehuke terinkeheéna eqmaq núwátáire.

² Arewe nirutaboiru aní móne. Maniká Iteriboreq Sísa Karáhé itene Wah-nahnseqka arensabé sirutaboiráa séhréh atera arene aru ukiq atagéhe.

Sísa éhweh ayehitegurégúinehboq teri terinúno ú ehwehne.

³ Náinahbúréhga Manikánka sehgióro ú ehweh kawerue sehgiúwe. Ínéga moq kawerue sehgiúnsabé nirupipeq íre umehia peh kawerire. Wéhékáhnkakaq inokáhqpeqkakákáq ínéga púreq aruqarurutaq arensabé ahrreraq matawéna púreratena Manikánsabe kaweróne ata atauge.

⁴ Are áuwátáutaq ibisaronayabé niahrreraq matawéna arensabé nirutaboiratóge. Nirupipeq eyoyóinkehboq are tagéyabe níre.

⁵ Arega Manikánsabe kawerue aiq pútare atahnawe niahrreraq kéhre. Íné aiq tagaríomé arenanahrá Áróisireq arenano Íyúnísireqka ebeqme Sísansabé aiq pútare atáróyah anehe arega moq wensabé aiq pútare atároné.

⁶ Néne niyahnkaratáté arenaneq táhtoqme púreratáráutaq Manikánka miraúno urai arámbéhrí teawena págege atáráire. Teawátái arámbéhríwé tauntahunue mira aruqarurúno.

⁷ Manikánka áhreé sansa íre sokigi aiátáire. Peh págegeue mé sansamé, mó keyábé irutaboíré sansamé, tabasiwe mé sansamé sokigi aiátáire.

⁸ Itene Wahnah Sísa éhweh teri terinéyabe íre ayehitegurégúúno. Karábúsiipéq míónsábé ínénsabe moq íre ayehitegurégúúno. Sísa éhweh teri terinónayabé mó kéga áwíoqneherawoe. Áwíoqnehransabé íre áhreiá Manikánka págege atahnah teri terinúno.

⁹ Wewene kaweq anímári míageheéna Manikánka omaq itena kaweraitáráire. Íre itega kawerue arambehriuraunayabé kaweraitáráire. Írakaumo. Peh wewe awahbeh iwíáhue séhréh aiteña kaweraitáráire. Naho naho mah marákó marákó íre kotaq Manikánka iwíáhéna, Sísa Karáhéga mirainayabé wehuke arutaboíréna kaweraritanauge úwe.

¹⁰ Arutaboíréna, Kaweraritanauge úwana Sísa Karáhé, ite kaweraitéh áninká marakóipeq tunsabe Manikánka arutaboíraitéh sánsá sokigi aitowe. Marakóipeq tuena pukéna oga úkúnsabe amahnága ite pukéyabe íre áhreúne. Írakaumo. Itega tagarionawe Manikáne kaweq ehwéh irona puq oga mía míaoneheqmúne.

¹¹ Manikánka ínénsabe, Sísa éhweh koréri teriné íné nuwahbeh ehwéh kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire.

¹² Eqmaq núwátáirana teniátái ehwéh sehgiúnsábé níwíoqnahwe. Aiq pútare atáráu anímé aiq tagarió púana wensabé íre niyehitegurégúuge. Írakaumo. Manikánka teniátái arámbéhrí mókakeakáq Sísá tuina tanáhráqkákáq wahnahnaintahrahire. Íné tagariómé wega kawerue wahnahnaintanawire.

¹³ Ínéga peh aiq pútaq ehwéh áwáhnoruraage. Moke áwáhnorurau ehwéh ambubu atiahno. Ínéga áwáhnoruraunserah mó ke síwáhnorúno. Sísá Karáhénsabe ahriahri aiq pútare ateq wensabé anotahtaq arutaboírúno. Wereq mía míaé síwáhnorúno.

¹⁴ Manikánka áwáhnorurai ehwéh áhnte kaweq ehwéhnirah kawerue ahreraq matawé ambubu atiahno. Kawerue mirainkeheéna Manikáne Awanka itene irupipeq mía míaéna séhréh aitahrahire.

¹⁵ Are tagariahnawe Pígérúsireq Érámogénireq moke Esia marákórápéqté kéreqka íné nuwera pokurowe.

¹⁶ Íné karábúsiipéq miónsábé Ónésíma íre ayehitegurégúia séhréh aintaráinsabé nirupipeq eyoyóuraire. Minayabe itene Wahnahnka mi karíronánínsabé arutaboíréna séhréh aritankeheéna púreruge.

¹⁷ Ónésíma Aroma suwahpeq suraitaq ínénsabe áhnte ninebahréna íné tagaraitaq séhréh aintaráire.

¹⁸ Are aiq tagariahnawe íné Épésá suwahpeq míarautaq wega áhntetaq séhréh aintaráire. Séhréh aintaráinsabé itene Wahnahnka tuinagake Ónésímansabé arutaboíréna kaweróne atankeheéna púreruge.

2

Sísane arambehri sehgieyabe pabeqme ehwéhtáróe.

¹ Tímótió, are nénahni úkurone. Are Sísá Karáhéne ani míahnana wega arensabé arutaboíréna séhréh atéhnsábé págege aní míahno.

² Áhnte kegá míarotaq are áwáhnoruraage. Manikáne ehweh kawerue sehgierra mó ke síwáhnororaho ke síwáhnorúno.

³ Págege sontiá ánínká éréyabe íre áhreire. Mina inserah arega Sísá Karáhéne arambehri miraónayabé áwíoqnehrataqmé íre áhreia peh kawerue mira aruqarurúno.

⁴ Sontíá anínká wene kíápéténine arambehri kawerue mirainieéna wewahpeqte arámbéhrí moq íre miraire. Írakaumo. Kíápéténiga kaweróne atankeheéna kawerue arambehrire.

⁵ Árésísiéna pehbeheráh poki anínká ápeq pehipi íre meyéhre. Árésísi sansá tábúsoqme sehgi ánínká kiotaikínaraq ápeq meyéhre.

⁶ Wahba só uqmarera náwe soráhwe. Ménsámehnsá nera kahnaraq abobiah taebewe arambehrii anínká ebeq koawaq miankéhe.

⁷ Mah pabéqmé éhwéhtáró iwíáhue iro. Itene Wahnahnka tábúsoqme iwíáh atahnaraq moke ahtebankehe.

Áwíoqnehrataq Sísane sánsá sehgieneheqmúne ú ehwehne.

⁸ Kaweq ehwéh teawátáume ahreraq matiahno. Teawátáu ehwéhmé Sísá Karáhéwé Tébitine anahwa míowe. We wehukení ména pukéna mó oga úkúwe.

⁹ Mah kawéq éhwéh teri terinuraunsabé níwíoqnéra ahbabáq ani tahnsa séniraté táhrarera meniqrera karábúsiipéq móíntówe. Karábúsiipéq móintera Manikáne ehweh íre saiqnaruahrahowe.

¹⁰ Níwíoqnéyabewé, karábúsiipéq méyabewé, séniraté táhrareyabewé, minawarinsábé íre áhreuge. Manikánka omaq sitéh kegá Sísá Karáhénsabe aiq pútare atera oga mérapeq awaq miageheéna mi ke séhréh aritanauge. Sega

wene kaweq matábúrápéq pokue mitaq ahriahri weba mía míaiageheéna séhréh aritanauge.

- ¹¹ Teawéna ehwéh peh aiq pútaq ehwéhnéna mahraréna, We pukútaq ite moq pukowane. Minayabe wereq oga mía míaoneheqmúne.
- ¹² Áwíoqnehrataq wene sánsá ambubu atíáhnaraqmé wereq moráráq wahnahnoneheqmúne. Áwíoqnehrataq wensabé ahqáho atáhnaraq mókake wega itensabé moq ahqáho aitanawire.
- ¹³ Wene sánsá sehgioneheqmúne íwíáho kegá íre mirairataq Manikánka mirainauge urai ehwéh sehginawire. Wene sánsá íre anteruahráhire. Írakaumo. Íre anteruahráhi puana sehginawire ire.

Manikáne arambehri tauntahunue miraúno teawu ehwéhne.

¹⁴ Mah ehwéh ahreraq sito. Manikánka tagaríéhtáq pehgáriq naneqsabé íre ehwehoro terio. Pehgáriq naneqsabé ehwehonka íre séhréh aritahráhire. Írakaumo. Íre séhréh aritasa peh íráh ké ahbabáq aritéhre.

¹⁵ Manikánka arensabé kaweróne atankéhboq wene arambehri kawerue miraúno. Mirainaraq arerene arambehriyabé íre ayehitáhnah peh Manikáne ehweh kawerue ahtebé tábúsoqme síwáhnorinkehe.

¹⁶ Íre Manikáne iwíáh peh wehukene iwíáh ehwehmé, abehq múguwahgu ehwéhmé pehragáhno. Abehq múguwahgu ehwéh íráh kéwé mi ehwéhnká íre kaweq iwíáh aritéhrara Manikáne sansá sinehepeq súáhwe.

¹⁷ Náonka wehukeníne anonka íre kaweratéhkana anotah naonkákáq míehre. Mina inserah abehq éhwéhnká wehukeníne iwíáh íre kaweraru-anawire. Mina tahnsa abehq éhwéh iraréya anité Íménéúsireq Pírétúsireq míehye.

¹⁸ Sega aiq pútaq ehwéh suera péhe éhwéh mahraréra, Ite pukérapeq iriwe oga úkuraunayabé mókake mó íre irigonehe óye. Sene ehwehnka táhmaro íráh kéné iwíáh íre kaweraritehye.

¹⁹ Anotah ebáhnabaga íre kúrugúruia peh págegeue kagainserah Manikánka miraú naneq áwahewé peh págegeue kagaire. Manikáne ehwehnka mahraréna,

Itene Wahnahnka moke wene animári tagaríéhre ire.

Wene ehwehnka mó mahraréna,

Itene Wahnah tagarione irare keo, ahbabáq pehragéq peh kaweqtaq mía míaooro ire.

²⁰ Anotah nahtápéq áhnte kunúbáwárínkákáq antehyamárínkákáq kéhre. Mó antéhyámárimé áhnte moné tahnsa antéhyámárine. Mó antéhyámárimé peh awankátate miraia antéhyámárine. Mó antéhyámárimé peh marakórate miraia antéhyámárine. Abehq arámbéhríeyabewé íroke antéhyámé awehrare. Kaweq arámbéhríeyabewé peh morá kaweq antéhyá ábérehre.

²¹ Wehukenínká íre kaweq sansá suena kaweqtaq mía míaéna we kaweq antéhyá tahnsanire. We aiq pútaq Manikáne ani ména itene Wahnahne arambehriire. Wega moke kaweq arámbéhrí miraorahire.

²² Ahrari abarié iwíáh kahnahwe mi iwíáh sue móbeq míahno. Peh kaweqtaq méwé, aiq pútaq ehwéh ambubu atawéwé, mó keyábé arutaboiréwé, aru ukiqme méwé, mah sansámári sehgio. Sirupipeq ahbabáq íre kéké kegá mi sansámári miraigehe. Sega itene Wahnahnsabé áhrabue mahraréra, Séhréh aito éra mi sansámári miraigehe.

²³ Abehq múguwahgu ehwéhmé pehragáhno. Are tagariahnawe múguwahgu ehwéhmé tobehorahi naneq mire.

²⁴ Itene Wahnahne arambehri ani teawe, Íre ehwehúno. Írakaumo. Peh mó ke miéhrarabeq áyáteh sansá sue uwaresa ání mé kawerue síwáhnorúno ato.

²⁵ Wene ehwehnsabé íre kowe atáh ké pehwehrue mónkakák síwáhnorínana Manikánka séhréh aritahnara sene ahbabáq sansa suera aiq pútaq ehwéh iragéhe.

²⁶ Wene arambehri miraigeheéna owainawanka ahbabáq ke saiqnaríéhre. Saiqnariéhrra aiq pútaq ehwéh íréhrataq sega tábúsoqme iwíáhéra owainawane ahbabáq sansa suera kaweqtaq míagehe.

3

Anehe tanáhráq wehukega áhnte ahbabáq sansan neherawoe i ehwéhne.

¹ Anehe tanáhráq anotah íre kaweq sunúq sinae. Minawé iro.

² Mi tanáhráq wehukega peh seyensabé suwahbanae. Móneyabé sirutaboiro ke méra píribahri saiyo ke míaneherawoe. Mó ke áhnte ehwéh aritera sinoibone ehweh anteruaneherawoe. Mó keyábé kawerowe íre arítáh ké míaneherawoe. Maniká awahbeh sansánsábé íre suwahbáhna ke míaneherawoe.

³ Mó keyábé íre sirutaboironeherawoe. Íre insahwé arítáh ké míaneherawoe. Íre insahwé aritera síéhruruo ke míaneherawoe. Íre tabasíwe mía aisobuya ké míaneherawoe. Kaweqtaq méyabe suwahrieh ke méra

⁴ owinahwino ke míaneherawoe. Apubúue íre kaweq sansánoneherawoe. Ite anotah ke úne iwíáho ke méra Manikánsabe iuwahriehre oneherawoe. Mah marákóipéqté náneqsabé sirutaboiro ke míaneherawoe.

⁵ Segá peh ábóraqsabé Manikáne sansá miraéra peh Manikánka págege aritahráhi sansánsábé ahqáho atera íre miraowe. Moke mina tahnsano ké sueq móbeq míáhro.

⁶ Mina tahnsa kégá múguwahgu ahroné nahtapeq pokue ehnenenue síwáhnorowara sene péhe éhwéh íráhwe. Mi ahrérónká áhnte ahbabáruronsabé sirupipeq umehire. Íre kaweq naneqmarínsábé sigará pabeku pabekuire.

⁷ Sigará pabekirara sega mó síwáhnori aní mó síwáhnori aniné ehweh irera peh Manikáne aiq pútaq ehwéh íre íráhwe.

⁸ Wehukénité sensíwíq Sánésireq Sámbarésireqka Mósísinsabé ahqáho atóyanserah mi sansáno wehgá aiq pútaq ehwéhnsábé ahqáho atáhwe. Manikáne ehwehnsabé ahqáho atáh púara peh múguwahgu iwíáhurowe.

⁹ Mi aníténé ahbabáq ábóraq konserah ómiga mi kené ahbabáq mókake tagagehe. Minayabe mó kégá sene ehwehnsabé íre aiq pútare arítáh púara sene arambehri íre anotah úkorahire.

Manikáne ehweh ambubu atawé sehgio i ehwéhne.

¹⁰ Arega menah ínéba míarona puah néne sánsá aiq tagariahne. Maniká awahbeh sansá síwáhnoréna kaweq sansánuraue. Moke néne sánsámé arega áwahe aiq tagariahne. Manikánsabe aiq pútare atena wene sansá ambubu atawéna uwaresa ání ména mó keyábé nirutaboiruge. Tabasíwe aní míóge.

¹¹ Are tagariahnawe mó kégá íné níwíoqnarowana níéruraire. Antióka suwahpeqkakák Áikónía suwahpeqkakák Árísáta suwahpeqkakák míarautaq anotahtaq níwíoqnarowah tagariahne. Níwíoqnarotaq itene Wahnahnka séhréh aintárái puana íné kaweqtaq míóge. Segá íné íre nubiq suahráhurowe.

¹² Ite tagarionawe Sísa Karáhéreq méra kaweqtaq méyabe suwahbeh kewé mó kégá síwíoqnaneherawoe.

¹³ Ahbabáq kereq péhe éhwéh síwáhnoro kereqka mó kené péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítáhwe. Segá múguwahgu agéra síwáhnorirataq íréhra kégá moq

péhe éhwéhnsábé aiq pútare aritaneherawoe. Segá amahnága ahbabárára mókakewe anotah ahbabároneherawoe.

¹⁴ Arewe aiq pútare ate ahtebarona sansá kawerue sehgio. Are tagariah-nawe itega kaweq ehwéh are áwáhnoruraunayabé kawerue sehgio.

¹⁵ Are animai míaronaraq Manikáne ehweh sáhnsahe sansa áhwárarone. Áhwárawe wene ehweh ahriahri sáhnsahonaga ahtebé Sísá Karáhénsabe aiq pútare atáronana kaweratáráire.

¹⁶ Manikáne ehweh sehiranutaq Manikáne Awanka iwíáh aritena séhréh aritowe. Manikáne ehweh ahtebáhnaga síwáhnoronaraq múguwahgu ehwéh tábúsoq sitahráhone. Ahbabáq sansa tábúsoq sitahráhone. Manikáne ehweh ahtebáhnaga aiq pútaq ehwéhmé kaweqtaq mé sansamé terienawe kawerue síwáhnororahóne.

¹⁷ Wene ehwehnka ite Sísá tagariona kegá kaweq sansánéq moke kaweq arámbéhrí miraorahúne.

4

Manikáne ehweh págegeue pahsuo i ehwéhne.

¹ Sísá Karáhéga tuinagake moke oga míáh kéreq pukia kéreq sainsuankéhe. Wega tuinaraq ahriahri wahnahnaitanawire. Minayabe wereq Manikánseq tagariehya puah teawéna ehwéh kawerue iro.

² Manikáne ehwehnsabé suwahbeh kereq íre suwahbeh kereq teri terinúno. Se iragéhboq kawerue síwáhnorúno. Wene ehwehnka sirupipeq pankehboq págegeue síwáhnorúno. Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá kawerue sehgiégéhboq kawerue síwáhnorúno. Maniká awahbeh sansá síwáhnorinaraq uwareasa ání míahno.

³ Írátíahno. Mókake wehukega aiq pútaq ehwéhmé íre irera peh seye suwahbeh naneqsabé sirutaboironerawoe. Seye suwahbeh ehwéh síwáhnoro keyábé, Íwáhnorigehboq máhoro aritaneherawoe.

⁴ Segá aiq pútaq ehwéh sinehepeq suera wehukene áwahe ehwehnsábé aiq pútare aritaneherawoe.

⁵ Ahriahri peh kaweq iwíáhúno. Kaweq sunúqkákáq íre kaweq sunúqkákáq ahriahri Sísane sánsá sehgio. Áhnte kegá Sísá éhweh iragéhboq teri terinúno. Manikáne Awanka teawátái arámbéhrí miraue parabaruo.

Poraga, Kagai apéq náninkéhe i ehwéhne.

⁶ Íné pukona tanáhráq aiq sinaire. Mi tanáhráqmé aiq wahtonire. Asiu kegá sene sánsánéra náhniáq sera ano Manikánsabe titiréra ahkiónserah íné moke néne arambehriyabé moq Manikánsabe titiruge.

⁷ Manikánka níatái arámbéhrí kawerue mira aruqaruruge. Mi arámbéhrí aiq parabarúóge. Sísane sánsá íre susa peh kawerue sehgiúge.

⁸ Wehukeníká árésisiéna kiotaiki aní awahriq ayáhúq áwínserah Manikánka kaweqtaq kagai apéq náninkéhe. Minayabe itene Wahnahnka ínénsabe, Kaweqtaq míahne aintankéhe. Mi apéq íópeq intena we tuinagake náninkéhe. Wega tábúsoqme iwíáhue sainsuahnaraq íre ínébataq náninkéhe. Írakaumo. Ómi we tuina tanáhráqsabé áwénuno ke ápeq siena kawerowe aritankéhe.

Poraga Tímótinsabé, Ínéba apubúue súno ato ehwéhne.

⁹ Arega miraorahinaraq iwíáhue tagé ínéba apubúue súno.

¹⁰ Témásiga mah marákóipéqté náneqsabé arutaboirena íné nuwena Tésárónáika suwahpeq pokuraire. Káreséniga Kárétía marákórápéq pokurairana Táításaga Támésía marákórápéq pokuraire.

¹¹ Áruká webataq ínéreq mioye. Néne arambehriwe Máhkaga kawerue séhréh aintahráhi aní míre. Séhréh aintankéhboq meqme súno.

¹² Tíkíkúsiwe Épésá suwahpeq eqmaq áúwátáuge.

¹³ Néne káhq ambántá Tóása suwahpeq Kápúsine nahtapeq matauge. Ínéba sínaraq minaakaq púkuwarínkákákq sehirania kanéhwárínkákákq mewe súno.

¹⁴ Káhpah kaweraqari aní wenáwíq Árékásántaga anotahtaq íre kaweraintáráire. Minayabe itene Wahnahnka kamah awinkéhe.

¹⁵ Wega itene ehwehnsabé págegeue ahqáho aítaráinsabé arega we auráq matiahno.

¹⁶ Téhwe sega ehweh aintárorátaq ómiga íné íre níéhnehia nuwera pokurowe. Minayabe Manikánka kamah arinehoéna sensabé púrerarítaráuge.

¹⁷ Nahnsonka itene Wahnahne ehweh irageheéna tábúsoqme teriátáutaq itene Wahnahnka íné séhréh aintena págege aintáráire. Segá nubiq suaneheraurotaq wega séhréh aintarái puara túbáh agurowe.

¹⁸ Ahbabáq aintéhkakake Manikánka séhréh aintankéhe. Wega wahnahnirabeq íopeq míankeheéna tumeiqmena móintankéhe. Ahriahri wensabé iwíáh iwíáh atanéhe. Aiq míre.

¹⁹ Ákúírareq wene ahre Párisírareq Ónésíma karíronánínseqsabé iroro terio.

²⁰ Érásátiga Kórína suwahpeq míéhre. Tárópíma awahreuirana Mírétúsi suwahpeq áúwátáuge.

²¹ Ópeq íre sínaraq ínéba súno. Mahtaqté ánimári sensíwíq Íyúbúrúsi, Púrénísi, Árínúsi, Káróriarehga arensabé iraúno atáhwe. Sereq ómi mahtaqté Sísa tagariáh kéreqka arensabé iraúno ewe.

²² Itene Wahnahnka arereq mía míaire. Wega arensabé arutaboiréna séhréh atéhre.

Táitása Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Táitásawe íre Asiu anínéna Porane ehweh kawerue sehgiena Kíríti marákórápéqté ké, Sísá tagariáh ké séhréh aritena kawerue wahnahnúwe. Poraga karábúsiipéq míotaq mah pahsí sehiranúwe. Wegá Táitásansabé Sísá tagariáh kéréq wahnahno ke omaq site sansánsábé, síwáhnoré sansánsábé, kawetaq mé sansánsábé ue mah ehwéhmarí sehiranue Táitása teawuwe.

Poraga Táitása awu pahsíe.

¹ Táitásao, íné Porane páhsi sáhnsahwe tagáhno. Íné Manikáne arambehriu aní múge. Sísá Karáhéga we éhweh kosíwáhnorúno aintena eqmaq núwátáire. Manikánka omaq sito ke séhréh aritankeheéna eqmaq núwátáire. Segá aiq pútaq sansá Manikáne kaweqq sansá ahtebagehboq kosíwáhnorúno éna eqmaq núwátáire.

² Itega Sísansabé aiq pútare ateq oga mérapeq kiwíanehe iwíáhúne. Naho Maniká, íre péhenorahi anínká mahraréna, Ínéga omaq sitáhna kegá oga mérapeq awaq miagéhe úwe.

³ Oga mérapeq awaq miagéhe éna wewega iwíáhi tanáhráq mah kawéq éhwéh itene irupipeq iwíáh aítaráire. Maniká, ite kaweraitéh anínká ínénsabe, Mah kawéq éhwéh koreri terinúno aintaráirana teri terinuge.

⁴ Táitásao, néne páhsi sáhnsahwe tagáhno. Itega morá iwíáhue Sísansabé aiq pútare atoyansabé are nénahni úkurone. Maniká Iteriboreq Sísá Karáhé, ite kaweraitarái anínseqka are séhréh atera arene aru ukiq atéhye.

Sísá tagariáh kéréq wahnahno ke omaq siteyabe éhwéhne.

⁵ Ite íre parabaruoaya arámbéhrí arega mirainkeheéna Kíríti marákóráq áuwátáuge. Mó kehiná suwahpeq mó kehiná suwahperue Sísá tagariáh kéréq wahnah anímáí míagehboq omaq sito. Teawátáunserahnue omaq sito.

⁶ Peh kaweqtaq mía míai anímé peh morá áhré matíéh anímé Sísá tagariáh kéréq wahnah aní míahrahire. Peh morá Sísansabé aiq pútare atáh anímáíné sibowáwé wahnah aní míahrahire. Wene animáínká ahabáráera sibowáné ehweh anterúáh anímáíné sibowáwé wahnah aní íre míahrahire.

⁷ Sísá tagariáh kéréq wahnah aritéh anínká Manikáne arambehri auráq matíéh púana peh kaweqtaq mía míai anínká wahnah aní míahrahire. Píribahri anímé, áyáteh anímé, píah néna múguwahgu aruqaruri anímé, tobéh aruqaruri anímé, móneyabé arutaboiri anímé íre wahnahnorahire. Írakaumo.

⁸ Nahnsó ke kawerue kirabo aritéh anímé, kaweqtaq méyabe arutaboiri anímé, tabasíwe míéh anímé, kaweq iwíáhue arambehri anímé, Maniká awahbeh sansá sehgi anímé, wewene kaweq iwíáh ambubu atíéh anímé Sísá tagariáh kéréq wahnahnorahire.

⁹ Áwáhnoro ehwéh kawerue ambubu atíéh anínká mó ke kawerue síwáhnororahire. Wegá aiq pútaq ehwéhnsábé suwahrieh ke síwáhnoréna sene iwíáh kaweraritankéhe.

Péhe éhwéh síwáhnoro keyábé éhwéhne.

¹⁰ Kíríti marákórápéqté ké auráq matíáhro. Píribahri ke méra segá abehq éhwéhnera péhe éhwéhnuwe. Asiu kené síú amurúrué sansa sehgióro e kewé áhnte mina tahnsa míáhwe.

¹¹ Segá mó kené móne meyanehéera áhnte mi karírónánínsábé péhe éhwéh síwáhnorowe. Mi karírónání aiq pútaq sansá súéhboq péhe kéné ehwehnsabé ehiya míáhro arito.

¹² Kírítí marákóipéqté ání Kírítí ke seyene ehweh irari anínká mahraréna, Kírítí marákórápéqté kégá péhe éhwéh irare irareo ke wóe. Se áwéh keropia póeráhq tahnsa ké méra taorahoue kobukahburo ke wóe ire.

¹³ Wega irari ehwéh aiq pútaq ehwéhne. Minayabe Kírítí keyábé págegeue síwáhnorúno.

¹⁴ Aiq pútaq ehwéhnsábé suwahrieh kegá sehgióro e ehwéhnikákáq Asiu kené péhe áwahe ehwéhnikákáq suera Sísane sánsá kawerue sehgiéhboq págegeue síwáhnorúno.

¹⁵ Kaweqtaq mía míaogé kegá moke táhutahuq íre órirane éra peh nah naneq mire éra nahwe. Sísansabé íre aiq pútare atáh áhbárerá kéwé moke mah marákóipéq kéh náneq tagéra íre kaweq nanere iwíáhowe. Sene sirupipeq ahbabáq áhwárera kaweq sansá íre iratíáh púara sega kaweq iwíáh íre orahowe.

¹⁶ Segá mahraréra, Itega Maniká tagarione irarewe. Iraréra Manikáne ehweh anteruera ahbabárera kaweq arámbéhrí íre miraorahowe. Minayabe ite tagarionawe se Maniká íre tagaríáhwe.

2

Aboawah wehyábé síwáhnoré ehwehne.

¹ Arerega peh tábúsoqme aiq pútaq ehwéh síwáhnorúno.

² Aboawah wehyábé mahraré, Múguwahgu iyehboq áhnte piáh né pehrahgahro. Peh tábúsoqme iwíáhoró. Tabasíwe mía míaoro. Aiq pútaq sansá ahtebawe sehgióro. Manikánsabe irutaboírég wehukeyabé irutaboíroro. Sísane sánsá kawerue sehgióro terio.

Aboawah ahréyábé síwáhnoré ehwehne.

³ Aboawah ahrérónsábé mahraré, Manikánsabe áhtenég kaweqtaq mía míaoro. Mó keyábé péhe éhwéh arítého. Píahyabé irutaboíriyeho. Peh kaweq sansá síwáhnororo terio.

⁴ Segá íbehinínsónsábé mahraue síwáhnororo arito. Iteruwehqsoneq itene animárínseqsabé kawerue irutaboíroro teriéro terio.

⁵ Iteitene kaweq iwíáh ambubu atawéq sehgióro teriéro terio. Mó weh pehragéq peh morá arenawehq kéro teriéro terio. Íre itereq morábí náneq pehragéq peh iteitene arambehriue areqnahreq ahréro míáhro teriéro terio. Peh kaweqtaq mía míaéq iteruwehqsone ehweh kawerue íráhro teriéro terio. Segá mah ehwéh sehgirataq mó kegá Manikáne ehwehnsabé íre awiréh atahráhowe.

Mahbigaunsábé síwáhnoré ehwehne.

⁶ Mahbigaunsábé iteitene kaweq iwíáh ambubu atawéq sehgióro terio.

⁷ Segá are tagéra ahtebagehboq arega peh kaweq sansánúno. Síwáhnoróna tanáhráq ogiogí pehragé peh kawerue tábúsoqme síwáhnorúno.

⁸ Mirainaraq are áwíoqnah kegá tagéra siyehitáhnayabé íre ehwehia peh túbáh agigehe.

Mó kené arambehri keyábé síwáhnoré ehwehne.

⁹ Mó kené arambehri arítáh keyábé mahraré, Píribahri sansá sueq ite arambehriaraq ítéh áníné ehweh kawerue ireq itene arambehri tábúsoqme miraoro terio.

¹⁰ Sene ménsámehnsá aebóiyeho. Peh kawerue auráq sitaríáhro terio. Mirairara tagehra kegá Maniká ite kaweraitéh áníné sánsá aiq kaweq sansáne iwíáhigehe.

Sísa tuina tanáhráqsábé éhwéhne.

¹¹ Manikánka mah kehiná kéhínánsábé arutaboiréna aiq sokigi aintéhre. Arutaboiréna ómi kaweraritahrahire.

¹² Itensabé arutaboiréna mahraréna, Ínénsabe íre aiq pútare aintáh kégá onserahniyeho. Mah marákóipéqté sánsánsábé irutaboiriyehe. Mah tanáhráq peh kaweq iwíáhue tabasíwe méq ínégá unserah kaweqtaq mía míaoro ire.

¹³ Sísa Karáhé itene Maniká míre. We ite meirena kaweraitéh ání míre. Mókake we téhreh naneqkakáq tuina tanáhráqsábé iwíáh iwíáhéq kaweqtaq mía míaéq áwénunúne.

¹⁴ Webataq wene kaweq anímáí mía míaigeheéna Sísa itene ahababáqsabe wene korahqtaté paiqmaranieéna putiowe. Minayabe itene ahababáq sansa moke sueq peh kaweq arámbéhríyábé irutaboironehe.

¹⁵ Teawewó éhwéh síwáhnorúno. Peh kaweq sansá sehgióro arito. Ahababáq sansa miraiyeho arito. Segá arene ehwehnsabé anetaníbo iwíáhíyehboq págegeue síwáhnorúno.

3

Manikánka kaweraitáráinsabé kaweq sansánonehe i ehwéhne.

¹ Aregá síwáhnorina keyábé mahraré, Kámáhni kereq sene wahnah kereqne ehweh kawerue íráhro arito. Mi kegá kaweq arámbéhrí miraoro irataq apubúue miraoro arito.

² Síéhuruiyeho terio. Ehweh aruqaruriyehboq pehwehribeq méq uwaresa anímáí méq kaweraritáhro terio.

³ Naho iteitega saiyoéq ehweh anterueq péhe éhwéhnsábé aiq pútare ataráúnana ahababáqsabe iuwahbaraire. Ahababáqsabe iuwahbarainsabé ahkaragáraga ite saiqnariaraire. Saiqnariarairaq ahriahri ahababáq aruqaruréq mó kené ménsámehnsánsabe igará pabekuraire. Mó kegá itensabé iuwahriehre ewaq itega moq wensabé wensabé iuwahriehre iwíáhuraune.

⁴ Maniká, ite kaweraitéh anínká itensabé arutaboiréna kaweq sansá aitena arutaboire sansa sokigi aiíre.

⁵ Sokigi aiena kawetaq míahwe aitáráire. Íre iteitene kaweq arámbéhríyábé kaweraitáráire. Peh wewega arutaboiritena itene ahababáq sabi íúátáire. Sabi iuena itene irupipeq pabeq paberaitáráire. Pabeq paberaitarái puana Manikáne Awanka o awá maqmarena oganúq ítáráire.

⁶ Wenawanka oganúq ítáráirana iteba mía míaínkeheéna Manikánka Wenawa eqmaq áúwátáire. Sísa Karáhéga ite kaweraitáráinsabé eqmaq áúwátáire.

⁷ Sísa Karáhéga itensabé arutaboiréna kaweraitáráinsabé Manikánka ite oganúq ítáráire. Oganúq ítáráirai oga mía míaéq oga mérapeq awaq meyabe áwénunúne.

⁸ Teawú éhwéhnsábé aiq pútare atone.

Manikánsabe aiq pútare atáh kégá, Tábúsoqme kaweq arámbéhrí miraonehe iwíáhigehboq mótaq mótarue mah ehwéh págegeue síwáhnorúno. Wehukega kawerue ahtebagehboq mah ehwéh síwáhnorúno. Mah ehwéh aiq pútaq ehwéhne ómi ke séhreh aritahrahire.

⁹ Táhmáro kegá abehq éhwéhne sígáqnaréh síwíq pankerera tobewhere. Mi kegá Mósísiga sehgióro ú ehwehnsábé moq tobewhere. Síwáhnorinaraq mi tobého ehwéh pehragáhno. Minawarimé íre iahtebahrahi naneq mire. Pehragáhno.

¹⁰ Sísa tagariáh kégá ehwehiyehboq abehq éhwéh aruqaruri aniné iwíáh tábúsoq ato. Mó tanáhráq mó tanáhrárué teawinana íre irahnaraq auwe móbeq míahno.

¹¹ Wene arupipeq ahababáq áhwáreh puana wega íre kaweq iwíáhorahire. Wewene ahababáqka kamah awinkéhe.

Páhsi parabaginati ehwéhne.

¹² Wehukeníté sensíwíq Átémásareq Tíkíkúsireq miéhye. Mótaq mi anité areba eqmaraníe. Areba sirataq arega mitaq sue Níkópórísi suwahpeq ínéba peheráh súno. Moke sóiriri tanáhráq Níkópórísi suwahpeq kowíanie iwíáhuge.

¹³ Sehgióro ú ehweh ahtebeh aní wenáwíq Sénási wereq wene iyahnabo aní Ápóroreq itega mi anité séhréh arito. Segá mó ke apubúue korerigéhboq se íre kéh náneqmarí nario.

¹⁴ Itega wahnahno kegá séhrého sansá ahtebagehboq kaweq arámbéhrí miraoro terio. Túbáh agiyehboq Sísane arambéhrio ke nárieq séhréh arítáhiro terio.

¹⁵ Moke ínéreq míáh kegá itensabé irooro ewe. Mibeqté Sísá tagaríáh ké, itensabé sirutaboiro keyábé irooro terio. Manikánka ite ómi séhréh aitéhre.

Pírémóna Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Pírémónawe anotah weh ména Sísansabé aiq pútare ato anínéna Porane iyahnabo aní míowe. Pírémónane arambehri aní wenáwíq Ónésímae. Poraga Pírémónansabé, Arene arambehri anínsábé arutaboíré pehwehrue wahnah-nato ue mah pahsí sehiranúwe.

Poraga Pírémóna awu pahsíe.

¹ Pírémónao, íné Porareq Tímótireqne páhsi sáhnsahwe tagáhno. Ínéreq iteribáq Tímótireqka miraúya arámbéhríwé arega moq mira aruqaruróne. Arewe itene kaweq iyáhnábó aní móne. Íné Sísá Karáhéne ehweh teri terin-unsabé karábúsiipéq míóge.

² Ápíao, are iteinahno wone. Áhkípúsao, arereq itereqka Manikáne kaweq sansá págegeue sehgiune. Arene nahtapeq momiwío keo, ite Sísá tagariáh ké wóe.

³ Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera itene iru ukiq aitehye.

Poraga Pírémónane kaweq sansánsabé iwíáh iwíáhú ehwehne.

⁴ Ínéga púrerutaq ahriahri arensabé niahrreraq matawéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge.

⁵ Mó kegá are éhweh teniera, Itene Wahnah Sísansabé aiq pútare ate arutaboíróne éra moke Manikáne animárínsabé arutaboíróne ewe. Minayabe púrerutaq ahriahri arensabé niahrreraq matawéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge.

⁶ Arereq itereqka monseráhnue Sísá Karáhénsabe aiq pútare atone. Wega ite séhréh aitena kaweraitéhre. Minayabe arereq itereqka kawerue iahtebane-heéna púreraita aitauga.

⁷ Pírémónao, are nánibáq móne. Arega Manikáne animárínsabé arutaboírarite sene sirupipeq eyoyóinkehé séhréh aritahne. Minayabe nirupipeq anotahtaq eyoyóire.

Poraga Pírémónansabé, Ónésíma pehragé mehweh ato ú ehwehne.

⁸ Arega íné Pora nuwahbeh arámbéhrí mirainkeheéna Sísá Karáhé áwírueteaweráhuge.

⁹ Arega ínénsabe arutaboiraintahna puana págege ehwéh íre teawiníe. Íné Porawe Sísá Karáhéne ani ména wene arambehri mirauraunsabé karábúsiipéq míóge.

¹⁰ Íné karábúsiipéq míarautaq arene arambehri aní Ónésímaga surairana Sísá éhweh teawátáugana irena aiq pútare atáráire. Minayabe néne ani úkurona puah we séhréh ato.

¹¹ Menah Ónésímaga arene arambehri aní ména íre kawerue séhréh atáráire. Amahnága wega arereq ínéreq kawerue séhréh aitaahráhire.

¹² Ínéga wensabé anotahtaq nirutaboiratena areba eqmaraníe.

¹³ Sísane kaweq ehwéh teríátáunsabé karábúsiipéq míóge. Minayabe arega íné séhréh aintarónanserah Ónésímaga séhréh aintahráhire. Wega íné séhréh aintankeheéna ínéreq méyabe nuwahbehre.

¹⁴ Arensabé, Íné nuwahbeh ehwéh sehgio éna págegeue íre teawiníe. Írakaumo. Íre néne iwíáhga peh arerega iwíáhue miraúno. Arega, Íné Pora séhréh atanauge iwíáhínaraqmé peh arerega iwíáhue miraúno.

¹⁵ Menah Ónésímaga are auwena ínéba suraire. Ínéba séna Sísá Karáhéne ani úkurainsabé mókake areba ahriahri míankehe.

¹⁶ Amahnága we íre peh morá arene arambehri aní míankehe. Írakaumo. We arene arambehri aní ména amahnága itene Wahnah tagaríéh púana arenábáq tahnsa ména are kawerue séhréh atankéhe. Minayabe arega wensabé anotahtaqa arutaboirinkehe. Ínéga wensabé nirutaboiruge. We náníbáq tahnsa míéhre iwíáhéna nirutaboiruge.

¹⁷ Ínéreq arereq morá árámbehri ánité úye iwíáhono? Mira iwíáhinaraqmé arega íné mehweh aintahnanserah Ónésíma moq mehweh ato.

¹⁸ Menah wega are ahbabáq atáráiro? Wega arene ménsámehnsá merairo? Wega merai naneqsabé ínéga are náwiníe.

¹⁹ Ínénéga awinauge. Íné Poraga aiq iraruge.

Mah pahsí néne niyahnkaratáté sehiranaróge. Ínéga Sísá éhweh are teawátáutaq arega wensabé aiq pútare atáróne. Minayabe ápeq nánio íre atáráuge. Mókakeakáq ápeq nánio íre ataníe.

²⁰ Náníbáro, arereq ínéreq Sísá Karáhé itene Wahnahne anité míoye. Minayabe íné séhréh ainte nirupipeq eyoyó ainto.

²¹ Íné tagaríómé arega íre peh morá ínéga sehiranue teawú éhwéh mirainkehe. Arega mó kaweq sansánkákáq mirainkehe.

²² Wahnah anínká íné pugeq nuwankéhboq púrerainto. Pugeq nuwahnaraq areba kinauge. Minayabe arene nahtapeq máhriq kaweraintewahno.

Porareq morá árámbehri ánímárínká Pírémónansabé iraúno ató ehwehne.

²³ Wehukení wenáwíq Épárasi mahtaqa míéhre. Wega Sísá Karáhé éhweh terinurainsabé ínéreq karábúsiipéq míoye. Arensabé iraúno íre.

²⁴ Ínéba arambehrio ke Máhkareq Árisátákireq Témásireq Árukareqka moq arensabé iraúno ewe.

²⁵ Itene Wahnah Sísá Karáhéga iteba mía míaéna arutaboiréna séhréh aitéhre.

Íbaru Ke Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Íbaru ke, Asiu ke, Ísara kewé se peh morá ké míáhwe. Se apahtáro áwíq kéhre. Mah pahsí sehiranú ani áwíq íre kéhrana peh anehete ehwéh Porane ehweh tahnsá púara áhnte kegá, Poraga sehiranúwe íwíáhowe. Mó kegá Sísa tagariáh Íbárú ké síwíoqnowe. Mi tanáhráq mah pahsí sehiranú aninká sensabé, Ite túbáh agiyehboq peh tábúsoqme iwíáhowe ue Sípane sánsá ambubu atiageheéna mah pahsí sehiranúwe. Sísave aiq pútaq Manikáne ahninkáwáéna íópeqté kéreq Manikáne ehweh iraru kereq Mósísireq kiotaikúwe. Manikánka Sísa mibeq mahbeq aritéh ání míankeheéna omaq atowe. Sísa miraúnsabe Manikánka o moráéné ehweh áhwárowe. Minayabe íre kaweq sunúq sínaraq túbáh agiyehboq peh Sípane sánsá ambubu atawéq tauntahunue sehgióro ue Íbaru Ke sehiranue teriuwe.

Íbaru ke siu pahsíe.

¹ Naho Manikánka mó tanáhráq mó tanáhráru wene ehweh iraru ke iwíáh aritowara mó sansá mó sansánu itene igaqnaréh ehweh teríuwe.

² Teríúwana amahnága anehe tanáhráq wenahni iwíáh atowana wega Wenabone sánsá teiena sokigi aífere. Manikánka irarúwana wenahninká moke mah marákó marákóákáq íópeqkákáq mirarowe. Wenahninká mókake moke wahnahninkeheéna omaq atowe.

³ Maniká téhrehnka inserahni aní míéhraha wenahni moq téhrehnka inserahni aní míéhre. Maniká mía míainserah wenahni moq monseráh áníne. Wega págege ehwéh irarinka moke mah marákó marákóákáq íópeqkákáq kaweqtaq kagaire. Wega wehukene ahbabáq aiq kaweraitena íópeq Maniká Iteribone ayah púpeq tútuue mía míaire.

Manikáne ahninkáwágá íópeqté ké kiotaikire i ehwéhne.

⁴ Manikánka wenahni áwiratowana mi awíqká moke íópeqté ké síwíq kiotaikire. Mina inserah wenahninká moke íópeqté ké kiotaikire.

⁵ Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, (Buk Song 2.7)
Are nénahni móne. Amahnága íné Arenabo míóge ire.

Mi sehiránká mó mahraréna, (2 Samuel 7.14)
Íné Wenabo míahnana we nénahni míankehe ire.

Manikánka íópeqté káyábé mah ehwéh irarúwo? Írakaumo. Peh morá wenahninsábé irarúwe.

⁶ Manikánka wene ebeq piah aní mah marákóípéq eqmaq auwanaútaqsabé wene ehwehnka mahraréna,

Íópeqté kéó, ite ómiga nénahninsábé iwíáh íwíáh atáhro ire. (Lo 32.43)

⁷ Íópeqté káyábé Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Wega íópeqté ké sóriq tahnsá mirarena se wene arambehri ke irobina tahnsá mirarowe ire. (Buk Song 104.4)

⁸ Wenahninsábé Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikáno, arega wahnah wahnahnóna tanáhráq peh ahriahri kagainawire. Arega wahnah wahnahnónawe tábúsoqme iwíáhue mirainiewóne.

⁹ Are moke ahbabáq sansansábé awahriehraha peh kaweq sansánsábé awahbehre. Awahbeh puana íné Maniká Arenaboga are anotah aní mé moke wahnahnúno atóge.

Arene wehgauné sirupipeq eyoyó aritena
arene arupipeq anotah eyóyó atóge ire. (Aisaia 61.1)

¹⁰ Wenahninsábé Manikáne ehwehnka mó mahraréna,
Itene Wahnahno, téhwe arega mah marákó marákó mirarónana págegeue
kéhre.

Moke íopeq kéh náneq arerene ayahtate miraróne.

¹¹ Mókake moke mah mensáméhnká tabanagínaraq
are peh mía míainiewóne.

Ambanta nahonáh úkinserah mah marákó marákóákáq íopeqkákáq nahonáh
úkéna íre kaweraginawire.

¹² Wehukenínká wene máhti sabaréhnserah
arega mah marákó marákóákáq íopeqkákáq sabaráruankéhe.

Wehga wene nahonáh kórósí ugurúruena

o kórósí sukiwíéhnserah mirainkehe.

Arewe ahriahri monseráhnue mía míainiewóne.

Arene oga mé tanahráq íre parabaginawire ire. (Buk Song 104.4)

¹³ Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Arega niyah púpeq tútuue míahno.

Moke arene naruo arene aigúnúbá tahnsa méra

arene ehweh sehgióro aritaníe ire. (Buk Song 110.1)

Manikánka íopeqté keyábé mah ehwéh irarúwo? Írakaumo. Peh morá wenah-
ninsábé irarúwe.

¹⁴ Minayabe íopeqté kéwé aneq kebo? Íopeqté kéwé wehukene siwa tahnsá
méra Manikáne arambehri miraowe. Manikánka kawerarítéh ké séhréh
aritageheéna íopeqté ké siqmaréhre.

2

Manikánka ite meirena kaweratárai ehwéhne.

¹ Manikáne ahninkáwá anotah Wahnáh mía míainsabé itega írátáuna ehwéh
ambubu atawéq sehgiónehe. Itega íre túbáh agia peh wene ehweh sehgióne-
heqmúne.

² Naho Manikánka íopeqté ké iwíáh aritowara sega iraruwara itene igaq-
naréhga írówe. Manikánka mi ehwéh íre sehgiú ke kamah ariuwe.

³ Minayabe itega Manikánka kaweraitéh éhwéhnsábé anetaníbo íwíáhonaraq
kaweqtáq mía míaonehnikono? Írakaumo. Wene ehwehnsabé anetaníbo
íwíáhonaraq Manikánka ite moq kamah ainawire.

Téhwe itene Wahnahnka wene kaweraitéh éhwéh teriuwara mi ehwéh író
kega, Aiq pútaq ehwéhne teiúwe.

⁴ Író kega kaweraitéh éhwéh teiútáq Manikánka págege aritonka sega págege
sansánéra ótaq sansánéra íre tagarío sansanuwe. Manikánka miraúnsabe, Mi
ehwéhmé peh aiq pútaq ehwéhne ue pahsuowe. Wene arambehri kawerue
miraigeheéna Manikánka iwíáhue Wenawanka náí náneq náiuwe.

Sísaga webataq ite meirena kaweraitahráhi aníne i ehwéhne.

⁵ Manikánka íopeqté keyábé, O marákó marákóráq wahnahnoro aritanabo?
Írakaumo.

⁶ Minayabe wene Púkuipéq wehukenínká mahraréna,
Manikáno, arega ite wehukeyabé iwíáhónawe
ite aneq tahnsá kéabuno?

Itewe peh abehq naneq mune.

Aneqsabé kawerue wahnahnaitahno?

⁷ Peh wahto tanahráq íopeqté kégá ite kiotaikowe.

Arega ite pankere omaq ite iteíwíq pankerahne.

⁸ Arega moke miraóna naneqsabé wahnahnoro aitahne ire. (*Buk Song 8.4-6*) Ite tagónawe amahnága tánáhráq wehukeníká moke kéh náneq íre wahnahnatiéhre. Írakaumo.

⁹ Itega peh Sísa tagónana we anotah aní míéhre. Menah wahto tanáhráq we arambehri aní úkurairara íopeqté ké síwíqka wenáwíq kiotaikuraire. Manikánka séhréh aitowana Sísa mah kehíná kehínané ahbabáq kaweraitanieéna putiowe. Wega itene ahbabáq kaweraitanieéna éruwana pukúnsabe Manikánka we iriatena wenáwíq pankeq atena, Anotah aní mé wahnahnúno atowe.

¹⁰ Manikánka moke kéh náneq mirarena wahnahnatéhre. Minayabe áhnte kegá wenahnímáhq úkéra wene kaweq téhrehrebeq míageheéna Manikánka Sísa eqmarowana éruwe pukúwe. Manikánka miraúnsabe Sísave iteruwah úkéna áhnte ke séhréh aitená kaweraitéhre.

¹¹ Sísa itene ahbabáq aiq kaweraitéhsabé wereq ite kaweraitéh kéreqne Iteribo peh morá aní míéhre. Minayabe Sísa itensabé, Nánuwahrah woe aiteyabé íre ayehitehre.

¹² Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Are éhweh nánuwahrah teriníe.

Are tagariáh ké momiwíotaq

arenáwíq pankeranieéna

arensabé ígonkónue iwíáh íwíáh ataníe ire.

(*Buk Song 22.22*)

¹³ Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Wega omasa éhwéh sehginawire iwíáhuge ire.

(*Aisaia 8.17*)

Mi ehwéhnká mó mahraréna,

Ínéreq moke Manikánka nání ánímárinseq aiq míone ire.

(*Aisaia 8.18*)

Sísaga wehuke séhréh aitanieéna wehukení úkú ehwehne.

¹⁴ Ite Manikáne animárimé peh wehuke míone. Peh wehuke míona puana Sísa ite kaweraitanieéna wehukení úkéna ite tahnsá míowe. Owainawanka puké sansatáq wahnahnatiéhre. Sísa owainawa anehinsaruanieéna putiowe.

¹⁵ Sísa miraúnka wehuke puké tanáhráqsabé anotah áhreo ke sabirúéhrara amahnága íre áhreowe.

¹⁶ Minawé wega íopeqté ké séhréh aritehro? Írakaumo. Wega ite Ébaráhma kahnáh séhréh aitéhre.

¹⁷ Sísa wehukene ahbabáq kawerarena insahwé aitanieéna wehukení úkéna wehukene sánsánúwe. Manikáne arambehri mirainieéna itene mibeq mahbeq aitéh aní míanieéna wehukení úkéna wehukene sánsánúwe.

¹⁸ Áhwáre naneqka weba sutaq Sísa anotahtaq éruwana íre ahbabárúwe. Minayabe amahnága áhwáre naneq iteba sitaq wega ite séhréh aitaárhire.

3

Sísaga miraúnka Mósísine arambehri kiotaikú ehwehne.

¹ Néne iyahnabo animárimó, Sísansabé iwíáhue tagahro. Manikánka ite omaq itena íáhraburainsabé itega Sísansabé aiq pútare ateq we tagariáhwe. Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní míankeheéna Manikánka Sísa eqmarowaq itega we éhweh teri terinúne.

² Wene arambehri mirainkeheéna Manikánka Sísa omaq atena eqmarowe. Mósísiga Ísara ke séhréh aritena Manikáne arambehri kawerue sehgiunserah Sísa moq Manikáne arambehri tábúsoqme sehgire.

³ Wehukeníká kaweq nah pearéhrara tagah kegá mi nahnsabé ákáhtaq iwíáh iwíáhéra mi nah pearéh ánínsabé anotah iwíáh iwíáhowe. Mina inserah

Manikánka Mósísinsabé ákáhtaq iwiáh íwiáhéna Sísansabé anotahtaq iwiáh íwiáhíre.

⁴ Nah pehipi íre kéhrara peh wehukega pearáhnserah moke mah marákó marákó kéh náneqme Manikánka mirarowe.

⁵ Mósísi Manikáne arambehri anínéna Ísara ke míótaq moke Manikáne arambehri kawerue sehgiuwe. Naho Manikánka we iwiáh atowana Mósísiga mókake sína naneqsabé irarúwe.

⁶ Minayabe Sísa Karáhéwé Manikáne ahninkáwá ména moke Manikáne animári kawerue wahnahnire. Itene wahnahnsabé aiq pútare ateq wega mirainie ú ehweh mirainawire íwiáhonaraq we kahnáh míaneheqmúne.

Manikáne ehweh anterúáh kégá ahrenérapeq íre serahowe i ehwéhne.

⁷ Ite Manikáne animári méq Wenawane ehweh irone. Minayabe Wenawanka Púkuipéq mahraréna,

Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq

⁸ saiyoiyehboq kawerue íráhro.

Naho itene igaqnaréhga abatapi míótaq

sega néne ehweh íre irera peh saiyoéra níwíoqnowe.

Sega mirau serahniyeho.

⁹ Mitaq ínéga itene igaqnaréh 40 opéq séhréh arítáhwara sega néne ótaq sansá tagéra

minayabe íre iwiáhia peh saiyoéra níwíoqnowe.

¹⁰ Saiyoéra níwíoqno puana

mi keyábé nibiahnsa arítáhwae.

Minayabe ínéga mahraréna,

Mi kégá néne sánsá íre ahtebera

peh ahriahri ahbabáq aruqarurowe ewae.

¹¹ Ínéga abiahsanéna sensabé pahsuena,

Ahrenérapeq ínéba íre seneheqmóe ewae ire.

(Buk Song 95.7-11)

¹² Néne iyahnabo anímáriño, itene irupipeq ahbabáq iwiáhéq túbáh agiyeho. Maniká Iteribowe oga mía míai aní míre. Wene sánsá inehepeq súéhboq kawerurero.

¹³ Ahbabáq sansanká ite míáhrabeqte áni saiqnariéhnehboq Sísa kawerue kéraneheq mó wehekáh mó wehekáhnue kaweq ehwéh we teawíeq we séhréh atéhoró.

¹⁴ Itega Sísansabé téh kawerue aiq pútare ataráúnanserah mókakeakáq pukona tanáhráqkákáq wene sánsá íre túbáh agia peh kawerue ambubu atíáhnaraq Sísa Karáhéreq moráráq mía míaneheqmúne.

¹⁵ Métáq sehiranue teiewónserah mónkakáq sehiraninie. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq

saiyoiyehboq kawerue íráhro.

Naho itene igaqnaréhga néne ehweh íre irera

peh saiyoéra níwíoqnowe.

Sega mitaq mirau serahniyeho ire.

(Buk Song 95.7-8)

¹⁶ Manikáne ehweh írótaq íre sehgiura peh saiyoue míó kewe inseréhbo? Mósísiga Ísípi marákórápéqte meriqmena móríto kewe moke mi ke saiyo kée.

¹⁷ Áhnite opéq 40 opéq Manikánka abiahsa arito kewe inseréhbo? Ahbabáq aruqaruro keyábé abiahsa aritowara abatapi pukuwe.

¹⁸ Manikánka abiahsanéna iwiáhéna, Ahrenérapeq ínéba íre seneheqmóe úmé inseréhyabe irarúwo? Wene ehweh anteruera anetaníbo íwiáho keyábé irarúwe.

¹⁹ Segá Manikáne ehwehnsabé anetaníbo íwíáho puara sega ahrenérapeq weba íre korahuwe. Minayabe ireq iwíáhue tagarione.

4

Maniká tagaríáh kégá ahrenérapeq kioraho ehwéhne.

¹ Naho Manikánka itensabé, Ínéba sirataq ahrenagehe úwe. Túbáh aginie iwíáho keo, Manikáne ahrenérapeq íre kíyehboq áhreoro.

² Ísara kegá Manikáne kaweq ehwéh írówaq itega moq írátáúne. Segá írótaq mi ehwéhnsábé íre aiq pútare atówe. Minayabe mi ehwéhnká íre séhréh aritahráhuwe.

³ Wene ehwehnsabé aiq pútare atona kegá Manikáne ahrenérapeq kiorahúne. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna,

Ínéga abiahsanéna sensabé pahsuena,

Ahrenérapeq ínéba íre kioneheqmóe ewae ire.

(Buk Song 95.7-11)

Wega mah marákó marákó mirarena wene arambehri parabarouwe.

⁴ Abapeqte téhtaré wéhékáhnsábé Manikáne ehwehnka mahraréna,

Manikánka moke wene arambehri parabaruenta abapete téhtaréráq ahrenówe ire.

(Buk Song 95.11)

⁵ Ahrenónsabe wene ehwehnka mó mahraréna,

Ahrenérapeq ínéba íre kioneherawoe ewae ire.

(Buk Song 95.11)

⁶ Kaweq ehwéh téh író kega mi ehwéhnsábé íre aiq pútare atónsabe sega Manikáne ahrenérapeq íre kioráhuwe. Íre kioráhuwara kaweq ehwéh sehgió kégá ahrenérapeq kioráhowe.

⁷ Minayabe Manikánka mó tanáhráq omaq atena mi tanáhráqsábé, Iborane atowe. Iborane atowana áhnite opéq parabagúwana Manikánka Tébiti iwíáh atowana sehiranue mahraréna,

Iboramé itega íné Manikáne ehweh íréhrataq

saiyoiyehboq kawerue íráhro úwe.

(Buk Song 95.7-8)

⁸ Minayabe Sósúaga itene igaqnaréh meriqmena ahrenérapeq móritotaq tahirímé mó tanáhráq Manikánka mó wehekáhnsábé íre irarú irino.

⁹ Minayabe Manikáne animarí ahrenahraho tanáhráq peh kagainae.

¹⁰ Manikánka wene arambehri abapete morá wéhékáh parabaruenta abapete téhtaré wéhékáhtáq ahrenónserah weba séra mía mía kegá moq sene ahwimi parabaruera ahrenahrahowe.

¹¹ Manikáne ahrenérapeq kioneheéq págegeue arambehriehé íwíáhég miraoro. Itene igaqnaréhga Manikáne ehweh anteruera ahrenérapeq íre kíú serahniyeho.

¹² Manikáne ehwehme oganúq itahráhi naneréna págegeue arambehrire. Págegeue arambehriéna áwéhreh sogiq tahnsane. Sogiqme peh ákáhtaq áwéhrehrana Manikáne ehweh anotah áwéhrehre. Manikáne ehwehnka wehukéniné arupipeq amurúruéhre. Wene iwíáhákáq wenawapipeqkákáq mi ehwéhnká amurúruena sainsúéhre. Wehukéniné ayahnsankakaq ayahnsapeqté ábíqnónkákáq mi ehwéhnká amurúruena sainsúéhre. Mi ehwéhnká wehukéní awahbeh iwíáhákáq moke mó iwíáhákáq sokigi aíre.

¹³ Manikánka moke miraú naneq tagehtaq wehukega kopéq suahráho? Írakaumo. Moke minawari Manikánka tagehtaq ábóraq kéhrana taga tagaire. Minayabe mókake Manikánka moke itene sánsá saraqmarankéhe.

Sísawe itene ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míre i ehwéhne.

¹⁴ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání íópeq Manikáne auranabihtapeq miéhre. Mi anímé Sísá Manikáne ahninkáwáe. Minayabe itega aiq pútare atona ehwéh ambubu atianeheqmúne íwíáhéq miraoro.

¹⁵ Ahbabáq iwiáh sínaraq iteriahriáh íre kaqsuahráhu. Owainawanka ite íwíoqnehtaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká anetaníbo íre iwiáhia peh arutaboiritena séhréh aitéhre. Owainawanka amahnága ite íwíoqnehnsrah Sísá marakóipeq míotaq áwíoqnówana Sísaga íre ahbabárúwe.

¹⁶ Minayabe itega Manikánsabe íre áhrea wega ite séhréh aitankeheéq weba wahtotaq kowíaneheqmúne íwíáhoró. Mitaq kowíáhnaaraq irupipeq umeh agínaraq Manikánka itensabé arutaboiritena séhréh aitankehe.

5

Sísá itene mibeq mahbeq aitéh ánínká ite kaweraitéh éhwéhne.

¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká ite Asiu ke séhréh aitankeheéq ite miónarabeqte ání mó tanáhráq mó aní mó tanáhráq mó anínue omaq sitáhwe. Manikánka itene ahbabáq kaweraitankeheéna wene ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká mó naneq mó nanerue Maniká titiratéhre.

² Titiratena we peh wehukení púana kaweqtaq íre mía míaorahire. Minayabe wega múguwahguo kereq áhwára áhwáro kereq pehwehrue arítéhre.

³ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínká mó kené ahbabáqsabe Manikánsabe ménkámehnkáne korahqtaté titiratéhre. Íre peh morá mó kené ahbabáqsabe titiratéhre. We moq ahbabárorahi aní púana wewene ahbabáqsabeákq Maniká titiratéhre.

⁴ Mibeq mahbeq aitéh arámbéhríwé anotah arámbéhrí wíre. Minayabe wehukenínká, Íné mi arámbéhrí mirainie íre orahire. Mi arámbéhrí mirainkeheéna Manikánka wehukení omaq atena naho Áróni omaq atonserah omaq atéhre.

⁵ Wehukenínká, Íné mi arámbéhrí mirainie íre orahúnserah Sísá Karáhéga, Néníwíq pankerena Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh ání míanie íre úwe. Írakaumo. Manikánka wensabé omaq atena minayabe wene ehwehnka mahraréna,

Are nénahni móne. Ibora íné Arenabo ména anotah aní míahno atóge ire. *(Buk Song 2.7)*

⁶ Wene ehwehnka mó mahraréna, Are néne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní ahriahri mía míainiewóne.

Wehukení wenáwíq Mékíséréki néne ehweh mibeq mahbeq arítéh ání mía míaúnserah are moq mina tahnsa mía míainiewóne ire. *(Buk Song 110.4)*

⁷ Sísá marakóipeq míotaq wega Maniká ehweh teawena púrerúwe. Manikánka Sísá puké tanáhráq ahqáho atahráhu púana Sísaga anotahtaq púreréna áhnte íbisówe. We awahbeh íwíáh íre sehgiira peh Maniká awahbeh íwíáh sehgiuwana Manikánka Sísaga púrerú ehweh irowe.

⁸ Sísawe Manikáne ahninkáwá ména áhnte erúnsabe Wenabone ehweh sehgiu sansa ahtebówe.

⁹ Sísaga Wenabone ehweh tábúsoqme sehgiunsabe amahnága Sísaga wene ehweh sehgió ké kaweraritena oganúq sitahnara oga mérapeq mía míaonehrawoe.

¹⁰ Minayabe Manikánka wensabé, Are néne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní mía míainiewóne. Mékíséréki néne ehweh mibeq mahbeq arito ani mía míaúnserah are moq mina tahnsa mía míainiewóne atowe.

Káriq anínká mía míai serahniyeho i éhwéhne.

¹¹ Minayabe áhnte mó ehwéh kéhre. Itega íre apubúue ahtebahraho puana mah ehwéh teieyabe págege arámbéhríe.

¹² Ite íre wahto tanáhráq Sísane ehweh íráh púaq wene sánsá ahtebahtaq tahirímé mó ke síwáhnoro irino. Itega íre kawerue ahtebarensabé Manikáne ehweh áwahewé mó anínká ite íwáhnorire. Inahunah ánínká págege tahutáhúq íre nahrahéna peh náh nehnserahnowe.

¹³ Náh neh anínká pehgáriq aní púana tábúsoqmaréh sánsá íre ahtebahrahire.

¹⁴ Págege tahutáhúqme peh morá anonaninká nahrahire. Págege tahutáhúq nahraho kegá tábúsoqme iwíáhorahowe. Minayabe sega kaweq sansánkákákq íre kaweq sansánkákákq saraqmarera kawerue ahtebahrahowe.

6

Tauntahu ke méq Manikánka ite náina naneqsabé áwénunoro i ehwéhne.

¹ Sísá Karáhéne ehweh peh morá áwahewé mónkákákq íre íwáhnorinie. Págege ehwéh iragéhboq anehete ehwéhnkákákq íwáhnorinie. Nah pe anínká íre peh morá nahwiahnsanse pearéhre. Mina inserah áwahe ehwéh mitaq mareq anehete ehwéhnkákákq íráhro. Itene abehq arámbéhrí inehepeq sueq Manikánsabe aiq pútare ate ehwéh aiq írátówe.

² Wání mewe ehweh aiq írátówe. Wehukeníné ayahqnotaq táhtoqme púerate ehwehmé aiq írátówe. Pusa ké iriwe oganúq site ehwehnkákákq mi tanáhráq Manikánka kaweqtapéqkákákq iraipéqkákákq sainsue ehwéhnkákákq aiq írátówe. Mina tahnsa áwahe ehwéh aiq írátó puaq mitaq mareq anehete ehwéh íráhro.

³ Manikánka kowe aitahnaraq itega miraoneheq múne.

Sísane ehweh sinehepeq súáh kegá weba íre kouwekoraho ehwéhne.

⁴ Sísane sánsá ahtebéra sehgiro kegá mi sansá sinehepeq súáhmé árahue mónkákákq sehgiéghbo? Segá íópeqté Manikáne téhreh naneq merowana Manikáne Awánka seba kowíaraire.

⁵ Segá Manikáne ehweh irera sehgiro nsabé aiq pútaq ehwéhne íwíáhurowe. Mókake sína tanáhráqsabé ahtebéra, Mi tanáhráq Manikánka págegeue arambehrinkehe íwíáhurowe.

⁶ Mira íwíáhéra Sísane sánsá sinehepeq súáhmé sega mónkákákq íre sehgiórahowe. Segá Sísansabé, Iuwahriehre íwíáhonsabé Manikáne ahninkáwá awankátaq mónkákákq táhparáhnserahnowe. Segá miraotaq Sísá íre tagaríáh kegá tagéra Sísansabé awiréh atáhwe. Minayabe wene sánsá sinehepeq súáh kegá Sísaba mó íre kouwekorahowe.

⁷ Ibonsirana marakó tantanirana mitaq kaweq tahutáhúq kírérhara wehukega nahwe. Minayabe Manikánka, Aiq kaweq marákóe atéhre.

⁸ Marakóraq peh abehq náhgáqkákákq tahwenkaránkakaq kírétáq peh abehq marákóe. Minayabe Manikánka, Íre kaweq marákóe atena kekiruanawire.

⁹ Néne iyahnabo anímáríno, mah pagégé éhwéh teiúnsabé itega mi marakó tahnsa ké úkigehe íwíáhugo? Írakaumo. Itene Wahnahne sánsá kawerue sehgiége íwíáhuge. Sísaga meirena kaweraitena séhréh aitéh púaq itega wene sánsá sehgiówe.

¹⁰ Manikánka pehipi íre ehweh aitankéhe. Itega mirauro arámbéhrí íre abitaginae. Írakaumo. Menahnkákákq amahnágaákákq Manikáne animárí kawerue séhréh aritena Manikánsabe irutaboire. Minayabe wega íre abitaginae.

¹¹ Íné nuwahbehme itega amahnága tauntahunue mira onserah mókakeakákq ahriahriakákq miraoro. Minayabe nuwahbehre. Mirairataq itega áwénuno naneqmarí mókake náinkéhe.

12 Ite taoraho agiyeho. Peh abobiah taebra ké méq Manikánka mirainawire íwíáhéq wega náina naneqsabé kawerue áwénunoro. Mirairataq wega náinawire.

Manikáne omasa náneqsabé aiq pútare atanéhe i ehwéhne.

13 Manikánka Ébárahma ehweh teawutaq wega omasa éhwéh teawena, Aiq mirainauge úwe. Mó anínká Maniká íre kiotaiki puana wega mi ehwéh irarútaq wewenáwírue irarúwe.

14 Manikánka Ébárahmansabé mahraréna, Are séhréh atanauge. Mókake ínéga séhréh atáhnaga arenanahréh íregáritaq úkigehe úwe. *(Stat 22.17)*

15 Ébárahmaga árahinabomo íre iwíáhia peh kawerue áwénunúwana Manikánka teawu ehwéh aiq pútaragúwe.

16 Wehukenínká omasa éhwéh iraritaq wega mó aní anotah aníné áwírue mi ehwéh irarire. Minawé Asiu kené sánsáne. Wehukenínká mi sansánínaraq wensabé ehweh atáh ké túbáh agorahowe.

17 Manikánka omasa éhwéh irarútaq író kega, Wega mó iwíáhinabomo íwíáhiyeho éna Manikánka wewenáwírue mi ehwéh irarúwe.

18 Minayabe Manikánka téhtaré págégé éhwéh aiq irarú púana wega mó iwíáh íre orahire. Wega péhe éhwéh íre orahinsabé ite Manikápa kowía míaúna ke iwíáh íwíáhunayabé irupipeq eyoyóire. Irupipeq eyoyóinaq Manikáne ehwehka aiq pútaraginawire íwíáhéq minawé áwénunoneheqmúne.

19 Anotah awánká kaweq anúq kéhrana sóiriqka mi awánká íre pankonoráhire. Mina inserah itega Manikáne ehweh aiq pútaraginawire íwíáhúnaga irupipeq kaweq awánká anúq tahnsaniraq kaweqtaq mía míaúne. Itega kawerue áwénunúnayabé mókake Manikánka wene íopeqté páqnáhipéq móitankéhe.

20 Ite séhréh aitanieéna Sísaga mitaq ebeq kiena ite mibeq mahbeq aitéh aní úkéna ahriahri mía míainawire. Wehukení wenáwíq Mékíséréki Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritéh aní mía míaúnserah Sísá moq mina tahnsa ahriahri mía míaire.

7

Mékíséréki anotah aníne i ehwéhne.

1 Manikámé anotah aní míowana Mékísérékiga Sáréma suwahpeqte ké wahnána Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ani míowe. Ébárahmareq we kéro kereqka mó wahnáh kéreq se kéríró kereqka ebehéra mi ke subiq súówe. Segá kouwekutaq Mékísérékireq Ébárahmareqka piehgíúye. Mitaq wega Ébárahmansabé kaweq ehwéh teawuwe.

2 Kaweq ehwéh atowana Ébárahmaga moke ebehurabeqte meyo mensáméhnsá nayáhnkú saraqmarena Mékíséréki peh morá awuwe. Mékísérékiwe mi awíq áwahewé kaweq sansá mirai wahnáhne. We Sáréma suwahpeqte kéné wahnah aní ména we mó awíqmé áwahewé aru ukiqme sansani wahnáh aníne.

3 Wenanoibonkakákáq wene aigaqnaréhakaq we maqmio tanahráqkákákáq we pukú tanahráqkákáqsábé éhwéhmé íre kéhre. We Manikáne ahninkáwá tahnána ahriahri wene ehweh mibeq mahbeq arito aní mía míaúwe.

4 Mékíséréki anotah aní míonsabe we ehweh ahtebagehboq íráhro. Itene igaqna Ébárahmaga moke ebehurabeqte meyo mensáméhnsá nayáhnkú saraqmarena we peh morá awuwe.

⁵ Ébárahmane anahwa wenáwíq Áríwáie. Mi anímé we kahnáh Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ke míówe. Mósísiga sehgióro ú ehwehniká mahraréna, Ísara kegá sene meyháh ménsáméhnsá nayáhnkú saraqmahwara Áríwái kahnáhnká peh morá pehipi meyówe. Áríwái kahnáh kéreq moke mó Ísara kereqne sigaqnawé Ébárahmae. Sensuwahrah Isará kegá sene meyo mensáméhnsá nayáhnkú saraqmárowara Áríwái kahnáhnká peh morá pehipi meweuwe.

⁶ Manikánka omasa éhwéh Ébárahma teawéna, Miranauge teawuwana Mékísérékiwe íre Áríwái kahnáh aní míowe. Ébárahmaga mi mensáméhnsá nayáhnkú saraqmarena Mékíséréki peh morá awuwana Ébárahmansabé kaweq éhwéh atowe.

⁷ Ite ahtebónawe ahriahri kaweq éhwéh atéh anínká mi éhwéh teawí aní kiotaikire.

⁸ Áríwái kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh árámbehri mirautaq sega Ísara kegá sene saraqmáro mensáméhnsá peh morá pehipi meweowe. Áríwái kahnáh mótaq mótarue pukuwana Mékíséréki oga mía mía aníne uwana wega peh morá saraqmaro naneq pehipi meyowe.

⁹ Itega mahraue irarerahúne. Áríwái kahnáhnká Ísara kegá saraqmáro mensáméhnsá peh morá pehipi meweoo kee. Téhwe Ébárahmaga Mékíséréki ahtapeq tagéna peh morá saraqmaro naneq awutaq wenanah Áríwáiga moq Mékíséréki awuwe.

¹⁰ Mi tanáhráq Áríwáine anowagá we íre maqmio púana wega Mékíséréki árahue awuwo? Ébárahmawe Áríwáine aigaqna púana minayabe wega Mékíséréki peh morá saraqmaro naneq awutaq wenanah Áríwáiga moq awuwe.

Sísawe Manikáne o mibeq mahbeq arítéh anímé kiotaiki aníne i éhwéhne.

¹¹ Mósísiga sehgióro ú ehweh Ísara ke teriena peh morá Áríwái kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh árámbehri mirauwe. Mi arámbehri miraé sansa wehuke kawerarotaq tahirímé mó aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh aní íre sú irino. Sú anínká íre Áríwáireq Árónireq kahnáh anínéna peh Mékíséréki tahnsánéna Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní míehre.

¹² Mó anínká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné arambehri awaq mionsabe miraira sansá o sansa úkinae.

¹³ Manikánka omaq ato anímé íre Áríwái kahnáh anínéna we Súra kahnáh aní ména mi kegá tahberaq Maniká titirue náwe arámbehri íre mirauwe.

¹⁴ Ite ahtebómé Súra kahnáhnká Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké míagehe éhwéh Mósísiga íre irarúwe. Sísá itene Wahnahme we Súra kahnáh aníne. Minayabe ite aiq ahtebóne.

¹⁵ Íre Áríwái kahnáh aní peh mó aní Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní ábóraragéna we Mékíséréki tahnsá aní mía míaire.

¹⁶ Omaq ato anímé we kahnáh aiq awehraq kéhre íwíáhúnsabe omaq atoo? Írakaumo. Itene Wahnah ahriahri págegeue mía mía puana we Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní úkúwe.

¹⁷ Minayabe Manikáne ehwehniká mahraréna, Are Manikáne ehweh mibeq mahbeq aritahna aní mé ahriahri mía míainiewóne. Mékíséréki Manikáne ehweh mibeq mahbeq arito ani mía míáunserah are moq mina tahnsa mía míainiewóne íre. *(Buk Song 110.4)*

18 Naho sehgióro ú ehwehmé íre págege aitahráhi ehwéhne. Mi ehwéhnká ite íre séhréh aitahráhinsabé Manikánka mi ehwéh aiq meruowe.

19 Mósísiga sehgióro ú ehwehnká itereq mó naneqkakaq íre airaiq kaweraitahráhire. Manikánka o sansa omaq atowana mi sansánká Mósísiga sehgióro ú sansa kiotaikiraq itega Maniká Iteriboba wahtotaq kowíahrahúne.

20 Wene ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míankeheéna Manikánka Sísá omaq atotaq íre pehipi omaq atowe. Írakaumo. Peh págege ehwéhne omaq atowe. Téhwe mó kegá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké úkutaq wehukenínká pehipi omaq sitena íre págege ehwéhnuwe.

21 Peh morá Sísá Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání míankeheéna Manikánka omaq atotaq págege ehwéhne omaq atowe. Minayabe Manikáne ehwehka mahraréna,

Itene Wahnahnka págege ehwéhni puana wega mó iwíáh íre inawire. Are wene ehweh mibeq mahbeq arítáh ání ahriahri mía míainewóne íre.

(Buk Song 110.4)

22 Sísaga omasa éhwéhmé áhnte kawéq éhwéhne. Mi ehwéhnká naho éhwéh kiotaikire. Minayabe itega aiq irone.

Sísá ite mibeq mahbeq aitéh ání mía míaire i ehwéhne.

23 Téhwe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító ke áhnte míówe. Se peh wehuke puara mótaq mótarue puku pukuunsabé peh morá ánínká mi arámbéhrí ahriahri íre sehgiórahúwe.

24 Sísaga íre mína tahnsa miraire. We peh mía míai aní púana Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh arámbéhrí ahriahri sehgire.

25 Minayabe amahnágaákákq mókakeakákq Sísaga wensabé aiq pútare atáh ké kaweraritena Manikápa mórítahnara oga mía míaoneherawoe. Sísá ahriahri mía míaéna itene ehweh Maniká teawí púana ite séhréh aita aitaire.

26 Sísawe Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání mía míainsabé peh ábérehrana ite séhréh aitéhre. Wegá íre ahbabária peh Maniká awahbeh sansanéna kaweqtaq mía míaire. We tábúsoréh ánínéna ahbabáq kega mira onserah íre mirairana Manikánka we iriatena íópeq móatowe.

27 Téhwe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító kega mó wehekáh mó wehekáhnue ménkámehnkáne korahqtaté Manikánsabe titiratówe. Ebeqme sega seyene ahbabáqsabe kaweraitankeheéra Manikánsabe titiratówe. Anehemé sega mó kené ahbabáqsabe kaweraitankeheéra titiratówe. Sísaga íre mína tahnsanire. We awankátaq táhpawe pukú tanahráq itene ahbabáqsabe peh morá tánáhráq wene anonkataté Manikánsabe titiratowe. Wegá mi arámbéhrí aiq parabaruo púana wega mónkakákq íre mirainawire.

28 Téhwe Manikáne ehweh mibeq mahbeq arító ke míageheéra Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgiro kegá kaweqtaq íre míahraho ke omaq sitowe. Anehemé Manikánka págege ehwéhne mi arámbéhrí mirainkeheéna wenahni omaq atowana we ahriahri kaweqtaq mía míaire.

8

Sísawe íópeq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh áníne i ehwéhne.

1 Ínéga teiú éhwéhmé áwahe ahtebagehboq íráhro. Sísawe kaweqtaq mía míai puana ite séhréh aitéhre. We Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ání mía míaéna amahnága íópeq ména mibeqté anotah wahnáh Maniká Iteribone ayah púpeq tútuue míéhre.

² Sísaga Maniká Iteribone kaweq nahtápéq ména wene ehweh mibeq mahbeq aitéh árámbehrí mira aruqarurire. Mi nahmé wehukega íre pera peh morá Maniká itene Wahnahnka pearowe.

³ Mah marákóipéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga Maniká titiréra mó naneq mó nanerue awigeheéra omaq sitówe. Segá miraunserah Sísá ite séhréh aitéh ánínká moq aiq áwíre.

⁴ Mósísiga sehgióro ú ehwehniká mahraréna, Peh morá Áríwái kahnáh wéhgá Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéné arambehri miraorahire íre. Peh mi kahnáh wéhgá mó naneq mó naneqtaté Manikánsabe titiratáhwe. Minayabe amahnága Sísaga mah marákóipéq miéhtáq tahirímé mi arámbehrí íre mirai irino.

⁵ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh ánínúrá ména wega íópeqté náhtápéq arambehrire. Mah marákóipéq mibeq mahbeq arítáh kéga arambehrio nahmé peh íópeqté náhné mánkánah tahnsáne. Mánkánah tahnsá púana Mósísiga Manikáne wéhuwehu nah sériraté pianaútaq Manikánka wensabé, Ínéga sáwéhrapeq sokigi awátáu serahnue tábúsoqme pearo úwe.

⁶ Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh áni míankeheéna Manikánka Sísá omaq atowana wene arambehriga moke mó mibeq mahbeq aítáh kéné arambehri kiotaikire. Mi arámbehrí miraútaq Sísaga Manikánseq wehukereq moráéné ehweh áhwárówe. Sísane moráénia éhwéhnká naho moráénia éhwéh kiotaikire. Sísaga mirainauge ú ehweh áhnte kawéq ómása éhwéh púana mi éhwéhnká téh ko ehweh kiotaikire.

⁷ Wehukega téh ko moráéné ehweh sehgoráhutaq tahirímé mó moráéné ehweh íre áhwáró irino.

⁸ Manikánka wehukene ahbabáq tagéna mahraréna, Írátíáhro. Íné itene Wahnahnka mahraréna, Mókake ínéreq Ísara kereq o moráéné ehweh áhwáranehe. Súra kahnáh kéreq ínéreq o moráéné ehweh áhwáranehe.

⁹ Mi éhwéhmé íre sigaqnaréhreq ínéreq moráénowana tahnsá éhwéhne. Ínéga Ísípi marákórápéqté meriqmena mórítáhwataq sereq ínéreq moráénowane. Segá ite moraéno éhwéh anterúo púana ínéga se peh áwé tagahwae.

¹⁰ Íné itene Wahnahnka mó mahraréna, Mi tanáhráq parabagínaraq Ísara kereq ínéreq o moráéné ehweh áhwáranehe. Ínéga sehgióro ú ehweh sene iwíáhipeq sitena sene sirupipeq sehiranaraníe. Íné sene Maniká miahnara se néne animárí míagehe.

¹¹ Anotah awíqkákáq kéreq íre anotah awíqkákáq kéreq ómiga íné tagariagehe. Ómiga íné aiq tagaríéhra puara sene iyahnaboreq sensuwahrahreqsabé íre síwáhnorigehe. Itene Wahnah tagaríáhro íre terigéhe.

¹² Ómiga íné aiq tagaríéhra puana ínéga sensabé nirutaboiraritena sene ahbabáq kaweraritaníe. Sene ahbabáqsabe mó íre iwíáhue niahrreraq matianie uge úwe. *(Jeremaia 31.31-34)*

¹³ Manikánka, O moráéné ehweh áhwáranehe insabé téh ko ehweh nahonáh úkire. Nahonáh úki naneq apubúue parabaginae.

9

Korahq titiré sansánká wehuke íre airaiq kaweraritahráhu ehwehne.

¹ Téh ko éhwéhnká Manikánsabe iwíáh iwíáh ate sansa sokigi aíre. Mi tanáhráq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náh kowe.

² Segá mi nah sériraté pearówe. Ébeq paqnáhípeq áráhmuwe, tahbewe, Maniká áwú paretíwé kowara mitaqsábé Kaweqtapére áwíratówe.

³ Mi nahupéq mó mapéq kowana ákáhpi parahneq tahnsá ónsá kowe. Mó mapéq Anotah Kawéqtápére áwíratówe.

⁴ Mitaq kaweq kunkúni naneq pariageheéra kóraraté akariaró tahbé kowe. Moráéneu sehirania ebáh kánéhwé pókisiipéq kowe. Mi pokisiwé kóraraté akariaró pokísie. Mi pokisiipéq íópeqté tópáhnkákáq Árónine pegiqnáhnkarankákáq sehirania ébáh kánéhraréákáq kowe. Íópeqté tópáhmé kóraraté akariaró motóréipéq kowe. Mi pegiqnáhnkárámé Áróniga matiotaq ánáh aunúwe.

⁵ Mi pokísí maraipéq kowana Maniká míéhrabeqte ánité tahnsa náneqtaré sehwerapeq kowe. Manikáne téhreh naneq tagageheéna mitaq kowe. Sene oe awenahpeqté wehukene ahbabáq kawerorahirabeq kowe. Amahnága mah ehwéh áwahewé íre íwáhnorinie.

⁶ Teiú ménsáméhnsá kawerarówara mó wehekáh mó wehekáhnue Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga Kawéqtápéq kibekéra sene arambehri mira arugaruowe.

⁷ Peh morá mitaq arambehrio kené wahnahnka webataq Anotah Kawéqtápéq morá ópéqmé peh morá tánáhráq kiena tueyokúwe. Wega mibeq pehipi íre kiuwe. Írakaumo. Wega mibeq kiutaq korahq mewena wene ahbabáqkakaq mó kegá áhwára áhwáraue mirau ahbabáqkákáq kaweraritankeheéna mi koráhq Maniká nawuwe.

⁸ Kawéqtápéq arambehri peh kéhnsábé itega Maniká míéhrabeqte áh íre ábóraq kéhre. Minayabe Manikáne Awanka aiq sokigi aíre.

⁹ Maniká míéhrabeqte áh íre ábóraq kéhnsábé mi seríraté pearó nahnká amahnága míáh ké sokigi aíre. Mi nahtápéq wehukega mó naneq mó naneq Maniká titirue náuwe. Segá mi sansánunka sirupipeq íre kawerari-tahráhuwe.

¹⁰ Mi sansámé peh táhutahuq awehrié sánsánkákáq sosue sansánkákáq kowe. Mi sansánká íre sirupipeq peh morá sinonka kawerarite sansane. Sísá Karáhéga o sansa íre áhwárioriataq Mósísiga sehgióro ú ehweh sehgiageheéna mi tanáhráq kowe.

Sísaga wewene korahqtaté titirúnka wehuke kaweraritahráhi ehwehne.

¹¹ Sísá Karáhéga tuena kaweq sansá áhwaréna íre wehukega pearó nahtápéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh áni mía míaéna mitaq arambehriúwe. Mi nah áhnte kawéq náhnéna moke mó iwíáh iwíáh atáh séri náh kiotaikire. Mi nahmé íre mah marákó marákóipéqté náh tahnsane.

¹² Sísá Karáhéga mi nahtápéq kiena Anotah Kawéqtápéqté paqnahipeq ménkámehnkáne korahq íre mewena kiuwe. Kiena wewene korahq mewena Maniká titirue náuwe. Ite oga mérapeq awaq miageheéna wene korahqtaté paiqitowe.

¹³ Wehukene sinonka soqsuaneherautaq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kéga káho árahqne anonka iraipéq agera mibeqté tánáhákáq ménkámehnkáne korahqkákáq mewera mó ke soqsuageheéra káqsuahuwe.

¹⁴ Segá miraunsabé Sísane korahqka mi sansá kiotaikire. Sísaga íre ahbabária peh kaweqtaq mía míaire. Manikáne Awame mía míai anínéna Sísá págege atowana wene korahq Maniká titirue náuwe. Wene korahqtaté soqsuqme kaweraitéh púaq abehq árámbéhríyábé íre iwíáh iwíáhia peh Maniká itene oga mía míai Wahnáhné sánsá sehgionehqmúne iwíáhúne.

Sísaga wene korahqtaté o moráéné sansa áhwároro ehwéhne.

¹⁵ Minayabe Sísá Karáhéga o moráéné sansa áhwároro. Téh ko moráéné sansa kotalaq wehukene ahbabáq kaweraritanieéna Sísá pukúwe. Sísá pukútaq

wega miraúnka Manikánka omaq itena íáhrabi kegá oga mérapeq awaq miageheéna Sísá Karáhéga o moráéné sansa áhwárowe. Áhwárowana Manikánka náinie ú naneq awaq miagéhe.

¹⁶ Wehukení oga míéhtáq wenawahraha wene ménsámehnsá íre awaq miahráhowe. Peh morá we pukínaraq wenawahraha tagéra aiq pukire éra awaq miagéhe.

¹⁷ Puki anínká sehiranurai pepáhqtáq tagéra sehiranka irarinserahnue wene ménsámehnsá saraqmarera awaq miáhwe. We oga míéhtáq wenawahraha mi pepáhqtáq kéh éhwéh íre sehgoráhowe.

¹⁸ Ebeqte ko moráéné sansa áhwárotaq pehipi íre áhwáéra peh korahqkákáq áhwárowe.

¹⁹ Téhwe Mósísiga mi sansá págegeinkeheéna ménkámehnká subiqme mi kané korahqtaté titirúwe. Titirinaútaq téhwe Mósísiga moke Manikánka sehgióro ú ehweh teriena anehe káho áráhqe korahqkákáq wáninkakaq peh morá ántéhyápípéq ahkiuwe. Ahkiwena awanká ánáhakaq tautáúq nahniáqkákáq mewena mi koráhq pámbáhue sehgióro ú ehweh ko pukúákáq moke míó keakáq sensineq káqsuahrúwe.

²⁰ Mósísiga káqsuahréna míó keyabé, Itega Manikánka sehgióro i ehwéh págegeue sehgegeheéna korahqtaté káqsuahrúge úwe. *(Kisim Bek 24.8)*

²¹ Manikánsabe iwíáh iwíáh ató nah sériraté pearó nahnkákáq moke mibeqté ménsáméhnsánkákáq Mósísiga mi koráhqtaté káqsuahrúwe.

²² Mósísiga sehgióro ú ehweh nká teiena, Peh morá korahqka moke kéh náneq kawerorahire. Peh morá korahq túínsabé Manikánka wehukene ahbabáq kawerarítéhre íre. *(Wok Pris 17.11)*

Sísaga peh morá tánáhráq Maniká titirue náwena pukú ehwehne.

²³ Wehukega ménkámehnkáne korahq titiré sansanká íópeqté titiré sansa sokigi aíre. Mah marákóípéq titiré sansa sehgió kegá peh ménkámehnkáne korahq titirowe. Íópeq titiré sansanútaq Sísaga wewene korahq titirúwe. Minayabe íópeq titirú sansa anotah kaweq sansá púana mi sansánká ménkámehnkáne korahq titiré sansa kiotaikire.

²⁴ Sísá Karáhéga Manikánsabe iwíáh iwíáh ató nahmé wehukega sériraté pearó nahupéqmé íre kibekia peh íópeq kibekúwe. Mina pearó nahmé wéhuwehu nahnirana íópeqté náh ahriahri kéh náhne. Minayabe Sísaga íópeq kéh náh Maniká Iteribone auranabiahapeq mía míaéna ite séhréh aita aitaire.

²⁵ Mó opéq mó opérué mah marákóípéq Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítéh anínká Maniká titirinieéna nahupeqte Kaweqtapéq ménkámehnkáne korahq mewena kibekúwe. Mina únsarah Sísá Karáhéga mó opéq mó opérué Maniká íre titirúwe.

²⁶ Miraútaq tahirímé mó tanáhráq mó tanáhrárué mah marákó marákó miraútaqkákáq amahnágaákáq áhnte tanáhráq Sísá éri irino. Mah tanáhráq parabagina uraitaq Sísaga peh morágáké tuena wehukene ahbabáqsabe kaweraritaneéna pukúwe. Sísaga Maniká titirue náwunka ite kaweritahráhire.

²⁷ Wehukení mónkákáq mónkárúe íre pukia peh morá tánáhráq pukinawire. Mina inserah Sísá moq peh morá tánáhráq pukúwe. Wehuke pukirataq anehe Manikánka ehweh aritena sainsuankéhe.

²⁸ Minayabe áhnte kené ahbabáqsabe Sísá Karáhéga peh morá tánáhráq Maniká titiratena pukúwe. Itene ahbabáqsabe aiq kaweraito púana mókake we tuinaraq mi arámbéhrí mónkákáq íre mirainawire. Wensabé aiq pútare ateq áwénunúna ke airaiq kaweritaneéna tuinkéhe.

10

Ménkámehnkáne korahqka titirorahi naneqme íre awehrare i ehwéhne.

¹ Mósísiga sehgióro ú ehwehncá mókake sína naneqmarínsábé peh píkísah tahnsá púana mi ehwehncá áwahe íre tábúsoqme sokigi aieráhíre. Mi ehwéh irarúnka mó opéq mó opérue wehukega titiraruqaruowe. Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéq se kegá titiré sansa sehgióncá kaweraritahráhiro? Írakaumo. Mi sansáncá wehuke íre airaiq kaweraritahráhire.

² Titiré sansa sehgióncá kawerarítéhtáq tahirímé sega mó opéq mó opérue íre titiraruqaruro irino. Kawerarítéhtáq tahirímé sene ahbabáqsabe mónkakáq íre iwíáhia titiré sansa aiq súáh irino.

³ Segá mó opéq mó opérue titirotaq sene ahbabáqsabe íre kawerorahia peh iwíáh aruqaruowe.

⁴ Mémene korahqkakáq káhóne korahqkakáqká wehukene ahbabáq íre kaweraritahráhi puara sene ahbabáqsabe iwíáh aruqaruowe.

⁵ Minayabe Sísa Karáhéga marakóipeq tuinaútaq wega Manikánsabe mahraréna,

Are ménkámehnkáne korahqtaté titiré sansansábé íre awahbehre. Arene arambéhri mirainkeheé arega ninonka aiq kaweraintahne.

⁶ Wehukene ahbabáq kawerariteyabe ménkámehnká arene tahberapeq age sansáncákáq sene korahqtaté titiré sansáncákáqsábé íre awahbehre.

⁷ Minayabe ínégá arensabé mahraréna, Maniká Nániboo, are awahbeh arámbéhri mirainieéna aiq tutaugé. Púkuipéqté éhwéhncá íné éhweh aiq irarinserah sehginauge uge úwe.

(Buk Song 40.6-8)

⁸ Téhwe Sísa Karáhéga mahraréna, Are ménkámehnkáne korahqtaté titiré sansáncábé íre awahbehre. Wehukene ahbabáq kawerariteyabe ménkámehnká arene tahberapeq age sansáncákáq sene korahqtaté titiré sansáncákáqsábé íre awahbehre úwe. Wehukega mi titiré sansa pehipi íre miraia peh Mósísine ehweh sehgióro únsabe mirauwe.

⁹ Anehe Sísa mó mahraréna, Are awahbeh arámbéhri mirainieéna tumióge úwe. Minayabe wega naho titiré sansa suena itene ahbabáqsabe kaweraitanieéna o sansa áhwárowe.

¹⁰ Sísa Karáhéga Maniká awahbó arámbéhri kawerue miraéna peh morá tánáhráq pukéna wene anonkataté Maniká titiratowe. Wegá miraúnka itene ahbabáq kaweraitowaq amahnága ite kaweqtaq mía míaúne.

Sísaga titirúnka itene ahbabáq airaiq kaweraitéhre i ehwéhne.

¹¹ Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá mó wehekáh mó wehekáhnue iriwe méra peh morá mi titiré arámbéhri aruqaruowe. Mi titiré arámbéhriónka wehukene ahbabáq íre kaweraritahráhire.

¹² Sísa Karáhéga peh morágáké itene ahbabáqsabe peh morá tánáhráq titirúnka ahriahri peh awehraq kagaire. Wegá titirarena Manikáne ayah púpeq tútuue mía míaire.

¹³ Tútuue mía míaéna áwénunire. Mókake Manikánka, Arene naruo págegeue wahnahnarito teawinkeheéna áwénunire.

¹⁴ Wegá morágáké titirúnka ite ahriahri kaweqtaq mía míaigneéna itene ahbabáqsabe airaiq kaweraitowe.

¹⁵ Minayabe Manikáne Awanka teíre. Wegá Púkuipéq ebeq mahraréna,

¹⁶ Itene Wahnahnka mahraréna, Mi tánáhráq parabagínaraq ínégá o moráéne sansa áhwáranie. Néne ehweh kawerue siahtebagehboq sirupipeq mi

ehwéh siahtebarithanie. Néne ehweh kawerue siahreraq matiagehboq mi ehwéh iwíáh aritaníe úwe ire. *(Jeremaia 31.33)*

17 Púkuipéq anehe mó mahraréna,
Sene ahbabáqkakaq sene ahkaragáarakáq mó íre niahreraq matianie ire. *(Jeremaia 31.34)*

18 Wehukene ahbabáq airaiq kaweraitena mó íre ahrreraq matíéh púara wehukega mónkakáq titirigehboq? Ahqáho. Írakaumo. Mó íre titirorahowe.

Itega Manikánsabe aiq pútare ateq weba wahtotaq kowíanehe i ehwéhne.

19 Néne iyahnabo anímáríno, Sísá pukútaq wene korahq tunsabe itega íre áhrea peh Kaweqtapéq Maniká miéhrabeq kioráhúne.

20 Sísaga kaweq o ah sabaro púaq itega oga mérapeq Maniká miéhrabeq kioráhúne. Sísá pukútaq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté parahnkeq tahnsá ónsá senahpeqté subame tuwe. Miraúmé mi paráhnkéq Sísane anonkansabé sokigi aiíre.

21 Sísá Karáhéwé amahnága Manikáne ehweh mibeq mahbeq aitéh aní anotah anínéna Manikáne animárí wahnah aitéhre.

22 Wega kaweq wanítaté itene inonka aiq pabeq paberaitéhre. Sísane korahqtaté itene irupipeq káqsuahrítéh púaq itene ahbabáq peh kéhre iwíáh íre úne. Minayabe itene irupipeq kaweq iwíáhéq, Manikánsabe aiq pútare ateq weba wahtotaq kowíanehe iwíáhhoro.

23 Manikánka mirainauge ú ehweh aiq pútaraginawire iwíáhúne. Minayabe itega íre túbáh agia peh wega mirainawire iwíáhéq ambubu atianeheq múne iwíáhhoro.

24 Mó Sísá tagariáh keyábé iwíáhéq sensabé irutaboírég we séhréh atéhonehe iwíáhhoro.

25 Sísá tagariáh ké momiwíé sansa súého. Táhmaro mó kegá aiq suto serahniyeho. Írakaumo. Itene Wahnah tuina tanáhráq aiq wahtonagi puag itene irupipeq kaweq iwíáh kankehboq síwáhnorég we séhréh atéhhoro.

Manikáne ahninkáwáné ehweh inehepeq súého i ehwéhne.

26 Írátíáhhoro. Téhwé Sísane sánsá aiq ahtebéq anehe iteitene iuwahbeh iwíáh miraéq ahbabáq aruqarurirataq mi ahbabáq kaweraiteyabe mó íre titirorahire. Írakaumo.

27 Mó íre titirorahi puag peh áhreeq iransánéq Manikánka ehweh aitahna tanáhráqsábé áwénunoneheqmóe. Manikánsabe ahqáho atáh ké tabikira iráipéqsábé áwénunoneheqmóe.

28 Wehukeníká Mósísiga sehgióro ú ehweh anteruowara téhranítegábópoq apahránítógábópoq tagéra wene ahbabáq pahsutowara író kega ahbabáq aninsábé íre sirutaboiratasa subiq súówe.

29 Ite kaweqtaq mía míaiagehéna Sísane korahqka kaweraitowana anehe mó anínká mi koráhqkákáq Sísaga o moráéné sansankákáqsábé abehq náneq mire éna anetaníbo iwíáhéna Manikáne ahninkáwá anehepeq súéhre. Mósísine ehweh anteruo anímé wehukega íre sirutaboiratasa peh kamah awera subiq súówe. Subiq súónsabe Manikáne Awanka séhréh atéh sánsá anehepeq súéh anímé Manikánka mi aní aneratankéhbó? Mókake wega mi aní anotahtaq kamah awinawire.

30 Maniká ite tagariona anínká púkuipéq aiq mahraréna,
Ahababáqsabe ayahqmarewé ínénéne arambehri wire ire. *(Lo 32.35)*
Wene ehwehnka mó mahraréna,
Itene Wahnahnka wene animárí sainsuena ehweh aritanawire ire. *(Lo 32.36)*

³¹ Maniká oga mía míai anínéna ahababáq ke sainsuena ehweh aritahna puaq áhreéq wene sánsá anehepeq súéhneho íwíáhoru.

Sísansabé aiq pútare ateq wene sánsá págegeue sehgióro i ehwéhne.

³² Itega Sísansabé téh aiq pútare atáro tanáhráqsábé iahreraq matíáhro. Manikáne sansá téhreh tahnsánirara mó kegá íwíoqnarowaq wene sánsá íre susa peh ambubu atiarowe.

³³ Wehuke míopi ite iriitárowara íre kaweq ehwéh aitera íwíoqnarowe. Sega mó tanáhráq mó ke moq síwíoqnarowaq mi keyábé irutaboireq kosíéhnehurowe.

³⁴ Sega Sísa tagariáh ké karábúsiipéq mórítárowaq sensabé irutaboireq séhréh arítárowe. Mó kegá itene ménsámehnsá moke pehipi meraotaq ite íre abiahsania peh irupipeq eyoyói ke míarowe. Oganúq ítéh náneq mó kegá íre meyahráhowe íwíáhuro puaq irupipeq eyoyó ke míarowe.

³⁵ Menah itega Sísane sánsá kawerue sehgirowe. Ahriahri sehgiioneheqmúne íwíáh íre súáhro. Írakaumo. Itega íre súéhrataqmé Manikánka anotah apéq náinkehe.

³⁶ Mi apéq náinkeheéq Maniká awahbeh arámbéhrí págegeue sehgióro. Ahriahri mirairataqmé Manikánka náina apéq aiq náinawire.

³⁷ Minayabe wene ehwehnka mahraréna, Pehgáriq tanáhráq parabagínaraq tuinie i anímé tuinawire. We íre túbáh agia peh apubúue tuinawire.

³⁸ Néne ani kaweqtaq mía míai anínká ínénsabe aiq pútare ainta aintai puana kaweqtaq mía míainkehe. Peh néne sánsá suena túbáh agi ánínsábé íre nuwahbanawire ire. *(Habakuk 2.3-4)*

³⁹ Itega wene sánsá ambubu atawéq íre kugeqnáhnúne. Ahqáho. Iraipéq pokoneherao ke tahnsa ké íre míone. Írakaumo. Sísansabé aiq pútare ateq oga mérapeq awaq miona ke úne.

11

Manikánsabe aiq pútare ateyabe áwahe ehwéhne.

¹ Manikánsabe aiq pútare atona sansá sehgiunawe Manikánka irarú ehweh aiq pútaraginawire íwíáhéq minayabe áwénunúne. Itene iuranka mi naneqsabé íre tagónayabé anetaníbo. Peh ite iahtebónawe wega irarú ehweh peh aiq pútaraginawire.

² Naho naho itene igaqnaréhga Manikánsabe aiq pútare atówana wega sensabé kawerowe aritowe.

³ Manikánka irarúnka mah marákó marákóákáq íópeqkákáq miraro ehwéhnsábé aiq pútare atone. Amahnága moke tagóna naneqme íre tagahrahúna naneqtaté Manikánka mirarowe.

Ábérireh Ínókureh Nóahrehga Manikánsabe aiq pútare ato ehwéhne.

⁴ Ábériga Maniká titirútaq wensabé aiq pútare ato púana wene arambehriga wenawah Kéinine arambehri kiotaikúwe. Wega Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atowe. Ábéri naho pukúwe. We oga míotaq Manikánsabe kawerue aiq pútare ato ehweh amahnágaákáq teíre. *(Stat 4.3-10)*

⁵ Ínókuga Manikánsabe aiq pútare atowana Manikánka we tumero púana íre pukúwe. We tabanagútaq mó kegá we kabaruwana Manikánka we tumero púana íre ábóraq marówe. Púkuipéqté éhwéhnká mahraréna, Manikánka we íre tumero tanáhráq Ínókuga Maniká awahbeh sansánúwe ire. *(Stat 5.21-24)*

⁶ Peh morá Manikánsabe aiq pútare atáh kégá we awahbeh sansá seh-gioráhowe. Wehukenínká Manikápa pehipi íre kioráhire. Ebeqme wega, Maniká aiq míehre íwíáhéna, We anebahrúna ke mókake kaweraitanawire íwíáhínaraqmé weba kioráhire.

⁷ Nóahga Manikánsabe aiq pútare atowana Manikánka sinaú tanáhráqsábé teawuwe. Teawuwana Nóahga mi tanáhráqsábé íre tagótaq mi ehwéhnsábé aiq pútare atena Manikáne ehweh sehgiuwe. Wegá mi ehwéh sehgiena anotah sipí mirarowe. Nóahreh karírónánínká sípiipéq kibekue méra wání piotaq íre pukuwe. Nóahga Manikánsabe aiq pútare atonserah mah marákó marákóipéq míó kega íre aiq pútare atówe. Minayabe Manikánka mi keyábé ehweh aritena kamah ariuwe. Nóahga Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka, Are kaweqtaq míahne atowe. *(Stat 6.13-22)*

Ébárahmareq Sáraheqka Manikánsabe aiq pútare atóya ehwéhne.

⁸ Manikánka Ébárahma téh áhrabútaq Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atena wene ehweh sehgiena wenawahpeq suena wega íre tagario marákórápéq, Manikánka náwiníe ú marákórápéq pokúwe.*

⁹ Wegá Manikánsabe aiq pútare atena náwiníe ue omasa marákórápéq pokéna wáhnaupéqté kéné marakórapeq kowíowe. Wegá peh úqnapipéq seri nahtápéq kaegaeúwara wenahnité Áhísáhkireq Sékópareqka moq úqnapipéq kaegaeuye. Mi anitégá Manikánka Ébárahma teawu ehwéhnsábé moq aiq pútare atera mi ehwéh aiq pútaraginawire éra áwénunuye.

¹⁰ Ébárahmaga Manikánka webataq áhwáraro mapéq kagai mapéq kibekinie íwíáhúwe. Mitaq kibekéyabe arutaboíréna áwénunúwe.

¹¹ Ébárahmane ahre Sárah orenínéna inahupeq mó íre kaegaeútaq Ébárahmaga iwíáhéna, Manikánka, We animai maqmiankéhe ue omasa éhwéh aiq pútaraginawire ú púana Manikánka Sárah séhréh atowana animai maqmiowe.

¹² Ébárahma pukorahú koré míotaq wene ahrega animai maqmiowe. Mi aní anonurowara wenanahréh peh íregáritaq úkue míówe. Íópeq wehyoq áhnte kéhnserah wenanahréh peh íregáritaq úkue míówe. Náhmbísibeq arahwé áhnte kéhrara wehukega íre sáhnsahoráhonserah wenanahréh peh íregáritaq úkue míówe.

¹³ Moke teiú ánimári Manikánsabe aiq pútare atera sene marakóipeq mé tanahráq parabagútaq pukuwe. Segá marakóipeq oga míó tanahráq Manikánka mókake náiníe ú naneqmarí íre meyówe. Írakaumo. Wehukenínká áwénuni naneq íre wahtote tagehnserah mi kegá áwénunu naneqmarí sirupipeq tagéra iwíáh iwíáhéra, Ite marakóipeq míonaraq peh wáhnaupéqté ké tahnsa míone éra pahsúówe.

¹⁴ Mahna tahnsa éhwéh pahsúó kega íre mah marákóipéqsábé peh kaweq matábúrápéqsábé sirutaboíruwe.

¹⁵ Ébárahmarehga suto marákóyábé íre sirutaboíruwe. Írakaumo. Mitaq sirutaboírutaq tahirímé kouwekorahu irino.

¹⁶ Suto marákóyábé íre sirutaboíruwe. Írakaumo. Peh íópeq kiotaiki mapéqsábé sirutaboíruwe. Segá Manikánsabe, Arebataq Maniká Iteribo wone atónsabe Manikánka sene ehwehnsábé íre ayehitówe. Írakaumo. Peh sega awaq miageheéna wega íópipeq kaweq matábúrápéq kawerarowe.

* **11:8:** Ébárahma wenáwíq áwahewé áhnte kehináné sibowáe. Stat 17.5 tagáhno. Moke we éhweh Stat sapta 12-23 kéhre.

17-18 Manikánka Ébárahmansabé, Mókake arenahni Áhísáhkine animárí arenanahréh míagehe úwe. Anehe wega Ébárahmansabé, Arene mahbi Áhísáhkiwe subiqme titirainto teawuwe. Teawena, Ébárahmaga mi ehwéh sehginabomo éna áhwárawe tagówe. Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atena, Wene ehweh sehginauge íwíáhéna wenahni subiq suanaúwe.

19 Subiq suanaútaq iwíáhéna, Ínéga we subiq súáhnaaraq Manikánka oganúq atahráhire úwe. Puki anínká oga úkue Wenaboba mía míainserah Áhísáhki áura pukéna we moq wenaboba mía míaúwe.

Áhísáhkireh Sékópahé Sóséparehga Manikánsabe aiq pútare ató ehwehne.

20 Áhísáhkiga Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaútaq wenahnité Sékópahéq Ísoreqsabé kaweq ehwéh teríúwe. Wega anehe sína naneqsabé irarúwe. *(Stat 27.27-29,39-40)*

21 Sékópaga moq Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaútaq wenahni Sósépane anitéyábé kaweq ehwéh aritena wene pegiqnáhnkarataq káuqmunue saqmatawéna Manikánsabe iwíáh iwíáh atowe. *(Stat 47.31-48.20)*

22 Sósépara moq Manikánsabe aiq pútare atena orerague pukinaútaq Ísara kegá Ísípi marákórápéq súéhra ehwéhnikákáq wene ayahnsa kiroqmera pokira ehwéhnikákáq irarúwe. *(Stat 50.24-25; Kisim Bek 13.19)*

Mósísiga Manikánsabe aiq pútare ato ehwéhne.

23 Mósísine anoiboga Ísípi marákórápéq méra Manikánsabe aiq pútare atera Mósísi maqmaróyataq sene naruoga subiyehoéra apahtáro íótáq sene ani kopéq átóye. Mibeqté wáhnáhnká Ísara keyabé, Animai maqmaréhrataq subiq súáhro úwara Mósísine anoiboga sene animai tagéra, Kaweq mai wíre iwíáhéra íre áhreia subiq súáhro ú ehweh anterúoye. *(Kisim Bek 1.22, 2.2)*

24 Mósísi inahunahní míotaq mibeqté kéné wahnahne ayahunkawagá meyowe. Mósísiga Manikánsabe aiq pútare atena anonúkútaq, Íné íre mi iníne ahninkáwá úge. Írakaumo úwe.

25 Írakaumo iwíáhéna, Ahbabáq miraonawe pehgáriq tanáhráq iwíáh iwíáhé sansa púana íre mirainauge úwe. Minayabe Ísípi kegá wenawahrah Isará ké síwíoqnotaq Mósísiga mina tagéna, Ísípi aní míanie íre iwíáhia peh, Nánuwahrah Manikáne animárinseq míanie iwíáhuwe.

26 Manikáne animárinseq míanie iwíáhéna, Sína anímé Karáhéne sánsá sehgiónsabé Ísípi kegá níwíoqnagehe. Anetaníbo. Manikáne sansá sehginíe. Wega nánina naneqmarínká Ísípi marákórápéq moke móneakáq kaweq awáhríq náneqmarínkáq kiotaikinae iwíáhuwe. *(Kisim Bek 1.22, 2.2,10-12)*

27 Mibeqté wáhnáh ánínká Mósísinsabé abiahnsa atowana wega Manikánsabe aiq pútare atena íre áhreia Ísípi marákórápéq suena pokúwe. Wehukega sene siuratate Maniká íre tagahrahuwana Mósísiga wene arupipeqté iwíáhga Maniká tagówe. We tagó púana págege atowana wene kaweq sansá ambubu atawéna sehgiuwe.

28 Wega Manikánsabe aiq pútare atena wene ehweh irena sótaikú siahrreraq ko sansa áhwárowe. Áhwáreina Ísara keyabé, Sipisípiq subiqme mi kané korahq itene méhpehtapéq abaq máráhro aritowe. Mirairataq íópeqté ánínká sótaikéna itene ebeq piah animárí íre subiq suankéhe teriúwe. *(Kisim Bek 2.15, 12.21-30)*

Áhnte Ísara kegá Manikáne sansá ambubu atawéra sehgiú ehwehne.

²⁹ Ísara kegá Manikánsabe aiq pútare atera anotah waní kéréwéguwe. Mi waní áwíqmé Káhtore Soréq Wáníne. Ísara kegá mi wanítáq kéréwégonehera utaq mi waní taraqnágúwara sega awaho marákóráq nogónserahnue kéaguwe. Ísípi ebehu kegá sinehe kaqme kéra Ísara kegá onserahnoneheqmúne íwíáhéra mítaq kéréwégonehera utaq mi waní anotah waní piowara wánínkue pukuwe.

³⁰ Mó tanáhráq Ísara kegá Manikánsabe aiq pútare atera wene ehweh sehgiú púara Séríko suwahpeq ebah kúri pera áhtápéq abapete téhtaré wéhékáh abugeqnáhnuríowana mi ebáh kúri sokogúwe.

³¹ Séríko suwahpeqte weh aebó íní wenáwíq Áráhpa míowe. Mi ebáh kúri íre sokogútaq mi inínká Manikánsabe aiq pútare atena téhtaré Ísará ánitégá ahboerayeheéra suyataq mehweh aritena séhréh aritowe. Séríko suwahpeqte kégá Manikánsabe íre aiq pútare atówana peh morá mi inínká wensabé aiq pútare atowe. Minayabe mi ebáh kúri sokogútaq Ísara kegá moke Séríko suwahpeqte ké subiqme oraruera peh morá mína séhréh arito íní íre subiq susa pehragatówe.

³² Manikánsabe aiq pútare ató ke éhweh mó teinínkono? Wehuke síwíqmari Kíréóni, Páráki, Sáh músóni, Sépáta, Tébiti, Sáh múériréh mó Manikáne ehweh iraru kereqne ehweh áhnte kéh púana moke íre teieráhuge.

³³ Segá Manikánsabe aiq pútare atówe. Mibeqté táhmaro kégá mó marákórápéqté kéreq ebehutaq kiotaikuwe. Mibeqté táhmaro kegá kaweq sansánéra Manikánka náinie ú naneq meyówe. Mibeqté táhmaro kegá Manikánsabe aiq pútare atonka úrinsi iá tahnsa kane áwéh músúríowe.

³⁴ Mibeqté táhmaro kegá anotah iraró puinsúówe. Mibeqté táhmaro kegá sene naruoga pokatate kiraranehera utaq íre subiq súówara sabigue pehbeheráh pukuwe. Mibeqté táhmaro ké mareqmareq kéera Manikánsabe aiq pútare atónsabe tauntahu ke úkuwe. Mibeqté táhmaro kegá ebehutaq tauntahunéra wáhnaupéqté ké subipáhrarúówe.

³⁵ Mibeqté táhmaro ahrérónká Manikánsabe aiq pútare ató púara sensuwehqsó pukutaq mó oganúkuwe. Mibeqté táhmaro kegá Manikánsabe aiq pútare atówara sene naruoga se saiqnaríówe. Saiqnaríówara sega Manikáne sansá sinehepeq súótaq tahirimé sene naruoga soraq súó irino. Sene sinonkansabé íre sirutaboiria peh oga mérapeqsábé sirutaboiru puara Manikáne sansá ambubu atió púara sene naruoga subiq súówara pukuwe.

³⁶ Maniká íre tagaríó kega mó táhmaro ke siwiréh aritera sahtaté subiqmarera séniraté táhru táhruue karábúsiipéq mórítówe.

³⁷ Mó kegá táhmaro ebahnsatate tuparuqme subiq súówe. Segá mó táhmaro ke sóraté ákáh kiraq súówe. Segá mó táhmaro ke pokatate kiraq suqme subiq súówe. Manikánsabe aiq pútare ató ke tabonahuwara sene naruoga síwíoqnéra íre kawerarítówara korósi tabónáhunsabé sipisípiqne áúakaq mémene áúakaqtaté aneranerue míówe.

³⁸ Aneranerue méra abatapi pokéra sáwéhrapeqkákákáq ónapipéqkákákáq kae-gaeuwe. Se kaweq ke míówara mó mah marákóipéqté kégá íre kaweq ke míówana sensabé siyehitówe.

³⁹ Segá Manikánsabe aiq pútare ató púana wega sensabé kawerowe aritowe. Se marakóipeq míótaq Manikánka nárinie ue omasa náneqmarí íre meyówe.

⁴⁰ Manikánka wensabé aiq pútare atona ke kaweq ah sabaitowe. Naho míó kega mi ahtápéq ebeq íre kíúwe. Írakaumo. Íre kíúwana Manikánka, Sereq itereq moraráq kigehe aitowe.

12

Itega Sísa tagéq iwíáh iwíáh atanéhe i ehwéhne.

¹ Mina teiú kégá Manikánsabe kawerue aiq pútare atera amahnága sen-suwanka ite abugeqñáhnurawéra iwahnkanowe. Segá Manikánsabe kawerue aiq pútare atónsabe itega iwíáhue tagéq kaweq ahtápéq korahúne. Manikáne ahtapeq tauntahunue nogonéhboq moke umehi naneq sueq ahababárorahi naneqmarí inehepeq suaneheqmúne.

² Sísansabé ahriahri tagéq iwíáh iwíáh atanéhe. Itega wensabé téh aiq pútare atáráunaraq séhréh aitená mókakeakáq séhréh aitankéhe. Minayabe wene sánsánsabé iwíáhue taganehe. Segá Sísa awankátaq táhpawe subiq suanehera utaq wega, Mókake nirupipeq eyoyó aintanawire iwíáhúwe. Minayabe awankátaq táhpawe puké sansa ayehiteh sansansabé íre iwíáhia amahnága Manikáne ayah púpeq tútuue mía míaire.

Wene animárí ahababárirataq Manikánka kaweraritanieéna kamah arinkéhe i ehwéhne.

³ Ahababáq kega Sísansabé anotah abíáhnsá atera áwíoqnotaq wega págegeue ména íre túbáh agúwe. Minayabe iwíáhéq túbáh agiyehboq wene sánsá peh kawerue sehgióro.

⁴ Itega ahababáq saiqnaruaneheéq págegeue arambehriowe. Miraonsabé ahababáq kega íwíoqnahtaq itene korahq íre túíraq peh oga míáhwe. Minayabe iwíáhue tagahro.

⁵ Wene púkuipéqté éhwéh págege ehwéh iahreraq kehro? Mi ehwéhnká mahraréna,

Nénahníno, itene Wahnahnka are kaweratanieéna kamah awinah ahtebáhno. Wegá arensabé, Íre kaweróne atahnaraq arega wene sánsá sehgieyabe anetaníbo iwíáhhineho. Íakaumo.

⁶ Arutaboírí anínká ahababárinaraq itene Wahnahnka kaweratanieéna kamah awinkéhe. Wegá moke wene animárí úko ke wahnahnatawéna se ahababárirataq kamah arinkéhe íre. *(Sindaun*

3.11-12)

⁷ Wene kaweq anímárí míageheéna itega ahababárunaraq Maniká Iteriboga kaweraitanieéna kamah aíre. Wegá kamah aina tanáhráq minayabe iwíáhéq pehwehrue méq wega sokigi aina naneq ahtebéq págegeue míáhro. Sene animárí kaweqtaq míageheéra kaweq sibówárehga wahnahnaritera kawerue kamah aríé míno.

⁸ Ite ahababárotaq Maniká Iteriboga peh áwé tagehtaq tahirímé ite íre wene animárí pehipéqté ánímárí míáh irino.

⁹ Iteriborehga ite kaweraitaneheéra kamah aiéwaq sene ehweh ireq sensabé kowe ariteq iwíáh iwíáhúne. Minayabe Maniká Iteribonsabé anotahtaq kowe atáhro. Wegá iteiúwa auráq matawéna kamah ainaraq kowe atáhro. Kowe atáhnaraq oga mía míaoneheqmúne.

¹⁰ Iteriborehga ite káriq anímárí míarauna tanáhráq seyega iwíáhuronserah íwáhnoréra kamah aiátówe. Ite we kaweqtaq mía mía inserahnigeheéna Manikánka íwáhnoréna kawerue kamah ainainire.

¹¹ Wegá kamah aí tánáhráq itene irupipeq íre eyoyóia peh umeh agire. Téhwe itene irupipeq umeh agiraq sokigi aí náneq ahtebónaraq anehe ite kaweqtaq méq itene iru ukiqme míahrahúne.

Tauntahu ke méq Sísa arambehrioro i ehwéhne.

¹² Mareqmaraq ayáhnkáránkákáq ké míéhboq tauntahu ke méq Sísa arambehrioro. Mareqmaraq aréhúnkákáq ké míéhboq tauntahu ke méq

13 wene obarisa áhtápéq nogóro. Mirairataq itene igára íre mareqmarerinae. Írakaumo. Peh kawetaq kagainae.

14 Moke mó kereq kaweqtaq méq uwaresa ké méq arambehrioro. Manikánka kaweqtaq mía mía inserahnigeheéq arambehrioro. Ahbabáq kega itene Wahnah íre tagagehe.

15 Manikánka séhréh aitéh sánsá sehgiónsábé túbáh agiyehboq kawerurero. Kítahé awanká sera tahnsá úkéq mó ke ahbabáq aritéhboq kawerurero.

16 Mó aniné weh ahre abarie sansá pehragahro. Wehukení wenáwíq Ísoe. Wegá arupibiútaq tira táhútáhúq meyanieéna moke awaqmiahrahi naneq paiqmarowe. Wegá Manikánka ebeq piah aní aweráhi naneqsabé anetaníbo íwíáhúwe. Wegá miraú serahniyehboq kawerurero.

17 Téhwe Ísoga awaq miahrahi naneq paiqmarena anehe minayabe arutaboirena wenabonsabé, Kawerainto éna íbisówe. Téhwe wegá mi naneqsabé anetaníbo íwíáhéna aiq paiqmaro púana anehe mónkakáq íre meyháhire.

Itega o Sarúsarama suwahpeq íópipeq kéhrabeq aiq sewe i ehwéhne.

18 Itega íre tagahraho mapéq sewe. Íre táhtorahráho mapéq sewe. Ísara kegá tagahraho sawéh áwíq Sáínái suwe. Táhtorahráho sawéhrápéq suwe. Itega Ísara kegá íre mirau serahnowe. Itega mina tahnsa tagahraho sawéhrápéq íre koragarowe. Segá mi sawéhráq koragéra anotah irobina tagéra anehe anotah sunkíkirú tagéra anotah soírírú tagowe.

19 Tagowana pembíáhnúwara irera mó aniné ehweh írówe. Segá mi ehwéh téh írótaq áhreéra Mósísinsabé, Mi ehwéh mó ireyabe iuwahriehre éra mó íre irarúno teawo éra pagu pagunuwe.

20 Manikánka sensabé, Wehukenínkábópoq ménkámehnkánkábópoq mah sawéhráq abasáhnaraq ebahnserá tuparuqme subiq súáhro aritonsabe áhreéra Mósísinsabé, Mó íre irarúno teawo éra pagu pagunuwe.

21 Segá tago naneqsabé áhreorahi naneq puana anotahtaq áhreuwe. Minayabe Mósísiga mahraréna, Íné áhreéna iransánuge úwe. *(Kisim Bek 19.12-13,16)*

22 Ísara kegá áhreu naneqsabé suronserah itega íre sewe. Írakaumo. Sáióna sawéhrápéqmé Maniká oga mía míairabeq we kahnáh suwahpeq mire. Íópeq o Sarúsarama suwahpeq mire. Itega mitaq sewe. Mitaq peh íregárita q íópeqté kéga íwíáh íwíáh orabeq sewe.

23 Manikánka ite omaq sito kene sensíwíqmari sehiranue íópeq marowe. Marowaq téh omaq sito kegá íópeq momiwíorabeq sewe. Manikánka moke mah kehíná kéhíná ehweh aítana saiuwankéhe. Weba aiq sewe. Manikánka kaweqtaq mía mía ke aiq kaweraritowara sensiwamarí míáhrabeq sewe.

24 Itega Sísaba sewe. Sísaga o moráéné ehweh áhwárótaq wene korahq tunka mi ehwéh págege arowe. Sísane korahqka íre Ábérine korahqka irarú serahnuwe. Írakaumo. Sísane korahqka Ábérine korahq kiotaikéna peh kaweq ehwéh irarire.

Manikánka teí ehwéh anterúéhboq kawerurero i ehwéhne.

25 Iahre parosa ké méq Manikánka teí ehwéh anterúéhboq kawerurero. Naho mah marákóipéq míó keyabé págege ehwéh teriwwara anterúówe. Segá anterúónsabe Manikánka kamah ariu púara segá íre kopéragorahuwe. Itega moq íre kopéragorahúne. Írakaumo. Amahnága Manikánka íópeqté ehwéh teí púaq itega mi ehwéh inehepeq súáhnaraq wegá ite anotahtaq kamahinkéhe.

26 Naho Manikánka ehweh teriutaq mah marákó marákó máníúwe. Amahnága wegá mahraréna,

Mókake íre peh morá mah marákó marákóyábé mónkakáq máriúno atanauge.

Íópeqkákáqsábé moq, Máriúno atanauge ire. *(Hagai 2.6)*

²⁷Wega, Mónkakáq máriúno atanauge insabé mah ehwéh irahráhúne. Wega miraro naneqmarí kúrugúruorahi naneqmarínsábé, Kúrugúruúno atahnana tabanaginae. Peh morá íre kúrugúruorahi naneqmarí kagainawire.

²⁸Manikánka wahnah wahnahnirabeq íre kúrugúruorahire. Wega itensabé, Awaq míáhro aitéhnsábé wensabé áhtenék we awahbeh sansánék wensabé iwíáh iwíáh atone.

²⁹Manikámé moke toráh agorahi irá tahnsane. Minayabe wensabé áhtenék iwíáh iwíáh atone.

13

Wensabé wensabé arutaboiratéhoró i ehwéhne.

¹Sísa tagariáh kéó, wensabé wensabé arutaboiratéhoró.

²Wáhnaupéqté kégá iteba sirataq kawerue mehweh ariteq kirabo arítáhro. Menah mó kegá seba suro ke mehweh aritera kirabo aritera suro ke peh wáhnaupéqté kée iwíáhurowe. Írakaumo. Peh íópeqté ké mehweh aritera kirabo arítárówe.

³Sísa tagariáh ké karábúsiipéq míéhrataq sensabé iwíáhoró. Sensabé iwíáhéq sirutaboiriranka sereq moraráq karábúsiipéq mé tahnsa iwíáhoró. Sísa tagariáh ké síwíoqnehrataq sensabé iwíáhoró. Iteitene inonka moq íerire iwíáhéq sensabé iwíáhoró.

⁴Ahre mewe sansamé wehké sansamé kaweq sansáne. Minayabe wehga mó aníné ahre abariíneho. Ahrega mó aníné weh abariíneho. Mó aníné ahre weh abario ke Manikánka ehweh aritena kamah arinkéhe.

Móneyabé irutaboiriyehó i ehwéhne.

⁵Móneyabé irutaboiriyehboq peh matiéhra naneqsabé aiq awehraq mire iwíáhoró. Minayabe Manikánka aiq mahraréna,

Are íre auwaníe. Inehepeq íre auwaníe. Írakaumo ire. *(Lo 31.6)*

⁶Minayabe árahinabomo iwíáh íre oro. Peh págegeue Manikáne ehwehnka irarinserah irarenehe. Wene ehwehnka mahraréna, Néne Wahnahnka séhréh aintéh púana íre áhreinie. Wega séhréh aintéh púara mó kegá pehipi íre kamah anigéhe ire. *(Buk Song 118.6)*

Sísa kéreyabe íre iyehitegurégúia peh kéranehe i ehwéhne.

⁷Ite Sísa tagariáh kéráq wahnahno kegá Manikáne ehweh íwáhnorurowaq sensabé iwíáhoró. Segá kaweq arámbéhriéra Manikánsabe kawerue aiq pútare atárónserahnoro.

⁸Sísa Karáhéwé menahnkákáq amahnágaákáq mókakeakáq ahriahri peh monseráhnue mía míaire.

⁹Mó kegá áwánáh éhwéh teírataq mi ehwéhnsábé aiq pútare aritéhranka Manikáne sansá súého. Wega séhréh aitéhnsábé iteyuwa págegeue míahrahúne. Mó naneq tahutáhúq awehrié sansa sehgiönka iteyuwa íre págege aitahráhire. Mina tahnsa sánsá sehgiönka wehuke íre séhréh aitahráhire.

¹⁰Peh ite Sísa tagariona kené o tahbé kéhre. Manikáne mibeq mahbeq arítáh ké naho táhbérápéqté mewe nah kegá o tahbérapéqté táhútáhúq íre mewe nahwe. Írakaumo.*

¹¹Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh kégá Anotah Kawéqtápéq pokotaq wehukene ahbabáqsabe kaweraritankeheéra ménkámehnkáne korahq

* **13:10:** Mi o tahbé áwahewé mahraréna, Sísa Karáhé tahpato awanká itene o tahbé tahnsane. We pukúnka ite oga mé topáh o tahbérapéqté tópáh nóne ire.

mewera titirowe. Peh korahq mewera titiréra mi kamáriné sinonka mewera ahnansahrapeq ira pariáhwe.

¹² Mira onserah itene ahbabáqsabe kaweraitanieéna Sísaga ahnansahrapeq awankátaq táhpawe pukéna wene korahq tunka kaweraitéhre.

¹³ Minayabe ite iuwahbeh sansá sueq ahnansahrapeq Sísaba kowíanehe. Mó kegá Sísá áwioqnowe. Itega weba wahtotaq kowíahnaraq sega ite moq íwioqnaneherawoe. Íwioqnehransabé anetaníbo éq weba kowíanehe íwíáhoró.

¹⁴ Mah marákó marákóipéq ite mía míaona matábúrápéq íre kéhre. Minayabe peh kagaína matábúrápéqsabé áwénunúne.

¹⁵ Áwénunéq amahnága ite ménkámehnkátate íre titiria peh ahriahri Manikánsabe Sísá áwírué kaweróne ateq itene íwéhrate iwíáh íwíáh atanéhe.

¹⁶ Kaweq sansá súéhboq ahriahri kaweq sansánoro. Ite matiéhra naneg wenáwíoro. Mi sansátaré Maniká awahbeh sansá púaq ibitagínehboq kawerue miraoro.

Itetaq wahnahno kené ehweh sehgióro i ehwéhne.

¹⁷ Ite Sísá tagariáh kéréq wahnahno kegá ite séhréh aitaneheéra ite auráq matiáhwe. Moke sene arámbéhríyábé Maniká teawigéhe. Minayabe itetaq wahnahno kené ehweh ireq kawerue sehgióro. Sehgirataq sene arambehri eyoyóue miraorahowe. Sirupipeq umeh agínaraq sega ite íre séhréh aítahráhowe.

¹⁸ Itensabé ahriahri púreraitáhro. Itega kaweq sansánuraunayabé irupipeq eyoyóire. Mókakeakáq ahriahri itega kaweq sansánéyabe iuwahbehre.

¹⁹ Iteba apubúue kouwekiniboq Manikánsabe íné séhréh ainto ue púreraintáhro.

²⁰ Sísá itene Wahnah pukútaq Manikánka iriwe oganúq atowe. Sísaga itene ahbabáqsabe pukúwana wene korahq tunka moráéné ehweh kawerawowana kagaire. Minayabe Sísaga ite Manikáne sipisípiq wahnahnaita aítahre. Manikánka iru ukiq itena

²¹ wene arambehri kawerue miraigeheéna séhréh aitéhre. Itene irupipeq we awahbeh sansá aítahnana kagainkehe. Sísá Karáhé anotah aní méq wensabé ahriahri iwíáh íwíáh atanéhe. Aiq miraoneheqmúne.

Páhsi parabaginai ehwéhne.

²² Néne iyahnabo anímárinó, itene irupipeq kaweraitanieéna mah pahsí sehiranuge. Mah pahsí peh wahtotaq ehwéh púaq kawerue sáhnahwe íráhro.

²³ Iteríbáq Tímóti karábúsiipéqté pugeq áúwátówe. Wegá ínéba apubúue sínaraq iteba moráráq koragayehetauye.

²⁴ Moke itene wahnahmarínseq Manikáne animárinseqsabé iroro teriéro. Moke Ítári marákórápéqté Sísá tagariáh kegá itensabé iroro ewe.

²⁵ Manikánka ite ómiyabé arutaboiritena séhréh aitéhre.

Sémísi Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Áhnte ahtébiá kégá, Sémísiwe Sísane ábákawae íwíáhowe. Sémísiwe Sarúsarama suwahpeqte Sísá tagariáh kéráq wahnahnú aninéna mah pahsí Sísá tagariáh Ásíú ké séhréh aritanieéna sehiranúwe. Wega iwíáhéna, Sísansabé aiq pútare atáh kégá íre túbáh agia peh kaweq sansá miraigehe. Mirairataqmé sene kaweq sansá tagah kegá iwíáhéra, Mah kegá aiq pútaq Sísá tagariáh ké wóe íwíáhigehe. Mah pahsí sáhnsáho kegá Sísane sánsá tábúsoqme sehgegeheéna Manikánka Sémísi iwíáh atowana mah pahsí sehiranúwe.

Sémísiga mah pahsí sehiranúwe.

¹ Ínéwé Sémísi Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreqne arambehri aní múge. Néne páhsi sáhnsahwe tagahro. Ite Ísara ke airápété téhtaré káhnáh míone. Itene igaqnaréhga wáhnaupéqté kéné marakórapeq abae agunsabé mó ke suwahpeq míáhwe. Ite ómiga néne ehweh sáhnsahwe íráhro.

Moke ite áhwáreh naneqka págege aitéh éhwéhne.

² Néne iyahnabo anímáрино, moke áhwáre naneq sínaraq iru ukiqme míáhro.

³ Íre kaweq sunúq sínaq Manikánsabe aiq pútare ateq wene sánsá íre susa peh kawerue sehgirataq págegeue míahrahowe. Minawé aiq tagariáhwe.

⁴ Wene sánsá íre susa peh kawerue sehgirataq ite kaweqtaq míagehe. Ite kaweqtaq míéhrataqmé Manikánka séhréh aitená wega náina naneq íre tabonahigehe.

Ahtebé iwíáh tabonahi anínká púrerinkehe i ehwéhne.

⁵ Íre ahtebéh anínká Manikánsabe, Ahtebé iwíáh nánio ue púrerínaraq Manikánka ahtebé iwíáh atankéhe.

⁶ Manikánsabe, Nánio ue púrerirataq náninabomo árahinabomo íwíáhiyehboq peh aiq pútaq náninawire íwíáhoró. Wánínka mó kantoq mé kantorinserah árahinabomo íwíáhi anínká mó iwíáh mó iwíáhire.

⁷ Manikánka náninabomo árahinabomo íwíáhi anímé wega íre náwinawire.

⁸ Mó iwíáh mó iwíáhi anínká tábúsoqme arámbéhrí íre miráia peh áhwára áhwáraire. Wega náninabomo árahinabomo íwíáhinsabé Manikánka íre náwinawire.

Tabonah kereq áhnte mensáméhnsánkákáq kéreqsabé irari ehwéhne.

⁹ Sísá tagariéh aní tabonahínaraq Manikánka wensabé, Anotah aní míahno atahnana iwíáh íwíáhinkehe.

¹⁰ Uworapeqté náneq kirena áraniwe ehyataginsERAH áhnte monéákáq ménsáméhnsánkákáq sorupeh aní pukinae. Minayabe Manikánka áhnte moné matíéh ánínsabé, Pehgáriq aní míahno atahnana iwíáh íwíáhinkehe.

¹¹ Ehbíehbeq anotah patáhitáq uworapeqté náneq ehyatague ára megínaraq íre kaweq naneq úkinae. Mina inserah áhnte monéákáq anínká áhnte ahwímí arámbéhríínaraq pukinawire.

Manikánka ite ahbabáqtaqpeq íre móitahráhi ehwéhne.

¹² Menah Manikánka mahraréna, Ínénsabe arutaboiri anínká mókake kagai apéq náwénaraq oga mía míainkehe íre. Minayabe ahbabárorahi tanáhráq sínaraq mi ahbabáqsabé ahqáho atéh anínká kaweqtaq míahnaraq wega kagai apéq awaq mena iwíáh íwíáhinkehe.

13 Mó aníné arupipeqté íwíáhgá we abarirana wega, Ahbabárinie íwíáhínaraq, Manikánka mi iwíáh aintéhre íwíáhineho. Írakaumo. Ahbabáqka Maniká íre sabirorahi puana wega mó ke ahbabáqtaqpeq íre móitahráhire.

14 Téhwe itene irupipeqté íwíáhgá morání moráníné iwíáh abarire. Minayabe ite ahbabárigheéna iteitene íre kaweq naneqsabé irutaboírúnaga ite ehnenenénena péhe éhwéh aitéhre.

15 Kía miéh íníné arupipeq káriq aní miéhmana mina inserah itene irupipeq ahbabáq iwíáh kéhre. Kía miéh ínínká ani maqmaréhnserah itene irupipeqté íwíáhgá ahbabáq áhwárehre. Áhwárehmana ahbabáqka ite saiqnariahnaq áhnte ahbabáq aruqarurirataq pukoneheqmóe.

16 Néne iyahnabo anímáríno, péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítého.

17 Moke kaweq naneqmarí íopeqté Ítéribógá aiq náire. We peh ahriahri téhrehrebeq mía míai anínéna moke kaweq naneqmarí náí náinire. Mánkánahnka ebeq íre wahtonagéna anehe pehgáriragire. Manikánka íre mina tahnsanire. We íre mó sansá mó sansáni aní míre. We peh ahriahri téhrehrebeq mía míai aníne.

18 Maniká Iteribo wewega iwíáhéna ite omaq itowe. Omaq itonsabe wene aiq pútaq éhwéh írátáúnaraq aiq pútare ataráúnana wega, Néne animarí móe aítana kaweraitáaire. Téhwe ite kaweraitena anehe mó ke kaweraritankéhe.

Manikáne ehweh ireq sehgióro i éhwéhne.

19 Néne iyahnabo anímáríno, kawerue íráhro. Mó kegá ehwehnirataq ahkabaqme ireq kawerue iwíáhoró. Sene ehweh ireq pehwehrue iwíáhue ehwehnoro. Íre apubúue abiahnsanoro.

20 Apubúue abiahnsano kegá Manikáne kaweq sansá íre miraorahowe.

21 Íre mirao naneq sansánkákákq moke ahbabáq sansánkákákq áhnte kagaire. Moke mi sansá itene irupipeqté súáhro. Manikánka wene ehweh ayu tahnsa itene irupipeq uqmataire. Minayabe iteite iuwahbeh sansá sueq wene ehweh kawerue sehgirataq itene iru kaweraitankéhe.

22 Minayabe Manikáne ehweh kawerue sehgióro. Íre peh iahrega íráhro. Írakaumo. Peh iahrega íráhnaraqmé peh iteitene péhe íwíáhyábé aiq pútare atagéhe.

23 Wehukenínká Manikáne ehweh peh ahrega irena íre sehginaraq we timanopipéq tageh aní tahnsane.

24 Mi aní wene náwíqkakaq auranabiah timanopipéq tagéna timano mitaq marena pokéna wene auranabiah apubúue abitagire.

25 Manikáne ehwehme anotah kawéq éhwéhne. Mi éhwéh irena kawerue sehgi ánime ahbabáqka íre saiqnariahrahire. Mi éhwéh íre abitarusa peh timanopipéq taga tagainserah sáhnshahena kawerue sehginaraq Manikánka, Kaweróne atankéhe.

26 Wehukenínká iwíáhéna, Ínéwé Sísansabé aiq pútare atóge éna Manikánsabe kawerue iwíáh iwíáh atóge éna ahriahri abehq éhwéh íraréna wene péhe éhwéhnká wewe péhenuwíéhre. Mi anínká, Ínéwé Sísansabé aiq pútare atóge éna Manikánsabe iwíáh iwíáh atóge ime íre awehraq kéh púana peh abehq iwíáhire.

27 Manikáne ehweh sehgiro kegá ehneranimarínseq kéweinínsónseq íre kaweq sunúq séhréh aritera mah marákóipéqté áhbábáq sánsá íre miraia peh kaweqtaq mía míaoowe. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

2

Peh morá sánsá ómi kehinánsábé miraoro i éhwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, itene Wahnah Sísa Karáhé íópeq wahnahni anínsábé aiq pútare atáhwe. Minayabe anotah keyábé iwíáh íwíáhéq kawer-
ariteq pehrápeqte ké inehepeq súého.

² Ite momiwíorabeq kaweq korósiákáq kaweq awáhríq náneqkákáq ánínseq tabonah aní subankia korósiákáq ánínseqka iteba sirataq mó anínsábé mó iwíáh mó anínsábé mó iwíáhiyeho.

³ Itega kaweq korósiákáq anínsábé, Kaweqtapéq tútuue míahno ateq tabonah anínsábé mobeq koiriwe míahno. Mahtaq igárápí tútuue míahno atého.

⁴ Mira íwíáhóme itega korósi tagahnsabé mó ke kaweq kee íwíáhariteq mó ke abehq kée íwíáh arítáhwe. Mira íwíáhóme itega saraqmárah wáhnáhmárínká íre kawerue saraqmárahnserah iwíáhowe.

⁵ Néne iyahnabo anímárino, néne ehweh íráhro. Manikánka mahraréna, Ínénsabe sirutaboiro kegá wahnah wahnahnurabeq awaq miagéhe ire. Wensabé aiq pútare atera kaweqtapéq awaq miageheéna Manikánka mah marakóipéqté tábónáh ké omaq sitéhre.

⁶ Itewe aneqsabé tabonah keyábé síéhruruo? Áhnte mensáméhnsánkákáq kegá ite íre kaweritáh mino. Ite meiqmera ehwehorabeq móitáh mino.

⁷ Manikánka itensabé, Sísa Karáhéne animári móe aitéhre. Aitéhrara ménsáméhnsánkakaq kegá Sísa Karáhéne kaweq awíqsabé abehq éhwéh atáhwe. Segá mina tahnsa áhbábárowe.

⁸ Maniká itene Wahnahne ehwehnka mahraréna, Arerensabé arutaboironanserah mó keyábéákáq arutaboirúno ire. *(Wok Pris 19.18)*

Minayabe itega mó keyábé irutaboiro ehwéh sehgiómé kaweq sansánowe.

⁹ Itega anotah keyábé iwíáh íwíáhéq pehrápeqte ke inehepeq súáhmé mina íre kaweq sansánowe. Manikáne ehweh anterúáh púana mí ehwéhnká itensabé ahbabáq ke woe aitéhre.

¹⁰ Minayabe Mósísiga sehgióro ú ehweh áhnte kawerue sehgi ánínká peh morá éhwéh antehrúéhmé wega moke mí ehwéh aiq anterúéhre.

¹¹ Manikánka mahraréna, Mó aniné ahre weh abariiyeho ire.

Wega mó mahraréna,

Mó aní subiq súého ire.

(Kisim Bek 20.13-14; Lo 5.17-18)

Minayabe arega mó aniné ahre weh íre abariia peh mó aní subiq suahnawe arega mí ehwéh aiq anteruahne.

¹² Manikánka sehgióro ú ehwehnká ahbabáq saiqnariahnaq wehuke soraq suahráhire. Wega mí ehwéhnsabé iwíáhéna mah kehiná kéhínané sánsá saraqmarankéhe. Minayabe iwíáhue kaweq ehwéh iraréq kaweq sansánoro.

¹³ Wehukenínká mó keyábé íre arutaboirinaraq Manikánka ehweh aitahna tanáhráq mí aní kamah awinkéhe. Mí tanáhráq mó keyábé arutaboiri anínsábé, Kaweróne atankéhe.

Íné aiq pútare atóge i anínká íre kaweq sansanéna abehq íwíáhi ehwéhne.

¹⁴ Néne iyahnabo anímárino, peh morá ánínká mahraréna, Ínéga Sísansabé aiq pútare atóge ire. Wega iraréna Sísansé sánsá íre sehgiomé wene ehwehme peh abehq úkire. Ínéga Sísansabé aiq pútare atóge irarínka we kaweratahráhiro? Írakaumo. Peh wewene ehwehnka íre kaweratahráhire.

¹⁵ Arega Sísa tagaríáh wéh áhré tagé korósiákáq táhutahuqkákáq tabonahotaq

¹⁶ Íre náriasa peh ehweh teawenawe arene ehweh peh abehq náneq úkire. Arega wensabé, Tototaq mé ayahbankikitaq mé pehwehrue pokéwahno teawenawe íre náriasa arene ehwehnka árahue séhréh atankéhbo? Írakaumo. Arene ehweh peh abehq náneq úkire.

¹⁷ Arega Sísansabé aiq pútare atóge íwíáhé mó ke íre séhréh aritahnawe arene iwíáh peh abehq náneq úkire.

¹⁸ Mó morá ánínká mahraréna, Mó kegá peh Sísansabé aiq pútare atáhwara mó kegá peh kaweq sansá miraowe ire. Mi ehwéhnsábé teiníe. Arega Sísansabé aiq pútare ate kaweq sansá íre miraónawe ínégá are tagéna arensabé, Árahue Sísá tagariahna aní móne atanínkono? Ínégá kaweq sansá miraonayabé arega tagé ínénsabe, Sísá aiq pútare atahna aní móne ue ahtebahrahóne.

¹⁹ Manikámé peh morá áníne aiq pútare atóge énaewe aiq kaweróne. Peh morá mina irarénaga íre awehraq mire. Owainawamarínká moq minayabe aiq pútare atera áhreéra iransánowe.

²⁰ Aiq pútare atahnayabé aiq awehraq mire íwíáhono? Aneqsabé kaweq arámbéhríninkono íwíáhono? Múguwahgu aní móne. Peh morá aiq pútare atóge énaewe íre awehraq mire. Mahnayabe áwahewé teiníe.

²¹ Itene igaqna Ébárahmaga Manikáne ehweh sehginieéna wenahni Áhísáhki subiqme titirinaúwe. Wegá íre túbáh agia peh Manikáne ehweh segiunsabe Manikánka wensabé, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atóge úwe. *(Stat 22.1-14)*

²² Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atena págegeue sehgoráhi ehwéh teawutaq túbáh aginie íre úwe. Wegá peh Manikánsabe aiq pútare atóge éna wene ehweh sehginauge íwíáhúwe. Sehgiunka wegá Manikánsabe aiq pútare atowe sokigi awuwe. Minawé aiq ahtebaho?

²³ Manikáne ehwehnka mahraréna, Ébárahmaga Manikánsabe aiq pútare atonsabe Manikánka wensabé, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atóge úwe ire.

Manikánka Ébárahmansabé mó mahraréna, Arewe néne iyahnabo aní móne atowe úwe. *(Stat 15.6; Aisaia 41.8)*

Ébárahmaga Manikáne ehweh kawerue sehgiunsabe mah pukúipéqté éhwéhnká aiq pútaragúwe.

²⁴ Manikánsabe aiq pútare atóge irarime íre awehraq mire. Írakaumo. Peh Manikánsabe aiq pútare atena wene ehweh sehgi ánínsabé Manikánka, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atéhre. Minawé aiq ahtebaho?

²⁵ Weh aebó íní wenáwíq Áráhpae. Téhtaré Ísará ánitégá nahnso kené marakó ahboerageheéna Sósúaga eqmarowe. Eqmarowana Áráhpane nah-taqpeq suyana wegá mi anité mehwehue kirabo aritena wenawahpeqte kégá subiyehoéna mó ahtápéq sokigi ariuwe. Wegá miraúnsabe Manikánka, Kaweróne. Kaweqtaq míahne atowe. *(Josua 2.1-21; Íbaru Ke 11.31)*

²⁶ Wehukéniné awanka wene anonka suena airaiq pokitaq we pusa ání míéhre. Mina inserah Manikánsabe aiq pútare atóge irarí anínká wene kaweq sansá íre sehgímé we pusa ání tahnsa míéhre.

3

Itene ehwehme iwíáhue tagéq pehwehrue irarero i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímárino, Manikánka ite síwáhnorúna kené arambehri iwíáhue tagéna págegeue ehweh aitahráhire. Minayabe tagariáhwe. Wegá mó Sísá tagariáh kéné arambehri pehwehrue iwíáhue tagehre. Minayabe wehukega momiwíorabeq síwáhnoro ke áhnte úkiyeho.

² Ite ómiga mótaq mótarue áhwára áhwáraúne. Ehweh iraré tanahráq ahriahri áhwára áhwára ehwéh íre irarí anímé kaweqtaq mía míaire. Wene áwéhipeqté éhwéh kawerue wahnahni puana wegá wene moke anonka kawerue wahnahnatiahrahire.

³ Anotah ka wenáwíq ósiga itene ehweh kawerue irankeheéq áwéhipeq áhíniráté iyarone. Miraonaga ite iuwahbehrabeq ósiga meiqmena móítéhre.

⁴ Sípi soberi sansánsábé iwíáhoró. Sípiwe anotah nanere. Anotah soirírinka sípi tauntahunue pagunoráhire. Sípi soberi anínká pehgáriq awánkátáté miraia náneq paberéhrena sípiga wehukenínká pokinie irabeq pokire.

⁵ Mina inserah anehbíwé pehgáriq naneréna peh anotah arámbéhrí kéhre. Anehbíga mó ke ahabáratahráhire.

Ite tagarionawe pehgáriq irágá anotah irárawe abae ague uworapecté áhnte awánká tahrahire.

⁶ Ahabábq ehwéhme ira tahnsáne. Pehgáriq irágá anotah irárawe abae aginserah ahabábq ehwéhmká moq abaeue anotah agirana mó ahabábq áhwárehre. Iraipéqté éhwéhmká ahabábq iwíáh áhwárehrena ahabábq anotah agorahire.

⁷ Moke ménkámehnkámé, kabarame, weheme sóreq wanípípeqté páhmé wehukene kirabo kamarí úkorahowara wahnahnarítáhe.

⁸ Mó morá anínká wewene ahabábq ehweh íre saiqnarena wahnahna-tiahrahire. Wehenka wehuke pehrana pukorahire. Ahabábq ehwéhmká apubúue abae agéna wehenka wehukení pehnserahnire.

⁹ Itene íwéhipeqté éhwéhmká itene Wahnah Maniká Iteribonsabé iwíáh iwíáh ateq anehe mó ke Manikánka we tahnsá miraro keyabé abehq éhwéh arítáhe.

¹⁰ Iwíáh iwíáh ate ehwéhmkákáq abehq éhwéhmkákáq peh morá áwéhipeqté sire. Minawé íre kaweq sansáne.

¹¹ Néne iyahnabo anímáрино, arahnome kaweq né wanínkáq abiqnóno wanínkáq morábíté íre sire.

¹² Pópo awánkátátq inunara será íre iyahráhire. Párúq nahníáqtátq pópo será íre iyahráhire. Abiqnóno wanínká né waní íre úkorahire. Minayabe kaweq ehwéhmkákáq ahabábq ehwehmkákáq peh morá áwéhipeqté sime anotah íre kaweq sansáne.

Kaweq iwíáhi anínká kaweq sansáninkehe i ehwéhne.

¹³ Ite mionarabeqte ahtebia ání kaweq iwíáhi anímé inebo? Ahtebia anínká íre saiyoi anínéna wewene áwíq íre pankeréhre. Peh ahtebia sánsánéna kaweqtaq mía míairara mó kegá we tagéra, Ahtebia aníne igehe.

¹⁴ Itega irupipeq mó keyabé anotah abíáhnánéq ahriahri iteitene íwíq árahue pankeranéhkono iwíáhirataqmé ite ahtebia ké méq kaweq iwíáhúna ke míone iwíáhiyeho. Péhe iwíáhiyeho. Aiq pútaq ehwéhnsábé péhe éhwéhne atého.

¹⁵ Íopeqté Íteríbógá mina tahnsa iwíáh íre áhwárehre. Írakaumo. Mi iwíáhwé mah marákóipéqté iwíáh wíre. Itene irupipeqté iwíáhgá mina tahnsa iwíáh aitéhrana owainawanka moq mi iwíáh aitéhre.

¹⁶ Írátíáhiro. Sirupipeq mó keyabé abiahnsanéra ahriahri seyene síwíq pankeráh kégá íre kaweqtaq mía míaowe. Íre kaweqtaq mía míaéra áhnte ahabárowe.

¹⁷ Íopeqté Íteríbógá iwíáh aitéh iwíáhwé ahriahri kaweq iwíáhe. Manikáne Awanka iwíáh aitéh kégá pehwehrue méq uwaréqme méq mó kené ehweh ireq mó keyabé sirutaboireq kaweq sansá ariteq anotah anínseq íre áwíqkakaq anínseqsabé peh morá iwíáhéq ehweh pehipi íre iraria miraonehe e ehweh mira arugaruowe.

¹⁸ Itega uwaréqme peh morá iwíáh kahnaraq minawé sotápéq ayu uqmaráhnserah mire. Uwaréqme peh morá iwíáh kahnaraq peh kaweq sansámári miraorahúne. Minawé sotápéqté ménsáméhnsá kawerue kírénserah mire.

4

Mah marákóipéqté sánsánsábé awahbeh anímé Manikáne naruo aní míre i ehwéhne.

¹ Itega ehwehéq tobehírataq mi sansámé aneq áwahe kehro? Itene irupipeqté iuwahbeh iwíáhga moke mi íré káwéq sánsá áhwáreh mino.

² Ite iuwahbeh naneqmarí íre meyhárhonsabé meyhanehéq mó ke subiq súáhwe. Mó kené ménsámehnsánsabe aigará pabekiraq íre meyhárhonsabé meyhanehéq ehwehue tobehowe. Ite iuwahbeh naneq Manikánsabe, Náio ue íre teawéwe. Minayabe mi naneq íre matíáhwe.

³ Itega wensabé, Náio urome wega aneqsabé íre náiasa túbáh agiro? Itega íre tábúsoqme iwíáhue, Náio urowe. Íre Manikáne arambehri miraonehéq peh iteitene iuwahbeh naneq náio uronsabé túbáh agire.

⁴ Ahbabáq inínká wenawehq auwena mó weh kéréhnserah itega Maniká auweq mah marákóipéqté sánsá sehgiówe. Mah marákóipéqté sánsá sehgi ánimé Maniká Iteribone naruo aní míéhre. Minawé aiq iahtebaho? Mah marákóipéqté náneqsabé arutaboiri anínká Manikáne naruo aní úkire.

⁵ Manikáne ehwehnka mahraréna, Manikánka Wenawa eqmaréhrana irupipeq tumíéhre. Itega Manikánsabe kawerue irutaboirigeheéna wega págegeue wahnahnaitéhre íre. Aiq irarinsabé itega, Mi ehwéh peh abehq éhwéhne íwíáhiyeho.

⁶ Manikánka ite anotahtaq séhréh aita aitaire. Minayabe wene ehwehnka mahraréna, Sensíwíq pankeráh kéwé Manikánka íre séhréhia peh ahqáho arítéhre.

Sensíwíq íre pankeráh kéwé Manikánka séhréh arítéhre íre. *(Sindaun 3.34)*

⁷ Minayabe iteitene píribahri iwíáh sueq Maniká Iteriboga teí éhwéh kawerue sehgióro. Owainawansabé ahqáho atéhrataq wega iuwena pokinkehe.

⁸ Maniká Iteriboba séq wene ehweh kawerue íráhro. Mirairataq wega iteba séna séhréh aitankéhe. Wehukenínká ayahnkara pabeq paberitaq ayahnkara aiq kawerire. Ahbabáq keo, mina inserah itene irupipeqté áhbabáq sueq kawerurero. Mó iwíáh mó iwíáho keo, itene irupipeq kaweq iwíáhigehboq mah marákóipéqté náneqsabé íre irutaboiroro.

⁹ Itene ahbabáqsabe iwíáhéq wíréh wíréh ehweh sueq ibisahro. Itene irupipeqté eyoyói iwíáh sueq íre kaweruraugé íwíáhoró.

¹⁰ Itega Manikánsabe, Íné pehgáriq aní púana ínériahtíáh íre awehraq aní míóge teawéro. Teawenana wega séhréh aitena ite moraní moranínue, Anotah aní míahno aitankéhe.

Mó keyábé ehweh arítého i ehwéhne.

¹¹ Néne iyahnabo anímárinó, itega mó ke Manikáne animárinábé íre kaweq ehwéh ariteq abehq ánimári móe ariteho. Mirairataqmé Manikáne ehwehnsabé moq mina tahnsanowe. Wene ehwehnsabé awahrieh anínká mi ehwéh íre sehgiéna, Peh abehq éhwéhne atéhre.

¹² Manikánka webataq sehgióro ú ehweh teí púana wewega ite sainsuena ehweh aitaráhire. Webataq mó ke kaweraritena mó ke íre kawerarítéhre. Minayabe itewe peh wehuke míáh púaq mó keyábé ehweh arítého. Minawé peh Manikáne arambehri wire.

Ite píribahriéq saiyo ke míyeho i ehwéhne.

¹³ Táhmaro itega mahraréq, Ahbiah mó ke suwahpeq pokue mitaq peh morá ópéq méq arambehriue áhnte moné meyanéhe ewe.

¹⁴ Mira íwíáho keo, teiníboq írátíáhro. Mókakeyabé ite íre tagaríáhwe. Mi tanáhráq ite oga míaneherabowamo. Itene oga mé tanáhráq nonahweyah tahnsáne. Nonahweyahnka pehgáriq tanáhráq kéna apubúue sawekinserah itene ogamé tanáhráq moq apubúue parabagorahire.

¹⁵ Minayabe itega iwíáhona ehwéh sueq mahraréq, Itene Wahnahnka kowe aitahnaraq ite oga méq mahraue arambehrionehe ero.

¹⁶ Amahnágawé iteitensabé iwíáh iwíáhéq ite íwíq pankereq, Iteriahriáh miraoneheqmúne ewe. Mina tahnsa píribahri sansámé íre kaweq sansáne.

¹⁷ Kawerue iwíáhúno. Are kaweq sansá miraéyabe ahtebehnaraqmé mi sansá miraúno. Íre mirainaraqmé aiq ahbabáriniewóne.

5

Áhnte mensáméhnsánkákáq kéyábé irari ehwéhne.

¹ Áhnte mensáméhnsánkákáq kéó, minayabe ehweh teiníboq írátíáhro. Itene мэnsáméhnsá pehipi kéhnsábé íre kaweq sunúq sína puaq uwo uwo éq íbisahro.

² Itega áhnte mitaq sáhato мэnsáméhnsá sósbahrankírana itene kaweq korósiákáq wenuqka narúéhre.

³ Itene móne ebáhmárí íregáritaq pehipi kagairana awehgárogárorirara mó kegá tagéra are anah ani móne iwíáhigehe. Itega móneyabé irutaboírég amahnága áhnte soruparáh púana mókake kamah aina tanáhráq íérinawire. Wehukení osoq míéhra ná érinserah íérinawire.

⁴ Kawerue írátíáhro. Itene sotápéq arambehrío ke íre awehra q apéq náriéwara sega itensabé abiahnsa aitera, Íre kawerowe aitáhwe. Maniká itene págege Wahnáhnká sene ehweh aiq íréhre.

⁵ Ite mah marákóipéq méq áhnte kaweq nanéq meweq ite iuwahbeh sansánowe. Minayabe wehga mayawenkakaq póéráhq subiqme kahnirínserah Manikánka ite anotahta q kamah ainkéhe.

⁶ Itega kaweqta q miáh ké, itene ehwehnsabé íre ahqáho aitáh kéwé ehweh ariteq subiq súáhwe.

Itega págegeue méq Sísa tuina tanáhráqsábé áwénunoro i ehwéhne.

⁷ Néne iyahnabo anímáríno, itene Wahnah tuina tanáhráqsábé kawerue áwénunoro. Sónsoréh ánínká wene so uqmarena íbonsi tanáhráqsábé áwénunire. Ménsáméhnsá kíréhtáq mó íbonsi tanáhráq áwénunéna nera kankeheéna mó áwénunire.

⁸ Sónsoréh ánínká áwénunínserah ite moq itene Wahnah sína tanáhráqsábé kawerue áwénunoro. Wega tuina tanáhráq aiq wahto agi puaq aiq sinawire iwíáhéq áwénunoro.

⁹ Néne iyahnabo anímáríno, mó Sísa tagaríáh kéyábé wensabé wensabé abiahnsa ariteq síéhruruirataq itene Wahnahnka moq itensabé ehweh aitanawire. Ehweh aitana tuina tanáhráqmé áhníbóránire.

¹⁰ Néne iyahnabo anímáríno, Manikáne ehweh iraru kegá wenáwírue wene ehweh pahsúónsabe iwíáho. Sene naruoga síwíoqnota q sene arambehrí íre susa peh págegeue sehgiúwe. Segá mirau serahnoro.

¹¹ Segá Manikáne arambehrí íre susa peh págegeue sehgiúnsabé se kaweq ke wóe aritone. Naho naho wehukení wenáwíq Sóba míowe. Íre kaweq sunúq weba súta q wega Manikáne sansá sehgiéna, Maniká kaweq aní mía míaire iwíáhéna pehwehrue míowe. Minayabe Manikánka we séhréh atowa q tagaríáhwe. Manikánka itensabé moq anotahta q arutaboíréna ahriahri séhréh aitéhre.

Íónka tagaríéhtáq aiq pútaruge íre irarero i ehwéhne.

¹² Néne iyahnabo animáríno, mó kegá itene ehwehnsabé aiq pútare aitage-heéq mó naneq áwírue íre irarero. Pópoqnahga tagaríéhtáq aiq pútariahnsanuge íre irarero. Íónka tagaríéhtáq aiq pútariahnsanuge íre irarero. Moke mó mina tahnsa éhwéh íre irarero. Itega mina tahnsa éhwéh irarirataq Manikánka ehweh aitankéhe. Ite kowe iwíáhirataq peh kowe ero. Ahqáho iwíáhirataq peh ahqáho ero.

Manikánka kaweqtaq mía míai aniné púreq ehwéh íréhre i ehwéhne.

¹³ Ite míáhrabeqte ániné arupipeq umeh agínaraq wensabé púrerúno atóge. Wene arupipeq eyoyói anínsábé igonkónue Manikánsabe iwíáh iwíáhúno atóge.

¹⁴ Awahre anínsábé Sísá tagaríáh kéréq wahnahno abóáwáh wéhyábé síáhrabúno atóge. Sega awahre anípá séra itene Wahnah áwírue wéri abaq atera wene awahreyabé púreratagéhe.

¹⁵ Manikánka mah awáhré ání kaweratanawire iwíáhue púrerirataq Manikánka mi aniné ahabábq kaqsuena wene awahre kaweratankehe. Kaweratahnana awaho ani míankehe.

¹⁶ Minayabe itene ahabábqmari we teawíoro. Awaho animarí míaneheéq we púreratéhoro. Kaweqtaq mía míai anínká Manikánsabe púrerínaraq wega irena págegeue mirainkehe.

¹⁷ Manikáne ehweh irarú ani wenáwíq Éráísae. We peh wehukení ména ite tahnsá míowe. Wega Manikánsabe íre ibonsinkeheéna anotahtaq púrerúwana apahtáro ópéqkákáq mó akáhtáq ópéqkákáq íre ibonsúwe.

¹⁸ Anehe wega mó púrerúwana íópeqté áhnte ibónsúwana mah marákóipéqté ménsáméhnásá kawerue kirowe.

Túbáh agí anínká ehweh mónkakáq sehginkeheéq koséhréh atáhro i ehwéhne.

¹⁹ Néne iyahnabo animáríno, ite míáhrabeqte áni aiq pútaq ehwéh suena túbáh agínaraq mi ehwéh mónkakáq sehginkeheéq koséhréh atáhro.

²⁰ Mi ahabábq anínká abehq sánsáníraq ite séhréh atáhnásabé wene ahabábq sansa súéhra Manikánka wene áhnte ahabábq kaqsúéh púana wenawa iraipéq íre pokinkehe. Minawé ahrraraq matíáhro.

1 Píta Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Sísa tagariáh ké mó mapéq mó mapérue abae aguwana Pítaga mi keyábé iwíáhéna mah pahsí sehiranúwe. Mah ebéqté páhsípéq sehiranéna, Íre kaweq sunúq iteba sínaraq Sípane sánsá ambubu atawéq kawerue sehgióro. Sísa tagariáh kéréq wahnahno kegá mi keyábé arutaboírue pehwehrue wahnahnarítáhro. Manikánka píribahri ke íre séhréhia peh ahqáho arítéhre. Owainawansabé anotahtaq ahqáho atáhro ue sehiranúwe. Sísa tagariáh kégá wene sánsá kawerue sehgiheéna Pítaga mah pahsí sehiranúwe.

Pítaga ebeq sehiranú pahsíce.

¹ Íné Pítane páhsi sáhnsahwe tagahro. Sísa Karáhéga íné omaq intena eqmaq nuwowe. Ite Sísa tagariáh ké méq Asiu ke méq wáhnaupéqté kéné marakórapeq mía míaowé ke wóe. Ite Póntúsa marakórápéq Kárétia marakórápéq Kápárósia marakórápéq Esia marakórápéq Pítinia marakórápéq mía míaowe.

² Maniká Iteriboga iwíáhue ite omaq itowana Sísa Karáhéga wene korahqtaté itene irupipeq kaweraitáaire. Kaweraitáairana wene ehweh sehgieq wene kaweq anímári míageheéna Manikáne Awanka séhréh aitéhre. Maniká Iteriboga itene iru ukiq itena anotahtaq séhréh aitéhre.

Íópeq oga mérapeqsábé áwénuné ehwehne.

³ Itene Wahnah Sísa Karáhéne Abowá, itene Manikánsabe iwíáh iwíáh atone. Manikánka itensabé anotah arútábóiri puana Sísa Karáhé pukúwana iriwe oganúq atotaq ite moq oganúq itowe. Minayabe ite oga mía míaoneheqmúne iwíáhuéne.

⁴ Íópeq pokona tanáhráq Maniká Iteriboga omaq itena áhnte kaweq naneqmarí náinkéhe. Wegá mi naneqmarí íópeq sáharéhra námitaq íre kambarékia peh kaweqtaq kagaire. Minawari awaq meyabe itene iru eyoyóue áwénunúne.

⁵ Itega Sísansabé aiq pútare atona puana Manikánka amahnága págegeue wahnahnaitahnaq mókake kaweqtapéq awaq mianéhe. Anehe tanáhráq Manikánka ite airaiq kaweraitahna tanáhráqsábé áwénunúne.

⁶ Mókake ite airaiq kaweraitahnayabé iru eyoyóue míáhwe. Amahnága pehgáriq tanáhráq íre kaweq sunúqká ite áhwárawe tagéna kamah aíre.

⁷ Minayabe íre kaweq sunúq iteba sínaraq itega Sípane sánsá ambubu atawéq peh kawerue sehgirataqmé minawé kaweq sansáne.

Minawé wehukega ebah moné mirao sansá tahnsane. Móne mirao naneq ebáh áwíq kórae. Wehukega mi ebáh kaweraraneheéra iraipéq parearáhwana abehq náneq tagirana anehe peh kaweq koráwé kéhre. Itega Sísansabé kawerue aiq pútare atáhnká mi kawéq ébáh kiotaqme peh kagaire. Kórawe íre kagaorahi nanere. Íre kaweq sunúqká áhwárawe tagáhnaraq itega Sípane sánsá ambubu atawéq peh kawerue sehgirataq mókake Sísa Karáhéga tuinagake itensabé, Kawerowe éna anotah anímári míáhro aítankéhe.

⁸ Itene iuranka Sísa íre tagéq pehipi wensabé irutaboírowe. Amahnága itene iuranka Sísa íre tagia pehipi wensabé aiq pútare ateq anotahtaq iru eyoyóue iwíáh iwíáhowe. Iru eyoyóinsabé irareyabe itene ehweh íre awehraq kéhre.

⁹ Itega Sísansabé aiq pútare atáh púana Manikánka iteiuwa kaweraitéhre.

¹⁰ Manikáne Awanka sokigi ariu ehweh pahsuq pahsuro kégá ite kaweraitehra ehwéh naho iraruwe. Iraréra, Wegá árahue kaweraitehrámo íwíáhéra áwahe kabaréra kasenuwe.

¹¹ Sísa Karáhéne Awanka iwíáh aritowara sega Karáhé éhweh iraréra we érinana anehe anotah aní úkína ehwéh iraruwe. Iraréra, Ite meirahna anínká aneq tanáhráq tuinabomo? Mi tanáhráq aneq ábórarinabomo iwíáhéra,

¹² Itega irarúna ehwéhme íre ite oga mé tanáhráq peh mó tanáhráq aiq pútaragínara mó kegá tagagehe uwe. Naho sega aiq pútaq ehwéh iraréra sehiranurowaq itega amahnága írátíáhwe. Manikánka Wenawa íópeqté eqmaréhrana kaweq ehwéh tei teino ke págege aritéhrara aiq pútaq ehwéh tei teinowe. Mah ehwéh íópeqté kégá moq ahtebéyabe suwahbehre.

Manikánka ite kaweqtaq míageheéna omaq itéh éhwéhne.

¹³ Minayabe itewe tábúsoqme iwíáhue kaweq sansánoro. Sísa Karáhéga tuina tanáhráq anotahtaq séhréh aitankéhe. Minayabe iwíáhue áwénunoro.

¹⁴ Ite múguwahguue míarotaq itene ahabábáq iwíáhga saiqnariaire. Amahnága mi ahabábáq íwíáh sueq

¹⁵ Manikáne animarí míáh púaq wene sánsá kawerue sehgióro. Ite omaq itéh aní ahriahri kaweqtaq mía míainserah ite moq kaweqtaq méq moke mirao sansá kaweq sansánoro.

¹⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Íné kaweqtaq mía míau puag ite moq kaweqtaq mía míaoro ire. (*Wok Pris 11.44-45*)

Manikánka anotah apéqtaté ite paiqmaro ehwéhne.

¹⁷ Itega Manikánsabe, Iteriboe atahwe. Wegá peh morá íwíáhue ómi wehukene arambehri agehgaqme tagéna sainsúéhre. Minayabe itega mah marákóipéq míáh tánáhráq wensabé áhtenoro.

¹⁸ Itega itene igaqnaréhne abehq sánsá sehgironka saiqnariowe. Manikánka anotah apéqtaté paiqmaronka saiqnariomé sabiruowe. Ite aiq tagaríáhmé móneakáq ménsámehnsánkakaq abehq úkorahi naneq puana wega minarate íre paiqmarowe. Írakaumo.

¹⁹ Sísa Karáhéga itene ahabábáqsabe pukúwana Manikánka Sísa kaweq koráhtaté ite sabiruanieéna paiqmarowe. Sísa awaho sipísípíq áráhq tahnsa ména itene ahabábáqsabe pukúwe.*

²⁰ Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq ite meirankeheéna Sísa omaq atowe. Ite séhréh aitankeheéna marakóipeq ábóraraginkehe úwana ábórarúwe.

²¹ Wegá ite séhréh aitaránsabé Manikánsabe aiq pútare atáhwe. Sísa pukútaq Manikánka iriwe oganúq atena wensabé, Anotah aní míahno atowe. Miráunsabe itega Manikánsabe aiq pútare ateq wene omasa éhwéh moke mirainkéhe íwíáhéq minayabe áwénunowe.

Sísa tagaríáh keyábé kawerue irutaboirono i ehwéhne.

²² Itega aiq pútaq ehwéh ireq kawerue sehgióronsabé kaweqtaq míáhwe. Kaweqtaq méq mó Sísa tagaríáh keyábé kawerue irutaboirono. Sensabé pehgáriqtaq irutaboiriyehboq anotahtaq irutaboirono.

²³ Manikáne ehwehme oganúq itahráhi ehwéhneéna ahriahri kagainawire. Itega mi ehwéh ireq aiq pútare atáh púana Manikánka irupipeq o awá

* **1:19:** Manikánka sene ahabábáqsabe kaweraritankeheéra Ísara kegá sipísípiqtaté Maniká titiratówe. Awahreéna soriqnahnú sipísípíq íre subisa peh awaho mío sipísípiqtaté titiruwe. Wok Pris 22.17-25 tagáhnno. Pítaga mi sansá iwíáhéna, Sísa awaho sipísípíq áráhq tahnsa míéhre ue sehiranúwe.

maqítaráire. Iteiuwa íre pukorahiraq peh ahriahri mía míaoneheqmóe. Manikáne ehweh kagainsabé

²⁴ wene ehwehnka mahraréna,

Mah kehiná kéhíná peh wahto tanahráq mah marákóipéq míáhwe. Se uworapeqté náneq tahnsá míáhwe. Segá iwíáh iwíáho naneqme peh uworapeqté wéhgánáh ára tahnsáne. Uworapeq kíréh náneq ehyatagirana árame pururuqngaire.

²⁵ Itene Wahnahne ehweh mina tahnsa íre miraiá peh ahriahri kagainawire ire. *(Aisaia 40.6-8)*

Mah ehwéhmé aiq tei teino kaweq ehwéhne.

2

Ite sunkíkírabeqte meiqmena téhrehabeq móito ehwéhne.

¹ Manikánka o awá maqítarái puáq moke íre kaweq sansá súáhiro. Péhe éhwéh irareme, moke péhe sánsámé, mó kené ménsámehnsánsabe igará pabekime, éhruru ehwéhmé, mi sansámári moke súáhiro.

² Inahunah anínká náhnsabe arutaboíréná nehnserah Manikáne ehwehnsabé irutaboíroro. Itega mi ehwéh ireq sehgirataq págegeue míahrahowe.

³ Minayabe itene Wahnahka kaweritéhmé ahtebéq iwíáh iwíáhowe.

⁴ Sísá itene Wahnah oga mía mía wahq tahnsa míre. Weba sero. Áhnte kegá wensabé, Iuwahriehre atówana Manikánka wensabé, Are omaq atóge éna, Arega moke mó ke kiotaikóna aní móne úwe.

⁵ We itene oga mía mía wahq tahnsaniraq weba séq wene nahwiahnsanse tahnsá míagehe. Minayabe Maniká Iteriboga mi nahwíáhnsánséráté wene nah pearankéhe. Ite mitaq Manikáne mibeq mahbeq arítáh ké méq Sísá Karáhéga miraúnsabe Manikánsabe kaweróne ateq wensabé iwíáh iwíáh ataneheqmóe.

⁶ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna,

Írátíáhiro. Sáióna sawéhrápéq néne nah pearaníe. Omaq ato anínká mitaq kaweq wahq táhnsá míankehe.* Wensabé aiq pútare atáh kegá anehe íre siyehitanawire ire. *(Aisaia 28.16)*

⁷ Wensabé aiq pútare atáh kegá, We anotah kawéq ánine iwíáhowe. Wensabé íre aiq pútare atáh kéyábé Manikáne ehwehnka mó mahraréna, Nah píáh kegá suto wahqká moke nahwiahnsanse kiotaikire ire. *(Buk Song 118.22)*

⁸ Manikáne ehwehnka mó mahraréna,

Mi wahqmé wehuke siyobeq patame inahnsuoráhowe. Wehukega wahqtaq siyobeq patame surahoneherawoe ire. *(Aisaia 8.14-15)*

Wahqtaq siyobeq patame inahnsuónserah Manikáne ehwehnsabé iuwahriehre e kewé ahbabárowe. Naho Manikánka iwíáhéna, Mókake mi kegá néne ehwehnsabé suwahríáhnaraq ahbabárighe úwe.

⁹ Itewe mina tahnsa íre owe. Manikáne kaweq animári wenkahnáh míageheéna omaq itowe. Itene Wahnahne mibeq mahbeq arítáh ké míageheéna ite omaq itowe. Wega séhréh aitéh árámbehrí teri terinigeheéna ite omaq itowe. Menah ite sunkíkírabeq míarowana Manikánka itensabé, Máhoru urairaq itega mitaq sueq wene kaweq téhrehabeq kowíarowe.

¹⁰ Menah íre kaweq ke méq amahnága ite Manikáne animári míáhwe. Menah wega kamah aieráhuraire. Amahnága wene animári míáhnsabé íre kamah ainkéhe.

* **2:6:** Káríki ehwéhmé íre wahqtaq pabeqme peh ebahtaq pabeqme ehwéh mirarire.

Peh kaweq sansá sehgiõnehqmúne i ehwéhne.

¹¹ Néne iyahnabo anímárinõ, néne ehweh teiníboq kawerue íráhro. Ité wáhnaupeqté ké suwahpeq tahnsá míáhtáq sene ahbabáq íre sehgiówe. Mina onserah itene irupipeqté áhbabáq íwíáhgá iteiüwa áúgi ínehoéq íre sehgiõra peh ahgáho atáhro.

¹² Sísá íre tagaríáh ké míáhrabeq tábúsoqme sansánéq kaweqtaq mía míaoro. Sega itensabé, Ahbabáq ke woe aitéhrataq itene kaweq sansá tagéra mó iwíáhéra itensabé, Peh kaweq sansáno ke wóe aitagéhe. Míra íwíáhirataq Sísá tuinagake sega Manikánsabe íwíáh íwíáh atagéhe.

Wahnahno kené ehweh íráhro i ehwéhne.

¹³ Itene íopeqté Wáhnánsábé iwíáhéq mah marákóipéq wahnahno kené ehweh íráhro. Kámáhni wahnáh áninseq wega eqmaréh wáhnáh kéreqne ehweh íráhro.

¹⁴ Kámáhni kegá ahbabáq ke kamah ariera kaweq sansáno keyábé, Kawerowe arítáhwe.

¹⁵ Maniká awahbeh sansá sehgióro. Kaweq sansá sehgiõnka múguwahgu kené íehruru ehwéh saiqnarüagéhe.

¹⁶ Umehga íre saiqnaríéh ké tahnsa míáhro. Mó naneqka ite íre saiqnaríéh púaq, Pehipi ahbabáronéhe íwíáhiyehboq Manikáne arambéhrio ke míáhro.

¹⁷ Moke ómiyabé iwíáh íwíáhorõ. Sísá tagaríáh keyábé irutaboíro. Manikánsabe áhtenoro. Mah marákóipeqté wáhnáh keyábé iwíáh íwíáhorõ.

Sísaga kaweq sansánúserah itega moq miraoro i ehwéhne.

¹⁸ Mó kené arambéhri arítáh kéõ, itene marákóipeqté wáhnánsábé iwíáh íwíáhéq wene ehweh kawerue íráhro. Íre peh morá kawerue séhréh aítáh wáhnáh kéné ehweh íráhro. Írakaumo. Págegeue wahnahno keyábé áhtenéq sene ehweh moq íráhro.

¹⁹ Mó kegá kamah airaq kaweq sansánirataq Manikánka itensabé, Kawerowe aítankéhe. We awahbeh sansá mirao puana wega itensabé, Kawerowe aítankéhe.

²⁰ Itega ahbabáriransabé mó kegá iubiqme kamah airataq kawerowe íre aítahráhi minõ. Kaweq sansánirara mó kegá kamah airataq Manikánka itensabé, Kawerowe aítankéhe.

²¹ Itega kaweq sansá miraigeheéna Manikánka omaq itowe. Sísá Karáhéga itene ahbabáqsabe putiotaq wene arupipeq umeh ague wene anonka éruwe. Wega kaweq sansánúserah itega moq miraoro.

²² Sísaga íre ahbabáruwe. Wega péhe éhwéh íre irarúwe.

²³ Sega we abehq éhwéh atótaq wega sensabé íre síwíwiowe. Sega we áwíoqnowana éruítaq wega sensabé, Mókake kamah ainauge íre irarúwe. Írakaumo. Manikánka tábúsoqme agehmarena sainsuanawire éna, Wega íné kawerue wahnahnaintankéhe íwíáhúwe.

²⁴ Itene ahbabáq sansa sueq kaweqtaq mía míaigeheéna Sísá Karáhé awankátaq táhpawe pukútaq itene ahbabáqmari wene anonkataq moke meyowe. Sísane anonkataq purambura agúnka ite kaweraitowe.

²⁵ Itewe sipisípiqka wene ah suena peh tanahraipéq móbuq mahbuq in-serahnurowe. Amahnága itene Wahnahpa kouwekowana wega iteiüwa kawerue wahnahnaitéhre.

3

Weh ahreyabé éhwéhne.

¹ Ahrerono, iteruwehqõsone ehweh kawerue íráhro. Iteruwehqõsonka Manikáne ehweh íre aiq pútare atéhrataq itene kaweq sansá tagagehboq sene

ehweh íráhro. Íre itega teríra ehwéhnsábé peh itega kaweq sansánira tagéra, Íné moq Sísa kéraníe íwíáhigehe.

² Iwíáhéra, Néne ahrega kaweqtaq mé sansáni púana, Íné moq Sísa kéraníe íwíáhigehe.

³ Ahrrerono, awahriq naneqsabé íre irutaboirono. Kaweq korósíyábé itene iyahra kaweré náneqsabé moke awahriq naneqsabé íre irutaboirono. Íre arene anonkataq awahriq naneqsabé

⁴ peh morá itene irupipeqté kaweq iwíáhyábé irutaboirono. Kaweq iwíáhirataq iru pehwehrue mía míao rahowe. Minawé Maniká awahbeh sansáne.

⁵ Naho Manikánsabe aiq pútare atera wensabé iwíáh íwíáh ató ininsónká mi sansánéra sensuwehqsone ehweh írówe.

⁶ Ébárahmane ahre Sáraha wenawehqne ehweh sehgiena wensabé, Néne wahnah mone atowe. Ahrrerono, itega kaweq sansánéq mó naneqsabé íre áhreibrataq Sárahe ayahunkawa tahnsa míagehe.

⁷ Weho, itene ahrreronsábé iwíáhéq sereq kaweqtaq mía míao. Itereq itene ahrreronseq oga mérapeq moráráq awaq miagéhe. Ahrreróné sinonkame íre págege wehne sinonka tahnsáne. Minayabe itene ahrreronsábé iwíáh íwíáhéq pehwehrue arítáhro. Mirairataq Manikánka itene púreq ehwéh irankéhe.

Ahriahri mó ke kaweq sansá aritanéhe i ehwéhne.

⁸ Amahnága teiú éhwéhnkákáq kawerue íráhro. Ite ómiga peh morá iwíáhoró. Moke Sísa tagaríah kéyábé irutaboiréq we séhréh atéhoro. Píribahri iyehboq uwarena ké míáhro.

⁹ Are ahbabárahna aní ahbabárahného. Arensábé ehbonawi anínsábé íre kaweq ehwéh atéhného. Ahbabáq sansa pehragé are ahbabárahna anímé Manikánsabe, Séhréh ate kawerato ue púrerúno. Miraigeheéna Manikánka ite omaq itena íáhrabúwe. Itega mó ke séhréh ariteq kaweraritéhrataq Maniká Iteriboga itensabé, Kawerówe aitena séhréh aitankéhe.

¹⁰ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Oga méyabe irutaboiréq kaweqtaq méyabe irutaboiro keo, ahbabáq ehweh sueq péhe éhwéh íre teriéro.

¹¹ Ahbabáq sansa sueq kaweq sansánoro. Peh morá iwíáhéq iru ukiq itahráhi sansánsábé irutaboiréq sehgióro.

¹² Itene Wahnahnka kaweqtaq mía míao ke tagéna sega púrero ehwéh ahriahri irena peh ahbabáq sansano keyábé abiahnsa aritéhre íre. *(Buk Song 34.12-16)*

Kaweq sansánirataq iru eyoyóue míahrahi ehwéhne.

¹³ Itega kaweq sansánsábé irutaboiréq sehgirataq inserénga kamah aigéhbo?

¹⁴ Itega kaweq sansánirara mó kegá íwíoqnehrataq iru eyoyóue míáhro. Íwíoqnehra keyábé áhreeq itene irupipeq iwíáh kikiriyeho. Írakaumo.

¹⁵ Itene irupipeq Sísa Karáhénsabe iwíáh íwíáhéq, We itene Wahnah mire iwíáhoró.

Mó kegá itensabé, Itega oga mía míao neheqmúne iwíáhome aneqsabé mira iwíáhoo éra ahkakebopoq kasenigehe. Kasenirataqmé tábúsoqme terieneheéq iwíáhue mi ehwéh kaweroro.

¹⁶ Kaseno keyabé ehweh ayahqmarahnaraq mi keyábé iwíáh íwíáhéq pehwehrue terio. Kaweq sansánúne iwíáhonehboq kaweqtaq mía míao. Kaweqtaq mía míaeq Sísa ne kaweq sansá sehgiónsábé mó kegá íéhruru aitéhrataq sega anehe iwíáhirame siyehitanae.

17 Itega kaweq sansánúnaraq Manikánka kowe aritahnara mó kegá íwíoqnehrataq itega kaweq sansánúna puana aiq kawerire. Itega ahbabáq sansánúnaraq mó kegá kamah aírataq ahbabáq sansánúna puana íre kawerire.

Sísaga itene ahbabáqsabe pukéna irigue oganúkú ehwehne.

18 Sísá Karáhéga miraúnsabe iwíáhoró. We ahriahri kaweqtaq mía míairaq itewe íre kaweqtaq mía míaúne. Wegá Manikánseq itereq insahwé aitanieéna peh morá tánáhráq itene ahbabáqsabe pukúwe. We mónkakáq íre pukinae. We pukútaq wene anonka pukúwana Wenawame íópeq peh oga míéhre.

19 Oga ména pokue wene ehweh íre sehgiú kene siwamarí karábúsiipéq míótaq kosíwáhnorúwe.

20 Mi ke oga míótaq wehukení wenáwíq Nóah marakóipeq míowe. Nóah míótaq mi kené ahbabáq áhnte agúwe. Áhnte agúwana Manikánka íre apubúue kamah ariuwe. Írakaumo. Peh síwénunúwe. Síwénunúwana Nóahga sípi aiq mirarowana anotah ibónsúnka mi ke wánínkuwe. Wánínkuwara peh Nóahreh karírónání abapete apahtáro ké méra sípiipéq kibekuwe. Kibekuwana wání piotaq íre pukia peh kaweqtaq míowe. *(Stat 6.1-7.24, 8.18)*

21 Pio wanímé píkísah tahnsáne. Itega meweúna wanímé naho Nóah míótaq pio wání tahnsane. Íre itene inonkataté náwíq sorahrueyabe wání meyone. Írakaumo. Ite wání meyonaraq iwíáhéq, Sísá Karáhé iriwe oganúkúnsabe ahriahri wene sánsá sehginauge iwíáhúne.

22 Sísá Karáhéga íópeq pokéna Maniká Iteribone ayah púpeq ména moke íópeqté kéreq mibeqté wáhnáh kéreq wahnahnarítéhre.

4

Itene irupipeqté áhbábáq iwíáh moke súáhro i ehwéhne.

1 Sísá Karáhéne anonka éruítaq wega iwíáhú serahnoro. Wene anonka éri anínká íre ahbabáq aruqarurire.

2 Wegá mah marákóipéq míéh tánáhráq wene ahbabáq iwíáh íre sehgié. Írakaumo. Wene ahbabáq suena Maniká awahbeh sansánire.

3 Menahmé itega Sísá íre tagaríah kéga ahbabáro serahnurowe. Menah itega mó kené ahre weh abariéq íre kaweq iwíáhéq píah narotaq múguwahgu agéq Manikáne ehweh anterueq péhepehe maníkánsábé iwíáh iwíáh arítárowe.

4 Amahnága Sísá íre tagaríah kéga mi ahbabáq sánsámárí miraotaq itega sereq moráráq íre miraonsabé sega áhtená itensabé íéhruruowe.

5 Mókake Maniká anotah sáhsi anínká ehweh aritahnaraq sega irigue sene ahbabáqmari pahsuagéhe. Wegá moke oga míáh kéreq pusa kéreq ehweh aítana sánsuanawire.

6 Minayabe moke pukuro ke oga míáhtáq mó kegá Manikáne ehweh teri terinuwara írówe. Maniká oga mía mía inserahnigeheéra teriuwara írówe. Irera ahbabáq kega onserahnéra sinonka pukuwe.

We séhréh atéhoro i ehwéhne.

7 Moke náneq parabagína tanáhráq aiq wahtonire. Kawerue púreronehboq tabasíwe méq tábúsoqme iwíáhoró.

8 Kiotaiki sansá teiníboq íráhro. Moke Sísá tagaríah ánimárí wensabé wensabé irutaboiratéhoro. Irutaboirinaraqmé mó anínká are ahbabáq atahnaraqmé arega íre iwíáhue ahrreraq matiankehe.

9 Maniká tagaríah kéga iteba sirataq kawerue séhréh ariteq iru eyoyóue wenáwíoro. Mirairataqmé mi keyabé íre síéhruru arítáhro.

¹⁰ We tagariáh ké séhréh aritageheéna Manikánka itensabé arutaboirena morání moráninue kaweq naneq íátáire. Kaweq naneq íátáinsabé wene sánsá kawerue sehgieq we séhréh atéhoru.

¹¹ Manikánka, Néne ehweh terio atéh anínká wene ehweh tábúsoqme irarinkehe. Séhréh ariteh anínká Manikánka págege atahnana séhréh aritankéhe. Mirairataq tagehra kegá iwíáhéra, Sísa Karáhéne sansá aiq kaweq sansáne éra Manikánsabe iwíáh íwíáh atagéhe. We anotah anínéna áhnte págege aní mía míai puaq wensabé ahriahri iwíáh íwíáh atanéhe. Aiq miraoneheqmúne.

Sísa áwíoqnonserah ite moq íwíoqnagehe i ehwéhne.

¹² Néne iyahnabo animárino, itensabé nirutaboiruge. Íre kaweq sunúq ite áhwáre tanahráq sínaraq áhteniyeho. Íre kaweq sunúq áhwáreh naneqka peh morá ínéba sire íwíáhiyeho. Írakaumo.

¹³ Mó kegá Sísa Karáhé áwíoqnonserah ite íwíoqnehrataq iwíáh íwíáhoru. Minayabe wega tuinaraq itene irupipeq eyoyóinaq iwíáh íwíáhigehe.

¹⁴ Itega Sísa Karáhéne sansá sehgiónsabé mó kegá íre kaweq ehwéh aitéhrataq iru ukiqme míáhiro. Manikáne Awa págege kiotaiki anínéna iteba mía míai puaq iru eyoyóue míáhiro.

¹⁵ Mó aní subiq suewé, aebówé, ahkaragárawe, mina tahnsa ahbabáq íre miraoro. Íre itereq wehgaq mire pehragahro. Itega mina tahnsa ahbábárotaq mó kegá kamah aiémé minawé áhnte iyehiteh sansáne.

¹⁶ Ite Sísa tagariáh ké míáhnsabé mó kegá íwíoqnehrataq minawé íre iyehiteh sansáne. Mó kegá ite Sísa Karáhéne animárí móe aítáhnsabé iyehitegurégúiyehboq peh Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhiro.

¹⁷ Ehweh aite tanahráq aiq sire. Mi tanáhráq ite Manikáne animárípá ebeq áhwáranáe. Anehemé Manikánka wene kaweq ehwéh anterúáh ké ehweh aritena anotahtaq kamah arí mino.

¹⁸ Minayabe Manikáne ehwehnka aiq mahraréna, Tábúsoráh ké kawerariteyabe págege sansáne. Manikánsabe suwahrieh ahbábáq kéwé árahiro? Árahue kaweraritankéhbo úwe. (*Sindaun 11.31*)

¹⁹ Manikánka kowe aritahnara mó kegá íwíoqnehrataq peh kaweq sansá miraéq Manikánsabe, Arensabé aiq pútare ateq arene sánsá sehgioneheqmúne teawéro. Teawirataqmé wega kawerue wahnahnaitankéhe.

5

Sísa tagariáh kéréq wahnahnarite ehwéhne.

¹ Sísa tagariáh kéréq wahnahno keo, ehweh teiníboq írátíáhiro. Íné moq Sísa tagariáh kéréq wahnahnu aní múge. Sísa Karáhé awankátaq éruwana pukútaq niuranka tagahwae. Wegá tuina tanáhráq kaweq naneq náiena anotah aní ména kawerue wahnahninkehe. Minayabe Sísa tagariáh ké kawerue wahnahnarítáhiro.

² Sipisípiq wahnáhnká wene kamárí wahnahninserah ite moq Maniká tagariáh kéréq kawerue wahnahnarítáhiro. Wehukega pagu pagunonsabé mi arámbéhrí mirainie íwíáhiyeho. Peh Manikánka miraoro aitéhnsabé we tagariáh kéréq kawerue wahnahninie íwíáhoru. Mi arámbéhríunsabé ápeq meyanie íwíáhiyehboq peh mi arámbéhríyábé irutaboirue miraoro.

³ Mah marákóipéqté wáhnáh kegá págegeue wahnahno serahniyehboq pehwehrue méq kaweq sansánirataq itega wahnahnarítáh kegá tagéra sega moq pehwehrue méra kaweq sansánigehe.

⁴ Mirairataq kiotaqme wahnáh tuinaraq wega itensabé, Kawerowe aitankéhe. Mi tanáhráq wega náina naneq íre parabagia peh ahriahri kagainawire.

Manikánka píribahri ke íre séhréh aritankéhe i ehwéhne.

⁵ Mahbigaunseq o menahwénsónsero, Sísa tagariáh kéréq wahnahno kené ehweh íráhro. Ite ómi píribahri sansá sueq mó kené ehweh ireq we séhréh atéhoro. Minayabe Manikáne ehwehnka mahraréna, Sensíwíq pankeráh kéwé Manikánka íre séhréhia peh ahqáho arítéhre. Sensíwíq íre pankeráh kéwé Manikánka séhréh arítéhre íre. *(Sindaun 3.34)*

⁶ Minayabe iteitene iuwahbeh iwíáh sueq Manikánsabe, Wahnahnainte séhréh ainto teawírataq wewega iwíáhína tanáhráq anotah aní míahno aitankéhe.

⁷ Wega itensabé arutaboiritéh púaq moke ite iwíáh kikiro naneq teawéro.

Owainawansabé anotahtaq ahqáho atáhro i ehwéhne.

⁸ Itene naruo anímé owainawane. Anotah pusí tahnsa kanká wah pawe nanieéna ahkabaqmena nogínserah wega wehuke ahbabáq aitanieéna ahkabaqmena nogíre. Minayabe áwéh panantágínaq tagariáhro.

⁹ Sísansabé aiq pútare ateq owainawansabé anotahtaq ahqáho atáhro. Ite tagarionawe íre itebataq moke mah marákóipéq Sísa tagariáh ké moq síwíoqnehrara siru umehire. Owainawanka íwíoqnáhnaraq minayabe iwíáhég wensabé ahqáho ata ataoro.

¹⁰ Ahriahri Sísa Karáhéreq oga mérapeq mía míageheéna Manikánka itensabé arutaboiréna omaq itowe. Manikámé áhnte séhréh aitéh áníne. Minayabe wahto tanáhráq iru umeh agínana Manikánka ite kaweqtaq míageheéna anotahtaq págege aitankéhe.

¹¹ We ahriahri págegeue kiotaqme aní mía míaire. Aiq pútaq ehwehne.

Páhsi parabagínai ehwéhne.

¹² Sísa tagariéh aní wenáwíq Sáírae. Íné tagariómé wega Sísa né sansá kawerue sehگیرe. Mah kariq páhsí sehiraninie ugana wega íné séhréh aintéhre. Ite kaweq iwíáh aitanieéna Manikánka séhréh aitéh éhwéh sehiranue teiúge. Wene aiq pútaq sansá kawerue sehگیرo.

¹³ Pábíróni suwahpeqte Sísa tagariáh kégá itensabé iroro ewe. Manikánka se moq omaq sitowe. Náníbáq Máhkaga moq itensabé iroro íre.

¹⁴ Moke mibeqté Sísa tagariáh kényábé irutaboiréq we mehweh atéhoro. Ite Sísa Karáhéreq mía míao puana Manikánka iru ukiq itéhre.

2 Píta Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Píta wene anehete pahsí sehiranútaq péhe éhwéh síwáhnoro kegá Sísansabé aiq pútare atáh ké síwáhnorúwe. Péhe kégá íre kaweq iwíáh aritehoéna Píta mah pahsí sehiranúwe. Sísá itene Wahnah tuina tanahráqsábé kawerue siahtebagehéna mah pahsí sehiranue teriuwe.

Píta anehe sehiranú pahsíe.

¹ Íné Pítane páhsi sáhnsahwe tagahro. Sísá Karáhéga íné omaq intena eqmaq nuwowana wene arambehri mira aruqaruruge. Maniká Iteriboreq Sísá Karáhé ite meirena kaweritéh ánínseq kaweqtaq mía míaéra ite séhréh aitehye. Séhréh aitehya puag Sísansabé aiq pútare atárúnanserah itega moq aiq pútare atáhwe.

² Itega Maniká Iteriboreq itene Wahnah Sísá Karáhéreq tagariáh púara sega ite áhntetaq séhréh aitera iru ukiq itagéhe.

Manikáne animárí míagehéna wega ite omaq ito ehwéhne.

³ Sísá Karáhéwé anotah anínéna kaweqtaq mía míaire. Wega inserahnue mía míagehéna ite omaq itowe. We Maniká ména págegeue séhréh aitéh púaq ite wene ehweh ireq kaweqtaq míahrahúne.

⁴ Wega kaweqtaq ména séhréh aitanauge i ehwéh teíre. Mi ehwéhmé áhnte kawéq éhwéhne. Itega mi ehwéhnsábé aiq pútare atéhrataq wega séhréh aitanawire. Wega séhréh aitéhncá mah marákóipéqté áhbábáqká ite íre saiqnariahrahire. Íre saiqnariahrahi puag Manikánka inserah kaweqtaq mía míaorahowe.

⁵ Minayabe iwíáhéq Sísansabé aiq pútare ateq kaweq sansánoro. Kaweq sansánéq ahtebahro.

⁶ Ahtebéq tabasíwe míáhro. Tabasíwe méq Sísane sánsámé íre túbáh agia peh ahriahri sehgióro. Sísane sánsánsábé íre túbáh agia peh ahriahri sehgieq Manikánka kaweqtaq mía mía inserahnoro.

⁷ Manikánka kaweqtaq mía mía inserahnéq we séhréh atéhoro. Séhréh atéhéq mó keyábé irutaboíro.

⁸ Itega kawerue mirairataq itene Wahnah Sísá Karáhéne sansá ahtebéq kawerue sehgoneheqmóe.

⁹ Mi kawéq sánsá íre sehgióra kewé sirupipeqté aúra pira ké tahnsa móe. Manikánka sene ahbabáq kawerarítaráime aiq sibatagire.

¹⁰ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka ite omaq itena íahraburairaq we kétówe. Sísane sánsá ambubu atawéq kawerue kéréhro. Kawerue kéréhrataq mókake wene sánsá íre suagéhe.

¹¹ Itega wene sánsá íre susa peh kawerue sehgirataq itene Wahnah Sísá Karáhé, ite meirena kaweritéh ánínká ahriahri wahnah wahnahnirabeqte ónsá siitena itensabé, Mahbeq kíoro aitankéhe.

¹² Teiú éhwéh ireq kawerue iwíáhigehéna ahriahri teiena iahreraq itaníe. Mi ehwéh ireq aiq pútaq sansá sehgiuq sehgiuruowe.

¹³ Teiú éhwéh kawerue iwíáhigehéna amahnága oga míó tánáhráq mónkakáq iahreraq itóge. Iahreraq itómé kaweq sansáne íwíáhuge.

¹⁴ Íné írátíómé pehgáriq mókake íné pukéna ninonka suanauge. Minawé itene Wahnah Sísá Karáhéga pahsuqme teniátáire.

¹⁵ Amahnága mah ehwéh tei teinunsabé pukonaraq iahreraq matawéq iwíáhigehe.

Manikánka Sísa téhreh awuwara eqmaro kega tago ehwéhne.

¹⁶ Itene Wahnah Sísa Karáhéga págege sansá miraúnsabe teiune. Wegá mó tuinaraqsábé teiune. Mah ehwéhmé íre wehukene áwahe ehwehne. Írakaumo. Íre wehukega iwíáhue áhwárawe irarensarah ehwéhne. Manikánka Sísa págege atena téhreh awuwaq itene iuranka tagahwane.

¹⁷ Maniká Iteriboga sáwéhrapeq Sísansabé iwíáh iwíáh atena kaweq téhreh naneqkákáq ábóraragéna mahraréna, Mah anímé niruní nénáhní míre. Wensabé nirutaboíréná wega miraime íné nuwahbeh arámbéhríí aní míre úwe.

¹⁸ Itega mi sawéhrápéq méq íópeqté éhwéh irarútaq itene iahrega irahwáne.

¹⁹ Mi ehwéh aiq íráhwansabé Manikáne ehweh iraru kené ehwehme aiq pútaq ehwéhne iwíáhuge. Manikáne ehweh iraru kené ehweh kawerue íráhro. Sunkíkírirabeq áráhmuga téhrehrara tagahnsarah Manikáne ehweh iraru kené ehweh ireq ahtebahrahowe. Tuembíná kiembogirana áhníbórá téhrehre. Mina inserah itega Sísa tagaríáhsabé irupipeq téhrehre.

Manikáne Awanka iwíáh aritowara Manikáne ehweh pahsúó ehwéhne.

²⁰ Téhwe teiéna ehwéh kawerue ahtebagehboq írátíáhro. Manikáne ehweh iraru kené sehiramé wehukega seriahriáh íre ahtebahrahowe.

²¹ Manikáne ehweh iraru kegá íre seyega iwíáhue Manikáne púku sehiranuwe. Manikáne Awanka mi ke iwíáh aritowara sega Manikáne ehweh pahsúówe.

2

Manikánka ahababáq ke kamah arinawire i ehwéhne.

(Súta 4-13)

¹ Naho mó kegá péhenéra, Itewe Manikáne ehweh irarúna ke úne éra peh seyene péhe éhwéh irare irareuwe. Segá miraunserah mókake iteba péhe éhwéh íwáhnorira ke méra íre kawerorahi ehwéh mótaq mótarue íwáhnorigehe. Itene Wahnahnka sene ahababáqsabe paiqmarowara sega wensabé ahqáho atéhra puana wega apubúue kamah arinkéhe.

² Segá íre kaweq sansá sehgirataq tagehra kegá aiq pútaq sansánsabé éhruruigehe.

³ Íwáhnorira kegá mónega sigará pabekína puara itene móné meyanehéera ehnenenenuwe péhe éhwéh teigéhe. Sene ahababáqsabe sáhsáhí ánínká íre peh áwé tagehre. Sene ahababáqmari moke aiq tagaríéh púana we tábúsoqme ehweh aritena kamah arinkéhe.

⁴ Íópeqté kégá ahababárutaq Manikánka anetaníbo íre iwíáhia peh iraipéq sitowe. Se sunkíkíri matáipéq méra ehweh aritahna tanáhráqsábé áwénunowe.

⁵ Naho naho Nóahga ahababáq keyabé, Kaweqtaq míáhro teri terinúwana Manikánka mi ahababáq ké íre peh áwé tagówe. Wegá, Wání pio atowana wání pionka moke wehuke subipáhraruowe. Subipáhraruowara peh morá Nóahreq abapete téhranitéreq kaweqtaq míówe.

⁶ Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreqka áhnte ahababáruwana Manikánka ehweh aritena ira kekiarowana mi anótáh mátábúraráre moke irarawe tabipáhraguwana peh tanah úkúwe. Miraúnsabe mókake ahababáq kegá mi ehwéh irera iwíáhue tagagehe. Itene ahababáq sansa íre súáhnaraqmé ite moq kamah ainawire iwíáhigehe.

7 Sóróma suwahpeq iraranaútaq kaweqtaq mía míaú ani wenáwíq Áróta mitaq míowe. Mibeqté kégá áhnte ahabábáue ahkaragárauwana Árótaga kaweqtaq mía míaúnsabe tagéna wene arupipeq umehúwana Manikánka mi ke subipáhraruanaútaq Áróta meqmena móbeq móatowe.

8 Áróta ahabábáq keba mía míaútaq mó wehekáh mó wehekáhnue sene ahabábáq sansa tagéna sene ahabábáq ehweh irena sega Manikáne ehweh anterúónsabe wene arupipeq umeh agu aguúwe.

9 Íre kaweq sunúq sínaraq Manikánka Nóahreq Árótareq séhréh aritonserah ite kaweqtaq mía míaúna ke moq séhréh aitahráhire. Anotah ehwéh aritahna tanáhráq íre suriahnaraq Manikánka ahabábáq ke auráq matawéna kamah arinawire.

10 Ahabábáq kene sirupipeqté íwíáh sehgiara mó kené weh ahre abariéra Manikáne ehwehnsabé abehq éhwéhne íwíáhira kewé Manikánka anotahtaq kamah arinkéhe.

Mi ahabábáq kéwé píribahri saiyo ke méra íre áhreia peh íópeqté kiotaiko keyábé abehq éhwéh arítáhwe.

11 Íópeqté kégá mi píribáhrí ké kiotaikéra anotah pagégé ké méra mó íópeqté ké Maniká miéhrabeq kiotaiko keyábé íre ehweh arítáhwe.

12 Íre ehweh arítáhwara ahabábáq kega áwéhq poeráhq tahnsa méra peh se suwahbeh sansánowe. Wehukega áwéhq poeráhq pahwana pukinserah mi kené ahabábáqka kamah arinara íre kaweragoneherawoe. Segá íre ahtebah naneqsabé éhruruowe.

13 Segá mó ke ahabárarítónsabe mi kegá moq ahabáraritagéhe. Segá íre peh inokáhpeq ahabábárá wéhékáhnkakaq suwahbeh ahabábáq miraéra minayabe iwíáh iwíáhowe. Itega táhutahurorabeq sega sene siyehiteh sansánonsabé ite íre kaweraitera sene péhe sánsánsabé iwíáh iwíáhowe.

14 Segá ahabábároneheéra mó kené ahroero siwahnkánéra, Abariinie iwíáhowe. Se ahriahri ahabábáqsabe suwahbehre. Sípane sánsá íre moke ahtebah ke ahabábárigheéra péhe éhwéh síwáhnoro kegá ehnehnenu pagu pagunarítáhwe. Mó kené ménsámehnsánsabe aigará pabeki iwíáh sirupipeq ahriahri kagaire. Mókake Manikánka mi ahabábáq ké anotahtaq kamah arinkéhe.

15 Segá aig pútaq sansá suera aura pira kánká tanahraipéq móbuq mahbue nogínserah mi kegá ahabábárowe.

Wehukení wenáwíq Péóri míowana wenahni wenáwíq Péráma míowe. Pérámaga iwíáhéna, Ahabábáq sansanonaraq ápeq náninkéhe éna móneyabé arutaboirena ahabábáruwe. Teiú kéwé mina tahnsanowe.

16 Tónkiwarí íre ehwehnorahi kamárrí míówana peh morá Pérámáne tónkiga wehukene ehwehnue Pérámansabé, Íre kaweróne atowana wega mi kané ehweh irena múguwahgu sansá suena túbáh agúwe.

17 Ahabábáq kewe wání arahno taraqnáginserah ké tahnsa móe. Mi kewé sóiririrana sabona abae aginserah ké tahnsa móe. Se anotah sunkikírirabeq míageheéna Manikánka sunkikírirabeq omaq marowe.

18 Segá píribahri saiyo ehwehnowe. Mó kegá sene ahabábáq suera peh miáhwe. Peh miáhwara teiú áhbábáq ké síúgio ke méra mó ke ahabábáraritageheéra sensabé, Mó kené weh ahre abarioro éra ehnehnenu pagu pagunarítáhwe.

19 Pagu pagunaritera síúgira keyábé, Itene sánsá mirairataqmé mó naneqka itene iru íre umehinawire. Mó naneqka ite íre saiqnarianawire éra iuwahbáhna sansámé pehipi miraigehe ewe.

Mi ehwéhme mó ke teriutaq seyene ahbabáq sansanká se saiqnariéhre. Aneq sansápópoq wehukení saiqnariahnaraqmé wewe awahbeh sansá íre miraorahire. Írakaumo. Mi sansánká we aiq saiqnariéh púana peh mi sansá sehgire.

²⁰ Mah marákóípéqté áhbábáq sánsánká wehuke saiqnariéhtáq itene Wahnah Sísa Karáhé éhweh irera wensabé aiq pútare atáhwe. Aiq pútare atáhwana sene ahbabáqka saiqnariéhtáq Sísa ite kaweraitéh ánínká sabiruena kaweraritéhre. Kaweraritéhrana sene ahbabáqka mó saiqnariéhrara anotahtaq íre kaweqtaq míaneherawoe. Téhwe sega Sípane sánsánsábé iuwahriehre íwíáhurotaq se íre kaweqtaq míarowe. Segá, Ahbabáq sansa sueq Sípane sánsá sehgieneheqmúne íwíáhéra anehe sene ahbabáqka mó saiqnariéhrara se anotahtaq íre kaweqtaq míáhwe.

²¹ Mi kegá kaweqtaq míáh sánsá íre tagariáhtáq tahirímé peh ákáhtaq kamah arí irino. Kaweqtaq míáh sánsá aiq tagariáh púara anehe kaweq ehwéh sinehepeq súéhtrataq anotahtaq kamah arínkéhe.

²² Itene igaqnaréhga pabeqme ehwéh mahraréra, Ianká mugiq suena kouwekue mina mugiq súéh náneq mó sewe nanae uwe. Mó pabéqmé éhwéh mahraréra, Póeráhqne abowágá wene ka pabeq paberatéhhrana mi kanká apubúue segarúpépéq kaboririre uwe. Mina inserah wehukega Sípane sánsá sinehepeq suera sega suto ahbabáq mó sehgirataqmé mah pabéqmé éhwéhtaré aiq pútaragire.

3

Itene Wahnah tuina tanáhráqsábé éhwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, mah pahsíwé anehete pahsí sehiranue íúge. Itega kaweq íwíáhigeheéna mah pahsíraré sehiranue iahreraq ítóge.

² Manikáne ehweh iraru kegá anehe sína naneqsabé púkuipéq teiúwe. Sene ehweh íwíáhigeheéna ínégá iahreraq ítóge. Itene Wahnah ite kaweraitéh áníné éhwéh moq iahreraq ítóge. Wegá eqmaro ke teriátáirara sega iteba séra teiátówaq itega írátárowe.

³ Téhwe teiú éhwéh íráhro. Anehe tanahráq sene sirupipeqté áhbábáq íwíáhgá saiqnariahna kegá iteba sighe. Segá itensabé iwiréh aitera

⁴ mahraréra, Ínégá kiwekinauge ú anímé eheq míehro? Wegá íre tuínkéhe. Itene igaqnaréh pukutaqkákáq amahnágaákáq Manikánka moke ménsámehnsá téh miraronserahnue peh kagai mino igehe.

⁵ Segá mirariransabé Manikánka irarú ehweh áhwára áhwáraue iragéhe. Naho naho Manikánka irarútaq ío miraréna anehe sóreq waní ákáhpipeq mah marákó marákó mirarowe.

⁶ Manikánka mó irarúwana anotah waní pionka moke mah marákó marákó íre kawerarowe.

⁷ Manikánka aiq irarúnka íópeqkákáq mah marákó marákóákáq amahnága kagaire. Ehweh aritahna tanáhráq wega moke ahbabáq ke ehweh aritena mah marákó marákó iraragúno atahnana moke toráh aginawire.

⁸ Itene iyahnabo anímáríno, teiú éhwéh ibitarúéhboq írátíáhro. Maniká itene Wahnahnka, Peh morá wéhékáhnkákáq 1 táhúséni (1,000) opéqkákáqsábé peh monseráh tánáhráre íwíáhire.

⁹ Manikánka omasa éhwéh íre miraurainsabé aiq túbáh agire íwíáhoo? Írakaumo. Ite iraipéq pokiyehoéna íwénunire. Itene ahbabáq sueq wene ehweh sehgiheéna íwénunire.

Mah marákó marákóákáq íónkakaq parabaginae i ehwéhne.

¹⁰ Itene Wahnah tuina tanáhráqmé aebói anínká sinserahnue mi tanáhráq sinae. Mi tanáhráq íópeqté anotah ehwéhneéna íópeq tabanaginae. Moke mibeq kék náneqmarí toráh aginae. Mah marákó márakóákák moke mitaq kék náneqmarínkákákq parabaginae.

¹¹ Moke minawari apubúue toráh agína puaq itene sánsánsábé iwíáhue tagahro. Ite kaweqtaq mía míaéq Manikáne sansá moke kawerue sehgióro.

¹² Mirairataq Manikánka tuina tanáhráqsábé áwénunoro. Mi tanáhráq apubúue sinkeheéq wene sánsá kawerue sehgióro. Mi tanáhráq íomé toráh ague parabaginae. Anotah irágá púana íópeqté náneqmarí moke toráh aginae.

¹³ Manikánka o marakóákákq o ionkákákq miraraníe úwe. Mitaq peh tábúsoqme kaweqtaq mía míaíra kegá míagehe úwe. Minayabe áwénunúne.

Itene Wahnah tuina tanáhráqsábé kawerue áwénunoro i ehwéhne.

¹⁴ Néne iyahnabo anímáríno, mi tanáhráq áwénunúnayabé wega itensabé, Kawerowe aitankeheéq moke itene ahbabáq sueq kaweqtaq méq we awahbeh sansánoro.

¹⁵ Itene Wahnahnka íre apubúue kamah aiasa pehwehrue íwénuni tanáhráq wensabé áhrabo ke kaweraritankéhe. Minayabe iteruwah, itene iyahnabo aní Pora Manikánka ahtebia íwíáh atowana sehiranue teiátáire.

¹⁶ Ínéga teiú éhwéh Poraga moq moke wene páhsi sehiranue teiátáire. Wene ehweh mó ehwéhme pahsuqme ehwéh kéhrana mó ehwéhme págege ehwéh kéhre. Mi pagégé éhwéhme íre tábúsoqme iwíáhoraho kegá múguwahguéra úbíráhbíq ehweh síwáhnorowe. Íre peh morá Porane sehira mó Manikáne púkuipéqté éhwéhnikákákq moq úbíráhbíq ehweh síwáhnorowe. Segá miraonsabé anotah kamáh arinkéhe.

¹⁷ Néne iyahnabo anímáríno, ite anehe sína tanáhráqsábé tagaríáhwe. Manikáne ehweh anterúáh kegá péhe éhwéh íwáhnorotaq sene ehwehnsabé aiq pútare ariteq kaweq sansá súéhboq kawerurero.

¹⁸ Itene Wahnah, ite kaweraitéh ání, Sísa Karáhéga séhréh aitahnaq wene sánsá kawerue ahtebahro. Amahnágaákákq wensabé iwíáh iwíáh ateq ahriahri wensabé iwíáh iwíáh atanéhe. Ai q mire.

1 Sóni Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Sóniga mah pahsiákáq 2 Sóni pahsiákáq 3 Sóni pahsiákáq Sokigi pukúákáq mó wenáwíq kék púkúákáq sehiranúwe. Mah pahsiápéq sehiranue mahraréna, Sunkíkírirabeqte kéné péhe éhwéh sehgiyehboq peh téhrehabeq nogóro. Itega moráni moráninkáue moke mó keyábé irutaboíro. Peh morá Manikáne ahninkáwáreq mía mía oga mérapeq awaq miagéhe ue sehiranúwe. Áhnte kegá oga mérapeq awaq miageheéna mah pahsi sehiranúwe.

Sóniga ebeq sehiranú pahsié.

*Sísa Karáhéwé oga mía míai Ehwéhne i ehwéhne.
(Sóni 1.1-14)*

¹ Oga mía míai Ehwéh* áninsábé teiúge. Mi Ehwéh téh mío anínsábé teiúge. Wene ehweh irahwáne. Itene iuranka we tagahwane. Itega we tagéq itene iyahnkaratáté wenaneq táhtorahwáne.

² Oga mía míai aní tuerígútaq itega tagéq teiune. Oga mía míai anímé Maniká Iteriboreq mía míaéna tuerígútaq we tagahwanayabé teiune.

³ Itega we tagéq wene ehweh ireq minayabe teiune. Itereq itereq morá íwíáhonehéq teiune. Maniká Iteriboreq wenahni Sísa Karáhéreq itereqka morá íwíáhonehe.

⁴ Itega moráráq itene irupipeq anotah iwíáh íwíáhonehéq mahnawé sehiranue teiune.

Itega peh téhrehabeq mía míaoneheqmúne i ehwéhne.

⁵ Sísa Karáhéga irarú ehweh ireq teiune. Manikámé téhrehnserahni aní míre. Wene arupipeq pehgáriq sunkíkíq íre kéhre. Peh téhrehnka inserahni aní míre.

⁶ Itereq Sísa req morá íwíáhúne irarúna kegá sunkíkírirabeq míahnaraq itega péhenéq aiq pútaq sansá íre sehgiune.

⁷ Wega téhrehabeq mía míainserah itega mía míaúnawe itega morá íwíáhúnana wenahni Sísa Karáhéne korahqtaté itene ahbabáqsabe moke kaweraita aitaire.

⁸ Itega iraréq, Íte íre ahbabáq animárí múne irarúnaga itene irupipeqte péhe éhwéhnká péhe aitéhre. Péhe aitéhrana aiq pútaq ehwéh itene irupipeq íre kéhre.

⁹ Itene ahbabáqsabe Maniká pahsuqme teawunawe we kawerue tábúsoqme iwíáhéna itene ahbabáqsabe insahwé aitena itene irupipeqté áhbábáq íwíáh moke kaqíúwéhre.

¹⁰ Íte íre ahbabárúne irarúnaga Manikánsabe, Péhe aní móne atonana itene irupipeq wene ehweh íre kéhre.

2

Sísaga íéhnehéna insahwé aitéhre i ehwéhne.

¹ Néne animáríno, ite íre ahbabárigheéna mahnawé sehiranue teiúge. Ahbabárúnaraqmé Sísa Karáhéga Maniká Iteribone auranabiahtapeq ména íéhnehire. Sísa Karáhéwé peh kaweqtaq mía míai aníne.

² Manikánka itene ahbabáqsabe abiahnsa aitéh púana insahwé aitankeheéna Sísaga wene korahqtaté paiqmarowe. Íre itebataq itene ahbabáqsabe, moke mah kehiná kéhínané ahbabáqsabe insahwé aitéhre.

* **1:1:** Ehwehme Sísa Karáhé. Sóni 1.1-5,14 tagáhnno.

Maniká tagariéh ánínká wene sánsá sehgiře i ehwéhne.

³ Itega ahtebahrahúnawe Manikánka sehgióro ú ehweh sehgiónaraqmé itega we aiq tagarione.

⁴ Wega sehgióro ú ehweh anetaníbo éna, Ínéga we tagarióge irari anínká péhenéna wene arupipeq aiq pútaq ehwéh íre kéhre.

⁵ Wega sehgióro ú ehweh sehgi ánínká Manikánsabe aiq pútaq arutaboiratéhre. Itega iahtebahrahúnawe mi sansá miraonaraqmé itereq wereq moráráq mía míaúne.

⁶ Wereq mía míauge iraréna aníno, Sísaga kaweqtaq mía míainserah are moq kaweqtaq mía míaúno.

⁷ Néne iyahnabo animáríno, o sehgióro i ehwéh íre sehiranue teiúge. Írakaumo. Mah ehwéh itega téhwe író ehweh míre. Wega naho sehgióro ú ehwehmé itene iahrega író ehweh míre. *(Sóni 13.34)*

⁸ Sunkíkíqmé parabagirana amahnága aiq téhrehre. Aiq téhreh puana Sísaga wene animárínsábé arutaboírinsarah itega moq sensabé irutaboírowe. Itega sensabé irutaboíronsabé wega naho sehgióro ú ehweh peh o ehweh tahnsa úkire. Mi ehwéhnsábé sehiranue teiúge.

⁹ Ínéga téhrehrebeq míóge irari anínká Sísaga tagariéh ánínsábé, Nuwahriehre ime we peh sunkíkírirabeq mía míaire.

¹⁰ Wenawahrah anínsábé arutaboíri anínká téhrehrebeq nogíre. Téhrabeq nogírana mitaq mó morá inahnsuoráhi naneq íre kéhre.

¹¹ Sísaga tagariéh ánínsábé nuwahriehre íwíáhi anínká sunkíkírirabeq míéhre. Sunkíkírirabeq nogí púana, Eheq pokugamo éna sunkíkírinka we saiqnaríéh puana wene auranka íre tagahrahire.

¹² Néne animáríno, Sísaga wenáwírue itene ahabábáqsabe insahwé aitéh púana sehiranue teiúge.

¹³ Nániboreho, téh mío ani tagariáh púana sehiranue teiúge.

Náníbáqmarino, itega ahabábáq ani kaqsuq kaqsuro puana sehiranue teiúge.

¹⁴ Néne animáríno, itega Maniká Iteribo tagariáh púana sehiranue teiúge.

Nániboreho, téh mío aní tagariáh púana aiq sehiranue teiúge.

Náníbáqmarino, ite págegeue míáh púana aiq sehiranue teiúge. Manikáne ehweh itene irupipeq kagairaq ahabábáq ani kaqsuq kaqsuro puana aiq sehiranue teiúge.

Mah marákóipéqté sánsánsábé íre irutaboíroro i ehwéhne.

¹⁵ Mah marákóipéqté sánsánsábé mahtaqté náneqkakáqsábé íre irutaboíroro. Mah marákóipéqté sánsánsábé arutaboíri anínká Maniká Iteribonsabé íre arutaboírorahire.

¹⁶ Sirupipeqté áhbábáq íwíáhgá sirutaboírome, auranka tageh mensáméhnsánsábé aigará pabekime, píribahri saiyo sansámé, moke mah marákóipéqté sánsámé, Maniká Iteriboga íre áhwárehre. Írakaumo. Mina moke peh mah marákóipéqté áhbábáq sánsá míre.

¹⁷ Mah marákó marákó parabaginawire. Moke mah marákóipéqté sánsánsábé moq parabaginawire. Parabagínana mah marákóipéqté aigará pabeki náneqkakáq íwíáh íwíáhúna náneqkakáq moq parabaginawire. Parabagínara Maniká awahbeh arámbéhrí mira aruqaruro kewé ahriahri mía míaoneherawoe.

Sísaga Karáhéne naruo ábórarago ehwéhne.

¹⁸ Néne animáríno, amahnága anehe tanahráre. Mó kegá, Sísaga Karáhénsabe ahqáho atahna anínká sinae urowaq aiq írátáúne. Írátáúnara amahnága

wensabé áhnte ahqáho atáh ké aiq míáhwe. Aiq míáh púaq amahnága anehe tanahráq aiq sime tagarione.

¹⁹ Mi kegá itereq méra íre ite tahnsá íwíáho ke míáh púara ite iuwera pokowe. Ité tahnsá íwíáho ke míáhtáq tahirímé itereq mía míaúna irino. Segá ite iuwera pokonsabé se íre ite Kahnáh móe íwíáhorahúne.

²⁰ Manikánka Wenawa iteba eqmatairana iwíáh aitéh púaq itega moke aiq iahtebahwe.

²¹ Aiq pútaq ehwéh íre írátíáhnsábé sehiranue teiugo? Írakaumo. Aiq pútaq ehwéh aiq írátíáh púana sehiranue teiúge. Aiq pútaq ehwéhnká péhe éhwéh íre úkorahi puana sehiranue teiúge.

²² Péhe ánímé insebo? Manikánka itene ahbabáqsabe kaweraitena tumeirankeheéna omaq ato aní íre Sísá wire irari ánímé wewe péhe aní míre. Maniká Iteriboreq wenahninseqsabé íre aiq pútare arítéh ánínká wewe Sísá Karáhéne naruo aní míre.

²³ Sísá sinehepeq súáh kégá Maniká Iteribo moq sinehepeq súáhwe. Sísansabé aiq pútare atáh kégá Maniká Iteribonsabé moq aiq pútare atáhwe.

Manikáne Awanka moke aiq pútaq ehwéh íwáhnorire i ehwéhne.

²⁴ Itega téh író ehweh kawerue ambubu atawéq sehgióro. Mirairataq Maniká Iteriboreq wenahninseq itereq moráráq mía míaigehe.

²⁵ Sísá Karáhéga itensabé, Oga mérapeq awaq miagéhe éna ínénéga irarúnsabe aiq awaq miagéhe teiátáire.

²⁶ Péhe éhwéh tei teino keyábé sehiranue teiúge.

²⁷ Sísá Karáhéga Manikáne Awa iteba eqmatairana itereq mía míaéna ite moke íwáhnori puáq, Mó íwáhnori aní insebo íwíáhiyehboq Manikáne Awanka moke íwáhnorinkehe. Wega íre péhenia peh aiq pútaq ehwéh íwáhnorire. Wega íwáhnorinserah Sísareq mía míaoro.

Amahnága ite Manikáne animárí múne i ehwéhne.

²⁸ Néne animáríno, wega tuinagake itega íre iyehitegurégúia peh kawerire íwíáhigehboq Sísareq mía míaoro.

²⁹ We kaweqtaq mía míai aní míre íwíáhéq moke kaweqtaq mía míao ke wene animárí úkurowe íwíáhorahowe.

3

¹ Maniká Iteriboga itensabé anotahtaq arutaboiraitéhre. Arutaboiraitéhnsábé wega, Néne animárí móe aitéhre. Ité aiq pútaq wene animárí múne. Ahbabáq kehiná kéhínánká Manikánsabe, Iuwahriehre atáh púara itensabé moq, Iuwahriehre aitéhwe.

² Néne iyahnabo animáríno, ite amahnága Manikáne animárí múne. Mókake ite aneq tahnsánue míanehnkono? Amahnága mina íre ahtebóne. Sísaga tuinagake itega we kawerue tagéq we tahnsánue míaneheqmúne. Mina aiq ahtebóne.

³ Sísaga kaweqtaq mía míaire. Minayabe wensabé áwénuno kegá moq kaweqtaq méyabe suwahbehrra kaweqtaq mía míaowe.

Ahbabáqsabe teí éhwéhne.

⁴ Ahbabáro kegá Manikánka sehgióro ú ehweh aiq anterúáhwe. Ahbabáqmé aneqpomo? Manikánka sehgióro ú ehweh anterúáhmé minawé ahbabáq míre.

⁵ Sísaga itene ahbabáq meyanieéna wehukení úkue tuména ahriahri íre ahbabáq ani mía míaire. Mina aiq ahtebahwe.

⁶ Sísareq mía míai anínká íre ahbabáq aruqarurire. Ahbabáq aruqaruri anínká Sísá íre ahtebéna we íre tagaríéhre.

Sísaga owainawane arambehri sabiruanieéna tumío ehwéhne.

⁷ Néne animáríno, mó kené péhe éhwéhnsábé, Aiq pútaq ehwéhne arítého. Sísaga kaweqtaq mía mía inserahnue kaweq sansá mira aruqaruri anínká kaweqtaq mía míaire.

⁸ Téhwe owainawanka ahbabáq aruqarurú púana amahnága ahbabáq aruqaruro kewé owainawane animárí móe. Owainawane arambehri sabiruanieéna Manikáne ahninkáwágá wehukení úkue tumíowe.

⁹ Manikánka oganúq atéh ánínká íre ahbabáq aruqarurire. Manikáne Awanka wene arupipeq mía míai puana we íre ahbabáq aruqarurire. Manikánka oganúq atéh púana we íre ahbabáq aruqarurorahire.

¹⁰ Manikáne animárí inseréhbo? Owainawane animárí inseréhbo? Mahraue tagahrahúne. Ahbabáq aruqaruro kewé íre Manikáne animárí móe. Manikáne animárínsábé suwahrieh kewé íre Manikáne animárí móe.

Wensabé wensabé arutaboiratéhoró i ehwéhne.

¹¹ Wensabé wensabé arutaboiratéhoró. Mi ehwéhme naho naho aiq író ehwehne.

¹² Wehukení wenáwíq Kéínie. Wega miráú serahniyeho. We owainawane aninéna wenábáq subiq suowe. Aneqsabé subiq suoo? Wenábáqka kaweq sansánúwana we ahbabáq sansanéna wenábáq subiq suowe.

¹³ Nánuwahraho, mah marákóipéqté áhbábáq kégá itensabé suwahriehre eme íre áhtenoro.

¹⁴ Menah itewe pusa ké tahnsa míaraune. Amahnága itega Sísá tagariáh keyábé irutaboírúnayabé oga míone ue tagariahrahúne. Mó keyábé íre sirutaboíro kewé peh pusa ké tahnsa míáhwe.

¹⁵ Mó Sísá tagariéh ánínsábé awahrieh anínká wehukení subiq súéh ání tahnsa míéhre. Wehukení subiq súéh ánímé oga mérapeq íre awaq miahráhire. Minawé aiq ahtebahwe.

¹⁶ Sísaga itensabé anotahtaq arutaboíri puana itene ahbabáqsabe pukúwe. Wega aiq miraúnsabe irutaboíré sansa ahtebóne. Wega miraúnserah itega moq Sísá tagariáh keyábé irutaboíréq séhréh aritanéhe.

¹⁷ Wehukenínká áhnte mah marákóipéqté ménsáméhnsá matawéna Sísá tagariéh ání tabonah aní tagéna wensabé ayaqnehnsabé mi anínká Manikáne arutaboíré sansa íre sehگیرe. Minawé aiq tagarione.

¹⁸ Néne animáríno, ínégá mó keyábé nirutaboíruge pehipi irariyehboq séhréh arítáthro. Peh morá séhréh arítáh kégá aiq pútaq sirutaboíro ke míáhwe. Minayabe itega séhréh aritaneheqmúne.

Moke Sísá tagariáh kégá siru eyoyóue míahrahowe i ehwéhne.

¹⁹⁻²⁰ Itega Sísá tagariáh keyábé irutaboíréq séhréh arítáhnaraqmé itega aiq pútaq wene ehweh sehgiune íwíáhorahúne. Itene irupipeqté íwíáhgá ite ehweh aitahnaraq itene iru págegeue umeh agirana Manikánka moke tagariéhre. Wene íwíáhgawé itene irupipeqté íwíáh kiotaikire. Minayabe íwíáhég Manikánseq mía míaéq iru eyoyó agorahire.

²¹ Néne iyahnabo animáríno, itene irupipeqté íwíáhgá íre koti aitahnaraqmé ite Manikáne auranabiahapeq iriwe méq págege ke míone.

²² Wega sehگیرó i ehwéh sehگیرe we awahbeh sansá miraúnawe wega itene púreq ehwéh irena náire.

²³ Manikánka sehگیرó i ehwéhnká teímé wenahni Sísá Karáhénsabe aiq pútare ateq wega teínserah wensabé wensabé arutaboiratéhoró.

²⁴ Manikánka sehگیرó i ehwéh sehگیر kégá wereq mía míaowana wega sereq mía míaire. Wega Wenawa iteba eqmaréhraha itereq mía míaire. Itereq mía míaéna we sokigi aímé itereq Manikánseq moraráq mía míáúne.

4

Péhe éhwéhnsábé aiq pútare arítéhboq iwíáhue tagahro i ehwéhne.

¹ Néne iyahnabo anímáríno, áhnte péhe éhwéh teri terino ke mah marákóipéq miáhwe. Sega, Manikáne Awanka itensabé iwíáh aitéhre éra péhenowe. Sene ehwehnsabé aiq pútare arítéhboq kawerue iwíáhue tagahro. Wehukega ite iwáhnorirataq Manikáne Awanka iwíáh aritehrápómo. Mó anínká iwíáh aritehrápómo éq iwíáhue tagahro.

² Sísa Karáhé wehukení úkue tumíowe irari anímé aiq pútaq iwíáhowana Manikáne Awanka mi iwíáh arítéhre. Minayabe itega, Manikáne Awapomo iwíáhirataq áhwárawe tagéq ahtebagehe.

³ Sísa Karáhé íre wehukení úkue tumíowe irari anímé péhe iwíáhirana Sísa Karáhéne naruo anínká mi iwíáh atéhre. Manikáne Awanka mi iwíáh íre atéhrena peh owainawanka mi iwíáh atéhre. Mira iwíáho kegá peh Sísa Karáhéne naruo miáhwe. Mi péhe éhwéh irare kegá seneherawoe éhwéh írátówe. Sega amahnága mah marákó marákóipéq aiq miáhwe.

⁴ Néne animáríno, ite Manikáne animarí móe. Itega péhe kéné ehweh íre irasa se saiqnarúáhwe. Árahue saiqnaruahó? Péhe éhwéh irari awánká mah marákóipéqté kéné sirupipeq míéhrena Manikáne Awanka mi awá aiq kiotaikire. Manikáne Awanka itene irupipeq míéh púana itega moq péhe kéné ehweh aiq saiqnarúáhwe.

⁵ Péheno ke mah marákóipéqté ké púara peh marakóipeqté éhwéh irarirara mó marákóipéqté kegá sene ehweh irera sehgiówe.

⁶ Itewe íre mina tahnsanéq peh Manikáne animarí múne. Maniká tagariáh kegá itene ehweh írátíáhwe. Manikánsabe suwahrieh kegá itene ehweh íre írátíáhwe. Minayabe itega iwáhnori éhwéh ireq iwíáhue tagéq aiq pútaq ehwéhnkákáq péhe éhwéhnkákáq saraqmarahráhowe.

Manikánsabe arutaboiri anínká mó keyábé moq arutaboirinkehe i ehwéhne.

⁷ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka ahriahri arutaboiri aní míéh púaq wensabé wensabé arutaboiratéhoró. Sirutaboiro kewé Manikáne animarí méra Maniká aiq tagariáhwe.

⁸ Manikánka ahriahri arutaboiri aní míéh púara mó ke séhréh ariteyabe suwahrieh kegá Maniká íre tagariáhwe.

⁹ Ite oga mía míaigeheéna Manikánka webataq wenahni mah marákóipéq eqmarowe. Eqmaronsabe ite tagarionawe Maniká anotahtaq arutaboiraitéh aní míéhre.

¹⁰ Itega naho Manikánsabe íre irutaboiorwane. Téhwe wega itensabé arutaboiraitena itene ahbabáqsabe insahwé aitanieéna wenahni eqmarowe. Sísa wene korahqtaté paqmarankeheéna eqmarowe.

¹¹ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka itensabé anotah arútábóiraitéh púaq itega wensabé wensabé arutaboiratéhoró.

¹² Itene iuranka Maniká íre tagarione. Íre tagéq itega wensabé wensabé arutaboironaraqmé we itereq mía míaire. Mía míaéna séhréh aitéhraq itega mó keyábé kawerue irutaboirúne.

¹³ Ite tagarionawe Manikánka Wenawa iteba eqmaréh púaq Manikánseq itereq moráráq mía míaúne.

¹⁴ Mah kehiná kéhíná oga mía míaigeheéna Maniká Iteriboga wenahninká insahwé aitankeheéna eqmarowe. Minayabe tagéq teiune.

¹⁵ Sísa aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wíre atéh anímé wereq Manikánseq moráráq mía míaóye.

¹⁶ Aiq pútare ateq ite tagarionawe Manikánka itensabé anotahtaq arutaboiraitéhre. Itensabé arutaboiraitéhnsábé mó keyábé irutaboirúne.

Manikánka arutaboire sansa áhwárehre. Áhwárehraq mó keyabé irutaboirúnaraq ite Manikánseq mía míañunana we itereq mía míaire.

¹⁷ Maniká arutaboiri aní mía míainserah ite mah marákóipéq mé tanahráq mó keyabé anotahtaq irutaboiritone. Minayabe wega ehweh aitahna tanáhráqsábé íre áhreúne.

¹⁸ Arutaboiri anínká íre áhreire. Arutaboire sansanká áhree sansa kaqsuahráhire. Ahbabáq aninká, Kamah aníneho éna áhre aruqaruréna arutaboiri aní íre míahrahire.

¹⁹ Manikánka itensabé téh arutaboiraite púaq itega amahnága mó keyabé irutaboirúne.

²⁰ Manikánsabe nirutaboiruge i anínká mó Sísa tagariéh áninsábé awahriehre éna anetaníbo íwíáhime wega péhe íwíáhire. Wegá Sísa tagariéh aní tagéna Maniká íre tagehre. Minayabe wega tageh anínsábé awahrieh puana Manikánsabe íre arutaboiratéhe.

²¹ Sísa sehgíoro ú ehwehncá mahraréna, Manikánsabe arutaboiratéh anínká íné tagariáh kéreq moq arutaboiritahro uraire. (Sóni 13.34)

5

Sísa tagariáh kéga mah marákóipéqté áhbabáq sánsá suqsuro ehwéhne.

¹ Manikánka itene ahbabáqsabe kaweraitena tumeirankeheéna omaq ato animé Sísa wire íwíáho kewé se Manikáne animárimóe. Maniká Iteribonsabé sirutaboiro kewé wene animárinnsábéákák moq sirutaboirowe.

² Itega tagarionawe itega Manikánsabe irutaboireq wega sehgíoro i ehwéh sehgiunayabé Manikáne animárinnsábé moq irutaboirúne.

³ Itewe Manikánsabe irutaboirúna kegá wega sehgíoro i ehwéh kawerue sehgiune. Wegá sehgíoro i ehwéh sehgiyabe itene irupipeq íre umehi naneq mire. Írakaumo.

⁴ Manikáne animárinnsábé mah marákóipéqté áhbabáq sánsá suqsurowe. Wensabé aiq pútare atonaga ahbabáq sansa kiotaikéq mi sansámárimóe suahráhuine.

Manikánka wenahni éhweh pahsúéh éhwéhne.

⁵ Insega mah marákóipéqté áhbabáq sánsá kiotaikéna suahráhiro? Sísa aiq pútaq Manikáne ahninkáwá wire atéh anínká mah marákóipéqté áhbabáq sánsá kiotaikéna suahráhire.

⁶ Sísa Karáhéga wání meanieéna Sóniba súwe. Íre peh morá wání meanieéna mah marákóipéq tuwe. Írakaumo. Itene ahbabáqsabe pukinieéna tuwe. Itene ahbabáqsabe pukúwana wene korahq tuwe. Manikáne Awanka aiq pútari aní púana wega Sísa éhweh peh aiq pútaq ehwéh tei teinire.

⁷ Apahtáro éhwéhncá wene sánsá teíre.

⁸ Manikáne Awanka teí éhwéhncákák wání meawu ehwehncákák korahq tu ehwehncákák mi ehwéhtarógá peh morá éhwéh teíre.

⁹ Wehukene ehweh ireq aiq pútaq ehwéhne irarúne. Manikáne ehwehncá wehukene ehweh anotahtaq kiotaikire. Manikánka wenahni éhweh teímé íráhro.

¹⁰ Manikáne ahninkáwánsábé aiq pútare atéh anínká Manikáne ehweh wene arupipeq aiq íréhre. Wene ehwehnsabé íre aiq pútare atéh anínká Manikánsabe péhe aní móne atéhre. Wene ahninkáwá éhwehnsabé íre aiq pútare atéh púana wega Manikánsabe péhe aní móne atéhre.

¹¹ Manikánka teí éhwéhmé oga mérapeq awaq miageheéna wega oganúq ítéhre. Wenahninká miraúnsabe oganúq ítéhre.

¹² Manikáne ahninkáwáreq mía míai anímé oga mérapeq awaq míéhre. Manikáne ahninkáwáreq íre mía míai anímé oga mérapeq awaq miehro? Írakaumo. Oga mérapeq íre awaq míéhre.

Itega oga mérapeq awaq míone éq aiq irona ehwéhne.

¹³ Manikáne ahninkáwánsábé aiq pútare atáh kéó, itega oga mérapeq aiq awaq míone éq ahtebageheéna sehiranue teiúge.

¹⁴ Itega Maniká awahbeh iwíáh sehgieq wensabé, Miraúno únana itene ehweh íréhre. Wensabé íre áhreeq peh weba kúnana itene ehweh íréhre. Minawé aiq tagarione.

¹⁵ Ite tagarionawe itega púrerúna ehwéh wega moke íréhre. Minayabe itega wensabé, Náio teawénaraqmé wega náinawire tagarione.

¹⁶ Sísá tagaríéh ánínká we íre pukorahi ahbabárinaq tagéq Manikánsabe kawerato ue púreroro. Púrerirana Manikánka kaweratankéhe. Íre pukorahi ahbabáqsábé sehiranue teiúge. Pukorahi ahbabáqsábé púreroro íre teiúge.

¹⁷ Moke íre tábúsoréh sánsámárimé aiq ahbabáq míre. Mó ahbabáqmé pukorahi ahbabárirana mó ahbabáqmé íre pukorahi ahbabáre.

¹⁸ Itega tagarionawe Manikáne animárínká íre ahbabáq aruqaruowe. Írakaumo. Manikáne ahninkáwágá wene animarí wahnah wahnahni puana owainawanka íre saiqnariahrahéna se pehragarítéhre.

¹⁹ Moke mah marákó marákó owainawane ayahpeq kéhrana peh itewe Manikáne animarí míone. Minawé aiq tagarione.

²⁰ Mahraue tagarionawe Manikáne ahninkáwágá séna Manikáne iwíáh aitéhraq minayabe aiq pútari aní tagariahrahúne. Aiq pútari anínseq wenahni Sísá Karáhéreq itereq moraráq mía míaúne. Sísá Karáhéwé aiq pútaq Maniká ména ahriahri mía míai aníne.

²¹ Néne animaríno, péhepehe maniká pehragéq peh móbeq míáhro.

2 Sóni

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Mah pahsíipéq Sóni áwíq íre kéhrara peh ahtebia kégá Sóniga aiq sehiranúwe íwíáhowe. Sega íwíáhome wene naruoyabé áhreú púana wenáwíq íre sehiranúwe. Mina únserah wega Sísá tagaríáh kée íwíáhéna omaq atéh ínínseq wene animárínseqsabé pabeqme ehwéhne sehiranúwe. Áhnte ahtébiá kégá mira íwíáhowe. Ite íre tagarione. Páhsi sehiranú aninká mahraréna, Mó keyabé irutaboíro. Péhe éhwéh tei teino kegá Sísá Karáhé wehukení úkue tumíonsabe íre aiq pútare atáhwe. Mi kewé Sísá Karáhéne naruo woe ue sehiranúwe.

Sóniga ákáhpi sehiranú pahsíe.

¹ Manikánka omaq atéh ínínseq arene animárínseqsabé íné Sóni aboawah wehéna teiúge. Itega aiq pútaq sansá sehgiónsabé itensabé nirutaboírue. Íre ínébataq ínégá peh ómi aiq pútaq ehwéh sehgió kéreqka itensabé irutaboírúne.

² Aiq pútaq ehwéh itene irupipeq kagaéna ahriahri mitaq kagai puag itensabé irutaboírúne.

³ Maniká Iteriboreq wenahni Sísá Karáhéreqka ite séhréh aitera sirutaboíraitera iru ukiq itehye. Sega aiq pútaq sansánéra itensabé sirutaboíraitehye.

Mó keyabé irutaboíré sansa kawerue sehgióro i ehwéhne.

⁴ Itene animárí aiq pútaq ehwéh sehgiónsabé iwíáh íwíáhuge. Sega Maniká Iteriboga sehgióro ú ehweh aiq íráhwe.

⁵ Ínéga teiú éhwéhmé kawerue íráhro. Íre o sehgióro i ehwéh sehiranue teiúge. Mah ehwéhmé itega téh aiq írátó ehwéhne. Wensabé wensabé arutaboíratéhoró éhwéh teiúge.

⁶ Irutaboíré sansamé mahraue kéhre. Manikáne sansá sehgióro ire. Wega sehgióro ú ehweh téh írátówe. Mi ehwéhmé mahraréna, Irutaboíré sansa kawerue sehgióro ire.

Sísá Karáhéne ehwehme ambubu atawéq sehgionehq múne i ehwéhne.

⁷ Áhnte péhe éhwéh irare ke mah marákóipéq míáhwe. Sega Sísá Karáhé wehukení úkue tumíonsabe íre aiq pútare atáhwe. Mina tahnsa kéwé péhe íwíáh aítahráho ke méra sewe Sísá Karáhéne naruo woe.

⁸ Itega kaweq arámbéhriuronsabé ápeq tabanagínehboq kawerurero. Itene ápeq moke meyagéhboq kaweroro.

⁹ Sísá Karáhéne ehweh suena mó ehwéh sehgió ánímé Maniká moq aiq áúwéhre. Sísá Karáhéne ehweh ambubu atawéna sehgió ánímé Manikánseq wenahnínseqka werek míá míáóye.

¹⁰ Íre Sísá Karáhéne ehweh peh mó ehwéh íwáhnori aninká iteba sínaraq we mehweh atého. Itene nahupeq móátéhboq peh áwérakahro.

¹¹ Péhe éhwéh íwáhnori aní mehweh atéh áninká wene ahbabáq sansa séhréh atéhre.

Sóniga mi ke koragéyabe awahbeh ehwéhne.

¹² Íné áhnte mó ehwéh kéhranawe amahnága pépahqtaq sehiranéyabe nuwahriehre. Iteba koragéyabe nuwahbehre. Iteba konaraq itereq moráraq ehwehnéq mi tanáhráq iwíáh íwíáhonehe.

¹³ Manikánka omaq atéh íní arenanahnone animárínká itensabé iroro ewe.

3 Sóni

Ebeq sáhnshawe ahtebé ehwehne.

Mah pahsíipéq Sóni áwíq íre kéhrara peh ahtebia kégá Sóniga sehiranúwe íwíáhowe. Páhsi sehiranú aninká wene iyahnabo aní aboawah wehgá sáhnshahinkeheéna sehiranúwe. Wega mahraréna, Ahbabáq sansa pehragé peh kaweq sansánúno. Ahbabáq aruqaruri anímé Maniká íre tagariéhre ue sehiranúwe.

Sóniga anehe sehiranú pahsíe.

¹ Káíúsio, íné aboawah wehne páhsi sáhnshawe tagáhno. Ínéga arensabé aiq pútaq nirutaboiruge.

² Néne iyahnabo aníno, arenawa kaweqtaq mía míaime aiq tagarióge. Mina ónanserah are kaweqtaq mé awaho ani mía míainkeheéna púreratóge.

³ Arega aiq pútaq ehwéh sehgiona puah arewe kaweqtaq mía míaóne. Mó Sísá tagariáh kégá séra mi ehwéh teniátónsabé nirupipeq anotahtaq eyoyóuraire.

⁴ Ínéga Sísá éhweh síwáhnorurau kegá wene sánsá kawerue sehgiónsabé nirupipeq anotahtaq eyoyóire.

Sísá tagariáh ké séhréh arite ehwéhne.

⁵ Néne iyahnabo aníno, arega mó Sísá tagariáh ké séhréh aritahne. Arega nahnsó suwahpeqte Sísá tagariáh ké moq mehweh arite séhréh aritahnawe kaweróne. Mina kaweq sansáne.

⁶ Arega kaweraritahna kegá mahtaq Sísá tagariáh ké teriera, Káíúsiwe anotah arútábóiri aní míre ewe. Segá Manikáne arambehri miraonsabé sega are auwera pokoneherairataq séhréh arite se íre matiáh náneq nário. Maniká Iteribo awahbehnserah séhréh arite nário.

⁷ Segá Sísane arambehri miraonehe íwíáhéra Sísá íre tagariáh kéné ménsámehnsá íre mewera pehipi pokuwe.

⁸ Minayabe mina tahnsa pokoneheraira ke íre matiáh náneq nário. Mó ke aiq pútaq ehwéh iragéhboq miraue séhréh arito. Miraue sereq itereq moráráq arambehriéq Manikáne aiq pútaq ehwéh terienéhe.

Saiyo píribahri aninká íre kaweq sansánú ehwehne.

⁹ Ínéga arenawahrah Sísá tagariáh ké páhsi sehiranue síátáuge. Wehukení wenáwíq Tíótárépésá seba míéhre. Wega píribahriéna, Ínébataq mahtaqté kéné wahnah muge íwíáhinsabé itene ehweh íre irasa peh anehepeq sutaire.

¹⁰ Iteba konaraq wene ahbabáqmé pahsuqme ehweh ataníe. Wega íre kaweq ehwéh aintena péhe éhwéh aintaráire. Péhe éhwéh aintena íre peh morá mi ahbábáruaire. Sísá tagariáh kégá mitaq surowana wega íre mehweh arítaráire. Íre mehweh aritena mitaqté Sísá tagariáh kégá mi ke mehweh aritého éna momiwí nahtápéqté kaqsutaire.

¹¹ Néne iyahnabo aníno, ahbabáq sansa pehragé peh kaweq sansánúno. Kaweq sansá mira aruqaruri anímé Manikáne anine. Ahbabáq aruqaruri anímé Maniká íre tagariéhre.

¹² Wehukení wenáwíq Témítíúsiga Manikáne arambehri kawerue mira aruqaruri puara ómiga we kaweq aníne íwíáhowe. Manikáne aiq pútaq ehwéhnká moq wene kaweq sansá pahsúéhre. Ínéga moq, We kaweq aníne teawúgah are tagariahawe, Néne ehwehme peh aiq pútaq ehwéhne.

Sóniga we koragéyabe awahbó ehwehne.

¹³ Íné áhnte mó ehwéh kéhranawe peh pépahqtaq sehiranéyabe nuwahriehre.

¹⁴ Pehgáriq tanáhráq are koraganie íwíáhuge. Mitaqkake pehipi ehwehnoyehe.

¹⁵ Manikánka arene aru ukiq atéhre. Mahtaqté arene iyahnaboga arensabé iraúno ewe. Mibeqté itene iyahnaboyabé iroro terio.

Súta Ebeq sáhnshwe ahtebé ehwehne.

Áhnte ahtébiá kégá, Sútawe Sísareq Sémísireqne síbákawa wíre íwíáhowe. Sútaga íre peh morá ánínsábé iwíáhéna mah pahsí sehiranéna peh moke Maniká Iteriboga omaq sito keyabé sehiranúwe. Wega mahraréna, Anehe tanahráqmé seye suwahbeh ahabábáq miraira kegá aiq pútaq ehwéhnsábé awiréh atagéhe. Mi kegá Sísá tagariáh ké saiqnaritaneheéra péhe éhwéh terigéhe. Itene Wahnah Sísá Karáhéga itensabé arutaboíréná mókake oga mía míarabeq móitankéhe. Mi tanáhráqsábé áwénunéq wene ehweh kawerue ireq sehgióro ue Sútaga sehiranúwe.

Sútaga sehiranú pahsíe.

¹ Moke Maniká Iteriboga omaq itarái keo, íné Sútane páhsi sáhnshwe tagahro. Maniká Iteriboga itensabé arutaboíraitéhrana Sísá Karáhéga kawerue wahnahnaitéhre. Íné Sémísine ábákawa ména Sísá Karáhéne arambehriu aní múge.

² Maniká Iteriboreq Sísá Karáhéreqka séhréh aitehyanka iruí sánsámé iru ukiqite sansamé mó keyabé irutaboíré sansamé itene irupipeq anotah úkinkehe.

Kaweq ehwéhnsábé íre suwahbeh kegá Sísá tagariáh kébá sewe i ehwéhne. (2 Píta 2.1-18)

³ Néne iyahnabo anímáríno, Manikánka ite meirena kaweraitaráinsabé ite wene animárí méq peh morá ké tahnsa míone. Minayabe sehiranue teinieutaq mó ehwéh niahreraq kéhre. Mina niahreraq kéh éhwéh teinie. Manikánka Sísá tagariáh ké wene sánsá aiq teiátáire. Minayabe péhe éhwéh aiq pútare atehboq peh morá wega teiátái ehwéh ambubu atawéq sehgióro.

⁴ Manikáne sansá íre sehgió ké táhmaroga iteba epéráhpérue míáhwe. Segá péhenéra, Manikánka ite séhréh aitéh púana itega ahababáronaraq wega itensabé íre abiahnsa aitankéhe ewe. Mira íwíáhéra ahabábáq aruqaruowe. Mi sansá mirao puara itene Wahnah Sísá Karáhénsabe ahqáho atáhwe. Mi kewé iraipéq pokoneherawoe. Minayabe Manikánka naho aiq irarúwe.

⁵ Téhwe Manikánka Ísara ke Ísípi marákórápéqté koweriqmena méritowe. Anehe áhnte mérito kega wene ehwehnsabé íre aiq pútare atónsabe wega se oraruowe. Itega mi ehwéh aiq irátówana mónkakáq ahreraq itahnaq iwíáhigehe.

⁶ Manikánka íópeqté ké omaq sito arámbéhrí arítówara táhmaroga wene ehweh anterúónsabe Manikánka se táhru táhruarena sunkíkírirabeq márunsitowe. Se amahnága mitaq peh mía míawana mókake ehweh aritahna tanáhráq sínaraq Manikánka ehweh aritena kamah arinkéhe. Minayabe iwíáhue tagahro.

⁷ Sóróma suwahpeqte kéreq Kómóra suwahpeqte kéreq wahtotaq kehiná suwahpeqte kéreqka moq ahababáréra ahkaragára sansánuwe. Ahkaragára sansánuwana Manikánka kagai iraráté kamah ariuwe.

Manikánka ahabáru ke kamah ariunsabe iwíáhue tagéq mi kegá ahababárunserah íre oro.

⁸ Amahnága teiú ké ite péhe éhwéh aítáh kégá moq ahababárowe. Segá múguwahguéra peh áónáho ke tahnsa méra seyene sinonka ahababárawíáhwe. Ahababáruera Manikáne ehwehnsabé suwahriehre. Segá téhreh naneqkakáq íópeqté keyabé síéhruruowe.

⁹ Anotah íopeqté ání wenáwíq Máhíkérie. Wereq owainawanseqka Mósínsine anonkansabé ehwehuye. Ehwehuyataq Máhíkériga owainawansabé íre éhruruúwe. Írakaumo. Wega owainawansabé, Manikánka ehweh atankéhe teawuwe.

¹⁰ Mi pehe kégá íre mina tahnsanéra sega íre tagaríáh náneqmarí síéhruruowe. Áwéhq poeráhqká íre iwíáhéna peh wene anonkanka awahbeh sansá pehipi mirainserah sega aiq miraowe. Sega miraonka seye kamah aríre.

¹¹ Naho kegá ahbabáru serahnowe. Kéniga ahbabárú serahnowe. Pérámaga móneyabé wene aigará pabekúwara ahbabárú serahnowe. Kórahga saiyoéna wene wahnahne ehweh anteruo serahnéna mi ke airaiq tabanagowe. *(Stat 4.3-8; Namba 16.1-35, 22.1-35)*

¹² Itega moráráq nahtaq mi pehe kégá ábóraq ahbabárowe. Sega peh seyensabé sirutaboírera seye suwahbeh sansá sehgirowe. Se íre ibonkakáq írábúyá tahnsanéra peh sóiriqka paentarúéh írábúyá tahnsa míáhwe. Sera íyéh tánáhráq awanká sera íre íyéhnserahnowe. Se ánúqkakaq pagogi awánká aiq ehyatagi awánká tahnsa míáhwe.

¹³ Wání períéhra náhnte atútú kéhnserah sega áhnte ahbabáq kéhre. Wání períéhra nonarehya ábóraq kéhnserah sene ahbabáq ábóraq kéhre. Wehyoqka ah íre nora peh wewega túbíginserah mi kegá kaweq ahmé íre nogówe. Sega ahriahri anotah sunkíkírabeq mía míaiagehéna Manikánka mitaq sene máhriq arítaráire.

¹⁴ Éhrámataté áhwárawe mó mitaqté sínáhbúwá mó mahtaqté sínáhbúwá sure sure abapete téhtaré ání wenáwíq Ínókutaq seawehrarúwe. Manikánka mi aní iwíáh atowana wega teiu keyabé naho naho mahraréna, Tagaríáhro. Itene Wahnahneq we míéhraheqte íopeqté kéreqka áhnte kereq tuoneherawoe.

¹⁵ Sega túírataq Manikánka ómi keyabé ehweh aritena sainsuena moke ahbabáq ke Manikánsabe ahqáho atáh kéwé kamah arinkéhe. Mi kegá Manikánsabe ahqáho atera ahbabáq aruqaruréra Manikánsabe íre kaweq ahbabáq éhwéh éhruruonsabé wega anotahtaq kamah arinkéhe.

¹⁶ Teiú ké sirupipeq umehi ke méra, Íre kawerire irare irareo ke míáhwe. Seye suwahbeh ahbabáq miraéra seyensabé iwíáh iwíáh éra píribahriéra seye síwíq pankerera seyene iwíáh miraigeheéra mó keyabé ehnenehne arítáhwe.

Anehe tanahráqsábé irari ehwéhne.

¹⁷ Néne iyahnabo anímáríno, itene Wahnah Sísa Karáhéga wene ehweh teri terinigeheéna wehuke eqmarowe. Manikáne Awanka mina eqmaro ke iwíáh aritowara anehe tanahráqsábé teiátówe. Sene ehweh ahrraq matíáhro.

¹⁸ Eqmaro kega aiq mahraréra, Anehe tanahráqmé seye suwahbeh ahbabáq miraira kegá aiq pútaq ehwéhnsábé awiréh atagéhe urowe.

¹⁹ Urowara amahnága mina tahnsa ke míáhwana sene péhe éhwéhnká Sísa tagaríáh ké sainkowe. Manikáne Awanka mi ke íre iwíáh aritahnara peh wehukene iwíáh íwáhnorigehe.

²⁰ Néne iyahnabo anímáríno, Iteitega Sísa kawe q sansá ambubu atawéq tábúsoqme sehgióro. Manikáne Awanka séhréh aitahnaq púreq aruqaruroro.

²¹ Maniká Iteriboga itensabé arutaboiri puaq wene ehweh kawerue ireq sehgióro. Itene Wahnah Sísa Karáhéga itensabé arutaboírera mókake oga mía míaorabeq móitankéhe. Mi tanáhráqsábé áwénunéq wene ehweh kawerue ireq sehgióro.

²² Manikáne ehwehnsabé aiq pútaq ehwehpómo iwíáho ke séhréh ariteq tábúsoqme síwáhnororo.

²³ Itega toráh aginai topáh sokeráhnserah árahinabomo íwíáho ke iraipéq pokiyehboq apubúue séhréh ariteq síwáhnororo. Mó ke ahbabáq keyabé áhreeq irutaboiroro. Wehukenínká nábíbagi korósí sukíeyabe awahriehnserah mi kené ahbabáq sansa iuwahriáhnaq pehragahro. Sene ahbabáq sansa iuwahriáhnaq pehragéq peh seyensabé irutaboiroro.

Manikánsabe iwíáh íwíáh ateq wenáwíq pankerone i ehwéhne.

²⁴ Ahbabáqka ite saiqnariehnehboq Maniká Iteriboga kawerue wahnahnaitáhráhire. Ite wereq méq mó oga míáhna tanáhráq peh kaweqtaq méq irupipeq eyoyóigeheéna Maniká Iteriboga wahnahnaitankéhe.

²⁵ Maniká Iteribo webataq Manikáne. Wereq itene Wahnah Sísa Karáhéreqka ite meirera aiq kaweraitehye. Wegá nahomé, amahnágawé, mókakewe, ahriahri kiotaiki Wahnáh ánínéna págegeue wahnahnire. Wensabé iwíáh íwíáh ateq wenáwíq pankerone. Ahriahri pankeraneheqmúne. Aiq mire.

Sokigi

Ebeq sáhnsahwe ahtebé ehwehne.

Sónine naruoga we Pátímósi marákórápéq saiqnariotaq wenawanka tagówana Sísaga áhnte naneqmarí sokigi awuwana tagówe. Mi tanáhráqmé Sísansabé aiq pútare ató kene naruoga se anotahtaq síwíoqnowe. Sóniga sehiranú ehweh áwahewé Sísá Karáhé anotah Wahnáh ánínéna moke wene naruoreq owainawanseq saiqnariankehe. Wega mi arámbéhrí parabarúéhrena moke Sísansabé aiq pútare atera wene sánsá ire susa peh ambubu atíéhra kewe Manikánka síwíq pankerena wereq ahriahri mía míaigeheéna kaweraritankéhe.

Sísá Karáhéga Sóni sokigi awu ehwehne.

¹ Naho kopípeq ko ehwéh Sísá Karáhéga amahnága ábóraq maréhre. Téhwe Manikánka mah ehwéh Sísá teawena wene arambehrio ke sokigi arinkeheéna mókake ábóraragína naneq teawátáire.

Íné Sóni Sísane arambehriu aní múge. Sísá Karáhéga wene íópeqté aní eqmaréhrena mah ehwéh sokigi anírana sehiranuge.

² Íné Sóniga Manikáne ehwehnikakáq Sísá Karáhéga sokigi aní éhwéhnkákáq moke sehiranue teiníe.

³ Manikánka wene ehweh iwíáh aintéhrena sehiranuge. Mah ehwéh mó kegá irageheéna sáhnsahwe terí ánínsabé Manikánka, Kawerone atéhrena iwíáh iwíáhíre. Mah ehwéh irera sehgiro kereqsabé Manikánka, Kawerowe arítéhrra iwíáh iwíáhówe. Mah ehwéh aiq pútaragína tanáhráq áhnbórání puara iwíáh iwíáhówe.

Sóniga abapete téhtaré Sísá tagaríáh kéhíná suwahpeq siu pahsí sehiranú ehwehne.

⁴ Ite Esia marákórápéqté ké abapete téhtaré Sísá tagaríáh ké iteruwahpeq iteruwahperue míáhwe. Itega irageheéna íné Sóniga mah pahsí sehiranue íúge.

Manikámé naho mía míaú anínéna amahnága moq ména mókakeakáq peh mía míaína tuinawire. Wega wahnah wahnahniataq íópeqté ké abapete téhranítégá wene auranabiahapeq mía míaowe. Sereq Sísá Karáhéreq Maniká Iteriboreqka itensabé sirutaboí aitera séhréh aitera itene iru ukiq ítáhwe.

⁵ Sísá Karáhé marakóipeq míotaq Wenabone sánsá sokigi aiena Wenabone ehweh pahsuowe. Manikánka Sísá ebeq iriwe oganúq atowana Sísaga moke mah marákóipéqté wáhnáhmáí kiotaikéna wahnahnarítéhre.

Wega itensabé arutaboiritena itene ahbabáqka ite saiqnariaraitaq wene korahq tunka ite kaweraitáráire.

⁶ Maniká anotah Wahnáh ánínéna Sísane Abowá míéhre. Wene animarí méq wene ehweh mibeq mahbeq aritona ke míageheéna Sísaga ite kaweraitáráire. Sísá Karáhéwé anotah anínéna págege sansá mira aruqarurinsabé ahriahri iwíáh iwíáh atone. Ai q mire.

⁷ Tagaríáhro. Wega íópeqté piribirioyahnkakaq tuinawire. Tuinaraq ómi mah kehiná kéhínánká we tagagehe. We sehshabíó kega moq tagagehe. Mah kehiná kéhínánká we tagéra áhreéra ibisaneherawoe. Teiúnserah ábóraraginawire. Ai q mire.

⁸ Maniká, moke miraorahi anínká mahraréna, Íné ebeqte aní ména

íné moq anehete ání múge ire.

Webataq Maniká míre. We naho mía míaú anínéna amahnága moq ména mókakeakáq peh mía míaina tuinawire.

Sóniga Sísá Karáhé tagó ehwehne.

⁹ Íné Sóni iteruwah uge. Sísane sánsá sehgiunayabé mó kegá itereq ínereq íwioqnahwe. Sísá itene Wahnahne arambehri kawerue miraéq áwénunúne. Mókake wega wahnah wahnahnirabeq moraráq mía míaoneheq múne. Manikáne ehwehnekakáq Sísá Karáhéga sokigi aní éhwéhnkákáq teri terinuraunsabé sega íné kaqme wáhnaupéqté kéné marakórapeq, Pátámósa marakórápéq móintárówe.*

¹⁰ Manikáne wéhékáhtáq Wenawanka iwíáh aintehrana néniwanka tagehrana inehepeqte anotah ehwéh íróge. Író éhwéhmé pembíáhnka tahnsa éhwéhne.

¹¹ Mi ehwéhnká mahraréna, Arenawanka tageh naneqsabé púkuipéq sehiranue abapete téhtaré kéhíná suwahpeq Sísá tagariáh ké momiwíuriáhrabeq nário. Épésá suwahpeq, Síména suwahpeq, Pégámúma suwahpeq, Táiyátáira suwahpeq, Sáhrísi suwahpeq, Pírárépía suwahpeq, Áráórísía suwahpeq, miraue mi kéhíná suwahpeq Sísá tagariáh ké momiwíuriáhrabeq nário ire.

¹² Nário irana íné tení aní taganieéna pabeqme tagéna abapete téhtaré kaweq aráhmú, kóraraté miraia aráhmú tagoge.

¹³ Áráhmuwarí kéhrabeq ákáhpi wehukení úkú ani iriwe ména íre wahto korósí sukiwe míéhre. Kaweq aretí, kóraraté miraia aretí wene ákáh nababí kéhrana tagoge.

¹⁴ Wene ayahqnonkakaq ayahrankakáq anotah tabérábééna sipisípiqne áyó tahnsanéna piribirioyah tahnsane. Wene aurame anotah irárehnserahne.

¹⁵ Wene aigarámé káhpahga aurehtehrinserahne. Wene ehwehme anotah wanínká ahkuaq ahkuarinserahne.

¹⁶ Wene ayah púpeq abapete téhtaré wéhyóq táhtotíéhre. Éberiopéq éberiopérué áwéhria póká wene áwéhipeq kéhrana auranabiah pópoqnahga anotah téhréna wéhékáhnabubu anotah patáhgá téhrehnserahnire.

¹⁷ Téhreh serahnirana íné Sóniga we tagéna wene aigarápí inahnsubena pusa aní tahnsa míóge. Pusa aní tahnsa míógana wene púpeqte áyáhtaté íné táhtorena ínénsabe, Íre áhreúno. Íné ebeqte aní múge. Íné anehete aní múge.

¹⁸ Ínéwé oga mía míaú aní múge. Íné pukéna amahnága oga mía míaugah tagáhne. Mókakeakáq oga mía míainaúge. Púkérapeqté kíákáq irapeqté kíákáq matíóge.

¹⁹ Amahnága tagáhna naneqme mókake anehe tanahráq sína naneq moke sehiranúno.

²⁰ Niyah púpeq abapete téhtaré wéhyóq matíógah tagáhne. Abapete téhtaré kóraraté miraia aráhmú tagáhne. Minawarimé áwahe teawiníe. Abapete téhtaré aráhmúe ume abapete téhtaré kéhíná suwahpeqte Sísá tagariáh keyábé iraruge. Abapete téhtaré wéhyóre ume íópeqté kegá abapete téhtaré kéhíná suwahpeqte Sísá tagariáh kéréq auráq matíáhwe ire.

2

Épésá suwahpeqte Sísá tagariáh ké teriu ehwéhne.

* **1:9:** Pátámósa marakówé pehgáriq marakóéna sóreq waní ákáhpi kéhre. Aroma kegá iwíáhéra, Mi marakówé peh karábúsi kené matabue uwe.

¹ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Épésá suwahpeqte Sísá tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.*

Niyah púpeq abapete téhtaré wéhyóq matawéna kaweq aráhmú, kóraraté miraia áráhmú kéhtáq nogena mah ehwéh teawiníboq iro.

² Arega miraona sansá aiq tagaríóge. Are abobiah taebewe arambehri-ona sansá aiq tagaríóge. Arega néne sánsá íre susa peh kawerue seh-gionana tagaríóge. Arega ahababáq keyabé íre awahbehme aiq tagaríóge. Péhepehenéra, Manikánka ite aiq eqmaq íúwéhnsábé itene ehweh íráhro uro keyabé sene ehweh áhwárawe tagé sene péhe sánsá pahsuahne.

³ Néne arambehri miraónayabé mó kegá áwíoqnarowah arega anetaníbo íre iwíáhia peh néne sánsá ambubu atawé kawerue seh-gionana tagaríóge.

⁴ Peh morá íre tábúsoq marahna naneq teawiníe. Arega ínénsabe téh aiq pútare aintáronaraq anotahtaq arutaboirahtaróne. Amahnága túbáh ague írakaunóne.

⁵ Arega ínénsabe téh anotahtaq arutaboirahtarónayabé iwíáhue tagáhnó. Amahnága arega peh ákáhtaq arutaboirahtahnayabé íre kaweróne. Minayabe iwíáhue tagé téh miraurónanserah mónkakáq miraúno. Arega mó iwíáh íre inaraq areba kure areba kéh áráhmú sabiwianaugé.

⁶ Mó kawéq sánsá matiahne. Níkóra kéréh kéné sánsá sehgió kegá ahababáq miraonsabé awahriehrana íné moq mi sansánsábé nuwahriehre.†

⁷ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahababáq kiotaikina anínsábé, Íné Manikáne kaweq matábúrápéqté áwánká ara oga mía míaorahi será náhno ataníe íre.

Síména suwahpeqte Sísá tagaríáh ké teriu ehwéhne.

⁸ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Síména suwahpeqte Sísá tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Íné ebeqte aní múge. Íné anehete aní múge. Íné pukéna iriwe oga úkurau aní múge. Mah ehwéh teawiníboq iro.

⁹ Íre kaweq sunúq surainsabé arene arupipeq umehirana tagoge. Are tabonah aní míahnana tagoge. Móneakáq ménsámehnsánkakaq íre kéhre ényabé peh morá ínégá náwú náneqmarí áhnte matiahne.

Péhenéra, Asiu anímárí múne irare kegá are éhruruowana íróge. Se íre Asiu kahnáhnéra peh owainawa kahnáh míáhwe.

¹⁰ Sega are áwíoqnehrataqmé íre áhreúno. Owainawanka mirainaga mó kegá ite táhmaro karábúsiipéq itagéhe. Mi tanáhráq wega áhwárawe tagáhnana nayáhnkú wéhékáh íre kaweq sunúq kanawire. Are pukina tanáhráqkákáq néne sánsá íre susa peh kawerue sehginaraq oga mía mía apéq awiníe.

¹¹ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahababáq kiotaikina anímé anehe puké tanáhráq iraipéq íre kaqauwankéhe. Írakaumo íre.

Pégámúma suwahpeqte Sísá tagaríáh ké teriu ehwéhne.

¹² Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Pégámúma suwah-peqte Sísá tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Éberiopeq éberiopeque áwéhria poká néne níwéhipeq kéhre. Mah ehwéh teiníboq írátíáhro.

* **2:1:** Sísaga Sóninsabé, Néne ehweh íópeqté ké terio éna íre mi kené sánsá peh mibeqté síosipeqté kéné sánsánsábé iwíáhéna pahsuowe. † **2:6:** Níkóra kéro kegá síwáhnoréra, Péhepehe maníkánsábé iwíáh-íwíáhoró aritera, Mó kené weh ahre abarioro éra síwáhnoruwe.

13 Owainawanka arenawahpeq wahnah wahnahnime aiq tagoge. Neníwíqsabe íre ayehitegurégúia peh néne ehweh teri terinurone. Arenawahpeqte mátábúwé aiq tagaríóge. Owainawanka arene mátaburapeq mía míairara ínénsabe suwahrieh kegá néne ehweh pahsutai aní Ántípa subiq sutotaq arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehigionana tagoge.

14 Arega íre tábúsoq marahna sansá teawiníe. Are míahnarabeqte mó táhmaro kegá Pérámane sansá sehgiówe. Ísara kegá ahbabárigheéna Pérámaga naho Péráki péhe sánsá sokigi awuwe. Sokigi awuwana Pérákiga Ísara ke ahbabáq sansa sokigi ariuwara sega péhepehe maníkánsábé titirue nájú tahutáhúq néra mó kené weh ahre pehipi abariowe.

15 Are míahnarabeqte mó táhmaro kegá Níkóra kéréh kéné sánsá ahbabáq sansa sehgiówe.

16 Mi ahbabáq sánsá sue peh kaweq sansánúno. Íre mirainaraqmé mótaq areba kure níwéhipeqté pókaráté mi ahbabáq ké apiwe kamah ariníe.

17 Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísa tagaríáh ké teí éhwéhmé kawerue iro. Ahbabáq kiotaikina anímé íópeqté tópáh, kopésúó tópáh nájwiníe. Ínéga o awíq taberábe ebáhtáq sehiranarena nájwiníe. Wehukega mi awíq íre ahtabahwana peh morá matíéh ánínká ahtebankehe ire.

Táiyátáira suwahpeqte Sísa tagaríáh ké teriu ehwéhne.

18 Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Táiyátáira suwahpeqte Sísa tagaríáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Íné Manikáne ahninkáwáéna néne niurame ira tahnsáne. Néne nigárámé káhpahga aurehtehrinserahne. Mah ehwéh teiníboq írátíahno.

19 Arene sánsá moke tagaríóge. Arega ínénsabe aiq pútare ainte mó keyábé arutaboíré séhréh aritahne. Arega néne sánsá íre susa peh kawerue sehigionana tagaríóge. Arega anehepeqte árámbehríónaga arene ebeqte arámbehrí kiotaikirana tagoge.

20 Peh morá íre tábúsoq marahna naneq teawiníe. Mó ahre íní wenájwíq Sésébérie. Wega areba ména néne arambehri ke péhe éhwéh síwáhnorire. Wega péhenéna, Íné Manikáne ehweh iraru íní múge éna Manikáne arambehrio keyábé síwáhnoréna, Itega mó kené weh ahre pehipi abarioro. Péhepehe maníkánsábé titirue nárie tahutáhúq nahro síwáhnorire. Mi pehe sánsá síwáhnoriraq arega íre ahqáho atahne.

21 Wene ahbabáq sansa suankeheéna peh áwé tagogana wega mi ahbabáq sánsá sueyabe íre awahbehre.

22 Minayabe mi inínseq we abario kereqsabé, Awahreoro aritena anotah-taq kamah ariníe. Sene ahbabáq sansa íre susa peh mirairataq kamah ariníe.

23 Mi íní kéréh ánímáí subiq suaníe. Subiq suahnaq ite Sísa tagaríáh kegá tagéq Manikánka wehukene sirupipeq sene iwíáhipeq aiq tagaríéhre ahtebagehe. Itega miraira sansá tagéna morání moránínue saime nájwiníe.

24 Ite Táiyátáira suwahpeqte Sísa tagaríáh ké táhmaro itega mi ahbabáq íníné sánsá íre sehgiówe. Mó kegá mi ahbabáq sánsánsábé iraréra, Owainawane kopésúéh éhwéh íráhro ewaq itega ahqáho aritahwe. Itensabé mó págege ehwéh íre aitaníe.

25 Peh morá itega írátíáh sánsá íné túóna tanáhráqkákáq kawerue sehgióro.

26 Ahbabáq kiotaikéna néne sánsá anehe tanáhráqkákáq kawerue sehgina anínsábé, Mah kehiná kéhíná wahnahnarito ataníe.

²⁷ Nániboga ínénsabe, Wahnah arito aintéhnserah wensabé moq, Wahnah arito ataníe. Wehukenínká anotah sahtáté kunuba subiqme piterúéhnserah ahbabáq keraq wahnahnaritankéhe.

²⁸ Wahnahnarítéh ání anotah wehyóq tuembíná náwiníe.

²⁹ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

3

Sáhrísi suwahpeqte Sísá tagariáh ké teriu éhwéhne.

¹ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Sáhrísi suwahpeqte Sísá tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Abapete téhtaré íópeqté kégá ínéba mía míaowana abapete téhtaré wéhyóq táhtotawéna mah ehwéh teawiníboq iro. Arene sánsámé moke tagarióge. Mó kegá are tagéra, Kaweq ogamé sansanóna aní móne atáhwana ínéga mó iwíáhéna, Are pusa aní míahne uge.

² Minayabe irigue arega moke matiahna sansá, íre soraq suahna sansá ambubu atawé tábúsoqme sehgio. Arene sánsá aiq tagarióge. Moke arene sánsánsábé Manikánka, Íre tábúsoq marahne iwíáhíre.

³ Arega írátóna ehwéhnkákáq ahtebarona ehwéhnkákáq mónkákáq iwíáhue tagé kawerue sehgio. Ahbabáq sansa sue kaweq sansánúno. Arega íre mirainaraq areba séna kamah awinauge. Aebó ánínká iwíáhue sinserah are íre tagariahna tanáhráq areba sinauge.

⁴ Ite Sáhrísi suwahpeqte Sísá tagariáh ké ite mó táhmaro íre ahbabária peh kaweqtaq míáh púaq taberábe korósí aneranerarueq ínereq moráráq nogigéhe.

⁵ Ahbabáq kiotaiki aní taberábe korósí sukiwe míahno atena oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq kéhrabeq wenáwíq íre sorahrúaníe. Írakaumo. Peh Nániboreq íópeqté kéreqpa wenáwíq pahsuaníe.

⁶ Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

Pírárépía suwahpeqte Sísá tagariáh ké teriu éhwéhne.

⁷ Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Pírárépía suwahpeqte Sísá tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Íné kaweqtaq mía míau anínéna aiq pútaq sansá áwahe aní múge. Tébitiga naho wahnahnúnserah ínéga págegeue wahnah wahnahnuge. Ínéga síú ónsá mó kegá íre paiqmarahráhowe. Ínéga paiqmaró ónsá mó kegá íre sioráhowe. Mah ehwéh teawiníboq írátíahno.

⁸ Arene sánsá moke tagarióge. Are peh ákáhtaq págege aní míahnana tagarióge. Arega néníwíq anehepeq íre susa peh néne sánsá kawerue sehgi-nana tagarióge. Minayabe arene auranabiahtapeqté ónsá siatógara mó kegá íre paiqmarahráhowe.

⁹ Owainawansabé iwíáh iwíáh ataneheéra momiwío kegá péhephenéra, Ite Asiu ke úne ewe. Ínéga miraoro unka mi kegá areba séra arene aigárátáq káuqmunue arensabé iwíáh iwíáhéra ínéga arensabé nirutaboirume ahte-bagehe.

¹⁰ Mah kehiná kéhíná áhwárawe taganieéna íre kaweq sunúq mah marákó marákó sinawire. Arega néne ehweh peh kawerue sehgi-na puana are auráq matíáhnaga mi sunúqká are íre áwíoqnankehe.

11 Ínéga apubúue sinauge. Arega arambehriuronayabé merona apéq mó kegá meyéhboq ambubu atawé arega ahtebáhna sansá kawerue sehgio.

12 Ínéga ahbabáq kiotaikina anínsábé Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté náhwíáhsánsé tahnsa míahno ataníe. Wega mi nahupéqté ahri-ahri íre tueyokinkehe. Írakaumo. Maniká Nánibone mátabu o Sarúsarama suwahpeq íópeqté tuinawire. Mahna teawú mátabú áwíqkakaq Maniká Nánibo wenáwíqkakaq néne o niwíqkákáq ahbabáq sansa kiotaikina aníné anonkataq sehiranaraníe.

13 Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

Áráórísía suwahpeqte Sísá tagariáh ké teriu ehwéhne.

14 Íné ehweh tení ánínká mó mahraréna, Íópeqté ánínká Áráórísía suwahpeqte Sísá tagariáh kéréq auráq matíéhre. Mi anínsábé mah ehwéh sehiranue teawo.

Ínéwé aiq pútaq ehwéh áhwáro anínéna Manikáne ehweh tábúsoqme teri terinu anínéna peh aiq pútaru aní múge. Ínéwé moke Manikánka miraro naneqmarí áhwáro aní múge. Mah ehwéh teawiníboq iro.

15 Arene sánsá moke tagarióge. Arewe íre tuituiragire. Are íre osoréhre. Írakaumo. Are peh ákáhtaq osoréhnsábé íre nuwahbehre.

16 Arewe peh ákáhtaq osoréh púana wehukenínká wene áwéhipeqté kahq-muri topáh kisúéhnserah are níwéhipeqté kisuanauge.

17 Arega mahraré, Íné áhnte moné matawéna áhnte mensáméhsá kéhre ene. Mó naneqsabé íre tabonahuge ene. Írakaumo. Arewe íre kaweqtaq míahne. Ahtebah kegá are tagéra, Múguwahgu aníne iwíáhowe. Are tabonah aura pira aní mé pehrákora aní míahne.

18 Minayabe teawiníboq iro. Are íre tabonah aní míankehboq áhnte kaweq naneq, kóra moné ínéba sebaiqmaro. Are pehrákora aní míahnana mó kegá tagehranka ayehitéhnehoé taberábe korósí úbíq miankéhboq sebaiqmaro. Arene auranka kawerue tagankehboq márahsíni sebaiqme aurapi abaq-maró.

19 Ínéga nirutaboiru kegá ahbabárotaq sensabé ehweh aritena kamah aríúge. Miraunsabé arene ahbabáq apubúue sue néne kaweq sansá sehgio.

20 Tagariahno. Ínéga onsaraq iriwe ména pakobakoéna áhrabuge. Néne ehweh íréh ánínká onsa siintahnana kibekue weba míanie. Wereq kiwéta táhutahuroyehe.

21 Ínéga kiotaikéna Nániboga wahnah wahnahnirabeq wereq tútuue míóge. Ahbabáq sansa kiotaikína anínsábé, Máho teawiníe. Ínéga wahnah wahnahnurabeq tútuue míónserah arega moq ínereq mahtaq wahnah wahnahnurabeq tútuue míahno ataníe.

22 Íre parosa áhréákáq ánino, Manikáne Awanka Sísá tagariáh ké teí éhwéhmé kawerue iro ire.

4

Sega íópeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh éhwéhne.

1 Anehe íné Sóniga mó tagogana íópeqté ónsá sírana tagoge. Írátáu ehwéh pembíáh tahnsa ehwéhnká mó mahraréna, Anehe sína naneqsabé sokigi awiníboq íópeq kio ire.

2 Íópeq kio irana Manikáne Awanka págege aintéhana néniwanka tagéna wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh aní tagoge.

³ Apahtáro ébáh síwíq sásípa, kóníríáni, éméra kéhre. Kóníríáni ebáhmé tautáúq ebáhne. Éméra ebáhmé sehenáh ebáhne. Patahga sásípa ebáhtáq patahirana téhrehnserah mitaq tútuue míéh ání wenaneq téhrehre. Tautáúq ebáh, kóníríáni ebáhnká tautáúrinserah mi aní wenaneq tautáúrire. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq ora pewe abugeqñáh atawéna sehenáh ebáh, éméra ebáhnká tahnsanue téhrehre.

⁴ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq mó síáhwári abugeqñáh atiehrara 24 abóáwáh wéhgá mitaq tútuue míáhwe. Se taberábe korósi úbíqme méra kaweq ayáhúq, kóraraté miraia áyáhúq sukiwe míáhwe.

⁵ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráqte sokaegsuena ehwehnéna puruburuire. Mi síáh abiahtapeq abapete téhtaré kánéqká téhrehre. Mi kanéqmárimé Manikáne Awane.

⁶ Mi síáh abiahtapeq anotah kawéhú tahnsa náneq, timano tahnsá náneq kéhre.

Itaréitaré oga míáh ká wahnah wahnahnirabeq abugeqñáh atawéna siuranabiahtapeqkakáq sinehepeqkakáq áhnte aurá kéhre.

⁷ Ebeq oga míéh ká úrinsi iá tahnsa káne. Anehe oga míéh kámé awehq kaho tahnsane. Mó anehe oga míéh kámé wehukeníné auranabiah masa káne. Mó sinehe oga míéh kámé kúpapaqka puahmbuahninserah tahnsá káne.

⁸ Mi itaréitaré oga míáh kámárimé mó ka mó kanue abapete morá óé kéna moke sinonkataq áhnte aurá kéhre. Sene oe awenahpeq moq áhnte aurá kéhre. Sega wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakáq ahriahri mahraréra,

Maniká itene Wahnahnka moke miraorahire.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We peh kaweqtaq mía míai aníne.

We naho mía míáú anínéna

amahnága moq ména

mókakeakáq peh mía míaina tuinawire ewe.

⁹ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínká ahriahri mía míaire. Mina oga míáh kámárimé wenáwíq pankerera wensabé, Kaweróne atera iwíáh iwíáh atáhwe.

¹⁰ Sega iwíáh iwíáh atáhtáq 24 abóáwáh wéhgá wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánibá sewe. Sega ahriahri mía míai aníné auranabiah-tapeq séra sene kaweq ayáhúq mitaq marera káuqmunue, Arebataq anotah aní móne éra wensabé iwíáh iwíáh atáhwe.

¹¹ Iwíáh iwíáh atera igonkónue mahraréra,

Arewe Maniká itene Wahnah mone.

Are anotah kawéq aní móne.

Arensabé iwíáh iwíáh ateq arenáwíq pankerone.

Anotah Wahnáh aní móne.

Arega moke miraorahóne.

Arega moke kéh náneq miraróne.

Are awahbeh sansámé mirarónana

amahnágaákáq kagaire.

Minayabe arensabé iwíáh iwíáh atone éra igonkónowe.

5

Wehukega ire pugerahráhi pukú éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh aníné ayah púpeq sehirankakaq pukú táhtotíéhrena tagoge. Mi pukú abapete téhtaré únkúméhraté táhpatainsabé pehipi ire pugerahráhire.

² Pehipi íre pugerahráhinsabé íópeqté págege anínká anotah ehwéhne mahraréna, Peh kaweqtaq mía míai anínká mi unkúméh kéhsuena mi pukú pugerahráhire. Ahriahri kaweqtaq mía míai anímé insega pugerahráhiro ue kasenire.

³ Insega pugerahráhiro irana íópeqkákákq mah marákó marákóípéqkákákq pusa ké míáhrabeqkákákq púku pugeqme tagahrahi aní írakaunire.

⁴ Mi pukú pugeqme tagahrahi aní írakauninsabé ínégá áhnte ibisoge.

⁵ Áhnte ibisogana peh morá abóáwáh wéhgá ínénsabe, Íre ibisáhno. Tagáhno. Súra kahnáh aní míéhre.* We úrinsi iá tahnsa aní míéhre. We Tébitine anahwa ména kiotaiki aní púana mi abápété téhtaré unkúméh awehraq kéhsuahráhéna mi pukúípéq tagahrahire ire.

Sóniga Sipisípiq Áráhq tagó ehwehne.

⁶ Ínégá tagome subiq suto Sipisípiq Áráhq míéhra tagoge. Wahnah wahnahnirabeq oga míáh kámárí míáhrabeq ákáhpi iriwe míéhra aboawah wehgá abugeqnáh atíáhwana tagoge. Sipisípiq Áráhqne ayahqnopeq abapete téhtaré pówéh kéné abapete téhtaré áurá kéhre. Mi aurámárimé Manikáne íópeqté ké wóe. Wega mi ke mah marákó marákóípéq eqmaq suowe.

⁷ Mi Sipisípiq Áráhqka kure wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh aníné ayah púpeqte púku meyéhre.

⁸ Wega meyéhtáq itaréitaré oga míáh kámárinseq 24 abóáwáh wéhreqka Sipisípiq Áráhqne auranabiahapeq arehunseraráq méra káuqmunowe. Segá moke morá moránue kíth tahnsá náneqkákákq kóraraté miraia párétáhákákq matawéra káuqmunue igonkónowe. Kaweq kunkúni nanéq párétahipéq kéhre. Minawé Sísa tagaríáh kégá púrero ehwéhne.

⁹ Káuqmunue igonkóno kégá o igonkónéra mahraréra, Aregá miraónaga mi pukú mewe kéhsuahráhóne.

Are subiq sutotaq Manikáne animárí míageheé arene korahqtaté wehuke insahwé aritahne.

Aregá íre peh morá kéhíná insahwé aritahne.

Mó kehíná suwahpeqte kéákákq

mó ehwéhnkákákq kéákákq

mó kuasa mó kuasa kéákákq

mah marákó marákóípéqté kéákákq insahwé aritahne.

¹⁰ Aregá insahwé aritahna kégá

Manikáne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké úkéra

wahnahnéra mókake mah marákó marákóípéq wahnahnaritagéhe éra igonkónowana írátíóge.

Sipisípiq Áráhqsabe iwíáh íwíáh ate ehwéhne.

¹¹ Íné Sóniga mó tagogara áhnte peh íregárita íópeqté kégá igonkónowana íróge. Peh áhnte tatusení kégá igonkónéra míáhwe. Wahnah wahnahnirabeq itaréitaré oga míáh ká iriwe míáhrabeq 24 abóáwáh wéh míáhrabeq íópeqté kégá abugeqnáh atawéra iriwe méra igonkónowe.

¹² Segá anotahta ígonkónéra mahraréra,

Subiq suto Sípísípiq Áráhqmé anotah aníne.

Minayabe wegá págegeue wahnahnéna

áhnte kawéq náneq matawéna

ahtebia anínéna moke miraorahire.

Moke miraorahi puaq wenáwíq pankereq,

* 5:5: Sísa kahnáhmé Súra kahnáh móe.

Kaweróne ateq iwíáh íwíáh atone ewana íróge.

¹³ Manikánka moke miraro naneqmarínká igonkónowana íróge. Íópeqmé mah marákó márakóípeqmé pusa ké miáhrabeqme sóreq wanípípeqmé moke mibeqté náneqmarínká igonkónowana íróge. Igonkónéra mahraréra, Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue miéh ánínseq

Sipisípiq Áráhqseqne síwíq pankereq,
Kaweróye ariteq ahriahri iwíáh íwíáh aritone.

Anotah pagégé ánité miéhya puaq
ahriahri itensabé iwíáh íwíáh aitone ewana íróge.

¹⁴ Írógara itaréitaré oga miáh kámárínká, Aiq pútaróne ewara aboawah wehreqka marakóipeq káuqmunue sensabé iwíáh íwíáh arítáhwe.

6

Sipisípiq Áráhqka púkuraq unkumeh kéhsúéh éhwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana Sipisípiq Áráhqka matíéh púkúráq abapete téhtaré únkúméh kéhre. Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 1 unkúméh kéhsúéhkana peh morá oga miéh kánká anotahta q puruburu tahnsánue mahraréna, Mahbeq súno ire.

² Mahbeq súno irana taberábe oséráq tútuue miéh ánínká iq matíéhkana tagoge. Tagogana wahnah kené ayahúq wene ayahqnotaq suki atéhrana pokue, Mó ke subipáhraruanieéna pokire.

³ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 2 unkúméh kéhsúéhkana mó ogá miéh náneq kánká, Mahbeq súno irana íróge.

⁴ Írógana mó osé tautáúq osé ábóraragire. Manikánka mi oséráq tútuue miéh áni págege atena anotah ebeh poká awena wensabé, Mah marákó márakó pokue kaweq sunúq parabaruo ire. Mibeqté kégá ebehéra we subiq súéhigeheéna págege atena ebeh poká awire.

⁵ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 3 unkúméh kéhsúéhkana mó ogá miéh náneq kánká, Mahbeq súno irana íróge. Irena tagogana mó osé pabusa osé ábóraragire. Mi oséráq tútuue miéh anínká ménsámehnsá agehmare naneq matíéhkana tagoge.

⁶ Itaréitaré oga miáh kámári iriwe miáhrabeqte wehukenínká tahnsa ehwehnirana íróge. Mi ehwéhkná pabusa oséráq tútuue miéh ánínsabé mahraréna, Arega pokue arene arambehri miraé ehwehráhna tanáhráq sinkehe. Ehwehráhna tanáhráq púana táhutahuqme áhnte moné áwíroneherawoe. Óríwi awanká sónkákáq náhniáq sera sonkákáq pehragáhno.* Íre apiaro irana íróge.

⁷ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 4 unkúméh kéhsúéhkana mó oga miéh kánká, Mahbeq súno irana íróge.

⁸ Irena tagogana mó osé wiehq osé ábóraragire. Óseraq tútuue miéh áni wenáwíqmé Puké Anine. Mó áni wenáwíqmé Iraipéqté Áníné. Wega Puké Ani anehe sire. Sega miraóyanka ebehéra áhnte pukowe. Sega miraóyanka ehwehrehrrara áhnte mó ke pukowe. Sega miraóyanka wehuke mó naneq awáhré mó naneq awáhréue pukowe. Sega wehuke suboráho naneq kamári eqmarehyara mi kamárínká áhnte mó ke subiq súáhwara pukowe. Mí anitégá mah kehíná kéhíná itaréitaréráq saraqmarera apahtáro sárásá pehragéra peh morá sárásá moke subiq suehye. Miraóyara áhnte ke pukowe.

⁹ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 5 unkúméh kéhsúéhkana Manikáne tahbe tehnopeq tagoge. Manikáne ehwehnsabé íre ahqáho atasa peh kawerue

* **6:6:** Áruká 16.6 aigárápéqté éhwéh tagáhno.

sehgiara wene ehweh tábúsoqme teri terinuro kewé mó kegá mi kawéq ké subiq sutowara sensiwamarí mitaq míáhwana tagoge.

¹⁰ Tagogara sensiwamarínká anotahtaq mahraréra, Itene Wahnahno, arega moke wahnah wahnahnóne. Arega ahriahri kaweqtaq mía míaé peh aiq pútaq sansá miraóne. Mah marákóipéq míáh kegá ite iubiq sutonsabé ahkake ehweh arite ayahq maraníbo ewe.

¹¹ Ewara íopeqté kegá mó aní mó anínue íre wahto taberábe korósíwári náriera mahraréra, Pehgáriq tanáhráq ahrenahro. Itene naruoga ite iubiq sutonserah sega itereq arambehrio kereq iteruwahraheq subiq súéh rataq anehe Manikánka ehweh aritankéhe ewe. Omaq sitéhra ke pukirataq wega ayahq marankéhe.

¹² Sipisípiq Áráhqa náhmbáh 6 unkúméh kéhsúéh rana anotah mariire. Wéhékáhte ío nahonáh pabusa ambékí únáh tahnsa úkire. Úkirana inokáhpeqte ío tubugonahgoitaq korahbagirana tagoge.

¹³ Tagogana anotah soírírirana awanká ánáh pururuqnaginserah íopeqté wéhyóqmárínká marakóipeq megire.

¹⁴ Megirara máhti sobuonserah ío moq sobuue tabanagire. Tabanagirana moke sáwéh wari móbeq agire. Moke sóreq waní ákáhpi kéh marakó moq móbeq agire.

¹⁵ Mi tanáhráq mah marákóipéqté wáhnáhmárínseq anotah wehwárínseq ebeho kené kíápéténiwarínseq áhnte monéákáq kéreq tauntahu wehwárínseq arambehriraq saiqnariáh kéreq arambehriyabé ápeq meyáh kéreqka pehbeheráh pokue táhmaro kegá íre ambarúnkákáq mátáipéq tabanagowara mó táhmaro kegá sáwéhrapeq ónapipéq tabanagowe.

¹⁶ Tabanagéra sáwéhakaq ebahnkakáqsábé mahraréra, Ite akariue iubiq suo. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínseq Sipisípiq Áráhseqka itensabé anotahtaq abiahnsa aitehyansabé akariue iubiq suo.

¹⁷ Kamahina tanáhráq aiq si puara inseréhga kaweqtaq míahraho ewe.

7

Manikánka 144 táhúséni (144,000) Ísara ke omaq sito ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogara íopeqté itaréitaré kegá mah marakó mánakó ayehre ayehre iriwe méra sóiriq saiqnariáhwe. Sóiriqka marakóakaq sóreq wanínkákáq awankánkakaq sóiriríneho éra saiqnariáhwe.

² Mó íopeqté ánínká ío kiembogirabeq kírana tagoge. Tagogana wega Maniká mía míai aniné máhki aritahráhi naneq ayahpi matíéhre. Matawéna wega íopeqté itaréitaré ké marakóakaq sóreq wanínkákáq íre kaweraruahráhi keyábé anotahtaq mahraréna,

³ Marakóakaq sóreq wanínkákáq awankánkakaq amahnága pehragahro. Ebeqme Manikáne arambehri kené siyehitaq wene máhki sehiranaritanéhe. Arítáhnaraqmé anehe mi naneqmarí íre kawerarúáhro ire.

⁴ Íopeqté kegá siyehitaq Manikáne máhki sehira meyáh kéwé 144 táhúséni (144,000) kee ewana íróge. Ísara kewé airápété téhtaré káhnáh míáhwe. Máhki arítáh kegá moke mó káhnáh mó káhnáhnue sehiranarítáhwe.

⁵ Máhki sehiranarítáh kegá Súra káhnáh 12 táhúséni (12,000) ke sehiranaritera Árubéni káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Ágáti káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera

⁶ Áséra káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Nápátári káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Mánáse káhnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera

⁷ Símióni kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Áríwái kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Ísákah kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera

⁸ Sébúrúna kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Sósépa kahnáh 12 táhúséni ké sehiranaritera Pénsámíni kahnáh 12 táhúséni ké sehiranarítáhwe. Miraue kahnáh sehiranarítáhwe.

Áhnte kegá Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh éhwéhne.

⁹ Íné Sóniga togagara áhnte ke, íre sáhnsahoráho ke moráráq iriwe míáhwe. Mó kehiná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa kéákáq mah marákó marákóipéqte kéákáq mó ehwéhnikákáq kéákáq mó tahmáro mó tahmároue moráráq iriwe míáhwe. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh anínseq Sipisípiq Áráhqseqne siuranabiahtapeq iriwe míáhwe. Segá íre wahto taberábe korósí sukiwe méra awanká ánáh táhtotawéra pore poreowe.

¹⁰ Pore poreéra anotahtaq mahraréra, Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánímé itene Manikáne. Wereq Sipisípiq Áráhqseqka insahwé aítaróyansabé amahnága kaweqtaq mía míaúne ewe.

¹¹ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh anínseq abowah wehreq oga míáh kámárinseq míáhtáq moke íopeqte kégá abugeqnáhnue iriwe míáhwe. Iriwe méra wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh aníné auranabiahtapeq arehunseraráq méra káuqmunue Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhwe.

¹² Iwíáh íwíáh atera mahraréra, Aiq míre. Maniká itene Wahnah anotah anínéna ahte bia áníne éq wensabé, Kaweróne ateq wenáwíq pankereq ayahmaq atone. We págege tauntahu aní míéh púaq ahriahri wensabé iwíáh íwíáh atone. Aiq miraoneheqmúne ewe.

Amahnága mah kahnáhné síérime aiq parabagire i ehwéhne.

¹³ Peh morá ábóawáh wéhgá ínénsabe kasenéna, Íre wahto taberábe korósíákáq ké inseréhbo? Se eheqte seo ire.

¹⁴ Eheqte seo irana ínéga wensabé, Anotah aní móne. Are aiq tagariahne uge. Ugana wega ínénsabe, Mi kené naruoga síwíoqnéra kamah arítowara sene korósí Sipisípiq Áráhqne korahqpipéq pabeq paberurowana taberábe agire.

¹⁵ Minayabe Manikánsabe iwíáh íwíáh atáhrabeq méra wene auranabiahtapeq mía míaéra wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakáq wensabé iwíáh íwíáh atáhwe. Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínká sereq míéh púana wahnahnaritena séhréh arítéhre.

¹⁶ Se mókake íre sirupibiinawire. Íre tahbobóoneherawoe. Patahga íre kamah arinawire. Osoréh írágá íre tabisuanawire. Írakaumo.

¹⁷ Wahnah wahnahnirabeqte Sipisípiq Áráhqka se wahnahnaritankéhe. Wahnah aritena oga mía míaorahi waní arahno sokigi arinana Manikánka siurapite áqnú moke sorahruankéhe ire. *(Aisaia 4.5,6)*

8

Náhmbáh 7 unkúméh kéhsúéh ehwehne.

¹ Sipisípiq Áráhqka náhmbáh 7 unkúméh kéhsúéhrara pehgáriq tanáhráq, ákáhtaq ahwáh íopeq íre ehwehnia peh ehiya míáhwe.

² Mi tanáhráq sótaikitaq íné Sóniga tagogara abapete téhraníté íopeqte ké míáhwe. Manikáne auranabiahtapeq iriwe mía míaéra abapete téhtaré pémbíáh meyháwe.

³ Meyáhwana mó íopeqte ánínká sure Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh táhbérápéq iriwe ména kóraraté miraia párétáh matíéhre. Mi parétáhípeq kaweq kunkúni pahuráh ira tehrena únirana kaweq kunkúnire. Áhnte

kunkúni naneq náwéwana íópeqté ánínká minaakaq Sísa tagariáh kéné púreq ehwéhnkákáq morábí ánkárué Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh táhbé kóraraté miraia táhbérápéq titiratéhre.

⁴ Titiratéhrena áúninkakáq Sísa tagariáh kéné púreq ehwéhnkákáq íópeqté ániné párétahipéqté kiena kire kire Manikáne auranabiah tapeq kire.

⁵ Kírana íópeqté ánínká Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh táhbérápéqté írá tarasa mewena we matiéh párétáhípeq obenkíq marena mah marákó márakóípeq tuparúéhre. Tuparúéhtáq puruburuéna anotah ehwéhnéna sokaesuenta máríire.

Íópeqté kéga pemiáhno ehwéhne.

⁶ Abapete téhtaré íópeqté kéga abapete téhtaré pemiáh matawéra pemiáhnoneherawoe.

⁷ Námbáh 1 íópeqté ánínká pemiáhnirana obiaurankakáq irakákáq korahqkakáq mah marákó márakóípeq tuparúéhrena sehekáhnkakaq marakóakaq apahtároráq saraqkirana peh morá sárásá tagirana téhtaré peh kéhre. Peh kéhrana uwaruntúme moke tagire.

⁸ Námbáh 2 íópeqté ánínká pemiáhnirana anotah iráreh sawéh tahnsa náneq sóreq wanípípeq tuparúéhrena wání apahtároráq saraqme kéna peh morá sárásá korahq úkirana téhtaré sárásá peh kéhre.

⁹ Wánípeqté ménkáméhnká peh morá sárásá pukowana téhtaré sárásá peh oga míáhwana sípi peh morá sárásá wánínkowana téhtaré peh kéhre.

¹⁰ Námbáh 3 íópeqté ánínká pemiáhnirana kánéqka téhrehnserah anotah wehyóq téhréna íópeqté ísígue megire. Wání apahtároráq saraqme kéhrarana wehyoqka wání aroipéqkákáq arahnotaqqakáq peh morá sárásátáq surahire.

¹¹ Mi wehyóq áwíq Kítahé Maráhsíníe. Mi wehyóqká ísígue márunsurahitaq wání peh morá sárásá kítahé wání úki puara áhnte kéga pukowe.

¹² Námbáh 4 íópeqté ánínká pemiáhnirana pópoqnahakáq íónkakaq wehyoqmarínkákáq apahtároráq saraqme kéhrana peh morá sárásá subírana íre téhria peh sunkíkíragire. Minayabe wehekáhnabubu peh ákáhtaq téhrehrena inokáhnabubu peh ákáhtaq íónitehrana wehyoqka peh ákáhtaq téhrehre.

¹³ Íné Sóniga tagogana íópeq anotah kuqnúnká paqme kéna anotahtaq mahraréna, Mó íópeqté ánitógá pemiáhnonehera irataq anotah kamáh arieneherawoe éna uwo uwo uwo íre. Uwo uwo éna, Mah marákó márakóípeq míáh keyábé iwíáhunka nirupipeq anotah uméhire irana íróge.

9

Íre ambarúnkákáq mátáípeqté kíyábé éhwéhne.

¹ Námbáh 5 íópeqté ánínká pemiáhnirana íópeqté wéhyóqká ísígue mah marákó márakóípeq márunsurahirana tagoge. Tagogana íre ambarúnkákáq mátáípeqté kí kéhrana wehyoqme áwíre.

² Áwírana wehyoqka onsa sírara abe kekiówana áhnte auninserah áúnká íre ambarúnkákáq mátáípeqté kírana wéhékáh íótaqqakáq moke íopeqqakáq akari agirana sunkíkíragire.

³ Sunkíkírirara áúnirabeqte áhnte wahráhqmárínká séra mah marákó márakóípeq abae agowe. Mi kamárí págege kamárí méra wehiboyanka wehuke kamah arínserahnowe.

⁴ Mi kamáínsábé, Uwaruntúnkakaq awanká ánáhakaq moke kírén náneqqakáq pehragahro. Peh morá siyehitaq Manikáne máhki íre kéh ké síwíoqnahro aritera sensabé,

⁵ Wehuke subiq súéhboq peh moberíáh íótáq síwíoqnahro arítáhwé. Wehiboyanka wehuke pehnserah mi kamárinká wehuke pahwana síéire.

⁶ Áhnte síérirara mi tanáhráq pukéyabe suwahbehrara íre miraorahowe. Segá, Árahue pukinabugamo éra iwíáhue kabarowana írakaunire.

⁷ Mi wahráhqmárímé ebehorahi oséwárí tahnsa míáhwana tagoge. Siyahqnopeq wahnah kené ayahúq, kóraraté miraia áyáhúq sukiwe míáhwana sene siuranabiah wehukene siuranabiah tahnsane.

⁸ Sene siyahrame ahreroné íre wahto ayáhrá tahnsanirana sene síwéhwé wehuke parahi ka úrinsi iáné áwéh tahnsane.

⁹ Sene ahrame káhpahraq kéhnserah ahráne. Áhnte ebehorahi oséwárinká sabirue nogi káhrégá pehbeheráh pokirana anotah ehwéhnire. Mina inserah mi wahráhqmárinká anotahtaq ehwehnowe.

¹⁰ Wehiboyanka pehnserah mi kané éhwegáranká pahrahire. Moberiáh íótáq sene éhwegáranká wehuke pehrana síérire.

¹¹ Wáhráhqmaríné wahnahme íre ambarúnkákáq mátáipéqté áníne. Íbaru ehwéh Asiu kené ehwehme mi wahráhqmáriné wahnahme wenáwíqmé Ábárónie. Kárikí kené ehwehme mi awíqmé Wehuke Íre Kawerarítéh Áníne.*

¹² Ebeqte íre kaweq sunúq aiq parabagirana téhtaré mó íre kaweq sunúq ábóraraginae.

Ósewarítáq tútuue míáh kégá mirao naneqsabé ehwehne.

¹³ Náhmbáh 6 íópeqté áninká pembiáhnirana Manikáne auranabiahtapeq kéh táhbé, kóraraté miraia táhbé itaréitaré pówéhwáí itaréitaré ayehráq kéhrana mitaqté ehwehnirana íróge.

¹⁴ Írógana mi ehwéhnká pembiáhni anínsábé mahraréna, Íyúpétísa waní aroipéq mitaq itaréitaré íópeqté ké táhru táhrue saiqnaríáh ké pugeq suo irana íróge.

¹⁵ Segá mi opéqkákáq íónkakaq wéhékáhnkakaq áhwahakáqsábé aiq áwénunowe. Mi tanáhráqsábé áwénunowana pugeq súéhrara mah kehiná kéhiná apahtároráq saraqme míáhwana peh morá túiná subiq suaneheéra pokowe.

¹⁶ Pokowara sene ebeho ké áhnte míáhwe. Segá ósene abobiahtaq tútuue méra peh íregárita 200,000,000 ke míáhwe irana íróge.

¹⁷ Néniwanka tagehtaq ebeho keakáq sene óseakáq mahraue tagoge. Mi ke káhpahraté miraia síótí sukiwe míáhwana tagoge. Mó síótíwárimé tautáúrirana mó síótíwárimé kókomuirana mó síótíwárimé wíehq kéhrana tagoge. Ósewaríné siyahqnomé úrinsi iáné ayahqno tahnsane. Iraakáq áúnkakaq osoréh ébáhnkákáq sene áwéhipeqté sire.

¹⁸ Iraakáq áúnkakaq osoréh ébáhnkákáq ósewaríné áwéhipeqté sinka mah kehiná kéhiná peh morá túiná subiq súéhre.

¹⁹ Ósewarínká sene síwéhrate wehuke kamah ariera éhwegáratáté subiq súáhwe. Sene éhwegárá wehene ayahqno tahnsanéna wehuke kamah aríewe. Peh morá túiná subiq súáhwara téhtaré túiná íre pukowe.

²⁰ Íre puko kegá sene ahababáq sansa peh sehgiówe. Sene ahababáq sansa íre susa peh siyahtate mirao naneqmarínkákáq owainawamarínkákáqsábé iwíáh iwíáh arítáhwe. Siyahnkaratáté mirao naneqme kóraakáq káhpahakáq ebahnkákáq awankánkakaq mewe miraowe. Miraowana minawarínká íre tagahrahire. Íre irahráhire. Íre nogoráhire. Írakaunire.

²¹ Mi kegá sene ahababáq sansa íre susa peh mó ke subiq suera ánéhgíe sansankákáq ahgora sansánkákáq miraowe. Segá mó kené ahre weh abariéra mó kené ménsámehnsá aebóowe. Mi ahababáq sánsámáí íre susa peh matíáhwe.

* **9:11:** Mi anímé owainawane.

10

Anotah íópeqté ánínká miraú ehwehne.

¹ Íné Sóniga tagogana mó aní, págege íópeqté ánínká mibeqté tuirana tagoge. Tagogana wehukenínká ambanta úbíq míéhnserah wega írábúyá úbitiéhrana wene ayahqno abobóráhpeq ora periéhrana wene auranabiah patah tahnsánéna wene aigará ira tehre.

² Wega pehgáriq pugesa pukú wene ayahpi matawéna mó aigará sóreq wanípépéq abasarawéna mó aigará mah marákóráq abasarawéna anotahta q sawaiire.

³ Úrinsi iánká ehwehninserah anotahta q sawaiire. Wega sawaiita q abapete téhtaréráq puruburuire.

⁴ Puruburuitaq, Ínéga sehiraninie utaq íópeqté éhwéhnká mahraréna, Sawaii ehwéhmé íre sehiranúno. Mi ehwéh peh epéq éhwéh kankehe íre.

⁵ Peh epéq éhwéh kankehe irana sóreq wanítáq marakóráq abaseh anínká wene púpeqte áyáh íóperue pankeréhe.

⁶ Wene púpeqte áyáh íóperue pankeréna Maniká oga mía míai aní wenáwírue ehwehnire. Manikánka íópeqkákáq mitaq kéh náneqmarínkákáq mirarena mah marákó marákóákáq mitaq kéh náneqmarínkákáq mirarena sóreq wanínkákáq mipéq kéh náneqmarínkákáq moke mirarowe. Íópeqté ánínká Maniká áwírue mahraréna, Mah tanáhráq aiq parabaginaire. Manikánka mó íre íwénuninkehe. Írakaumo.

⁷ Írakaumo éna mó mahraréna, Náhmábá 7 íópeqté ánínká pembíáhnínara q Manikáne épéqté éhwéh aiq pútaraginkehe. Wega naho íre teriasa peh wene ehweh iraru ke teriuwe íre.

⁸ Irana íópeqté éhwéhmé íre sehiranúno éwéh éhwéhnká ínénsabe mó mahraréna, Sóreq wanítáq marakóráq abaseh anínká pugesa pukú wene ayahpi matíéhre. Mi pukú koweo íre.

⁹ Koweo irana íópeqté ánípá kure wensabé, Káriq pukú menio ugana wega ínénsabe, Mewe náhno. Nehnara q arene áwéhipeq sahq tahnsanínana arene arupipeq kítabanae íre.

¹⁰ Irana ínégá íópeqté áníné ayahpíte pukú mewe noge. Níwéhraq sahqka teinserahnirana nirupipeq áhnte kítabehre.

¹¹ Kítabehrana wega ínénsabe, Manikánka, Irarúno atahnah arega mókake sína naneqsabé irarinkehe. Mah kehiná kéhínámé sene marakówé, sene ehwehme, sene wahnahmarímé miraira naneqsabé irarinkehe íre.

11

Ehweh pahsúéhra anitéyábé éhwéhne.

¹ Agehmare naneq pegiqnáhnkara tahnsa náneq nániena ínénsabe, Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqkákáq mibeqté táhbéákáq iriwe koagehmaro. Mibeq Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh ké sáhnsaho.

² Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhtápéqté mátábú íre agehmaro. Mitaq wáhnaupéqté ké wéhuwa nárírra sega 42 íó Sarúsarama suwahpeq méra mi mátábú íre kaweraruagéhe.

³ Mi tanáhráq néne ehweh pahsúéhra anité págege aritahnara sega nahonáh kórósí aneranerue méra áhnte íó 42 íó pahsuqme irarigehe íre.

⁴ Téhtaré óríwí áwánkánkákáq téhtaré áráhmúákáq mah marákó marákóipéqté Wáhnáhné auranabiahtapeq kéhrara ehweh pahsúéhra anité mi awánkátaré tahnsa móye. Mi aráhmúraráq tahnsa móye.

⁵ Mó kegá mi anité íre kaweq sansá aritéhrataq mi aniténé síwéhipeqté íragá mi ke tabiq suanawire. Mi anité íre kaweq sansá aritéhra kewé miraue pukigehe.

⁶ Manikánka págege aritéhrara mi anitégá moke Manikáne ehweh pahsúéhra tanáhráq ibonsabé, Ahqáho atéhrataq íre ibonsorahire. Sene págege ehwéhnká moke wánímé korahq waní úkorahire. Sene págege ehwéhnká moke mó naneq mó naneq íroke naneqmarí mah kehiná kéhínápá serahire. Segá suwabhánaraq mi sansámá mí miraigehe.

⁷ Manikáne ehweh pahsúéhra tanáhráq parabagínaraq íre ambarúnkákáq mátáípeqté áwéhq poeráhqká kiembogue mi anitéreq ebehéna se kiotaikue subiq suankéhe.

⁸ Subiq suahnaraq sene sinonka Sarúsarama suwahpeq anotah ahtápéq ábóraq kanae. Mi kehiná suwahpeqsabé pabeqme ehwéhmé Sóróma suwahpeqkákáq Ísípi marákórápéqkákáre. Mitaq sene Wahnahnka awankátaq táhpawe pukúwe.

⁹ Manikáne ehweh pahsúéhra aniténé sinonka apahtáro wéhékáhnkákáq mó ákáhtaq wehekáhnkákáq ómiga tagagehe. Mó kehiná suwahpeqte kéreq mó kuasa mó kuasa kéreq mó ehwéh mó ehwéhnkákáq kéreq mah marákó marákóípeqté kéreqka tagéra mi anité maisareyabe ahqáho aritagéhe.

¹⁰ Mi anité íre pukirataq sene ehwehnka ahbabáq ke síwíoqnagehe. Síwíoqnáhna puara mi anité pukirataq marakóipeqté kegá iwíáh iwíáhéra ábáhréra sene iyahnabo anímá mí ménsámehnsá pehipi nárigéhe.

¹¹ Apahtáro wéhékáhnkákáq mó ákáhtaq wehekáhnkákáq parabagirana Manikánka mi anité oganúq sitahnara iriwe míéhataq ómi se tagah kegá anotahtaq áhre agigehe.

¹² Áhre agirataq íopeqté éhwéhnká mi anitéyábé, Mahbeq kíótao ínara sene naruoga tagehrataq sega íopeq írábúyápipeq kibekoyeherawoye.

¹³ Mi tanáhráq anotah maríitaq mi kehiná suwahpeq peh morá áyéhráq íre kawerarúéhtáq abapete itaréitaré áyéhráq peh kéhre. Máriinka áhnte ke 7 táhúséni (7,000) ke subiq súéhre. Peh awahoraq míáh kegá mina tagéra anotahtaq áhreéra Maniká íopeqté ánínsábé iwíáh iwíáh atáhwe.

¹⁴ Mi sunúq aiq parabagire. Mó íre kaweq sunúq anehe áhníbóra sinawire.

Aboawah wéhwárinká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh éhwéhne.

¹⁵ Náhmbáh 7 íopeqté ánínká pembíáhnirana íopeqté éhwéhmárinká anotah-taq mahrarirana íróge. Mi ehwéhmárinká mahraréra, Manikánka eqmaréh ání itene Wahnahnka mah marákó marákó wahnahné arámbéhrí aiq awaq míéhre. Wegá ahriahri wahnah wahnahninkehe íre.

¹⁶ Manikáne auranabiahtapeq 24 abóawáh wéhgá tútuue míáhrabeqte irigéra sene siuranabiah maraipérué Manikánsabe iwíáh iwíáh atera

¹⁷ mahraréra,

Maniká itene Wahnahno,
arega moke miraorahóne.

Arewe naho mía míaé
amahnága moq mía míaóne.

Arege págegeue miráé
mah marákó marákóípeq wahnahné arámbéhrí
aiq awaq meronayabé, Kaweróne atone.

¹⁸ Arensabé suwahrieh kegá abiahnsanowah
arega moq sensabé abiahnsanónana
pusa ké sainsue tanáhráq aiq sire.

Arene arambehri ke ápeq nárie tanahráq aiq sire.
 Arene ehweh irare kereq
 Sísa tagariáh kéreq arensabé áhteno kereq
 arene sánsá sehgió kéreq ápeq nárinkéhe.
 Arega anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq
 monserahnue iwíáhue tagé ápeq nárinkéhe.
 Mah marákó marákó íre kawerarítáh ké
 sainsue tanahráq aiq sire ewe.

¹⁹ Mi tanáhráq íopeq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náhtápéqté ónsá sírana Manikánka irarú ehweh kéh púkú pókísi ábóraq kéhre. Kéhrana sokaesuenta anotah ehwéhna puruburue márírana anotah ibó obiaurankakáq íbónsirana tagoge.

12

Karahrabah tahnsá náneq kansábé éhwéhne.

¹ Íopeq anotah naneq ábóraragirana tagoge. Íné Sóniga tagogana anotah iní patahraté aneranerue ména inokáhpeqte íó wene ai awenahpeq kéhrana wene ayahqnotaq airápété téhtaré wéhyóqmárinkánká áyáhúq sukiriéhna tagoge.

² Mi iní kía ména wene ani maqmianai puana érinsabé anotahtaq uwo uwoire.

³ Mó anotah naneq íopeq ábóraragirana tagoge. Íné tagogana tautáúq awasa káráhrábáhnaba ábóraragirana tagoge. Nayáhnkú pówéhákák abapete téhtaré áyáhqnónkákák kéhrana mi ayáhqnótáq abapete téhtaré wáhnáh kéné ayahuh wene ayahqnomarítáq sukiriéhna tagoge.

⁴ Wene éhwegárátaté íopeqté wéhyóqmári subibinaruena mah marákóípéq tuparúéhna mipéq sáhagire. Peh morá ákáhpíte wéhyóqmári miraruéhna ayehré ayehré kéh wéhyóqmári peh kéhre.

Mi inínká maqmianai aní nanieéna mi karáhrábáhnká mi ininé auranabihtapeq ména áwénunire.

⁵ We áwénunirana mi inínká animai maqmaréhrara sega mi aní apubúue tumeqmera Manikánka wahnah wahnahnirabeq móátáhwe. Mi anínká mah kehiná kéhíná págege sahtáté págegeue wahnah wahnahninkeheéna Manikánka aiq omaq atéhre.

⁶ Mi inínká maqmarena pehbeheráh abatapi pokire. Wega káirabeq Manikánka wene máhriq kaweraréhna wega apahtáro ópéq mó opéq ákáhtaq mitaq kowíéhna Manikánka we wahnahnatéhre.

⁷ Íopeq anotah ebéhowana tagoge. Íopeqté aní mi keráq wahnahni aní wenáwíq Máhíkérie. Wereq we keráh íopéqté kéreqka mi karáhrábáhnseq wene íopeqté keráh kéreqka ebehowe.

⁸ Íopeqté kéreqka mi karáhrábáhnseq we keráh kéreq kiotaikéra kaqsúáh púra íopeq mó íre míahrahowe.

⁹ Íre míahrahowara íopeqté kégá mi karáhrábáhnseq we keráh kéreq mah marákóípéq tuparúáhwe. Mi karáhrábáhnme we owainawamariné wahnah mire. Nahomé we wehe ména we mó awíq Séténie. Wega mah kehiná kéhínánsábé péhe éhwéh teriu púra íre kaweq sansá miraowe.

Sísa tagariáh kégá owainawa kiotaiko éhwéhne.

¹⁰ Íopeqté anotah ehwéhnrana íróge. Mi ehwéhnká mahraréna, Wéhékáhnkakaq inokáhpeqkakák owainawanka Maniká Iteribone auranabiahtapeq iteruwahrah ehweh arita aritaire. Amahnága íopeqté kégá owainawa íopeqté tunkaqsúáhwana Maniká, ite meirena kaweritéh

ánínká págegeue wahnah wahnahni tanáhráq aiq sire. Ite meirena kaweraitankeheéna Manikánka omaq atéh ání anotah aní úkéna págege aní úkire.

¹¹ Iteruwahga mah marárakóipété oga me tanahráq íre iwíáh íwíahia peh aiq pútaq ehwéh pahsuera Sipisípiq Áráhqne korahqtaté owainawa kiotaikowe. Sipisípiq Áráhqne ehweh sehgiunayabé iubiq suaneherabomo éra se puke tanahrásábé íre áhreéra owainawa kiotaikowe.

¹² Íópeq míáh kéó, minayabe iwíáh íwíáhoró. Mah marakó marakóipéq míáh kéó, owainawanka ite kamah ainayabé itega uwo uwooneheqmóe. Owainawanka tagehme peh wahto tanahráq kéh púana anotahtaq taon-sahéna iteba aiq sire ire.

¹³ Karahrabahnka tagehme, Íné mah marakóipéq tuparúáhwe éna animai maqmaréh íní subiq suanieéna káréhre.

¹⁴ Mi iní anotah kuqnúné téhtaré óé áwéwana wega karahrabah auwena abatapi paqmena pokire. Mitaq apahtáro ópéq mó opéq ákáhtaq mi iní kirabo atagehe.

¹⁵ Karahrabahnka mi iní wánínkinkeheéna wání mugiq súéhra anotah wání pewe wánínka mi iní káréhre.

¹⁶ Káréhra marakóga mi iní séhréh atanieéna marakó tahtahragirana mi wání mipéq tupekire.

¹⁷ Mi ininé animárimé Manikáne ehweh sehgió kéreq Sísa éhweh terié kéreq míáhwe. Míáhwana karahrabahnka mi inínsábé anotahtaq abiahnsanéna mi ininé animárinseq ebehinieéna kogabaréna

¹⁸ sóreq wanítápéq arahwéraq iriwe míéhre.

13

Kiembogi kanká mirai ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana sóreq wanípípeqté anotah ka kiembogirana tagoge. Mi kamé abapete téhtaré áyáhnónkákákq nayáhnkú pówéhákákq kéhrana tagoge. Mi powéhwarítáq nayáhnkú wáhnáh kéné ayahúq sukiriéhra tagoge. Mi kané ayahqnomarítáq Manikánsabe éhruru atéh éhwéh sehira kéhrana tagoge.

² Mi kané págege anónkámé tanahraipéqté ká áwéhq pusiné anonka tahnsáne. Wene aigáramé anotah kané aigará tahnsane. Wene áwéhwe úrinsi iáné áwéh tahnsáne. Karahrabahnka sóreq wanípípeqté kiembogi ka págege atena wene wahnah arámbéhrí awaq mio atéhre.

³ Mi kané peh morá áyáhnótáq pukorahi nao káráirana wagirana mah kehiná kéhínánká kurináhnéra mi ka kéráhwe.

⁴ Kéráhwana karahrabahnka mi ka págege atena, Wahnahnúno atéh púana mah kehiná kéhínánká karahrabahnsabé iwíáh íwíáh atáhwe. Iwíáh íwíáh atera kiembogi kansábé moq iwíáh íwíáh atera mahraréra, Mi ka áhnte pagégé ká míre. Minayabe mi kamé insega we tahnsa míehro? Mi kanseq ebehínaraq insega kiotaikorahiro? Írakaumo ewe.

⁵ Iwíáh atéhra mi kanká wewensabé iwíáh íwíáhi ehwéhnéna Manikánsabe éhruru atena 42 íó págegeue wahnahnire.

⁶ Mi kanká Maniká áwíqkakaq we mía míairabeqkakaq íre kaweq ehwéh atena Manikánseq íópeq míáh kéreqsabé síéhuru arítéhre.

⁷ Owainawanka págege atowana mi kanká Maniká tagariáh ké ebeh aritena kiotaikéna subipáhrarúéhre. Wega págegeue wahnahnéna mó kehiná suwahpeqte kéákákq mó kuasa mó kuasa kéákákq mó ehwéh mó ehwéhno kéákákq mah marakó marakóipéqté kéákákq wahnahnarítéhre.

⁸ Págegeue wahnahnarítéh púara mah kehiná kéhínánká mi kansábé iwíáh iwíáh atagéhe. Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq púkuipéq sehiranúwe. Sipisípiq Áráhq subiq súówana mó oga úkúwe. Mi pukúwé wene pukúe. Mi pukúipéq sensíwíq íre kéh ké ómiga kiembogi naneq kansábé iwíáh iwíáh atagéhe.

⁹ Íre parosa áhréákáq kéó, kawerue íráhro.

¹⁰ Mi tanáhráq Manikánka insebópoq karábúsiipéq míankeheéna omaq atah-naraq mó kegá mi aní meqmera móatagéhe. Pokatate kirasuqme subiq suagéheéna omaq atahnaraq mi aní pokatate kirasuqme subiq suagéhe. Maniká tagaríáh kéó, mi tanáhráqkákáq Manikánsabe aiq pútare ateq wene ehweh ambubu atawéq sehgióro.

Mó kiembogi kanká mirai ehwéhne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana mó kanká marakóipeqté kiembogirana tagoge. We káriq sipisípiqné pówéhre táhnsá wene ayahqnotaq kéhre. Anotah karáhrábáhnká ehwehni serahnire.

¹² Anehe kiembogi kanká ebeq kiembogi kané págege wahnáh arítéh arámbéhrí awaq míéhre. Awaq mena mah kehiná kéhínánsábé, Náo wagi kansábé iwíáh iwíáh atáhro éna págege arítéhre. Págege aritena

¹³ Ótaq sansá págege sansánéna íopeqté irobinansabé, Mahbeq tuo iraritaq íopeqté irobina túírara áhnte kegá tagahwe.

¹⁴ Tagahwana anehe kiembogi kanká ebeq kiembogi kané págege arámbéhrí awaq mena ótaq sansánire. Ótaq sansáni puara mah kehiná kéhínánká wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhwe. Mó anínká ebeq kiembogi ka pokatate subírana pukéna oga úkire. Anehe kiembogi kanká mah kehiná kéhínánsábé, Ebeq kiembogi kané píkísah mirareq, Minayabe iwíáh iwíáh atáhro arítéhre.

¹⁵ Iwíáh iwíáh atáhro aritena ebeqte kané píkísah págege atéhra píkísahga oga úkéna ehwehnire. Ehwehninka píkísahyabé íre iwíáh iwíáh atáh ké subiq súéhre.

¹⁶ Anehete kanká mirarinka mah kehiná kéhínánká sene siyah púpeqkákáq siyehitaqkákáq máhki meyáhwe. Wegá moke anotah kereq íre síwíqkakaq kereq áhnte moné kéh kereq tabonah kereq arambéhriaraq saiqnaríáh kereq arambéhriyabé móne meyáh kereq moke, Máhki meyáhro arítéhre.

¹⁷ Mi mahkí ahqáho atáh kegá ménsámehnsá íre paiqmarahráhowe. Peh morá mi kané áwíqópópoq wene náhmbahpopoq máhki matíáh kegá ménsámehnsá paiqmarahráhowe.

¹⁸ Teiú éhwéh iwíáhue tagahro. Ahtebahraho kegá mi kané náhmbahq ahtebahro. Mi nahmbáhqmé wehukéniné náhmbahq mire. Mi nahmbáhqmé mahraue 666 nahmbáhre.

14

Sipisípiq Áráhqne animárínká o igónkóno ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana Sipisípiq Áráhq míéhra tagoge. Werek áhnte mó kereq 144 táhúséni (144,000) kereq Sáióna sawéhrápéq iriwe míáhwana tagoge. Sipisípiq Áráhq áwíqkakaq Wenabo áwíqkakaq mi kené siyehitaq kéhna tagoge.

² Ahkuq ahkuari wanínká uinserah ehwéhneéna anotah purúbúrúinserah íopeqté éhwéhnrana íróge. Mi ehwéhme peh kaweq éhwéh áhnte kegá kítah subónserah ehwéhne.

³ Segá Manikánka wahnah wahnahnirabeq itaréitaré oga míáh ká míáhrabeq 24 abóawáh wéh míáhrabeq iriwe méra o igónkónowe. Mó kegá

mi igónkó íre ahtebahwara peh mi ke 144 táhúséni (144,000) kegá ahtebéra igonkónowe. Se marakóipeq míarotaq Sísaga wene korahqtaté insahwé aritena kawerarítáaire.

⁴ Wehga ahbabáq ahréro íre abariéra peh kaweqtaq mía míasonserah mi kegá peh kaweqtaq méra Sipisípiq Áráhqka pokirabeq kéréhwe. Manikánseq Sipisípiq Áráhqseqka mi ke téh insahwé aritera kawerarítóye.

⁵ Segá péhe éhwéh íre iraria peh kaweqtaq mía míaoowe.

Apahránító íopeqté kégá pahsúo ehwehne.

⁶ Íné Sóniga tagogana íopeq ákáhnabubu peh morá íopéqté ánínká paqmíéhmana tagoge. Wegá mah kehiná kéhíná kaweq kagai ehwéh korerie arámbéhrí kéhre. Mó kehiná suwahpeqte kéákáq mó kuasa mó kuasa keakáq mó ehwéh mó ehwéhnkákáq kéákáq mah marákó marákóipéqté kéákáq mi ehwéh korerie arámbéhrí kéhre.

⁷ Íopeqté ánínká anotahtaq mahraréna, Manikánka ehweh aitena sainsue tanahráq aiq si puáq wensabé áhreéq iwíáh iwíáh atáhro. Íopeqkákáq mah marákó marákóákáq sóreq wanínkákáq moke wání arahnonkakáq miraro aninsábé iwíáh iwíáh atáhro ire.

⁸ Mó íopeqté ánínká anehe séna anotahtaq mahraréna, Áhnte kehiná suwahpeq Pábíróni suwahpeq íre kaweragire. Moke mibeqté kégá miraonserah mah kehiná kéhíná tagéra sene ahkaragára sansánowe. Píah néra ahbabáq ini abarionserah sega íre kaweq sansánowe. Minayabe Pábíróni suwahpeq aiq moke íre kaweragire ire.

⁹ Mó íopeqté ánínká sinehepeq séna anotahtaq mahraréna, Kiembogi kankákáq wene píkísahakáqsábé iwíáh iwíáh atéh aní wene ayahnkarakákáq wene ayehitaqkákáq máhki matíéh aní Manikánka mi aní kamah awinkéhe.

¹⁰ Manikánka mi anínsábé anotah abíáhnsá atena irobinankakáq osoréh ébáhnkákáqtaté kamah awinkéhe. Sipisípiq Áráhqseq moke Manikáne íopeqté kéreq tagahrabeq mi aní anotahtaq kamah awinkéhe.

¹¹ Uwo uwo orabeqte íráipéqté ahriahri áú kiegieire. Wehukega uwo uwoéra wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq íre ahrenahrahowe. Kiembogi kankákáq wene píkísahakáqsábé iwíáh iwíáh atáh ké, máhki matíáh kéwé mitaq ahriahri mía míaiagehe ire.

¹² Maniká tagariáh kéó, itega Sísansabé aiq pútare ateq Manikáne ehweh kawerue sehgiómé kawerowe. Teiú tánáhráqkákáq mi ehwéh ambubu atawéq Sísá kawerue kéréhro.

¹³ Íné Sóniga írógana íopeqté éhwéhnká mahraréna, Mahna teawú éhwéh sehiranúno. Manikáne arambehri sehgiara pukira kegá anehe iwíáh iwíáhigehe ire. Irana Manikáne Awanka moq ehweh mahraréna, Wegá aiq irarire. Se pukirataq sene arambehriyabé ahrenagehe. Se pukirataq pehipi íre pukigehe. Írakaumo. Sene kaweq sansá mewera pokigehe ire.

Manikánka ahbabáq ke kamah arieyabe pabeqme ehwéhne.

¹⁴ Íné Sóniga mó tagogana taberábe piribiríoyáh ábóraq kéhrana tagoge. Piribirioyahtaq tútuue míéh aní wehukení úki anínéna wene ayahqnotaq kóraraté miraia áyáhúq sukirawéna wene ayahnkaratáq áwéhreh sogíq tahnsa matíéhmana tagoge.

¹⁵ Mó íopeqté ánínká Manikánsabe iwíáh iwíáh atáh náhúpéqté tueyokéna piribirioyahtaq tútuue míéh anínsábé anotahtaq mahraréna, Mah marákó marákó moke kiréh náneq nera kéhnsábé koawaqme tanahráq aiq si puah arene áwéhreh sogíq mewe koawaqmio ire.

16 Koawaqmio irana piribirioyahtaḡ tútuue míéh ánínká marakóipeḡ tuména wene áwéhreh sogíqtáté koawaqmíéhre.

17 Íné Sóniga tagogana mó íópeqté ánínká Manikáne íópeqté náhúpeqté tueyokéna wene ayahpi áwéhreh sogíḡ matíéhrena tagoge.

18 Mó íópeqté ání titiré tahbérápéqté séna iraraḡ wahnahni aní ména áwéhreh sogíḡ matíéh ánínsábé anotahtaḡ mahraréna, Marakóipeḡ moke náhniáḡ sera aiḡ nera kéh púah arene sogíqtáté koawaqmio ire.

19 Koawaqmio irana mi íópeqté ánínká wene sogíqtáté marakóipeḡ koawaqmena náhniáḡ sera sorupárehre. Náhniáḡ sera ano sareranieéna sarere naneḡpipéḡ sáharéhre. Manikánka ahbabáḡ keyabé anotah abíáhnsánéna wehukenínká náhniáḡ sera ano soruparéhnserah mi ke kamah arinkéhe.

20 Sarere naneḡ kéhmé ahnansahrapere. Sareréh kóráhḡká wání píéhnserah tahnsánirana abae agire. Mi kóráhḡká wehukeníné akorapéḡ tahnsánue íre wahto 300 kirómítá tahnsanue abae agire.

15

Wehuke íre kawerariteyabe éhwéhne.

1 Íné Sóniga tagogana íópeḡ mó anotah naneḡ ábóraragirana tagéna áhtenuge. Abapete téhranité íópeqté kéḡá wehuke íre kawerarite naneḡmarí abapete téhtaré matíáhwana tagoge. Mi íre kaweq naneḡmarí anehe sína nanere. Mó íre sinae. Minawari parabagínana Manikáne abiahnsa aiḡ parabaginae.

2 Íné Sóniga tagogana anotah kawéhú tahnsa náneḡ, irareh timánó táhnsá náneḡ kéhrana tagoge. Kiotaiko kegá mitaḡ iriwe míáhwe. Sega kiembogi ka kiotaikowe. Mi kegá mi kané pikísah íre iwíáh íwíáh atera wene náhmbahḡ sene sinonkataḡ sehiranényabe ahḡáho atáhwe. Sega mitaḡ iriwe méra Manikáne kítaḡ tahnsá náneḡ subera

3 Manikáne arambehri aní Mósísireḡ Sipisípiḡ Áráhḡseqne igonkónéra mahraréra,
Maniká Iteriboo,
arega moke págeḡe arámbéhrí miraorahone.
Minayabe tagéḡ áhtenéḡ
arensabé iwíáh íwíáh atone.
Arega moke mah kehíná kéhíná wahnahnóne.
Arene sánsámé aiḡ pútaḡ tábúsoréh sánsáne.

4 Itene Wahnahno,
arebataḡ kaweqtaḡ mía míaóna aní púara
ómiga arensabé áhreeḡ arenáwíḡ pankeragéhe.
Arene kaweq arámbéhrí ómiga tagahraho puara
mah kehíná kéhínánká sure
arensabé iwíáh íwíáh atagéhe ewe.

5 Ewana íné Sóniga mó tagogana íópeḡ Manikáne nahtapeqté ónsá sírana tagoge. Mi nahmé marakó abatapi wéhuwa náh tahnsanéna peḡ íópeḡ kéhre. Mi nahtápéqté peḡ aiḡ pútaḡ ehwéh sire.

6 Mi nahtápéqté abapete téhranité íópeqté kéḡá wehuke kamah arieráhi naneḡmarí morá moráue matíáhwe. Matawéra tueyokéra kaweq tabérábé kórósí aneranerue méra kóraraté miraia árétí sene siahwiraḡ kóḡahpawíáhwana tagoge.

7 Maniká ahriahri oga mía míai anínká ahbabáḡ keyabé abiahnsani puana abapete téhtaré kóraraté miraia párétáhípeḡ kamah arieráhi naneḡme aiḡ obenkíḡ máréhre. Obenkíḡ máréhrena peḡ morá oga míéh kánká íópeqté ké mi parétáh morá moráue náríre.

8 Párétahwarí nárítáq Manikáne téhreh naneqkákáq wene págege naneqkákáq áú tahnsa agirana Manikáne nahupeq áú marataragire. Minayabe mó anínká mibeq íre kibekorahire. Írakaumo. Peh áwénunirana abapete téhraníté íópeqté ké matiáh náneq wehuke kamah arieráhi naneq parabagínaraq kibekinkehe.

16

Íópeqté kégá párétahipéq kéh náneq márúnantirúáh éhwéhne.

1 Íné Sóniga írógana Manikáne nahtapeqté éhwéhnká mahrarirana íróge. Mi éhwéhnká abapete téhraníté íópeqté keyábé mahraréna, Ite matiáh párétáhípeq Manikánka kamah arieráhi naneq abapete téhtaré kéhre. Mina meweq mah marákó márakóípeq márúnantirúáhro ire.

2 Antirúáhro irana náhmbáh 1 íópeqté ánínká mah marákó márakóípeq wene párétahípeq kéh náneq márúnantirúéhra kiembogi kané máhki matiáh ké, wene píksahyabé iwíáh íwíáh atáh kéwé íroke nao, íre kaweq kunkúni nao sene sinonkataq ábórarire.

3 Náhmbáh 2 íópeqté ánínká sóreq wanípípeq wene párétahípeq kéh náneq márúnantirúéhra pukia aníné korahq tahnsá úkirana mi wanípípeq moke oga miáh kámári pukowe.

4 Náhmbáh 3 íópeqté ánínká moke wání aroípeqkákáq arahnonkakáq wene párétahípeq kéh náneq márúnantirúéhra mi wanímári korahq wání úkire.

5 Úkirana mi wanítáq wahnahni íópeqté ánínká mahraréna, Kaweqtaq mía míaóna aníno, are naho mía míaé amahnága moq miahne. Arega peh kaweqtaq mé kaweq sansá mira aruqaruróne. Arega kamah ariena arámbéhríwé aig tábúsoq marahne.

6 Wehukega are tagaríáh kéreq arene ehweh irare kereq subiq súáhwana sene korahq túire. Mi ahabábáq ké korahq wání nagehe aritonayabe aig kawerire ire.

7 Manikánsabe titiré tahbérápéqté éhwéhnká íópeqté aníné ehweh irena minayabe mahraréna, Maniká Iteriboo, arega moke miraorahé itene Wahnah miahne. Arega kamah ariena arámbéhríwé tábúsoq marahne ire.

8 Náhmbáh 4 íópeqté ánínká patahi íótáq wene párétah antirúéhra íónka anotah iráreh

9 puana wehuke osoqsírara sene ahabábáq íre súáhwe. Se kamah arieráhi aní Manikánsabe íre iwíáh íwíáh atasa peh wensabé éhruruera wenáwíqsabe abehq éhwéh atáhwe.

10 Náhmbáh 5 íópeqté ánínká kiembogi kanká wahnah wahnahnirabeq wene párétah márúnantirúéhra mi kanká wahnahno ke miáhrabeq sunkíkíragire. Sunkíkírira wehuke anotahta q síerinsabé uwo uwoéra sene sinehbi abonabonéra

11 sene ahabábáq íre susa peh sene síerinkakáq sene náonkakáqsabé iwíáhéra íópeqté Mánikánsabé íre iwíáh íwíáh atasa peh wensabé abehq éhwéh atáhwe.

12 Náhmbáh 6 íópeqté ánínká anotah wání aroípeq Íyúpétisa aroípeq wene párétah márúnantirúéhra mi wání taraqnágire. Íó kiembogirabeqte wáhnáh kéreq sene ebeho kereqka mi wání serawégigeheéna taraqnágire.

13 Taraqnágirana íné Sóniga tagogana karahrabahne áwéhípeqté io tahnsa ówáínáwánká sirana kiembogi kané áwéhípeqté io tahnsa ówáínáwánká moq sire. Sirana péhe éhwéh irari aníné áwéhípeqté io tahnsa ówáínáwánká moq sirana tagoge.

14 Mi owáínáwátárógá ótaq sansánéra mah marákó márakóípeqté wáhnáhmáripá pokéra ebeho iwíáh arítáhwe. Iwíáh arítáhwara mi

wahnáhmárínká momiwíuera Manikánka omaq atéh wéhékáh ebehigeheéra mi iwíáh arítáhwe. Maniká, moke miraorahi anínká mi wehekáh moke mah kehiná kéhíná kamah arinkéhe.

¹⁵ Mó ehwéh írómé mahraréna, Aebó ánínká sinserah ínégá apubúue sin-auge. Sugéh ání wene korósi wahtotaq méréhnserah íwéh panantági ke miáhro. Mina tahnsa miáh ké eyoyó ke méra íre pehrákora ké tahnsa miáhwe. Pehrákora kéwé mó kegá siwiréh arítáhnserahme sensabé íre siwiréh aritagéhe íre.

¹⁶ Owainawamarínká moke wahnahmarí mórítáhwara momiwíuera ebeh marákórápéq pokowe. Mi marákówé Íbaru kené ehwehme Áhmágéróni marákóe atáhwe.

¹⁷ Íné Sóniga tagogana náhmbáh 7 íópeqté ánínká sóiriqtaq wene párétah antirúéhkana Manikáne nahtapeqté éhwéh wega wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká anotahtaq mahraréna, Aiq parabagire íre.

¹⁸ Aiq parabagire irana sokaesúéhkana anotah ehwéhnirana puruburuirana anotahtaq máriire. Wehuke mah marákó marákó miáh tánáhráqmé mina tahnsa máriwé íre kagaire.

¹⁹ Anotah matábúrápéq apahtáro sainkue mah kehiná kéhíná suwahpeqte náhmári sokogue íre kaweragire. Íre kaweragirana Manikánka Pábíróni suwahpeq, mi anótáh mápéq ahreraq matawéna mibeqté áhbábáq keyábé abiahnsa aritena anotahtaq kamah aríre.

²⁰ Sóreq waní ákáhpeq kéh marákówári tupekirana moke sáwéhwari tahper-agire.

²¹ Obiaurankakárué anotah ibónsirana mora mora serámé umeh óbíúrání umehwe 50 kiró tahnsá úméhi puana marakóipeq surahitaq wehuke subipáhrarúéhre. Subipáhrarúéhkana áhreéra Manikánsabe abehq éhwéh atáhwe.

17

Ahbabáq ini kamah awí éhwéhne.

¹ Íné Sóniga métáq tagéwómé íópeqté kegá abapete téhtaré párétáh morá moráue táhtotíáhwe. Peh morá párétáhákáq ánínká ínéba séna ínénsabe, Anotah ahbabáq íní, sóreq wanítáq tútuue miéh íní Manikánka we anotahtaq kamah awinkéhe. Wega kamah awina naneq tagankehboq máho íre.

² Mah marákó marakóípeqté wáhnáh kegá mi íní abariéra ahbabárowara mó marakóípeqté kegá moq abariéra ahbabárowe. Áhnte piáh nah kegá múguwahgu agonserah sega múguwahgu agowe íre.

³ Íópeqté ánínká néniwa mewena abatapi móintéhkana tagogana ega po-eráhq, áwéhq poeráhq tahnsa ká miéhkana tagoge. Mi kamé Manikánsabe éhruru atéh áwíqmári wene anonkataq áhnte kéhre. Mi ka abapete téhtaré áyáhnó kána nayáhnkú pówéh kéhrana wene abobiahtaq peh morá ínínká tútuue miéhkana tagoge.

⁴ Mi inímé mankuara korósíákáq tautáúq kórósíákáq aneranerue ména kóraraté miraia náneq awahriruéna áhnte kaweq pasésúq awahriruéna wene ayahpi kóraraté miraia káhpú matíéhre. Mi inímé mó naneq mó naneq ahbabárirana wene ahbabáqka mi kahpúípeq obenkíéhre.

⁵ Wene ayehitaq pabeqme ehwéh sehiranue kéhrana tagoge. Mi sehiránká mahraréna, Pábíróni suwahpeqme ahbabáq ininsóné sinowae. Mah marákó marakóípeqté íre kaweq sansámárimé Pábíróni suwahpeq mi ahbabáq áwahe wire íre.

⁶ Mi inínká Maniká tagariáh kéreq Sísane sánsá pahsúáh kéreq subiq suena sene korahq néna píah neh anínká múguwahgu aginserah wega múguwahgu agirana tagoge. Mina tagotaq áhtenéna áhnte iwíáhuge.

⁷ Íopeqté anínká ínénsabe, Aneqsabé áhtenono? Mi inínká káhkouríéh ká abapete téhtaré áyáhqnó kéhrana nayáhnkú pówéh kéhrah tagáhne. Mi kanká mi ininé epéráhpéq ehwehncákákáq áwahewé teawiníe.

⁸ Mi kamé naho míowe. Amahnága íre míéhre. Mókake íre ambarúnkákáq mátáipéqté kiembogínaaq Manikánka kamah awinkéhe. Manikánka mah marákó marákó íre mirarotaq oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq púkuipéq sehiranúwe. Mi pukúipéq sensíwíq íre kéh kégá mi ka tagéra áhtenigehe. Mi ka naho míowe. Amahnága íre míéhre. Mókake kiemboginae. Minayabe mah kehiná kéhínánká mi ka tagéra áhtenigehe.

⁹ Kawerue iwíáhorahi anínká teawú éhwéh ahtebahrahire. Arega tagáhna kané abapete téhtaré áyáhqnómé mina áwahewé abapete téhtaré sáwéhwáritáq míre. Mi inínká mi sawéhwáritáq tútuue míéhre.

¹⁰ Mi kané abapete téhtaré áyáhqnómé mina áwahewé abapete téhtaré wáhnáh ké wóe. Mi wahnáhmárimé moberíáh aiq pukurowana peh morá anínká amahnága wahnahnirana mó anínká mókake sínaraq peh wahto tanahráq wahnahninkehe.

¹¹ Naho ména amahnága íre míéh kámé we náhmbáh 8 wahnáh aní míankehe. We abapete téhtaré wáhnáh káhnáh aní ména iraipéq pokinawire.

¹² Arega nayáhnkú pówéh tagáhne. Pówéh áwahewé nayáhnkú wáhnáh ké wóe. Amahnága se íre wahnahnia peh mókake wahnahnigehe. Mi wahnáh kéreq áwéhq poeráhq tahnsa anínseqka wahnah arámbéhrí moráráq awaq miagéhe. Wahnah arámbéhrí awaq míéhrataq pehgáriq tanáhráq, peh morá áhwáh wahnahnigehe.

¹³ Mi wahnáh kégá peh morá iwíáhéra awaq míáh wáhnáh arámbéhrí áwéhq poeráhq tahnsa aní awigéhe.

¹⁴ Sereq Sipisípiq Áráhqseqka ebehowe. Sipisípiq Áráhqmé wahnah kené wahnah anínéna anotáh anímáriné wahnah aní míéh púana se subipáhraruanawire. Wereq míáh kéwé Manikánka omaq sitena síáhrabéna, Néne sánsá tábúsoqme sehgió ké wóe arítéhre íre. Íopeqté anínká mah ehwéh teníre.

¹⁵ Íopeqté anínká ínénsabe mó mahraréna, Ahbabáq ini tútuue míéh wání tagáhne. Mi wanímé áwahewé peh áhnte wehuké wíre. Se mó marákó mó marákórápéqté ké míáhwe. Se mó kuasa mó kuasa ké míáhwe. Se mó ehwéh mó ehwéhnkákákáq ké ue míáhwe.

¹⁶ Arega nayáhnkú pówéh tagáhne. Mi wahnáh kéreq áwéhq poeráhq tahnsa anínseqka mi ahbábáq ínínsábé íre suwahbanae. Segá moke wene ménsámehnsá meyehrana we pehrákora aní míanae. Segá wene awaq néra mi iní ira parianeherawoe.

¹⁷ Maniká awahbeh iwíáh sehgiégehéna wega iwíáh arítéhra mi wahnáhmáriné morá iwíáhéra se awaq míáh wáhnáh arámbéhrí áwéhq poeráhq tahnsa aní áwéwe. Segá mirairana Manikáne ehweh aiq pútaraginawire.

¹⁸ Arega métáq tagáhna iní áwahewé we anotáh matábúrápéqté kée. Mi kegá mó marákórápéqté ké wahnahnowe íre. Íopeqté anínká mah ehwéh teníre.

18

Pábíroni matábú moke íre kaweragi ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana mó íópeqté ánínká mibeqté túirana tagoge. We anotah wahnáh ání míéhrena wene téhreh naneqka mah marákó marákó áhnte tehrehre.

² Wega anotahtaq mahraréna, Pábíróni matábú íre kaweragire. Mitaq owainawamaríné mátabu úkire. Píoroqkakáq mó íre kaweq kabárámárínkákáq mitaq mía míaoewe.

³ Menah mah kehiná kéhínánká Pábíróni kené ahbabáq tagéra amahnága monseráhnowe. Pábíróni kegá ahbabárunonserah mah marákóípeqté wahnáh kegá moq ahbabárowe. Pábíróni kegá ménsámehnsá moráráq sáhatonserah paiqmaq paiqmaro kegá íre tábúsoqme paiqmarera áhnte monéákáq ménsámehnsánkakaq moráráq sáharáhwe íre.

⁴ Íné Sóniga írógana mó ehwéhncá íópeqté mahraréna, Néne animáríno, ahbabárorabeq sueq mobeq míáhro. Ite moq kamah aiénehboq mibeqté áhbábáq pehrahahro. Mi ininé ahbabáqka íúgi ínehboq we auweq mobeq míáhro.

⁵ Wene ahbabáq áhnte puana mi ahbábáq soruparéhtáq tahirímé anotah sawéh tahnsa úki irino. Manikánka moke wene ahbabáq ahreraq matíéhre íre.

⁶ Wega mó ke íre kawerarítéhnserah kamahoro. Wega áhnte ahbábári puag anotahtaq kamahoro.

⁷ Wenáwíq pankerena abarié sansankákáq mó ahbábáq sánsámárínkákáq áhnte mirauránsabé anotahtaq kamahoro. Wewensabé iwíáh iwíáhéna we awahbeh sansánéna wene arupipeq iwíáhéna, Íné wahnah iní míóge. Íné íre kéweiní míóge. Mókake íné íre ibitunátúnáninie. Írakaumo íre.

⁸ Mi inínká mi ehwéh irarínsabé ibiséna uwo uwo inkeheéna anotahtaq kamah awinkéhe. Maniká Iteribo, anotah anínká sainsuahna tanáhráq kamah awinkéhe. Wega kamah awinana peh morágáké mó naneq mó nanerue íre kaweq sunúq sinae. Mibeqté kegá awahreéra uwo uwoirana anotah ehwéhrahnána sene mátaburaq ira kekiaranae íre.

⁹ Íópeqté éhwéhncá mó mahraréna, Mah marákóípeqté wahnáh kegá Pábíróni suwahpeqte kegá ahbabáru serahnowe. Minayabe Pábíróni matábú táhnaga áúnínara mi wahnáh kegá tagéra móbeq iriwe méra ibiséra uwo uwo oneherawoe.

¹⁰ Sega mina kamah arina naneqsabé anotahtaq áhreéra móbeq kowéra mahraréra, Pábíróni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Peh morá áhwáh are kamahé tanáhráq aiq si puag uwo uwo úne igehe íre.

¹¹ Mi ehwéhncá mó mahraréna, Mi tanáhráq mah marákóípeqté paiqmaq paiqmaro kegá mi matábúyábé ibisera sirupipeq umehigehe. Aiq tagínayabé sene ménsámehnsá mó íre paiqmarahráho puara sirupipeq umehigehe.

¹² Sega paiqmaq paiqmaro mensáméhnsámé mahraue kórawe, móne mirao naneqme, awahriq naneqme, kaweq pasésúqmé, taberábe ambántámé, mankuara ambántámé, tautáúq ámbántámé, nigí tahnsá áwánká auwe, pówéhwe, kaweq awánkámé, káhpahwe, áhíniwe, kaweq sehirania ebáhmé,

¹³ kímé, kaweq kunkúni irá pare naneqme, kaweq kunkúni unkúméhwe, wériwe, náhníáq sera anome, mayawemé, páráwahwe, wítiwe, káhowe, sipisípiqme, ósewe, ósega sabiri kahréwé miraué sega paiqma paiqmaro mensáméhnsáne. Wehukega ménkámehncá paiqmaq paiqmaronserah arambehriraq saiqnaríáh ke moq paiqmárahwe íre.

¹⁴ Paiqmaq paiqmaro kegá Pábíróni suwahpeqte keyábé mahraréra, Iru páréh náneq aiq moke tabanagire. Moke itega iwíáh iwíáho naneq aiq moke tabanagire. Aiq tabanagi puana mókake íre ábóraq kanawire igehe íre.

¹⁵ Ménsámehnsá paiqmaq paiqmaro kegá áhnte moné merowe. Mi kegá móbeq iriwe méra mi matábú kamah arínsábé áhreéra anotahtaq ibiséra sirupipeq umehigehe.

¹⁶ Sirupipeq umehínara sega mahraréra, Pábíroni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Mibeqté ké métáq áhnte kaweq tabérábé kórósíákáq mankuara ambántánkákáq tautáúq ámbántánkákáq méra kóraraté miraiá náneqkákáq kaweq pasésúqkákáq mó awahriq naneqkákáq matíáhwana moke íre kaweragire.

¹⁷ Moke sene móneakáq sene ménsámehnsánkakaq apubúue peh morá áhwáh ákáhpeq íre kaweragire igehe ire.

Sípiipéq arambehrio kereq sene wahnahnseq móbeq iriwe méra tagagehe.

¹⁸ Mi matábú táhnaga áúnínara tagéra anotahtaq mahraréra, Mahna tahnsa anotah kawéq mátábú mó íre kéh mino éra

¹⁹ tanahuq siyahqnopeq abera ibiséra sirupipeq umehigehe. Ibiséra anotahtaq mahraréra, Pábíroni suwahpeq anotah matábúo, arensabé iwíáhéq uwo uwo úne. Ite sípiipéq arambehriúna kegá mi matábúrápéq itene ménsámehnsá paiqmaq paiqmaruraunayabé áhnte moné meraune. Amahnága mibeq apubúue peh morá áhwáh ákáhpeq moke íre kaweragire igehe.

²⁰ Manikánka aiq kamah arí púaq we tagariáh kéreq we eqmaréh kéreq wene ehweh irare kereq íópeqté kérero, mibeqté kegá ite íwíoqnaronsabé amahnága Manikánka aiq ayahq marena kamah arí púaq iwíáh íwíághoro igehe ire.

²¹ Íópeqté áníné ehweh parabagirana íné Sóniga tagogana págege íópeqté ánínká anotah suaqsuaq ebáh pankeqme sóreq wanípípéq tuparúéhre. Tuparuena mahraréna, Ínéga mi ebáh tuparúógana tabanaginserah Pábíroni suwahpeqte ke kamah arírana sene mátabu airaiq tabanaginawire.

²² Pábíroni suwahpeq anotah matábúo, Mókake pontonka ehwehnéwé, pembíáhnka ehwehnéwé, kítaga ehwehnéwé itene marakóraq írakauni puara íre iraneherawoe. Sene siyahnkaratáté ménsámehnsá miraé ahtebah kewé mitaq íre míaneherawoe. Suaqsuaq ebáhtáq arambehriéra suaqsuarira ehwéh íre iraneherawoe.

²³ Áráhmuga mitaq mó íre téhranae. O menáhwé íbéhíní ákéqné ehweh mitaq mó íre iraneherawoe. Menah mitaq paiqmaq paiqmaruro kewé mah marákóipéq anotah ke míarowe. Itega mah marákó marákóipéqté kéhíná síúgi urowe. Mókake mó íre miraoneheqmóe ire.

²⁴ Mibeqté kegá Maniká tagariáh kéreq wene ehweh iraruro kereq subiq sutowana sene korahq tutaire. Mah marákó marákóipéq sene naruoga subiq suto kené korahq mitaq tutaire. Minayabe Manikánka Pábíroni suwahpeqte ke anotahtaq kamah arinkéhe.

19

Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh éhwéhne.

¹ Íné Sóniga írógana áhnte kegá íópeqté anotahtaq ehwehnowana íróge. Írógara anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq aiq pankerone. Maniká anotah anínéna págege arámbéhriéna ite meirena kaweraitáráinsabé iwíáh íwíáhúne.

² Manikánka tábúsoqme iwíáhéna wehukene sánsá sararéhre. Anotah ahabábáq íní mah kehiná kéhíná íre kawerarítarái inínirana Manikánka we ehweh atena kamah awíre. Mi inínká Manikáne arambehriuro ke subiq sutainsabé Manikánka minayabe kamah awíre ewe.

³ Segá mónkakáq anotahtaq mahraréra, Maniká áwíq aiq pankerone. Wegá kamah arírana mi matábú iraráhnana ahriahri áúninae ewe.

⁴ Ewara mi 24 abóáwáh wéhreq itaréitaré oga miáh kámárinseqka Manikánka wahnah wahnahnirabeqte síáhráq méra wene auranabiahtapeq sirehunseraráq méra káuqmunue iwíáh íwíáh atera wensabé, Maniká áwíq aiq pankerone. Aiq mire ewe.

⁵ Ewana Manikánka wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká mahraréna, Manikáne arambehrio keo, ite Manikánsabe áhteno ke wóe. Ite táhmaro anotah ke méq táhmaro íre áwíqkakaq ké wóe. Ite moke Maniká áwíq pankeráhro ire.

Sipisípiq Áráhqka ahre merai ehwéhne.

⁶ Áhnte wehekéqká sorupawe moráráq méra ehwehnonserah ehwéh íróge. Mi ehwéhmé ahkuuq ahkuari waní, anotah wanínká uinserah ehwéhnéra anotah purúbúrúinserah ehwéhnowe. Mi ehwéhnká anotahtaq mahraréna, Maniká áwíq pankerone. Maniká itene Wahnahnka moke miraorahire. Wegah ahriahri wahnah wahnahnire.

⁷ Sipisípiq Áráhqka ahre merai tanáhráq sirana wene ahre aiq sokah sokahue miéh púaq irupipeq eyoyóue méq Manikánsabe iwíáh íwíáh atone.

⁸ Maniká tagariáh kéné kaweq arámbéhríwé taberábe korósí tahnsane. Minayabe Sipisípiq Áráhqne ahre mi kawéq tábérábé kórósí anotah tehreh korósí aneranerue miéhre ewe.

⁹ Ewana íopeqté ánínká ínénsabe mahraréna, Teawéna ehwéh sehiranúno. Sehiranue mahraré, Sipisípiq Áráhqka ahre meyéhnsábé kaweraráh táhútáhúq nagehboq omaq itéh keyábé máhoro aitéhre. Itene irupipeq eyoyóinkehboq máhoro sehiranúno. Amahnága teawú éhwéhmé Manikáne aiq pútaq ehwéhne ire.

¹⁰ Aiq pútaq ehwéhne irana ínégá íopeqté ánínsábé iwíáh íwíáh atanieéna wene aigárátáq nirehunseraráq ména káuqmunugana wega ínénsabe, Ahqáho aintena, Ínénsabe íre iwíáh íwíáhuno. Arereq mó Sísane ehweh teri terino kereq wene arambehri anímá míe. Íné moq wene arambehriu aní múge. Minayabe webataq Manikánsabe iwíáh íwíáh ato. Sísaga pahsutai ehwéhnká Manikáne ehweh irare ke págege aritena séhréh aritéhre ire.

Taberábe oséráq tútuue miéh ánínsábé éhwéhne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana íopeqté ónsá sigirana taberábe osé mitaq miéhrana tagoge. Mi kané abobiahtaq tútuue miéh ánínká ebehéna ehweh aritena tábúsoqme saraqmárehre. Saraqmárehrara mó kegá wensabé, Aiq pútari aníne atera, Kawerue arambehrii aníne atáhwe.

¹² Wene aurame irobina tahnsáne. Wene ayahqnotaq wahnah kené ayahuqmari sukiwe miéhre. Wene anonkataq wenáwíq sehira kéhrarawe mó kegá íre sáhnshawe irahráhowana webataq mi awíq írátíéhre.

¹³ We korahq sosa korósí íre wahto korósí aneraneratíéhrra wensabé, Manikáne Ehwehne ue áwíratáhwe. *(Sóni 1.1,14; 1 Sóni 5.7-8)*

¹⁴ Moke íopeqté ebeho kegá kaweq taberábé ámbántá aneraneréra taberábe oséwáritáq tútuue méra mi aní kэрáhwe.

¹⁵ Kэрáhwana mi aníne áwéhipeq áwéhreh poká kéhre. Mi pokátaté mah marákóipéqté ké kamah ariena anotah sahtáté págegeue wahnahnaritankéhe. Maniká moke miraorahi anínká áhnte keyábé abiahnsa aritéhre. Wehukenínká náhniáq sera ano meyanieéna sera sareréhnsarah óseraq tútuue miéh ánínká mi ke anotahtaq kamah arinkéhe.

¹⁶ Wene íre wahto korósíráqkákáq wene aigárátáqkákáq wenáwíq sehira kéhrana tagoge. Mi awíq áwahewé Moke anotah kené Wahnahne. Moke wahnah kené Wahnahne ire.

17 Íné Sóniga tagogana peh morá íópeqté aní patahi iotáq iriwe míéhra tagoge. Tagogana wega íópeq paqme nogó kábáramárínsábé anotahtaq mahraréna, Manikáne anotah tahutáhúq sewe nahro.

18 Anotah wahnáh kéné awaqme, sóntía kené kíápéténi kené awaqme, tauntahu wehwáriné awaqme, ósene awaqme, óseraq tútuue nogó kéné awaqme sewe nahro. Arambehriraq saiqnaríáh kéreq arambehriyabé ápeq meyháh kéreq anotah kereq íre síwíqkakaq kéreqne siwaq sewe nahro ire.

19 Íné Sóniga tagogana áwéhq poeráhq tahnsa anínseq mah kehiná kéhínáné wahnahmarínseq sene ebeh kereq momiwíuríáhwana tagoge. Sega taberábe oséráq tútuue míéh anínseq wene ebeho kereq ebehoneheéra momiwíuríáhwe.

20 Métáq tagéwó ánimé péhe éhwéh irari anínká miraime áwéhq poeráhq tahnsa anínká tagehre. Tagerana péhe éhwéh irari anínká ótaq sansá mirairara áwéhq poeráhq tahnsa aniné máhki matíáh kéreq pikísahyabé iwíáh iwíáh atáh kéreqka mi otáq sansá tagéra iwíáh iwíáhéra wene péhe éhwéhnsábé aiq pútare atáhwe.

Amahnága áwéhq poeráhq tahnsa anínseq taberábe oséráq tútuue míéh anínseqka ebehoneheéra momiwíuríáhwe. Momiwíera ebehowara taberábe oséráq tútuue míéh anínseq wene ebeho kereqka áwéhq poeráhq tahnsa anínseq péhe éhwéh irari anínseq saiqnaríáhwe. Saiqnarawéra íre subiq susa peh anotah púrúrúia káwéhúpépéq, anotah osóréh íráreh kawéhúpépéq tuparúáhwe. Sano ebáhnká anotah osóréhnserah mi kawéhúpépéq anotahtaq osorosq aruqarurire.

21 Taberábe oséráq tútuue míéh anínká wene áwéhipeqté ebeh pokátáté moke mó ebeho ke kiraqme subiq súéhra kabaramarínká mi kené siwaq nahwana siyahbankiréhre.

20

Íópeqté anínká owainawa 1 táhúséni (1,000) opéq saiqnariankehe i ehwéhne.

1 Íné Sóniga tagogana íópeqté anínká mibeq tútuue míéhra tagoge. Íre ambarúnkákáq mátáipéqté ónsáráté kíákáq anotah seniákáq matíéhra tagoge.

2 Wegá owainawa táhtoqme mi seníraté táhru táhruire. Karahrabah tahnsá ánimé naho wehe úkorahú ánimé Séténiwe peh owainawane. Íópeqté anínká mi karáhrábáh táhru táhruarena tuparúéhra wega áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq mitaq peh míanae.

3 Owainawanka mah marákó marákóipéqté ké péhe iwíáh aritehnehoéna íópeqté anínká we táhru táhruue íre ambarúnkákáq mátáipéq tuparuena mibeqté ónsá paiqme págegeue áróki parúéhre. Mi tanáhráq 1 táhúséni (1,000) opéq parabagínaraq we mó wahto tanáhráq ah noginkeheéna pugeq auwankéhe.

4 Íné Sóniga wahnahnorabeqte síáhwári tagéna mitaq tútuue míáh ké moq tagoge. Manikánka mitaq tútuue míáh keyábé mahraréna, Wehukega mirauro sansá iwíáhue tagéq saraqmáráhro arítéhre. Sísansabé aiq pútare atáh kégá wene ehweh teri terinéra kawerue sehgiara áwéhq poeráhq tahnsa anínkákáq wene pikísahakáqsábé íre iwíáh iwíáh atárówe. Wene máhki siyehitaqkákáq sene siyahnkaratáqkákáq íre merowe. Íre meronsabé sene sánsánsábé suwahriehre arítáro kegá sene sinuo tehsúmetaté kiraq suera se subiq sutowe.

Subiq sutowara sensiwamarí míáhwana tagoge. Tagogara se mó oga ukéra áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq Sísa Karáhéreq wahnah wahnahnowe.

5 Mina ogá úké tanáhráqmé ebeqte oga úké tanáhráre. Mó pusa ké mi tanáhráq íre oga úkowe. Mi 1 táhúséni (1,000) opéq parabagínaraq oga úkigehe.

⁶ Ebeqte oga úké tanahráq oga úkira kewé Manikánka omaq sito ke woe. Segá anotahta q iwíáh iwíáhigehe. Mó puké tanahráqká se íre kamah aríeráhíre. Se Manikánseq Sísa Karáhéreqne ehweh mibeq mahbeq arítáh ké méra áhnte opéq 1 táhúséni (1,000) opéq Sísa req moráráq wahnah wahnahnigehe.

Owainawa iraipéq airaiq tuparuahna ehwéhne.

⁷ Mi 1 táhúséni opéq parabagínaraq owainawa saiqnaríéhme soraq suankéhe. Soraq súéhra na owainawanka kiembogue

⁸ mah marákó marákóipéqté ké péhe iwíáh arítanieéna ábóragire. Mah marákó marákóipéqté ké sensíwíq Kókireq Mágókireq áhnte ke míáhwe. Wehukega arahwé íre sáhsahoráhonserah se áhnte ke puana íre sáhsahoráhíre. Mi ke ebehigeheéna owainawanka soruparítéhre.

⁹ Moke mi kegá ebehoneheéra pokue Maniká tagaríáh ké míáhrabeq wega arutaboiri ke suwahpeq abugeqnáhnuríáhwana íópeqté irobina tunse moke mi ke tabipáhrarúéhre.

¹⁰ Tabipáhrarúéhra na Manikánka owainawa, péhe iwíáh arítéh aní táhtoqme anotah púrúruía káwéhú, osoréh ébáhnkákáq íráreh kawéhúpipéq tuparúéhre. Áwéhq poeráhq tahnsa ánínseq péhe éhwéh irari anínseq míehya iraipéq mitaq moráráq ahriahri mía míaoneherawoe. Wéhékáhnkakaq inokáhpeqkákáq kamah arinara ahriahri uwo uwo oneherawoe.

Ehweh aritena sainsue ehwehne.

¹¹ Íné Sóniga tagogana wahnahnirabeqte síáh, anotah taberábe síáh kéhrana tagoge. Mítáq tútuue wahnahni aní anotah aní púana we míéhtáq mah marákó marákóákáq íópeqkákáq íre kahrahire. Peh tabanagirana mó íre ábóra q kéhre.

¹² Moke pukia kéwé anotah kereq íre síwíqkakaq kéreq wahnahnirabeq iriwe míáhwana tagoge. Moke sene arambehri púkuipéq sehirania kéhrana mi pukúwá rí pugeqme tagehre. Mi wahnáhnká púkuipéqté séhírá tagéna wehukene arambehri iwíáhue tagéna ehweh aritena sainsúéhre. We mó pukú matíéhra na mi pukúwé oga mérapeq kioráho kené síwíq kéh púkúe.

¹³ Sóreq wanínká pukia keyábé, Sóreq wanípípeqté kiembogue pokoro arítéhra ra Puké Anínseq Iraipéqté Anínseqka pukia keyábé, Iraipéq sueq pokoro aritehye. Pukia kegá pokue sainsúéh anípá sewana wega oga míarotaté árámbehri pukia ké peh morání moránínue iwíáhue tagéna ehweh aritena sainsúéhre.

¹⁴ Sainsuena Puké Anínseq Iraipéqté Anínseq anotahta q osoréh íráreh káwéhúpipéq tuparúéhre. Wehuke osoréh íráreh káwéhúpipéq tuparúéhme anehete puké tanahráq míre.

¹⁵ Oga mérapeq awaq míéhra ke síwíq kéh púkúipéq tagéna mitaq síwíq íre kéh kéwé anotah osoréh íráreh kawéhúpipéq tuparúéhre.

21

O ionkákáq o marákóákáq ábóra q kahna ehwéhne.

¹ Íné Sóniga tagogana ebeq kéh íópéqkákáq mah marákó marákóákáq sóreq wanínkákáq moke tabanagirana o ionkákáq o marákóákáq ábóra q kéhrana tagoge.

² Manikáne kaweq matábú o Sarúsarama suwahpeq íópeq Maniká míéhrabeqte túirana tagoge. Wene iyahnaboga o ibehiní wenawehqpa móauwaneheéra awahrirue sokah sokah atáhnserah mi ke suwahpeq túirana tagoge.

³ Wahnah wahnahnirabeqte éhwéhnká anotahtaq mahrarirana íróge. Anotahtaq mahraréna, Írátíáhro. Manikánka seba mía míainara se wene animári míagehe. Sereq mía míaéna sene Wahnah míankehe.

⁴ Manikánka sereq mía míaéna sene siurapite áqnú moke sorahruankéhe. Mi tanáhráq wehuké mó íre pukigehe. Sirupipeq mó íre umehinae. Mó íre ibitunátúnánigehe. Mó íre ibisagehe. Mó íre síérinae. Menah kárái naneqmarí aiq parabagi puana mó íre kanae irana íróge.

Manikánka, Íné tábúsoráh kéné Wahnah míanie i ehwéhne.

⁵ Wahnah wahnahnirabeqte síáhráq tútuue míéh ánínká mahraréna, Írátíáhro. Ínéga moke o naneq aiq miraróge ire. Aiq miraróge éna mahraréna, Néne ehweh aiq pútaq ehwéh púah sehiranúno. Ómi kegá mah ehwéh aiq pútaq ehwéhne íwíáhigeheé sehiranúno ire.

⁶ Sehiranúno éna ínénsabe, Moke áhwáro arámbéhrí aiq parabarúoge. Íné téh míáhwa aní múge. Íné anehemé mía míainie. Íné ebeqte aní ména anehete aní múge. Wání tahbobói aní oga mía mía arahnó wání pehipi náwinie.

⁷ Ahbabáq kiotaiki anínká moke kaweq naneq awaq miankéhe. Ínéga wene Maniká míahnana we néne ani mía míainkehe ire.

Moke ahbabáq aruqaruro kegá iraipéq pokigehe i ehwéhne.

⁸ Wega mó mahraréna, Áhreéra néne sánsá íre sehgió kéwé, néne ehwehnsabé íre aiq pútare aintáh kéwé, ahbabáq aruqaruro kewé, mó ke subiq súáh kéwé, mó aniné weh ahre abario kewé, mó ke ánéhgíó kéwé, ahgora sansáno kewé, péhepehe manikánsábé iwíáh íwíáh atáh kéwé, moke péhe éhwéh irare irareo kewé, moke mi kegá iraipéq pokoneherawoe. Segá anotah púrúrúia osoréh íráreh kawéhúpípéq awaq miagéhe.

Peh anotah púrúrúia káwéhúmé osoréh ébáhnkákákq íráreh kawéhúpípéq tuparúáhwe. Sano ebáhnká anotah osórehnserah mi kawéhúpípéq anotahtaq osorosoq aruqarurire. Iraipéq awaq mewé anehete puké tanáhráq míre ire.

Sóniga o Sarúsarama suwahpeq tagó ehwehne.

⁹ Wega mó mahraréna, Abapete téhraníté íópeqté ké kamah arieráhi naneq matawewáhwe. Íópeqté ánínká mibeqté ínéba séna ínénsabe, Mahbeq súno. Sipisípiq Áráhqne ibehiní sokigi awiníboq máho ire.

¹⁰ Máho éna néniwa móintena anotah sawéhrápéq móintéhre. Manikáne kaweq matábú o Sarúsarama suwahpeq íópeq Maniká míéhrabeqte túirana tagoge.

¹¹ Manikáne téhreh naneqka mi matábúráq anotahtaq téhrehre. Mi téhrehme mó kuasa téhrehre. Kaweq ebáh áhnte moné tahnsa ebáh áwíq sásípage tahnsa téhrehre. Mi matábúwé timano tahnsa anotah téhreh matábúe.

¹² Mi matábúráq anotah kurí kéhrana mi kuríípéq airápété téhtaré ónsá kéhrara airápété téhtaré íópeqté kegá mó onsaráq mó onsáráue wahnahnowe.

¹³ Airápété téhtaré Ísara kahnáh mó kahnáh mó kahnáh síwíq sehirania morá moráue onsaraq kéhre. Íó kiembogirabeqte ónsáwé apahtároe. Íó tupekirabeqte ónsáwé apahtároe. Ébeq ayehrápéqté ónsáwé apahtároe. Mó ébeq ayehrápéqté ónsáwé apahtároe.

¹⁴ Mi kurí áwahebi airápété apahtáro págege ebáh kéhre. Mi kurí ahpi Sipisípiq Áráhqka eqmaréh ké síwíq airápété téhraníté síwíq kéhre.

¹⁵ Íné ehweh tení ánínká kaweq agehmare karatáté mi matábúákákq mi kuríákákq onsawárinkákákq agehmaranieéna matíéhre.

16 Mi matábúwé ahnansahrapeq ébeq ahnansáhrápéq nahorapeq nehwiehrapeq peh monseráhne. Íópeqté ánínká agehmare karatáté agehmaréhrana peh íre wahto 2,200 kirómítá kéhre. Sehwerapeq moq agehmaréhrana peh monseráhnire.

17 Mi matábúrápéqté kúríwé tahperue agehmaréhmé 144 mitá tahnsane. Wehukenínká mátabu agehmaréhnserah íópeqté ánínká agehmaréhre.

18 Mi kuríwé sásípa ebáhtáté pera kuríe. Mi matábúráq kék náneqmarínká kóraraté miraia tímánónká tahnsanue anotah téhrehre.

19 Mi matábú áwahewé áhnte kaweq ebáh awahriq naneq ebáhtáté pearéhre. Náhmbáh 2 ebáh mankuara ebáhmé sápaíae. Náhmbáh 3 ebáhmé ágétie. Náhmbáh 4 ebáhmé sehenáh tahnsa ebáhmé émérae.

20 Náhmbáh 5 ebáhmé sáróníkísie. Mi ebáhmé tautáúqkakaq taberábeakáq ebáhne. Náhmbáh 6 ebáhmé tautáúq ebáhmé kóníríanie. Náhmbáh 7 ebáh wiehq ebáhmé kárisóráítie. Náhmbáh 8 ebáh sehenáh tahnsa ebáhmé pérírie. Náhmbáh 9 ebáh wiehq ebáhmé tópásie. Náhmbáh 10 ebáhmé kirísópésae. Náhmbáh 11 ebáhmé áhíásínie. Náhmbáh 12 ebáh tautáúq ebáhmé ámétísie. Mi ebáhmárimé mó naneq mó naneq tahnsá ebáhmárinéna áhnte moné tahnsa ebáhmárine.

21 Kuriraté ónsáwé airápété téhtaré ónsáwé anotah pasésúq tahnsa náneq taberábe pasésúqtáté mó onsá mó onsáue miraia ónsáwárine. Mi matábúrápéqté áhmé kóraraté miraia áhnéna timanonka téhrehnserahni ahne.

22 Íné tagome mi matábúráq Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh íre kéhre. Írakaumo. Maniká itene Wahnah moke miraorahi anínseq Sipisípiq Áráhseqq mitaq míehya puana Manikánsabe iwíáh íwíáh atáh náh íre kéhre.

23 Mitaq íónkakaq pópoqnahakáq íre kéhre. Írakaumo. Manikáne téhreh naneqka mitaq téhrehrana Sipisípiq Áráhseqq áráhmu tahnsá áni míehre.

24 Manikáne téhreh naneqka téhrehraheqme mah kehiná kéhínánká mitaq nogigéhe. Mah marakóipéqté wáhnáh kégá sene kaweq mensáméhnánkákákáq mi matábúrápéq mewe sigéhe.

25 Wéhékáh mi matábúrápéqté ónsá íre paiqmaragéhe. Mitaq íre sunkíkírina puana mi onsá ahriahri íre paiqmaraneherawoe.

26 Mah kehiná kéhínané kaweq naneqmarínkákákáq sene awahriq naneqkákákáq mi matábúrápéq mewe sigéhe.

27 Moke ahbabáq mitaq íre serahowe. Ahbabáro kereq péhe éhwéhnkákákáq kéreq mitaq íre serahowe. Ahqáho. Írakaumo. Peh morá Sipisípiq Áráhseqq oga mérapeqté púkúipéq sensíwíq kék kégá mitaq serahowe.

22

Oga mé wanínkákákáq oga mé awánkánkákáqsábé éhwéhne.

1 Íópeqté ánínká oga mé waní sokigi anírana mi wanímé timanonka téhrehnserahni. Mi waní ahyahipeqmé Manikánseq Sipisípiq Áráhseqqka wahnahnóyarabeqte túire.

2 Tuena mi matábúrápéqté áh akáhpí túire. Oga mé awanká mi waní ayehráq éberiopeq éberiopeue kéhre. Mi awánkátáq airápété téhtaré mó naneq mó naneq seránue íyéhre. Mó iotáq mó naneq será iyena mó iotáq mó naneq seránue íyéhre. Mi awánká ánáwharínká mah kehiná kéhíná kawerarítéhre.

3 Manikánka kamah arina naneqmarí mitaq mó íre kanawire.

Manikánseq Sipisípiq Áráhseqqka mitaq wahnah wahnahnigehe. Moke Manikáne arambehri kegá wensabé iwíáh íwíáh atagéhe.

⁴ Iwiáh iwíáh atera wene auranabiah tagagehe. Wenáwíq sene siyehitaq kanae.

⁵ Mitaq íre sunkíkíraginae. Maniká itene Wahnahnka mitaq téhreh puana áráhmuakáq íónkakaq mitaq íre kanae. Írakaumo. Wene arambehri kegá ahriahri mitaq wahnah wahnahnigehe.

Sísaga, Apubúue tuinauge i ehwéhne.

⁶ Íópeqté ánínká ínénsabe mahraréna, Ínéga teawú éhwéh aiq pútaq ehwéh púana wehukega aiq pútare aintahráhowe. Maniká itene Wahnahnka wene ehweh irare ke iwíáh arítéhrra pahsúáhwe. Amahnágawé áhníbórá sína naneqmarí wene arambehri ke sokigi arinkéheéna íópeqté ání eqmaréhra na túíre íre.

⁷ Íópeqté ánínká mó mahraréna, Írátíahno. Sísaga mahraréna, Íné apubúue tuinauge íre. Mah pukúípéqté éhwéh sehgió kegá iwíáh iwíáhigehe íre.

⁸ Mah ehwéh irena mi naneqmarí tago anímé íné Sóni uge. Mah ehwéh irena mi naneqmarí tagotaq sokigii aniné aigárátáq iwíáh iwíáh atanieéna káuqmunue míógana

⁹ wega ínénsabe, Ahqáho. Íre miraúno. Íné itereq moráráq arambehriu aní múge. Manikáne ehweh irare kereq mah pukúípéqté éhwéh sehgió kéreq itereq moráráq arambehriu aní múge. Manikánsabe webataq iwíáh iwíáh ato íre.

¹⁰ Íópeqté ánínká ínénsabe mó mahraréna, Arega púkuipéq sehiranóna ehwéhmé unkumehrataq íre táhparo. Írakaumo. Mi tanáhráq áhníbóráni puah íre táhparo.

¹¹ Mi tanáhráq sínaraq ahbabáq kega peh ahbabárighe. Íre mirao naneq sansáno kegá peh sene sánsá miraigehe. Tábúsoréh sánsáno kegá peh tábúsoréh sánsá miraigehe. Kaweqtaq mía mía kegá peh kaweqtaq mía míaiagehe íre.

¹² Sísaga mahraréna, Írátíáhro. Íné apubúue tuinauge. Túónaraq wehukene arambehri saraqme tagéna awehraq apéq morání moránínue náinauge.

¹³ Íné téh míáhwa aní múge. Íné anehemé mía míainaue. Íné ebeqte aní ména íné anehete aní múge. Íné moke náneq áwahe aní múge. Moke áhwáro arámbéhrí aiq parabarúó aní múge íre.

Kaweq matábúrápéq íre kioráho keyábé éhwéhne.

¹⁴ Sísaga mó mahraréna, Wehukega sene korósi pabeq paberowana taberábe aginsabé iwíáh iwíáhhowe. Mina inserah sene sirupipeq pabeq paberia kegá oga mérapeq mi kawéq matábúrápéq kioráhonsabé iwíáh iwíáhigehe. Sega mitaq oga mé awankánara ísíwe nagehe.

¹⁵ Ahbabáq kega mitaq íre kioráhowe. Ánéhgíó kéreq mó kené weh ahre abario kereq mó aní subiq súáh kereq péhepehe manikánsabé iwíáh iwíáh atáh kéreq moke péhe éhwéh irare sansá suwahbeh kereq peh máhpeq mía míaéra mitaq íre kioráhowe íre.

¹⁶ Íre kioráhowe éna ínénsabe, Íné Sísá uge. Íné Tébitine anahwa úge. Íné tuembínága téhrehnserahni aní múge. Íné tagariáh kegá mah ehwéh irageheéna íópeqté ánínká mah ehwéh ite teiinkeheéna eqmaróge íre.

¹⁷ Manikáne Awanseq Sísá tagariáh kéreqka Sísansabé, Mahbeq tuo ewe. Mah ehwéh íráh kegá moq mahbeq tuo igehe. Wání tahbobói kegá séra oga mé wanínsabé suwahbeh kegá pehipi nagehe.

Sóniga mah pukú sáhnsáhó keyábé págege ehwéh pahsúéh éhwéhne.

¹⁸ Mah pukúípéq mókake sína naneqsabé éhwéh aiq sehiranuge. Mi sehirá sáhnsahwe tagahro. Págege ehwéh teiníboq írátíáhro. Mah ehwéh síwáhnori anínká mó ehwéhnkákák masosahrue síwáhnorínaraq mah ehwéhnká kama-horahi naneq teínserah mi aní moq anotahtaq kamah awinkéhe.

¹⁹ Mah ehwéh síwáhnori anínká moke íre síwáhnoria peh ákáhtaq síwáhnorínaraqmé wega awaq miahráhi naneq Manikánka meyankéhe. Oga mé awankánarame mi anínká íre awaq miankéhe. Mah ehwéhmé kaweq matábúrápéqsábé teíre. Mi anínká mi matábú íre awaq miankéhe.

²⁰ Mah ehwéh tení anínká mahraréna, Íné aiq pútaq apubúue tuinauge ire. Aiq mire. Sísa itene Wahnahno, mahbeq tuo uge.

²¹ Sísa itene Wahnahnka moke we tagariona keyabé arutaboiréna séhréh aitéhre. Aiq míre.

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Mátíyu 1.1-2.12
2	Mátíyu 2.13-3.6
3	Mátíyu 3.7-4.11
4	Mátíyu 4.12-25
5	Mátíyu 5.1-26
6	Mátíyu 5.27-48
7	Mátíyu 6.1-24
8	Mátíyu 6.25-7.14
9	Mátíyu 7.15-29
10	Mátíyu 8.1-17
11	Mátíyu 8.18-34
12	Mátíyu 9.1-17
13	Mátíyu 9.18-38
14	Mátíyu 10.1-23
15	Mátíyu 10.24-11.6
16	Mátíyu 11.7-30
17	Mátíyu 12.1-21
18	Mátíyu 12.22-45
19	Mátíyu 12.46-13.23
20	Mátíyu 13.24-46
21	Mátíyu 13.47-14.12
22	Mátíyu 14.13-36
23	Mátíyu 15.1-28
24	Mátíyu 15.29-16.12
25	Mátíyu 16.13-17.9
26	Mátíyu 17.10-27
27	Mátíyu 18.1-22
28	Mátíyu 18.23-19.12
29	Mátíyu 19.13-30
30	Mátíyu 20.1-28
31	Mátíyu 20.29-21.22

February

date	Scripture
1	Mátíyu 21.23-46
2	Mátíyu 22.1-33
3	Mátíyu 22.34-23.12
4	Mátíyu 23.13-39
5	Mátíyu 24.1-28
6	Mátíyu 24.29-51
7	Mátíyu 25.1-30
8	Mátíyu 25.31-26.13
9	Mátíyu 26.14-46
10	Mátíyu 26.47-68
11	Mátíyu 26.69-27.14
12	Mátíyu 27.15-31
13	Mátíyu 27.32-66
14	Mátíyu 28.1-20
15	Máhka 1.1-28
16	Máhka 1.29-2.12
17	Máhka 2.13-3.6
18	Máhka 3.7-30
19	Máhka 3.31-4.25
20	Máhka 4.26-5.20
21	Máhka 5.21-43
22	Máhka 6.1-29
23	Máhka 6.30-56
24	Máhka 7.1-23
25	Máhka 7.24-8.10
26	Máhka 8.11-9.1
27	Máhka 9.2-29
28	Máhka 9.30-10.12

date	Scripture
1	Máhka 10.13-31
2	Máhka 10.32-52
3	Máhka 11.1-26
4	Máhka 11.27-12.17
5	Máhka 12.18-37
6	Máhka 12.38-13.13
7	Máhka 13.14-37
8	Máhka 14.1-21
9	Máhka 14.22-52
10	Máhka 14.53-72
11	Máhka 15.1-47
12	Máhka 16.1-20
13	Árúka 1.1-25
14	Árúka 1.26-56
15	Árúka 1.57-80
16	Árúka 2.1-35
17	Árúka 2.36-52
18	Árúka 3.1-22
19	Árúka 3.23-38
20	Árúka 4.1-30
21	Árúka 4.31-5.11
22	Árúka 5.12-28
23	Árúka 5.29-6.11
24	Árúka 6.12-38
25	Árúka 6.39-7.10
26	Árúka 7.11-35
27	Árúka 7.36-8.3
28	Árúka 8.4-21
29	Árúka 8.22-39
30	Árúka 8.40-9.6
31	Árúka 9.7-27

date	Scripture
1	Árúka 9.28-50
2	Árúka 9.51-10.12
3	Árúka 10.13-37
4	Árúka 10.38-11.13
5	Árúka 11.14-36
6	Árúka 11.37-12.7
7	Árúka 12.8-34
8	Árúka 12.35-59
9	Árúka 13.1-21
10	Árúka 13.22-14.6
11	Árúka 14.7-35
12	Árúka 15.1-32
13	Árúka 16.1-18
14	Árúka 16.19-17.10
15	Árúka 17.11-37
16	Árúka 18.1-17
17	Árúka 18.18-43
18	Árúka 19.1-27
19	Árúka 19.28-48
20	Árúka 20.1-26
21	Árúka 20.27-47
22	Árúka 21.1-28
23	Árúka 21.29-22.13
24	Árúka 22.14-34
25	Árúka 22.35-53
26	Árúka 22.54-23.12
27	Árúka 23.13-43
28	Árúka 23.44-24.12
29	Árúka 24.13-53
30	Sóni 1.1-28

date	Scripture
1	Sóni 1.29-51
2	Sóni 2.1-25
3	Sóni 3.1-21
4	Sóni 3.22-4.3
5	Sóni 4.4-42
6	Sóni 4.43-54
7	Sóni 5.1-23
8	Sóni 5.24-47
9	Sóni 6.1-21
10	Sóni 6.22-40
11	Sóni 6.41-71
12	Sóni 7.1-29
13	Sóni 7.30-52
14	Sóni 7.53-8.20
15	Sóni 8.21-30
16	Sóni 8.31-59
17	Sóni 9.1-41
18	Sóni 10.1-21
19	Sóni 10.22-42
20	Sóni 11.1-53
21	Sóni 11.54-12.19
22	Sóni 12.20-50
23	Sóni 13.1-30
24	Sóni 13.31-14.14
25	Sóni 14.15-31
26	Sóni 15.1-27
27	Sóni 16.1-33
28	Sóni 17.1-26
29	Sóni 18.1-24
30	Sóni 18.25-19.22
31	Sóni 19.23-42

date	Scripture
1	Sóni 20.1-31
2	Sóni 21.1-25
3	Eqmaro 1.1-26
4	Eqmaro 2.1-47
5	Eqmaro 3.1-26
6	Eqmaro 4.1-37
7	Eqmaro 5.1-42
8	Eqmaro 6.1-15
9	Eqmaro 7.1-29
10	Eqmaro 7.30-50
11	Eqmaro 7.51-8.13
12	Eqmaro 8.14-40
13	Eqmaro 9.1-25
14	Eqmaro 9.26-43
15	Eqmaro 10.1-33
16	Eqmaro 10.34-48
17	Eqmaro 11.1-30
18	Eqmaro 12.1-23
19	Eqmaro 12.24-13.12
20	Eqmaro 13.13-41
21	Eqmaro 13.42-14.7
22	Eqmaro 14.8-28
23	Eqmaro 15.1-35
24	Eqmaro 15.36-16.15
25	Eqmaro 16.16-40
26	Eqmaro 17.1-34
27	Eqmaro 18.1-21
28	Eqmaro 18.22-19.12
29	Eqmaro 19.13-41
30	Eqmaro 20.1-38

date	Scripture
1	Eqmaro 21.1-16
2	Eqmaro 21.17-36
3	Eqmaro 21.37-22.16
4	Eqmaro 22.17-23.10
5	Eqmaro 23.11-35
6	Eqmaro 24.1-27
7	Eqmaro 25.1-27
8	Eqmaro 26.1-32
9	Eqmaro 27.1-20
10	Eqmaro 27.21-44
11	Eqmaro 28.1-31
12	Aroma 1.1-17
13	Aroma 1.18-32
14	Aroma 2.1-24
15	Aroma 2.25-3.8
16	Aroma 3.9-31
17	Aroma 4.1-12
18	Aroma 4.13-5.5
19	Aroma 5.6-21
20	Aroma 6.1-23
21	Aroma 7.1-14
22	Aroma 7.15-8.6
23	Aroma 8.7-21
24	Aroma 8.22-39
25	Aroma 9.1-21
26	Aroma 9.22-10.13
27	Aroma 10.14-11.12
28	Aroma 11.13-36
29	Aroma 12.1-21
30	Aroma 13.1-14
31	Aroma 14.1-23

date	Scripture
1	Aroma 15.1-21
2	Aroma 15.22-16.7
3	Aroma 16.8-27
4	1 Kórína 1.1-17
5	1 Kórína 1.18-2.5
6	1 Kórína 2.6-3.4
7	1 Kórína 3.5-23
8	1 Kórína 4.1-21
9	1 Kórína 5.1-13
10	1 Kórína 6.1-20
11	1 Kórína 7.1-24
12	1 Kórína 7.25-40
13	1 Kórína 8.1-13
14	1 Kórína 9.1-18
15	1 Kórína 9.19-10.13
16	1 Kórína 10.14-11.1
17	1 Kórína 11.2-16
18	1 Kórína 11.17-34
19	1 Kórína 12.1-26
20	1 Kórína 12.27-13.13
21	1 Kórína 14.1-17
22	1 Kórína 14.18-40
23	1 Kórína 15.1-28
24	1 Kórína 15.29-58
25	1 Kórína 16.1-24
26	2 Kórína 1.1-11
27	2 Kórína 1.12-2.11
28	2 Kórína 2.12-17
29	2 Kórína 3.1-18
30	2 Kórína 4.1-12
31	2 Kórína 4.13-5.10

date	Scripture
1	2 Kórína 5.11-21
2	2 Kórína 6.1-13
3	2 Kórína 6.14-7.7
4	2 Kórína 7.8-16
5	2 Kórína 8.1-15
6	2 Kórína 8.16-24
7	2 Kórína 9.1-15
8	2 Kórína 10.1-18
9	2 Kórína 11.1-15
10	2 Kórína 11.16-33
11	2 Kórína 12.1-10
12	2 Kórína 12.11-21
13	2 Kórína 13.1-14
14	Kárétía 1.1-24
15	Kárétía 2.1-16
16	Kárétía 2.17-3.9
17	Kárétía 3.10-22
18	Kárétía 3.23-4.20
19	Kárétía 4.21-5.12
20	Kárétía 5.13-26
21	Kárétía 6.1-18
22	Épésa 1.1-23
23	Épésa 2.1-22
24	Épésa 3.1-21
25	Épésa 4.1-16
26	Épésa 4.17-5.2
27	Épésa 5.3-33
28	Épésa 6.1-24
29	Pírípái 1.1-26
30	Pírípái 1.27-2.18

date	Scripture
1	Pírípái 2.19-3.6
2	Pírípái 3.7-4.1
3	Pírípái 4.2-23
4	Kórósía 1.1-20
5	Kórósía 1.21-2.7
6	Kórósía 2.8-23
7	Kórósía 3.1-17
8	Kórósía 3.18-4.18
9	1 Tésárónáika 1.1-2.9
10	1 Tésárónáika 2.10-3.13
11	1 Tésárónáika 4.1-5.3
12	1 Tésárónáika 5.4-28
13	2 Tésárónáika 1.1-12
14	2 Tésárónáika 2.1-17
15	2 Tésárónáika 3.1-18
16	1 Tímóti 1.1-20
17	1 Tímóti 2.1-15
18	1 Tímóti 3.1-16
19	1 Tímóti 4.1-16
20	1 Tímóti 5.1-25
21	1 Tímóti 6.1-21
22	2 Tímóti 1.1-18
23	2 Tímóti 2.1-21
24	2 Tímóti 2.22-3.17
25	2 Tímóti 4.1-22
26	Táitása 1.1-16
27	Táitása 2.1-14
28	Táitása 2.15-3.15
29	Pírémóna 1.1-25
30	Íbaru Ke 1.1-14
31	Íbaru Ke 2.1-18

date	Scripture
1	Íbaru Ke 3.1-19
2	Íbaru Ke 4.1-13
3	Íbaru Ke 4.14-5.14
4	Íbaru Ke 6.1-20
5	Íbaru Ke 7.1-19
6	Íbaru Ke 7.20-28
7	Íbaru Ke 8.1-13
8	Íbaru Ke 9.1-10
9	Íbaru Ke 9.11-28
10	Íbaru Ke 10.1-18
11	Íbaru Ke 10.19-39
12	Íbaru Ke 11.1-16
13	Íbaru Ke 11.17-31
14	Íbaru Ke 11.32-12.13
15	Íbaru Ke 12.14-29
16	Íbaru Ke 13.1-25
17	Sémísi 1.1-18
18	Sémísi 1.19-2.17
19	Sémísi 2.18-3.18
20	Sémísi 4.1-17
21	Sémísi 5.1-20
22	1 Píta 1.1-12
23	1 Píta 1.13-2.10
24	1 Píta 2.11-3.7
25	1 Píta 3.8-4.6
26	1 Píta 4.7-5.14
27	2 Píta 1.1-21
28	2 Píta 2.1-22
29	2 Píta 3.1-18
30	1 Sóni 1.1-10

date	Scripture
1	1 Sóni 2.1-17
2	1 Sóni 2.18-3.2
3	1 Sóni 3.3-24
4	1 Sóni 4.1-21
5	1 Sóni 5.1-21
6	2 Sóni 1.1-13
7	3 Sóni 1.1-14
8	Súta 1.1-25
9	Sokigi 1.1-20
10	Sokigi 2.1-17
11	Sokigi 2.18-3.6
12	Sokigi 3.7-22
13	Sokigi 4.1-11
14	Sokigi 5.1-14
15	Sokigi 6.1-17
16	Sokigi 7.1-17
17	Sokigi 8.1-13
18	Sokigi 9.1-21
19	Sokigi 10.1-11
20	Sokigi 11.1-19
21	Sokigi 12.1-18
22	Sokigi 13.1-18
23	Sokigi 14.1-20
24	Sokigi 15.1-8
25	Sokigi 16.1-21
26	Sokigi 17.1-18
27	Sokigi 18.1-24
28	Sokigi 19.1-21
29	Sokigi 20.1-15
30	Sokigi 21.1-27
31	Sokigi 22.1-21